

Josip Pečarić: PROF. DR. SC. MIRJANA KASAPOVIĆ PROTIV
GOLDSTEINA

JOSIP PEČARIĆ

**PROF. DR. SC. MIRJANA
KASAPOVIĆ PROTIV
GOLDSTEINA**

ZAGREB, 2026.

© *Josip Pečarić*

KAZALO

UVOD: MINISTARSTVO DROBILIČARA I PROF. DR. SC. MIRJANA KASAPOVIĆ	9
IGOR VUKIĆ, ODGOVOR DR. MIRJANI KASAPOVIĆ NA NJEN OSVRT O KNJIZI 'RADNI LOGOR JASENOVAC	15
GOJKO BORIĆ, KAD O „NAŠIM“ RATOVIMA DIVANI INOZEMSTVO JAO SI GA ISTINI	19
KASAPOVIĆ U SUGLASJU S GOLDSTEINOM	25
J. PEČARIĆ, S. RAZUM, RAZOTKRIVENA JASENOVAČKA LAŽ, DRUŠTVO ZA ISTRAŽIVANJE TROSTRUKOG LOGORA JASENOVAC, ZAGREB 2018.	25
DR. SC. JURE KRIŠTO, PREDGOVOR: JE LI DOPUŠTENOST ISTRAŽIVATI POVIJEST LOGORA JASENOVAC?	25
ZAŠTO SE JUGO-KOMUNISTIČKI POVJESNIČARI BOJE SUČELJAVANJA S IGOROM VUKIĆEM?	28
REVIZIONISTI U HAZU, ZAGREB, 2020.	31
OTVORENO PISMO PROF. MATKA MARUŠIĆA	31
OPEN LETTER TO MR. EFRAIM ZUROFF	41
KASAPOVIĆ PROTIV GOLDSTEINA	51
HRVATSKI 'LUĐAK' I SRPSKI ZNANSTVENICI, DRAGOVOLJAC.COM, 2023.	51
JURČEVIĆ ZA DIREKTNO: GOLDSTEINA NE TREBA SMATRATI ZNANSTVENIKOM, TOLIKO SE PUTA BLAMIRAO, OD DROBILICE DO DRUGIH IRACIONALNIH STAJALIŠTA	51
MILANOVIĆ HVALI GRLIĆ-RADMANA, DRAGOVOLJAC.COM, 2023.	53
MOGU LI NAM BL. ALOJZIJE STEPINAC I DR. FRANJO TUĐMAN BITI IDEJNI VOĐE?	53
LISTE SA STANFORDA, FAH IDIOTI I JOSIP ŠIMUNIĆ, DRAGOVOLJAC.COM, 2023.	56

JAVOR NOVAK: HOD ZA INSTITUCIJE?	56
SANJA I TESA IVA DROBILICE, DRAGOVOLJAC.COM, 2024.	62
LAŽ KAO OSNOVNO PRAVILO HISTORIJSKE METODOLOGIJE PO IVU DROBILICI. 2.	62
NAPADAJU TUĐMANA – DA UMREŠ OD SMIJEHA / HAZU I TUĐMANOVA BISTA, DRAGOVOLJAC.COM, 2024.	66
PODMETANJA BULAJIĆA I NJEGOVIH UČENIKA U RH AKADEMIKU FRANJU TUĐMANU	66
KASAPOVIĆ OŠTRO RECENZIRALA NOVU GOLDSTEINOVU KNJIGU: 'DOISTA SAM U POJEDINIM TRENUCIMA OSJETILA NELAGODU ČITAJUĆI OVU KNJIGU'	87
HAZU I TUĐMANOVA BISTA / NAPADAJU TUĐMANA – DA UMREŠ OD SMIJEHA, 2., ZAGREB, 2024.	96
KANDIDAT ZA AKADEMIKA, POVJESNIČAR – UKLANJATELJ	96
PREDSTAVLJENA KNJIGA ZBOGOM POSTJUGOSLAVENSTVU MIRJANE KASAPOVIĆ	98
THOMPSON – NAJZNAČAJNIJI ŽIVUĆI HRVAT, DRAGOVOLJAC.COM, 2024.	100
JOŠ JEDNA 'CRTICA' IZ MOJE KNJIGE „HAZU I TUĐMANOVA BISTA“: POSTJUGOSLAVENSTVO	100
HOLJEVAC OTKRIVA GLAVNI PROBLEM S PUPOVČEVIM NOVOSTIMA: 'SRBI SU KONAČNO SHVATILI'	105
DR. SC. VLADIMIR GEIGER, DRAGOVOLJAX.COM, 2024.	112
PANIKA ZBOG PROJEKTA 'SNOVI'	112
J. PEČARIĆ I Z. HODAK, DR. SC. IVICA GRANIĆ, DRAGOVOLJAC.COM., 2025.	119
IVICA GRANIĆ, MIRJANA KASAPOVIĆ O JERGOVIĆU	119
MIHAEL MIŠO MONTILJO, DRAGOVOLJAC.COM., 2026.	121
KOMENTAR: METOD ZASTRAŠIVANJA I OPTUŽBE ZA ANTISEMITIZAM	121
DR. KASAPOVIĆ: KNJIGA IVE GOLDSTEINA O ANTISEMITIZMU O HRVATSKOJ JE LOŠA, PROMAŠENA I VRLO PROBLEMATIČNA ..	133
KASAPOVIĆ NA MOM FACEBOOKU	139
DR. MIRJANA KASAPOVIĆ MOŽDA ĆE IZAZVATI VELIKI RAT 'DESNICE' I 'LJEVICE': 'TAJ SPOMENIK TREBA SRUŠITI'	139
JEDVA PISMENA BUDALETINA“	149
KASAPOVIĆ: KAKO SAM SKRIVILA NAPAD HOMOEROTSKIH DESNičARSKIH GRAFITERA NA JURICU PAVIČIĆA?	156
ZAŠTO SAM MILANOVIĆA PREDLAGAO ZA AKADEMIKA (III.)	165
UBOJITA KRITIKA PROFESORICE KASAPOVIĆ: MINISTRICA NINA OBULJEN KORŽINEK IZDAŠNO PODUPIRE “JUGOSLAVENSKU KNJIŽEVNOST”	173
MIRJANA KASAPOVIĆ: PRAKSA ETNIČKOGA ČIŠĆENJA U	

SRBIJI I JUGOSLAVIJI	185
ŠARIĆ: BUDIMIR LONČAR SVOJIM JE (NE)DJELIMA ZASLUŽIO TITULU DOMAĆEG IZDAJICE I SURADNIKA OKUPATORA	193
MIRJANA KASAPOVIĆ: ZAŠTO SRBI NAPUŠTAJU VIKTORA I VIKTORIJANCE? RASKOL U POSTJUGOSLAVENSKOM TABORU	121
IVICA GRANIĆ: ZAŠTO JE KNJIGA PROF. KASAPOVIĆ UZRUJALA ‘POSTJUGOSLAVENA’ MARKOVINU?	213
STANIĆ: RAZOTKRIVANJE PARTNERA	219
PROF. KASAPOVIĆ: PUPOVČEVA STRATEGIJA ZA POVEĆANJE UCJENJIVAČKOG POTENCIJALA	221
NAJVIŠE STE ČITALI: O ‘AKTIVISTICI’ LEKIĆ-FRIDRIH, SKANDALU NA AGRONOMSKOM FAKULTETU, TOMAŠEVIĆEVOM ‘UVOĐENJU REDA’ U PARKING...	226
PROF. MIRJANA KASAPOVIĆ: OVO JE PAKT PUČISTIČKE HUNTE ...	230
KASAPOVIĆ OŠTRO KRITIZIRALA JAKOVININU KNJIGU O BUDIMIRU LONČARU: IDEOLOŠKI, POLITIČKI I ZNANSTVENO NEUVJERLJIVO	233
ZBOGOM POST-JUGOSLAVENSTVU: JUGOSLAVIJA JE BILA NAJNEUSPJEŠNIJA EUROPSKA DRŽAVA U 20. STOLJEĆU	237
MITRIKESKI ODGOVORIO PROFESORICI KASPOVIĆ KOJA GA JE IZVRIJEĐALA – KAO MAKEDONCA: EVO ŠTO JE NAPISAO	243
DR. SC. DAVORKA BUDIMIR NAKON TEKSTA PROF. KASAPOVIĆ ZA NAROD.HR POJAŠNJAVA POVEZANOST GONG-A I FAKULTETA POLITIČKIH ZNANOSTI	252
PROFESORICA POLITIČKIH ZNANOSTI IZVRIJEĐALA MITRIKESKOG – KAO MAKEDONCA	256
EVO ŠTO JE PISALA PROF. KASAPOVIĆ O PITANJU OPĆEG IZBORNOG LEGITIMITETA ZASTUPNIKA NACIONALNIH MANJINA (1. DIO)	260
POVLAŠTENI ČUVAR VLADE NE MOŽE IZGUBITI IZBORE	263
PROF. KASAPOVIĆ O REZERVIRANIM MJESTIMA U SABORU I IZMIŠLJENOJ FIGURI ‘POVIJESNOG VOĐE SRBA U HRVATSKOJ’ (2. DIO)	267
POVIJESNI VOĐA SRBA U HRVATSKOJ? IZMIŠLJENA FIGURA	269
DODATAK	274
DAVOR MARIJAN: O ‘HRVATSKOM’ ANTIFAŠIZMU I NJEGOVIM VRIJEDNOSTIMA	274
MIRJANA KASAPOVIĆ: MISTERIJ MATVEJEVIĆEVA PISMA TITU 1974.	289
AKADEMIK JOSIP PEČARIĆ – ŽIVOTOPIS	304

UVOD: MINISTARSTVO DROBILIČARA I PROF. DR. SC. MIRJANA KASAPOVIĆ

Igor Vukić je u Hrvatskom tjedniku od 25. 6. 2026. objavio tekst '*Vodič za nastavnike' sramotni je i opasni ideološki pamflet Fuchsova Ministarstva.*

U njemu spominje i prof. dr. sc. Mirjanu Kasapović:

Na kritike čiji su dijelovi navedeni u „vodiču“ (npr. one politologinje Mirjane Kasapović ili povjesničara Gorana Hutinca), davno smo odgovorili jasnim argumentima, ali to se ne spominje. I te i druge kritičke objekcije koje su spomenute, a popabirčene su iz raznih uglavnom internetskih izvora, u principu mogu biti dio povjesničarske ili čak političke rasprave, ali navođenjem u ovakvom „vodiču“ predstavljaju neprimjerene i duboko uvredljive aluzije i optužbe.

„Vodič“ (ili bolje reći pamflet ili čak tjezalicu) uredile su dvije pripadnice skupine aparatčika i savjetnika u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih te Agencije za odgoj i obrazovanje. Znanje o ovoj osjetljivoj temi nabadale su na simpozijima po parizima i bruxellesima te na temelju gotovog paketa materijala koje im je dostavio UNESCO ili neke takve srodne agencije. Vjerojatno nisu bile ni svjesne posljedica koje mogu izazvati onime što su napisale. Već sama činjenica da izrada tako važnog i osjetljivog priručnika nije povjerena ozbiljnijim stručnjacima dovoljna je za negativnu ocjenu i priziva odgovornost ministra koji ga je odobrio. Čim se vidi da su urednice dio svojih argumenata temeljile i na radovima Ive Goldsteina, koji je godinama javno prodavao laž o „drobilici“ u Jasenovcu, sve je jasno. Samo zbog takve jedne izmišljotine on bi morao biti zaobiđen kad je riječ o službenim publikacijama ministarstva hrvatske države. Niz je i drugih razloga zbog kojeg ga se ne bi smjelo smatrati „pouzdanim izvorom“.

U mojem reagiranju to ministarstvo sam upravo po Ivi Goldsteinu i njegovoj drobilici nazvao MINISTARSTVO DROBILIČARA:

Akademik Josip Pečarić reagirao je na neprimjereni sadržaj Vodiča o Holokaustu Ministarstva znanosti

<https://drustvojasenovac.wordpress.com/>

Naime, Ivi Goldstein je danas poznat po podrugljivom imenu IVO DROBILICA. Prof. dr. sc. Mirjana Kasapović je podržavala Goldsteinove i službenu 'istinu' o Jasenovcu iako je bilo jako mnogo dokaza da se radi o politici korištenja laži o

logoru u Jasenovcu kako bi se Hrvate stalno moglo optuživati za nekakvu genocidnost. Čak je objavila i znanstveni rad u kojem je napala one koji su zastupali istinu o Jasenovcu. Tako je 2018. godine objavila i znanstveni rad o tome:

Politička misao, god. 55, br. 1, 2018, str. 7-33

Izvorni znanstveni rad

Primljeno: 10. rujna 2017.

DOI: 10.20901/pm.55.1.01

**GENOCID U NDH:
UMANJIVANJE, BANALIZIRANJE I PORICANJE ZLOČINA**

MIRJANA KASAPOVIĆ

Fakultet političkih znanosti,

Sveučilište u Zagrebu

Sažetak

U tekstu se razmatra revizionistička struja u suvremenoj hrvatskoj historiografiji, a posredno i u politici, koja se bavi Nezavisnom Državom Hrvatskom (1941-1945). Revizionistički narativ čine tri glavne postavke: (a) NDH je bila normalna onodobna protupobunjenička država koja nije koristila državni teror kako bi uništila vjerske i etničke zajednice koje su u ustaškoj ideologiji i politici bile određene kao prirodni ili organski neprijatelji te tvorevine, nego je primjenjivala ograničena legitimna sredstva borbe da bi se zaštitila od političkih pobunjenika; (b) u NDH nisu izvršeni masovni zločini, a kamoli genocid, ni nad Srbima, ni nad Židovima, ni nad Romima; štoviše, glavne žrtve bili su Hrvati te zločine NDH treba desrbizirati i dejudeizirati; (c) logor Jasenovac bio je samo radni i sabirni logor, a ne koncentracijski logor smrti, u koji je NDH privodila političke protivnike kako bi se zaštitila od njihova razornog djelovanja, a ne kako bi ih ubijala; pravi smrtonosni logor u Jasenovcu osnovala je tek jugoslavenska komunistička vlast poslije svršetka Drugoga svjetskog rata. Pokušavajući dekonstruirati "jasenovački mit", revizionisti zapravo nastoje dekonstruirati "mit o genocidu" u NDH, a time potpuno ili djelomice rehabilitirati NDH.

Ključne riječi: NDH, Jasenovac, ustaštvo, genocid, historijski revizionizam

U Literaturi navodi i moju knjigu:

Pečarić, Josip. 1998. Srpski mit o Jasenovcu. Zagreb: Dom i svijet.

Međutim o njoj ne piše već o novijim tzv. revizionistima,

Ispravno je zaključila da je najveća opasnost za rušenje laži o Jasenovcu Igor Vukić pa je on i odgovorio tekstom koji je dan u Prilogu.

Međutim 2019. hrvatski povjesničar dr. sc. Davor Marijan je napisao rad o revizionizmu:

ČSP, br. 2, 385-421

Zagreb, 2019.

UDK: 930.1(497.5)''19''

32(497.5)

Pregledni članak

Primljeno: 15. 6. 2019.

Prihvaćeno: 29. 6. 2019.

DOI: <https://doi.org/10.22586/csp.v5i2.9120>

SUVREMENA HRVATSKA POVIJEST I NEVOLJE S REVIZIONIZMOM

DAVOR MARIJAN

Hrvatski institut za povijest

Zagreb, Hrvatska

dmarijan66@gmail.com

U Hrvatskoj se pojam povijesni revizionizam javio početkom XXI. stoljeća. Pojam revizionizam do tada je bio isključivo u sferi marksizma, što je u slučaju Hrvatske (i Jugoslavije) bila stvarnost od 1945. do 1990. godine. Pojam povijesni revizionizam uveo je Slavko Goldstein, osoba koja nije bila po vokaciji povjesničar, no taj je pojam od tada prisutan na lijevom krilu historiografije i hrvatskoga društva. U radu se objašnjavaju okolnosti kako je pojam ušao u uporabu i dovodi u pitanje smislenost njegova korištenja.

Ključne riječi: historiografija; revizionizam; Slavko Goldstein; Franjo Tuđman; Nezavisna Država Hrvatska; Socijalistička Republika Hrvatska; Republika Hrvatska

Izdvajam:

U novije vrijeme najkonkretnija u prozivanju za povijesni revizionizam bila je politologinja Mirjana Kasapović, koja je 2018. u sklopu članka o genocidu u NDH izdvojila stariju revizionističku struju, u koju je uvrstila Josipa Jurčevića, Juru Krištu, Josipa Pečarića, Ljubicu Štefan i Petra Vučića iz 2001. godine. U novije revizioniste uvrstila je Blanku Matković, Vladimira Horvata, Mladena Ivezića, Vladimira Mrkocija, Stipu Pilića i Igora Vukića.

Na tekst Mirjane Kasapović "Povijest, povijesni revizionizam i politike povijesti" (ČSP, br. 3, 2019) reagirao je Davor Marijan tekstom "O znanosti, ideologiji i totalitarnoj svijesti u nedovršenoj hrvatskoj tranziciji – odgovor Mirjani

Kasapović” (ČSP, br. 1, 2020) nastavljajući tako polemiku o povijesnom revizionizmu.

Da je ipak drugačija od Drobilice i njegovih istomišljenika dalo se naslutiti i iz teksta Gojka Borića o generalu Praljku:

KAD O „NAŠIM“ RATOVIMA DIVANI INOZEMSTVO JAO SI GA ISTINI.
Hrvatski tjednik , 04.01. 2018.

Tekst sam uvrstio u knjigu:

M. MEĐIMOREC, J. PEČARIĆ, GENERAL PRALJAK II. U OBRANI
HRVATSKOG NARODA, ZAGREB, 2018.

Drobiličari u Ministarstvu ne znaju da je prof. Kasapović od istomišljenice s Ivom Drobilicom postala veliki osporavatelj onoga što radi on i njegovi istomišljenici.

KASAPOVIĆ OŠTRO RECENZIRALA NOVU GOLDSTEINOVU KNJIGU:
'DOISTA SAM U POJEDINIM TRENUCIMA OSJETILA NELAGODU
ČITAJUĆI OVU KNJIGU'

<https://direktno.hr/direkt/kasapovic-ostro-recenzirala-novu-goldsteinovu-knjigu-doista-sam-pojedinim-trenucima-osjetila-nelagod-277126/>

PREDSTAVLJENA KNJIGA ZBOGOM POSTJUGOSLAVENSTVU
MIRJANE KASAPOVIĆ

<https://kamenjar.com/predstavljena-knjiga-zbogom-postjugoslavenstvu-mirjane-kasapovic/>

IVICA GRANIC, MIRJANA KASAPOVIĆ O JERGOVIĆU

<https://web.facebook.com/photo.php?fbid=24399268286404977&set=a.859665667458570&id=100002454344195&rdc=1&rd#>

DR. KASAPOVIĆ: KNJIGA IVE GOLDSTEINA O ANTISEMITIZMU O
HRVATSKOJ JE LOŠA, PROMAŠENA I VRLO PROBLEMATIČNA

<https://narod.hr/vjera-i-kultura/kultura/dr-kasapovic-knjiga-ive-goldsteina-o-antisemitizmu-o-hrvatskoj-je-losa-promasena-i-vrlo-problematicna>

DR. MIRJANA KASAPOVIĆ MOŽDA ĆE IZAZVATI VELIKI RAT

'DESNICE' I 'LJEVICE': 'TAJ SPOMENIK TREBA SRUŠITI'

https://www.dnevno.hr/vijesti/dr-mirjana-kasapovic-mozda-ce-izazvati-veliki-rat-desnice-i-ljevice-taj-spomenik-treba-srusiti-3270965/?fbclid=IwY2xjawRVblVleHRuA2FlbQIxMQBicmlkETFuODhuOTVHRE1BZXRaRGVUc3J0YwZhcHBfaWQOMjIyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHksSM3gExgJdKfzxmYXgoLqf9Xtqx2afSSdmwGYuxFRYVQCUL-f_68IukbVA_aem_K2g9HhI50ijkCJKp-BiWsg

UBOJITA KRITIKA PROFESORICE KASAPOVIĆ: MINISTRICA NINA
OBULJEN KORŽINEK IZDAŠNO PODUPIRE “JUGOSLAVENSKU
KNJIŽEVNOST”

<https://teleskop.hr/hrvatska/ubojita-kritika-profesorice-kasapovic-ministrice-nina-obuljen-korzinek-izdasno-podupire-jugoslavensku-knjizevnost/?fbclid=IwY2xjawRVcP1leHRuA2FlbQIxMQBzcnRjBmFwcF9pZ>

[BAyMjIwMzIxNzg4MjAwODkyAAEeek1OSs9zU1bxxhVMD7c7mCXTjtM2UfFWov4l0wIRu4obZByu5lWZm49Lko_aem_ytEt1Dzn5aNnvNfnHBzQSg](https://narod.hr/hrvatska/mirjana-kasapovic-praksa-etnickoga-ciscenja-u-srbiji-i-jugoslaviji?fbclid=IwY2xjawRVcVNleHRuA2FlbQlXMQBzcnRjBmFwcF9pZBAyMjIwMzIxNzg4MjAwODkyAAEeek1OSs9zU1bxxhVMD7c7mCXTjtM2UfFWov4l0wIRu4obZByu5lWZm49Lko_aem_ytEt1Dzn5aNnvNfnHBzQSg)
MIRJANA KASAPOVIĆ: PRAKSA ETNIČKOGA ČIŠĆENJA U SRBIJI I JUGOSLAVIJI

https://narod.hr/hrvatska/mirjana-kasapovic-praksa-etnickoga-ciscenja-u-srbiji-i-jugoslaviji?fbclid=IwY2xjawRVcVNleHRuA2FlbQlXMQBzcnRjBmFwcF9pZBAyMjIwMzIxNzg4MjAwODkyAAEeMEN1NZ-3mC4WS18KrKAGCiybMIPfDoMz2ywADp7arIaAeAs7158V2_fXe6o_aem_DmizNUIah60VwEvPx223jw

MIRJANA KASAPOVIĆ: ZAŠTO SRBI NAPUŠTAJU VIKTORA I VIKTORIJANCE? RASKOL U POSTJUGOSLAVENSKOM TABORU

<https://narod.hr/hrvatska/mirjana-kasapovic-zasto-srbi-napustaju-viktora-i-viktorijance-raskol-u-postjugoslavenskom-taboru>

IVICA GRANIC: ZAŠTO JE KNJIGA PROF. KASAPOVIĆ UZRUGALA 'POSTJUGOSLAVENA' MARKOVINU?

<https://narod.hr/hrvatska/zasto-je-knjiga-mirjane-kasapovic-toliko-uzrugala-postjugoslavena-markovinu>

PROF. KASAPOVIĆ: PUPOVČEVA STRATEGIJA ZA POVEĆANJE UCJENJIVAČKOG POTENCIJALA

<https://narod.hr/hrvatska/prof-kasapovic-pupovceva-strategija-za-povecanje-ucjenjivackog-potencijala>

PROF. MIRJANA KASAPOVIĆ: OVO JE PAKT PUČISTIČKE HUNTE

<https://narod.hr/hrvatska/prof-mirjana-kasapovic-ovo-je-pakt-pucisticke-hunte>
KASAPOVIĆ OŠTRO KRITIZIRALA JAKOVININU KNJIGU O BUDIMIRU

LONČARU: IDEOLOŠKI, POLITIČKI I ZNANSTVENO NEUVJERLJIVO

<https://narod.hr/vjera-i-kultura/kultura/kasapovic-ostro-kritizirala-jakovininu-knjigu-o-budimiru-loncaru-ideoloski-politicki-i-znanstveno-neuvjerljivo>

DR. SC. DAVORKA BUDIMIR NAKON TEKSTA PROF. KASAPOVIĆ ZA NAROD.HR POJAŠNJAVA POVEZANOST GONG-A I FAKULTETA POLITIČKIH ZNANOSTI

<https://narod.hr/hrvatska/dr-davorka-budimir-nakon-teksta-prof-kasapovic-za-narod-hr-pojasnjava>

EVO ŠTO JE PISALA PROF. KASAPOVIĆ O PITANJU OPĆEG

IZBORNOG LEGITIMITETA ZASTUPNIKA NACIONALNIH MANJINA (1. DIO)

<https://narod.hr/hrvatska/evo-sto-pisala-prof-kasapovic-pitanju-opceg-izbornog-legitimiteta-zastupnika-nacionalnih-manjina>

PROF. KASAPOVIĆ O REZERVIRANIM MJESTIMA U SABORU I

IZMIŠLJENOJ FIGURI 'POVIJESNOG VOĐE SRBA U HRVATSKOJ' (2. DIO)

<https://narod.hr/hrvatska/prof-kasapovic-rezerviranim-mjestima-saboru-izmisljenoj-figuri-povijesnog-vode-srba-hrvatskoj-2-dio>

POVLAŠTENI ČUVAR VLADE NE MOŽE IZGUBITI IZBORE

<https://www.vecernji.hr/vijesti/povlasteni-cuvar-vlade-ne-moze-izgubiti-izbore-238347>

MIRJANA KASAPOVIĆ: MISTERIJ MATVEJEVIĆEVA PISMA TITU 1974
<https://www.maxportal.hr/premium-sadržaj/mirjana-kasapovic-misterij-matvejeviceva-pisma-titu-1974/>

Akademik Josip Pečarić

IGOR VUKIĆ

ODGOVOR DR. MIRJANI KASAPOVIĆ NA NJEN OSVRT O KNJIZI 'RADNI LOGOR JASENOVAC'

3 siječnja, 2019maxportal

Jasenovački zatočenik, profesor sociologije Vuk Vernić, zaputio se jednog dana u zapovjedništvo i izjavio da bi se u logoru htio baviti znanstvenim radom. Zamolio je da se iz Sveučilišne knjižnice pribave određene knjige. I to se stvarno dogodilo. Dobio je knjige, počeo ih čitati i praviti bilješke...

Šteta što prof. Mirjana Kasapović u osvrtu na moju knjigu „Radni logor Jasenovac“ u Globusu (br. 1462, 14. 12. 2018.) nije navela i ovaj pasus (str. 123). Očekivalo bi se da će sveučilišnu profesoricu možda zanimati i sudbina njezina kolege s istog sveučilišta u tome logoru.

Svejedno joj zahvaljujem što je knjigu, za razliku od drugih kritičara, pročitala (makar i samo neke dijelove) te popularizirala putem Globusa. U njezinu osvrtu ipak ima dijelova na koje kao autor knjige moram reagirati.

Na početku mi prof. Kasapović predbacuje da nisam citirao petnaestak „uglednih stranih autora“ koji su navodno pisali o Jasenovcu. Nisam, iz jednostavnog razloga jer se nitko od tih autora, čija prezimena prof. Kasapović navodi, nije temeljito bavio samim Jasenovcem te koristio autentične dokumente i druge izvore. Ono što sam čitao od nekih autora s te liste uglavnom je historiografija napisana na temelju radova drugih autora, čiji se nalazi (a često i zaključci) samo citiraju.

To se moglo oprostiti Vuku Verniću, koji je ipak bio zatočenik. Danas, kada je moguće u arhivima doprijeti do originalnih dokumenata, takav pristup, osobito kod tako složene teme kao što je jasenovački logor, ipak nije dovoljan.

Mi autori koji se intenzivno bavimo ovom temom stalno se međusobno informiramo o člancima, knjigama ili novim dokumentima pa bi već i do nas stigla inozemna knjiga sa sadržajem koji bitno dopunjava naš rad. Ako nam je neka takva promakla, rado ćemo je pročitati pa ako treba i ispričati se za generalnu ocjenu da u britanskoj, njemačkoj, izraelskoj, francuskoj i drugim historiografijama za sada i nema baš takvih djela. Vjerujem da prof. Kasapović pri tome ne misli na britanske i druge autore, koje neki njezini kolege profesori preporučuju, a ti autori hladnokrvno pišu da je „NDH jedina imala logore za sistematsko ubijanje djece“.

Zatim dolazimo do središnjeg, bitnog dijela profesoričina osvrta. Ona točno citira moj opis zatočeničkih logorskih skupina i načine na koji su zatočenici mogli izgubiti život. Točno prenosi i moju ocjenu da nema čvrstih dokaza da je u logoru bilo masovnoga ubijanja.

Prof. Kasapović kaže da se iz zaključka knjige dade naslutiti da prema knjizi broj umrlih u logoru nije ni desetina žrtava koje su „utvrdili Žerjavić i Kočović“ i citira sa stranice 299.:

„Unatoč svim indicijama i dokumentima da popis s više od 83.000 imena navodnih žrtava uglavnom nema stvarne veze s Jasenovcem, on je i dalje u Hrvatskoj službeno prihvaćen. Bez obzira što, primjerice, dokumenti i veći broj bivših logoraša govori da je u Jasenovcu 1941. bilo oko 1200 zatočenika, popis kaže da ih je tada ubijeno 10.700“.

Neobično je za renome prof. Kasapović da se nije tu zaustavila i zapitala: zašto netko već nije krenuo provjeriti te dokumente, koji su navedeni u knjizi, a prilično jasno pokazuju da nije moguće da bi u logoru moglo stradati 80.000 ili više ljudi? Kako nije primijetila da upravo tome u knjizi služe opisi logorske svakodnevice, opsežnih, neprekidnih i raznovrsnih radova kojima su zatočenici bili zaposleni te opisi načina na koji su provodili slobodno vrijeme (nogomet, odbojka, kazalište i orkestar). Tu je i vjerski život zatočenika (katolički i islamski obredi), dolasci i puštanja zatočenika na slobodu (uz izvanredna grupna pomilovanja o važnijim datumima), zdravstvena zaštita (ambulanta u logoru i relativno dobro za ratne uvjete opremljena bolnica u mjestu, s rentgenom, zubarskom ordinacijom...).

Zato su u knjizi i, kako veli prof. Kasapović, „gotovo opsesivni opisi ishrane zatočenika“. Onome što je ona navela u svojem osvrtu treba dodati i da su zatočenici od kuće, prijatelja i židovskih bogoštovnih općina primali i pakete s dodatnom hranom i odjećom.

Zar bi to sve trebalo prešutjeti? Ponovimo, riječ je o autentičnim dokumentima i izjavama samih zatočenika. Zar su oni to izmišljali – govoreći pred komunističkim komisijama za utvrđivanje zločina – kako bi Nezavisnu Državu Hrvatsku prikazali u boljem svjetlu?

Protiv velikih brojeva jasenovačkih žrtava govore i rezultati poslijeratnih ekshumacija koje su na prostoru logora 60-ih godina i kasnije provodili jugoslavenski liječnici sudske medicine. Sondiranjem terena i iskopavanjima

1964. godine pronađeno je nešto manje od 500 posmrtnih ostataka. Naravno, to ne znači da je to konačni broj stradalih.

Na službenom hrvatskom popisu ubijenih u Jasenovcu nalazi se oko 20.000 dječjih imena. Ni dokumenti, a ni bivši zatočenici u iskazima ne govore da je u logoru bilo djece u toliko velikom broju, a niti da su masovno ubijana. Djeca iz logora Stare Gradiške, te iz jasenovačkih filijala u selima Mlaka i Jablanac, relativno brzo poslije bitke na Kozari prevožena su u prihvatilišta u Sisku, Jastrebarskom, Zagrebu i drugdje. Bila su to djeca pravoslavnih roditelja koji su upućeni na rad u Njemačku. Kartoteka djece koja su zbrinuta u prihvatilištima, a ne ubijena u Jasenovcu ili Staroj Gradiški, ima oko 12.000 imena. I to je tema koja tek traži realnu javnu prezentaciju.

U samom jasenovačkom logoru bila je jedna skupina djece. Bili su to dječaci koji su od školovanih zatočenika ondje učili razne obrtničke vještine. Neki od njih još su živi pa su to i potvrdili svojim svjedočenjima koja svatko tko želi može lako pronaći i na internetu. Ti dječaci uglavnom nisu bili zatočenici, već su živjeli u Jasenovcu i drugim mjestima, a roditelji su ih poslali u logor na naukovanje. I o toj logorskoj školi postoje izvorni dokumenti.

Zanimljivo je kako sve to kod prof. Kasapović ne pobuđuje znanstvenu ili intelektualnu znatiželju. Nije ona doduše jedina takva među našim profesorima politike ili povijesti. U Americi sveučilišni profesori sa studentima provode istrage i iz zatvora vade čak i na smrt osuđene. A ovdje je valjda važnije citirati nekog britanskog autora koji često nije siguran u razliku između Slovačke i Slovenije. Pretjerujem, naravno, ali nije mi jasno zašto prof. Kasapović, koja do sada nije pregledavala arhivsku građu o Jasenovcu, ipak nije prvo to učinila prije no što u novinama počne dijeliti lekcije o toj temi.

Vuk Vernić, da nije nakon puštanja iz logora otišao u partizane i tamo poginuo, vjerojatno bi prvo istraživao pa tek onda docirao.

Profesorica bi mogla barem poslati svoje studente pa da se oni time pozabave, ako je njoj već teško. Na Fakultetu političkih znanosti, osamdesetih godina kada sam ondje studirao, radili su vrsni profesori domaće i strane suvremene povijesti, primjerice, prof. Hrvoje Matković ili prof. Livia Kardum. Oni su nas, kao i drugi tadašnji profesori, poticali na kritičko razmišljanje, stalno učenje, čitanje i istraživanje građe koja može osvijetliti neki problem. Vjerujem da je zadržana ondašnja visoka razina poučavanja o suvremenoj povijesti, što je dobar temelj i za rad u arhivu.

Kad već u svom osvrtu nije ponudila malo izvorne historiografije, prof. Kasapović na kraju je podastrla malo jeftinih psiholoških aluzija. Neka ne brine, kod mene neće naći ni trun mržnje, a ni „samomržnje“. Jednako volim i ponosim se svojim srpskim i hrvatskim i češkim (da, imam i to) obiteljskim nasljeđem.

Prof. Mirjana Kasapović jedna je od rijetkih osoba iz društvenoga života koja se javno založila protiv kažnjavanja zbog pozdrava „Za dom – spremni“. Objašnjenje izneseno u Globusu bilo je dosta banalno (ako se ne kažnjava i ne zabranjuje, pozdrav će postati nezanimljiv pa ga više nitko neće koristiti), ali ipak je taj stav značio iskorak izvan struje.

Možda je neka reakcija na taj stav potaknula ovakav profesoričin napad na knjigu koja s dosad zanemarenim dokumenatima i svjedočenjima, navedenima u petstotinjak bilježaka, nastoji potaknuti dodatno istraživanje ove ozbiljne povijesno-političke teme.

Iz osvrta izbija neka iracionalna reakcija, nekakav bijes (što nije preporuka za dobru znanost), a nazire se i želja da se zaustavi svako propitivanje „dogovorene povijesti“ Jasenovca.

Igor Vukić, Zagreb, 03. siječanj 2019.

<https://www.maxportal.hr/premium-sadržaj/odgovor-dr-mirjani-kasapovic-na-njen-osvrt-o-knjizi-radni-logor-jasenovac/>

Saga o generalu Praljku se nastavlja

KAD O „NAŠIM“ RATOVIMA DIVANI INOZEMSTVO JAO SI GA ISTINI

GOJKO BORIĆ

Tijekom raspada komunističke Jugoslavije i stvaranja demokratskih država na njezinu bivšem teritoriju uslijedilo je „iseljavanje“ nekih njezinih pismenijih ljudi u sigurno inozemstvu odakle su bacali drvlje i kamenje na svoje bivše postojbine, posebno na Hrvatsku. Ne svi, ali mnogi, pa radi prostora ne ćemo spominjati imena. Tako su dvije književnice koje ne žele da ih se naziva hrvatskim spisateljicama objavljivale literarne i političke uratke u kojima su risali samo tamne i često izmišljene strane hrvatske zbilje, pomnjivo izbjegavajući sve pozitivno u našim nevoljama. Jedna povjesničarka je u svojoj doktorskoj disertaciji tvrdila da je prvi Hrvatski preporod „velika laž“. Jedna književnica stalno priča kako je progone u Hrvatskoj, ali njezine knjige izlaze u Zagrebu gdje je nedavno rekla kako će prvi hrvatski predsjednik Franjo Tuđman „ostati zapamćen samo prema riječima kako je sretan što nije oženio Srpkinja ili Židovku“, namjerno zaboravivši navesti pozadinu te nespretne izjave, pozadinu što je tumači na shvatljiv način. Jedna jezikoslovka s povremenim radnim mjestom u Njemačkoj, stalno istupa s tvrdnjom kako hrvatski kao poseban jezik ne postoji, za nju vrijedi samo nepostojeći „srpskohrvatski“. Zanimljivo je da se među negatorima svega hrvatskoga nalaze uglavnom žene. Možda je to slučaj, a možda i nije. Na psiholozima je da ustvrde što smeta tim pripadnicama, da se starinski izrazim, „ljepšega spola“, da im Hrvatska izgleda tako odurna da je jedna od njih objavila putopis o Hrvatskoj pod čudnim naslovom „Moj bijeli mir“, ustvari „antologiju“ najgore srpske propagande protiv naše zemlje, a sama tvrdi da nije Hrvatica, da odbija pripadnost bilo kojoj naciji jer to ograničava afirmiranje njezine individualnosti. Stvarno besmisleno, ali neki književnici očito uživaju, kako kažu Nijemci, u svojoj *Narrenfreiheit*, luđačkoj slobodi pa neodgovorno piskaraju što ih je volja. Iznimka među njima je dr. Alida Bremer, rođena Splićanka s mjestom boravka u Münsteru, koja je mnogo učinila glede promicanja hrvatske književnosti na velikom njemačkom govornom području od oko sto milijuna pripadnika, i to gotovo bez ikakve pomoći hrvatske države koja još nije shvatila da kultura spada u najvažnije „izvozne proizvode“. Od nedavno gospođa Bremer piše povremeno za utjecajni „Der Spiegel“ koji ima dopisnike diljem svijeta, ali ne za jugoistočnu Europu, pa su prilozi o tom području vrlo rijetki, a kad se pojave uglavnom su prepisivanja zastarjelih klišeja. Alida Bremer objavila je u „Spiegelu“ u povodu završetka tzv. jugoslavenskih procesa u Haagu više manje literarni članak, primjerice s tvrdnjom da Praljak nije shvatio „svoga“ Shakespearea, nazvavši samousmrćenje generala „tragičnom farsom“ s čime se nikako ne možemo složiti, jer farsa je po definiciji „primitivni, grubi igrokaz“, što

se ni u kojemu slučaju ne može reći za Praljково javno ispijanje otrova, to više što je malteški sudac Carmel Agius tom prilikom pokazao stravičnu nemoralnu besćutnost, upravo nevjerojatnu brutalnost, nastavivši čitanje presuda ostalim optuženicima dok mu je pod nogama u grčevima umirao jedan čovjek, jedno Božje stvorenje. To je scena dostojna jedne grčke tragedije, a ne farsa.

Članak A. Bremer trebalo bi prevesti na hrvatski da bi ga mogla procijeniti naša publika. Ima u njemu točnih i valjanih opažnja i zaključaka, ali njezin literarni pristup kravim ratovima na području bivše države nikako nije podesan za pronalaženje istine. To bi bio posao za jednog ili više povjesničara, što naša cijenjena autorica nije. Praljak nije osporavao sud, kako piše, kao Tito u tzv. bombaškom procesu god. 1928., baš obratno uvijek se s poštovanjem obraćao sucima. Također nije točno da je Prljak zatvarao oči pred zlodjelima pripadnika svoje nacije, to više što to formalno nije bio predmet procesa koji nije vođen protiv bilo kojega kolektiviteta pa i hrvatskoga, kako Tribunal ocjenjuju svi njegovi komentatori, nego protiv individualnih počinitelja zločina bez obzira na njihovu nacionalnost. Znači protiv onih pojedinaca koji su naredili zločine, sudjelovalo u njima i nisu ih spriječili iako su mogli. General Slobodan Praljak napisao je desetak knjiga u kojima je nastojao dokazati da ne spada u te vrste krivaca. Njemu se može ali ne mora vjerovati, no nije fer optužiti ga kako nije vidio zlodjela pripadnika vlastitoga naroda, kako piše A. Bremer, jer, naglašavamo, to nije bio predmet suđenja, dakle ne smije ga se teretiti za ono o čemu nije bilo rasprave premda se spominje trojac Tuđman, Šušak i Bobetko, kao sukrivice u fantomskom „zajedničkom zločinačkom podhvat“ koji kontinentalna europska sudska teorija i praksa ne poznaju, ali može se shvatiti kao optužba protiv vodstva Republike Hrvatske kao države i naroda. Zlouporabama u tome pogleda nema i ne će biti kraja, pogotovo s bošnjačke strane koja završetak procesa „Šestorki“ tumači kao svako odbijanje hrvatskog etnيتeta ili republike unutar BiH-a, i time ravnopravnosti hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini.

Neki njemački i naši komentatori nisu glede presude Praljku „pogođali u sridu“

A što se tiče slavljenja žrtve generala Slobodana Praljka u Hrvatskoj te Bosni i Hercegovini uzet ćemo za usporedbu jedan primjer iz njemačke ratne povijesti, (1938.-1945.) koji bi mogao biti sličan Praljkovu slučaju, a odnosi se na sudbinu feldmaršala njemačkog Wehrmachta Erwina Rommela, koji danas važi kao uzor vojnik pa jedna vojarna Bundeswehra nosi njegovo ime. Rommel je bio jedan od najuspješnijih Hitlerovih generala, a s obzirom na rečeno postrojbe pod njegovim zapovjedništvom počinile su brojne zločine od Rusije do Francuske, ono što se danas naziva koleteralnim žrtvama ili točnije - ratnim zločinima. Budući da je bio u dodiru s zavjerenicima protiv Hitlera, Führer mu je naredio da počinu samoubojstvo, što je učinio, a režim je iskoristio njegovu smrt za svoju propagandu. Suvremena demokratska Njemačka „zaboravila“ je sve Rommelove vojne zasluge za Hitlerov režim, svrstavši ga u „svjetle likove“ njemačkog vrlo mršavog pokreta otpora. Za razliku od feldmaršala Rommela koji se istakao kao

osvajajući tuđih prostora, general Praljak se borio za opstanak svoga hrvatskoga naroda na njegovim stoljetnim ognjištima. S obzirom na to pitamo se : zašto Nijemci smiju slaviti Rommela a Hrvatima je zabranjeno čak i prirediti mise zadušnice za generala Praljka, kako je to biskupija Rottenburg-Stuttgart naredila hrvatskim misionarima, dok u Španjolskoj i Italiji svake godine prelati Katoličke Crkve održavaju mise zadušnice za diktatore Franca i Mussolinija, i to Vatikanu uopće ne smeta. Jesu li Hrvati manje katolici od Talijana i Španjolaca ? Očito jesu nakon što je papa Franjo drugi put poslao blaženoga kardinala Alojzija Stepinca da o njemu prosuđuju protivnici katolištva, ovoga puta pod mitrom Srpske pravoslavne crkve. Zar je zaboravljeno kako je kardinal Kuharić naredio da se održe mise zadušnice za Josipa Broza Tita i Jakova Blaževića koji su počinili velika zlodjela o kojima posljednju riječ ipak ima samo dragi Bog, a ne neupućeni crkveni službenici koje plaćaju njemački porezni obveznici pa time i Hrvati u Njemačkoj.

Pisanje nekih njemačkih novina o „slučaju Praljak“ naveliko raduje srbijansku javnost. O tome naširoko piše beogradski vladin list „Politika“, (13.12.) rezimirajući njemačke medije da se „Hrvatska nalazi na krivom putu“, uglavnom citirajući ljevičarske i lijevo-liberalne novine kao „Frankfurter Rundschau“ i berlinski „Die Tageszeitung“ koji Hrvatskoj podmeću da gaji endehazijsku nostalgiju i umjanje žrtve Srba, Židova i Roma u tom razdoblju. Autor u „Frankfurter Rundschau“ poznati je hrvatožder Norbert Mappes-Niediek koji je objavio jedan od najgorih antihrvatskih pamfleta „Kroatien – Das Land hinter der Adria-Kulisse“, Hrvatska zemlja iza jadranske kulise, u kojemu je pokupio sve laži o hrvatskoj stvarnosti, upozoravajući njemačke turiste da se ne zavaravaju blještavilom ljepote jadranske Hrvatske jer da iza te kulise vlada mračni Balkan sa svim njegovim zločinima, (vidi o tome moj članak u „Hrvatskoj Reviji“ br. 4/2010. : “Zlonamjerno povezivanje NDH i Republike Hrvatske”). Mappes-Niediek uživa u svojim „vizijama“ kad piše : „Da je duže živio, i Tuđman bi završio u istražnom zatvoru u Haagu.“ Jao kakva glupost : Tuđman koji je na svim izborima bio nepobjediv i koji i danas uživa ugled i među onima koji su ga svojedobno pozivali da dade ostavku ! Slične blezgarije možemo naći u ekstremno ljevičarskom „Der Tagesspiegelu“ koji piše o navodnom jedinstvu hrvatske i srbijanske politike spram BiH : „Unatoč svim napetostima između dviju nacija, njihove vođe Franjo Tuđman i Slobodan Milošević bili su u jednom jedinstveni : u načelu nacionalističkog totalitarnog razmišljanja,“ (Deutsche Welle : „Srbija i Hrvatska se moraju suočiti s vlastitim zločinima“). Mislimo ako itko ima pravo pozivati Hrvatsku da razmišlja o svojim zlodjelima, to nemaju njemački ekstremni ljevičari koji su iznjedrili terorističku bandu Baader-Menhof i pokazivali razumijevanje za bliskoistočne atentatore. Ništa se drukčije nije moglo očekivati od domaćih oponašateja stranih lažova kao što su srpske „Novosti“ i djelomično „Globus“. „Novosti“ ipak ne optužuju Praljka za zločine nego ga samo nastoje opanjkati da je bio vojni nevješta. Komentator „Globusa“ Marko Biočina tvrdi : „Najveća je tragedija haške presude *šestorici* to što brutalne zločine nad Muslimanima koje su počinile hrvatske snage nitko ne negira, ali nitko i ne spominje.“ To nije logično jer ako ih nitko ne niječe, znači priznaje onda ih time

automatski spominje. Jedini pametni osvrt na haašku presudu napisala je prof. Mirjana Kasapović ustvrdivši : „Nakon Haaga : tri naroda, tri nepomirljiva tumačenja ratnih zbivanja, tri teško spojive vizije budućnosti. To je slika BiH danas.“ (Globus, 08.12.) Znači Haag je stvorio podlogu za nove međunacionalne sukobe u nesretnoj Bosni i Hercegovini, a ona kao „meki trbuh“ Hrvatske može biti uzrokom čak i rata protiv naše Republiku. Kritičari hrvatskoga angažiranja u BiH zaboravljaju da je Republika Hrvatska po svome Ustavu obvezna brinuti se za Hrvate u inozemstvu, pa i u Bosni i Hercegovini, što je jednom drastično pokazao i takav antitudačovnik kao tadašnji predsjednik Republike, Stipe Mesić, koji jer poprijetio b-h Srbima da će poslati vojsku u Distrikt Brčko ako „Republika Srpska“ izglasa na referendumu priključenje Republici Srbiji što bi dovelo do rata u tronacionalnoj državi i ne bi ostalo bez posljedica za Hrvatsku

Tomislav Jonjić jedini uravnoteženi analitičar haaške presude

Jonjić branitelj optuženih u Haagu i Bosni i Hercegovini, znanstvenik s nizom zanimljivih radova i vječnik Neovisnih za Hrvatsku u zagrebačkoj Gradskoj skupštini objavio je u „Političkom zatvoreniku“ br.273, listopad/studeni/prosinac 2017. opširnu studiju na 13 stranica sa značajnim naslovom „Za razliku od nekih, general Pranjak je u Haagu branio Hrvatsku!“ Malo tko s hrvatske strane ima tako temeljit uvid u haašku stvarnost kao T. Jonjić, pa bih preporučio svima koji se zanimaju za slučaj hrvatske b-h „Šestorke“ da pročitaju njegov sastavak, posebice radi toga što autor kritički piše o glavnom junaku njihove priče, generalu Slobodanu Praljku, ali ne šteti ni ostale u toj skupini. On s istim takvim stvaralačkim porivom opisuje pogrješke hrvatske vrhuške u odnosima s Haagom. Njegov opis prilika u srednjoj Bosni u tzv. „ratu u ratu“, to jest sukobima Hrvata i Bošnjaka jedinstven je po svojoj uvjerljivosti. Posebno je strašno čitati kako su neki u Zagrebu pokušavali provjeriti ustavnost Zakona o suradnji Republike Hrvatske s Međunarodnim kaznim sudom, ali je naš Ustavni sud podnesak Ivana Gabelice odugovlačio da bi na kraju postao bespredmetnim, Rekli bismo : tipično hrvatska posla. Jonjić zaključuje da je čak Tuđanova Hrvatska bila više nego neaktivna u odnosu na tzv. međunarodnu zajednicu čije je čedo bio haaški Tribunal zaključivši : „A samo priprost um ne shvaća da ništa ne dokazuje onaj tko previše dokazuje. Drugim riječima, danas kusamo kašu koju smo uvelike sami pripomogli pomiješati. Jedna od njezinih žrtava je i general Slobodan Praljak koji je 29. studenoga 2017. u haaškoj sudnici broj jedan ispio smrtonosni otrov.“

Jonjić je dovoljno hrabar da može bez uzmicanja pred zamjerkama obožavatelja generala Praljka kritizirati neke njegove postupke. Praljak nije poslušao one koji su bili kritični prema njegovoj odluci da unakrsno preispituje svjedoke u sudnici kad je to posao samo za vješte kontinentalne pravne stručnjake, a ne za laike kakav je bio on. Prema Jonjiću, i generalovo samousmrćenje s odbijanjem „naslova“ ratnog zločinca „nekome može zvučati kao prešutna potvrda da za druge optuženike to možda i ne vrijedi.“ Iz rečenoga se može pročitati između redaka da je Praljak bio više uvjeren u svoju intelektualnu nadmoć nego u potrebu da sluša dobronamjerne savjete stručnjaka, što se fatalno odrazilo na tijek procesa protiv

njega kao nepoznavatelja anglosaske pravne prakse kakva je bila prevladavajuća na suđenju u Haagu, a nju su kao zamjerku navodili i neki inozemni komentatori presude .

Jonjić ide dalje u opisivanju svojih dojmova o generalu Praljku, počevši od njegova sudjelovanja bez riječi na jednom predizbornom skupu u Imotskome gdje je ostavio negativan dojam baš poradi svoga prezimena, naime njegov otac Mirko bio je nakon pobjede komunista god. 1944. strah i trepet kod sviju s obje strane granice koji su disali hrvatski. Slobodan Praljak nije se dugo mogao oprati od kobnih sjećanja na svoga oca, i sam njegujući pomodarsko ljevičarenje u inače uglavnom konzervativnom hrvatskom društvu, postavši ono što je bio danas tek raspadom Jugoslavije kad je, kako piše Jonjić, izabrao „pravu, hrvatsku stranu.“ Kad je izbio rat Praljak je bio tamo gdje je trebao biti, na ratištima, ali nastavlja Jonjić : „Dijelom ga je na to natjerala taština – koju su mnogi doživljavali kao aroganciju – a dijelom i spomenuti kompleks obiteljske prošlosti...Zato je, dakle, kao običan vojnik otišao u *Oluju*. Imao je potrebu uvijek iznova se dokazivati, više pred sobom nego pred drugima, ali ni te druge ne bi poštedio priredbe,“ što znači javnih spektakularnih nastupa, a to su svi oko njega smatrali pretjerivanjem koji će mu otežati obranu pred haaškim sudom premda se hvalio da će u Haag odnijeti dva kubika dokumenata „pa ako nakon toga ne shvate da general Pranjak nije ratni zločinac, neka me osude!“ Po mišljenju Jonjića „Praljkova taština nadjačala (je) racionalnu argumentaciju profesionalnih pravnika.“

Jonjić opisuje Praljkovo držanje tijekom nepunoga tromjesečnoga suđenja god. 2006. : „U svakom slučaju, general Praljak je i tijekom ta tri mjeseca neke u sudnici iritirao svojim teatralnim, ponekad i arogantni nastupom, ali – on za to nije hajao. On se sebe nije odricao, a čovjek bi na trenutak rekao da je svojim izgledom i osebnim nastupom ubirao i simpatije možda i svih članova raspravnoga vijeća.“ Unatoč rečenome Praljak je Jonjiću bio simpatičan premda mu nije bio blizak. Jonjić piše: „Zato je pretenciozno kad ga nazivam čak i poznanikom, ali priznajem da me je njegova smrt i osobno silno pogodila. Mnogima nije bio simpatičan, meni jest : sviđala mi se (njegova) inteligencija čak i onda kad ju nije pratila skromnost. Bilo je puno šarma u toj povremenoj bahatosti...Meni je imponirao svojom odlučnošću i ozbiljnošću kojom je spremao svoju obranu, ali i bezuvjetnom spremnošću da odgovornost za zločine radije preuzme na svoja pleća, nego da ih prevali na teret službenog Zagreba i ondašnjeg hrvatskoga državnoga vrha : 'Tamo gdje sam bio, ja sam bio i zapovjednik !'“. Ovim je opravdan naslov Jonjićeva eseja.

Jonjićev tekst je svojevrstni dokument, dakako jedno od više mišljenja, ali sastavljen s velikim poznavanjem stvari i istodobno topao u ljudskom pogledu premda se kao neposredni svjedok bez povijesne distancije nije mogao posve pridržavati one latinske „De mortuis nil nisi bene ; de vivis nil nisi verum“, O mrtvima sve najbolje; o živima samo istina. O slučaju hercegbosanske „Šestorice“ i njezina tragičnoga junaka generala Slobodana Praljka povjesničari će morati napisati više knjiga temeljem dokumenata haaškoga Tribunala, ali i hrvatskih izvora tako da Hrvati ma gdje bili nešto korisna nauče o svojoj današnjici kako bi

budućnost mogli bolje oblikovati u svakom pogledu, kao ljudi, kao kršćani, kao nacija, kao Europljani .

Hrvatski tjednik , 04.01. 2018.

KASAPOVIĆ U SUGLASJU S GOLDSTEINOM

**J. PEČARIĆ, S. RAZUM, RAZOTKRIVENA
JASENOVAČKA LAŽ, DRUŠTVO ZA ISTRAŽIVANJE
TROSTRUKOG LOGORA JASENOVAC, ZAGREB 2018.**

DR. SC. JURE KRIŠTO

PREDGOVOR, JE LI DOPUŠTENOM ISTRAŽIVATI POVIJEST LOGORA JASENOVAC?

Ovaj predgovor je neobičan po tome što se ne želi osvrnuti na sadržaj knjige, nego želi odgovoriti na načelno pitanje: je li danas dopušteno istraživati povijest logora Jasenovac? Zato sam i pristao napisati ga.

S obzirom na stanje hrvatskoga društva danas, pitanje je od iznimne važnosti. Ono, naime, dotiče srž smisla postojanja suverene države danas – jesu li njezini građani slobodni ili im netko neprestano određuje granice slobode? Nije ovdje riječ o postavljanju granica koje nameću savjest, moralna načela i sloboda drugoga, nego o pojedincima i skupinama koji se sami izdižu na razinu moralnih arbitara i određuju što je dopušteno, a što nije. To je utoliko delikatnije pitanje što je riječ o državi čijim je građanima tijekom polustoljetna postojanja politička/ideološka oligarhija nametala što smiju i što ne smiju misliti o svojoj prošlosti i budućnosti.

Tako je važila neporeciva ocjena da je Jasenovac bio „logor smrti“, što znači da je bio osnovan s namjerom da se u njemu sustavno uništava velik broj ljudi i da je jedino tome i služio. Danas postoji stanovit broj znanstvenika koji tvrde da su pronašli nove dokumente ili su ponovno studirali već poznate i na temelju toga zaključili da ta ocjena nije posve vjerodostojna. Postoje dvije vrste odgovora na takve teze. Jedan, koji tvrdi da nema niti može biti bilo kakvih dokumenata na temelju kojih se o Jasenovcu mogu donijeti drukčiji zaključci od poznatoga, a taj je da je to bio logor za sustavno uništenje velika broja ljudi. Drugi, koji tvrdi da

oni koji na temelju nekih novih dokumenata zaključuju suprotno nisu sposobni stručno tumačiti te dokumente i donositi takve zaključke. Takve vrste neslaganja postoje i o mnogo drugih pojedinosti iz povijesti i ne bi trebale biti problem u znanstvenoj zajednici. Ali postoji također jaka struja među znanstvenicima i laicima koja zabranjuje bilo kome da istražuje išta o logoru Jasenovac i pogotovo da plodove svojih istraživanja objavljuje i na druge načine širi.

Takva vrsta zabrana i propisivanje kakve zaključke znanstvenici moraju donositi predstavlja grubo kršenje osobne slobode i znanstvenog istraživanja. Uostalom, ne postoje li u svijetu brojni autori, institucije i narodi koji o povijesnim događajima iznose laži i negativnu propagandu i nitko ih zbog toga ne sankcionira i ne postoje nastojanja da im se zabrani takva rabota. Utoliko je nametanje „ispravnoga mišljenja“ i zabrana drukčijih znanstvenih zaključaka odioznije od bilo čega drugoga.

Ali oni koji znaju što je ispravno mišljenje posežu za argumentom da istraživanje o Jasenovcu predstavlja revidiranje povijesti i popravljjanje slike o Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, niječući njezin „zločinački karakter“. Naravno, historiografija živi od revizija! I naravno da će nova saznanja o Jasenovcu utjecati i na razumijevanje ND Hrvatske. No, ponovno treba naglasiti načelo: to ne smije biti razlog za zabranu istraživanja logora Jasenovac i propagiranja eventualnih novih saznanja. Uostalom, zar se upravo o logoru Jasenovac i o Nezavisnoj Državi Hrvatskoj nije izreklo i napisalo bezbroj paušalnih ocjena i najobičnijih laži! Zar ne bi bila odgovornost svih znanstvenika u svijetu da se takve laži razobličie ako i kad za to postoje čvrsti dokazi!

Tu pokazujemo staru boljku lakoga zaboravljanja i nedavnih događaja. Još veća i žešća povika na navodno buđenje fašizma i ustašizma u Hrvatskoj te na rehabilitaciju ND Hrvatske događala se u drugoj polovici osamdesetih godina 20. st. I tada je Jasenovac bio u središtu te huškačke propagande. No, i tada je na obranu prava na istraživanje o Jasenovcu, ND Hrvatskoj, Katoličkoj Crkvi, zločinima i sličnim temama ustao partijski disident Franjo Tuđman, pokojni novak u historiografiji, ali i Ljubo Boban, uvaženi profesor povijesti na Zagrebačkom sveučilištu i, možda još važnije, uvaženi član Centralnoga komiteta komunističke partije Hrvatske (Saveza komunista Hrvatske). Za razliku od šutljiva mnoštva kolega u struci, Boban je vidio koje su namjere neprijatelja i branio je slobodu istraživanja: „[R]iječ je, za mene, o načelnom pitanju, naime da i ovaj aspekt jasenovačkog zločina [broj stradalih] mora, bez ikakvih ograda, pod jednakim uvjetima, kao i slični drugi problemi, biti pristupačan znanstvenim, istraživačkim dosezima i ciljevima. Tko bi i zašto mogao imati nešto protiv toga?“ (*Kontroverze iz povijesti Jugoslavije*, knj. 2, str. 325 – Intervju u časopisu *Start*). Uistinu, tko bi i zašto netko bio protiv toga?! Ipak su mnogi bili protiv toga. Velikosrbi su „znali“ sve što treba znati o Jasenovcu i nisu dopuštali da se išta istražuje o tome i da se mijenja paradigma koja maljem Jasenovac udara po političkim zahtjevima Hrvata. Ne bi se smjelo zaboraviti ili previdjeti da je takvih bilo osobito mnogo u Hrvatskoj. Još bi se manje smjelo zaboraviti da su manipulacije s Jasenovcem i brojem njegovih žrtava te zabrane istraživanja i objavljivanje drukčijih spoznaja bile uvod u oružani napad na Hrvatsku.

Bilo je to prije trideset godina! Danas, pak, politologinja prof. Mirjana Kasapović s fakulteta Političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu kritizira neke hrvatske povjesničare – isključivo, dakako, iz rakursa svojih političkih i ideoloških vjerovanja – što se usuđuju propitivati istinu koju je ona davno prihvatila o Jasenovcu i ND Hrvatskoj. Profesorica Kasapović sigurno bi se usprotivila Bobanovu zagovaranju slobode istraživanja i objavljivanja i o Jasenovcu, da je tada bila u istoj partijskoj ćeliji. Jer ona je i danas u poslu pronalaženja revizionista, lociranja institucija u kojima rade i glasila u kojima objavljuju, jer nikad se ne zna!

Profesorica na političkim znanostima (poznatima i kao zaklonište za bivše visoke partijske kadrove) ima podugačku sljedbu onih koji su također bili dio političke/ideološke oligarhije koja je određivala granice mišljenja, pa tako i predmete istraživanja. Nekadašnji direktori Televizije, bivši ambasadori Republike Hrvatske i ugledni novinarski komentatori svečano i apodiktički izjavljuju da je Jasenovac bio „logor smrti“ ne naznačujući da im se znanje o predmetu nije maknulo dalje od nekadašnje definicije Partije o tome. S druge strane, nacionalna, javna Televizija suspendira novinarku koja je ugodila autora najnovije knjige o Jasenovcu, dok u udarnome terminu daje prigodu profesoru da svoje neistomišljenike naziva gnjidama i ološem. Nastavlja se i tradicija „hrvatske šutnje“ preko uglednih novinara, čak i povjesničara, koji omalovažavaju tuđa istraživanja o logoru Jasenovac, i sami priznajući da nisu čitali ta istraživanja. *O, tempora!*

dr. sc. Jure Krišto,
znanstvenik emeritus, Zagreb

ZAŠTO SE JUGO-KOMUNISTIČKI POVJESNIČARI BOJE SUČELJAVANJA S IGOROM VUKIĆEM?

Kolega Vukić mi kaže kako su mu moje knjige bile važan poticaj za istraživanje: Čitao sam ih tamo u 2000-tima i bilo mi je iz njih jasno koliko je to važna i eksplozivna tema. Pratio sam i one radijske polemike (na Slobodnoj Evropi) i drugo. Sve mi je to jako pomoglo.

Moj je dojam kako je ta moja polemika s radija „Slobodna Europa“ zapravo jedan od razloga zašto se predstavnici jugokomunističke paradigme u povijesti boje od javnih sučeljavanja s njim. Ta polemika prije dvadeset godina bila je takav poraz dr. Milana Bulajića iz Beograda da su australski Hrvati željeli nju slušati a ne prenos nogometne utakmice koja je odlučivala hoće li sydneyaska Croatia biti prvak Australije, a poslije toga su organizirali skupljanje sredstava koja su omogućila pojavu engleske verzije tih mojih knjiga.

Za hrvatsku znanost još je značajnije to što su one natjerale Goldsteine da su u poglavlju o hrvatskim revizionistima u svojoj knjizi „Holokaust u Zagrebu“ poslije dr. Franje Tuđmana najviše prostora posvetili meni. Time su me motivirali da posvetim malo više pozornosti njihovim „istraživanjima“ što je dovelo da prof. dr. sc. Ivo Goldstein ne bude izabran u HAZU.

Inače, ta priča o revizionizmu u povijesti, tj. zabrani objavljivanja novih spoznaja u povijest kada su u pitanju nečiji posebni interesi i pristajanje „povjesničara“ na tako nešto samo pokazuje kako se tu ne radi o istinskim istraživačima, pa i ne čudi da se takvi ne usuđuju javno raspravljati s g. Vukićem.

Inače, znameniti američki povjesničar James M. McPherson, inače profesor emeritus na Sveučilištu Princeton, dobitnik Pulitzerove nagrade 1989. godine te član uredništva Britanske enciklopedije, istaknuo je sljedeće:

“Revizionizam je životna snaga povijesne znanosti. Povijest je kontinuirani dijalog između sadašnjosti i prošlosti. Interpretacije prošlosti podliježu promjenama u skladu s novim dokazima... Beskrajna potraga povjesničara za razumijevanjem prošlosti, odnosno revizionizam, jest ono što povijest čini vitalnom i svrhovitom. Bez povjesničara revizionista koji se bave istraživanjem novih izvora i postavljaju nova pitanja, ostali bismo zatočeni u zamkama stereotipa.! Štoviše, na najuglednijim svjetskim sveučilištima revizija znanosti je, uz teze kojima se dokazuju neke nove teorije, ključni dio svakoga istraživačkog procesa, uključujući i uspješno obranjene doktorske disertacije iz svih znanstvenih disciplina.

A koliko je opasno kada ti revizionisti dirnu u nečiji etno-biznis pokazao je prof. dr. sc. Milorad Pupovac kada je tražio da se g. Vukića zatvori zato što je revizionist u svjetlu „definicije“! koju je dao McPherson. A s druge strane u časopisu „Politička misao“ članak prof. dr. Mirjanje Kasapović karakteriziraju kao „izvorni znanstveni rad“, a zapravo piše o revizionizmu suprotno ovom što tvrdi McPherson i što može negirati samo netko tko nije baš previše inteligentan. Istina, neki od naših revizionista koje je prof. Kasapović dakle svrstala kao one koji povijest čine vitalnom i svrhovitom su zbog tog priglupog pristupa prof.

Kasapović reagirali i pokazali svu tu bijedu njenog razmišljanja. Npr. Blanka Matković, Matko Marušić, Stipo Pilić i Jure Krišto:

<https://www.hkv.hr/hrvatski-tjednik/29194-blanka-matkovic-zasto-rezite-na-me-partijska-profesorice-kasapovic.html>

<http://hrvatskonebo.com/hrvatskonebo/2018/05/14/prof-matko-marusic-politicka-misao-mirjane-kasapovic-suprotna-je-znanstvenoj-misli-i-znanstvenom-radu/>

<https://www.hkv.hr/hrvatski-tjednik/29290-s-pilic-rad-mirjane-kasapovic-neodoljivo-podsjecaj-na-elaborate-ozne-udbe-i-sds-a-na-koje-svakodnevno-nailazim-u-svojim-arhivskim-istrazivanjima.html>

<https://www.hkv.hr/izdvojeno/vai-prilozi/ostalo/prilozi-graana/29510-dr-sc-jure-kristo-optuzba-s-predumisljajem-mirjane-kasapovic.html>

Profesorica je među revizioniste spomenula i mene upravo zbog knjige „Srpski mit o Jasenovcu“ pa me je učinila veoma ponosnim kada sam vidio da i ona smatra da sam i ja među onima koji povijest čine vitalnom i svrhovitom.

Istina i dalje mi je najdraži kompliment samog dr. Bulajića koji je tu moju uz Cohenovu proglasio najantirsrpskim knjigama u povijesti.

Zapravo kada pogledamo tekst dr. Krišta vidjet ćemo da moja knjiga ipak zaslužuje malo više pažnje.

Naime, dr. Krišto kaže:

To uvelike podsjeća na velikosrpsku hajku na Hrvate i Hrvatsku koja je počela ranih osamdesetih godina 20. st. i kulminirala koordiniranom oružanom agresijom Srbije i pobunom srpskog stanovništva u Hrvatskoj, čiji je cilj bilo rušenje proglašene neovisne Republike Hrvatske. Svaka sličnost između 1941. i 1991. podsjetnik je na dugovječnost i tvrdokornost velikosrpstva. Fokus prof. Kasapović već u naslovu na „genocid“ i na „Jasenovac“ doziva u pamet specifično mjesto i rođenje programa skretanja pozornosti na logor Jasenovac i navodnu genocidnost NDH. To mjesto i taj događaj jest "Prva međunarodna konferencija i izložba o Jasenovačkom koncentracijskom logoru" na Kingsborough Community College u New Yorku od 29. do 31. listopada 1997. To je mali ni počemu poznat židovski „junior college“ u Brooklynu, čiji je predsjednik tada bio Leon M. Goldstein, a pročelnik Odsjeka za povijest Bernard Klein. Njih su dvojica organizirali tu konferenciju koju je zamislio Milan Bulajić i njegov „Muzej genocida“ u Beogradu. Ne bi se smjelo previdjeti naziv „muzeja“, a treba dobro zapamtiti da u njegovu programu rada nema ni naznaka o srpskom genocidu, pa ni onoga najsvježijega datuma.

No, čemu ta konferencija i koji je bio krajnji cilj? Srbija je u 90-im godinama bila u bezizlaznoj situaciji: izgubila je sve ratove koje je pokrenula na području bivše Jugoslavije, NATO snage bombardirale su srpsku vojsku, zbog genocida u Srebrenici srpsko političko vodstvo bilo je izloženo međunarodnoj osudi i, gore od svega, hrvatska je vojska u operaciji „Oluja“ porazila san o velikoj Srbiji. Moralo se naći nešto što bi skrenulo svjetsku pozornost s genocida koji su Srbi počinili u Srebrenici i u drugim područjima BiH i srpski su kreatori propagandnih operacija posegnuli za onim što je u vrijeme Jugoslavije savršeno funkcioniralo kao sredstvo držanja hrvatskoga naroda na trajnome sudištu - logor Jasenovac!

Bio sam promatrač na toj konferenciji i posjedujem stenograme njezina odvijanja te znam o čemu govorim. Bulajić i Klein su zaključili tu konferenciju prijedlogom „Akcijskoga plana za širenje istine o Jasenovcu“, a ključna je trebala biti Međunarodna komisija za utvrđivanje istine o Jasenovcu. Sljedeće godine, 1998., srpska etnička skupina i židovska zajednica osnovale su u Brooklynu „Jasenovac Research Institute“ koji godinama širi propagandu najgore vrste protiv Hrvata i Republike Hrvatske. Taj je institut surađivao s državom Srbijom i u organizaciji nedavne izložbe o Jasenovcu u UN u New Yorku, istovjetne onoj koja je bila priređena za konferenciju u New Yorku.

Podsjetit ću da je za tu konferenciju na koju nas podsjeća Krišto Bulajić pripremio drugo prošireno izdanje knjige „Tuđmanov Jasenovački mit“. Moja knjiga je bila zapravo polemički odgovor na tu Bulajićeve knjigu. Mnogi od onih koji, kao dr. Kasapović, podržavaju taj srpski mit o Jasenovcu, odnosno Memorandum SANU 2. znaju kako je prof. Bulajić prošao u tom sučeljavanju samnom, pa su svjesni kako se oni ne mogu ravnopravno nositi u sličnom sučeljavanju s Vukićem. Pri tome je smiješno tvrditi da je problem što Vukić nije povjesničar. Pa to nije bio ni Bulajić, ni ja koji smo tada polemizirali (a dr. sc. Mirko Valentić, tadašnji ravnatelj Hrvatskog instituta za povijest, zvao me da pređem u njegov institut iako sam matematičar), a recimo Slavko Goldstein ima (ako ima) završenu srednju školu. Zapravo njihov problem je što je Vukić istinski istraživač, a vrhunac njihovog istraživačkog rada je citiranje okrivljenika sa tadašnjih sudova staljinističkog tipa. Posjetitelji na drugom predavljanju Vukićeve knjige imali su prigodu slušati Vukićev komentar takovih „vrela“.

<http://dragovoljac.com/index.php/razno/11367-zasto-se-jugo-komunisticki-povjesnicari-boje-suceljavanja-s-igorom-vukicem>

<http://glasbrotnja.net/josip-pecaric-zasto-se-jugo-komunisticki-povjesnicari-boje-suceljavanja-s-igorom-vukicem/>

REVIZIONISTI U HAZU, ZAGREB, 2020.

OTVORENO PISMO PROF. MATKA MARUŠIĆA

Dobio sam izvrsno reagiranje na moj tekst s nizom linkova o tekstu srpskih Novosti i upletanja notornog, u Srbiji odlikovanog, Efraima Zuroffa:

„Zuroffa su obavijestili da se oglasi: poznata špranca. Možemo li očekivati sljedeći četvrtak policiju u Palmotićevoj i zabranu promocije?

A.

<https://www.msn.com/en-xl/europe/top-stories/jewish-rights-group-urges-croatia-to-ban-pro-nazi-book/ar-BBS0YaM?li=BBKxJ6T&ocid=UP97DHP>“

Zamolio sam Predsjednicu da mi sugerira odgovor na ovaj upit. Poslao sam joj i niz linkova iz svijeta koji prenose Zuroffov poziv na zabranu knjige (Hitler je nepoćudne knjige palio, zar ne?):

<https://www.apnews.com/11edaa150f63423989db3540cbbdbd69>

<https://www.nytimes.com/aponline/2019/01/09/world/europe/ap-eu-croatia-book.html>

https://www.washingtonpost.com/entertainment/jewish-rights-group-urges-croatia-to-ban-pro-nazi-book/2019/01/09/7f6266d4-141b-11e9-ab79-30cd4f7926f2_story.html?noredirect=on&utm_term=.8170c02d9497

<https://www.timesofisrael.com/jewish-rights-group-urges-croatia-to-ban-pro-nazi-book/>

<https://www.msn.com/en-xl/europe/top-stories/jewish-rights-group-urges-croatia-to-ban-pro-nazi-book/ar-BBS0YaM>

<https://www.660citynews.com/2019/01/09/jewish-rights-group-urges-croatia-to-ban-pro-nazi-book/>

<https://www.klfy.com/news/world-news/jewish-rights-group-urges-croatia-to-ban-pronazi-book/1693493836>

https://www.whig.com/article/20190109/AP/301099870?template=art_print#

<http://www.tribtown.com/2019/01/09/eu-croatia-anti-semitism/>

A netko tko je u Srbiji nagrađivan sigurno impresionira hrvatske političare. Oni daju i silne novce srpskim Novostima, pa će biti zanimljivo njihovo reagiranje na poziv Novosti-Zuroff. Zapravo je zabavno vidjeti kako hrvatske političare impresionira ovakvo reagiranje u svijetu na Zuroffovo poziv na „paljenje“ knjige. A ono što mi mislimo napisao je don Kaćunko:

„Poštenu i pametnu Židovu se stide organizacije "Simon Vizental" (kako Srbi pišu), jer ih samo sramote svuda po svijetu, mlateći lovu na račun "holokausta" - zato treba pročitati knjigu INDUSTRIJA HOLOKAUSTA, autora židovskog

povjesničara Normana G. Finkelsteina! Naime, ako Zuroff&com prihvate ISTINU o Jasenovcu, oni automatski bankrotiraju, ostaju bez love kao pijavice bez krvi i ugibaju... Zato se oni 'krvavo' bore protiv "negiranja ustaških zločina" i "revizije povijesti". A zapravo, oni ustraju u širenju LAŽI, čime pokazuju da su u službi Onih koji služe Sotoni - "ocu laži" i "čovjeko ubojici od početka" (kako ga je definirao Isus Krist, kome slava u vijeke vjekova, amen!).,,

A kako bi hrvatski političari trebali reagirati uči ih – a tko bi drugi - profesor emeritus dr. sc. Matko Marušić svojim otvorenim pismom Zuroffu:

<https://kamenjar.com/matko-marusic-otvoreno-pismo-gospodinu-efraimu-zuroffu/>

<https://www.hkv.hr/izdvojeno/vai-prilozi/ostalo/prilozi-graana/31025-m-marusic-otvoreno-pismo-gospodinu-efraimu-zuroffu.html>

<http://hrvatskonebo.com/hrvatskonebo/2019/01/10/matko-marusic-profesor-emeritus-otvoreno-pismo-gospodinu-efraimu-zuroffu/>

<https://www.braniteljski-portal.com/prof-matko-marusic-otvoreno-pismo-gospodinu-efraimu-zuroffu-centar-simon-wiesenthal>

Ali jesu li hrvatski političari i njihovi savjetnici dovoljno inteligentni da bi shvatili kako trebaju učiti od prof. Marušića?

Vaš,
Josip Pečarić

PRILOG:

Matko Marušić: Otvoreno pismo gospodinu Efraimu Zuroffu

Otvoreno pismo gospodinu Efraimu Zuroffu

Poštovani gospodine Zuroff,

pročitao sam 10. siječnja na hrvatskom portalu *Indeks.hr* da ste od hrvatske Vlade zatražili da se zabrani knjiga „Razotkrivena jasenovačka laž“ (<https://www.index.hr/tag/37694/efraim-zuroff.aspx>). U tom smislu, radi točnosti prijenosa, citiram dijelove Indexova izvješća:

„CENTAR Simon Wiesenthal, međunarodna židovska udruga za ljudska prava koju vodi poznati “lovac na naciste” Efraim Zuroff, oštro je prozvala hrvatsku vladu zbog toleriranja radova koji negiraju ustaške zločine u Drugom svjetskom ratu.

U priopćenju koje potpisuje direktor Centra dr. Efraim Zuroff i koje je objavljeno na njihovim stranicama, upozorava se na promociju knjige “Razotkrivena jasenovačka laž”, zakazanu 16. siječnja u crkvi u Zagrebu, a koja negira sustavna i masovna ubojstva Srba, Roma i Židova, kao i hrvatskih antifashišta.

“Društvo za istraživanje trostrukog logora Jasenovac” koje sponzorira taj događaj, stvoreno je kako bi se sakrili stravični zločini ustaša, kojima nema

ravnih na Balkanu. Te zločine potvrdili su povijesni dokumenti, svjedočenja svjedoka kao i znanstvena otkrića brojnih uglednih povjesničara. Djela kao što su "Razotkrivena jasenovačka laž" u Njemačkoj i Austriji bi odmah bila zabranjena, i to opravdano", stoji u priopćenju koje potpisuje Zuroff.

Centar Simon Wiesenthal pozvao je Hrvatsku i da zabrani djela koja negiraju i iskrivljuju ulogu NDH u holokaustu. "Kao članica Međunarodnog saveza za sjećanje na holokaust (IHRA), Hrvatska bi trebala učiniti sve potrebne korake da spriječi sve one koji negiraju holokaust i iskrivljenje povijesnih činjenica. Kontinuirana pozitivna pažnja dana je naporima da se prekrojila i iskrivila povijest u Hrvatskoj što je suprotno međunarodnim obvezama koje je preuzela Hrvatska kada se priključila IHRA-i", izjavio je Mark Weitzmann, direktor za politike Centra i bivši direktor Međunarodnog saveza za sjećanje na holokaust. "Ne ulazeći u razmatranje povijesnih događaja, za što nisam kvalificiran, dopustite da Vam izrazim prijateljske, ali i vrlo ozbiljne primjedbe na rečenu reakciju. Jako mi je važno to učiniti, jer sam osvjedočeni prijatelj države Izrael, poštovatelj židovskoga naroda i Hrvat koji se stidi nedjela dijela Hrvata, poznatih kao Ustaše odnosno ustaški režim, u vrijeme II. svjetskoga rata i smatra da mi Hrvati, i kao narod i kultura, židovskom narodu zbog toga jako puno dugujemo, a prije svega duboko poštovanje i obzir. Nikako ne treba smetnuti s uma da sam ja katolički vjernik pa susljedno prema židovskom narodu osjećam dodatno, golemo poštovanje, jer je u tom narodu rođen moj Bog. Molim Vas da to nikako ne podcijenite, bez obzira na to što Vi mislite ili osjećate prema bilo kojoj vjeri – ili njezinu izostanku.

Ja sam znanstvenik i istraživač u biomedicini, sveučilišni profesor u mirovini i, premda ne znam ni puno povijesti niti metodologije povijesnih istraživanja, znam pravila znanstvenih istraživanja, metodologiju, publiciranje, komuniciranje i sve ono što ide, i mora ići, zajedno sa znanstvenim istraživanjima bez obzira na područje istraživanja. Još usrdnije se pozivam na običnu ljudsku logiku, dobru volju, toleranciju različitosti i privrženost istini, bez obzira na to gdje ona Apsolutna leži, a koliko je njoj bliža, ili daleka ona kojom smrtni čovjek barata. Upotrijebit ću nekoliko vrlo jednostavnih argumenata da Vam prenesem i ilustriram moje duboko i nemirno nezadovoljstvo Vašim nastupom (pretpostavljam pritom da je Indeks.hr primjereno prenio rečenu vijest).

1. Laž o broju žrtava u ustaškom logoru Jasenovac postojala je i dokazana je

U komunističkoj Jugoslaviji mi đaci smo u školama, svim koje smo pohađali, učili da je u Jasenovcu ubijeno 700.000 ljudi, pretežno Srba. To je pisalo u našim udžbenicima, u enciklopedija, a i vrlo često u novinama. Ta se brojka nije smjela dovoditi u pitanje, po cijenu vrlo ozbiljnih posljedica. Primjerice, pokojni gospodin Franjo Tuđman, prvi predsjednik slobodne i demokratske Republike Hrvatske, bio je u tom režimu osuđen na dvije godine zatvora jer je u jednoj svojoj knjizi procijenio da se broj žrtava u Jasenovcu kreće između 60.000 i 80.000.

Broj o 700.000 tisuća nisu opovrgli ni Tuđman, ni Ustaše, niti, na primjer g. Igor Vukić ili ja. Opovrgao ga je, u vrijeme toga istoga komunističkoga režima g.

Vladimir Žerjavić, hrvatski ekonomist, demograf i stručnjak UN-a, koji je broj Jasenovačkih žrtava procijenio na oko 50.000, a to je onda i okvirno prihvaćeno. (Nemoguće mi je ovdje navesti sve procjene i njihove razlike, pa Vas time ne želim zamarati; držat ću se g. Žerjavića, jer je Titov režim njega i prihvatio.) U Hrvatskoj postoji Javna ustanova Spomen-područje Jasenovac (<http://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=6467>) koja žrtve toga logora navodi poimenično, i taj se broj kreće oko 84.000.

To pitanje do dana današnjega nije zaključeno, ali meni je za poruku Vama dovoljno to što sam naveo. Naime, ako se laž koja se službeno učila u školama u sustavu istoga režima otkrila kao razlika između 700.000 i 80.000, pozivam Vas da se zgrozite kao i ja, s tim da se ja imam pravo zgroziti mnogo više, jer je ta i takva strašna laž pripisana narodu kojemu ja (ponosno i sretno) pripadam.

A ako je tako objektivno i nesporno dokazano da se je radilo o strašnoj, namjerno i malignoj laži (da se zastrašujuće ružno ocrni moj dragi narod), na osnovi čega bi mi itko, uključivši i Vas, imao obraza reći da sada vjerujem u taj novi broj i da dalje ne treba (i da se ne smije!) istraživati?

Kratko rečeno: navedeni primjer govori da bi svaki pošten i obrazovan čovjek morao ustrajati na istraživanjima, ne samo zbog čežnje za istinom, nego i zbog suzbijanja laži kao nečega neprihvatljiva Čovjeku, a ponajviše zbog onoga zbog čega Vam ovo i pišem: da se izbjegn timer dodatni prijepori, raspirivanje neraspoloženja i remećenje mira među ljudima.

2. Hrvatsko društvo razdiru kontroverze oko broja jasenovačkih žrtava i konsenzus uglednih stručnjaka preporučio je intenziviranje istraživanja

Radi se o dokumentu koji je donijelo Vijeće za suočavanje s posljedicama vladavine nedemokratskih režima

(<https://vlada.gov.hr/dokument-dijaloga-temeljna-polazista-i-preporuke-o-posebnom-normativnom-uredjenju-simbola-znakovlja-i-drugih-obiljezja/23424>). Vijeće je formirala Vlada Republike Hrvatske svjesna da kontroverzije narušavaju odnose u hrvatskom društvu. Članovi Vijeća odabrani su iz vrlo različitih političkih grupacija, pa je u njemu sudjelovao i „Dokument dijaloga“ potpisao i g. Ivo Goldstein, koji Vam je, vjerujem, dobro poznat.

Citiram odgovarajući odlomak iz Dokumenta dijaloga:

„Ne ulazeći u pitanja “povijesnoga revizionizma”, ipak treba reći da tamo gdje je povijest već “revizionistička”, neki novi “revizionizam” može se javljati i kao potreba za “revizionizmom revizionizma”. Dobroj praksi suočavanja s prošlošću pogodovala bi historiografska i druga istraživanja, sa znanstvenim preispitivanjem izvora i kritičkim ispitivanjem i neselektivnim izborom i objavljivanjem građe, što uključuje uz dostupnost arhivskog gradiva i nova istraživanja i otkrivanja žrtava nedemokratskih režima te dostojanstveno obilježavanje pijeteta na mjestima njihova stradanja. Svojedobne licitacije s brojem žrtava bilo kojega od nedemokratskih režima i dalje su smetnja sagledavanju povijesne istine, pa prema tomu i suočavanja u smjeru kulture dijaloga i nekrivotvorenoga povijesnoga sjećanja. Tu svakako ne spada savjesno

kritičko i znanstveno utvrđivanje stvarnoga broja žrtava, posebno tamo gdje je on dokazano višestruko uvećan iz političkih, politikantskih ili nekih drugih razloga.“ Ne znam jeste li svjesni postojanja toga dokumenta, ali ovdje bih Vas, držim s pravom, zamolio da mu posvetite dužno poštovanje, jer je to dokument napravljen na inicijativu Vlade Republike Hrvatske, a njegovo supotpisivanje od strane g. Ive Goldsteina, vjerujem, nepobitno dokazuje njegov demokratski karakter i suglasje hrvatskoga društva oko pitanja istraživanja hrvatske povijesne istine.

3. Nekoliko riječi o g. Igoru Vukiću

Zasad mi nije poznata knjiga čiju zabranu tražite, ali poznajem g. Igor Vukića, predsjednika „Društva za istraživanje trostrukoga logora Jasenovac“. Imao sam čast upoznati g. Vukića osobno i pročitati njegova djela. No, ovdje ne želim biti „njegov svjedok“, nego izraziti svoje ljudsko i znanstveničko mišljenje o g. Vukiću i njegovu radu, a na to, vjerujem, imam pravo kao dokazani znanstvenik i profesor znanstvene metodologije.

Prvo, neka mi oprostite g. Vukić (ali on je to i objavio), on je podrijetlom mješavina Srba, Hrvata i Čeha, s predominacijom srpskoga podrijetla. Drugo, on je iz gradića Jasenovca, odnosno iz sela u njegovoj blizini. Treće, njegov je otac kao dijete prošao kroz Jasenovac. Četvrto, to je jedan ozbiljan, učen i vrlo pristojan čovjek i onaj tko vrijeda njega vrijeda sve ozbiljne, učene i pristojne ljude, uključivši i mene. A meni se to nimalo ne sviđa. Jer g. Vukić nije ni ustaša, ni nacionalist niti revizionist, nego intelektualac kojega bi poželjela svaka, i najučćenija i najciviliziranija sredina. (Ako mi ne vjerujete, upoznajte ga osobno.)

Naposljetku, g. Vukić (i njegovi suradnici) nisu svoje nalaze tajili, ni tajno dijelili, nego su ih objavili kao što kvalificirani znanstvenici i rade. Djela su, kao i sva druga znanstvena djela, dakle na uvidu i raspolaganju cijeloj svjetskoj znanstvenoj zajednici za provjeru i kritiku.

Ne znam jeste li, gospodine Zuroff, Vi ili Vaši suradnici ta djela proučili prije nego što ste tražili njihovu zabranu, ali – ako niste – moram Vas upozoriti da je to neprimjeren postupak jednak postupanju Staljinova (i Titova) režima prema djelima koja im nisu odgovarala. A civilizirani i obrazovani ljudi u 21. stoljeću to nikako ne bi trebali raditi, pače takvih bi se postupaka trebali stidjeti i kad ih itko drugi radi.

A ako ste ta djela proučili – nitko sretniji od mene! Onda možemo čuti Vaše objektivne argumente koji ih pobijaju! Ja ne navijam za g. Vukića, nije to nogomet; ja navijam za znanstvenu istinu. Jako mi je važna, još me peče onaj podatak o 700.000 jasenovačkih žrtava za čije sam citiranje u školi dobivao odlične ocjene i ne znajući što mi se događa.

Tu Vas, ako ne znate, moram obavijestiti da su dio nalaza g. Vukića priznali i njegovi ogorčeni protivnici (dakle, oprostite, ujedno i Vaši sumišljenici) dr. Ivo Goldstein i dr. Mirjana Kasapović. Nakon proučavanja dokaza g. Vukića, za njih više nije sporno da je jasenovački logor bio radni logor, da su zatočnici primali plaće za svoj rad, da su u logor stizali paketi pomoći izvana (napose od hrvatske židovske zajednice) i da su se, oprostite, ali rečeno je javno, u logoru održavale priredbe s pjevanjem opera (nije još sigurno kojih sve) i da su se održavali

nogometni turniri (nogomet je u Hrvatskoj uvijek bio jako popularan, eto, moj klub, splitski „Hajduk“, osnovan je još 1911. godine). Doktori Goldstein i Kasapović zamjeraju g. Vukiću da nije dokazao bezbrojna ubojstva u logoru, ali ono što sam naveo nije im sporno. Vjerujem da će se i broj žrtava s vremenom utvrditi konsenzusom. Zasad od brojeva od 700.000 i 84.000 najviše odstupa mišljenje slovenskoga istraživača g. Romana Leljaka, koji je objavio da dokumentacija u Beogradu otkriva oko 1.600 ljudi stradalih u Jasenovcu, s tim da je nešto više od pola umrlo od bolesti. Pretpostavit ću da ni g. Leljaku ne ćete povjerovati, pa predlažem da to i sami provjerite kad ste u Beogradu.

4. Dokumenti

U slučaju da Vam se to ne će svidjeti, moram Vas upozoriti da je do danas (u slobodi od komunističkoga nedemokratskoga terora) u Hrvatskoj objavljeno mnogo, mnogo dokumenata koji govore da su g. Vukić i njegovi suradnici u pravu. Budete li uspjeli zabraniti njihove dokaze, morat ćete zabraniti i još mnogo drugih. Kad već spominjemo dokumente, dopustite i ovo. Potpuna dokumentacija o radu ustaškoga logora Jasenovac nalazila se (u Titovo vrijeme) u Jasenovcu. U srpskoj agresiji na Hrvatsku 1990.-1995. srpske su snage vrlo rano, još 1991. zauzele Jasenovac i svu dokumentaciju odnijele u – Beograd. Odluka da se dokumentacija odnese u Beograd indikativna je sama po sebi, jer u Srbiji tvrde da je to bila pobuna Srba u Hrvatskoj (a da Srbija i njezina vojska s tim nije imala ništa); pobunjeni Srbi u Hrvatskoj su kao svoj glavni grad proglasili Knin; nejasno je zašto su onda tu dokumentaciju otpremili u Beograd, zar ne? I ne samo to – nije jasno zašto im u Beogradu nije rečeno: „Što će to nama, to je stvar između vas i Hrvatske, uskladištite to u Kninu, nije pošteno da mi uzimamo tuđe dokumente i još otete silom.“

Meni se čini da i taj potez, diskretno ali i jako lijepo, ilustrira da je agresiju na Hrvatsku 1991. izvršila Srbija, a ne kninski Srbi. No, to je jedna druga tema kojom Vas ne želim zamarati.

Ali saga o jasenovačkoj dokumentaciji nije završena! Srbija danas odbija vratiti tu dokumentaciju u Hrvatsku. Navodno se „boje da bi to Hrvati iskoristili za daljnje laganje o logoru Jasenovac“. Ja to ne razumijem! Prvo, ako je dokumentacija, onda se ne može lagati, a drugo, Srbija bi lako mogla sebi ostaviti kopije (npr. na mikrofilmovima) ili čak i originale, a Hrvatskoj dati kopije (na mikrofilmovima). Tada Hrvati nikako ne bi mogli lagati – vjerujem da Vam je to sasvim prihvatljivo.

5. Forenzička istraživanja

Što se tiče konkretnih istraživanja broja žrtava u Jasenovcu, ona su provedena. Tri puta, u Titovo vrijeme i preko komisija i stručnjaka koje je određivao tadašnji režim. Kopalo se stručno forenzički tri puta, na mjestima koja se spominju kao najveće i najužasnije grobnice, i ukupno je nađeno nešto manje od 500 kostura. Mislim da bi bilo logično da i Vi (zajedno sa mnom i g. Vukićem) predložite da se kopa sada ponovno. Bio bih sretan da se Vi, odnosno Vaša organizacija, prihvatite sudjelovanja u nadgledanju tih istraživanja.

6. *Jasenovac Research Institute*

O *Jasenovac Research Institute* priča je ista kao sa strašnom (a dokazanom, v. gore) laži o 700.000 žrtava, a spominjem je zbog sljedećih razloga.

1. a) Taj broj je, prema Titovu stručnjaku g. Žerjaviću i popisu današnje Javne ustanove Spomen-područje Jasenovac (v. gore) ordinarna laž, sramota ljudska, povijesna i pojedinačno svih onih koji u toj laži sudjeluju ili je podržavaju. Ili o njoj šute. Oprostite, ali meni se čini da među te posljednje pripadate i Vi! Nikad nisam čuo da ste rekli da *Jasenovac Research Institute* navodi neopisivo i neoprostivo krive brojeve (i imena) i da ste ga zamolili da to ispravi. A siguran sam da za njega znate, jer to nije neka skromna hrvatska Javna ustanova Spomen-područje Jasenovac, nego veliki institut u slavnom i poznatom gradu New Yorku!
2. b) Na suđenju hrvatskom nogometašu Joeu Šimuniću za izvikivanje ustaškoga pozdrava „Za dom – spremni“ (iako je on viknuo samo „Za dom“, ali jasno je na što je mislio) svjedočio je i direktor *Jasenovac Research Institute*, g. Barry M. Lituchy o 600.000 žrtava Jasenovca; njegovo je svjedočenje prihvaćeno i g. Šimunić je osuđen i kažnjen kaznom koja je okončala njegovu blistavu karijeru profesionalnoga nogometaša. Vi ste svjetski čovjek, poznat i stručnjak i zacijelo pošten i dobronamjeren čovjek i ja se pitam kako to da u toj međunarodnoj aferi, u predmetu za koji ste Vi stručnjak koji se njome karijerno bavi, niste intervenirali i rekli, na primjer: „Časni sude, nije 600.000, nego 84.000, jer to tvrde (i javno su objavili) stručnjaci iz Javne ustanove Spomen-područje Jasenovac, oni se time bave specifično profesionalno, znam ih, poštenu i stručni ljudi, moji su kolege, pozovite njih za svjedoke“.
3. c) Čvrsto vjerujem da znate da su tisuće ljudi koji su na popisu *Jasenovac Research Institute* navedene kao jasenovačke žrtve dokazano stradale na sasvim drugim. Navodim samo primjer koji mi je blizak: svi ljudi koji su u gradu Kaštela (kraj grada Splita) poginuli 1943. u savezničkom bombardiranju, njih nešto više od 100, tako da je bomba pogodila crkvu u Kaštelima za vrijeme mise – nalaze se na popisu *Jasenovac Research Institute*, iako su im grobovi, s istim imenima i stvarno s kostima – na kaštelanskom groblju.

7. **Malo pitanje, ali jako potrebno**

Gospodine Zuroff, ako ćete ustvrditi da je u Jasenovcu ubijeno 700.000 ljudi, usprkos g. Žerjaviću (50.000) i službenom današnjem popisu u Jasenovcu (oko 84.000), morat ću Vam izraziti osjećaje mojega iskrenog i zaprepaštenog najdubljeg zgražanja i prezira. Pomislit ću da ste zbog nekog razloga (ne znam kojega, ne mogu ni pretpostaviti) neprijatelj mojega naroda i njegove države, bez obzira što Vam to moglo ili ne moglo značiti. Ako to doista jeste bilo bi mi to jako žao, ali mislim da nije civilizacijski i demokratski primjereno da se obraćate Vladi, dakle i narodu koji ju je demokratski i slobodno izabrao, države kojoj ste neprijatelj. Neugodno mi je o tome i misliti, a to sam Vam eto rekao samo u ime civilizacijskoga i pristojna ponašanja.

S druge strane, ako ćete reći da ne znate broj jasenovačkih žrtava, molim Vas, da se, između ostalih, svakako obratite i g. Igoru Vukiću i njegovim suradnicima jer on tvrdi da ima jako dobro dokumentirane podatke. To traži znanstvenoistraživačka metoda i etika, a i najobičnije ljudsko poštenje i pristojnost. To ne znači da se g. Vukiću mora vjerovati, ali sigurno znači da ga se mora saslušati i njegovim argumentima suprotstaviti bolje, jače i brojnije argumente. Dopustite da Vas podsjetim da sam, kao dokazani znanstvenik, i ja upućen u metodologiju procjene znanstvenih argumenata, njihovo uspoređivanje i sravnjivanje i putove dolaska do ljudske istine kolikogod ona možda odudarala od one Božje.

8. Prijateljsko mišljenje i savjet

Tužan sam zbog Vašega postupanja prema mojemu narodu i državi. I onom prema znanosti i znanstvenoj istini, konsenzusu dobronamjernih a učenih ljudi i naporima hrvatskoga Vijeća za suočavanje s posljedicama nedemokratskih režima, u koje su, eto, uključeni i naponi g. Ive Goldsteina. Nije dobro to što radite. Svi ljudi na svijetu, dakle i mi Hrvati, danas su dovoljno dobro obrazovani (slobodni i većinom bez predrasuda bilo koje vrste) da vrlo nepovoljno gledaju na bilo koju zabranu ili ograničenje bilo kojih istraživačkih pitanja oko kojih ne postoji potpuni konsenzus. Čini nam se to ne samo neutemeljenim i neznanstvenim nego i kao nešto iza čega stoje nakane skrivanja istine, promicanja laži a oboje dakle s nečasnim namjerama, jer – koje druge namjere mogu stajati iza skrivanja istine i promicanja laži?

A to nije dobar osjećaj.

Vaša akcija o kojoj piše *Index.hr* nije dobra ni za koga – za Hrvatsku i Hrvate, za Vas, a ni za časni židovski narod od kojega smo toliko mnogo naučili o mudrosti, znanju, znanosti i poštovanju istine, a sve u svrhu boljega, mirnijega i ljepšega života. To navlastito nije dobro za nužno poštovanje i sjećanje na tragediju koju je židovski narod doživio za vrijeme II. svjetskoga rata, pa ni za sve one nesreće koje su ga pratile i prije i poslije toga. Oprostite što to govorim Vama, ali ja to iskreno mislim i moram Vam reći: tragedija II. svjetskoga rata, a u njemu strašna i najstrašnija tragedija židovskoga naroda, toliko je velika i strašna da ne smije ničim, nikakvim sporom, nikakvom pogrješkom biti uvrijeđena ni oskrvnjena! Ona je prevelika da bi joj trebalo preuveličavanja i prestrašna da se o njoj misli išta osim poštovanja i kajanja.

U to ime, dopustite da Vam se osobno ispričam za sve ono ružno i strašno što su članovi mojega naroda nanijeli Vašem u II. svjetskom ratu, pa i prije i poslije toga. Neka Gospodin blagoslovi i Vas i mene, i naše divne narode, da im se to nikad više ne ponovi.

Ali i mi tome moramo pridonijeti.

Matko Marušić, profesor emeritus

Naslov: MARUSICEVO PISMO ZUROFU

Datum: Sat, 12 Jan 2019 16:45:38 +0100

Šalje: Josip Pecaric <pecaric@element.hr>

Dragi svi,

Pismo profesora Marušića objavili su i:

<https://narod.hr/hrvatska/prof-dr-sc-marusic-odgovorio-zuroffu-manipulacije-brojkama-o-jasenovcu-kako-bi-se-ocrnio-hrvatski-narod>

<http://dragovoljac.com/index.php/razno/14444-otvoreno-pismo-prof-emeritusa-matka-marusica-efraimu-zuroffu>

Slično don Angelu reagirao je i dr. Burić:

Naslov: MARUSICEVO PISMO ZUROFU

Datum: Fri, 11 Jan 2019 11:16:44 +0100

Šalje: Jure Burić

Prima: pecaric@element.hr

MARUSICEVO PISMO ZUROFU

Ovako: kratko i jasno!

Gospodine (ako to uopće jeste) Zurof!

Ja neću biti ugladeni ali stvarni gospodin- kao prof. Matko Marušić. Ja ću biti izravan : Vi ste jedno nesretno “zborilo” i piskaralo koje Hrvatskom narodu neprekidno čini veliko zlo. Vaša mržnja prema mom narodu vrijeđa, boli, umara i provocira. Ona zabrinjava, jer je uvijek ista i računati na Vašu savjest i ljudski moment je iluzija.

Zapamtite - u mojoj domovini nećete Vi i Vaši istomišljenici stvarati zakone i donositi zabrane, pogotovo ne one po kojima bi trebalo spaliti ili zabraniti javno objavljivanje napisanih knjiga ma kakav sadržaj u njima bio- poglavito ne onih koji koriste snagu dokumenta- dakle argumenta u svojim sadržajima.

Ako nemate potrebu demantirati napisanu laž koju sam i ja kao učenik morao poput papagaja ponavljati kako je u Jasenovcu pobijeno 700.000 ljudi, ponajviše Srba, onda nemam ni ja potrebu prema Vama gajiti nikakvo ljudsko poštovanje.

Vi ste za mene obična kukavelj, koja sije zlo.

I polagat ćete račune za svoja nedjela, ako ne na ovome svijetu, a onda zasigurno na onom gdje će Vaš ZEMLJAK suditi, pa i za one presude koje Vaši preci izrekoše.

Mislite malo na ovo i na vrijeme se popravite.

Dr Jure Burić

Naravno naši političari daju puno novaca Novostima. Oni im to i vraćaju. Evo najnovije naslovnice:

Zapravo nije ni čudno što napadaju knjigu RAZOTKRIVENA JASENOVAČKA LAŽ.

Zapravo ona je na neki način i tiskana kao spomen na moju knjigu SRPSKI MIT O JASENOVCU,

koja je bila odgovor na knjigu dr. Bulajića TUĐMANOV JASENOVAČKI MIT. I optužba za REVIZIONIZAM je doista zgodna.

U knjizi Goldsteinovih HOLOKAUST U ZAGREBU imate cijelo poglavlje o najpoznatijim našim revizionistima.

Znate tko je uvjerljivo najveći revizionist?

FRANJO TUĐMAN!

Uvijek sam bio ponosan što su meni dali najveći prostor poslije Tuđmana.

Poslije toga moja akademija je htjela tatinog sina u akademike!

A današnja vlast podržava sve koji pričaju o revizionizmu. A vodi ih Tuđmanova stranka. Vjerovali ili ne!

I tako se prikriva istinski revizionizam: REVIZIJA POVIJESTI DOMOVINSKOG RATA!

Da nije tako svi bi došli na predstavljanje knjige RAZOTKRIVENA JASENOVAČKA LAŽ.

Pozz

Josip Pečarić

OPEN LETTER TO MR. EFRAIM ZUROFF

Prof. Emer. Matko Marušić, MD, PhD
matko.marusic@gmail.com
SPLIT, CROATIA

to

Efraim Zuroff
1 Mendele Street
Jerusalem 92147
ISRAEL
swcjerus@netvision.net.il

January 18, 2019

Esteemed Mr. Zuroff,

I read an article on January 10, 2019, posted on the Croatian portal Index.hr, of your demand that the Croatian Government ban the book *Razotkrivena Jasenovačka laž* [translates to: *The Jasenovac Lie Disclosed*] (<https://www.index.hr/tag/37694/efraim-zuroff.aspx>).

To this end and for the sake of the accuracy of the claim, I quote excerpts from the article on Index.hr:

“The Simon Wiesenthal Center, International Jewish Human Rights Organization, led by the famous Nazi hunter Efraim Zuroff, harshly condemned the Croatian Government for their tolerance of works that negate Ustasha crimes during WWII. In a statement signed by the Center’s Director, Dr. Efraim Zuroff, and posted on their website, he forewarns of the promotion of the book Razotkrivena Jasenovačka Laž to be held January 16, 2019 in a church in Zagreb – a work which negates the systematic and mass execution of Serbs, Roma, Jews and Croatian anti-Fascists.

The Jasenovac Triple Camp Research Society, sponsor of the event, was established to conceal the horrific crimes committed by the Ustasha, which are acts beyond compare in the Balkans. Crimes confirmed in historical documents, witness testimonies, and scientific findings of many prominent historians. Works such as the book Razotkrivena Jasenovačka laž would immediately be banned in Germany and Austria, and justifiably so, says Zuroff.”

The Simon Wiesenthal Center called on Croatia to ban publications that negate and distort the role played by the NDH in the Holocaust. “As a member of the International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA), Croatia should take

every pertinent step to prevent all those who negate the Holocaust and misrepresent historical facts. Continued positive focus is placed on efforts to misconstrue and twist Croatian history, contrary to international commitments accepted by Croatia upon joining the IHRA,” said Mark Weitzman, the Center’s Political Director and former Chair of the International Holocaust Remembrance Alliance.

Not going into deliberations over historical events of which I am not qualified, allow me to express my cordial but very serious objections to the above comments. It is very important that I do so, as I am a proven and sworn friend of the state of Israel, devotee of the Jewish people, and a Croat who is ashamed of the wrong deeds committed by a certain group of my people, known as the Ustasha and Ustasha regime, during WWII. I also believe that we Croats owe the Jewish people much in this regard, both as a nation and culture, but above all, sincere respect and regard. Also important is the fact that I am a devout Catholic, and thus have even more respect for the Jewish people, for the Lord my God was born unto them. I pray that you never underestimate this, regardless of how you feel about any religion, or lack thereof.

I am a scientist, biomedical researcher and university professor emeritus. Although I do not know much on the history or methodology of historical research, I do know the rules of scientific studies, methodology, publication, communication, and all that must go in stride with scientific analysis, whatever the field of research. I firmly call upon human common sense, goodwill, tolerance of diversity, and upholding the truth, wherever the absolute truth may lie, and how ever near or far it is to us as mere mortals.

Allow me to illustrate with some very simple arguments, and present my deep and unsettling dissatisfaction with your reaction (in the belief that *Index.hr* quoted your statement accurately).

1. The lie on the number of victims in the Jasenovac Ustasha Concentration Camp existed and is proven

In communist Yugoslavia, all school children in every school were taught that 700,000 civilians, mostly Serbs, were killed in Jasenovac. This was written in our textbooks, encyclopedias, and very often in newspapers as well. The figure was not to be questioned, at the cost of severe consequences. For instance, the late Dr. Franjo Tuđman, first President of the free and democratic Republic of Croatia, was sentenced to two years’ imprisonment in the former regime for claiming in one of his books that the number of victims in Jasenovac ranged from 60,000 – 80,000.

Neither Tuđman nor the Ustasha countered the claim of 700,000 deaths, not even Mr. Igor Vukić nor myself. The one to counter it, at the time of the same communist regime, was Mr. Vladimir Žerjavić – a Croatian economist, demographer and UN expert, who estimated the number of Jasenovac victims at roughly 50,000, which was then generally accepted. (It is impossible for me to state all the estimates and differences here, as I do not wish to burden you. I will stand by Mr. Žerjavić’s claim, for it was also accepted by Tito and his regime.)

The Jasenovac Memorial Site is a public institution in Croatia (<http://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=6467>) that lists each individual victim by name, and this figure amounts to approximately 84,000.

The issue has not been resolved to this day, but it suffices to state it in my message to you. Namely, if the lie that was officially taught in schools in the former regime shows a discrepancy ranging between 700,000 and 84,000, I urge you to be just as taken aback as I am, albeit I have all the more reason, for the atrocious lie was ascribed to my very own people (to whom I proudly and wholeheartedly belong). If it was objectively and indisputably proven to be a horrific, deliberate and malignant lie (to darken and disparage my beloved nation), then how, and based on what, can anyone, including yourself, have the audacity to believe this new figure (84,000), without the need for further investigation?

In short: The above example shows that every honest and educated man must persevere in research – not only for the sake of truth, but also to overcome lies as something unacceptable to Man, but especially because of what I am writing to you: to avoid any further disputes, tensions, and disruption of peace among the people.

2. Croatian society is torn apart by controversies over the number of Jasenovac victims, and a consensus of prominent experts has recommended the intensification of research and inquiry

I am referring to a document issued by the (Croatian) Council for Dealing with Consequences of the Rule of Non-Democratic Regimes:

(<https://vlada.gov.hr/dokument-dijaloga-temeljna-polazista-i-preporuke-o-posebnom-normativnom-uredjenju-simbola-znakovlja-i-drugih-obiljezja/23424>)

The Council was established by the Government of the Republic of Croatia, aware of the fact that such controversies disrupt relations in Croatian society. Council members were selected from a number of different political groups, and one such member who signed the *Document of Dialogue* was Mr. Ivo Goldstein, whom I presume is quite well-known to you.

I quote an applicable passage from the said Document:

“Without going into the question of historical revisionism, one must note that where history is already revisionist, a new revisionism may emerge as a need for the revision of revisionism. A good practice of dealing with the past would be beneficial to historiographic research and others, with scientific exploration of sources, critical inquiry, non-selective choice and publishing of materials. This includes the availability of archival materials and new research to reveal the death toll of undemocratic regimes, as well as providing a dignified commemoration at the place of death and sacrifice. The former manipulation and discrepancies in the number of victims from any undemocratic regime continues to be an impediment in viewing the historical truth, whereas the same goes for facing the culture of dialogue and unfalsified historical remembrance. Here we are not at all referring to conscientious critical and scientific attestation of the

actual number of victims, especially in cases where it is confirmed to be exponentially multiplied for political or other reasons.”

I do not know if you are aware of the existence of this document, but I would like to take this opportunity to kindly request that you take the time to look it over, as it is a document issued by the Government of the Republic of Croatia, and co-signed by Mr. Ivo Goldstein, which I believe undeniably proves its democratic character and consensus within Croatian society regarding the question of Croatian historical truth.

3. A few words on Mr. Igor Vukić

At this point I do not know the content of the book you are requesting the ban of, but I know Mr. Igor Vukić, Head of the “Jasenovac Triple Camp Research Society” and his works on Jasenovac. I had the honor of meeting Mr. Vukić myself and reading his works. I do not wish to be his “witness” here, but instead to express my personal and scientific opinion on him and his activities, of which I believe, I am entitled to as a proven scientist and professor of research methodology.

To begin, I apologize to Mr. Vukić (but he publicized this himself) – he is of Serb, Croat and Czech mixed origin, with a predominance of Serbian heredity. Second, he is from a village in the vicinity of the town of Jasenovac. Third, his father was in Jasenovac as a child. Fourth, Mr. Vukić is a very serious, educated and well-mannered man, and anyone who insults him also insults all other educated and well-mannered individuals – including myself. And I am not the least bit pleased with this (insulting). Mr. Vukić is not an Ustashe, nor is he a nationalist or revisionist. He is an intellectual, and one to be desired as a member of the most distinguished and civilized circles. (If you do not have confidence in my words, you should meet him yourself.)

And lastly, Mr. Vukić (and his co-workers) never concealed their findings, nor did they circulate them in secret. They published them as all qualified scientists do. These findings are, just as all other scientific insights, available to the global scientific community for verification and criticism.

I do not know, Mr. Zuroff, whether you or your associates have examined the works before demanding their ban – if you haven’t – I must warn that this is an inappropriate procedure, similar to the manner of Stalin (and Tito) with works that did not suit them. This must not be the practice of civilized and educated individuals in the 21st century, who ought to feel equal shame when others do the same.

If, on the other hand, you took the time to study the works, no one is more delighted than I! We eagerly await your objective arguments countering them. I am not cheering on Mr. Vukić – we are not playing a soccer game. I am merely applauding the scientific truth. It is something of great importance to me, as I still distress over the claim of 700,000 Jasenovac victims – the reciting of which I received excellent grades in the primary and secondary schools, albeit oblivious to what was actually taking place.

At this point, if you do not know, I must inform you that some of Mr. Vukić's findings were even accepted by his fervent opponents (forgive me again – by your like-minded contemporaries) Dr. Ivo Goldstein and Dr. Mirjana Kasapović. Upon examination of Mr. Vukić's evidence, it was no longer disputable to them that Jasenovac was in fact a labor camp, that some prisoners and workers earned wages for their work, that the camp received aid packages from the outside (especially from the Croatian Jewish community) – and I apologize once again, but it was stated publicly – that different performances with singing were held there (we are not sure the names of all), including soccer tournaments.

Dr. Goldstein and Dr. Kasapović criticize Mr. Vukić for not providing evidence of countless executions in the camp, but they do not disparage my claim. I do believe, though, that the number of victims will ultimately be determined through consensus. For now, regarding the figures 700,000 and 84,000, the one that stands out most is the claim of Slovenian researcher Mr. Roman Lejsek, who asserts that documents in Belgrade attest to roughly 1,600 victims in Jasenovac, half of which died of disease. I assume that you will also not take Mr. Lejsek's findings as true, and so I kindly ask you to verify this information yourself the next time you are in Belgrade.

(Permit me to suggest that in Belgrade you check the following Serbian newspaper articles published in Belgrade, during WWII (Cyrillic titles transcribed to Latin letters; roman numerals are months):

Newspaper	Date	Title
1941, Beograd		
JIM	1941	Komanda mesta Beograd. Jevrejima. (Jevrejski Historički Muzej).
Obnova	22. IX.	Zločini Jevreja, naša nacionalna sramota.
Obnova	20. X.	Naši seljaci i radnici robovi Jevreja.
Naša Borba	02. X.	Jazbina iz kojega su potekla sva zla i sve nesreće.
Obnova	22. VIII.	Raspolitičke pretpostavke za rešenje Jevrejskog pitanja.
Naša Borba	02. XI.	Jevrejski metodi.
Novo Vreme	31. X.	Srbi su najtolerantniji na svetu.
Novo Vreme	07. VIII	Jevreji u Srbiji.
Obnova	03. XI.	Jevreji nikad više neće biti ljekari, apotekari, sudije u Srbiji.
Novo Vreme	19. X.	Jevreji financiraju komunističke bande.
Naša Borba	26. X.	Sa skorašnjog velikog Jevrejskog sabora u Moskvi.
Obnova	01. X.	Jevrejski rat.
Novo Vreme	25. VII.	Tri Internacionale.
Novo Vreme	11. V.	Rat je posao Jevreja.
Obnova	11. VII.	Jevreji ne mogu da se naviknu na red.

Obnova	01. X.	Nagomilavanje hrane u Jevrejskoj sinagogi.
Obnova	04. XII.	Engleska vodi Judin rat.
Obnova	12. XII.	Pred historijom Rusvelt će ostati glavni krivac novog svetskog rata.
Novo Vreme	29. VII	Stroge mere.
Novo Vreme	25. XII.	Priznanje komunističkog komesara Dr. Levia.
Obnova	17. X.	Ariziranje hrvatske privrede.
Obnova	22. IX	Zločini Jevreja, naša nacionalna sramota.
Obnova	01. X.	Tamne sile.
Naša Borba	02. XI.	Jazbina iz koje su Potekla sva Zla.
Naša Borba	21. XII.	Svedočanstva, Jevreji prema hrišćanstvu.
Obnova	09. V.	Naredba koja se odnosi na Jevreje i Cigane.
Obnova	20. X.	Naši seljaci i radnici robovi Jevrejski.
Novo Vreme	31. X.	Srbi su najtolentniji narod na Svetu.
Vojna Komanda IV.		Naredba.
Novo Vreme	11. XII.	Poziv, AUFFORDRUNG.
Obnova	18. IX	Jevreji protiv nas i protiv kolektivnih interesa.
Obnov	09. IX.	Nevidljivi crv.
Novo Vreme	28. VII.	Stroge mere protiv Jevreja i komita u Beogradu.
Novo Vreme	29. VII.	Uredba o predaji oružja.
Obnova	28. VII.	Mi i Jevreji.
Novo Vreme	17. VIII.	U Zemunu je Jevrejima zabranjeno kupovanje pre devet sati.
Naša Borba	26. X.	Sa skorašnjeg velikog Jevrejskog Sabora u Moskvi.
1942, Beograd		
Naša Borba	15. II.	Poštovati samo svoju veru i zakone, a sve druge vere i zakone rušiti.
Naša Borba	28. VI.	Jevrejski bog i Jevrejski moral.
Obnova	08. IX.	Loža Jevrejska osnovana, 1911 u Beogradu dobila je ime Srbija, čime je osvojena još jedna država.
Novo Vreme	03. I.	Uredba koja se odnosi na primanje na konak .
Nova Borba	22. III.	Jevreji i izbeglice, novac glavna snaga i oružje Jevrejstva.
Obnova	17. XI.	Bolješevička zemlja domovina Jevreja.
Obnova	15. XII.	Komnolt međunarodnog Jevrejstva.
Srpski Narod	19. XII.	Jevrejski rat.
Obnova	20. III.	Navala Slovačkih Jevreja na krštenje.

Obnova	04. X.	Jevrejsko vršenje u Rumuniji.
Obnova	26. III.	Uloga Jevreja u životu naše zemlje pre rata.
Novo Vreme	16. IV.	Obaveza prijave Jevrejske imovine.
Novo Vreme	30. VIII.	Uredba o pripadanju imovine Jevreja Srbiji.
Naša Borba	28. IV.	Jevrejski Bog i Jevrejski moral.
Noša Borba	15. VIII.	Misli Jevreja i njegovih agenata.
Srpski Narod	27. XI	Hrišćanski narodi u službi Jevrejstva.
Naša Borba	26. IV	Istervanje Jevreja – spas Evrope.
Novo Vreme	14. IX.	Rusvelt predaje američku privredu Jevrejima.
Obnova	19. XII.	Jeveji kuju osvetu.
Obnova	08. V.	Komplot međunarodnog Jevrejstva.
1943, Beograd		
Novo Vreme	21. XI.	Nova Entanta u životu srpskoga naroda.
Srpski Narod	27. IX.	Kršćanski narodi u službi Jevreja.
Novo Vreme	11. V.	Rat je posao Jevreja.
Obnova	20. VIII.	Strast uništenja.
Obnova	10. V.	Golgota po drugi put.
Novo Vreme	11. II.	Našu su otadbinu razarali paraziti.
Novo Vreme	21. IX.	Nova etapa u životu srpskog naroda.
Srpski Narod	18. XII.	Nesrbi i Jevreji treba da oslobode Srbe.
Novo Vreme	17. IV.	Nalog ubistva.
Obnova	15. IV.	Jevreji – đelati poljskih oficira.
Novo Vreme	06. VIII.	Evropski narodi protiv Jevrejskog boljševizma.
Srpski Narod	06. III.	Američka štampa u rukama Jevreja.
Obnova	03. XI.	Oni mrze mir.
Novo Vreme	08. V.	Rat i Jevreji.
Obnova	23. I.	Jevreji su svuda – Jevreji.
Srpski Narod	29. V.	Juda podnosi račun.
1944, Beograd		
Novo Vreme	24. II.	Jevrejski vek.
Obnova	13. IV.	Kobna uloga Jevreja u našem javnom životu.

4. Documents

You may not like what you hear, but I must warn you that to date (in freedom from communist undemocratic terror), multitudes of documents have been published in Croatia, which attest to the fact that Mr. Vukić and his associates are right. If you succeed in prohibiting any evidence, you will be compelled to prohibit many other sources as well.

Speaking of documents, allow me the following. Complete documentation on the operations of the Ustasha camp in Jasenovac was kept (in Tito's time) in Jasenovac. During the Serbian aggression against Croatia from 1990-1995, Serb forces occupied Jasenovac very early on in 1991, confiscating all documentation and taking it to – Belgrade. The decision to submit all documents to Belgrade is indicative in itself, for Serbia claims it was initiated by a revolt of Serbs in Croatia (and that neither Serbia nor its army had anything to do with it). However, rebel Serbs in Croatia declared Knin as their capital, and thus it makes no sense to transfer the documents to Belgrade, does it? Furthermore, one wonders why Belgrade did not react in saying something like: “What are we to do with this? It is a matter between you and Croatia. Keep it in Knin, it is unfair to take away documents that do not belong to us, and by force, to boot.”

I am led to believe that such discrete and sly action perfectly illustrates the fact that the aggression against Croatia in 1991 was committed by Serbia itself, and not Knin Serbs. This, however, is a whole other topic I do not wish to burden you with at this time.

But the saga on the Jasenovac documents is not over! Today, Serbia still refuses to return the documentation to Croatia, allegedly “fearing the Croats would use it to spread further lies about the Jasenovac camp.” I simply cannot comprehend this! First of all, if we are in fact dealing with the original documentation, then one cannot lie. Secondly, Serbia could easily leave copies for themselves (e.g. microfilm) or even the originals, and give copies to Croatia (microfilm). This would prevent Croatia from fabricating the truth – and I trust that you would find this quite acceptable.

5. Forensic research

As far as the number of Jasenovac victims is concerned, concrete and full-fledged research has been organized on three occasions in Tito's time, through commissions and experts as appointed by the then regime. Digging and expert forensic excavations were conducted three times, at the sites of the “most massive and gruesome burial pits”, yielding a total of just under 500 skeletons. I feel it is logical that you (together with Mr. Vukić and myself) propose that excavations be resumed once again. I would be greatly pleased if you and your organization agree to take part in monitoring the said digging activities.

6. Jasenovac Research Institute

The story behind the Jasenovac Research Institute in New York is the same as the appalling (albeit proven, see above) lie on the 700,000 victims (JRI stands on 600,000), which I state here for the following reasons.

a) This figure, according to Tito's expert, Mr. Žerjavić, and the list from the Jasenovac Memorial Site public institution (see above) is an outright lie and shame for humanity, history and all those who participate or uphold it. Even those who keep silent. Forgive me but I feel that you are among this last group as well! I never heard you state that the Jasenovac Research Institute cited inexcusable or erroneous figures (and names), and requested the correction thereof. Yet I am

positive you are familiar with it, as it is not the small Jasenovac Memorial Site public institution in Croatia, but rather a major institute in the famous and illustrious city of New York!

b) At the trial of Croatian soccer player Joe Šimunić for cheering the ustashi salute “For the Homeland, Ready” (although he only shouted “For the Homeland”, but *implicite* it was clear what he was referring to), a testimony was given by Executive Director of the Jasenovac Research Institute, Mr. Barry M. Lituchy on the figure of 600,000 Jasenovac victims. His testimony was accepted, and Joe Šimunić was convicted with a sentence that ended his brilliant career as a professional soccer player. You are a world-renowned man, a specialist, and certainly an upright and benevolent human being, and I wonder why you did not intervene in this international affair, concerning a topic in your realm of expertise, and perhaps react by saying: “Honorable Magistrate, it is not 600,000, but 84,000, as is proven (and publicized) by experts from the Jasenovac Memorial Site public institution, who deal specifically and professionally with the issue at hand. I know them, they are honest and skilled people, colleagues of mine: call them to testify.”

c) I firmly believe you are aware that (even without a systematic analysis) thousands of people on the list compiled by the Jasenovac Research Institute as victims killed in Jasenovac actually died in other places. I will state an example closely related to me: In 1943, all the people (just over 100) killed during an allied bombing attack on the town of Kaštela (near the city of Split), when a bomb hit a church in Kaštela during Mass – are all listed as victims in the Jasenovac Research Institute, even though their graves, marked with their very names and bones, lie in the Kaštela cemetery.

7. A short but very important question

Mr. Zuroff, if you claim that 700,000 people were killed in Jasenovac, despite Mr. Žerjavić's (50,000) and today's official list in Jasenovac (about 84,000), I must express my deepest regret and frustration. I will deem that for some reason (unknown to me, I cannot even speculate) you may an enemy of my people and its state, regardless of what this means or does not mean to you. If that is the case, I would be very unhappy, but then I would not see that it is either sophisticated or democratic to address the Government which you perceive as an enemy. I feel uncomfortable even thinking about it, and only mentioned it you in the name of civilized and dignified behavior.

If, on the other hand, you say you do not know the number of Jasenovac victims, I beseech you to please speak to Mr. Igor Vukić and his associates, among all others, for he declares he has concrete documented data. This requires a scientific research method and ethics, as well as the most basic human earnestness and decency. It does not mean that Mr. Vukić (or Mr. Leljak) must be credited with the truth, but it certainly means that we ought to listen to his arguments and challenge them with better, stronger and more numerous arguments. Allow me to remind you that I, as a proven scientist, am also experienced in the methodology of assessing scientific arguments, their comparison and configuration, as well as

the process of attaining human truth, no matter how far away or contrary it may be to that of the Lord's.

8. A friendly opinion and counsel

I am saddened with your treatment of my people and my country. And to that of science and scientific truth, the consensus of well-intentioned and educated people, and the efforts of the Croatian Council for Dealing with Consequences of the Rule of Non-Democratic Regimes, which included the efforts of Mr. Ivo Goldstein (not to list the others). What you are doing is wrong. All people on earth today, including us Croats, are educated enough (free and mainly without prejudice of any sort) to look unfavorably on all bans or restrictions regarding any research topic that does not have full consensus. We see this as not only unfounded and unscientific, but also as something intended to hide the truth and promote lies, and both with dishonorable aims, for what other aims can stand behind hiding the truth and promoting lies?

This, too, does not generate a good feeling.

The action you took, as related by *Index.hr*, brings no good to anyone – not for Croatia and the Croats, not for yourself, nor the honorable Jewish people from whom we have learned so much about wisdom, knowledge, science and respect for the truth – and all for the aim of a better, more peaceful and beautiful world. This is especially detrimental for the much-needed respect and remembrance of the tragedy suffered by the Jewish people during WWII, including all the misfortunes that came before and after. Forgive me for addressing you directly, but this is my honest belief, and I must say: The tragedy of WWII and its most horrific crime against the Jewish nation is so massive and atrocious that it cannot, and must not, be offended or disgraced by any trial or error, absolutely nothing at all! It is already too colossal to be exaggerated, and too dreadful to be seen as anything shy of respect and remorse.

In that name, allow me to personally apologize for all the foul and horrid things members of my people have done to yours in WWII, including everything that came before (Kingdom of Yugoslavia, before WW2) and after (Tito's regime). May the Lord bless and keep both of us, together with our wonderful people, and let us pray that tragedies like this never happen again.

But we two also have the duty to contribute to this aim.

Prof. Emer. Matko Marušić, MD,

PhD

matko.marusic@gmail.com

SPLIT, CROATIA

....

KASAPOVIĆ PROTIV GOLDSTEINA

HRVATSKI 'LUĐAK' I SRPSKI ZNANSTVENICI,
DRAGOVOLJAC.COM, 2023.

SMATRA I DA JE ANALIZA MIRJANE KASAPOVIĆ TO
DOKAZALA

**JURČEVIĆ ZA DIREKTNO: GOLDSTEINA NE TREBA
SMATRATI ZNANSTVENIKOM, TOLIKO SE PUTA
BLAMIRAO, OD DROBILICE DO DRUGIH
IRACIONALNIH STAJALIŠTA**

Hana Krnić

Hrvatski povjesničar Josip Jurčević za Direktno je komentirao novu knjigu Ive Goldsteina "Antisemitizam u Hrvatskoj od srednjega vijeka do danas" kao i navode kako su zagrebački nadbiskup i kardinal Alojzije Stepinac i prvi hrvatski predsjednik doktor Franjo Tuđman bili antisemiti.

01.07.2022.

"Najprije treba naglasiti da je stručno, znanstvenu analizu njegove knjige dala profesorica s Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu Mirjana Kasapović. Dakle, ona je to znanstvenom metodologijom napravila i to ni u kojem smislu nije znanstvena knjiga jer ne poštuje znanstvene kriterije, koncepciju ni metodologiju. Zbog toga, sve što je u toj knjizi navedeno može se smatrati njegovim privatnim stajalištima koja su motivirana različitim razlozima osobnim, političkim ili nekim drugačijim razlozima", rekao je Jurčević.

Navodi kako Ivu Goldsteina ne treba uzimati ozbiljno te je podsjetio na to da je cijela njegova znanstvena karijera od početka obilježena "gafovima".

"To je u svojim memoarima napisao njegov mentor, pokojni profesor **Miroslav Brandt**, koji ga je primio kao svoga asistenta. Bio je šokiran kada ga je upozorio da je u jednom svojem, navodnom znanstvenom radu, naveo izvor koji uopće ne postoji. Profesor Brandt je očekivao racionalni odgovor od Goldsteina, ali ovaj je odgovorio kako to svi rade. Ostao je pri tome da navede i takav izvor. Prema tome, od njegovih znanstvenih početaka do danas radovi nemaju znanstvenu motivaciju pa tako ni vrijednost, a ni vjerodostojnost, već predstavljaju nekakva njegova osobna stajališta iz kojih stoje razni interesi, motivacije i tako dalje", kaže Jurčević.

Tvrdi kako njega ne treba uzimati u smislu toga da je znanstvenik, a da je to pokazala i recenzija Mirjane Kasapović.

"To nije ekskluzivno mišljenje, to je mišljenje i njegovog mentora. A sada je i doktorica Kasapović znanstvenom metodologijom analizirala njegovu knjigu koja nema nikakvu znanstvenu vrijednost", dodaje.

Ivo Goldstein u knjizi navodi kako je došao do otkrića o tome da su predsjednik Franjo Tuđman i kardinal Alojzije Stepinac imali antisemitske stavove.

"Ovo proglašavanje Stepinca, Tuđmana i drugih antisemitima ili slično je iz tog repertoara i tome ne bi trebalo pridavati pozornost jer se toliko puta blamirao u svojim javnim nastupima, od drobilice u Jasenovcu do ostalih, rekao bih, iracionalnih stajališta koja nemaju nikakvih uporišta", kaže Jurčević.

Goldstein je u knjizi naveo kako su se u Jugoslaviji događali "anticionistički ispadi" te da je bila to "kontinuirana protuizraelska i protucionistička politika jugoslavenske države kojom je dirigirao **Josip Broz Tito**", a od takvih stavova nije odustao ni u poglavlju o protusemitizmu u samostalnoj Hrvatskoj u kojemu opet navodi protusemitske ispade u Sloveniji, Srbiji, Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini.

"Socijalistička republika Hrvatska je bila pripadnica nesvrstanih zemalja i sukladno političkim interesima podupirala je cijeli niz zemalja u okruženju Izraela. Dakle, bila je protuizraelska država, ali pod politikom Josipa Broza Tita i jugoslavenske države dok s antisemitizmom nije imala veze, već s političkim i državnim interesima komunističke Jugoslavije", rekao je Jurčević.

<https://direktno.hr/direkt/jurcevic-za-direktno-goldsteina-ne-treba-smatrati-znanstvenikom-toliko-se-puta-blamirao-od-drobilice-do-drugih-iracionalnih-stajalista-278357/>

MILANOVIĆ HVALI GRLIĆ-RADMANA, DRAGOVOLJAC.COM, 2023.

MOGU LI NAM BL. ALOJZIJE STEPINAC I DR. FRANJO TUĐMAN BITI IDEJNI VOĐE?

15 kolovoza, 2022

U skladu s najavom, možemo očekivati da će Ivo Goldstein u svojoj budućoj knjizi Tuđmanovu Hrvatsku nazvati ‘neo-NDH’.

Odgovor na pitanje iz naslova dao je profesor s Odsjeka za povijest, Ivo Goldstein, u intervjuu koji je Nacional objavio 2. srpnja 2022.

<https://www.nacional.hr/ivo-goldstein-dio-problema-koje-danas-imamo-proizlazi-iz-toga-sto-gradimo-drustvo-na-temeljima-ideja-stepinca-i-tudmana-a-oni-ne-mogu-bit-idejni-vode/>

Povod za intervju bila je, očito, negativna recenzija profesorice Mirjane Kasapović na njegovu knjigu ‘Antisemitizam u Hrvatskoj od srednjega vijeka do danas’, objavljenoj u lipnju. Budući da Nacional spada u mainstream medije koji dijeli ista ideološko-politička opredjeljenja s intervjuiranim nije iznenađenje da su obavili intervju s njim. Prateći intervju s profesorom Goldsteinom u ovim, sklonim mu medijima, lako se uočavaju postavljena pitanja i epitet ‘uglednog povjesničara’. Nije, može se slobodno reći, problem u pitanjima koja mu novinari postavljaju, a na koja on s lakoćom odgovara, nego u pitanjima koja mu ne postavljaju. Kako je ovaj intervju vodio novinar feralovske provenijencije drugo se nije ni moglo očekivati. A epitet ‘ugledni povjesničar’, dodijelili su mu ovi isti mediji stavljajući nam do znanja da postoje i oni koji ne zaslužuju intervju nego samo kritike lijepeći im etikete ‘revizionista’.

No, prije nego dođemo do odgovora na pitanje iz naslova ne će biti naodmet ukratko se osvrnuti na *curriculum vitae* (CV) profesora Goldsteina, tj. što je sve prethodilo stjecanju epiteta ‘ugledni povjesničar’.

Goldsteinov životni put

Rodio se 1958. u Zagrebu gdje je završio osnovnu školu i Klasičnu gimnaziju, a potom upisao studij povijesti na zagrebačkom Filozofskom fakultetu na kojem se, po završetku studija, 1979., zapošljava kao asistent na Katedri za opću povijest srednjega vijeka. Opredijelivši se za srednji vijek magistrira, 1984., na temu ‘Historiografski kriteriji Prokopija iz Cezareje’, a potom stječe doktorat, 1988., na Filozofskom fakultetu u Beogradu, na temu ‘Bizant na Jadranu od Justinijana I. do Bazilija II. (Nejasno je zašto je doktorirao u Beogradu. Je li zbog toga da u to

vrijeme na matičnom fakultetu nije bilo kvalificiranih stručnjaka za to razdoblje ili je Beograd bio jedini gdje se moglo doktorirati). Nakon toga slijede promaknuća u docenta, izvanrednog, redovnog i, konačno, u trajno zvanje redovnog profesora. Pokazujući interes za srednji vijek logično je bilo da će se nastaviti baviti tim razdobljem. Shvativši da to nije baš od nekog interesa i, k tomu, nije profitabilno prelazi na hrvatsku povijest 20-og stoljeća fokusirajući se na NDH, Jasenovac i stradanje Židova, o čemu govore objavljene knjige: *Holokaust u Zagrebu*, *Židovi u Zagrebu*, *Jasenovac i Bleiburg* nisu isto, *Povijest Hrvatske 1945-2011*, *Dvadeset Godina samostalne Hrvatske*, *Jasenovac* i druge. Na osnovi objavljenih knjiga i drugih radova moglo bi se zaključiti da se radi o besprijeckornom sveučilišnom profesoru, znanstveniku koji zaslužuje epitet "uglednog povjesničara" čime ga obasipaju u sklonim mu medijima.

Pripravan na falsificiranje i znanstveno nepoštenje

Ono, međutim, što ne ćemo naći u tim medijima, a nalazimo na Internetu kao reakciju na njegove istupe je sljedeći komentar:

Profesor Brandt (mentor Ive Goldsteina) u knjizi Život sa suvremenicima, Zagreb, 1996., str. 190–191. napisao je sljedeće: "Pokazalo se da temu dubinski uopće ne razumije, ali se veoma mnogo trudio da u časopisima objavljuje sitne priloge, da bi imao (kako bi sam govorio) što više publiciranih naslova. Neke od njih pokazivao mi je unaprijed, a kod jednog od njih ustanovio sam da u bilješkama navodi ne samo pisce i djela koje nije pročitao, nego i pisce koji ne postoje niti su ikada postojali. Na moj prigovor odgovorio je: 'Tako to rade svi, pa zašto ne bih i ja.' To mi je toga čovjeka razotkrilo do kraja kao pripravna na falsificiranje i znanstveno nepoštenje, i ja sam digao ruke od njegova daljega znanstvenog razvitka."

Drugim riječima, kako profesor Brandt tvrdi, Ivo Goldstein je sklon *falsificiranju* i *znanstvenom nepoštenju* odnosno izmišljanju. Ovaj citat iz Brandtove knjige dugo kruži Internetom da ga je gotovo teško ne zapaziti. Začuđujuće je da se glede citata nisu, koliko je poznato, oglasili prozvani Ivo Goldstein, a ni njegovi simpatizeri koji bi, u skladu s novinarskom profesijom, trebali to istražiti i objaviti.

Pretpostavimo da profesor Brandt uopće nije objavio spomenutu knjigu i/ili da je navedeni citat lažan, kako onda protumačiti Goldsteinovu izmišljotinu kada je u emisiji NU2, u lipnju 2018., kod Aleksandra Stankovića, govoreći o svojoj knjizi *Jasenovac*, tvrdio da su ustaše 1945. koristile drobilicu kostiju u Jasenovcu da unište dokaze navodnih masovnih pogubljenja. Naravno, njegov istomišljenik Stanković nije postavljao dodatna pitanja u vezi s drobilicom.

Na ovu izmišljotinu reagirali su istraživači jasenovačkog radnog logora tražeći da Goldstein podastre dokaze na što je, kao standardnu metodu, primijenio ignoriranje.

Od onih koji su reagirali na izmišljotinu treba istaknuti akademika Josipa Pečarića kad je javno Goldsteina nazvao "Ivo Drobilica", nakon čega je taj nadimak postao toliko popularan da ga čitatelji na portalima od tada tako i nazivaju.

A odgovor na pitanje u naslovu je – ne, jer kako je ”Ivo Drobilica” istaknuo u ovom intervjuu: *’Dio problema koje danas imamo proizlazi iz toga što gradimo društvo na temeljima ideja Stepinca i Tuđmana, a zapravo nam oni ni po čemu ne mogu biti idejni vođe. Upravo suprotno.*

Oh là là – regirali bi Francuzi

Oh là là, kako bi reagirali Francuzi. Eto, nakon što nam je ”otkrio” tko i što su bili bl. A. Stepinac i dr. F. Tuđman, sad nam je jasnije zašto nam ne mogu biti idejni vođe. Prvi, zbog svoje uloge kao biskup Katoličke crkve za vrijeme NDH, a drugi, da *nije shvaćao što su to liberalnodemokratske vrijednosti – a suprotstavljanje antisemitizmu jest jedna od njih.* Ovo, dakako, potiče na neka pitanja i razmišljanja. Jedno od toga je jesu li ”otkrića” o Stepincu i Tuđmanu u rangu ”drobilice kostiju”. Drugo, što se nameće, je li ”ugledni povjesničar” neki vrhovni arbitar koji odlučuje tko nam može, a tko ne može biti idejni vođa. Ili je član neke globalne javne/tajne organizacije koja nrodima određuje/ nameće tko im može, a tko ne može biti idejni vođa. Bilo bi onda poželjno da nam, kao ”ugledni povjesničar” iliti ”vrhovni arbitar” predloži kandidata. Nema dvojbe da bi on predložio satrapa, ratnog zločinca, zvanog Tito, čiju je sliku držao u hrvatskom veleposlanstvu u Parizu kad je bio veleposlanik, a potporu bi sigurno dobio od onih 20 posto koji ne prihvaćaju neovisnu Hrvatsku.

Tko mu je manje mrzak: Pavelić ili Tuđman?

Osim izrazito negativne ocjene koju je Goldstein izrekao o Tuđmanu u ovom intervjuu, a koja nije spomenuta, je i ona u kojoj ga javno optužuje za revizionizam što je dodatni razlog da se posebno okomio na njega. Od svih hrvatskih povijesnih ličnosti koje je opisao u knjizi ”Antisemitizam u hrvatskoj od srednjega vijeka do danas”, izgleda da mu je najomraženiji dr. Franjo Tuđman. Pretpostavimo da se ”ugledni povjesničar” nađe u situaciji da se mora odlučiti između Pavelića i Tuđmana sigurno bi bio za Pavelića iz jednostavnog razloga jer je njegova NDH trajala četiri, a Tuđmanova traje već trideset godina. Ne mireći se s postojanjem Tuđmanove Hrvatske, na kraju intervjuu, istaknuo je da *intenzivno radi na knjizi o povijesnom revizionizmu i neoustaštvu*, koju planira objaviti početkom sljedeće godine. U skladu s najavom možemo očekivati da će Tuđmanovu Hrvatsku nazvati neo-NDH.

Preuzeto s portala hrvatskonebo.org

A. Periša

<https://bezcenzure.hr/vlad/mogu-li-nam-bl-alojzije-stepinac-i-dr-franjo-tudman-biti-idejni-vođe/>

LISTE SA STANFORDA, FAH IDIOTI I JOSIP ŠIMUNIĆ, DRAGOVOLJAC.COM, 2023.

JAVOR NOVAK: HOD ZA INSTITUCIJE?

05 Listopad 2023

Vidimo sada u stvarnosti koliko je svaki dječji život sustavu (ne)vrijedan i (ne)važan. Vidimo sada koliko je nazovi roditelja koji odbacuju svoju djecu ili koji kažu kako nisu u stanju i u mogućnosti brinuti se za dijete s posebnim potrebama. Vidimo sada kako puca po šavovima i sustav udomiteljstva.

Je li ovo heretičko pitanje: bi li se umjesto u Hodu za život brojni hodači trebali udružiti u Hodu za institucije? Naime, jedna je šestogodišnja curica s posebnim potrebama odbijena u čak 31 instituciji s obrazloženjem kako nemaju mjesta jer svi pucaju po šavovima. Bilo je i pet cirkularnih pisama na koje odgovori nadležnih nisu stigli.

Sada se svi ti odgovorni u (pre)glomaznom Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, u kojem su djeca na repu interesa i rada, kunu kako propusta nije bilo, kako pucanja sustava nema, kako bi djevojčica svakako bila zbrinuta. Pitanje kada bi bila zbrinuta i gdje - njima izgleda nije važno. Oni su sada složni u gašenju požara, čitaj sramote sustava.

Hrvatska je raj za uhljebljene: imamo zamjenike ministara, tajnike, državne tajnike, savjetnike i agencije... bulumentu svega, umjesto da tim novcem gradimo vrtiće, škole, domove za nezbrinutu djecu. Hrvatska očito je, zakazuje najviše

upravo na djeci: nema dovoljno jaslica, vrtića, škole su u lošem stanju, domovi za nezbrinutu djecu su desetljećima krcati, a kako sada vidimo i ona najosjetljivija djeca s posebnim potrebama, ne mogu čak u 31 instituciji pronaći svoje koliko-toliko toplo mjesto uz stručnu pomoć, nadzor, ili ne daj Bože i ljubav.

Nije li pri tom gorućem stanju sa zbrinjavanjem djece bez roditelja, a posebno djece s posebnim potrebama, upravo sablažnjavajuće Hodom za život boriti se da svaka trudnoća završi s porodom, boriti se da nam se dokaže kako je svaki život vrijedan? Vidimo sada u stvarnosti koliko je svaki dječji život sustavu (ne)vrijedan i (ne)važan. Vidimo sada koliko je nazovi roditelja koji odbacuju svoju djecu ili koji kažu kako nisu u stanju i u mogućnosti brinuti se za dijete s posebnim potrebama. Vidimo sada kako puca po šavovima i sustav udomiteljstva. I još i ova sramota: djevojčica i dalje ostaje u Centru za odgoj i obrazovanje Slave Raškaj, iako ta ustanova, ne pruža smještaj djeci tijekom vikenda!

Ne bi li pri ovakvom očajnom stanju stvari, koje traje desetljećima, bilo prirodno i elementarno logično da se Hod za život pretvori u Hod za izgradnju i opremanje novih institucija za nezbrinutu djecu, naročito onu s posebnim potrebama? Nije li u ovakvoj situaciji neukusno po svim gradovima trubiti „svaki život je važan“ i biti slijep i gluha za očajnu stvarnost koja potpuno demantira tu frazu? Trebam li reći koliko su i klečatelji po trgovima u ovom kontekstu, sasvim promašeni?

usta moja hvalite me

Kad slušate Izbavitelja on je prepun svojih uspjeha (pa ih njiše). Te mi smo učinili ovo, te mi smo učinili ono. Nikada i nigdje niste ga (ljudski) čuli: ovo nismo (još) uspjeli, ili: ovo nam nije pošlo za rukom, ili: za ovo nemamo novca, ili: tražili smo EU sufinanciranje ali je naš projekt odbijen. On vidi samo svoje uspjehe, uspjehe, uspjehe. A jesu li to slavni uspjesi ili to samo znači raditi svoj posao? Pa je li Izbavitelj izabran da se sunča na moru i skija zimi? Ili je izabran i zasjeo je na funkciju, zato da bi radio, rješavao probleme u državi? Kojih usput, ima više nego lišća na Zrinjercu.

Zamislite da kirurg kaže: toliko sam i toliko operacija imao mjesečno. Zamislite da profesor kaže: ovaj mjesec odradio sam toliko i toliko nastavnih sati. A svi bi se oni i te kako imali razloga pohvaliti radeći svoj odgovoran posao. Zar se svojim poštenim i marljivim radom ne bi isto tako mogli pohvaliti i svi drugi radini ljudi? A zašto to svi oni ne rade? Jednostavno zato što je svaki taj rad sasvim očekivan i normalan - svi oni rade svoj posao, zato su uostalom i plaćeni. Pa je tako sasvim normalno i očekivano da i Izbavitelj, za svoju visoku plaću, nešto radi. Pogotovo poznajući mizeriju s kojom većina hrvatskih građana mjesečno raspolaže te kad to usporedimo s milijardama kojima raspolaže Izbavitelj. Nije li u tom kontekstu potpuno nakazno i sebljubno hvaliti se kako si ti učinio. Ti radiš?? Hvali se što je sve napravio, prešućuje stanje blagajne, a i kada je radio, nije radio. Radili su građevinari, obrtnici itd. A koliko košta četa iz Izbaviteljeva drugoga reda? Divizija ljudi, a uspjeh je jedino njegov?!

Polovna eskadrila francuskih zrakoplova Rafale F3R nikako da sleti u Hrvatsku. Izbavitelj se hvalio kako će stići prije roka. Pa zatim da će stići prije ljeta. A ljeto, sram ga bilo, završilo. Evo nam se smiješi već i listopad, a od lovačkih zrakoplova

niti a. Još letaju Francuskom. Čekaju se izbori pa da tik pred njih, tek u drugom kvartalu 2024., Izbavitelj sjedne u lovački kokpit i otpraši put oblaka sa svom svojom pratnjom ko' pravi barun Muenchausen. Sve za izbore - fotelju ni za što. Hrvatski se birači moraju sjetiti i na izborima se (i) ovim dvama činjenicama rukovoditi: Izbavitelj vam, kupili vi samo kilu kruha ili perilicu rublja, uvijek otima velikih 25 % PDV-a. U stvari, to je feudalna četvrtina. Kad vam „poklanja“ (najčešće jednokratno!) povišenje plaće ili mirovine radi usklađenja s (trajnom!) inflacijom, on vam zapravo vraća tek mrvicu od te feudalno otete četvrtine. Nije dakle riječ ni o kakvom poklonu, odnosno je, ali o ovom Laokontovom: Timeo Danaos... Čuvaj se Danajaca i kad darove donose. A ako mu to dopustite pa Izbavitelj dobije i treći mandat, sa svim poklonima je, poslije izbora, budite sigurni, definitivno gotovo.

Zakon o hrvatskome jeziku

U „Vijencu“ br. 770 Matice hrvatske od 14. rujna o.g., predsjednica Društva hrvatskih književnika dr. sc. Hrvojka Mihanović-Salopek piše kako je iznenađena (uostalom kao i svi mi ljudi dobre volje), što Hrvatsko društvo pisaca (Upravni odbor) „ulaže prigovor na stvaranje ovog Zakona“ te traži „da se prijedlog povuče iz procedure“. To iznenađuje s obzirom da takav zakon imaju mnoge europske države ali i jedna takva izvan-europska Srbija. Predsjednica DHK nadalje ističe: „zašto ignoriramo hrvatske sveučilišne profesore koji su specijalizirali povijest jezika, dijalektologiju, suvremeni hrvatski jezični standard?“ Dodao bih: a zašto HDP otvoreno potcjenjuje lektore i njihov važan posao? Kome smeta znanje? Kome smeta uvođenje reda?

Svima je vrlo dobro znano kako je hrvatski jezik u Jugoslaviji i za Jugoslaviju bio nepostojeći. Postojao je hrvatsko-srpski ili srpsko-hrvatski, kao tobože isti, jedinstven jezik. U osnovnoj smo školi morali pisati sastavke na tzv. hrvatsko-srpskom i to jedan tjedan latiničnim pismom, drugi tjedan ćirilničnim! Gotovo pola stoljeća Hrvatski se uništavao, stvarao se (planski) nered, a zatim još trideset godina od osamostaljenja nismo uspjeli sagraditi čak ni nacrt Zakona o hrvatskome jeziku. I sada kad se to napokon radi, ti i takvi pisci protive se uvođenju reda u hrvatski jezik! Kako prozirno, da ne kažem nešto gore.

nenarodni ministar

U kajkavskom ima stara poslovice koja kaže: tiha voda brege dere i to je izričaj u pozitivnom smislu, kad se želi reći da netko radi tiho i predano, a mnogo postiže. Ovdje ću tu poslovicu upotrijebiti u negativnom smislu jer je o vrlo negativnom poslu i riječ. Dr. sc. Radovan Fuchs, ministar je znanosti i obrazovanja RH i njegova je karijera bumo rekli, fest nacifrana. On je veterinar pa farmakolog i toksikolog no njegovo je djelovanje vrlo toksično po hrvatsku školsku djecu. O čemu se radi? Slabo eksponiran bregoderec Fuchs, vidi vruga, dopušta da udžbenike za osnovnu školu piše ni manje ni više nego jedan notorni čovjek kojega su stručnjaci njegove „struke“ davno i javno raskrinkali do temelja. Čovjek koji ne zna francuski ali je tamo bio diplomat! To je notorni Ivo Goldstein koji se već deset puta obrukao javno pa ga zato mediji peru s nadimkom Ivo drobilica.

Poznato je naime da je još na prvom pokušaju doktoriranja (onog zagrebačkog) toliko drobio i navodio izmišljene auktere te to čak i osobno priznao (!) da ga se mentor javno odrekao! Koji presedan! A onda je otišao u Beograd, gdje mu je otac bio predsjednik Jevreja Jugoslavije i tamo je jedva doktorirao. Goldsteinovu knjigu rastavio je (i) dr. Vladimir Geiger nazivajući je ne nestručnom već trivijalnom historiografijom. Profesorica Kasapović je za knjigu „Antisemitizam u Hrvatskoj“ napisala: „Autor ne poznaje ili ne poštuje ni pravopisna pravila o sastavljenome i nesastavljenom pisanju imenica“ (...) „netočno piše pridjeve...“ Dr. Mirjana Kasapović zaključno u recenziji kaže: „neugodno je čitati samo loše knjige. Knjiga „nije valjano teorijski i metodološki utemeljena“ (...) „u protusemitizam u Hrvatskoj ubrojio je i pojave na područjima koja u naznačenom dijelu povijesti nisu bila, a nisu to ni danas, dijelovi Hrvatske“! Kakve su to dakle reference koje se ministru Fuchsu čine relevantna preporuka ovakvom trajlavom auktoru? Nekome tko odgaja djecu, tko sudjeluje u izradi udžbenika!

Ministar Fuchs isto tako dopušta da se tiskaju udžbenici za srednje škole s krivotvorenim poviješću. Titovih slika ima nekoliko, o njemu više auktora piše mnogo, a utemeljitelja hrvatske države dr. Franje Tuđmana, graditelja kako ga naziva Crkva, jedva ima spomenutog. Povjesničari su više puta upozoravali na tu krivotvorinu (i ne samo na nju!) ali ministar Radovan Fuchs očito ne misli kako đacima treba servirati povijesne činjenice.

Dakle imamo znanstvenike i povijesne činjenice ali nam i oni i one očito ne trebaju, baš kao i Zakon o hrvatskome jeziku. Čemu onda služe fakulteti, visoko obrazovanje, cijelo Sveučilište? Pustimo onda diletante u jezik, pustimo mitomane u povijest. A djeca? Djeca neka doma uče stvarnu povijest. Poslije škole, od svojih roditelja koji ne nasjedaju na jugo-promidžbu i krivotvorenje povijesti u ime propale jugoslavanske ideologije.

A tek težina knjiga koje pučkoškolci kao tovari moraju nositi na svojim leđima? Ta je tema stara desetljećima, nikako da se udžbenici tiskaju na lakšem papiru. Kao da je (i) to za ministra Fuchsa nauka.

havarija, umalo i tragedija

Dvije glavne televizije, kao po dogovoru, nisu donijele ključne podatke o havariji pred Loparskom trajektnom lukom na Rabu. Od silne gladi za senzacijom razgovarale su o nasukanom brodu na dobro označenu hrid, s nadležnim lučkim kapetanom, s mjesnim vatrogascima i spasiteljima (koji su obavili ogroman posao). Najzanimljivije nismo vidjeli: odsukavanje. Ali nigdje ključne stvari: imena broda, matične luke i države, nigdje ni imena kapetana. A ne vidi se ni zastava matične države. Obje su se televizije dale kapacitirati brojem putnika i posade (njih oko 40) te burom. Gle čuda, bila je bura. Samo desetak milja od Buke Senjske i zloglasnih Senjskih Vrata između Krka i Prvića, gdje na dnu burom potopljeni leže još i zrakoplovi iz Prvog svjetskog rata (o brodovima da i ne govorim), plovi suvremeni kapetan u 21-om stoljeću, opremljen i pomorskim kartama i satelitskom navigacijom, i dubinomjerom i radarom s četrdesetak stranih turista, ne prati vremensku prognozu i ne čita pomorske znakove, jasno istaknutu motku! Iz slabih fotografija može se samo nagađati da je ime broda

Omissum (znači li to latinski propust)?? Ako da, zaista točno ime broda, koje li ironije!

Koristim priliku podsjetiti i na bijeg tridesetmetarske sitnice od jahte s Murtera, prije nekoliko mjeseci, a o kojoj se (još uvijek) ništa više ne zna. Ni tko je isplovio, ni je li imao dozvolu, ni tko je odgovoran, ni traži li se izručenje kapetana, ni ima li pokrenutog postupka? Naša posla. Svi podmazani?

pristrani radio, pristrana situacija

Još malo i Hrvatski radio (bilo koji program) ne će se dati uopće više slušati, osim naravno vijesti u 17 i 22 sata kao posljednju oazu profi novinarstva. Koja god to emisija bila, ako se voditeljica dotakne žena, feminini solilokviji traju u nedogled. U Hrvatskoj izgleda postoji samo rak maternice i rak dojke, stalno slušamo o ta dva oboljenja. Ali žene rade u elektronskim medijima, u sudstvu, kao profesorice i odgajateljice, kao prodavačice, kao psihologice, socijalne radnice, logopedice, pravnice i odvjetnice, kao farmaceutkinje... jer mi smo, jašta, patrijarhalno društvo, ne? Zamislite samo koliko bi graknule militantne feministkinje, recimo samo Izbaviteljeva miljenica svih miljenica, nadstručan nadkadar Jelena Veljača, diplomirana feministica, da imate obrnutu situaciju. Da govore, sude i uče samo i jedino muškarcima. Bi li oni tada mogli, tako lako do Izbavitelja, kao magistra feminizma Veljača, da uz caffè časkom skroje neki novi zakon o nasilju žena nad djecom i muškarcima? Neku turbo Istanbulsku. Recimo o verbalnom nasilju žena nad muškarcima, o fizičkom i psihičkom i verbalnom nasilju žena nad djecom, o fizičkom nasilju nad muškarcima. O zakonu koji bi recimo regulirao ovo sadašnje veleočajno stanje: otvoreno medijsko zatupljivanje i verbalno nasilje žena nad cijelim muškim rodnom. Posebno i nad svim onim većinskim muškarcima koji s bilo kakvim nasiljem, nemaju ama baš ništa. Pokušavaju nam oprati mozak. Preventivno?

Istina:

„Danas više ne smiješ reći da postoje nasilne žene. I žene koje su spremne svima uništiti živote ako nije po njihovom. Odmah podržavaš nasilje. Čak i ako postoji dokaz tome da lažu.“ Kad ovu istinu izriče žena, onda vrijedi dvostruko.

Zapravo se veselim ovom naletu militariziranih feministkinja u RH. One slave, misle da su napokon pobijedile. A što, što su pobijedile? Tako je bilo i u Americi: žena pozove policiju, kaže obiteljsko nasilje i policija dođe i odmah bez pitanja odvede muškarca na ispitivanje i u istražni zatvor. Međutim, nakon takve prakse feministice su se toliko osilile da je američka policija morala promijeniti praksu: već dva desetljeća dolaze na ženski poziv za obiteljsko nasilje i prvo i odmah u istražni zatvor odvede ženu! Jer je praksa pokazala da su žene masovno počele zloporabljati zakon. Da su one te koje su nasilne. Doći će to i kod nas, ne brinite drage feministkinje, draga ožujaska feministice, samo vi nastavite kao i do sada. Molim vas.

Hrvatski radio (dio 2.)

Glazba je najbolji dio Hrvatskoga radija, a tako ju progone, istjeruju i reduciraju iz programa. Moram i obvezno i svakako zahvaliti H. radiju, glazbenim urednicima. Često izvode pjesme s mojim imenom. Recimo (ženski vokal) „Ej

Javore, Javore... budi mi Slavoniju“. Ili ona meni najdraža: „Šumi, šumi Javore“ (više izvođača ali najmiliji mi je Škoro). Od tih narodnih pjesama (kojih inače uopće nisam ljubitelj) jako mi je draga i ona „Slavonskih Lola“ – „Sve je ona meni“ (još iz 2003.). Mene jako sviđa onaj (već dvadesetogodišnji) stih: „Sve je ona meni, dobro što ja znam, srce moje lažem sebi, bolje kad sam sâm“! Velika hvala izvođaču, Darku Ergotiću, hvala i glazbenim urednicima Hrvatskog radija. Dao bih im mnogo eurića kad bi samo meni svirali. I dok sam kod nezaboravnih melodija: tu je i glasoviti kubanski, a svjetski hit – Guantanamera. Najdraža melodija pokojnog mi pape i najdraža moja danas, kad ga se, svaki put uz nju, pjevajući sjećam.

<https://www.dragovoljac.com/index.php/javor-novak/36822-javor-novak-hod-za-institucije>

**SANJA I TESA IVA DROBILICE,
DRAGOVOLJAC.COM, 2024.**

**LAŽ KAO OSNOVNO PRAVILO HISTORIJSKE
METODOLOGIJE PO IVU DROBILICI, 2.**

Prvi dio ovog teksta objavila su dva portala:

<https://bezcenzure.hr/vlad/laz-kao-osnovno-pravilo-historijske-metodologije-po-https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/36710-laz-kao-osnovno-pravilo-historijske-metodologije-po-ivu-drobilici>
ivu-drobilici/

Tekst je komentirao na svoj duhoviti način don Anđelko Kaćunko:

*Subject: Re: LAŽ KAO OSNOVNO PRAVILO HISTORIJSKE METODOLOGIJE
PO IVU DROBILICI*

Date: Sat, 23 Sep 2023 20:20:16 +0200

From: Anđelko Kaćunko <crodonangelo@gmail.com>

To: Josip Pečarić <pecaric@element.hr>

*Bravissimo fratello! Opet briljantan osvrt stvarnu LAŽ odnosno demonizam... -
jer, po Bibliji, gdje je laž tu je sotona, đavao, o kojem Isus kaže da je
LAŽAC i ČOVJEKOUBOJICA OD POČETKA!*

Dakle, svi LAŽCI u znanosti zapravo su OKULTISTI demonske duhovnosti.

*No ti si odavno hrvatska POZITIVNA DROBILICA, jer si doslovce
znanstveno argumentirano zdrobio ter u prah i pepeo samljeo hrpe kamenja laži
- Rolling Stones of Liar - 'DrIweStoričara'...*

Čitam današnju kolumnu Zvonimira Hodana pa mi izgleda kao i da i on komentira
moj tekst, ali i kao da je to pohvala komentaru don Kaćunka.

Zašto?

U tekstu sam dao e-mail jednog svog prijatelja povjesničara koji je komentirajući
moju ulogu u neizboru Ive Drobilice u HAZU napisao:

*Međutim, godinama u našim staleškim krugovima govori se: svaki fakultet i
znanstveni institut ima svoga redikula, bar jednoga. Naš je bio i ostao Ivo
Goldstein.*

Ja sam komentirao:

Danas znamo da ima više redikula u RH, zar ne?

A Hodak često piše o redikulima na katedrama za povijest filozofskih fakulteta u
RH, pa i u ovoj najnovijoj kolumni:

*Stalno će se prodavati jeftine fore o tome da zločini u fašizmu i komunizmu nisu
bili isti. U obranu toga iz dana u dan dežuraju Klasić, Goldstein, Jakovina,*

Markovina... Generacije “istoričara” s Filozofskog faksa u Zagrebu koji po narudžbi pišu romansirane biografije Mike Špiljka i Bude Lončara, a izdavačke kuće u niskom startu čekaju da se na prezentacijama zahvale svima koji su sudjelovali u ispisivanju tih prijesnih laži. Evo, tako je i ovih dana Tvrtko Jakovina napisao knjižurinu posvećenu “bardu” jugo-diplomacije Budimiru Lončaru pod naslovom “Od Preka pa do vrha svijeta”. “Bard” je bivši šef OZN-e u Zadru u vrijeme mučne 1945. godine. Bio je gospodar života i smrti, kad se, kako je napisao Krleža, “ubijalo en mas”. Tvrtko je tvrdi jugović. To najbolje dokazuje činjenica da stvarno treba imati muda pa “znanstveno” ustvrditi kako je “jugoslavenska diplomacija imala velike zasluge za Hrvatsku...”.

Javila se i lijeva sveučilišna profesorica Mirjana Kasapović. U svom osvrtu na knjigu nazvala ju je “glomaznom studijom”, a jasnog Jakovinu “mentalnim pionirima”. Danas i u mom zaseoku u Lici znaju tko je bio i što je učinio jugo-ministar “spoljnih” poslova u trenucima srpske agresije na Hrvatsku 1991. Tada smo bili ne samo bez prijatelja nego i bez oružja. Stoga se hitno počelo kupovati ono najpotrebnije. Umjesto pojasa za spašavanje UN je, uz podršku baš Bude Lončara, izglasao čuveni embargo na naoružavanje Hrvatske. Srbiju i JNA to nije nimalo pogodilo jer su se Beograd i generali tipa Kadijevića i Adžića hvalili kako je YU-ga “treća armija u Evropi”. I Dok je Tuđman u Kranjčevićevoj ulici na stadionu N.K. Zagreb postrojio manekene i manekenke, naš “bard” Lončar je u Ujedinjenim narodima glasao za embargo iako je dobro znao tko je agresor i kako je naoružan, a tko je napadnut i bez oružja kako bi se obranio. Kasapović misli da se tu Jakovina pojavljuje kao pripovjedač koji “kolaborira” s osobom o kojoj piše. Sjajan izraz “kolaborant”. Jakovina je stvarno bio i ostao kolaborant. Apologete i propangadisti bivše države “caruju” na katedrama povijesti diljem Lijepe naše.

<https://kamenjar.com/hodak-zasto-stankovic-uporno-ignorira-dalica/>

Dobio sam i slijedeći komentar prvog dijela teksta:

Subject: Re: LAŽ KAO OSNOVNO PRAVILO HISTORIJSKE METODOLOGIJE
PO IVU DROBILICI

Date: Sat, 23 Sep 2023 14:04:27 +0200

From: Velimir

To: Josip Pečarić <pecaric@element.hr>

Laž je u kineskoj filozofiji dio taktike i strategije, a to sto mi naivno nasjedamo je naše neznanje o alatima koje drugi koriste za svoje ciljeve. Uхватimo se za to kao pijan plota i cijeli život dokazujemo kako nisu u pravu.

Zašto dragi akademiče?

Ima, vjerujem, aktivnosti koje mogu NJIHOVOM stilu kontrirati!

Velimiru sam odgovorio samo na početni dio njegovog komentara:

Ovu vrstu laži bolje je objasnila Hannah Arendt u razgovoru s francuskim piscem Rogerom Errerom 1974. godine:

Laži

U trenutku kada više nemamo slobodnu štampu, sve se može desiti. Totalitarizam ili bilo koju vrstu diktature čini mogućim to da ljudi prestaju da budu informirani; kako možete imati mišljenje o nečemu ako niste informirani? Ako vam svako

stalno laže, posljedica nije ta da vjerujete lažima, već da zapravo nitko više ne vjeruje ni u šta. Ovo je zato što laži po svojoj suštini moraju da se mijenjaju, i vlada koja laže mora stalno iznova da piše svoju historiju. Tako dobivate ne samo jednu laž – s kojom ćete živjeti do kraja života – već dobivate ogroman broj laži, u zavisnosti od toga kako politički vjetar puše. I narod koji ne može više ničemu vjerovati ne može da se odluči. Njemu nije uskraćen samo kapacitet za bilo kakvu akciju, već također i kapacitet da misli i sudi. I s takvim narodom onda možete da radite šta hoćete.

<https://pescanik.net/o-totalitarizmu-lazima/>

Odgovor na drugi dio je vrlo jednostavan. Kada hrvatski narod to bude želio na izborima će izabrati hrvatsku vlast. A takvoj vlasti ne će trebati redikuli već istinski povjesničari.

U situaciji kada imamo vlast kakvu imamo ostaje nam samo ruganje redikulima i njihovim nalogodavcima. A ruganje sigurno nije 'dokazivanje da nisu u pravu'.

Recimo Ivo Drobilica me tužio zbog patnji koje sam mu nanio knjigom:

J. Pečarić, *Druker / Predsjednik o Puhovskom*, Portal dragovoljac.com, 2020.:

<http://www.dragovoljac.com/images/minifp/druker.pdf>

U tužbi se kao moje navode tvrdnje hrvatskog povjesničara Vladimira Mrkocija od prije dvadesetak godina, a tekstovi u knjizi o Puhovskom su objavljeni u mojim knjigama i od prije 20 i od prije 10 godina. To je samo potvrda kakav je znanstvenik Ivo Drobilica i kakva su pravila njegove historijske metodologije.

A još zabavnije je bilo kada je njegov komentar bio sličan onome koji je dao profesoru Brandtu kada ga je ovaj uhvatio u laži. Naime Ivo Drobilica je potvrdio ono što smo kopijama tekstova pokazali, dakle da su to Mrkocijevi citati, ali je dodao kako je to vjerojatno Mrkoci vidio od mene jer sam ja to tvrdio ranije. S obzirom da su o ljubavi prema istini prof. Ive Drobilice garantirali i prof. Brandt i mnogi drugi, a to je bio čvrst dokaz, zar ne?

Svjedoci za to su mu bile supruga i kćerka,

Evo iz prvostupanjske presude o tim patnjama (napominjem podnaslov govori da je knjiga o Puhovskom):

26. Iz iskaza te svjedokinja Sanje Petrušić-Goldstein i Tese Goldstein, a koje iskaze sud prihvaća jer su međusobno suglasni te ih ocjenjuje uvjerljivima i istinitima, proizlazi da je ovakva objava o tužitelju izazvala niz negativnih i mrzilačkih komentara.

27. Tako je svjedokinja Sanja Petrušić-Goldstein iskazala da se tužitelj uzrujao zbog knjige te se uvijek uzruja kada pročita što piše akademik Pečarić, a tada počinju i zdravstveni problemi tužitelja. Nakon takvih natpisa počinju prijetnje, ružni komentari, tj. takvi natpisi generiraju komentare na internetu, ljudi se grozno izražavaju i nasilni su. Onda dođu prijatelji i postavljaju pitanja o tome da je tužitelj iznio teze o genocidnosti hrvatskog naroda, pa se on jako uzruja jer mora objašnjavati da to nije tako te da on nije izdajnik hrvatskog naroda. U komentarima se piše da se iseli iz Hrvatske, da nisu Hrvati, da su izdajice i slično. Takve prijetnje traju već 20 godina, a tužitelj je aktivan kao javna osoba od 1991.

28. Svjedokinja Tesa Goldstein je iskazala da kada se dogodi ovako nešto onda je reakcija tužitelja užasno emotivna, ali i svih njih. Jedino što je sada bilo drugačije je njegova fizička reakcija, tužitelj je imao stezanje oko srca, to je bilo kao srčani udar, on je urlikao, a osvijestio se nakon nekog vremena. Nije prvi put da se događa ovako nešto, ali je prvi put da je bila takva fizička reakcija. Reakcija tužitelja je emotivna, on se jako uzruja, govori da se može vjerovati da se to događa, a onda to uzruja nju i majku. Čita komentare i dosta ljudi piše da ne žele tužitelja u Hrvatskoj, da se treba iseliti, da ga ne žele živog. Stvarno ima strah da se tužitelj nešto ne dogodi. Sve ovo direktno ili indirektno odražava se i na njezin osobni život i posao, jer na poslu od kolega doživljava komentare u vezi oca, negativne konotacije u smislu da je njezin otac mrzitelj Hrvatske, da je on glupan i da je ona glupa.

29. Iz iskaza svjedokinja i tužitelja proizlazi da je tužitelj vrlo emotivno doživio tuženikove tvrdnje, da ga je to uzrujalo i da mu je pozlilo. Tužitelj je javna osoba i time mora imati viši stupanj tolerancije na javnu kritiku nego prosječni građanin, ali u ovom slučaju se nije radilo o kritici u odnosu na njegovo djelovanje, već su se iznijele neistinite činjenične tvrdnje, a to prelazi stupanj tolerancije koju bi inače tužitelj trebao pretrpjeti. Nije sporno da je tužitelj i ranije doživljavao neugodnosti i negativne komentare, ali to ne umanjuje štetnu radnju tuženika niti posljedice te radnje.

Da, knjiga o Puhovskom, a ovolike patnje. Ili je li to njemu trebalo da svoju ženu i kćerku uvjeri da trebaju biti njegovi svjedoci. Teško je povjerovati da su čitale knjigu o Puhovskom, a njegovu tužbu gdje su Mrkocijevi citati predstavljeni kao moji vjerojatno i jesu. Tko to može znati. Bilo kako bilo meni ih je žao.

A doista vjerujem da mu nije bilo lako kada nije izabran u HAZU i još je dobio najmanje glasova na izbornoj skupštini u povijesti Akademije. Ali to nije bio predmet tužbe nego knjiga *Druker / Predsjednik o Puhovskom*.

Josip Pečarić

<https://bezcenzure.hr/vlad/laz-kao-osnovno-pravilo-historijske-metodologije-povivu-drobilici-2/>

**NAPADAJU TUĐMANA – DA UMREŠ OD SMIJEHA /
HAZU I TUĐMANOVA BISTA, DRAGOVOLJAC.COM,
2024.**

**PODMETANJA BULAJIĆA I NJEGOVIH UČENIKA U
RH AKADEMIKU FRANJU TUĐMANU
(NAPADAJU TUĐMANA – DA UMREŠ OD SMIJEHA 8.)**

Tekst AKADEMIK PETAR STRČIĆ O POVJESNIČARU AKADEMIKU FRANJU TUĐMANU (NAPADAJU TUĐMANA – DA UMREŠ OD SMIJEHA 6.) objavljen je na portalu bezcenzure.hr:

<https://becenzure.hr/vlad/akademik-petar-strcic-o-povjesnicaru-akademiku-franju-tudmanu-napadaju-tudmana-da-umres-od-smijeha-6/>

U tekstu je dan govor akademika Strčića na predstavljanju knjige:

D. Jelčić i J. Pečarić, Tuđmanove tri sekunde. Drugo prošireno izdanje, Zagreb, 2007.

Pišući o mom dijelu knjige kolega Strčić počinje ovako:

„A Pečarićev dio daje više uvida u prošlost: «Srpsko podmetanje povjesniku Tuđmanu. Prnjatovićev izvještaj o logoru Jasenovac»,...“

A on je predstavljao i prvo izdanje knjige:

D. Jelčić i J. Pečarić, Tuđmanove tri sekunde, Zagreb, 2004.

I u njemu je dan tekst koji on spominje i nije prvi moj tekst ni u jednoj od tih mojih knjiga.

Zato bi doista trebalo pogledati taj tekst:

**SRPSKO PODMETANJE POVJESNIKU TUĐMANU
PRNJATOVIĆEV IZVJEŠTAJ O LOGORU JASENOVAC**

Hrvatsko slovo, 1. svibnja 1998

Svojedobno je pismo isprike dr. Tuđmana predsjedniku najveće židovske organizacije u svijetu Bonai Borithu, **Kentu Schineru**, izazvalo dosta nezadovoljstva u hrvatskoj javnosti. Zato je bilo za očekivati da će to pismo biti važna spona u velikosrpskoj promidžbi, prvenstveno dr. **Milanu Bulajiću** prigodom organiziranja poznate konferencije o Jasenovcu u New Yorku, koja je, kako je poznato, neslavno završila, iako je Beograd u nju uložio vrijedna materijalna sredstva. Osnovna literatura za tu konferenciju trebala je biti knjiga dr. Bulajića. Međutim, Tuđmanovom pismu Šcineru Bulajić posvećuje samo odjeljak od nepune dvije stranice pod naslovom “Tuđman (1994) priznaje

Jevrejima bespuće u povijesti”. Uz početni i završni komentar Bulajić u tom odjeljku daje samo Tuđmanovo pismo. A u tome pismu ključno je ovo: “*Prema tome, odlučio sam izostaviti te sporne dijelove iz svoje knjige, koja uskoro treba biti objavljena na engleskom jeziku. To se pogotovo odnosi na formulacije koje sada smatram nepotrebnima, bilo zato što se temelje na izvorima koji su se kasnije pokazali nepouzdanima, ili zato što njihov opći učinak navodi na predrasude o židovskom narodu, a to nikada nije bila moja namjera.*”

Zašto Bulajić, u knjizi u kojoj je pisao u Tuđmanovoj knjizi “Bespuća povijesne zbiljnosti”, nije uopće ulazio u raščlambu tih spornih dijelova Tuđmanove knjige, nije teško pogoditi. Naime, poznato je da su glavni “sporni dijelovi” Tuđmanove knjige upravo navodi koji su prvo objavljeni u srpskim izvorima. Nesporivo je da ti citati zaista mogu navesti na predrasude o židovskom narodu. Zato i Tuđmanova isprika i njegova odluka jest korektna, a opet najviše pogadja Srbe jer gosp. Kent Sciner sigurno zna za te srpske izvore koje navodi dr. Tuđman. O čemu je tu zapravo riječ? Dr. Tuđman, govoreći o Jasenovcu, ukratko navodi (uz ogradu!) i neke vrlo loše izjave o Židovima bivšeg logoraša Srbina **Vojislava Prnjatovića** davne godine 1942. u zapisniku Nedićevoj komisiji u Beogradu i tamošnjim crkvenim vlastima. Bulajić zato ne navodi same sporne dijelove Tuđmanove knjige, ali ne samo zato što se radi o Srbinu! Drugi je razlog taj što on zna da Tuđman citira **Antuna Miletića**, koji je još godine 1987. objavio drugo izvješće Vojislava Prnjatovića Svetom sinodu Srpske pravoslavne crkve, bez nekoliko zadnjih redaka, u knjizi *Koncentracioni logor Jasenovac*, knj. III., Beograd, 1987., str. 106-119., a našao ga je u Arhivu Svetoga sinoda. Spomenuti citati tiskani su godine 1987. dakle dvije godine prijetiskanja Tuđmanove knjige. Godinu dana nakon tiskanja Tuđmanove knjige, dakle godine 1990. jeromonah **Atanasije Jevtić** izdao je u ime Svetog Sinoda knjigu o Jasenovcu, u kojoj su prvi put javno objavljena - bez ikakva objašnjenja - oba Prnjatovićeve izvješća, i to u cijelosti, s najpogrdnijim izrazima na račun Židova. Na primjer, Prnjatović kaže, a to prenosi i Tuđman (str. 318.): “*Židov ostaje Židov, pa i u logoru Jasenovac. Oni su u logoru zadržali sve svoje mane no s tim da su one sada vidnije. Sebičnost, lukavstvo, nesolidnost, tvrdičluk, podmuklost i konfidentstvo su njihove glavne odlike.*” Zašto Prnjatović tako govori o Židovima? To je jasno ako se pogleda prethodni citat koji takodjer navodi Tuđman (str. 317-318): “*Židova je u logoru bilo 5-8 puta više od Srba. Pošto su prije pristigli i ‘uspjeli da u zatočeničkoj hijerarhiji prigrabe sva važnija mesta’. To radi svojih povlastica ‘stalno i vešto intrigiraju protiv Srba’ a ‘kako ustaše imaju više poverenja u Židove’, to ‘Srbi, pored toga što stradavaju od ustaša, stradaju i od Židova: Židov ostaje Židov’...*”. Prnjatoviću su očito Židovi takvi kakve ih on opisuje zato što su prigrabili važnija mjesta u zatočeničkoj hijerarhiji, pa se uopće ne treba uzbuđivati na takve njegove prosudbe. Uostalom, Tuđman navodi dobar dio Prnjatovićeve izvješća komesarijatu za izbjeglice Nedićeve vlade, koje je dao 11. ožujka 1942., u kome kaže da je namjera ustaša bila (str. 316) “*da od Jasenovca naprave jedan ne samo sabirni nego i jedan radni industrijski logor, budući da su na terenu podignute već i dobre tvorničke radionice za izradu lanaca, kovačnice, bravarije, kleštara,*

limarija, tapecireraj, puškarnica, auto mehaničarska radionica, stolarija, kolarija, elektroinstalaterska radionica, ciglana, parna pilana, te parna električna centrala". Prnjatovića pogadja ovo (u Tuđmanovoj knjizi na str. 317): "Zatočenicima-slobodnjaci ne stanuju u samom logoru nego u selu Jasenovac u privatnim stanovima, a omogućeno im je da su doveli i svoje porodice. Dakle žive zajedno sa svojim porodicama slobodno u Jasenovcu. Na žalost to su samo Židovi". Tuđman konstatira (str. 318) da Prnjatovićev sud o Židovima "odiše pretjeranošću, mogli bismo reći antisemitskim raspoloženjem". To je očito i iz same činjenice što sam Prnjatović konstatira da je u logoru bilo 5-8 puta više Židova nego Srba, a on o svim Židovima govori tako loše samo zbog toga što je, prema njemu, očito malen broj Židova u zatočeničkoj hijerarhiji prigrabio sva važnija mjesta. Pa nisu valjda svi ti Židovi, kojih ima toliko puta više od Srba u logoru, imali ta važna mjesta u zatočeničkoj hijerarhiji. Iz navodjenih citata proizlazi da je prema Prnjatoviću bilo bolje: 1) ranije stići u Jasenovac i 2) sa sobom dovesti i svoju obitelj!? Dakle, Prnjatovićevo svjedočenje više govori o samom Prnjatoviću nego o Židovima u Jasenovcu. Čak bi se mogla povući i usporedba između tih Prnjatovićevih izjava i ponašanja Nedićeve Srbije i Srpske pravoslavne crkve u to vrijeme. Naime, Prnjatović optužuje Židove zbog toga što on i drugi Srbi u logoru nisu u zatočeničkoj hijerarhiji, a Nedićeva se Srbija i Srpska pravoslavna crkva u isto vrijeme bori za što bolju poziciju njihove države u sklopu Hitlerova svjetskog poretka! Prnjatovićeva izjava dana je 11. ožujka 1942. i sigurno je ono što je Prnjatović govorio o Židovima odgovaralo i Nediću i Srpskoj pravoslavnoj crkvi. Zašto? Pa to je bilo vrijeme kad je Beograd postajao prvi veći grad Europe "očišćen" od Židova, kad je on postajao "judenfrei". U to su vrijeme zatočenicima jedinoga židovskog konc-logora (judenlagera) Sajmišta, dakle između ožujka i svibnja 1942., ubijani u plinskim komorama na ulicama Beograda. Tada velikosrpskoj politici nije odgovaralo dokazivati da je Jasenovac "najveći srpski grad pod zemljom" nego je trebalo Nijemcima dokazati da su oni bolji saveznici od Hrvata, da Nijemci trebaju omogućiti stvaranje velike Srbije umjesto velike Hrvatske. Da, u Jasenovcu je bilo 5-8 puta više Židova nego Srba, ali oni su tu usred Beograda omogućili "konačno rješenje" židovskog pitanja i napravili od Beograda - judenfrei! Prnjatovićevo svjedočenje omogućava im dokazati Nijemcima da su oni sposobniji provoditi njihove zamisli od Hrvata - Hrvati stvaraju tamo nekakav industrijski logor umjesto zbirnog, a oni su stvorili "Banjicu" i "Sajmište" - jedini judenlager na svijetu, dva logora iz kojih niti jedan Židov nije izišao živ! U to vrijeme takvih primjera imali su mnogo. Sjetimo se samo "Apela srpskom narodu" - poziva na kolaboraciju s Nijemcima 14. kolovoza 1941. Apel je potpisalo 545 najuglednijih srpskih znanstvenika, političara, kulturnih i crkvenih djelatnika, privrednika i drugih. A da i ne spominjemo Veliku antimasonsku izložbu - bolje reći veliku antižidovsku izložbu otvorenu u Beogradu 22. listopada 1941. Tom prigodom tiskane su glasovite protužidovske marke.

Vjerojatno nije ni potrebno posebno upozoriti na Prnjatovićevu tvrdnju da je u Jasenovcu bilo 5-8 puta više Židova nego Srba, i usporediti je s tvrdnjom Srpske

pravoslavne crkve da je u Jasenovcu pobijeno najmanje 700.000 Srba (broj ide i do jednoga milijuna). Kako takve brojke SPC uskladiti s Prnjatovićevom tvrdnjom: “*Osim takvih pojedinačnih ubijanja, povremeno ima masovnih ubijanja*”, jer toliko žrtava koliko navodi SPC, a u takvom razdoblju moguće je bilo ostvariti samo svakodnevnim masovnim ubijanjima a Prnjatović izričito govori o povremenim masovnim ubijanjima! Medjutim, jasno je i zašto danas Srpska pravoslavna crkva i velikosrpska politika uopće uporno ponavlja takve nevjerovatne brojke. Danas više nema Hitlera i njegova novoga svjetskog poretka, pa treba skrenuti pogled s ponašanja Srbije i Srpske pravoslavne crkve u tom razdoblju. Prije svega, na taj način uspjeli su potpuno izbrisati iz sjećanja ljudi činjenicu da je jedini konc-logor isključivo za Židove, jedini judenlager na svijetu bio u Beogradu, u glavnom gradu jedne države - Srbije! A u tome glavnom gradu bio je još jedan konc-logor. Banjica, iz koga, kao ni iz Sajmišta, niti jedan Židov nije izašao živ. Trebalo je, upornim ponavljanjem brojke od 700.000 poginulih Srba u Jasenovcu, izbrisati sjećanja na prvi veći grad u Europi judenfrei. Trebalo je izbrisati sjećanja na Apel (dvadesetosmorica su postali poslije rata članovima Srpske akademije nauka i umetnosti, a dvadesetorica su primila visoke državne počasti od poslijeratne jugoslavenske vlade zbog - svoga suprotstavljanja fašizmu!?), Antimasonsku izložbu, protužidovske marke. Trebalo je izbrisati sjećanje na ponašanje mnogih velikodostojnika Srpske pravoslavne crkve, a posebice svetog Nikolaja, autora knjižice *Nacionalizam Svetog Save*, u kojoj on dokazuje da je “srpski nacionalizam najstariji u Evropi”, a Hitler je “evo u XX veku došao na ideju Svetog Save”, itd. itd.

Ipak, činjenicu da je Tuđmanova knjiga napadana zbog citiranja Prnjatovića, a nisu na isti način napadane spomenute knjige tiskane u Beogradu, jedino je i moguće objasniti spoznajom o teškom položaju Židova u Srbiji kroz cijelu povijest i zabrinutost Židova diljem svijeta za sudbinu Židova u današnjoj Srbiji. Povijest stradanja Židova u Srbiji dao je **Philiph J. Cohen** u knjizi “*Srpski tajni rat*”. Vjerojatno je i cilj najnovijih tiskanja Prnjatovićevih izjava u Beogradu - pritisak na Židove! Primjetimo takodjer da Cohen u svojoj knjizi navodi niz najnovijih antisemitskih zbivanja u Srbiji. Na primjer, 15. siječnja 1992. “*Pravoslavlje*”, službeno glasilo Srpske pravoslavne crkve, donijelo je članak pod naslovom “*Jevreji ponovo raspinju Hrista*” u kome se govori o “patološkoj” mržnji izraelskih političara prema kršćanstvu, pa čak i da su srpske pravoslavne kaludjerice često bivale pretučene u Izraelu. Broj nije povučen iz prodaje. Ili pak kada su Rusi priznali Hrvatsku i Sloveniju, Tanjug je za to optužio “*aktivnost jevrejskog lobija na najvišem nivou u rukovodstvu ruske diplomacije*”. Kako su se mogli osjećati Židovi u Srbiji čitajući ovo u zemlji koja je u to vrijeme izvršila agresiju na Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu i u tim državama provodila zločine istovjetne onima iz holokausta?

Koliko je velikosrpska politika bila uspješna pokazuje već sama činjenica da ni Židovi diljem svijeta uopće ne spominju činjenicu da je jedini judenlager na svijetu bio konc-logor Sajmište u Beogradu. Ne spominju ni činjenicu da su masovna gubilišta Židova bile beogradske ulice! A jedini judenlager na svijetu -

konc-logor Sajmište - danas nije ni obilježen, niti se u Beogradu čuva spomen na njega. Dapače, Bulajić za svoje djelovanje ima potporu nekih židovskih krugova u svijetu. Zato, on u knjizi koja govori o Tuđmanovoj knjizi ne želi ulaziti u te “sporne” dijelove Tuđmanove knjige! On samo kaže da “Jevreji ne bi trebalo da prime 'izvinjenje' predsjednika druge nezavisne države Hrvatske”!

Tekst sam objavio i u knjizi: J. Pečarić, Za hrvatsku Hrvatsku, Zagreb, 2001.

Objavljen je i tekst JURČEVIĆ ZA SABORSKOG ZASTUPNIKA KADA NIJE PODOBAN ZA AKADEMIKA (NAPADAJU TUĐMANA – DA UMREŠ OD SMIJEHA 7.)

<https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/38845-jurcevic-za-saborskog-zastupnika-kada-nije-pogodan-za-akademika>

<https://bezczure.hr/vlad/jurcevic-za-saborskog-zastupnika-kada-nije-podoban-za-akademika-napadaju-tudmana-da-umres-od-smijeha-7/>

Ali nije samo Josip Jurčević konkurirao za ravnatelja JU SP Jasenovac. Konkurirao je i najbolji poznavatelj tog logora Igor Vukić, pa ni on nije primljen. Već sam spomenuo doktore računarstva Nikolu Banića i Mladena Koića. koji su pokazali u više od stotinu tekstova kako 'istoričari' u JU SP Jasenovac krivotvore popise žrtava u tom radnom logoru. Napisali su i knjigu *Jasenovački popis, lažne žrtve*. I znate li tko im je bio jedini predstavljaju prepunoj dvorani specijalne policije na Trgu žrtava fašizma u Zagrebu? Publicist i istraživač Igor Vukić!

Evo njegovog najnovijeg teksta:

Igor Vukić u Beogradu istražio i pročitao Zbirku svjedočenja bivših zatočenika Srba- Zatočenici su izjave dali Nedićevoj Vladi 1942. u Beogradu

EKSKLUZIVNO
ISKAZI ZATOČENIKA JASENOVCA U BEOGRADU 1942. GODINE
RASKRINKAVAJU VELIKOSRPSKI MIT (1)

U JASENOVCU 1941. I 1942. BILO NAS JE OKO 1100, IMALI SMO SLOBODU KRETANJA, UPRAVLJALI SMO BARAKAMA, HRANA JE BILA DOBRA, LIJEČENI SMO, A NIKAKVA MASOVNA UBIJANJA NISMO VIDJELI

Kako je moguće da današnja Uprava JU SP Jasenovac tvrdi bez ijednoga dokaza da ih je samo 1941. ubijeno deset puta više nego što ih je bilo – 10462 . i to plaća hrvatska vlast

Da su još živi jasenovački zatočenici koji su dali izjave u Beogradu, danas bi bili proglašeni revizionistima i njihovo bi zatvaranje tražili Goldstein, Klasić,

Pupovac, bivša pučka pravobraniteljica Lora Vidović i ostali jugonostalgijaški političari i manipulatori

Piše IGOR VUKIĆ

„U Jasenovcu postoje tri vrste zatočenika – slobodnjaci, poluslobodnjaci i obični zatočenici. Zatočenik-slobodnjak ima puno povjerenje ustaša te se on može slobodno kretati ne samo unutar logora i mjesta Jasenovca, nego odlazi sam bez pratnje i na službena putovanja radi nabave robe u druga mjesta u Hrvatskoj. Zatočenik-poluslobodnjak može se slobodno kretati unutar logora i po selu Jasenovcu gdje mahom odlazi radi nabave ili prijema robe. Obični zatočenici smiju se kretati danju po logoru s tim da žici-ogradi ne smiju prići bliže od pet metara.“

Ove bi rečenice mnogi u Hrvatskoj proglasili „revizionističkim“. Zatočenici-slobodnjaci koji sami izlaze iz Jasenovca te putuju po Hrvatskoj i nabavljaju robu za logor? Zar je to moguće!? Pučka pravobraniteljica Lora Vidović radi takvih je rečenica prije par godina tražila reakciju državnog odvjetništva!

Ali ovdje je riječ dijelu izjave bivšeg jasenovačkog zatočenika Vojislava Prnjatovića, koju je dao u travnju 1942. godine u Beogradu, u Komesarijatu za izbjeglice i preseljenike vlade generala Milana Nedića. Prnjatović je u logoru proveo tri mjeseca, od 25. prosinca 1941. do 30. ožujka 1942., kada je zajedno s još 12 zatočenika Srba pušten iz Jasenovca i vlakom upućen u Beograd.

Zatočenici upravljali jer su ustaše morali na bojište

Izjave ukupno 54 bivša srpska zatočenika Jasenovca objavio je dr. Veljko Đurić Mišina, bivši ravnatelj beogradskog Muzeja žrtava genocida, u knjizi „Jasenovački logor, saslušanja srpskih izbjeglica“. Knjiga je izašla 2020., ima 224 stranice, a objavljene su izjave zatočenika koji su u jasenovačkom logoru proveli od tri do šest mjeseci. Tu su i izjave stanovnika Jasenovca pravoslavne vjere, koji su do 8. svibnja 1942. živjeli u tom mjestu. Tada su iseljeni iz kuća, u logoru su proveli tjedan dana te su vlakom odvezeni u Zemun. Odatle su uglavnom upućeni na rad u Njemačku, a neki su prešli u Beograd gdje su i dali svoje izjave.

Knjigu, odnosno zbirku izjava iz arhive Komesarijata, zajedno su izdali Muzej žrtava genocida i Odbor za Jasenovac Srpske pravoslavne crkve. Uz Đurića, kao predstavnik izdavača potpisan je i Jovan (Ćulibrk), episkop pakračko-slavonski. Evo kako Prnjatović opisuje svrhu Jasenovca: „Namjera ustaša je da od Jasenovca naprave ne samo sabirni nego i jedan radni industrijski logor, budući da on već ima veće i dobre tvorničke radionice za izradu lanaca, kovačnicu, bravariju, radionicu za izradu kliješta, limariju, tapeciraj, automehaničarsku radionicu, stolariju, kolariju, elektro-instalatersku radionicu, ciglanu, parnu pilanu te parnu električnu centralu koja podjednako daje svjetlo i samome mjestu Jasenovcu.“

Objašnjava kako su do kraja 1941. ukinuti svi drugi dotadašnji logori (Gospić, Danica kod Koprivnice) i da uz Jasenovac postoji kao podružnica još Stara

Gradiška, u kojoj se također nalazi niz „važnih i dobro uređenih radionica“. „Posebna se pažnja poklanja krojačkoj i postolarskoj radionici. Te dvije radionice danas rade s velikim brojem zatvorenika, mahom Židova, a za potrebe ustaške, hrvatske vojske i slično“, izjavio je Prnjatović.

Opisao je i logorsku upravu. Sastoji se od ustaške uprave i zatočeničke uprave. „Do ove podjele došlo je stoga što ustaše zbog velikih zadataka na drugim mjestima trebaju ljudstvo pa su nastojali sebe u Jasenovcu što više rasteretiti te tako što veći broj ustaša poslati u borbu protiv četnika i partizana“, objasnio je Prnjatović, koji je do uhićenja u prosincu 1941. radio kao tajnik Trgovačke komore u Sarajevu. Optužen je, vjerojatno krivo, na nečiju prijavu, da je „četnički jatak i financijer“. Iako se za njega zalagao i sarajevski odvjetnik dr. Savo Besarović, kasnije ministar u Vladi NDH, Prnjatović je ipak poslan u logor. Ondje je zatekao i „samoupravu zatočenika koja se sastoji u tome da sami zatočenici upravljaju životom i radom u logoru prema nalogima i intencijama ustaša. Tako zatočenici sami upravljaju ishranom, stanovanjem, radom i čistoćom u logoru.“

Na čelu zatočeničke hijerarhije stoji tzv. logornik (Židov Bruno Dijamantstein), a zatim njegov zamjenik (Wiener) te šef ekonomije (Feldbauer), a na čelu pisarne grupnik Židov Begović. Grupnici ravnaju pojedinim grupama rada (kovačima, limarima, zidarima, ciglanom, itd.), a zapovjednici baraka zapovijedaju podređenim im barakama, kojih ima šest. Grupnika i zapovjednika baraka ima 25 od kojih su tri Srbina (Slobodan Micić, zamjenik zapovjednika nastambi, Vlado Glušac zapovjednik barake 5 i Branko Cvjetinović, grupnik vanjskog rada). Zatim svaka baraka ima svoga narednika i četiri redara koji se brinu o čistoći i uređenju baraka. Grupnici dobivaju „grupničku hranu“ koja je „dobra i ukusna“.

Godine 1042. oko 1500 zatočenika iz raznih logora premješteno u Srbiju

Prnjatović je opisao i dolazak međunarodne komisije u logor 6. veljače 1942. godine. Uoči njena dolaska u logor su stigle „moderne barake njemačkog sistema na sklapanje“: šest baraka za stanovanje zatočenika, jedna za bolnicu, jedna za ambulantu i jedna za kuhinju. Prnjatović je opisao i kako su se u ožujku za vrijeme velike poplave i te barake napunile vodom pa je dio zatočenika (njih oko 500) bio privremeno premješten u Staru Gradišku dok se voda nije povukla.

Zbog pojave ušiju, koje su prelazile i na ustašku stražu, dovezena su dva dezinfekcijska uređaja, a iskopan je i drugi bunar radi opskrbe pitkom vodom. Prema podacima koji su pokazani međunarodnoj komisiji u logoru je bilo 1500 zatočenika, dok Prnjatović govori o 1000 do 1100 logoraša. Moguće je da službeni broj obuhvaća i premještene u Staru Gradišku. Iako to Prnjatović ne navodi, iz Jasenovca je početkom siječnja upućeno oko 500 zatočenika na uređenje i rad u logoru u Staroj Gradiški, koji je u to vrijeme od ranije kaznionice za klasične kriminalce pretvaran u logor jasenovačkog tipa. Ispočetka je i zapovjedništvo bilo zajedničko pa otuda vjerojatno i taj službeni broj od 1500 zatočenika.

Izjave davane pred Nedićevom Komisijom u Beogradu imale su i političko-promidžbenu svrhu kako bi poslužile za stanoviti pritisak prema Nijemcima da se

srpsko-pravoslavni zatočnici oslobode iz hrvatskih zatvora i logora. Taj je pritisak kasnije i urodio plodom pa je u proljeće 1942. oko 1500 srpskih zatočenika iz različitih zatvora i logora u Hrvatskoj prebačeno u Srbiju. Stoga u izjavama ima i pretjerivanja u opisivanju represalija prema zatočenicima. Nekoliko slučajeva strijeljanja zatočenika, odnosno, osuđivanja na smrt zbog bijega ili odmazdi za partizanske napade, redovito se opisuju kao ritualna klanja ili ubijanja maljevima ili sjekirama, o čemu se pak najčešće svjedoči iz druge ruke (čuo sam, pričali su mi). Čak i tvrdnje da su takvim stvarima bili očevici djeluju nevjerodostojno. Kao i procjene da je u njihovo logoraško doba bilo ubijeno 1000, 3000 pa i 15 do 20 000 zatočenika.

Usput možemo spomenuti da današnja hrvatska ustanova JUSP Jasenovac na svom „popisu“ ima 10 462 smrtno stradale osobe samo u 1941. godini. Od toga je navodno bilo 4748 Srba, 3142 Židova, 2261 Rom, 221 Hrvat, itd. Riječ je dakle o razdoblju od kolovoza do kraja prosinca 1941. godine. Srpski, a i drugi zatočnici koji su u logoru bili od njegovih početaka, uopće ne spominju da je u to vrijeme bilo Roma (jer je njihova internacija započela u svibnju 1942.). Srbi kažu da je srpskih zatočenika tada bilo oko 450. Židova je, prema točnom popisu koji je napravila Židovska bogoštovna općina potkraj 1941., u Jasenovcu tada bilo 1454.

I tako je od 1500 do najviše 2000 zatočenika, JUSP Jasenovac dobio - 10 462 pokojnika. Koji su trebali biti pokopani samo s lijeve strane Save, jer tada logor nije prelazio preko rijeke. Prnjatović kaže kako je bio problem pokopati umrle, jer se već na pedesetak centimetara ispod zemlje pojavljivala voda na tom močvarnom terenu. Kad bi temperatura zimi pala ispod minus 30, s puno snijega, kao što je to bilo u zimi 1941/42, bilo je vrlo teško iskopati raku za pojedinačne pokojnike – pa kako onda govoriti o tisućama... Osim toga, jugoslavenska komisija pretražila je 1964. logorsko područje s lijeve strane Save. Ako je vjerovati njihovim zapisnicima, pronašli su posmrtno ostatke oko 200 ljudi.

***Zatočenik Vojislav Prnjatović:** Zatočnici su upravljali barakama, čistoćom, ishranom, stanovanjem i raznim poslovima. Neki su bili slobodni i odlazili ne samo u mjesto Jasenovac nego u nabavi i drugdje u Hrvatsku, hrana je bila dobra....*

***Zatočenik Vukašin Žegarac.** Disciplina morala vladati i među ustašama, jer je Vjekoslav Luburić dao strijeljati skupinu od 10 ustaša optuženih zbog pljačke i sve nas pozvao da to gledamo*

***Zatočenik Stevo Simić:** Dobivali smo tada jedan do dva puta dnevno dosta mesa s dosta graha tako da smo mogli biti siti*

Deset strijeljanih ustaša zbog krađe

S druge strane, Prnjatović ne spominje u svojim izjavama zatočeničke bjegove ili napad na logor iz sela Donje Gradine s druge strane Save koji je započeo 28. prosinca, a puškaranja preko Save trajala su dva-tri dana. U sukobu je bilo mrtvih ustaša, a ranjeni su i neki zatočenici. Takvi slučajevi redovito su izazivali represalije prema zatočenicima. Prnjatović ne spominje ni javno strijeljanje desetorice ustaša iz logorske posade jer su pljačkali u okolici logora, a oduzimali su predmete i zatočenicima ne prijavivši to upravi.

Slučaj se doduše dogodio prije Prnjatovićeva dolaska u logor, ali zato ga spominje u svojoj izjavi drugi zatočenik, Vukašin Žegarac. Izjavio je da je disciplina morala vladati i među ustašama, jer je Vjekoslav Luburić dao strijeljati skupinu od 10 ustaša optuženih zbog pljačke „i sve nas pozvao da to gledamo“. Žegarac je točno naveo da je prijeki sud prvo oslobodio te ustaše (odnosno, dao im blaže kazne), ali je Luburić oformio časnički sud koji ih je osudio na smrt. Istodobno si je u Zagrebu priskrbio prve optužbe za samovolju.

Izjave većine ovih zatočenika puštenih iz Jasenovca, a neki su i pobjegli na razne načine, vrlo su slične. Stevo Simić iz sela Cepeliša kod Petrinje, uhićen je u lipnju 1941. u skupini predratnih organizatora četničkih odreda. Odveden je prvo u Gospić, a zatim je preko Jastrebarskog 2. rujna premješten u Jasenovac. Simić je bio kuhar koji je pripremao i nosio hranu zatočenicima što su pravili nasip za zaštitu logora od poplave. Simić je u logoru radio i na ekonomiji svakodnevno muzeći krave. I on je opisao kako su dva slučaja strijeljanja zatočenika bila izazvana bijegom - prvo dvojice zatočenika, a nešto kasnije - pokušaja bijega skupine drugih zatočenika. Uoči dolaska međunarodne komisije, dok se logor uređivao i sklapale nove barake, zatočenici su dobivali pojačanu hranu. „Dobivali smo tada jedan do dva puta dnevno dosta mesa s dosta graha tako da smo mogli biti siti“, rekao je Simić.

Bivši zatočenik Đuro Medić, rodom iz Slavenskog Broda, bio je također prvo interniran u Gospiću, gdje mu je pomogao ustaša Dragutin Pudić, koji je do rata radio u Slavonskome Brodu. Iz Gospića je Medić premješten u Jastrebarsko pa u logor Danicu u Koprivnici. Odatle je premješten u Jasenovac i to 6. veljače 1942., baš na dan kad je u logor stigla međunarodna komisija. Zato su novi zatočenici zadržani u mjestu i stavljeni u tamošnji zatvor dok članovi komisije ne odu iz Jasenovca. „U ustaškom zatvoru zatekli smo dvojicu ustaša koji su rodom iz Like. Oni su nam u razgovoru pričali da su zatvoreni zato što su bez posebnog naređenja viših starješina ubili dvojicu Srba iz transporta koji je došao iz Sarajeva. Imena ove dvojice ne znam“, rekao je Medić na ispitivanju u beogradskom Komesarijatu. I članovi komisije koji su posjetili logor kasnije su u izvještajima spominjali da im je Eugen Kvaternik, zapovjednik Ustaške nadzorne službe, koji im je bio vodič kroz logor, pokazao grobove deset ustaša strijeljanih zbog zbog kršenja discipline, pljačke i ubojstva. Kvaternik im je najavio da će zbog sličnih razloga „idućeg tjedna biti strijeljana još dvojica ustaša“.

Većina zatočenika koji su davali izjave pred Nedićevim Komesarijatom dospjela je u logor zbog stvarne suradnje ili sumnjičenja da surađuju s četničkim pokretom. U svojim izjavama dali su i mnogo informacija o zbivanjima o događajima u

mjestima njihova života ili ranijim zatvorima (Gospić, Jastrebarsko, Danica, itd.). Kad se kritički analiziraju očita pretjerivanja o nekoliko događaja, ta svjedočenja daju relativno realnu sliku zbivanja u jasenovačkom logoru u njegovoj prvoj fazi, u kojoj su uvjeti života zatočenika bili i najteži. Otprilike u vrijeme kada dio ovih zatočenika napušta logor (potkraj ožujka i početkom travnja 1942.) zatočenici dobivaju pravo i za dopisivanje sa svojim obiteljima i prijateljima te primanje paketa s dodatnom hranom i odjećom. Čitatelju zbirke ovih izjava, koji se o zbivanjima tog vremena može obavijestiti i iz drugih izvora, može biti jasno da ni u tom prvom, kritičnom vremenu, u Jasenovcu nije bilo serijskih, masovnih ubojstava u kojima bi broj žrtava bio mjeren u tisućama kako se to navodi u poslijeratnoj komunističkoj historiografiji ili kako to i danas tvrdi „popis“ JUSP Jasenovca, koji podržava hrvatska vlast, a plaćaju hrvatski porezni obveznici.

(Nastavak u sljedećem broju)

„Hrvatski tjednik“, 21. 3. 2024.

<https://www.dragovoljac.com/index.php/nikad-zaboraviti/38854-igor-vukic-u-beogradu-istrazio-i-procitao-zbirku-svjedocenja-bivsih-zatocenika-srba-zatocenici-su-izjave-dali-nedicevoj-vladi-1942-u-beogradu>

Očito je kako su slično kandidatu za hrvatskog akademika Stanku Andriću o Tuđmanovim povijesnim radovima pisali su i dr. Milan Bulajić i dr. sc Ivo Drobilica.

Napadali su ga i zato što je navodio i svjedočenje zatočenika Vojislava Prnjatovića, a o tome je i gornji Vukićev tekst i to samo prvi dio. Vjerovali ili ne o tome sam pisao i nedavno, a taj tekst pokazuje kako je pisanje prof. dr. sc. Iva Drobilice doista nije na razini pučke škole što pokazujem primjerom kako on o istome u dvije uzastopne knjige piše različiti (zato on voli pisati o amaterima u povijesti jer stručnjaci to tako rade, zar ne?):

LAŽ KAO OSNOVNO PRAVILO HISTORIJSKE METODOLOGIJE PO IVU DROBILICI

24 Rujan 2023.

Ivo Goldstein, danas poznat i kao Ivo Drobilica je u povodu tiskanja svoje knjige „Povijesni revizionizam i neoustaštvo – Hrvatska 1989-2022“ dao intervju 13. 9. 2023. „Nacionalu“:

IVO GOLDSTEIN: ‘Zvuči grubo, ali revizionističke i neoustaške laži jednostavno su povijesna pornografija’

<https://www.nacional.hr/ivo-goldstein-zvuci-grubo-ali-revizionisticke-i-neoustaške-lazi-jednostavno-su-povijesna-pornografija/>

Već sam naslov tjera me na smijeh.

Zašto?

Lijepo je vidjeti da se Ivo Drobilica i poslije 25 godina bavi PORNOGRAFIJOM U POVIJESTI što je zapravo naslov mog teksta iz 1998. gdje sam se rugao njegovom tekstu u kome se bavi tom vrstom pornografije.

Koliko god se slažem sa sjajnim hrvatskim znanstvenikom prof. dr. sc. Josipom Jurčevićem koji je kazao kako prof. dr. sc. Iva Goldsteina NE TREBA SMATRATI ZNANSTVENIKOM ipak me Ivo Drobilica uspije iznenaditi pa i u ovoj novoj knjizi. Naime na str. 241. on piše:

Pečarić je, usput, veličao Milu Budaka (to mu postaje omiljena tema) otvoreno promovirao ustaštvo, pisao antisemitske tekstove ("Cionisti četnikuju po Jasenovcu") i recenzirao jedan kvazihistoriografsko - revizionistički pokušaj (Mrkoci – Horvat, Ogoljena laž logora Jasenovac).

U Prilogu dajem moj tekst PORNOGRAFIJA U POVIJESTI koji pokazuje kako je Ivo pisao i tada isto kao i u najnovijoj knjizi.

A to mu baš i nije bilo pametno.

Zašto?

Naravno i tada sam shvatio da ono što piše Ivo Drobilica odnosi se na njega samoga, ali za ovaj komentar značajno je uočiti dio koji počinje s: „...tekst sam predao u posljednji trenutak, a iz usporedbi onog što piše u njemu i naslova teksta očito je da su ga dali urednici“.

Zašto?

Jurčevićev komentar odnosio se na prethodnu knjige Iva Goldsteina "Antisemitizam u Hrvatskoj od srednjega vijeka do danas". U toj knjizi na str. 505. Ivo Drobilica piše:

Državnim novcem financirano državotvorno Hrvatsko slovo u svom „pravednom“ nacionalističkom gnjevu zapalo je 1998. u antisemitizam. Prvo je objavljen članak Josipa Pečarića pod sugestivnim i u biti antisemitskim naslovom Cionisti četnikuju po Jasenovcu, iako u samom članku Pečarić tek blago kritizira voditelja jeruzalemskog „Centra Simon Wisenthal“ Efraima Zurofa da gleda kroz prste srpskim antisemitima, dočim Hrvatsku zbog odnosa prema povijesti nepravедno kritizira. Agresivan (antisemitski) naslov nije bio sukladan sadržaju članka. Međutim, tada nikom iz redakcije Hrvatskog slova nije pala ni vlas s glave.

O istoj stvari u dvije knjige koje su tiskane u dvije uzastopne godine dva različita komentara istoga teksta. Vjerovali ili ne! Razumljivo da se radi o nekom osnovnoškolcu, ali ovdje se radi o sveučilišnom profesoru.

Dakle, već sam naslov intervjuja je takav kakav se i može očekivati od nekoga tko je zbog svojih 'znanstvenog' dostignuća dobio i novo ime: Drobilica.

U priloženom tekstu o pornografiji u povijesti važno je uočiti dio u kome se spominje Mišo Montiljo tadašnji predsjednik Hrvatsko-Izraelskog društva prijateljstva. Dodatna pojašnjenja dao sam i ne tako davno u svom tekstu IVO I HRVATSKI ANTISEMITIZAM:

Zato ću dati završetak teksta koji je g. Montiljo želio vidjeti i na engleskom, a Goldsteinu je bila pornografija:

Ipak, činjenicu da je Tuđmanova knjiga napadana zbog citiranja Prnjatovića, a nisu na isti način napadane spomenute knjige tiskane u Beogradu, jedino je i moguće objasniti spoznajom o teškom položaju Židova u Srbiji kroz cijelu povijest i zabrinutost Židova diljem svijeta za sudbinu Židova u današnjoj Srbiji. Povijest stradanja Židova u Srbiji dao je Philip J. Cohen u knjizi "Srpski tajni rat". Vjerojatno je cilj i najnovijih tiskanja Prnjatovićevih izjava u Beogradu - pritisak na Židove! Primjetimo takodjer da Cohen u svojoj knjizi navodi niz najnovijih antisemitskih zbivanja u Srbiji. Na primjer, 15. siječnja 1992. "Pravoslavlje", službeno glasilo Srpske pravoslavne crkve, donijelo je članak pod naslovom "Jevreji ponovo raspinju Hrista" u kome se govori o "patološkoj" mržnji izraelskih političara prema kršćanstvu, pa čak i da su srpske pravoslavne kaluđerice često bivale pretučene u Izraelu. Broj nije povučen iz prodaje. Ili pak kada su Rusi priznali Hrvatsku i Sloveniju, Tanjug je za to optužio "aktivnost jevrejskog lobija na najvišem nivou u rukovodstvu ruske diplomacije". Kako su se mogli osjećati Židovi u Srbiji čitajući ovo u zemlji koja je u to vrijeme izvršila agresiju na Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu i u tim državama provodila zločine istovjetne onima iz holokausta?

<https://bezcenzure.hr/vlad/ivo-i-hrvatski-antisemitizam/>

Moram se zahvaliti beogradskom genocidologu dr. Milanu Bulajiću koji je tvrdio da su dvije najantisrpskije knjige u povijesti spomenuta Cohenova knjiga i moja knjiga:

J. Pečarić, *Srpski mit o Jasenovcu / Skrivanje istine o beogradskim konc-logorima*, Hrvatski povijesni institut, Zagreb, 1998.

Zahvaljujući toj knjizi Drobilica i njegov tata mentor-amater su me svrstali uz bok Utemeljitelju Republike Hrvatske akademiku Franju Tuđmanu. Isto što i Bulajić, ali ne njegovim riječima, zar ne.

Vratimo se Drobiličinom intervjuu. Velik je pa ima puno mogućnosti da mu se iole inteligentni ljudi mogu narugati.

Pokazat ću to na pitanju i odgovoru o Franju Tuđmanu. Naravno, u knjizi profesora Goldsteina i amatera povjesničara njegovog tate *Holokaust u Zagrebu* najviše prostora u poglavlju o revizionistima dodijelili su nama dvojici akademika pa se na nas i odnosi knjiga:

J. Pečarić, *Revizionisti u HAZU*, Zagreb, 2020, str. 348.

U Uvodu te knjige imate i Goldstenovu konstataciju iz Globusa, 20. rujna 2002.: *Po izmišljanju bi Tuđmanu u nekim aspektima eventualno mogao konkurirati njegov kolega, također član HAZU, velecijenjeni akademik Josip Pečarić*. I sada pogledajte naslov intervjua: Drobilica govori o *revizionističkim i neoustaškim lažima*.

NACIONAL: Kakav je povjesničar, u tom smislu bio Franjo Tuđman?

U knjizi pišem da Tuđman nije bio historičar u pravom smislu riječi (to govori sveučilišni profesor kome je pravi mentor u povijest bio najveći amater u povjesnoj znanosti u RH – zapravo pravi mentor Ive Drobilice – njegov otac Slavko koji je (možda) imao završenu srednju školu, op. JP). On je iza navodnog historiografskog istraživanja uvijek imao politički cilj (zapravo ovim riječima

Goldstein izvrsno opisuje svoj rad; dovoljno je sjetiti se da je kao veleposlanik u Francuskoj u svom uredu držao sliku jednog od najvećih ubojica u svijetu JB Tita, op. JP). *Tako danas rade neki ljudi na Hrvatskom institutu za povijest (HIP), na čijem je čelu – iako je tada nosio ime Instituta za historiju radničkog pokreta – Tuđman bio prije 60 godina. Rad tog instituta je 2010. recenzirao profesor povijesti istočne i jugoistočne Europe na američkom Sveučilištu Berkeley John Connelly. U recenziji je napisao kako Strategija HIP-a „čini upitnom sposobnost provedbe projekata mimo utjecaja politike“ Connellyjevu sumnju izazvala je namjera HIP-a da radi na „promociji hrvatskog nacionalnog identiteta“, jer, kako je napisao, to podrazumijeva „izbjegavanje proučavanja prošlosti iz perspektive koja bi mogla umanjiti stvaranje 'pozitivnog' identiteta i natjerati nas da se klonimo propitkivanja problematičnih povijesnih epizoda“.* (Da treba se držati očitih laži jugo-komunističke ‘istoriografije’. Znanost koju treba zauzdati kad govori istinu, a ako izmišljaš nekakve drobilice da bi ‘dokazao’ svoju ‘istinu’ to treba zakonom zabraniti, pa makar Ti se svi rugali dajući ti ime po takvim izmišljotinama kakvo je Ivo Drobilica. Op. JP) *U knjizi tvrdim da je HIP postao centar povijesnog revizionizma, jer uz većinu marljivih i kvalitetnih istraživača koji tamo djeluju danas i koji su u njem u djelovali proteklih desetljeća, ondje postoji i krug osoba koje promoviraju povijesni revizionizam.*

Da, znanost u kojoj se treba “kloniti propitivanja” nije prvi put da sam komentirao takav pristup kada smo u pitanju mi Hrvati. Naime u knjizi *Kako su rušili HAZU?*, Zagreb, 2006. postoji i moj tekst:

Radman protiv Einsteina u kome komentiram jedan članak u časopis „Nature“: Dakle, genetičarima nije važna istina, već je prilagođavaju međuetničkim odnosima!

Naime autorica napada tadašnjeg ministra Primorca koji svojim rezultatima istraživanjima dovodi do «potencijalno pogubnog učinka na međuetničke odnose na području Balkana».

Vjerovali ili ne!

‘Znanstvenik’ Ivo Drobilica se poziva na autoritet sveučilišta u Berkeley-u pa zapravo tvrdi kako je ok laž u povijesnim znanostima ako *nas može natjerati nas da se klonimo propitkivanja problematičnih povijesnih epizoda* (istinska znanost je upravo suprotno tome, a kao znanstveniku mi se gade ‘znanstvenici’ koji se još i hvale da rade ovako, a valjda i ptičice na granama ne vjeruju ‘povijesti’ takvih historičara – o tome više u nastavku ovog teksta).

Ivo Drobilica nije revizionist: On je kritički historičar: *Razlika između kritičkog historičara i revizionista jest u tome što revizionisti, zanemarujući podatke, krše osnovna pravila historijske metodologije*’

O Ivovim osnovnim pravilima historijske metodologije svjedočili su istinski povjesničari (poznati profesor **dr. sc. Josip Jurčević, kao što sam već spomenuo**, smatra da se Iva Goldsteina ne treba smatrati znanstvenikom).

Laž kao i falsificiranje i znanstveno nepoštenje obilježili su ‘znanstveni’ rad Iva Drobilice, a tako ga je opisao već njegov prvi mentor koji je odustao od mentorstva:

Profesor Brandt: *To mi je toga čovjeka razotkrilo do kraja kao pripravna na falsificiranje i znanstveno nepoštenje, i ja sam digao ruke od njegova daljega znanstvenog razvitka'*

(M. Brandt, *Život sa suvremenicima*, Zagreb, 1966., str. 190-191.)

Prof. Budak: *Neupućenom se čitatelju tako može učiniti da je Goldsteinu uspjelo otvoriti čitav niz dosada neobrađenih tema, pa čak i riješiti niz problema, dok je pri tome, zapravo, riječ o znanstvenoj fantastici.*

(Neven Budak, *O knjizi Ive Goldsteina „Hrvatski rani srednji vijek“*, Novi Liber, Zagreb, 1995, 511 str., Radovi, Zavod za Hrvatsku povijest, Zagreb 28 (1995.), 299-333.)

Pogledajte opet naslov intervjua. Zar nije zabavan Ivo Drobilica?

Zanimljivi su podnaslovi u članku Dr. Sc. Vladimir Geiger. Npr.: *Sumanute tvrdnje i Ideološki zaključci*. Dr. Geiger kaže: *Predaleko bi nas odvelo nabranjanje svih činjeničnih pogrešaka i interpretacijskih improvizacija u ovoj Goldsteinovoj knjizi, koju su skloni mu mediji, bez zadržke, nazvali „kapitalnim djelom“.*

Ono što Ivo Drobilica zamjera danas revizionistima uočio je davno kod njega dr. Geiger!

(V. Geiger, *Osvrt na knjigu Hrvatska 1918 – 2008. Ive Goldsteina: Niz otvorenih pitanja*, Vijenac, 397, 21. 5. 2009)

Dr. Geiger je objavio i osvrt na Goldsteinovu knjigu *Jasenovac* (Zaprešić; Jasenovac: Fraktura; Javna ustanova Spomen-područje Jasenovac, 2018) koji je objavljen u *Časopisu za suvremenu povijest* sv. 51 (2019.), br. 1. sa sličnim komentarom:

Zaključno

brojni su nedostaci najnovije Goldsteinove knjige Jasenovac, kompendija svakovrsnoga neznanja, nestručnosti i šlamperaja, i daleko, predaleko, odvelo bi nas nabranjanje svih činjeničnih grešaka i interpretacijskih improvizacija – svih netočnosti, neistina, poluistina i besmislica. U ovom osvrtu [koji je ustvari samo eine kleine Einführung o Goldsteinovim znanstvenim doprinosima] naveo sam samo neke važnije i najslikovitije primjedbe.

Geiger je pristojan, pa ne koristi riječ iz naslova ovog intervjua već spominje *neistine, poluistine...*

Evo još samo naslova tekstova **prof. dr. sc. Andrije Hebranga** i **prof. dr. Mirjane Kasapović**. Hebrang je u svom tekstu ismijao Drobiličina lupetanja u biološkim znanostima:

HEBRANG: GOLDSTEIN JE DILETANT, ISTINA O JASENOVCU JE POD ZEMLJOM, I NIJE JU TEŠKO OTKOPATI I DOKAZATI

<https://direktno.hr/direkt/istina-o-jasenovcu-hebrang-o-goldsteinovim-izjavama-diletant-je-u-podrucju-povijesnih-znanosti-a-ocito-i-na-podrucju-bioloskih-manipulira-posmrtnim-241820/>

<https://radioljubuski.ba/index.php/2021/08/22/hebrang-goldstein-je-diletant-istina-o-jasenovcu-je-pod-zemljom-i-nije-ju-tesko-otkopati-i-dokazati/>

<https://kamenjar.com/hebrang-o-goldsteinovim-izjavama-jedina-drobilica-je-on-jer-drobi-takve-gluposti-da-je-to-neprobavljivo/>

A naslov članka o Kasapovićinom tekstu je (cijeli test njene recenzije možete pročitati na [znanstveno-stručnom portalu Hrčak](#)):

ZNANSTVENO OSPORILA AUTOROVU METODOLOGIJU (podcrtao JP)
KASAPOVIĆ OŠTRO RECENZIRALA NOVU GOLDSTEINOVU KNJIGU:
'DOISTA SAM U POJEDINIM TRENUCIMA OSJETILA NELAGODU
ČITAJUĆI OVU KNJIGU'

<https://direktno.hr/direkt/kasapovic-ostro-recenzirala-novu-goldsteinovu-knjigu-doista-sam-pojedinim-trenucima-osjetila-nelagod-277126/>

<http://www.hrvsvijet.net/index.php/vijesti/132-hrvatska/60946-mirjana-kasapovic-doista-sam-u-pojedinim-trenucima-osjetila-nelagodu-citajuci-goldsteinovu-knjigu>

Mnogo više takvih tekstova i od drugih hrvatskih povjesničara možete naći u mojim knjigama:

J. Pečarić, *Zabranjeni akademik – Prijevaram u HAZU!?*, Zagreb, 2012.

(U njoj se govori o neuspjelom pokušaju Iva Goldsteina da postane redoviti član HAZU u vrijeme kada mu je tata mentor-amater bio posebni savjetnik predsjednika Vlade. Sjećam se sam da sam na Izornoj skupštini citirao Geigerovu rečenicu „*U nestrpljivom sam iščekivanju novih Goldsteinovih uradaka.*“ Drobilica zna za ovu Geigerovu rečenicu. Radi li se o njegovom mazohizmu jer je govorio o Geigerovom HIP-u pa – zapravo – poziva Geigerera da ispuni ovo obećanje i ponovo ismije i novu Goldsteinovu knjigu.)

J. Pečarić, *Mr. sc. Mladen Ivezić*, Društvo za istraživanje trostrukog logora Jasenovac, 2021.:

<https://drustvojasenovac.files.wordpress.com/2021/12/ivezic3.pdf>

J. Pečarić, *Dr. sc. Vlatka Vukelić*, dragovoljac.com, 2023.:

<http://www.dragovoljac.com/images/minifp/vukelic.pdf>

J. Pečarić, *Milanović hvali Grlić-Radmana*, dragovoljac.com, 2023:

<https://www.dragovoljac.com/images/minifp/MilanoRadman.pdf>

Ali vratimo se na HIP. O ravnatelju tog instituta iz Tuđmanovog vremena dr. sc. Mirku Valentiću napisao sam knjigu:

J. Pečarić, *Dr. sc. Mirko Valentić*, dragovoljac.com, 2021.:

<http://www.dragovoljac.com/images/minifp/VALENTIC.pdf>

dr. Valentiću sam i posvetio knjigu:

J. Pečarić, *O sučeljavanju Bulajić vs. Pečarić*, Portal dragovoljac.com, 2021.:

http://www.dragovoljac.com/images/minifp/suceljavanje_hazu.pdf

Na kraju knjige je poglavlje AKADEMIJA REDIKULA. Naime, poslije neizbora Iva Drobilice u HAZU kada je na Izornoj skupštini dobio manje od 1/3 glasova što je najmanje u povijesti jedan hrvatski povjesničar, očito revisionist čim je povjesničar, mi je napisao:

Prijatelju, jest da je tužno i ružno ali priznajem nisam se već danima tako zdušno nasmijao. Izvrstan i drag jesi, no ti si vraški duhovit. Braniti prvu crtu znanosti u nas – HAZU iskričavom duhovitošću to može samo akademik J. Pečarić i još k tome čovjek je iz havlije matematike. Poznat mi je "znanstveni" opus našeg Ive. Dakle, nije mi nepoznato što je napisao i što su drugi o njegovim "istraživanjima"

napisali. Međutim, godinama u našim staleškim krugovima govori se: svaki fakultet i znanstveni institut ima svoga redikula, bar jednoga. Naš je bio i ostao Ivo Goldstein. Najprije u tom kontekstu mogu shvatiti njegovu želju da uđe pod krov naše nacionalne palače znanosti i umjetnosti. Njegovi zagovornici i rijetki defenzori pripadaju odreda skupini naših redikula. Od vremena do vremena oni postaju glasniji. Na pomolu je, čini se, nova koalicija – Akademija redikula"

Danas znamo da ima više redikula u RH, zar ne?

Da, redikuli su omiljeni političarima u RH, a istinski povjesničari imaju probleme. Tako je nedavno zaustavljen izbor dr. Vlatke Vukelić na Zagrebačkom sveučilištu na intervenciju nasljednika stranke KPJ.

Kada već spominjem HIP u kojemu Goldstein vidi problem jer su doista znanstvenici koji se rugaju njegovom poimanju istine spomenut ću da sam napisao i knjigu o bivšem ravnatelju HIP u Slavonskom Brodu:

J. Pečarić, *Dr. sc. Mato Artuković*, Zagreb, 2020., str.224.

Vjerojatno je već zaboravljen slučaj nasljednika na mjestu ravnatelja HIP-a dr. sc. Milana Kruheka. Očito je da sam u seriji knjiga o izuzetnim Hrvatima propustio napraviti takvu knjigu. Morat ću to ispraviti jer nas je dr. Kruhek prošle godine napustio. Hvala 'znanstveniku' Ivi Drobilici jer me je – zapravo – upozorio na taj moj propust.

Josip Pečarić

<https://www.dragovoljac.com/index.php/razno/36710-laz-kao-osnovno-pravilo-historijske-metodologije-po-ivu-drobilici>

PRILOG

PORNOGRAFIJA U POVIJESTI

Hrvatsko slovo, 14. Kolovoza 1998.

Temom pornografije u povijesti bavi se poznati hrvatski povjesničar dr. Ivo Goldstein u članku "Kako to Hrvatska televizija prati slučaj zapovjednika Jasenovca Dinka Šakica" objavljenom u "Globusu". U okviru tog razmatranja dr. Goldstein se osvrće i na moj članak i kaže: "'Hrvatsko slovo', u broju od 17. srpnja, objavilo je tekst pod naslovom 'Cionisti četnikuju po Jasenovcu'. Znači li to da svako bavljenje prošlošću koje ne zadovoljava uredništvo toga niskonakladnog štiva nužno znači i četnikovanje?" Kada čovjek pročita ovu rečenicu izolirano bila bi i smisljena. Tu su njegovu rečenicu u "Globusu" posebno i istakli! Međutim, djeluje groteskno u tekstu u kojem dr. Ivo Goldstein sve one koji se bave prošlošću na način koji ne zadovoljava dr. Ivu Goldsteina naziva - pornografima. Netko će pomisliti kako je već time dr. Ivo Goldstein pokazao kako je pronašao najbolju moguću riječ za svoje bavljenje poviješću, što za takve čitatelje mora biti užasna spoznaja, ako znaju da je dr. Ivo Goldstein profesor povijesti na Filozofskom fakultetu, čak je bio i predstojnik Zavoda za hrvatsku povijest! Da stvar bude

ljepša, on to i pojašnjava: "Pornografima nije do povijesne istine ili do argumenata. Kad im nešto ne odgovara, oni krenu s uvredama." Zato ću ja u ovom tekstu dokazati da dr. Ivo Goldstein nije pornograf. Već ja! Takvi čitatelji će misliti da je očita pornografija i kada dr. Goldstein za "Hrvatsko slovo" kaže "niskonakladno štivo". A kao sveučilišni profesor trebao bi znati da naklada nije nikakvo mjerilo kakvoće. Ako se već htio okomiti na "Hrvatsko Slovo", pomislić će takvi, uz malo više pameti, upravo mu je mogao poslužiti naslov moga teksta. Naime, tekst sam predao u posljednji trenutak, a iz usporedbi onog što piše u njemu i naslova teksta očito je da su ga dali urednici. Sam tekst predstavlja uredničku prilagodbu izlaganja na promociji moje knjige "Srpski mit o Jasenovcu - Skrivanje istine o beogradskim konc-logorima". Mediji su iscrpno izvijestili hrvatsku javnost o samoj promociji, i osim dr. Ive Goldsteina, nitko tamo nije pronašao ni zrnice "pornografije". O današnjem djelovanju nekih Židova u tom tekstu može se naći samo u preposljednjem odlomku. (Vidi Hrvatsko slovo br. 169. od 17. srpnja 1998.) Moji prijatelji, koji su pročitali taj tekst, odmah su mi se javili s konstatacijom kako naslov ne odgovara sadržaju članka. A dr. Ivo Goldstein to nije uočio. On je sveučilišni profesor, a oni nisu! Ili možda dr. Ivo Goldstein ne čita "niskonakladna štiva"? A piše o njima!? Ali, svi oni koji tako misle nisu u pravu. Jer, dobro kaže dr. Goldstein: "Pornografima nije do povijesne istine ili do argumenata. Kad im nešto ne odgovara, oni krenu s uvredama." Svoje razmatranje o nama "pornografima", Goldstein započinje ovako: "Jasenovački logor pobuđuje kod pornografa mnoga pitanja. Već je izlizano osvrutati se na notornu tezu kako su sami Židovi upravljali jasenovačkim logorom: njih je, doduše, bilo dosta među nadglednicima (kapoima) koji su bili odabirani među logorašima, ali je tih židovskih kapoa bilo u postotku, otprilike, koliko i židovskih zatvorenika. Posljednje, ali svakako ne i najnevažnije, u čitavoj priči jest to da su svi židovski kapoi bili ubijeni do kraja 1941." I zaista, i ja sam se bavio tim pitanjem, ali u članku "Srpsko podmetanje povjesniku Tuđmanu - Prnjatovićeva izvješća o logoru Jasenovac" objavljenom također u Hrvatskome Slovu, 1. svibnja 1998. Dakle, riječ je o vrlo delikatnoj temi - izvješćima Srbina Vojislava Prnjatovića davne 1942. godine dane Nedicevoj komisiji u Beogradu i tamošnjim crkvenim vlastima.

Po objavljivanju tog članka g. Montiljo, predsjednik Hrvatsko-Izraelskog društva prijateljstva, čestitao mi je i sugerirao da se tekst prevede na engleski da bi ga mogli čitati i u Izraelu. Ne znam zašto, ali nešto više držim do mišljenja g. Montilja nego svoga kolege sa Sveučilišta. I to potvrđuje da sam ja pornograf, a ne dr. Goldstein! Evo jednog dijela toga "pornografskog" teksta: "Tuđman konstatira (str. 318) da Prnjatovićev sud o Židovima 'odiše pretjeranošću, mogli bismo reći antisemitskim raspoloženjem'. To je očito i iz same činjenice što sam Prnjatović konstatira da je u logoru bilo 5-8 puta više Židova nego Srba, a on o svim Židovima govori tako loše samo zbog toga što je, prema njemu, očito malen broj Židova u zatočeničkoj hijerarhiji prigrabio sva važnija mjesta. Pa nisu valjda svi ti Židovi, kojih ima toliko puta više od Srba u logoru, imali ta važna mjesta u zatočeničkoj hijerarhiji. Iz navedenih citata izlazi da je prema Prnjatoviću bilo bolje: 1) ranije stići u Jasenovac i 2) sa sobom dovesti i svoju obitelj!?" Dakle,

Prnjatovićevo svjedočenje više govori o samom Prnjatoviću nego o Židovima u Jasenovcu." Slijedeći dio Goldsteinova razmatranja također je posebno istaknut: "Laž, koja se vrlo često servira u javnosti, jest da je postojao izravan i stalan njemački pritisak da se radikalno riješi 'židovsko pitanje'. Nijemci su vrlo pozorno nadgledali sva zbivanja u NDH, ali su većinu protužidovskih akcija organizirale same ustaše. Kadkad su i sami Nijemci ostajali zgranuti nad ustaškom surovošću." Zlobnici koji ne razumiju dr. Goldsteina pomislit će kako ovaj tekst predstavlja interesantnu interpretaciju dolaska Himmlera u Hrvatsku. Njegov posjet je, prema ovim Goldsteinovim konstatacijama, zapravo bio čisto turističke naravi! Vjerojatno je uz to i ostao "zgranut nad ustaškom surovošću"! Goldstein nastavlja u istom stilu: "Laž je i to da ustaški režim, tobože, nije bio antisemitski: da bi Židove opljačkali i otjerali u logore, pokrenuta je široka antisemitska kampanja, Pavelić i njegovi suradnici jasno su poručivali da prema Židovima neće biti milosti; organizirali su antisemitske izložbe." Glupi pornografi bi glupo objašnjavali dr. Goldsteinu kako je NDH bila država koja se borila za opstanak, a u takvim situacijama ima i užasnih stvari. Recimo, kod ljudi koji se bore za opstanak zabilježeni su i slučajevi kanibalstva! Takvima bi dr. Goldstein odmah mogao usporediti NDH i neku drugu državu koja se rađa i koja ima odmah i pobunu u zemlji. Na primjer, Izrael. On je Židov i sigurno bi takvu usporedbu mogao dobro napraviti. Mogao bi im pokazati kakav je odnos židovskih vlasti prema pobunjenim Palestincima, odnosno hrvatskih u NDH prema pobunjenim Srbima. Iako Izrael nije nastao u Drugome svjetskom ratu, pa ni takva usporedba nije potpuno adekvatna. Zaista bi bilo zgodno kada bi im u takvom kontekstu dr. Goldstein pojasnio svoje teze o NDH: "Odnos prema NDH valja testirati i na ovaj način: smatramo li, ili ne smatramo, da je svaka hrvatska država a priori pozitivna činjenica, a svaka druga (npr. jugoslavenska, hasburška i sl.) a priori negativna? Da, doista, je li zaista sloboda a priori pozitivna činjenica, a ropstvo a priori negativna. Teško pitanje postavlja dr. Goldstein. Ali on je doktor povijesti, pa ne može postavljati laka pitanja. On nam i pojašnjava svoj stav. "Za pozitivan ili negativan odnos prema nekoj državi nije bitno gdje su joj granice nego da li osigurava svojim građanima mir, političke slobode, gospodarski i kulturni prosperitet." Ja moram zaista priznati da ne znam kako to ide s građanima u Izraelu, i Židovima i Palestincima, pa bi i meni takva paralela još više mogla pojasniti ove poglede dr. Goldsteina. Jesu li možda i osnivači nekih drugih država, prije toga proglašeni teroristima? I to ne u Drugome svjetskom ratu. Teško je očekivati da dr. Goldstein ne zna takve i slične komparacije. Ali to ne treba raditi, jer: "Pornografska mentalna eskapada sastoji se u tome da se događaji 'stavljaju u kontekst'." Naime, sveučilišnom profesoru iz povijesti je čudno da se događaji stavljaju u kontekst vremena u kojima su se dogodili. To je čista pornografija. Njemu nije važno kakvi su uvjeti u kojima se stvara jedna država, već je bitno "da li osigurava svojim građanima mir, političke slobode, gospodarski i kulturni prosperitet". Naime, u ratu je to važno, a ne - preživjeti - kako tvrde pornografi. Da, zaista, zašto bi dr. Goldstein objašnjavao činjenicu o različitom odnosu vlasti NDH u dijelovima u njemačkoj i talijanskoj interesnoj sferi, kad je očito da su ustaške vlasti mekanim Nijemcima, "zgranutim ustaškom surovošću", mogle

nametati svoj antisemitizam, a snažnim Talijanima nisu mogli. Zgodno bi bilo, misle pornografi, kada bi g. Goldstein, kao povjesničar, pojasnio i tadašnje vrijeme kroz konc-logore. Je li bilo logora, recimo za Japance, u SAD ili Australiji. Kako su u ovim demokratskim državama prolazili Nijemci u to vrijeme. Ako je logora i bilo, jesu li se ti logoraši prvo digli na ustanak protiv tih država? Možda su, poput četnika u Hrvatskoj, počeli s klanjima i prije uspostavljanja te države. Ma ne! Tako nešto može pasti na pamet samo pornografima. Važan je Jasenovac, a moj tekst u kome se spominju beogradski konc-logori od kojih je "Sajmište" bio "judenlager" - je pornografija. Jer: "pornografi priznaju da su ustaše pobile mnogo Židova, ali koliko ih je tek pobijeno u Srbiji? Pa zar je sudbina Hrvatske i Hrvata da ih čak i oni koji se smatraju 'najvecim' Hrvatima uvijek uspoređuju sa Srbijom i Srbima?" Da, dr. Goldstein je potpuno u pravu. Čista je pornografija dovesti Jasenovac u isti kontekst sa "Sajmištem" i "Banjicom". A pogotovo i s logorima u SAD ili Australiji. Jer, cijeli svijet zna i za beogradske konc-logore, i za činjenicu da su bili jednako stravični kao Jasenovac. Da je to zaista tako, dr. Goldstein bi bio u pravu. A ne pornografi koji upozoravaju lažno hrvatsku javnost da nije tako. To su očita podmetanja uvaženom profesoru povijesti. Zbog takvih njihovih podmetanja, netko može pomisliti kako je po g. Goldsteinu važno pisati samo o zločinima Hrvata. Bolje je da nam Srbi pomažu u hvatanju Hrvata zločinaca. Dobro je da se ne piše o njihovim zlodjelima. Jer, kada bi hvatali svoje, ne bi nama pomagali. Da, zaista su plemenita ta srpska nastojanja. Ima pravo dr. Goldstein. Sretni smo što se tako i u Haagu i u Zagrebu sudi uglavnom Hrvatima za zločine. Treba istrajati na tome časnom putu. Na žalost, Goldsteinovo nastojanje može netko shvatiti onako kako on sam sebe predstavlja kroz riječi: "U mojoj se generaciji nikad nije postavljalo pitanje je li netko sin ili unuk ustaše i partizana. Štoviše, takve nam činjenice nisu bile uopće važne." Reci će: I to je sveučilišni profesor povijesti! Njemu je u Jugoslaviji problematično samo Miloševićovo vrijeme. Sve ono prije bilo je med i mlijeko. Treba se odmah ograditi od takvih. Jer, ne daj Bože da je njemu ta država bila pod hegemonijom Srba. Ne daj Bože da su u policiji u Hrvatskoj bili uglavnom Srbi. Ne daj Bože da je časnički kadar u JNA bio isti takav. Ne daj Bože da su sinovi i unuci ustaša i ne samo njih morali bježati iz takve države ravnopravnih naroda. Ma kakvi. Vladalo je bratstvo i jedinstvo. Taman posla da se postavljalo pitanje je li netko sin ili unuk ustaše i partizana. Ne daj Bože da su Srbi u Hrvatskoj i u Jugoslaviji bili preferirani i da je ta država bila Srboslavija. Tko to tvrdi, on je revizionist. A ako se uz to bavi i poviješću - onda je i pornograf! Dr. Ivo Goldstein će na jednom mjestu konstatirati: "Pornografi će priznati da je u Jasenovcu pobijeno mnogo ljudi, ali odmah postavljaju pitanje: a koliko ih je tek pobijeno na Križnom putu?" Kasnije on će tvrditi "Je li ona (NDH, J.P) nudila Hrvatima BOLJITAK? Može li se uopće u nekoj državi osigurati prosperitet nekoj naciji ako vlast najavi ugrožavanje egzistencije, ili čak uništavanje, druge nacije?" Da bi na kraju opisao divan život u Jugoslaviji do dolaska Miloševića na vlast. Dr. Goldstein nas time stavlja u dilemu. Negira li on Križni put, ili smatra da država koja je započela svoj život zločinom može egzistirati, ako je zločin napravljen nad Hrvatima. Međutim, takvo zaključivanje je nelogično. Ovim nam dr. Goldstein

samo pokazuje kako su njegovi argumenti neoborivi, a on piše istinu i samo istinu! Ostavimo se tih Goldsteinovih "lijepih vremena". Vratimo se pornografiji u mome inkriminiranom tekstu. Tu zaista uspoređujem beogradske logore i Jasenovac. Čak sam se drznuo i citirati jednog Srbina. Naime, dr. Lazar Prokić u knjižici "Jevreji u Srbiji" kaže: "Danas je dokazano da su sva dela sabotaže u našoj zemlji finansirali Jevreji. Isto tako kod pohvatanih komunističkih bandi nađeno je mnogo Jevreja. Kod pohapšenih zbog šverca - opet Jevreji!... Kod pohapšenih zbog širenja alarmantnih vesti - opet Jevreji!... Znači Jevreji, Jevreji i Jevreji! Zato stvarajmo izrazito antijevrejsko raspoloženje, ukazujmo prstom na Jevreje i pratimo strogo njihov rad. Učinimo sve da za prvo vreme svi oni sa svojim potrebicama budu zbijeni na prinudnom radu negde - potpuno izdvojeni od nas, daleko čak i od naših očiju! Dok se ne nađe način da uopšte nestanu sa našeg tla!". Čista je pornografija kad ja to navodim u svom tekstu! Jer, uči nas dr. Goldstein "NDH, kao notornu njemačku saveznicu, nije mogao nitko i ništa spasiti. Ona je morala propasti zajedno sa svojim velikim zaštitnikom i pomagačem." Vjerojatno će dr. Goldstein odmah shvatiti kako je pornografija ako ovu njegovu tvrdnju netko uspoređi sa Srbijom u drugom svjetskom ratu. Nedićeva Srbija jest propala, ali Srbi dobiše Jugoslaviju, tj. kako je svojedobno rekla Tanja Torbarina "najveću moguću Srbiju". Srpska Pravoslavna Crkva se dičila time što je sv. Sava preteča Hitlera, ali je ratnim zločincem proglašen "prijatelj Židova" Alojzije Stepinac. Od potpisnika "Apela srpskom narodu", tj. poziva na suradnju s Hitlerom, dvadesetosmorica su postali članovi SANU tijekom komunističkog razdoblja, a dvanaestorica potpisnika je primilo visoke državne počasti poslije rata, pa i Sedmojulsku nagradu koja se dodjeljuje u čast ustanka u Srbiji 1941. I nagradom AVNOJ-a! Čista pornografija! Zato je, priznajem, najveća pornografija u slijedećem dijelu tog teksta: "Takvi su znali jednog svetog čovjeka i mučenika, kardinala Stepinca - proglasiti ratnim zločincem. Čovjeka kojeg su zbog antirasnih propovjedi Nijemci nazivali prijateljem Židova. Čovjeka koji je tijekom Drugog svjetskog rata spasio veliki broj Židova i Srba. I to u vrijeme dok se u SPC dokazivalo kako je sv. Sava preteča Hitlera! I ne samo to. Na primjer, u ovoj knjizi ("Srpski mit o Jasenovcu", J.P) prvi put se objavljuje jedan dokument u kome 141 žitelj jednog hrvatskog sela moli da se jedan Židov, njihov sumještatinin, pusti iz logora. Molbu je vidio i preporuča načelnik općine. A takvih molbi s mnogo potpisa za spašavanje Židova i Srba ima mnogo. I to jedino u Hrvatskoj! Jedino u Hrvatskoj u cijeloj porobljenoj Europi! Nije ih se smjelo objaviti jer bi otežali stvaranje srpskog mita o Jasenovcu. Jer bi bile besmislene tvrdnje o genocidnosti hrvatskog naroda! Jer bi otežali zadržavanje Hrvatske u Jugoslaviji, pa i genocidom ako treba!" Zaista je čista pornografija kad ja spominjem dokumente koji se po prvi put tiskaju u Hrvatskoj. Dokumente jedinstvene u cijeloj Europi pod Njemačkom vlašću! - Zamislite, molim Vas. Taj Pečarić tiska dokument sa 141 potpisom da se pusti neki Židov iz logora. I još je molbu vidio i preporuča načelnik neke općine u NDH. Da takve dokumente ima, dr. Goldstein bi ih sigurno odavno već tiskao. Pa on je povjesničar! - Priznajem, ja sam zaista revizionist i pornograf, a ne dr. Goldstein. Ne postoji Hrvatski državni arhiv, niti takvi dokumenti u njemu. Jer, da tako nešto postoji, dr. Goldstein bi sigurno već

pokrenuo akciju da se u Izraelu ustanovi posebna nagrada "pravednika među narodima", koja bi se dodjeljivala mjestima ili skupinama koje su se na ovakav način zauzimale za svoje sugrađane. On bi bio posebno ponosan što se takva priznanja dodjeljuju samo Hrvatima i hrvatskim mjestima. U lijepim vremenima u kojima "generacije nisu bile opterećene poviješću" to bi sigurno bilo tiskano. Kriv sam što sam tako nešto tiskao, pa sada g. Goldstein mora konstatirati: "prisiljeni smo o toj povijesti raspravljati i donijeti čvrste sudove, koji će onemogućiti buduće političke manipulacije." Ne daj Bože da su politički manipulatori oni koji nisu htjeli do dana današnjeg takve dokumente objavljivati. Treba sve to odbaciti kao revizionizam. "Revizionizam (...) označuje takvu interpretaciju povijesnih događaja koja je bitno opterećena političkim pritiscima i nedostatkom volje da se spoznaju i iznesu neke od ključnih činjenica". Da, teška su danas vremena za povjesničare. Ovako nešto nije bilo moguće u prošlim vremenima kad je g. Goldstein doktorirao, kad nije bilo političkih pritisaka i nedostatka volje da se spoznaju i iznesu neke od ključnih činjenica. Da postoje dokumenti koje spominje dr. Pečarić u pornografskom tekstu objavljenome u "Hrvatskom slovu", dr. Goldstein bi ih sigurno još tada objavio. Očito je, stoga, da mi moramo "zaslužiti bolju budućnost, budućnost u Europi". Zar nam nije jasno kako je lijepo biti Irac u Sjevernoj Irskoj. Zapale ti kuću i izgori ti troje djece. I nikome ništa. Mi moramo zaista "susresti s istinom" i "zaslužiti" tako nešto.

<https://bezcenzure.hr/vlad/laz-kao-osnovno-pravilo-historijske-metodologije-povivu-drobilici/>

Kao što vidite Ivo DRobilica je našao i sjajno ime za svoj ukupni rad u 'istoriji': PORNOGRAF U POVIJESTI. Ipak je trebalo sačekati njegov epohalni 'pronalazak' DROBILICU u Jasenovcu da bi po njemu dobio ime.

Kako dr DRobilica voli spominjati amatere u povijesti, kao što je kandidatu za akademika to akademik Franjo Tuđman kojega je HAZU izabrala za akademika iako zapravo Tuđman i nije pravi znanstvenik tipa Jakovine, Markovine, DRobilice ili Klasića, pa je bistu Utemeljitelju RH uklonio iz instituta čim je postao ravnatelj, u Dodatku dajem tekstove iz mojih knjiga u kome se spominju napadi na akademika Tuđmana zbog toga što je naveo i svjedočenje Vojislava Prnjatovića o čemu piše Vukić.

Josip Pečarić

70.391

INFLACIJA*

4,8 %

BROJ STANOVNIKA U RH*

3.866.233

**ZNANSTVENO OSPORILA AUTOROVU
METODOLOGIJU**

**KASAPOVIĆ OŠTRO RECENZIRALA NOVU
GOLDSTEINOVU KNJIGU: 'DOISTA SAM U
POJEDINIM TRENUCIMA OSJETILA NELAGODU
ČITAJUĆI OVU KNJIGU'**

Foto: FaH/Goran Stanzl/PIXSELL

*Posljednjih mjeseci, kako je najavljeno, svjetlo dana ugledalo je "monumentalno djelo" povjesničara **Ive Goldsteina** "Antisemitizam u*

*Hrvatskoj od srednjega vijeka do danas" na više od 600 stranica. No politologinja sa zagrebačkog Fakulteta političkih znanosti, **Mirjana Kasapović** u svojoj recenziji spomenute knjiga naglasila je kako je "neugodno čitati samo loše knjige", a upravo je u tu kategoriju savila Goldsteinovo djelo.*

21.06.2022.

"Antisemitizam u Hrvatskoj od srednjega vijeka do danas" Ive Goldsteina, kako navodi Kasapović u svojoj recenziji, tematski, teorijski i metodološki zahtjevno je djelo.

Valja napomenuti da se u znanstvenoj literaturi protusemitizam istražuje "kao politička ideologija, politički i društveni pokret i državna politika, bilo unutar jedne države bilo komparativno u više država". Međutim kako i sama Kasapović uočava, Goldstein u djelu piše samo o jednoj zemlji.

"Hotimice pišem o zemlji, a ne o državi, jer Hrvatska najveći dio povijesti od srednjeg vijeka nije bila samostalna država nego su hrvatske zemlje bile uključene u različite državne tvorevine – Habsburšku Monarhiju, Mletačku Republiku, Osmansko Carstvo, Dubrovačku Republiku, Francusku, Italiju, Mađarsku, Jugoslaviju – u kojima su bile manje ili više prepoznatljivi zemljopisni, etnički, kulturni i politički entiteti. O državi se može govoriti samo od 1941. do 1945. (NDH) i poslije 1992. (Republika Hrvatska). Taj je problem Goldstein riješio tako što je suvremenu Republiku Hrvatsku prešutno 'upisao' u povijest te je hrvatske zemlje koje su u srednjovjekovlju i novovjekovlju bile u sastavu raznih državnih tvorevina, a danas su dio Republike Hrvatske, tretirao kao područja Hrvatske", objašnjava Kasapović.

To znači da je, primjerice, "protusemitizam u austrougarskom Varaždinu, Sisku i Zagrebu tretirao kao protusemitizam u Hrvatskoj. Takav je pristup pragmatičan, ali nije neproblematičan. Kako je protusemitizam bio i ostao i državna politika, pitanje je kome državno proizveden ili sponzoriran protusemitizam u Austrougarskoj Monarhiji treba pripisati. Nije li to austrijski i ugarski, a ne hrvatski protusemitizam? Vrijedi i obratno: nisu li nediskriminacijski državno-pravni akti prema Židovima, poput Edikta o toleranciji cara **Josipa II.**, austrijski, a ne hrvatski dokumenti? Problem je još zamršeniji ako se ima u vidu da su državni i nedržavni protusemitizam bili isprepleteni: nedržavni protusemitizam nerijetko je uzrokovala ili poticala država, ali je državna vlast često zabranjivala i suzbijala protusemitske izgrede u društvu i kažnjavala njihove počinitelje".

S toga Kasapović smatra da se "Goldstein nije dosljedno držao toga metodološkog pristupa pa je u protusemitizam u Hrvatskoj ubrojio i pojave na područjima koja u naznačenom dijelu povijesti nisu bila, a nisu to ni danas, dijelovi Hrvatske".

Tako primjerice navodi da Goldstein "opisuje protusemitske izjave mostarskog učitelja i književnika **Ivana Zovka** s početka 20. stoljeća i ispad trgovca i

veleposjednika **Marka Perića** u Derventi 1910., citira protusemitske napise Hrvatske sloge, glasila Hrvatske težačke stranke iz Bosne i Hercegovine, i Naše sloge, lista na hrvatskom jeziku koji je od 1870. izlazio u Trstu. Spominje kako Hrvatsko akademsko društvo "**Zvonimir**" u Beču nije primalo Židove u članstvo, dok je društvo hrvatskih akademičara u Grazu bilo "vrlo agresivno" prema Židovima. U tim je slučajevima primijenjen kriterij etničke pripadnosti počinitelja protusemitskih ispada. Njihovo bi uvrštavanje u knjigu bilo opravdano onda kada bi autor pisao o protusemitizmu Hrvata ili protusemitizmu među Hrvatima gdje god oni bili. No u tom slučaju ne bi bilo opravdano uvrštavanje u knjigu srpskog protusemitizma u Hrvatskoj, kao ni protusemitizma pripadnika njemačke i bošnjačke manjine. Ne bi bilo mjesta ni za protusemitizam političkih emigranata u Australiji, Americi i zapadnoj Europi".

"Takav pristup postaje uobičajen u prikazima protusemitizma u monarhijskoj Jugoslaviji pa su se u knjizi našli protusemitski ispad i izgredi u Srbiji, Sloveniji i Makedoniji. Najčešći su prikazi muslimanskoga, srpskog i hrvatskog protusemitizma u Bosni i Hercegovini. Goldstein bilježi izgon Židova iz Sarajeva oko 1920., bojkot židovskih trgovaca, protusemitske napise u srpskima radikalnim listovima Pravda iz Sarajeva i Semberija iz Bijeljine, sarajevskima Večernjim novostima i tjedniku Narod, muslimanskom glasilu Domovina, glasilu Jugoslavenske muslimanske organizacije Pravda, muslimanskom listu Slobodna riječ, sarajevskoj Novoj riječi, sarajevskome Katoličkom tjedniku, sarajevskom Pokretu itd", navodi politologinja te dodaje:

"Sve to zauzima priličan broj stranica i dobro je 'napumpalo' knjigu o protusemitizmu u Hrvatskoj".

Međutim, "kada je opis protusemitizma u Bosni i Hercegovini postao metodološki opravdan u okviru NDH, Goldstein o tome uglavnom šuti. U skromnu poglavlju o protusemitizmu u NDH, ne razmatra razmjerno snažan protusemitizam bosanskohercegovačkih muslimana. Ukazuje na protusemitske stavove Katoličke crkve, od nadbiskupa **Alojzija Stepinca** do provincijskih svećenika, ali ne prikazuje stavove članova Islamske vjerske zajednice, od reis-ul-uleme Fehima Spahe preko istaknutih članova El-Hidaje, poput **Mehmeda Handžića** i **Mustafe Busuladžića**, do džematskih imama. Sve se svodi na uvelike netočan osvrt na djelovanje **Huseina Đoze**, jednoga od najistaknutijih pripadnika uleme, i to više u poslijeratnome nego ratnom razdoblju u kojemu se Đozo prometnuo od Hrvata, ustaše i lojalnog građanina NDH u Muslimana, pobornika bratstva i jedinstva i lojalnog građanina Jugoslavije, suradnika 'crvenog reisa' Sulejmana Kemure i člana jugoslavenskih izaslanstava na skupovima nesvrstanih, arapskih i islamskih zemalja".

Kasapović navodi da "Goldstein citira protusemitske napise u svakojakima opskurnim ustaškim tiskovinama, ali nema analize Handžara, Osvita, Sarajevskoga novog lista, Novoga behara, Hrvata – Muslimanskog godišnjaka, Muslimanske/Hrvatske svijesti i drugih tiskovina".

Kada je prešao na opis protusemitizma u socijalističkoj Jugoslaviji, navodi Kasapović, "više nije bilo granice između protuizraelske i protusemitske politike jugoslavenske državne vlasti, ispada njezinih dužnosnika, pisanja partijskih i

državnih glasila te pojava društvenog protusemitizma u pojedinima jugoslavenskim republikama, s jedne, i protusemitizma u SR Hrvatskoj, s druge strane. 'Latentna' protusemitska faza 1945.-1967. opisana je uglavnom pomoću bizarnih incidenata pojedinaca. 'Manifestna' faza, koja počinje radikalnim zaokretom jugoslavenske vanjske politike poslije pobjede Izraela u Šestodnevnom ratu 1967. i posljedične okupacije područja koja su rezolucijom UN-a 1947. bila namijenjena arapskoj državi (Zapadne obale, Pojasa Gaze i istočnog Jeruzalema, kao i sirijske Golanske visoravni). 'U Jugoslaviji su se tada', piše Goldstein, 'počeli događati 'anticionistički' ispadi'. Bilo je to mnogo više od 'ispada' – bila je to kontinuirana protuizraelska i protucionistička politika jugoslavenske države kojom je dirigirao **Josip Broz Tito**. Učvršćena je bila jugoslavenskim članstvom u pokretu nesvrstanih u kojemu su ton stavu prema 'palestinskome pitanju' davale arapske i islamske države (Egipat, Irak, Sirija, Libija, Libanon, Sudan i dr.), kao i Palestinska oslobodilačka organizacija (PLO) kao nedržavna članica pokreta. Političke deklaracije sa skupova nesvrstanih na vrhu, koje govore o izraelsko-arapskim sukobima i Izraelu, diskurzivno su gotovo istovjetne političkim dokumentima PLO-a iz njegove radikalne terorističke faze. Svakojaki izrazi takve vanjske politike, koja je određivana u Beogradu, 'upisani' su u povijest protusemitizma u Hrvatskoj: od odluka državne i partijske vlasti i ispada visokih državnih dužnosnika (primjerice, veleposlanika **Faika Dizdarevića**) preko pisanja armijskih (beogradski Front), vjerskih (sarajevski Preporod), studentskih (novosadski Indeks) i drugih glasila do protužidovskih demonstracija u Beogradu", navodi Kasapović te dodaje:

"Od takva pristupa Goldstein nije odustao čak ni u poglavlju o protusemitizmu u samostalnoj Hrvatskoj u kojemu opet navodi protusemitske ispade u Sloveniji, Srbiji, Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini. Štoviše, u to poglavlje ugrađen je poseban odjeljak o 'novoj fazi u povijesti srpskog antisemitizma" u Srbiji" .

U središtu je toga poglavlja, kako navodi politologinja, 'slučaj Tuđman', "zasnovan na pripovijedanju o sadržaju i sudbini Bespuća povijesne zbiljnosti. Goldstein zaključuje da se, ispisavši sve 'besmislice' u toj knjizi, 'Franjo Tuđman sâm stavio na listu revizionista, negatora Holokausta, pa time, logično, i antisemita". Drugi 'antisemitski obrazac' djelovanja činio je povijesni revizionizam, to jest 'ustašonostalgija', koja se manifestirala u promjeni imena Trga žrtava fašizma, uvođenju kune, nazivima Ured za nacionalnu sigurnost i Hrvatski državni sabor, imenovanju vojarni i drugih ustanova prema ustaškim dužnosnicima i vojnim zapovjednicima, pjevanju ustaških pjesama, radu Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava itd. U odjeljku o protusemitizmu poslije 2000. godine Goldstein spominje kojekakve incidente i njihove počinitelje: **Petra Vučića, Hloverku Novak Srzić, Antu Kostelića, Antu Bakovića, Vicu Vukojevića, Šemsu Tankovića, Milana Ivkošića, Branku Šeparović** i druge, ali je prava 'protusemitska zvijezda' toga dijela riječka spisateljica **Vedrana Rudan**, koja se Goldsteinu silno zamjerila grubim izjavama o izraelskim bombardiranjima Gaze".

Što je protusemitizam i tko su protusemiti?

Zbog svega navedenog Kasapović u posobnom poglavlju recenzije postavlja pitanje: Što je protusemitizam i tko su protusemiti?

"Glavni metodološki i teorijski problem ove knjige proistekao je odatle što autor nije jasno analitički razlučio i značenjski odredio protusemitizam kao državnu politiku, politički i društveni pokret te političku ideologiju. Sve do 1918. Goldstein ne razmatra protusemitizam kao političku ideologiju i politički ili društveni pokret u hrvatskim zemljama, nego ga prikazuje kao skup umnogome neselektivno i nasumce izabranih izjava i izgređa, u rasponu od ozbiljnijih napada na Židove do rubnih i bizarnih incidenata anonimnih pojedinaca", smatra Kasapović.

"O nekoj vrsti masovnijega protusemitskog pokreta i nasilja, 'najžešćega prije 1941.', može se govoriti u jesen 1918., u sklopu svršetka Prvoga svjetskog rata, raspada Austrougarske i stvaranja Kraljevine SHS, opće gospodarske, socijalne i političke krize. Očitovao se u napadima na Židove i uništavanju židovske imovine 'po čitavoj sjevernoj Hrvatskoj i Slavoniji, na širokom potezu od Iloka do Slunja'. Ni tada nasilje nije bilo usmjereno samo protiv Židova, nego i protiv pripadnika drugih manjina, poglavito Mađara i Nijemaca. Ni tada nije bilo smrtnih žrtava koje nasilju uvijek daju tragičniju dimenziju. Zapravo, 'sve do uspostave NDH nije bilo čak ni pojedinačnih ispada fizičkog nasilja prema Židovima, ni u Hrvatskoj, ni na jugoslavenskom prostoru u cjelini'. Tijekom dugog razdoblja povijesti, od srednjovjekovlja do 1941., u Hrvatskoj nije, dakle, bilo masovnoga nasilnog protusemitskog pokreta", isčitava Kasapović.

Nadalje, "Goldstein ne analizira sustavno ni hrvatske političke ideologije ili, točnije, protusemitske sastavnice tih ideologija, nego komentira sporadične protusemitske izjave ispade njihovih predstavnika i zagovornika. Analiza protusemitizma u pravaštvu, katoličkom socijalizmu, agrarnom nacionalizmu, liberalizmu, socijaldemokraciji i drugima političkim ideologijama nadomještена je crtanjem 'protusemitskih profila' **Stjepana Radića, Ante Starčevića, Josipa Jurja Strossmayera, Frana Supila, Augusta Šenoa, Ante Kovačića, Antuna Gustava Matoša, Ksavera Šandora Gjalskoga, Milana Marjanovića** i drugih istaknutih figura hrvatske političke i kulturne povijesti. Nije ostao pošteđen ni **Miroslav Krleža**".

Zato Kasapović u recenziji navodi: "Kada se pristupi slikanju političkih profila pojedinaca onako kako je učinio Goldstein, gotovo se sve važne ličnosti hrvatske politike i kulture pokazuju kao protusemiti, jer su gotovo svi nekad i negdje kazali nešto nepoćudno o Židovima. S ponešto karikiranja moglo bi se kazati da u toj galeriji likova nedostaju samo **Zrinski i Frankopani**, pogotovo što se na jednom mjestu sugerira i da je ugarsko-hrvatski kralj **Andrija II.**, koji je vladao u 13. stoljeću, bio protusemit. Što je najgore, svi se oni interpretacijski pojavljuju kao preteče holokausta. Za mnoge se velike europske mislioce i umjetnike – od **sv. Augustina** do **Luthera**, od **Kanta** do **Voltairea**, od **Balzaca** do **T. S. Eliota** – vezuje neki oblik protusemitizma, ali teško je tvrditi da su oni pripremili holokaust. Premda se to danas doima blasfemičnim, protusemitski ispadi pojedinaca bili su uobičajeni u predholokaustovskoj povijesti kada je postojao širok konsenzus o 'toleranciji netolerancije' prema pripadnicima raznih rasnih, vjerskih i etničkih zajednica, a ne samo prema Židovima. Protusemitizmu se nije pridavala zlokobna važnost koju je stekao s usponom nacizma i holokaustom".

Holokaust u NDH prikazan je, "kao zakonomjeran izdanak procesa kumulacije višestoljetnoga verbalnoga nasilja, a ne primarno kontingentan događaj koji su omogućili svjetski i građanski rat 1941.-1945., slom stare i nasilna tranzicija u novu državu, vazalni status te države, totalitarni politički poredak, radikalizacija ustaške ideologije i politike i dr. Da bi 'eternalistički' ili, konvencionalnije rečeno, historijskodeterministički pristup bio uvjerljiv, Goldstein bi morao dokazati da se holokaust dogodio u svim europskim državama s protusemitskom tradicijom. Nije bilo tako, premda su neke države imale vrlo snažnu tradiciju protusemitizma. Ako bi višestoljetna kumulacija protusemitskoga nasilja zakonomjerno vodila genocidu, onda bi on bio neizbježan ponajprije u Rusiji, odnosno Sovjetskom Savezu. No ondje se nije zbio. Protusemitizam je do rata u Hrvatskoj bio razmjerno slab, slabiji nego u većini zemalja istočne i srednje Europe, kako zbog malobrojnosti Židova tako zbog kompleksnih odnosa u dvjema monarhijama, austrougarskoj i jugoslavenskoj, u kojima su Hrvati imali moćnije i važnije protivnike – Nijemce, Mađare, Talijane, Srbe – od Židova. Unatoč tome, holokaust se dogodio".

"Nedefiniran i protuslovan pristup istraživanju izraz je oskudne recepcije najrelevantnije znanstvene literature o protusemitizmu", navodi Kasapović.

"Kako je autor odustao od zasnivanja svoga shvaćanja protusemitizma i njegove povijesti na recepciji najrelevantnije znanstvene literature, okrenuo se rječnicima,

leksikonima, enciklopedijama i političkim dokumentima: 'Krausovu pregnantnu i sarkastičnu odgovoru' na pitanje što je protusemitizam, Websterovu rječniku, Hrvatskome jezičnom portalu te 'radnoj definiciji' Međunarodnog saveza za sjećanje na holokaust. Iz ove knjige, ali i iz prijašnjih Goldsteinovih znanstvenih i stručnih radova, novinskih tekstova i javnih istupa očito je da je prihvatio upravo navedenu 'radnu definiciju' protusemitizma. Kao i u toj 'radnoj definiciji', Goldsteinovo shvaćanje protusemitizma vrlo je inkluzivno i u biti izjednačuje protusemitizam, protucionizam i protuizraelizam, premda to nisu povijesno, supstancijalno i značenjski jednaki pojmovi", objašnjava politologinja.

Kasapović se osvrnula i na sam jezik kojim je knjiga napisana, istaknuvši: "Kada, opravdano, piše o primitivnosti hrvatskih protusemita, Goldstein to ilustrira i njihovom nepismenošću. No ni on nije pokazao najzavidniju pismenost. Najiritantnije je stalno pisanje prvih riječi u navodima, u onome što smo u osnovnoj školi nazivali izravnim ili upravnim govorom, malim umjesto velikim početnim slovom. Autor ne poznaje ili ne poštuje ni pravopisna pravila o sastavljenome i nesastavljenom pisanju imenica pa sustavno piše 'ne-Židovi', vjerojatno prema engleskome non-Jews, umjesto nežidovi (nehrvati, neslovenci itd.). Upotrebljava i nakazne jezične izraze kao što su 'monstr-procesi' i 'monstre-procesi', 'upward mobility proces', netočno piše pridjeve poput 'litvanski svećenik' itd."

U svom zaključku recenzije Kasapović navodi:

"Svoju knjigu Goldstein završava ovako: 'U ovoj su knjizi predočene stotine podataka koje pokazuju kako je antisemitizam u proteklih gotovo stoljeće i pol bio i jest trajna bolest hrvatskog društva. Doduše, on je uvijek bio (osim u vrijeme NDH) periferna pojava, koja u bitnim elementima ne određuje politički i društveni život'.

Siguran sam da će biti ljutih reakcija javnosti na ovu knjigu, jer njezina tema nije ni uobičajena, a još manje popularna. Bit će ljudi koji će drugačije razmišljati i koji će je znati cijeniti, ali ni njima neće biti ugodno čitati čitavi tekst. Uvid u povijest hrvatskog antisemitizma razotkriva slojeve političke kulture, psihologije i mnogočega drugoga. To je uvid u hrvatsko društvo nekad i danas.

Znanstvenici ne dijele knjige na one koje je ugodno i neugodno čitati. Dijeje ih na one koje su znanstveno relevantne zato što su teorijski i metodološki dobro utemeljene, zato što otkrivaju nove fenomene i nude nove pristupe njihovu proučavanju i razumijevanju, zato što donose nove spoznaje i uvide u istraživane fenomene, zato što su napisane razumljivim i zanimljivim jezikom i dobrim i stilom, s jedne, i na one koje nisu znanstveno relevantne zato što nemaju ništa ili imaju malo od toga, s druge strane.

Ukratko, neugodno je čitati samo loše knjige. Knjiga 'Antisemitizam u Hrvatskoj od srednjega vijeka do danas' nije valjano teorijski i metodološki utemeljena, ne otkriva nov fenomen i ne nudi nov pristup njegovu razumijevanju, ne donosi nove spoznaje i uvide u njega, nije jezično i stilski zavidno napisana.

Temeljni su pojmovi nedefinirani i rastezljivi, a metodologija je svedena na selektivno, nestrukturirano i nesustavno nizanje i političko komentiranje, ponajviše, citata iz tiska na prostorima širima od povijesne i suvremene Hrvatske.

Ipak, doista sam u pojedinim trenucima osjetila nelagodu čitajući ovu knjigu. Osjetila sam je onda kada autor u knjigu uvodi članove vlastite obitelji, ponajprije oca **Slavka Goldsteina**, i kada se sâm pojavljuje u njoj. Slavko Goldstein pojavljuje se u knjizi na više od dvadeset stranica u različitim ulogama: kao dijete židovske karlovačke obitelji kojoj se jedna hrvatska seljanka susteže poslati sina za kalfu, jer je čula da Židovi kolju kršćansku djecu i piju im krv ; kao 'novinar i filmski radnik' kojemu je policija 1967. počela prisluškivati telefon zato što je 'Jevrejin koji ima širok krug znalaca kako u zemlji tako i u inozemstvu'; kao predsjednik Židovske općine koji novinaru Vjesnika **Hidajetu Bišćeviću** odgovara na protuizraelski tekst; kao osoba koja javnosti objašnjava što su Protokoli sionskih mudraca nakon što su dijelovi toga pamfleta objavljeni u ljubljanskoj Tribuni; kao netko tko je prvi u Vjesniku objavio 'dio ovdje predstavljene argumentacije protiv Tuđmanovih navoda u Bespućima' i polemizirao s njime; kao ličnost koju Tuđman nije htio imenovati počasnim kanadskim konzulom u Zagrebu zato što nije 'naš čovjek' i zbog kojega je sumnjičavo gledao na osnutak HSLS-a koji je privukao 'sve židovstvo grada Zagreba, dosta Srba i Hrvata kojima je teško ići s HDZ-om zbog progona', premda je u punoj dvorani Radničkog doma 'mogao vidjeti samo tri Židova: **Daniela Ivina**, Slavka Goldsteina i mene – Ivu Goldsteina'; kao štićena osoba, jer nekoliko tjedana u jesen 1991. 'u prizemlju zgrade u kojoj je Slavko Goldstein živio (stanovao je na drugom katu, od tri) 24 sata stražario je policajac'; kao objekt napada ustaškog emigranta **Ive Omrčena** koji je izjavio da 'Amerika financira Goldsteina', **Mladena Schwarz**a, utjelovljenja 'židovske samomržnje', koji je kazao da je francuski filozof **Alain Finkielkraut** 'uspješno apsolvirao srbo-udbašku školu, a usput je očito prošao i ubrzani ljetni 'cursus completus' 'hrvatožderja u liceju majstora Slavka Goldsteina' te 'izvjesnoga' **Šime Markovića** koji je u pismu čitatelja u niskonakladnome Hrvatskom obzoru napisao, evocirajući uspomene na vukovarsku tragediju 1991. i opisujući proslavu oslobođenja u okupiranom gradu 1996., upitao: 'Gdje su sad glasovi i povici tih **Wiesenthala** i Goldsteina?'; kao predmet optužbe jednoga opskurnog izdavača da mu je stalo primarno 'do prljanja hrvatske države' zato što je kritizirao objavljivanje Protokola sionskih mudraca, Tuđmanovih Bespuća, zamisli o prenamjeni Jasenovca itd.; naposljetku, poslije smrti bio je na internetu izložen 'erupciji mržnje', pa je mrežni anonimus upitao: 'Kako je Slavko Goldstein postao povjesničar u Jugoslaviji, a navodno nema nikakve kvalifikacije za to?'. Suzdržat ću se od citiranja dijelova u kojima Ivo Goldstein piše o samome sebi. Neka čitatelji procijene težinu tih primjera i opravdanost njihova uvrštavanja u knjigu o protusemitizmu u Hrvatskoj od srednjega vijeka do danas.

Mislim da je osobnim i obiteljskim reminiscencijama mjesto u obiteljskim biografijama i autobiografijama. No zacijelo ima i onih koji misle drukčije. Među njima su očito i trojica recenzenata ove knjige: **Aleksandar Jakir**, **Hrvoje Klasić** i **Kotel Dadon**", oštro je zaključila Kasapović u svojoj recenziji djela Ive Goldsteina "Antisemitizam u Hrvatskoj od srednjeg vijeka do dana".

Ubrzo nakon što se u znanstvenim i javnim krugovima pročulo o spomenutoj recenziji novinar i urednik **Zoran Kusovac** na svom službenom Twitter profilu

objavio je objavu u kojoj je naveo "vrhunski precizan i opravdano oštar prikaz Mirjane Kasapović knjige 'Antisemitism u Hrvatska od srednjega vijeka do danas' Iva Goldsteina. Jasno je da je knjiga brljotina a samopolitizirani Goldstein Sin - sam pao, sam se ubio!".

Cijeli test njene recenzije možete pročitati na [znanstveno-stručnom portalu Hrčak](#).

<https://direktno.hr/direkt/kasapovic-ostro-recenzirala-novu-goldsteinovu-knjigu-doista-sam-pojedinim-trenucima-osjetila-nelagod-277126/>

HAZU I TUĐMANOVA BISTA / NAPADAJU TUĐMANA – DA UMREŠ OD SMIJEHA, 2., ZAGREB, 2024.

KANDIDAT ZA AKADEMIKA, POVJESNIČAR - UKLANJATELJ

(Odgovor akademika Kuzme Kovačića)

Dragi Kuzma,

Hvala na Tvom odgovoru:

Subject: *Re: PISMO AKADEMIKU KUZMI KOVAČIĆU,,(AKADEMIK SA H-INDEKSOM NULA? – 3.),,*

Date: *Sun, 12 May 2024*

From: *Kuzma Kovačić*

To: *Josip Pečarić*

Hvala, Josipe, na pismu! Nisam znao za to sramotno uklanjanje Bošnjakovog spomenika Tuđmanu. Taj kandidat za akademika, povjesničar - uklanjatelj, zbilja ne bi trebao biti članom Hrvatske akademije, ne samo zbog toga, nego prvenstveno zato što si uzima pravo javno suditi jednom izabranom hrvatskom akademiku, i to baš tvorcu suvremene hrvatske države, akademiku Franji Tuđmanu. Nije li to nedostojno za jednog kandidata?

Srdačno te pozdravljam iz Hvara!

Kuzma

Pišem Ti ovaj odgovor jer sam upravo doznao tužnu vijest: Umro je Luko Paljetak.

Đuro Vidmarović me je obavijestio da je u teškom stanju, ali nisam ni pomislio da će nas napustiti. Pa baš sam jučer u Pismu Predsjednici DHK Hrvojkii Mihanović Salopek i Đuru podsjetio na Inicijativu o proglašenju dr. Franje Tuđmana utemeljiteljem RH koju smo potpisali i on i nas dvojica zajedno s akademikima Aralicom i Damjanovićem i drugima konstatirajući: ... *doista je svim potpisnicima čast biti u društvu s akademikima Aralicom i Paljetkom*

Doista me raduje što si napisao netko *ne bi trebao biti članom Hrvatske akademije...prvenstveno zato što si uzima pravo javno suditi jednom izabranom hrvatskom akademiku*. Zapravo Ti si na lijep način napisao isto što sam i ja u nizu ovih mojih tekstova kada sam upozoravao kolege u HAZU da im kandidat poručuje da su nekompetentni kada biraju kandidata koji je tako loš. Čovjek im govori da je iznad njih i uopće mi nije jasni zašto želi biti u društvu s nama koji smo ispod njegove razine. Ja sam jušnjak pa se takvima obično rugam, mada sam

upozoravao da takvi akademici zapravo rade od HAZU Akademiju redikula. O istovjetnoj priči s Ivom Goldsteinom sam također pisao, a poznato je da je on danas i poznat kao dr. sc. Ivo Drobilica.

Jasno je zašto Drobilica i Uklanatelj javno sude akademiku Franji Tuđmanu. Meni je to zabavno, a posebno danas kada su izbori pokazali da nisam uzalud napisao knjige:

1. J. Pečarić, *Trijumf tuđmanizma*, Zagreb, 2003.
2. J. Pečarić, *Nepoćudne knjige / Trijumf tuđmanizma 2*, Zagreb, 2003.
3. D. Jelčić i J. Pečarić, *Tuđmanove tri sekunde*, Zagreb, 2004.
4. D. Jelčić i J. Pečarić, *Tuđmanove tri sekunde. Drugo prošireno izdanje*, Zagreb, 2007.
5. J. Pečarić, *Vukovar: Trijumf Tuđmanizma* dragovoljac.com, 2023.:

<https://www.dragovoljac.com/images/minifp/VukovarTrijumf.pdf>

Naime u „Hrvatskom tjedniku“ od 9. 5. 2024. Davor Dijanović spominje tuđmanizam u podnaslovu svog teksta: *nadamo se ostvarenju bojazni Bože Kovačevića o povratku ozračja tuđmanizma u Hrvatskoj*.

<https://www.portalnovosti.com/bozo-kovacevic-domovinski-pokret-nas-zeli-vratiti-u-vrijeme-tudmana>

Da, ono što sam najavljivao 2003. najavljeno je u Vukovaru 2023., a 2024. imam paniku u redovima 'lijeve družine'.

Oni inteligentniji su odavno napustili Drobilicu i slične. U Prilogu dajem tekst o predstavljanju knjige „Zbogom Postjugoslavenstvu“ Mirjane Kasapović.

Spominjem ne samo zbog toga što će nam Izborna skupština puno toga reći o našoj Akademiji, već i zbog Tvog duhovitog novog imena našem kandidatu: *Uklanatelj*.

Naime knjiga prof. Kasapović me asocira na moju pitalicu:

-Koja je razlika između četnika i Jugoslavena?

-Četnik je pošteni četnik, a Jugoslaven je pokvareni četnik.

Srdačno Te pozdravljam.

Joško

PREDSTAVLJENA KNJIGA ZBOGOM POSTJUGOSLAVENSTVU MIRJANE KASAPOVIĆ

12/04/2024

Hina

Knjiga “Zbogom postjugoslavenstvu! – Prilog demitologizaciji hrvatske politike i društva” umirovljene profesorice komparativne politike Mirjane Kasapović, objavljena u nakladi Školske knjige, predstavljena je u petak u Zagrebu.

Knjiga na oko 240 stranica kroz četiri poglavlja raspravlja o tome što je bila Jugoslavija, što su “postjugoslavenske države”, što su “postjugoslavenske studije” i o znanstvenosti “postjugoslavenskih studija”.

Autorica smatra da je Jugoslavija bila najneuspješnija europska država 20. stoljeća te da nema države u Europi koja je u sedamdesetak godina postojanja, od prosinca 1918. do siječnja 1992., dva puta nastala i dva se puta raspala u morima krvi svojih stanovnika — u svjetskim, međudržavnim i građanskim ratovima svojih “južnoslavenskih plemena” i svojih “bratskih naroda i narodnosti”.

Isprobani su svi ekonomski i politički aranžmani da se ta država očuva: bila je kapitalistička i socijalistička, monarhijska i republikanska, unitaristička i federalistička, pluralistička i monistička, kraljeva desničarska i maršalova ljevičarska diktatura. Bila je na Zapadu i Istoku, neopredijeljena i nesvrstana. Ništa nije pomoglo, ističe autorica.

Lijevi akademski, politički, kulturni i medijski tabor pokazuje začuđujuću otpornost i ravnodušnost na spoznaje inozemnih znanstvenih istraživača ratnih i poslijeratnih masovnih zločina jugoslavenske vlasti, a jedan od izraza političkoga mitologiziranja Jugoslavije čine i postjugoslavenske studije kao izrazi nastojanja da se očuvaju ime i sjećanje na bivšu državu i da se, štoviše, s njome postupa kao s političkom i kulturnom činjenicom.

Govoreći o knjizi političar Dražen Budiša rekao je da nacizam nije preživio nestanak koncentracijskog logora Auschwitz, ali da je “lijevi politički totalitarizam” nadživio 85 milijuna svojih žrtava, te je podržao ocjenu Mirjane Kasapović da se komunizam nije ostvario drugačije nego kroz devijacije.

Jugoslavenski režim počivao je na političkim represijama i kultu ličnosti koji je dosegao „patološke razmjere“, kazao je Budiša te zaključio da je uvjeren da će knjiga biti značajan prilog demitologizaciji jugoslavenstva.

Povjesničar Zlatko Begonja ocijenio je “knjigu kao vrijedno štivo, koje je neophodno pročitati, kako bi se dobio bolji uvid u značenje istaknutih pojmova i sintagmi, neobično važnih za razumijevanje nakana i ciljeva onih koji su na njima ustrajavali i nadalje to čine“.

Ona poprima karakter svojevrsnog vademekuma, bez kojega bi promišljanje o promatranim temama doista bilo manjkalo. Autorica je knjigom uspješno razobličila sve slučajne ili namjerne zablude pojedinih autora, koji o jugoslavenstvu i postjugoslavenstvu nastupaju s apologetskih pozicija, kazao je.

“U tom smislu razotkrila je sve njihove pokušaje inficiranja društva, što u konačnici za rezultat ima stvaranje ozračja društvenog nesklada i napetosti, poglavito zato jer takvi nastupaju s dogmatskih pozicija obrane jedne propale političke religije”, istaknuo je.

U svojim naporima za promicanjem ideoloških koncepata s golemom količinom predrasuda, takvi su zašli u područje gdje je postalo razvidno da su postigli punu neuravnoteženost između osjećaja razuma. Takvi se nisu odrekli jugoslavenstva i post-jugoslavenstva, nego su pronašli nove načine koji ih karakterizira kao protivnike očuvanja tradicijskih, kulturnih, duhovnih vrijednosti – ključnih odrednica hrvatskog nacionalnog identiteta, zaključio je Begonja.

Predsjednik Uprave Školske knjige Ante Žužul izrazio je nadu da će knjiga biti “postament” za istraživanje mladim ljudima koji će vratiti “samosvijest društvu”. (Hina)

<https://kamenjar.com/predstavljena-knjiga-zbogom-postjugoslavenstvu-mirjane-kasapovic/>

<https://www.skolskiportal.hr/sadrzaj/skolska-knjiga-za-vas/izazovna-znanstvena-studija-ugledne-politologinje-mirjane-kasapovic/>

THOMPSON – NAJZNAČAJNIJI ŽIVUĆI HRVAT, DRAGOVOLJAC.COM, 2024.

JOŠ JEDNA 'CRTICA' IZ MOJE KNJIGE „HAZU I TUĐMANOVA BISTA“: POSTJUGOSLAVENSTVO

U zadnjem desetljeću prošlog stoljeća tzv. ljevica u RH nije se nikada odmakla od Jugoslavenstva o čemu su pisali mnogi hrvatski komentatori:
U knjizi „HAZU i Tuđmanova bista“ spomenuo sam knjigu „Zbogom Postjugoslavenstvu“ Mirjane Kasapović:

KANDIDAT ZA AKADEMIKA, POVJESNIČAR - UKLANJATELJ
(Odgovor akademika Kuzme Kovačića)

Dragi Kuzma,

Hvala na Tvom odgovoru:

Subject: *Re: PISMO AKADEMIKU KUZMI KOVAČIĆU,,(AKADEMIK SA H-
INDEKSOM NULA? – 3.),,*

Date: *Sun, 12 May 2024*

From: *Kuzma Kovačić*

To: *Josip Pečarić*

Hvala, Josipe, na pismu! Nisam znao za to sramotno uklanjanje Bošnjakovog spomenika Tuđmanu. Taj kandidat za akademika, povjesničar - uklanjatelj, zbilja ne bi trebao biti članom Hrvatske akademije, ne samo zbog toga, nego prvenstveno zato što si uzima pravo javno suditi jednom izabranom hrvatskom akademiku, i to baš tvorcu suvremene hrvatske države, akademiku Franji Tuđmanu. Nije li to nedostojno za jednog kandidata?

Srdačno te pozdravljam iz Hvara!

Kuzma

Pišem Ti ovaj odgovor jer sam upravo doznao tužnu vijest: Umro je Luko Paljetak.

Đuro Vidmarović me je obavijestio da je u teškom stanju, ali nisam ni pomislio da će nas napustiti. Pa baš sam jučer u Pismu Predsjednici DHK Hrvojkii Mihanović Salopek i Đuru podsjetio na Inicijativu o proglašenju dr. Franje Tuđmana utemeljiteljem RH koju smo potpisali i on i nas dvojica zajedno s akademikima Aralicom i Damjanovićem i drugima konstatirajući: ... *doista je svim potpisnicima čast biti u društvu s akademikima Aralicom i Paljetkom*

Doista me raduje što si napisao netko *ne bi trebao biti članom Hrvatske akademije...prvenstveno zato što si uzima pravo javno suditi jednom izabranom hrvatskom akademiku*. Zapravo Ti si na lijep način napisao isto što sam i ja u nizu ovih mojih tekstova kada sam upozoravao kolege u HAZU da im kandidat poručuje da su nekompetentni kada biraju kandidata koji je tako loš. Čovjek im govori da je iznad njih i uopće mi nije jasni zašto želi biti u društvu s nama koji smo ispod njegove razine. Ja sam južnjak pa se takvima obično rugam, mada sam upozoravao da takvi akademici zapravo rade od HAZU Akademiju redikula. O istovjetnoj priči s Ivom Goldsteinom sam također pisao, a poznato je da je on danas i poznat kao dr. sc. Ivo Drobilica.

Jasno je zašto Drobilica i Uklanatelj javno sude akademiku Franji Tuđmanu. Meni je to zabavno, a posebno danas kada su izbori pokazali da nisam uzalud napisao knjige:

6. J. Pečarić, *Trijumf tuđmanizma*, Zagreb, 2003.
7. J. Pečarić, *Nepoćudne knjige / Trijumf tuđmanizma 2*, Zagreb, 2003.
8. D. Jelčić i J. Pečarić, *Tuđmanove tri sekunde*, Zagreb, 2004.
9. D. Jelčić i J. Pečarić, *Tuđmanove tri sekunde. Drugo prošireno izdanje*, Zagreb, 2007.
10. J. Pečarić, *Vukovar: Trijumf Tuđmanizma* dragovoljac.com, 2023.:
<https://www.dragovoljac.com/images/minifp/VukovarTrijumf.pdf>

Naime u „Hrvatskom tjedniku“ od 9. 5. 2024. Davor Dijanović spominje tuđmanizam u podnaslovu svog teksta: *nadamo se ostvarenju bojazni Bože Kovačevića o povratku ozračja tuđmanizma u Hrvatskoj*.

<https://www.portalnovosti.com/bozo-kovacevic-domovinski-pokret-nas-zeli-vratiti-u-vrijeme-tudmana>

Da, ono što sam najavljuvao 2003. najavljeno je u Vukovaru 2023., a 2024. imam paniku u redovima 'Ijeve družine'.

Oni inteligentniji su odavno napustili Drobilicu i slične. U Prilogu dajem tekst o predavljanju knjige „Zbogom Postjugoslavenstvu“ Mirjane Kasapović.

Spominjem ne samo zbog toga što će nam Izborna skupština puno toga reći o našoj Akademiji, već i zbog Tvog duhovitog novog imena našem kandidatu: *Uklanatelj*.

Naime knjiga prof. Kasapović me asocira na moju pitalicu:

-Koja je razlika između četnika i Jugoslavena?

-Četnik je poštenu četnik, a Jugoslaven je pokvareni četnik.

Srdačno Te pozdravljam.

Joško

Zapravo za mene Mirjana Kasapović pod Postjugoslavenstvom podrazumijeva ono što je ostalo nakon raspada bivše države koju je davno Tanja Torbarina definirala kao najveća Velika Srbija, odnosno tu borbu za tom Velikom Srbijom u novonastalim državama.

Međutim više o tome možete naći u tekstu:

M. Erceg: Što je "postjugoslavija" i koji su njezini zagovornici?

11. lipnja 2024.

PORUKA ZAGREBAČKE POLITOLOGINJE »MEMORIJSKIM
PODUZETNICIMA«: NEMA »TREĆE JUGOSLAVIJE« NAKON
»POSTJUGOSLAVIJE«

Naravni 'istoričari' tj. politički aktivisti u RH ne mire se sa – zapravo – svojom sudbinom. Zato je zanimljivo pogledati i tekst dr.sc. Ivica Granića od 24. lipnja 2024.:

IVICA GRANIĆ: ZAŠTO JE KNJIGA PROF. KASAPOVIĆ UZRUJALA
'POSTJUGOSLAVENA' MARKOVINU?

Ali vratimo se 'crtici' iz moje knjige HAZU I TUĐMANOVA BISTA, tj. tekstu iz nje.

Kao Prilog tom tekstu je u knjizi dan Hinin prikaz (12/04/2024) predstavljanja:

PREDSTAVLJENA KNJIGA ZBOGOM POSTJUGOSLAVENSTVU
MIRJANE KASAPOVIĆ

<https://www.hkv.hr/vijesti/komentari/43808-m-erceg-sto-je-postjugoslavija-i-koji-su-njezini-zagovornici.html>

Knjiga "Zbogom Postjugoslavenstvu! – Prilog demitologizaciji hrvatske politike i društva" umirovljene profesorice komparativne politike Mirjane Kasapović, objavljena u nakladi Školske knjige, predstavljena je u petak u Zagrebu.

Knjiga na oko 240 stranica kroz četiri poglavlja raspravlja o tome što je bila Jugoslavija, što su "postjugoslavenske države", što su "postjugoslavenske studije" i o znanstvenosti "postjugoslavenskih studija".

Autorica smatra da je Jugoslavija bila najneuspješnija europska država 20. stoljeća te da nema države u Europi koja je u sedamdesetak godina postojanja, od prosinca 1918. do siječnja 1992., dva puta nastala i dva se puta raspala u morima krvi svojih stanovnika — u svjetskim, međudržavnim i građanskim ratovima svojih "južnoslavenskih plemena" i svojih "bratskih naroda i narodnosti".

Isprobani su svi ekonomski i politički aranžmani da se ta država očuva: bila je kapitalistička i socijalistička, monarhijska i republikanska, unitaristička i federalistička, pluralistička i monistička, kraljeva desničarska i maršalova ljevičarska diktatura. Bila je na Zapadu i Istoku, neopredijeljena i nesvrstana. Ništa nije pomoglo, ističe autorica.

Lijevi akademski, politički, kulturni i medijski tabor pokazuje začuđujuću otpornost i ravnodušnost na spoznaje inozemnih znanstvenih istraživača ratnih i poslijeratnih masovnih zločina jugoslavenske vlasti, a jedan od izraza političkoga mitologiziranja Jugoslavije čine i postjugoslavenske studije kao izrazi nastojanja

da se očuvaju ime i sjećanje na bivšu državu i da se, štoviše, s njome postupa kao s političkom i kulturnom činjenicom.

Govoreći o knjizi političar Dražen Budiša rekao je da nacizam nije preživio nestanak koncentracijskog logora Auschwitz, ali da je “lijevi politički totalitarizam” nadživio 85 milijuna svojih žrtava, te je podržao ocjenu Mirjane Kasapović da se komunizam nije ostvario drugačije nego kroz devijacije.

Jugoslavenski režim počivao je na političkim represijama i kultu ličnosti koji je dosegao „patološke razmjere“, kazao je Budiša te zaključio da je uvjeren da će knjiga biti značajan prilog demitologizaciji jugoslavenstva.

Povjesničar Zlatko Begonja ocijenio je “knjigu kao vrijedno štivo, koje je neophodno pročitati, kako bi se dobio bolji uvid u značenje istaknutih pojmova i sintagmi, neobično važnih za razumijevanje nakana i ciljeva onih koji su na njima ustrajavali i nadalje to čine“.

Ona poprima karakter svojevrsnog vademekuma, bez kojega bi promišljanje o promatranim temama doista bilo manjkalo. Autorica je knjigom uspješno razobličila sve slučajne ili namjerne zablude pojedinih autora, koji o jugoslavenstvu i postjugoslavenstvu nastupaju s apologetskih pozicija, kazao je.

“U tom smislu razotkrila je sve njihove pokušaje inficiranja društva, što u konačnici za rezultat ima stvaranje ozračja društvenog nesklada i napetosti, poglavito zato jer takvi nastupaju s dogmatskih pozicija obrane jedne propale političke religije”, istaknuo je.

U svojim naporima za promicanjem ideoloških koncepata s golemom količinom predrasuda, takvi su zašli u područje gdje je postalo razvidno da su postigli punu neuravnoteženost između osjećaja razuma. Takvi se nisu odrekli jugoslavenstva i post-jugoslavenstva, nego su pronašli nove načine koji ih karakterizira kao protivnike očuvanja tradicijskih, kulturnih, duhovnih vrijednosti – ključnih odrednica hrvatskog nacionalnog identiteta, zaključio je Begonja.

Predsjednik Uprave Školske knjige Ante Žužul izrazio je nadu da će knjiga biti “postament” za istraživanje mladim ljudima koji će vratiti “samosvijest društvu”. (Hina)

<https://kamenjar.com/predstavljena-knjiga-zbogom-postjugoslavenstvu-mirjane-kasapovic/>

Zapravo što mislim o tome spomenuo sam na kraju prvog teksta s pitalicom kojoj sam posvetio cijelu knjigu:

J. Pečarić, “Pokvareni četnici”, dragovoljac.com, 2022.:

<https://www.dragovoljac.com/index.php/pecaric/31891-pokvareni-cetnici>

U Uvodu sam napisao i ovo:

„Lito u Tisnom 2022, otvaramo s predstavljanjem knjige 'BOJNA ČAVOGLAVE' / THOMPSONOFBIJA. Tih dana je sjajni hrvatski kolumnist Joško Čelan napisao u *Hrvatskom tjedniku* tekst o Thompsonu pa sam taj tekst koristio u svom

govoru. Tako sam naveo i dio njegova teksta u kome se spominje *partizansko-četnička vlada Plenković-Pupovac* (...) Poslije predstavljanja don Lazar mi je komentirao kako je Čelan precizniji od mene u tom nazivu, jer sam ranije bio oštiji u tome.

Na što je don Lazar mislio?

Ja sam vladajuću koaliciju prvo nazivao srpsko-hrvatskom želeći naglasiti činjenicu da je u toj koaliciji glavni Pupovac. Naime svjetski moćnici su željeli pobjedu Srbije u ratu s Hrvatskom, a kada je od srpske 'strašne' vojske Tuđman s hrvatskim braniteljima u 'Oluji' napravio zečeve nisu mu ni na pogreb htjeli doći. Zato sve vlade poslije Utemeljitelja hrvatske države poslušno rade sve što žele ti svjetski moćnici. A njihove želje su ostale iste. Kada već Hrvatskom ne vlada Milošević, onda je dobar i Pupovac.

Kasnije je u Hrvatskom Saboru sam Plenković (zabunom ili po onom „neće jezik nego pravo“) nazvao tu koaliciju ČETNIČKOM, pa ja koristim to ime.

Tada me don Lazar podsjetio na moju pitalicu:

-Koja je razlika između četnika i jugoslavena?

-Četnik je poštenu četnik, a jugoslaven je pokvareni četnik!

Dakle, pokvareni četnici na vlast su po Vama gori od četnika, pa je očito da je Vaš naziv – po Vašoj tvrdnji - blaži od Čelanovog!

I što odgovoriti don Lazaru kad ostanete bez teksta?

Jedino, napisati knjigu o POKVARENIM ČETNICIMA i posvetiti je don Lazaru, zar ne?“

Vjerovali ili ne knjiga ima blizu 400 stranica.

DRAGOVOLJAC.COM

Pokvareni četnici

Knjiga za preuzimanje

Kata Augustinoy je sa Zoricom Gregurić i 92 drugih

Foto: Damjan Tadic / CROPIX

BEZ ZADRŠKE

HOLJEVAC OTKRIVA GLAVNI PROBLEM S PUPOVČEVIM NOVOSTIMA: 'SRBI SU KONAČNO SHVATILI'

Autor: Marcel Holjevac/7dnevnoNedjelja, 18. kolovoza 2024. u 06:43

Thompsonovi koncerti u pravilu prolaze bez incidenata, ali uz obaveznu prisutnost novinara koji traže sumnjivo znakovlje. Dok se po EU-u otkazuju koncerti **Taylor** Swift zbog terorističkih planova masovnih pokolja na koncertima, a broj mrtvih i ranjenih po cajka-dernecima zadnjih godina i desetljeća daje razloga da se razmisli o zakonu o cajakacidu po uzoru na onaj o femicidu, naši su novinari zabrinuti zbog skretanja mladeži "ekstremno udesno". Ne samo da skreću udesno nego i u crkvu idu!

Kamo je nestalo ono "Druže **Tito**, mi ti se kunemo da sa tvoga puta ne skrenemo?" i kad je politkomesar odlučivao ima li Boga? Fale im ona lijepa vremena kad se za Vilu Velebita išlo u zatvor, pa bi slijedom toga za "Lijepa li si" slali u gulag, a za "Čavoglave" ravno u Guantanamo. Adekvatna kazna za ZDS vjerojatno bi bila ona engleska srednjovjekovna, kad bi vas prvo objesili, ali tako da ostanete živi,

potom vam izvadili utrobu naživo, a onda vas konjima raščetvorili. Bijelo prvo polje? Inkvizicija i istjerivanje ustaškog đavola.

Inače, svijet vrvi ekstremnom desnicom. U Austriji, kaže naslov u Jutarnjem, “radikalna desnica je izvan sebe” i pita se “u što se pretvorila ova zemlja”. Jer samo radikalni desničari mogu biti zabrinuti zbog terorističkih napada. Onima koji nisu desni ekstremisti posve je normalno da netko planira pokolj na koncertu, to je multikulturalizam. U Engleskoj pak “ekstremna desnica divlja”, kako pišu mediji, nakon što su tri curice od vrtičke dobi do nižih razreda osnovne zaklane nožem na tečaju plesa, a desetak je ozlijeđeno.

Foto: Jakov Prkic/CROPIX

Strava u Engleskoj

Dakle, ne divlja tip s čakijom, nego zgroženi građani. Kažu, kriva je dezinformacija na društvenim mrežama koju širi **Putin**, da je ubojica islamist, a zapravo je riječ o mirnom mladiću iz Walesa, koji s islamom veze nema i nije imigrant. Doduše, počinitelj, mladić na pragu punoljetnosti, nije imigrant, njegovi roditelji jesu, iz Ruande. Ali i od tri ubijene curice samo je jedna bjelkinja.

No ispada da se bune rasisti, ostalima je posve normalno da netko upadne na tečaj plesa i počne klati curice. Priča o tome da je fejk informacija dovela do nasilja, jasno, čisti je fejk, jer je ime ubojice koje je kružilo društvenim mrežama po Engleskoj od početka bilo ono koje se na kraju pokazalo točnim, Axel Muganwa Rudakubana. Onako usput, nožem je izbodena 11-godišnja djevojčica u strogom centru Londona. Saznali smo da ju je spasio zaštitar Abdulah, nismo saznali tko ju je napao. Tjedan dana ranije imigranti su zapalili Leeds kada je socijalna služba

htjela uzeti djecu jednoj obitelji. Policija se povukla objasnivši to time da “njihova prisutnost potpiruje nered”. A u Liverpoolu ih njihova prisutnost valjda smiruje? Nedavno je jedan Englez dobio 14 tjedana zatvora zbog verbalnog delikta na Facebooku. Drugi je prodavao “antiimigrantske naljepnice”, dobio je dvije godine zatvora. Imigrant koji je silovao 12-godišnju djevojčicu, pak, dobio je 180 sati društveno korisnog rada. I onda se netko čudi revoltu “ekstremne desnice?” Ovaj zadnji i najodvratniji napad samo je okidač, nikakve “Putinove dezinformacije” nisu ga potaknule, iako bi se neki trebali zapitati zašto toliko ljudi više vjeruje kepecu kojem ljudi padaju kroz prozor nego vlastima svoje navodno demokratske zemlje i zabrinuti se. Englezima je jednostavno dojadilo da im gradovi izgledu kao Kabul i Aleppo. No naši mediji više se boje da nam gradovi ne bi izgledali kao Imotski, jer nasilje ipak nije tako opasno kao znakovlje HOS-a. Progres stiže i u Hrvatsku.

Desničari, i to normalni

Ispada da su svi manje-više normalni ljudi danas ekstremni desničari jer ili smatraju da je spol određen biologijom ili da vam za prelazak granice trebaju papiri ili da svi trebaju imati jednaka prava i da klanje curica i postavljanje bombi ne spada u civiliziranu državu. Danas su napadi na policiju O. K. ako to radi Antifa ili BLM, ogorčeni nekom nepravdom, umišljenom ili stvarnom, ali je za strogu osudu i dugogodišnji zatvor ako to rade “ekstremno desni” Englezi koji jednostavno ne žele da im netko kolje djecu i unuke i zapravo ih nije briga je li taj netko iz Ruande, Hrvatske ili rođen u Engleskoj. I nitko se ne treba čuditi što su na meti i džamije, jer radikalni islam možda nema veze s ovim zadnjim slučajem, ali ima sa stotinama napada noževima prije toga. Normalne ljude danas se etiketira kao opasne ekstremiste, onako kako su ljude bez argumenata etiketirali i u ladice trpali totalitarni režimi, jer je politika establišmenta i elita nepovratno otišla u dekadenciju i prezire sve ono o čemu bi trebali voditi računa – prije svega sigurnost i slobodu građana.

Uostalom, SAD je nedavno stavio **Tulsi Gabbard**, bivšu zastupnicu s Havaja, Samoanku, i odlikovanu vojnkinju na listu potencijalnih terorista – jer se drznula kritizirati veze demokrata, svoje donedavne stranke, s vojnim lobijima i korupciju u obitelji **Joea Bidena!** No dok nas mediji podučavaju da trebamo ostati mirni i ne izlaziti na ulice i pribjegavati nasilju ako netko ubija djevojčice jer su to izolirani incidenti, prema simbolima HOS-a tolerancije ne treba imati, ni prema bilo kome tko ih ističe. Ako Zapad ima svoju ideološku patologiju, imamo je i mi. Na progresivnom Zapadu policija čuva sinagoge, spomenici Ane Frank redovito se skrnave Hamasovim simbolima, pa ipak nitko ne tvrdi da je današnja Njemačka 4. Reich. A kod nas je u Imotskom spomenik **Tinu** “oskvrnut” zastavom HOS-a. Pa je Hrvatska nova NDH. **Dragan Markovina** posebno je ljut. “Poganim stihom oskvrnuli su pjesnika, ustaškom zastavom zaogrnu li kozmopolita”, kaže. Podsjeća nas kako je Tin, “mladi revolucionar i pripadnik Jugoslavenske nacionalističke omladine, koji je sve te zemlje i krajeve doživljavao svojim”, valjda jugoslavenske, “godinama u bijedi živio u Parizu”.

Istine radi, Tin je pristupio Orjuni samo radi stipendije vlade u Beogradu za školovanje u Parizu, ali mu nikad nisu isplatili ni dinara pa se razočarao u njih. Markovini preporučujem Tinovu pjesmu "Vitezovi šafrana", napisanu prije rata i prije NDH, pa neka onda objašnjava da je bio Jugoslaven. Tin je tijekom Drugog svjetskog rata, što je poznato, bio novinar i urednik službene novinske agencije NDH, Velebita / Croatije, pa mu je slijedom toga nakon rata zabranjeno javno djelovanje i objavljivanje. Nekako ne vjerujem da bi mu smetala ta zastava kojom su ga ogrnuli.

No valja pohvaliti ljevicu. Desetak godina nakon što sam u Dnevnom pisao o tome zašto mladi viču ZDS, shvatili su. Onako, ne potpuno, ali dolazi im. Bosna svjeće. Počinju shvaćati da klinci na koncertima jednostavno provociraju establišment, a naročito jugoljevicu usidrenu u medijima. I da zapravo prave budale od njih, poziraju im da bi imali na što lajati i zbog čega se živcirati. Sad kažu, možda će prestati ako ne budemo obraćali pozornost na njih, ako prestanemo dizati moralnu paniku. Teško, mislim da je za to odavno prekasno, a i kakvi bi to bili ljevičari kad ne bi dizali moralnu paniku oko riječi i rečenica. Ali mogu pokušati.

Foto: Marko Todorov / CROPIX

Raskol između Srba i Jugića

Javio se i vječno ugroženi **Milorad**, koji hrabro već desetljećima živi među ljutim ustašama. Ustaše, kaže, sreće već 35 godina. Zašto ih nije sretao prije, nije objasnio. Valjda su iz zemlje izniknuli devedesete. A nije jasno ni kakvi su to ustaše koji u svih tih 35 godina nisu od njega napravili sapun, nego su mu još dali mjesto u Vladi i parlamentu. Mislim da pravi ustaše ipak ne bi bili tako tankoćutni.

No Milorad ima veći problem od ZDS-a, kojeg se svojom tipičnom znanstvenom minucioznošću dohvatila **Mirjana Kasapović**. A to je sukob postjugoslavenske ljevice, predvođene **Viktorom Ivančićem**, “Viktora i viktorijanaca”, sa strujom “porfirijanaca”, integralnih Srba koji nastupaju s pozicija “srpskog sveta”, kojeg je svjetovni vođa Vučić, a duhovni Porfirije.

Kasapović se poziva na srpsku novinarku **Vesnu Knežević**, bivšu suradnicu Ferala, koja inače tvrdi da su Hrvati objavili Srbiji rat time što nisu htjeli prihvatiti promjene Ustava iz 1974. kojima je Milošević htio na miran način transformirati SFRJ u Veliku Srbiju. Po njezinu mišljenju, srpski establišment u Hrvatskoj sastoji se od dviju strana, jednu čine SDSS i njegov “doživotni predsjednik” Milorad Pupovac koji koriste svoju nacionalnost i manjinski status u svrhe pukog profiterstva. Druga strana samo je, kaže, naizgled srpska, mnogo je skrivenija i smještena je u “državnom ideološkom aparatu”, a čine je Novosti. Te novine, prema novinaru iz RS-a Radanoviću, koje “financira Zagreb”, “pišaju po srpskim obilježjima, zastavi, himni, Srpskoj pravoslavnoj crkvi, tradiciji, pa i žrtvama”. Zanimljiva perspektiva po kojoj su Novosti dio ideološkog aparata Zagreba, ali govori i koliko je zapravo “nebeska Srbija” udaljena od svakog racija i dodira sa stvarnošću i vremenom, a kamoli od Zagreba koji im je epicentar ustaštva, bio i ostao.

“Nema razloga za brigu ideologa ‘srpskoga sveta’ jer porfirijance već imamo”, podsjeća Kasapović i ukazuje na **Radu Borić**, koja je za Novosti 2021. rekla: “Porfirijanci, kako smo se nazivali, a koje je magnetom svoje osobnosti privlačio, bile su osobe često različitih, a opet dubinski sličnih razumijevanja o tome kako bi naša zajednica trebala izgledati: tolerantnija, uključivija, empatičnija, solidarnija. Odlaskom mitropolita Porfirija... Hrvatska je na gubitku.” Kasapović postavlja pitanje jesu li zagrebački porfirijanci bili samo politički naivni i neuki ili je posrijedi nešto drugo? Na to pitanje osobno bih odgovorio “nešto drugo”: no drago mi je da se pozabavila pitanjem o kojem sam i sam pisao, naravno na posve drugoj i puno višoj razini od ove kolumnističke, i potvrdila neke moje zaključke. A to je da Novosti nisu nikakve manjinske novine, već regularan politički tjednik koji se kao takav ne bi smio financirati državnim novcem jer se ne bavi problemima manjine, već novine koje “proizvode nove i reproduciraju stare oblike netrpeljivosti Hrvata prema Srbima” – ali je upitno u korist koga to rade. “Srpskog sveta” ili Feralovih orjunaša?

Novosti s drugog svijeta

Premda sebe doživljavaju kao nesmiljene borce protiv hrvatskoga nacionalizma, Novosti su de facto njegov medijski proizvođač zbog sustavnoga izrugivanja hrvatske države, nacije, povijesti, Domovinskog rata, himne, zastave, grba, tradicije, Katoličke crkve, obitelji... – vrijednosti i institucija do kojih je velikoj većini Hrvata stalo. To izrugivanje i ismijavanje, koje je daleko od dobre političke satire, Hrvati pripisuju Srbima jer su Novosti formalno srpski list u kojemu kolaboriraju orjunaši hrvatskoga podrijetla, navodi Kasapović. Novosti su jednostavno toksične, a Kasapović potvrđuje moju tezu da one najviše štete rade upravo Srbima u Hrvatskoj, gurajući ih u permanentni sukob s Hrvatima, a za

interese male sekte Jugoslavena koji se služe zaplotnjačkim i bizantinskim metodama.

Foto: Boris Kovacev / CROPIX

Možda najbolju definiciju Feralovih orjunaša daje njima suprotstavljena srpska strana: Knezović piše kako su Feralovi revolucionari postali “reakcionarni i kontraproduktivni za bilo kakav vid tolerancije” te destruktivno djeluju na hrvatsko-srpske odnose jer suživot esencijalno ugrožava perspektive potencijalne četvrte Jugoslavije koju oni žele. Kako se list srpske manjine pretvorio u “duhovni centar četvrte Jugoslavije za proizvodnju stalne polarizacije i netrpeljivosti”? Pa posve je sigurno da legitimnost za to viktorejanci nisu dobili na izborima. Oni sebe ne smatraju ni političkim aktivistima, a kamoli političarima – izbore i demokraciju preziru i mrze gotovo kao slobodno tržište. Razumljivo, ni jedno ni drugo ne omogućuje im preživljavanje, zaključuje Kasapović.

Ne samo to nego su Novosti postale “mala sekularna kapelica Viktora i viktorejancu da iz nje sistematski ruše politički ugovor Srpskog narodnog vijeća, koji leži u pomirenju Srba sa sobom, s Hrvatima i s Maticom”. Novosti, piše Olivera Radonić, Ivančić koristi za “štetno pisanje za srpsku zajednicu u Hrvatskoj” od kojega samo on ima koristi jer je taj “samozvani tumač nacionalnih osjećaja i skrbnik partizanskih brigada, divizija i korpusa” cijelo vrijeme živio na “lažnim pobjedama i iskopanim rovovima”. U opisu Kneževićeve, koliko god slikovit bio, nema zapravo ništa bitno novo – nova je samo (srpska) strana s koje pljušte optužbe na račun Viktora i viktorejancu, navodi Kasapović. Međutim, sama pojava te srpske strane mogla bi imati velike implikacije.

Ne podnose ni Srbe ni Hrvate

Dakle, Srbi su konačno shvatili da je Feral glasilo jedne isključive ideološke sekte, čiji su duh – duh izazivanja razdora i netrpeljivosti preko lošeg i recikliranog humora – prenijeli u Novosti. No ta sekta jednako ne podnosi Srbe koliko ne podnosi ni Hrvate. “Prvoga apostola sekte Viktora Ivančića njegovi su vjernici i epigoni proglasili najboljim novinarom u povijesti ovih prostora. No Ivančić se odavno prometnuo u vodećega ideološkog davatelja, koji tridesetak godina piše jedan te isti tekst”, tvrdi Knežević, a njegova sekta djeluje kao družba kobaca koji neprestance motre svaki incident svojih ideoloških i političkih neprijatelja ne bi li potvrdili svoje teze o ovdašnjoj “ustašiji”. Bio to pozdrav “Za dom spremni”, ušato U naškrabano na vratima garaže, išaran izborni plakat SDSS-a ili nešto četvrto.

No oni će morati otići iz Novosti, jednostavno zato što je Pupovčev SDSS nakon dva desetljeća ispaao iz Vlade, čime je DP, ako ništa, dokazao da Hrvatska može i smije oformiti Vladu bez Srba. Što je veliki korak za Hrvatsku jer se time dokida bitna dogma kako velikosrba tako i orjunaša, da Srbi moraju patronizirati Hrvatima i stalno ih nadgledati jer su Hrvati, po njihovu mišljenju, nedorasli demokraciji i moraju imati dušobrižnike u vidu Pupovca koji će paziti da se ne poustaše i ne osnuju neki novi Jasenovac. Drugim riječima, iako je konstitutivna uloga Srba u Hrvatskoj izbačena iz Ustava još za Tuđmana, u praksi se održalo to da su Srbi konstitutivni narod u Hrvatskoj, uz malu pomoć izbornog zakona.

Nije teško složiti se s Kasapović da će Pupovac, nakon ove šizme, potražiti utočište u “srpskom svetu”: za feralovce je on ionako nebitan, potreban im je tek da im osigura platformu za njihovo djelovanje iza kojeg ne stoji ništa osim osobnih interesa pa se ne treba ni čuditi njegovoj zlokobnoj najavi danoj u vidu “upozorenja” koju je izrekao na obilježavanju srpskih žrtava Oluje 3. kolovoza 2024., da će budući ratovi biti gori od onih iz devedesetih godina prošloga stoljeća. No svakako je bolje kad se ljudi razotkriju i nastupe sa svojih stvarnih pozicija, pa ako se Novosti nakon raskola prestanu skrivati iza jugoslavenstva, a postjugoslaveni iza Novosti, to bolje.

https://www.dnevno.hr/vijesti/holjevac-otkriva-glavni-problem-s-pupovcevim-novostima-srbi-su-konacno-shvatili-2502549/?fbclid=IwY2xjawEyfU1leHRuA2FlbQIxMQABHR4_Di-pjrKx_HzdFy8K1tt8twFUs25it9CzHjUvCJB8CD3g5m_eZ2SI0w_aem_NIbZtIWvO0OotWFOQv747w

**DR. SC. VLADIMIR GEIGER, DRAGOVOLJAX.COM,
2024.**

PANIKA ZBOG PROJEKTA 'SNOVI'

Poslije Budaletine javio se i Viktor Ivančić koji je sada kolumnist lista Srpske nacionalne manjine u RH "Novosti".

Da one nacionalne manjine čiji su sunarodnjaci izvršili fašističku agresiju na Hrvatsku, koja je prethodno bila razoružana. Bila je razoružana jer oni moćnici koji su ih podržavali znali su kako Srbi nikada nisu dobili neki rat koji su sami vodili, i u takvi ratovi su se završavali "bežanijama".

Znamo da i takva Hrvatska bez oružja uspjela se obraniti od te fašističke agresije i natjerat Srbe u ono što jedino znaju – u novu "bežaniju". To je najbolje opisao onaj koji ih je poveo u agresije Slobodan Milošević proglašivši srpsku hrabru vojsku vojskom zečeva. Naravno ima Hrvata koji nikada nisu željeli nezavisnu Hrvatsku pa su se nadali da će razoružana Hrvatska izgubiti, a kad nije ili su izravno kolumnisti u takvim novinama kakve su Novosti ili pišu za druge novine u RH koje nisu hrvatske. To im je omogućeno jer su svjetski moćnici koji nisu željeli nezavisnu Hrvatsku uspjeli slične političare dovesti na vlast pa im je i jest zadaća da ostvare Srpsku Hrvatsku, kad već nisu uspjeli u zamisli o očuvanju Srboslavije, tj. Kako je davno Tanja Torbarina konstatirala Jugoslaviju kao najveću moguću Veliku Srbiju. Takve ljude je dano opisao kineski filozof i ratnik Sun Tzu sa samo dvije riječi – najogavniji ljudi.

Zato se moglo i očekivati da će se se poslije Budaletine javiti i netko iz „Novosti“. I doista javio se Viktor Ivančić. . I još u tekstu citira Budaletinu. Meni je tekst toliko zabavan, jer kao ruga se a plače nad sudbinom jer očekuje da neće katedre za povijest Filozofskih fakulteta u RH u skoroj budućnosti biti prepune 'istoričara', tj. raznih Drobilica (pardon Goldsteina), Jakovina, Markovina, Klasića... Da ni u medijima ih neće biti. A hoće li država moći i dalje davati silne novce novinama u kojima radi Ivančić. On spominje 'garnituru renomiranih desničara i konzervativaca, u rasponu od ANTE NAZORA do VLADIMIRA GEIGERA, od DAVORA MARIJANA do Marija JAREBA'.

A kad se vidi da su ova četvorica dio Projekta SNOVI jasno je da ih mora plašiti kad samo pomisle da će oni imati više mogućnosti za svoj znanstveni rad, jer oni su doista znanstvenici za razliku od 'istoričara' koji su obični politički aktivisti.

Pa i nedavno je jedan takav rad Vladimira Geigera doveo do ostavke ravnatelja JUSP Jasenovac. O tome pogledajte knjigu:

J. Pečarić: Tko će odgovarati zbog protuhrvatskih laži JUSP Jasenovca? Dragovoljac.com, 2024.:

<https://www.dragovoljac.com/images/minifp/juspjasenovac.pdf>

Koliko li je samo Geiger članaka napisao i Ivi Drobilici. Tako sam i nedavno na facebooku stavio njegov najnoviji osvrt na knjigu Ive Drobilice:

https://www.maxportal.hr/premium-sadržaj/dr-geiger-o-knjizi-ive-goldsteina-povijest-bez-fusnota/?fbclid=IwY2xjawGikDtleHRuA2F1bQIxMQABHVHm3tKpEP7AaQt-Q8FGBt3zkBqXK1Ms-wUyb_IB-IO6816jmYN1v_3XjQ_aem_kat2QNNG8ueO9EWUaw4CMw

Pogledajte

„Počelo je tako što je Goldstein u tjedniku Globus od 5. svibnja 2018. iznio tvrdnju kojom je objasnio što se dogodilo s mnogobrojnim leševima – a prema njemu, riječ je o najmanje **90.000 do 100.000 žrtava** logora Jasenovac:

„Na samom kraju rata, početkom travnja 1945., vratilo se nekoliko naj viđenijih jasenovačkih koljača nakon dvije-dvije i pol godine u Jasenovac, jer su znali točno pozicije masovnih grobnica. Zapovijed je glasila da se ‘tragovi grobova imaju uništiti po svaku cijenu’. [...] iz [Njemačkog] Reicha su dovezeni strojevi koji su lomili kosti leševa. [...]”³³

Nakon zagrijavanja u Globusu Goldstein se posebno snažno raspištoložio 17. lipnja 2018. na Hrvatskoj televiziji, u emisiji Nedjeljom u 2, kad je izjavio:

„[Miroslav] Filipović Majstorović [...] je najbolje znao te grobnice. On je išao u Chelmno, kod nacista se instruirati kako se uništavaju leševi, čak su doveli strojeve koji uništavaju kosti. [...] Drugim dijelom su, kosti, koje su našli, od nosno iskopali [u Jasenovcu], uništavali u tim strojevima.”³⁴

A nakon tih konfabulacija, Goldstein u svojoj knjizi Jasenovac – kao što je poznato i kao što sam već pisao – spomenuti stroj za drobljenje kostiju uopćenije spomenuo. Jasno da nije spomenuo da je ustaški časnik Filipović Majstorović otišao na instrukcije u njemački logor Chelmno, niti je spomenuo da su ustaše takve strojeve dovezli u Jasenovac, jer je sve prethodno što je Goldstein izjavio u Globusu i na Hrvatskoj televiziji šarlatanska izmišljotina, laž, nešto čega bi se (valjda?) trebao sramiti bilo koji razuman i pošten čovjek, a kamoli ne redovni sveučilišni profesor.

U ljeto 2021. u *Jerusalem Postu* objavljen je tekst u kojem je Goldstein izvrgnut kritici (kao autor potpisan je David Goldman, što je očito izmišljeni identitet). U tom je tekstu, pored ostaloga, spomenuta i Goldsteinova izmišljotina o stroju za drobljenje kostiju koji su ustaše na kraju rata dopremili u logor Jasenovac. Tada je Goldstein za Večernji list među ostalim „objasnio”

„[...] kako je u TV-emisiji Nedjeljom u 2 iznio tezu da su leševi uništavani i spravom za mljevenje kostiju što su nacisti radili u logorima u sklopu opće poznate ‘Akcije 1005’, a ustaše su, to nije nikakva tajna, i u tom pogledu usko surađivali su [sic!] nacistima.”³⁵

Razumljivo, Goldstein je time objasnio isključivo s kojom lakoćom može lagati. Nije on u Nedjeljom u 2 iznio „tezu” da su leševi u Jasenovcu uništavani spravom

za mljevenje kostiju, nego je to iznio kao činjenicu, kao što je vidljivo iz prethodno navedenog citata.

Na ovome mjestu ipak moram otići u digresiju. Kao što sam naveo, u ljeto 2021. po hrvatskim medijima širila se vijest o Goldmanu i Goldsteinu, Jerusalem Postu i drobilici. Ako nešto nisam propustio, u cijeloj toj medijskoj oluji u čaši vode ipak nisam primijetio da su o svemu tome nešto napisali Vlado Vurušić i Robert Bajrušić, novinari Jutarnjega lista. Ili pak književnik Miljenko Jergović. Spomenuti, uvijek kao seoski bubnjari spremni staviti se na raspolaganje širenju ili obrani Goldstein-Agitpropa, odjednom su zašutjeli kad se povuklo pitanje drobilice koju je izmislio Goldstein.

A onda će doći dr. Mataušić (s dr. Bućin), pa će pravednički zaključiti da nisam Goldsteinu u stanju naći pogrešku, nego mu ispravljam zarez. Ja bih dr. Mataušić s dr. Bućin ljubazno preporučio da s Goldsteinom odu u ekspediciju u Lonjsko polje, možda negdje nalete na tu drobilicu koju su ustaše donijeli iz Njemačke. U međuvremenu, jasno, Goldstein ne posustaje, pa i u ovoj knjizi, kao vrhunski alkemičar hrvatske historiografije, ono što mu se oko ostataka žrtava Jasenovac hoće, napastuje u težnji da to pretvori u činjenice:

„[...] U dijelu sonde iskopanih sredinom šezdesetih godina pored tragova paljevine nađeni su i komadići kostiju, što ukazuje na to da su se kosti, osim što su se spaljivale, i sustavno usitnjavale, jer ih se nije moglo posve uništiti vatrom. [...] Opisana metoda uništavanja tragova zločina istovjetna je praksi razvijenoj u logoru smrti u Chelmnju, u sklopu 'Akcije 1005', u kojoj su od 1942. sustavno uništavani tragovi nacističkih zločina u okupiranoj Poljskoj, SSSR-u, pa čak i u Srbiji. Moguće je procijeniti broj spaljenih leševa na temelju primjera u logoru smrti Bežec: kapacitet jedne tamošnje lomače, na kojoj je radilo 300 zatočenika, bio je 2000 leševa u 24 sata, potom je napravljena još jedna, što znači da se u Bežecu moglo spaliti 4000 leševa dnevno. Ako su slično radili u Jasenovcu na četiri tamošnje lomače (toliko ih spominje Berger) moglo se spaliti dvostruko više leševa. Dakle, broj spaljenih leševa mogao bi se brojiti u tisućama.”³⁶

A i ostali spomenuti su se u svom radu itekako zamjerali srpskim slugama ili po Sun Tzuu najogavnijim ljudima.

Da za razliku od 'istoričara' Ivančić spominje povjesničare i tvrdi kao i Budaletina da oni dominiraju hrvatskom povijesti. Naravno, tako mora biti, tj. i država ne bi smjela financirati one koji zastupaju jugo-komunističku ili srpsku paradigmu u hrvatskoj povijesti, koji moraju govoriti i pisati tako jer su naučili da u komunizmu mogu postojati samo 'istoričari' koji pišu po poznatoj činjenici da je LAŽ NAJVIŠE POMOGLA SRBIMA U POVIJESTI. A to je nemoguće među Hrvatima sprovesti ako se ne zabrani ISTINA.

Davno sam tvrdio da poznate Miloševićeve riječi SRBI SU POBJEDNICI U RATU, A GUBITNICI U MIRU treba tumačiti suprotno jer to je točno za Hrvate: HRVATI SU POBJEDNICI U RATU, A GUBITNICI U MIRU. Zato imamo ovakvu državu gdje 'povjesničare' i ovakav povijesni projekt financira poduzetnik

(Roglić), a Drobilici, Jakovini, Markovini, Klasići i sličnine financira i država a i oni koji su protiv nezavisne Hrvatske, pa su i stalno su na svim glavnim medijima. Znete li za onu židovsku kletvu: IMA PA NEIMAO! Da i Budaletina i Ivančić i mnogi drugi zato strahuju, pa ih treba žaliti. Jer biti – kako ih je Sun Tzuu nazvao – najogavnijim ljudima – je takvo da se oni gade i onima za čije interese rade. Zato je zabavno čitati njihove tekstove sada kada su očito u strahu da će izgubiti sve što su svojim lažima stekli. Kada se rugaju lako je vidjeti da plaču, kad nešto tvrde lako je vidjeti da je to neistina. Kad ih tako čitate vidjet ćete da oni zaista precizno pokazuju kakva bi RH trebala biti.

Da čitajući tako nije samo zabavno čitati njihove tekstove već i korisno jer pokazuje kakvu vlast mi imamo koja im je takvo djelovanje omogućila. Zato čitajte Ivančića (s podsmjehom):

UVREDE & PODMETANJA

15/11/2024

MOKRI SNOVI

PIŠE Viktor Ivančić

Ako je komunizam crknuo prije tri i pol decenije, nije li možda Branko Roglić taj koji ga – upuštajući se u novi sveti rat protiv utvare – "vječno ostavlja na vlasti"? I ako jest, zašto to radi? Zbog čega "jedan od najbogatijih Hrvata" svoj predsmrtni život posvećuje borbi protiv posmrtnog djelovanja komunizma?

<https://www.portalnovosti.com/mokri-snovi>

Domovina u zagrljaju poduzetnika – Branko Roglić (FOTO Slavko Midžor/PIXSELL)

Ostatak života posvetit ću domovini – svečano kaže BRANKO ROGLIĆ, vlasnik Orbico grupe i "jedan od najbogatijih Hrvata", u Večernjem listu. "Nemoj, molim te!" panično kaže Domovina u prvome pasusu ovoga teksta.

Samo što ovaj potpisnik, jasna stvar, ne raspolaže dovoljnom količinom mašte da Domovinu spasi od ljubavi kojom je Branko Roglić namjerava obasuti. Prema najavi, zagrlit će je toliko snažno da bi joj mogao zgužvati pluća, skrckati rebra i destruirati ključne dijelove kraljeznice. Jedina nada za Domovinu leži u činjenici da je "jedan od najbogatijih Hrvata" već čovjek u ozbiljnim godinama, pa "ostatak života" kroz koji bi trebala trpjeti izljeve njegovih emocija možda neće trajati fatalno dugo.

Poduzetnik je svoj zavjet isporučio prilikom najave projekta dovitljiva naziva SNOVI (Sučeljavanje, Naobrazba, Ovladavanje, Vrednovanje, Identitet), kroz koji će financirati četrdeset i osam hrvatskih historičara, a ovi će svojim istraživanjima i publiciranim radovima stvarati "sintezu o hrvatskoj povijesti 20. stoljeća". "Dosta je bilo laži", entuzijastično poručuje mecena, treba iskorijeniti pogubno "binarno sagledavanje" nacionalne historije, njegova garda eksperata objavljuvat će samo ono "sto posto provjereno". "Prošlošću za budućnost!" glasi parola na mrežnoj stranici projekta.

Ukratko, SNOVI će nam donijeti hrvatsku povijesnu realnost; SNOVI će osigurati stvarnu sliku novije nacionalne prošlosti, lišavajući nas halucinacija, buncanja i noćnih mora koje su isključivo lijevoga porijekla, tvrdi dobročinitelj. Stoga je okupio garnituru renomiranih desničara i konzervativaca, u rasponu od ANTE NAZORA do VLADIMIRA GEIGERA, od DAVORA MARIJANA do MARIJA JAREBA, kao jamstvo da će se odvažno kročiti ideološkom stazom što je utrta još početkom devedesetih, onim slavim rušenjem više od tri tisuće partizanskih spomenika i usplamtjelom antikomunističkom strašću koja do danas karakterizira njihovu stručnost. "Nećemo dopustiti da nam prošlost kroje ostaci prošlosti!" – ne glasi parola na mrežnoj stranici projekta SNOVI, ali se podrazumijeva.

Učini li vam se da je stvar u konceptualnom smislu prilično debilna, bit ćete u pravu. Tim više što mobilizirana ekspertna trupa ionako već uvelike proizvodi službenu verziju povijesti, zauzimajući pritom najvažnije pozicije na fakultetima, u institutima i na stranicama školskih udžbenika. JURICA PAVIČIĆ u Jutarnjem listu ispravno zaključuje da "ljudi koje će Roglić dodatno financirati već jesu hrvatska historiografija", da "svi ti ljudi već primaju plaću za posao koji im Roglić plaća" i da će, shodno tome, preko njegova ingenioznog projekta "službena akademska zajednica, država i krupni poduzetnik udružiti snage ne bi li dvostruko blindirali novu Istinu".

Zato je korisnije usmjeriti pažnju na motivaciju dobrotvora. "Nadam se da ćemo ovim znanstvenim pristupom pridonijeti čišćenju od komunističkih i svih laži koje opterećuju odnose među ljudima", kaže Branko Roglić za Slobodnu Dalmaciju, a da se ne bi pomislilo kako su "sve laži" jednako pogubne kao i one "komunističke", odmah se nadopunjuje: "Komunizam je iza sebe ostavio strašne laži, imao je strašnu propagandu koju je stvarao kao da će vječno ostati na vlasti. Komunizam i komunističke laži umnogome su zamrsile odnose među narodima."

I sada će SNOVI, dakako, te odnose razmrsiti, rasteretit će ljude i narode, jer je omiljeni hrvatski bogataš odlučio svoj životni preostatak i nešto sredstava s bankovnog računa "posvetiti domovini". Lijepo. Trideset i pet godina nakon kraha komunističkog režima, društveno odgovorni poduzetnik spašava Hrvatsku od komunističke pošasti. Čovjek se, logično, pita: ako je komunizam crknuo prije tri i pol decenije, nije li možda Branko Roglić taj koji ga – upuštajući se u sveti rat protiv utvare – "vječno ostavlja na vlasti"? I ako jest, zašto to radi? Zbog čega "jedan od najbogatijih Hrvata" svoj predsmrtni život posvećuje borbi protiv posmrtnog djelovanja komunizma?

Zbog domovine, glasi službeni odgovor. Njegovi istupi upućuju tek na to da je dekomunizacija Hrvatske na historiografskom planu zadaća od povijesne važnosti. Takvi su to SNOVI: dominira predodžba domovine kao cvjetnog polja, šarene livade pod čijom se humusnom površinom nalazi bezbroj nagaznih mina što ih je iza sebe ostavio bivši zločinački režim, pa su Roglić i njegova hrabra povjesničarska brigada odlučili prionuti čišćenju terena. Svako toliko netko će pogrešno zakoračiti i odletjeti u pizdu materinu zbog detonacije komunističkog zla, ali što se može, valja neustrašivo gurati naprijed, do konačne pobjede.

Prva garnitura barjaktara postkomunističkog antikomunizma tako je, za određenu svotu živog novca, proširila članstvo, mada se i dosad te časne čeljadi namnožilo preko svake mjere, od IVANA ARALICE u ranijoj do MIRJANE KASAPOVIĆ u poznijoj fazi hrvatske državotvorne tralalajke. Ne uspjevši se probiti snagom intelekta ili akademskim statusom, Roglić je naposljetku platio ulaznicu, iako je već duže vrijeme odan križarskoj borbi, upražnjavajući logički neizdrživi, ali unutar kluba obvezujući misaoni manevar – da davno propali poredak osuđuje za sve trenutačne nevolje i društvene devijacije.

Prije neku godinu, na primjer, u televizijskoj emisiji ALEKSANDRA STANKOVIĆA fenomen raširene korupcije objasnio je ovako: "Od malih nogu treba učiti djecu poštenju. Kod nas to nije bio slučaj, jer smo imali socijalizam. On je potpuno izopačio razmišljanja ljudi." Istom prilikom dodao je da su glavni akteri pljačkaške privatizacije "bili ljudi sa socijalističkim *mindsetom*".

Premda ga žustro olajava kada pokušava objasniti kako će funkcionirati SNOVI, donator desničarske historiografije prakticira "binarno sagledavanje" tekuće zbilje: postoji organska veza između socijalizma i nemorala, za razliku od kapitalizma, s kojim stvari stoje obrnuto; nepoštenje je dakle socijalistički proizvod, dok su kapitalizam i slobodno tržište valjda generatori čestitosti; svaka kapitalistička svinjarija utoliko ima jasno socijalističko izvorište... To što je socijalizam pretvoren u razvaline prije punih trideset i pet godina, Roglića ne opterećuje, jer on njeguje arheološki pristup analizi sadašnjosti.

A onda je na red došla prošlost, pod geslom "prošlošću za budućnost", odnosno za Domovinu, kojoj će "jedan od najbogatijih Hrvata" pokloniti svoju starost i očistiti je od "komunističkih laži". Domovinu nitko ne pita za mišljenje dok stenje u zagrljaju ambicioznog zaštitnika. Pa evo, dajmo joj ovdje priliku:

"Poštovani gospodine Rogliću,

najljepše vas molim da ostatak svoga života – za koji želim da potraje što duže – posvetite nečemu drugom, a ne meni. Preporučujem vezenje ili filateliju.

Još bih vam i oprostila prepotentnu gestu kojom mi udjeljujete svoje cijenjeno skrbništvo, smatrajući da bih ja trebala biti nekakav antikomunistički brlog dizajniran po vašoj mjeri. Čim hrvatski kapitalist i trgovački špekulant vašega profila objavi da radi u interesu hrvatskoga naroda i hrvatske domovine, uhvati me gorki smijeh. Kakva lakrdija!

Svaki vaš potplaćeni radnik, svaka izraubovana čistačica u vašim uredima, svaki vozač dizalice u vašem skladištu, važniji mi je od stotinu gnjavatora poput vas, gospodine Rogliču, jer takvi za mene čine neusporedivo više od onih koji ih sistematski cijede, a pritom smatraju kako im broj nula na bankovnome kontu daje pravo da se proglašavaju prorocima i uzimaju me u lažnu zaštitu.

Sve bih to ipak zanemarila, kažem, ali jednu vam stvar ne mogu oprostiti: nakupili ste toliko godina u kostima, a još niste naučili da postoji razlika između patriotskog i idiotskog.

Zauvijek vaša,
Domovina"

**J. PEČARIĆ I Z. HODAK, DR. SC. IVICA GRANIĆ,
DRAGOVOLJAC.COM., 2025.**

NORMALNO JE DA ONOME TKO VRIJEDJA
UTEMELJITELJA RH DOBIJE TOLIKO. IPAK GAZDAMA
KOJE NISU ZELJELE RH SE TREBA DODVORITI.
ZABORAVILI STE MOJU TVRDNJU: KAD GAZDA
MIJENJA SLUGU UVIJEK NADJE BOLJEG SLUGU

IVICA GRANIC

MIRJANA KASAPOVIĆ O JERGOVIĆU

Da, zanimljiva ali i beskrajno točna konstatacija, hrvatsko Ministarstvo kulture isplaćuje potpore postjugoslavenskim autorima. Sarajevski patriota, kako je vidljivo, onaj koji je pok. Tuđmana nazvao krivoustom lešinom koja leži na Mirogoju, i koji je otvoreno navijao protiv hrvatske nogometne reprezentacije, ćopio je skromnih 106.507 EURića. Nije loše, nije loše.

Politologinja Mirjana Kasapović u svom osvrtu “Boris Postnikov, graditelj ‘Književne Republike Jugoslavije’” na portalu Heretica objavila je podatke koje bacaju novo svjetlo na temu kulturnjaka – književnika koji u svojim djelima promoviraju anacionalnu politiku i Kasapović te autore, po Postnikovoj terminologiji, naziva postjugoslavenskim književnicima iz Hrvatske. Na temelju podataka Ministarstva kulture, Kasapović izdvaja autore čije izdavanje knjiga i prijevode na druge jezike sufinancira Ministarstvo. Listu predvodi Miljenko Jergović.

Financijska potpora Ministarstva kulture i medija prijevodima djela najistaknutijih postjugoslavenskih autora na strane jezike, 2016-2025.*

Autori /autorice	Broj djela	Broj stranih jezika	Iznosi potpora u eurima
Miljenko Jergović	23	16	106.507
Slavenka Drakulić	11	15	67.608
Jurica Pavičić	6	7	48.702
Dubravka Ugrešić	10	11	41.882
Slobodan Šnajder	3	7	40.910
Daša Drndić	6	7	30.800
Ante Tomić	4	7	21.452
Olja Savičević Ivančević	5	7	20.450
Marko Pogačar	10	7	13.900
Ivana Sajko	4	5	13.899

* Svi podaci dostupni su na mrežnim stranicama Ministarstva kulture i medija, razvrstani prema godinama i oblicima potpore. Kunski iznosi preračunati su u eure prema službenom tečaju (1 euro = 7,5 kuna). U 2025. obuhvaćene su potpore dodijeljene u veljači i travnju.

**MIHAEL MIŠO MONTILJO, DRAGOVOLJAC.COM.,
2026.**

**KOMENTAR: METOD ZASTRAŠIVANJA I OPTUŽBE ZA
ANTISEMITIZAM**

Prof. dr. sc. Ivo Goldstein već dugi niz godina pokušava sudovima 'dokazati' svoju istinu.

METOD ZASTRAŠIVANJA
(iz knjige J. Pečarić, REVIZIONISTI U HAZU, Zagreb, 2020.)

ANTE BIRIN:

GOLDSTEINOVA HISTORIOGRAFSKA METODOLOGIJA – OGLEDAN PRIMJER
ZATUCANJA POVIJESNIH ISTINA

IVO GOLDSTEIN
MRAČNI PROFESOR NA STRANI ZLA I SMRTNI NEPRIJATELJ SVAKE
POVIJESNE ISTINE!

*Dr. sc. Ante Birin je viši znanstveni suradnik u Hrvatskom institutu za povijest. Autor je više znanstvenih radova i monografija.

<https://www.hkv.hr/hrvatski-tjednik/34185-a-birin-goldsteinova-historiografska-metodologija-ogledan-primjer-zatucanja-povijesnih-istina.html>

NAPONENA: Pogledajte i:

<https://narod.hr/hrvatska/potpisnik-beogradske-deklaracije-obranimo-povijest-tuzio-svoga-kolegu-povjesnicara>

<https://hrvatskonebo.org/2020/06/24/goldsteinova-metoda-goldsteinov-obraz/>

TOMISLAV VUKOVIĆ

TOBOŽNJI BORCI PROTIV REVIZIONIZMA SKUPA S IDEOLOŠKIM
EGZEKUTORIMA TRUJU HRVATSKU JAVNOST I HISTORIOGRAFIJU

Portal HKV-a,, 18 Svibanj 2020.

<http://dragovoljac.com/index.php/politika-i-drustvo/21493-toboznji-borci-protiv->

[revizionizma-skupa-s-ideoloskim-egzekutorima-truju-hrvatsku-javnost-i-historiografiju](#)

TOMISLAV VUKOVIĆ O SUDSKIM TUŽBAMA DR. GOLDSTEINA: UHODANI
OBRAZAC ZA PRETRPLJENE ‘BOLI’

11. srpnja 2020.

<https://narod.hr/hrvatska/tomislav-vukovic-o-sudskim-tuzbama-dr-goldsteina-uhodani-obrazac-za-pretrpljene-boli>

DR. SC. ANTE BIRIN O TUŽBI IVE GOLDSTEINA: ‘SUDSKIM PUTEM
POKUŠAVA ZASTRAŠITI MENE I DRUGE NEISTOMIŠLJENIKE’

<https://narod.hr/hrvatska/dr-sc-ante-birin-ljevicarska-paradigma-i-goldsteinov-protuznanstveni-rat-protiv-revizionizma>.

Birinov članak, potkrijepljen znanstvenom aparaturom, reakcija je na Goldsteinov intervju objavljen u Nacionalu 21. travnja ove godine.

<https://narod.hr/hrvatska/dr-sc-ante-birin-o-tuzbi-ive-goldsteina-sudskim-putem-pokusava-zastrasiti-mene-i-druge-neistomisljenike>

IZUZETNO OTKRICE KOLEGE GOLDSTEINA

<http://dragovoljac.com/index.php/razno/22400-izuzetno-otkrice-kolege-goldsteina>

Zapravo radi se o mom komentaru i ukazivanje na dio mog Pisma Predsjedniku i Predsjedništvu HAZU-a iz 2012., a portal *narod.hr* je očito citirao moj tekst iz 2017. Očito je pismo bilo zanimljivo i pet godina kasnije kao što je bio i tada, a vidimo da je i danas u još goroj varijanti.

Naravno, mnogim istinskim znanstvenicima njegovi uradci su smiješni, a u ovoj novoj tužbi protiv mene ide toliko daleko da vjeruje da nije problem što je on izmislio DROBILICU KOSTIJU u Jasenovcu, već je problem kada mu se drugi, a ima ih jako mnogo, rugaju zbog toga. A ruganje je najmanje moguće kada umjesto da ga se kazneno progoni on koristi čudnovate sudove kojima pokušava postići nedodirljivost zbog tih svojih laži.

I u mom slučaju vidjeli smo: USPIJEVA, čak i da ga promoviraju u AKADEMIKA.

I evo opet u najnovijem broju Hrvatskog tjednika:

PAD PRVOG IZ TROLISTA ‘ISTORIČARA’ Koji je bio najpoznatiji falsifikat čovjeka kojeg je Igor Vukić nazvao ‘Ivo Drobilica’?

<https://croativ.net/pad-prvog-iz-trolista-istoricara-koji-je-bio-najpoznatiji-falsifikat-covjeka-kojeg-je-igor-vukic-nazvao-ivo-drobilica-36686/>

GOLDSTEIN OPET BRILJIRA: DROBILICA JE IZGLEDALA KAO MJEŠALICA ZA
BETON KOJA FUNKCIONIRA KAO MLINAC ZA ORAHE

<https://grude.com/clanak/?i=352515>

HRVATSKI TJEDNIK: IGOR VUKIĆ – ŠTO TO DROBI IVO GOLDSTEIN

<https://croativ.net/ht-igor-vukic-dno-znanstvenika-sto-drobi-ivo-goldstein-23665/>

IGOR VUKIĆ: 'NEGATIVCI SU UVIJEK USTAŠE, NADBISKUP STEPINAC I
POTOM – SVI HRVATI'

<https://zupakomin.com/igor-vukic-negativci-su-uvijek-ustase-nadbiskup-stepinac-i-potom-svi-hrvati/>

'MODERNI UM'

ŠARIĆ: NEMA ISTRAŽIVANJA O JASENOVCU, SVE SE ZNA! UDEŠ LI U ARHIV, IDEŠ U
ZATVOR!

<https://narod.hr/kolumne-i-komentari/saric-nema-istrazivanja-o-jasenovcu-sve-se-zna-udes-li-u-arhiv-ides-u-zatvor>

PROF. BIOČIĆ: KRIVOTVORENJE SUVREMENE HRVATSKE POVIJESTI UZ
KOMUNISTIČKE DOGME – ZAŠTO SVEUČILIŠTE NE REAGIRA?

<https://narod.hr/hrvatska/prof-biocic-krivotvorenje-suvremene-hrvatske-povijesti-uz-komunisticke-dogme-zasto-sveuciliste-ne-reagira>

KLASIĆ I GOLDSTEIN O JASENOVCU, A ONDA NAPALI THOMPSONA, CRKVU,
STEPINCA, FILMOVE IZ 90-IH...

<https://narod.hr/hrvatska/klasic-i-goldstein-o-jasenovcu-a-onda-napali-thompsona-crkvu-stepinca-filmove-iz-90-ih>

IZUZETNO OTKRIĆE KOLEGE GOLDSTEINA

SEDAM GODINA JE UŽIVAO U IMENU DR. SC. IVO DROBILICA I SADA GA
LAŽNI AKADEMIK ŽELI MIJENJATI
MENI JE IPAK BOLJE SAMO DODATI NOVU TITULU:
'AKADEMIK' IVO DROBILICA

FAH IDIOT TJEDNA

Ivo GOLDSTEIN;
jugoslavenski povjesničar:
'Nisam rekao da nije bila drobilica, nije se zvala drobilica, zvao se valjak, valjak je bio zato tamo u Jasenovcu za drobljenje kostiju.'

HT: Hvala Bogu što se pojavio ovakav gigant dr. Ivo Valjak Drobilica. Sada će Hajdaš Dončić, Milanović naročito, Plenković, Pupovac i ostali s još više entuzijazma odlaziti u Jasenovac.

Don Anđelko Kaćunko:

Najprecizniji naziv za propale, tj. neuspjele akademike dao je pjesnik Joja Ricov: JADKADEMIK...

A nije loša ni ova: KAKADEMIK 😊

Dodao bih: Doista i akademici mogu biti i propali i neuspješni. Ali Ivo Drobilica je 'AKADEMIK'.

Možda bi ga trebali i izabrati u HAZU, kad mu je trebalo samo 7 (SEDAM) godina da se sjeti da nije bila drobilica nego valjak 😊

GOLDSTEINOVE UVREDE ZA ANTISEMITIZAM

Iako to sudovima u prethodnom postupku nije bilo važno, mislim da itekako jest važna činjenica tko je s takvim uvredama počeo jer je time on bio taj koji je nametnuo taj stil međusobnih 'obračuna'. A to je bio upravo prof. Ivo Goldstein. O tome svjedoči tekst:

PORNOGRAFIJA U POVIJESTI

Hrvatsko slovo, 14. Kolovoza 1998.

Tekst. to pokazuje, a u prvom procesu sudovima ni to nije bilo važno.

Goldstein to ponavlja i u novijoj knjizi:

Ivo Goldsteina *"Antisemitizam u Hrvatskoj od srednjega vijeka do danas"*, (Fraktura i

Židovska vjerska zajednica "Bet Israel" u Hrvatskoj, Zaprešić i Zagreb, 2022., 632 str.). Nevjerojatna je Goldsteinova uvreda na str. 221. knjige gdje on spominje prvostupanjsku presudu knjige:

... Pečarićev u knjizi Brani li Goldstein NDH, čime je stavila u istu ravan profesionalnu historiografiju i ispolitizirani (revizionističko-neoustaški) amaterizam (garniran uvreda i klevetama, što je 2022. dobilo i sudski pravorijek). Zaključila je i kako "profesionalni povjesničari moraju povući granicu do koje mjere holokaust nudi objektivna pogled na povijest NDH". I uistinu, jesu li ubijanje 30.000 Židova, nešto manje Roma, mnogostruke više Srba i velikog broja Hrvata tek marginalna pojava u povijesti NDH ili bitan element koji određuje njezin zločinački karakter?

Tako sam Goldstein pokazuje kako me je sutkinja osudila za knjigu za koju nisam sam tužen. Ponavljam, tužen sam za knjigu:

J. Pečarić, *Druker / Predsjednik o Puhovskom*, Portal dragovoljac.com, 2020.:

<http://www.dragovoljac.com/images/minifp/druker.pdf>

A na str. 241. Goldstein piše:

Pečarić je, usput, veličao Milu Budaka (to mu postaje omiljena tema) otvoreno promovirao ustaštvo, pisao antisemitske tekstove ("Cionisti četnikuju po Jasenovcu") i recenzirao jedan kvazihistoriografsko - revizionistički pokušaj (Mrkoci – Horvat, Ogoljena laž logora Jasenovac)

Pet godina poslije smrti profesora Mrkocija, autora feljtona o Goldsteinovoj knjizi iz 1999. Goldstein ovako piše o Mrkocijevoj knjizi iz 2008. A nije se usudio reagirati ni na feljton iz 2002.-2003. nego je njegove tvrdnje lažno pripisao meni, a mene su sudovi u RH osudili i tako se priklonili ovakvom sramotnom ponašanju Iva Goldsteina. Tako se može pisati o umrlom povjesničaru koji je cijeli život posvetio povijesti i autor dvije knjige, ali tuži sudu ako se spomene na isti način njegov otac i tuži jer kao nije mu otac neškoloivan jer ima napisane knjige. Vjerovali ili ne!

Pohvalno je da je u ovoj knjizi Goldstein pokazao zašto se ne treba baratati istrgnutim primjerima, ili kako se time brani, ali i dalje ostaje nejasno zašto ih lažno pripisuje akademiku Pečariću i zašto mu to sud odobrava:

str. 455. Goldsteinove knjige:

Na početku novog vala promocije revizionističko-neoustaške "istine" o Jasenovcu-nakon 2000. stoji knjižica (128 str. malog formata) Vladimira Mrkocija i Vladimira Horvata Ogoljela laž logora Jasenovac. Josip Pečarić je u predgovoru s negodovanjem konstatirao kako je "danas u Hrvatskoj kao točna prihvaćena brojka žrtava Jasenovca koju zagovaraju otac i sin Goldstein - od 80 do 100 tisuća". Ključna teza glavnog autora Vladimira Mrkocija jest da valja dovesti u pitanje broj jasenovačkih žrtava koje predlažu Goldsteinovi, jer, tobože, "za masovna ubijanja zatočenika nema dokaza", a "u Jasenovcu, osim Židova i Cigana, nije bilo naivnih zatočenika. Svi ostali, osim možebitnih iznimaka bili su zatvoreni zbog antidržavne terorističke djelatnosti, i bili bi u svakoj državi u sličnim okolnostima za ista djela osuđeni i zatočeni". Pored te apsurdne i duboko nemoralne tvrdnje, Mrkoci se najviše bavi uljepšanim prikazom svakodnevnog logoraškog života, dokazujući to istrgnutim primjerima iz memoara Milka Rifferra i trotomne knjige Antuna Miletića, a prešućujući

neusporedivo brojnije podatke iz istih knjiga koji daju pravu sliku Jasenovca kao brutalnog logora smrti. 2

J. Pečarić, Vladimir Mrkoci, Zagreb, 2021., str. 285.

Piše u knjizi poslije Mrkocijeve smrti i komentira njegovu knjigu, a za Feljton ga nije tužio nego mene. Za razliku od tate Slavka Mrkoci ne samo da ima knjige već je bio i profesor povijesti! On je imao dokaz da je školovan – diplomu o završenom fakultetu.

TKO KOGA VRIJEĐA?

-na mnogo mjesta tuženik, na osobito omalovažavajući način, vrijeđa tužiteljevu uspomenu na pokojnog oca tužitelja Slavka Goldsteina („neškolorani amater tata Slavko" str. 103 i drugdje),

Ne znam tko je ovdje lud. Tko omalovažava tatu Slavka zato što nije završio fakultet, ali ipak bio u Komisiji za žrtve u devedesetim i lažima pokrenuo hajku na tu Komisiju. O tim lažima je moja knjiga kojoj je to u podnaslovu je riječ 'prevara':

J. Pečarić, Kazimir Sviben / O Goldsteinovoj prevari, , dragovoljac.com, 2024.:

<https://www.dragovoljac.com/images/minifp/sviben.pdf>

Da nije završio fakultet njegov tata svjedoči i hrvatska povjesničarka izv. prof. dr. sc. Vlatka Vukelić:

“Goldstein je objavio dvije monografije o NOB-u, međutim, one su publicističkog karaktera... Nisu sve knjige koje povjesničari objave ujedno i znanstvene, pogotovo, ukoliko su u nekakvom suautorstvu, gdje se profesor naročito istaknuo suradnjom s pokojnim ocem, koji čak nije ni imao diplomu iz povijesti,”

Na Wikipediji za Slavka Goldsteina piše:

Slavko Goldstein (Sarajevo, 22. kolovoza 1928. – Zagreb, 13. rujna 2017.), bio je hrvatski političar, scenarist, knjižar, leksikograf i povjesničar amater židovske nacionalnosti.

https://hr.wikipedia.org/wiki/Slavko_Goldstein

Uspio sam naći i narugao se tome da su ga proglašavali i doktorom znanosti, ali doista za to nitko ne zna, a ne vidim da je i sada Ivo Goildstein dao podatak o fakultetu koji mu je otac završio.

Na ovaj način on se ruga svom ocu više od svih drugih koji kažu da mu je otac neškoloran. Vidjeti Prilog 12.

Uz to Slavko Goldstein je obnašao utjecajne funkcije i to koristio u napadima na druge ljude. U Prilogu 13. dajemo jedno otvoreno pismo koje smo poslali HAZU prof. dr. sc. Matko Marušić (koji je stalno na listama 2% najutjecajnijih znanstvenika Sveučilišta u Stanfordu) i ja, a koje je nastalo i zbog djelovanja Slavka Goldsteina.

A spomenimo da su o prevarama četvrta i peta knjiga, ali i:

J. Pečarić, Filip Lukas, dragovoljac.com, 2023.

Pogledajmo i:

GOLDSTEIN NIJE U HAZU-U ZBOG NESTRUČNOSTI, A NE ZBOG
ANTISEMITIZMA!

Davor Dijanović (*Portal HKV-a*, 5. lipnja 2012.)

Treće pismo HAZU-u
PRIZNAJEM: AKADEMICIMA SMETA TO ŠTO JEDAN ŽIDOV PROUČAVA
NOVIJU HRVATSKU POVIJEST

http://www.hrsvijet.net/index.php?option=com_content&view=article&id=21925:josip-peari-priznajem-akademicima-smeta-to-to-jedan-idov-prouava-noviju-hrvatsku-povijest-&catid=30:ostalo&Itemid=24

IVO I HRVATSKI ANTISEMITIZAM

Prije tri dana sam upozorio na recenziju Mirjane Kasapović novog uradka **Ive Goldsteina** "Antisemitizam u Hrvatskoj od srednjega vijeka do danas":

<https://direktno.hr/direkt/kasapovic-ostro-recenzirala-novu-goldsteinovu-knjigu-doista-sam-pojedinim-trenucima-osjetila-nelagod-277126/>

Jučer je o toj recenziji imamo i tekst na portalu narod.hr:

Dr. Kasapović: Knjiga Ive Goldsteina o antisemitizmu o Hrvatskoj je loša, promašena i vrlo problematična

<https://narod.hr/kultura/dr-kasapovic-knjiga-ive-goldsteina-o-antisemitizmu-o-hrvatskoj-je-losa-promasena-i-vrlo-problematicna>

I Hrvoje Hitrec je komentirao taj najnoviji uradak Iva Goldsteina:

Ivo i hrvatski antisemitizam

Ivo Goldstein napisao knjigu o antisemitizmu u Hrvatskoj od srednjega vijeka do danas. U granice Hrvatske uvrstio, čast njemu, Bosnu s Hercegovinom, Srbiju, Sloveniju, kako bi hrvatske protusemitske izljeve kroz stoljeća malo podebljao. Čuveni znanstvenik i povjesnik od formata zadržao se poglavito na osobama iz 19. i 20. stoljeća, pa je tako kao antisemite prokazao redom: Strossmayera, Starčevića, Radića, Supila, Šenou, A. Kovačića, Matoša, Gjalskog i naravno Tuđmana. Pronašao je protusemite i među svojim suvremenicima, pa nabraja Petra Vučića, Antu Kostelića (!), Vicu Vukojevića, Milana Ivkošića i – Vedranu Rudan. Knjigu je objavila Fraktura koja od hrvatske države u pravilu dobiva pet puta više novca od ostalih nakladnika. Glede Matoša, tek sam sada shvatio zašto se njegova rodna kuća u Tovarniku obnavlja desetljećima i tomu nema kraja.

<https://www.hkv.hr/izdvojeno/komentari/hhitrec/39868-h-hitrec-toplinski-val-vrijeme-inflatorno-s-pogledom-na-recesiju.html>

Nadao sam i sebe vidjeti u tom društvu antisemita po Goldsteinu.

S razlogom.

U intervjuu s Ivom Goldsteinom u *Slobodnoj Dalmaciji* od 13. srpnja 2002. Goldstein navodi slučajeve u kojima bi novi Kazneni zakon trebao osigurati kazneno gonjenje. To su Branka Šeparović zbog verbalnog delikta, Petar Vučić zbog navodnog antisemitizma u knjizi *Hrvatstvo i židovstvo* i ja.

Za mene kaže: "Ne znam radi li se o klasičnom antisemitizmu, ali već me duže vrijeme po tisku gadi i vrijeđa izvjesni Josip Pečarić, matematičar koji je sebi umislio da

zna nešto o povijesti". Dakle, ako "gadiš i vrijeđaš" prof. dr. Ivu Goldsteina, tj. ako komentiraš njegove tekstove tako da ti on ne može odgovoriti na tvoje komentare - onda si antisemit i to takav da te treba kazneno goniti. Tekst *Je li Ivo Goldstein antisemit?* Slobodna Dalmacija nije objavila pa je objavljen u mojoj knjizi *Trijumf Tuđmanizma*, Zagreb, 2003.

U recenziji prof. Kasapović spominje i Vučića i gđu Šeparović, pa sam se ponadao da sam spomenut i ja.

Međutim, čini se da je Goldstein nešto i razumio iz tog mog odgovora u kome sam se narugao tom posebnom antisemitizmu (gaditi i vrijeđati Ivu Goldsteina) za koji je tražio kazneni progon pa me izgleda nema u društvu dr. Vučića i gđe Šeparović u ovoj knjizi.

Uspio sam se ipak pronaći. Na str. 505. piše:

Državnim novcem financirano državotvorno Hrvatsko slovo u svom „pravednom“ nacionalističkom gnjevu zapalo je 1998. u antisemitizam. Prvo je objavljen članak Josipa Pečarića pod sugestivnim i u biti antisemitskim naslovom Cionisti četnikuju po Jasenovcu, iako u samom članku Pečarić tek blago kritizira voditelja jeruzalemskog „Centra Simon Wisenthal“ Efraima Zurofa da gleda kroz prste srpskim antisemitima, dočim Hrvatsku zbog odnosa prema povijesti nepravedno kritizira. Agresivan (antisemitski) naslov nije bio sukladan sadržaju članka. Međutim, tada nikom iz redakcije Hrvatskog slova nije pala ni vlas s glave.

Ako netko pomisli da je Goldstein sam shvatio ovo što piše o mom tekstu prevario se. To sam ga ja podučio.

Ali ovdje mi je zanimljivije upozoriti na slijedeći dio iz tog mog odgovora:

I zaista, i ja sam se bavio tim pitanjem, ali u članku "Srpsko podmetanje povjesniku Tuđmanu - Prnjatovićeve izvješća o logoru Jasenovac" objavljenom također u Hrvatskome slovu, 1. svibnja 1998. Dakle, riječ je o vrlo delikatanj temi - izvješćima Srbina Vojislava Prnjatovića davne 1942. godine danim Nedicevoj komisiji u Beogradu i tamošnjim crkvenim vlastima.

Po objavljivanju tog članka g. Montiljo, predsjednik hrvatsko-izraelskog društva prijateljstva, čestitao mi je i sugerirao da se tekst prevede na engleski tako da bi ga mogli čitati i u Izraelu.

G. Montiljom me je tada znao predstaviti kao velikog prijatelja Židova.

Zato ću dati završetak tog teksta koji je g. Montiljo želio vidjeti i na engleskom:

Ipak, činjenicu da je Tuđmanova knjiga napadana zbog citiranja Prnjatovića, a nisu na isti način napadane spomenute knjige tiskane u Beogradu, jedino je i moguće objasniti spoznajom o teškom položaju Židova u Srbiji kroz cijelu povijest i zabrinutost Židova diljem svijeta za sudbinu Židova u današnjoj Srbiji. Povijest stradanja Židova u Srbiji dao je Philip J. Cohen u knjizi "Srpski tajni rat". Vjerojatno je cilj i najnovijih tiskanja Prnjatovićeve izjave u Beogradu - pritisak na Židove! Primjetimo takodjer da Cohen u svojoj knjizi navodi niz najnovijih antisemitskih zbivanja u Srbiji. Na primjer, 15. siječnja 1992. "Pravoslavlje", službeno glasilo Srpske pravoslavne crkve, donijelo je članak pod naslovom "Jevreji ponovo raspinju Hrista" u kome se govori o "patološkoj" mržnji izraelskih političara prema kršćanstvu, pa čak i da su srpske pravoslavne kaludjerice često bivale pretučene u Izraelu. Broj nije povučen iz prodaje. Ili pak kada su Rusi priznali Hrvatsku i Sloveniju, Tanjug je za to optužio "aktivnost jevrejskog lobija na najvišem nivou u rukovodstvu ruske diplomacije". Kako su se mogli osjećati Židovi u Srbiji čitajući ovo u zemlji koja je u to vrijeme izvršila agresiju na Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu i u tim

državama provodila zločine istovjetne onima iz holokausta?

Koliko je velikosrpska politika bila uspješna pokazuje već sama činjenica da ni Židovi diljem svijeta uopće ne spominju činjenicu da je jedini judenlager na svijetu bio konc-logor Sajmište u Beogradu. Ne spominju ni činjenicu da su masovna gubilišta Židova bile beogradske ulice! A jedini judenlager na svijetu - konc-logor Sajmište - danas nije ni obilježen, niti se u Beogradu čuva spomen na njega. Dapače, Bulajić za svoje djelovanje ima potporu nekih židovskih krugova u svijetu. Zato on u knjizi koja govori o Tuđmanovoj knjizi ne želi ulaziti u te "sporne" dijelove Tuđmanove knjige! On samo kaže da "Jevreji ne bi trebalo da prime izvinjenje predsjednika druge nezavisne države Hrvatske"!

Toliko od jednog pornografa u povijesti.

Josip Pečarić

<https://bezczensure.hr/vlad/ivo-i-hrvatski-antisemitizam/>

KASAPOVIĆ OŠTRO RECENZIRALA NOVU GOLDSTEINOVU KNJIGU: 'DOISTA SAM U POJEDINIM TRENUCIMA OSJETILA NELAGODU ČITAJUĆI OVU KNJIGU'

<https://direktno.hr/direkt/kasapovic-ostro-recenzirala-novu-goldsteinovu-knjigu-doista-sam-pojedinim-trenucima-osjetila-nelagod-277126/>

<http://www.hrsvijet.net/index.php/vijesti/132-hrvatska/60946-mirjana-kasapovic-doista-sam-u-pojedinim-trenucima-osjetila-nelagodu-citajuci-goldsteinovu-knjigu>

SMATRA I DA JE ANALIZA MIRJANE KASAPOVIĆ TO DOKAZALA JURČEVIĆ ZA DIREKTNO: GOLDSTEINA NE TREBA SMATRATI ZNANSTVENIKOM, TOLIKO SE PUTA BLAMIRAO, OD DROBILICE DO DRUGIH IRACIONALNIH STAJALIŠTA

<https://direktno.hr/direkt/jurcevic-za-direktno-goldsteina-ne-treba-smatrati-znanstvenikom-toliko-se-puta-blamirao-od-drobilice-do-drugih-iracionalnih-stajalista-278357/>

PISMO PROF. DR. SC. SLOBODANA LANGA: VAŠA, NAŠA I NJIHOVA HRVATSKA GOLDSTEINOVA KNJIGA „HRVATSKA 1918 – 2008.“ PAMFLET JE KOJI VRIJEĐA ŽIVE I MRTVE!

„Hrvatski list“, 11. lipnja 2009.

Portal HKV-a, 16. lipnja 2009.

VJEROVALI ILI NE GOLDSTEIN ME TUŽI I KADA NJEGA I TATU MU UHVATIŠ U LAŽI

-znanstveno mišljenje tužitelja da je u Jasenovcu (logoru) stradalo od 80 do 100 tisuća žrtava tuženik naziva laži koja se u hrvatskoj i međunarodnoj znanstvenoj zajednici održava najviše zahvaljujući Goldstemima pa zato ovu brojku nazivam velikosrpska brojka Goldsteinovih i Draže Mihailovića" (str. 160. 203).

-tužitelju prebacuje da zastupa tezu o genocidnosti hrvatskog Naroda: „Goldsteini će izrijeckom negirati genocidnost hrvatskog naroda, ali će sve raditi da to bude rezultat njihova

djelovanja. Slično dr. Milanu Bulajiću koji nikad neće reći da je u Jasenovcu bilo 700.000 žrtava, ali će sve učiniti da to dokaže. Zato ja Goldsteine i mnoge druge u Hrvatskoj nazivam Bulajićevim učenicima" (str. 176).

*Dokazi knjiga HAZU i Tuđmanova bista', Zagreb 2024..
javne promocije knjige u screenshotu*

Dat ćemo dijelove teksta s tih stranica:

Str. 160 dano je objašnjenje nastanka mog naziva

VELIKOSRPSKA BROJKA GOLDSTEINOVIH I DRAŽE MIHAILOVIĆA

"Očito, Goldsteina rukovodi samo jedna misao: optuživati Hrvate za djela koja nisu počinili."

I doista do sličnog zaključka došli su mnogi hrvatski povjesničari i publicisti. To je bilo vidljivo i kod knjige koju je pisao sa sinom Ivom *Holokaust u Zagrebu* (vidjeti o tome npr. moju knjigu *Brani li Goldstein NDH?*). Međutim, treba znati da je Goldstein bio član Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava, pa je rezultate njihovog izvješća o radu od osnutka (11. veljače 1992. do rujna 1999. godine) hrvatskoj javnosti lažno prikazao kao konačno, što je s dolaskom "ljevičara" na vlast imalo za posljedicu ukidanje rada te Komisije, i postavljanje Goldsteina na funkciju predsjednika Savjeta Spomen područja Jasenovac. Tako danas u Hrvatskoj, i ne samo u njoj, kao točna figurira brojka žrtava Jasenovca od 80.000 do 100.000. Međutim, dr. Vjekoslav Perica pronašao je u Chicagu knjigu koju su 1943. izdali Eparhija Pravoslavne crkve iz Chicaga i Ravnogorski četnički pokret Draže Mihailovića. U njoj se govori o 40 tisuća ubijenih Srba u Jasenovcu. Polovica rata, pa množenje s dva daje donju granicu "rezervnoga" broja za "dokazivanje" navodne genocidnosti hrvatskog naroda. Znamo i to da kad Srbi spomenu koliko je ubijenih Srba, njihov se broj podrazumijeva kao broj ukupno poginulih. Jasno je stoga da i brojka koja se danas spominje jeste brojka koja također služi istoj svrsi, ali i to da je potekla iz velikosrpske kuhinje. Na životu se danas održava najviše zahvaljujući Goldsteinima pa zato ovu brojku nazivam: velikosrpska brojka Goldsteinovih i Draže Mihailovića.

Str. 203 -204. Pokazuje također kako je Krleža bio protiv te brojke:

Mislim da će mnogima u RH biti još smiješnije od znanstvenog pronalaska' po kome je Drobilica dobio ime kada shvate kada je član DHK 'očitao' lekciji Miroslavu Krleži.

Naime u toj knjizi imate i članak: KRLEŽA VS. HAZU (NAPADAJU TUĐMANA – DA UMREŠ OD SMIJEHA 9.). U njemu je dio teksta koji je zapravo Krležin odgovor na ove koji danas napadaju Tuđmana i prihvaćaju službeni broj žrtava Jasenovca koju sam ja nazvao VELIKOSRPSKI BROJ ŽRTAVA JASENOVCA GOLDSTEINOVIH I DRAŽE MIHAILOVIĆA. A taj broj Srbima i njihovim slugama u RH je osnovna u dokazivanju 'genocidnosti hrvatskog naroda'.

Evo kako Dobrica Ćosić opisuje svoju raspravu s Krležom:

Krleža i Ćosić o Jasenovcu

U knjizi *Lovljenje vetra* (2001) novinar Slavoljub Đukić donosi razgovor s Dobricom Ćosićem, vodećim srpskim književnikom u kojemu Ćosić opisuje svoj susret u kući Oskara Daviča s Miroslavom Krležom 1964. i ujedno rastanak od njega, s kojim se više nikada nije susreo. Zanimljiva je to priča i danas u kontekstu još uvijek živih rasprava o bližoj i daljnjoj prošlosti, o hrvatsko-srpskim odnosima i o logoru Jasenovac. Ćosićeva priča, u kroatiziranoj verziji, ide ovako:

„Spor je nastao kada sam izrekao neke primjedbe na račun Tuđmanova Instituta za radnički pokret, koji se po raznim pitanjima radikalno razlikovao od shvaćanja beogradskih povjesničara. Na moje iznenađenje, Krleža je cijelom svojom baroknom retorikom stao u obranu Tuđmana, tvrdeći da je apsolutna glupost izjednačavati Vladka Mačeka i Dražu Mihailovića, domobrane i četnike. O četnicima je mislio najgore, kao o šovinističkoj rulji. A o domobranima kao o regularnoj pacifističkoj vojsci jedne države, istina nesretne ali nekakve države. Da su domobranci pucali na vas partizane, vas ne bi bilo, rekao je. A onda je, s meni zapanjujućom žestinom, spomenuo Jasenovac, tvrdeći da ga Srbi uporno koriste i zloupotrebljavaju u svom antihrvatstvu, dokazujući da je u Jasenovcu ubijeno 700 000 Srba, što je apsolutna laž i glupost. Rekao sam: Ako nije sedamsto, onda je svakako šesto, o čemu postoji dokumentacija iz njemačkih izvora, inozemnih svjedoka i promatrača. Kakvih tvojih šesto tisuća, grmio je Krleža, govoriš bedastoće, to je vulgarna nacionalistička propaganda. Poslije toga obojica smo izgubili kontrolu. Dok je Krleža gubio kontrolu u svojoj kanonadi na moj srpski bezobrazluk, ja sam izazivački pitao: Je li ubijeno tristo? Je li ubijeno dvjesto? Pa dobro Krleža, je li ubijeno sto tisuća? Na to je Krleža skočio sa stolice, zakačio stol, zdjela sa juhom se zanjihala, a tast Oskara Daviča Hinko Lederer pribrano nam se obratio: Smirite se gospodo, juha je prima klasa. To je bio kraj mojega prijateljstva s Krležom“

Dodajmo tek. Tako dakle, juha se zanjihala. I to na stolu dvojice vodećih književnih korifeja onoga doba i one države. Njije se juha još uvijek. Kako tada tako i danas. (jj)

„Hrvatski tjednik“, 21. 3. 2024.

Str. 176-177. Ako ovako logički zaključujete neki sudovi će vas osuditi. Je li to zato što sam pokazao da Goldsteini lažu?

Saga o Goldsteinima

Da Goldsteinima nije strano korištenje neistinama mogu pokazati na primjeru mog intervjuja u *Slobodnoj Dalmaciji* 13. listopada. Tamo sam konstatirao:

"Svi koji promiču tezu o genocidnosti hrvatskog naroda, po definiciji na-padaju našeg blaženika (Stepinca, op. J.P.). Po tome ćete ih prepoznati. Naravno, Goldsteini će izriječkom negirati genocidnost hrvatskog naroda, ali će sve raditi da to bude rezultat njihova djelovanja. **Slično dr. Milanu Bulajiću koji nikad neće reći da je u Jasenovcu bilo 700 000 žrtava, ali će sve učiniti da to 'dokaže'** (istakao J. P.). Zato ja Goldsteine i mnoge druge u Hrvatskoj i nazivam Bulajićevim učenicima."

Evo kako to navode Ivo i Slavko Goldstein u tekstu "Akademik Pečarić uporno laže" (*Slobodna Dalmacija*, 20. listopada):

"U intervjuu pod naslovom 'Bulajićevi učenici kroje nam povijest' u Slobodnoj Dalmaciji od 13.10.2002. akademik Josip Pečarić tvrdi da Ivo i Slavko Goldstein 'promiču tezu o genocidnosti hrvatskog naroda'. Ovu bezočnu laž Pečarić varira na više mjesta u istom intervjuu tvrdeći da su 'Goldsteini... Bulajićevi učenici', jer **'slično dr. Milanu Bulajiću čine sve kako bi dokazali da je u Jasenovcu bilo 700 000 žrtava'** (istakao J. P.), pa time 'dokazali i genocidnost hrvatskog naroda'.»

Glavni urednik «Slobodne Dalmacije» je u dva navrata tražio da svoj odgovor «Lažu Goldsteini i to im je od Boga dano» skratim, pa kada sam to učinio – nije ga objavio!

Ovom prigodom trebam posebno upozoriti na knjigu Ivana Strižića *Žrtvoslov Slunjskog kotara* u kojoj Strižić pokazuje kako su jugokomunistički povjesničari udeseterostručili broj onih koji su po prijekom sudu osuđeni na smrt zbog izvršenja i/ili organiziranje pokolja obitelji Mravunac u Hrvatskom Blagaju i planiranje sličnih zločina u tom kraju, kako bi mogli pisati o tome kao o prvom velikom pokolju Srba u NDH. On pokazuje kako je u tome sudjelovao i Slavko Goldstein. Daje što je Slavko Goldstein o pokolju obitelji Mravunac pisao 1965., a potom i ono što piše danas. Ta njegova nova verzija ima malo što zajedničkoga s onom prvom, a Strižić pokazuje kako i nova Goldsteinova verzija tog događaja nije točna, pa konstatira:

"Očito, Goldsteina rukovodi samo jedna misao: optuživati Hrvate za djela koja nisu počinili."

Iako (ne)svršeni gimnazijalac Slavko Goldstein je očito vrlo važna osoba u jugokomunističkoj historiografiji! U više navrata pisao sam kako je brojka žrtava Jasenovca koju su Goldsteini nametnuli hrvatskim vlastima od 80 do 100 tisuća u stvari «rezervna» velikosrpska brojka pa je nazivam «velikosrpskom brojkom Goldsteinovih i Draže Mihailovića». Zašto? Dr. Vjekoslav Perica ("Sloboda Dalmacija", 27. srpnja 2002.) pronašao je u Chicagu knjigu koju su 1943. izdali Eparhija Pravoslavne crkve iz Chicaga i Ravnogorski četnički pokret Draže Mihailovića u kojoj se govori o 40 tisuća ubijenih Srba u Jasenovcu. Dakle, za pola rata polovica od spomenute brojke! I ona kao i ona od 700 000 treba osigurati tezu o genocidnosti hrvatskog naroda.

Kao što vidimo da našim arbitrima laž, neznanje, zla namjera i sl. nisu strani. Da parafraziramo Miroslava Toholja:

Sveti su antihrvatski ciljevi!

Tribina HKV-a, 30. listopada 2007.

«Hrvatsko slovo», 4. siječnja 2007.

Foto: fah

DR. KASAPOVIĆ: KNJIGA IVE GOLDSTEINA O ANTISEMITIZMU O HRVATSKOJ JE LOŠA, PROMAŠENA I VRLO PROBLEMATIČNA

28. lipnja 2022. u 11:30

Petar Horvatić

Politologinja **dr. Mirjana Kasapović** nedavno je u časopisu “Anali” Hrvatskog politološkog društva objavila recenziju knjige povjesničara **dr. Ive Goldsteina** “Antisemitizam u Hrvatskoj od srednjega vijeka do danas”.

Recenzija je prenesena na znanstveni portal hrcak.hr, i možete je pročitati ovdje. Svojom recenzijom dr. Kasapović doslovno je ‘uništila’ pisanje Ive Goldsteina. Ona smatra da knjiga Ive Goldsteina ima malu ili nikakvu znanstvenu vrijednost. Prema dr. Kasapović knjiga Ive Goldsteina je loša, promašena i bez znanstvene vrijednosti.

Sve je to potkrijepila primjerima iz knjige.

>Goldsteina maknuli iz saveza za Holokaust, tvrdi da je to ‘čistka nepodobnih’; no je li to istina?

Dr. Kasapović već na početku razotkriva Goldsteinove zamke

Već na samom početku knjige dr. Kasapović razotkriva vrlo problematično pisanje dr. Ive Goldsteina, posebno jer se radi o profesoru povijesti, specijaliziranom za srednji vijek.

“Goldstein se odlučio zaistraživanje protusemitizma u jednoj zemlji. Hotimice pišem o zemlji a ne o državi, jer Hrvatska najveći dio povijesti od srednjeg vijeka nije bila samostalna država nego su **hrvatske zemlje bile uključene u različite državne tvorevine** – Habsburšku Monarhiju, Mletačku Republiku, Osmansko Carstvo, Dubrovačku Republiku, Francusku, Italiju, Mađarsku, Jugoslaviju – u koeti. O državi se može govoriti samo od 1941. do 1945. (NDH) i poslije 1992. (Republika Hrvatska). Taj je problem Goldstein riješio tako što je suvremenu Republiku Hrvatsku prešutno “upisao” u povijest te je hrvatske zemlje koje su u srednjovjekovlju i novovjekovlju bile u sastavu raznih državnih tvorevina, a danas su dio Republike Hrvatske, tretirao kao područja Hrvatske.”, piše Kasapović. Pisanje o Hrvatskoj kao neovinom entitetu od državnih tvorevina kojih je bila dio, osim u periodu od 1941. do 1945. i od 1992. nadalje, vrlo je problematično sa stanovišta znanosti i povijesti, tvrdi dr. Kasapović.

“To znači da je, primjerice, protusemitizam u austrougarskom Varaždinu, Sisku i Zagrebu tretirao kao protusemitizam u Hrvatskoj. Takav je pristup pragmatičan, ali nije neproblematičan. Kako je protusemitizam bio i ostao i državna politika, pitanje je kome državno proizveden ili sponzoriran protusemitizam u Austrougarskoj Monarhiji treba pripisati. Nije li to austrijski i ugarski, a ne hrvatski protusemitizam?

Vrijedi i obratno: nisu li nediskriminacijski državno-pravni akti prema Židovima, poput Edikta o toleranciji cara Josipa II., austrijski, a ne hrvatski dokumenti? Problem je još zamršeniji ako se ima u vidu da su državni i nedržavni protusemitizam bili isprepleteni: nedržavni protusemitizam nerijetko je uzrokovala ili poticala država, ali je državna vlast često zabranjivala i suzbijala protusemitske izgrede u društvu i kažnjavala njihove počinitelje“, piše Kasapović i odlično uočava zamke koje postavlja Goldsteinovo pisanje.

Dr. Kasapović: Goldstein se nije držao znanstvenog metodološkog prisutpa

Dr. Kasapović tvrdi da se “Goldstein nije dosljedno držao toga metodološkog pristupa pa je u protusemitizam u Hrvatskoj ubrojio i pojave na područjima koja u naznačenom dijelu povijesti nisu bila, a nisu to ni danas, dijelovi Hrvatske”.

“Goldstein se nije dosljedno držao toga metodološkog pristupa pa je u protusemitizam u Hrvatskoj ubrojio i pojave na područjima koja u naznačenom dijelu povijesti nisu bila, a nisu to ni danas, dijelovi Hrvatske. Tako opisuje protusemitske izjave mostarskog učitelja i književnika Ivana Zovka s početka 20. stoljeća i ispad trgovca i veleposjednika Marka Perića u Derventi 1910., citira protusemitske napise Hrvatske sloge, glasila Hrvatske težačke stranke iz Bosne i Hercegovine, i Naše sloge, lista na hrvatskom jeziku koji je od 1870. izlazio u Trstu. Spominje kako Hrvatsko Recenzije, Anali 19(1) – (2022) akademsko društvo “Zvonimir” u Beču nije primalo Židove u članstvo, dok je društvo hrvatskih akademičara u Grazu bilo “vrlo agresivno” prema Židovima (153-155, 184, 237). U tim je slučajevima primijenjen kriterij etničke pripadnosti počinitelja protusemitskih ispada.

Njihovo bi uvrštavanje u knjigu bilo opravdano onda kada bi autor pisao o protusemitizmu Hrvata ili protusemitizmu među Hrvatima gdje oni bili. No u

tom slučaju ne bi bilo opravdano uvrštavanje u knjigu srpskog protusemitizma u Hrvatskoj (120-124, 193, 299 i d.), kao ni protusemitizma pripadnika njemačke (339 i d.) i bošnjačke manjine (520 i d.). Ne bi bilo mjesta ni za protusemitizam političkih emigranata u Australiji, Americi i zapadnoj Europi (434-438).”, piše Kasapović.

Dr. Kasapović: Goldstein vrlo skromno razmatra antisemitizam islamske zajednice u vrijeme NDH, za razliku od katoličke

“Kada je opis protusemitizma u Bosni i Hercegovini postao metodološki opravdan u okviru NDH, Goldstein o tome uglavnom šuti. U skromnu poglavlju o protusemitizmu u NDH, ne razmatra razmjerno snažan protusemitizam bosanskohercegovačkih muslimana. Ukazuje na protusemitske stavove Katoličke crkve, od nadbiskupa Alojzija Stepinca do provincijskih svećenika (405-416), ali ne prikazuje stavove članova Islamske vjerske zajednice, od reis-ul-uleme Fehima Spahe preko istaknutih članova El-Hidaje, poput Mehmeda Handžića i Mustafe Busuladžića, do džematskih imama. Sve se svodi na uvelike netočan osvrt na djelovanje Huseina Đoze, jednoga od najistaknutijih pripadnika uleme, i to više u poslijeratnome nego ratnom razdoblju u kojemu se Đozo prometnuo od Hrvata, ustaše i lojalnog građanina NDH u Muslimana, pobornika bratstva i jedinstva i lojalnog građanina Jugoslavije, suradnika “crvenog reisa” Sulejmana Kemure i člana jugoslavenskih izaslanstava na skupovima nesvrstanih, arapskih i islamskih zemalja.”, piše Kasapović

Dr. Kasapović: Period i djelovanje Titove Jugoslavije vrlo slabo opisano

A onda dr. Kasapović prelazi na područje o kojem se i danas šuti – snažno protužidovsko ponašanje u vrijeme Titove Jugoslavije.

“Kada je prešao na opis protusemitizma u socijalističkoj Jugoslaviji, više nije bilo granice između protuizraelske i protusemitske politike jugoslavenske državne vlasti,

ispada njezinih dužnosnika, pisanja partijskih i državnih glasila te pojava društvenog protusemitizma u pojedinima jugoslavenskim republikama, s jedne, i protusemitizma u SR Hrvatskoj, s druge strane. “Latentna” protusemitska faza 1945.-1967. opisana je uglavnom pomoću bizarnih incidenata pojedinaca.

“Manifestna” faza, koja počinje radikalnim zaokretom jugoslavenske vanjske politike poslije pobjede Izraela u Šestodnevnom ratu 1967. i posljedične okupacije područja koja su rezolucijom UN-a 1947. bila namijenjena arapskoj državi (Zapadne obale, Pojasa Gaze). i istočnog Jeruzalema, kao i sirijske Golanske visoravni). “U Jugoslaviji su se tada”, piše Goldstein, “počeli događati ‘anticionistički’ ispadi” (440). Bilo je to mnogo više od “ispada” – bila je to kontinuirana protuizraelska i protucionistička politika jugoslavenske države kojom je dirigirao Tito. Učvršćena je bila jugoslavenskim članstvom u pokretu nesvrstanih u kojemu su ton stavu prema “palestinskome pitanju” davale arapske i islamske države (Egipat, Irak, Sirija, Libija, Libanon, Sudan i dr.), kao i Palestinska oslobodilačka organizacija (PLO) kao nedržavna članica pokreta“, nastavlja dr. Kasapović.

Dr. Kasapović: Goldstein komentira kao znanstvenik sporadične izjave

Nadalje, "Goldstein ne analizira sustavno ni hrvatske političke ideologije ili, točnije, protusemitske sastavnice tih ideologija, nego komentira sporadične protusemitske izjave ispade njihovih predstavnika i zagovornika. Analiza protusemitizma u pravaštvu, katoličkom socijalizmu, agrarnom nacionalizmu, liberalizmu, socijaldemokraciji i drugima političkim ideologijama nadomještена je crtanjem 'protusemitskih profila' **Stjepana Radića, Ante Starčevića, Josipa Jurja Strossmayera, Frana Supila, Augusta Šenoa, Ante Kovačića, Antuna Gustava Matoša, Ksavera Šandora Gjalskoga, Milana Marjanovića** i drugih istaknutih figura hrvatske političke i kulturne povijesti. Nije ostao pošteđen ni **Miroslav Krleža**".

Zato Kasapović u recenziji navodi: "Kada se pristupi slikanju političkih profila pojedinaca onako kako je učinio Goldstein, gotovo se sve važne ličnosti hrvatske politike i kulture pokazuju kao protusemiti, jer su gotovo svi nekad i negdje kazali nešto nepoćudno o Židovima. S ponešto karikiranja moglo bi se kazati da u toj galeriji likova nedostaju samo **Zrinski i Frankopani**, pogotovo što se na jednom mjestu sugerira i da je ugarsko-hrvatski kralj **Andrija II.**, koji je vladao u 13. stoljeću, bio protusemit. Što je najgore, svi se oni interpretacijski pojavljuju kao preteče holokausta. Za mnoge se velike europske mislioce i umjetnike – od **sv. Augustina** do **Luthera**, od **Kanta** do **Voltairea**, od **Balzaca** do **T. S. Eliota** – vezuje neki oblik protusemitizma, ali teško je tvrditi da su oni pripremili holokaust. Premda se to danas doima blasfemičnim, protusemitski ispadi pojedinaca bili su uobičajeni u predholokaustovskoj povijesti kada je postojao širok konsenzus o 'toleranciji netolerancije' prema pripadnicima raznih rasnih, vjerskih i etničkih zajednica, a ne samo prema Židovima. Protusemitizmu se nije pridavala zlokobna važnost koju je stekao s usponom nacizma i holokaustom".

Zaključak dr. Kasapović: Osjetila sam neugodu čitajući knjgu Ive Goldsteina

Možda najvjernije je pročitati zaključak recenzije dr. Kasapović koji stoga prenosimo u cijelosti:

Zaključak

Svoju knjigu Goldstein završava ovako: U ovoj su knjizi predočene stotine podataka koje pokazuju kako je antisemitizam u proteklih gotovo stoljeće i pol bio i jest trajna bolest hrvatskog društva. Doduše, on je uvijek bio (osim u vrijeme NDH) periferna pojava, koja u bitnim elementima ne određuje politički i društveni život. Siguran sam da će biti ljutih reakcija javnosti na ovu knjigu, jer njezina tema nije ni uobičajena, a još manje popularna. Nit će ljudi koji će drugačije razmišljati i koji će je znati cijeniti, ali ni njima neće biti ugodno čitati čitavi tekst. Uvid u povijest hrvatskog antisemitizma razotkriva slojeve političke kulture, psihologije i mnogočega drugoga. To je uvid u hrvatsko društvo nekad i danas (534).

Znanstvenici ne dijele knjige na one koje je ugodno i neugodno čitati. Dijele ih na one koje su znanstveno relevantne zato što su teorijski i metodološki dobro

utemeljene, zato što otkrivaju nove fenomene i nude nove pristupe njihovu proučavanju i razumijevanju, zato što donose nove spoznaje i uvide u istraživane fenomene, zato što su napisane razumljivim i zanimljivim jezikom i dobrim i stilom, s jedne, i na one koje nisu znanstveno relevantne zato što nemaju ništa ili imaju malo od toga, s druge strane.

Ukratko, neugodno je čitati samo loše knjige.

Knjiga Antisemitizam u Hrvatskoj od srednjega vijeka do danas nije valjano teorijski i metodološki utemeljena, ne otkriva nov fenomen i ne nudi nov pristup njegovu razumijevanju, ne donosi nove spoznaje i uvide u njega, nije jezično i stilski zavidno napisana.

Temeljni su pojmovi nedefinirani i rastezljivi, a metodologija je svedena na selektivno, nestrukturirano i nesustavno nizanje i političko komentiranje, ponajviše, citata iz tiska na prostorima širima od povijesne i suvremene Hrvatske. Ipak, doista sam u pojedinim trenucima osjetila nelagodu čitajući ovu knjigu.

Osjetila sam je onda kada autor u knjigu uvodi članove vlastite obitelji, ponajprije oca Slavka Goldsteina, i kada se sâm pojavljuje u njoj.

Slavko Goldstein pojavljuje se u knjizi na više od dvadeset stranica u različitim ulogama: kao dijete židovske karlovačke obitelji kojoj se jedna hrvatska seljanka susteže poslati sina za kalfu, jer je čula da Židovi kolju kršćansku djecu i piju im krv (259); kao "novinar i filmski radnik" kojemu je policija 1967. počela prisluškiivati telefon zato što je "Jevrejini koji ima širok krug znalaca kako u zemlji tako i u inozemstvu" (441-442); kao predsjednik Židovske općine koji novinaru Vjesnika Hidajetu Biščeviću odgovara na protuizraelski tekst (460-461); kao osoba koja javnosti objašnjava što su Protokoli sionskih mudraca nakon što su dijelovi toga pamfleta objavljeni u ljubljanskoj Tribuni (466); kao netko tko je prvi u Vjesniku objavio "dio ovdje predstavljene argumentacije protiv Tuđmanovih navoda u Bespućima" i polemizirao s njime (481-482); kao ličnost koju Tuđman nije htio imenovati počasnim kanadskim konzulom u Zagrebu zato što nije "naš čovjek" i zbog kojega je sumnjičavo gledao na osnutak HSLS-a koji je privukao "sve židovstvo grada Zagreba, dosta Srba i Hrvata kojima je teško ići s HDZ-om zbog progona", premda je u punoj dvorani Radničkog doma "mogao vidjeti samo tri Židova: Daniela Ivina, Slavka Goldsteina i mene – Ivu Goldsteina"

(484); kao šticea osoba, jer nekoliko tjedana u jesen 1991. "u prizemlju zgrade u kojoj je Slavko Goldstein živio (stanovao je na drugom katu, od tri) 24 sata stražario je policajac" (499); kao objekt napadâ ustaškog emigranta Ive Omrčena koji je izjavio da "Amerika financira Goldsteina" (501), Mladena Schwarza, utjelovljenja "židovske samomržnje", koji je kazao da je francuski filozof Alain Finkielkraut "uspješno apsolvirao srbo-udbašku školu, a usput je očito prošao i ubrzani ljetni 'cursus completus' hrvatožderja u liceju majstora Slavka Goldsteina" (504) te "izvjesnoga" Šime Markovića koji je u pismu čitatelja u niskonakladnome Hrvatskom obzoru napisao, evocirajući uspomene na vukovarsku tragediju 1991. i opisujući proslavu oslobođenja u okupiranom gradu 1996., upitao: "Gdje su sad glasovi i povici tih Wiesenthala i Goldsteina?" (505); kao predmet optužbe jednoga opskurnog izdavača da mu je stalo primarno "do

prljanja hrvatske države” zato što je kritizirao objavljivanje Protokola sionskih mudraca, Tuđmanovih Bespuća, zamisli o prenamjeni Jasenovca itd. (508); naposljetku, poslije smrti bio je na internetu izložen “erupciji mržnje” (528-

529), a neki je mrežni anonimus upitao: “Kako je Slavko Goldstein postao povjesničar u Jugoslaviji a navodno nema nikakove kvalifikacije za to?” (532). Suzdržat ću se od citiranja dijelova u kojima Ivo Goldstein piše o samome sebi (484, 511, 516-517, 531-532). Neka čitatelji procijene težinu tih primjera i opravdanost njihova uvrštavanja u knjigu o protusemitizmu u Hrvatskoj od srednjega vijeka do danas.

Mislim da je osobnim i obiteljskim reminiscencijama mjesto u obiteljskim biografijama i autobiografijama. No zacijelo ima i onih koji misle drukčije. Među njima su očito i trojica recenzenata ove knjige: Aleksandar Jakir, Hrvoje Klasić i Kotel Dadon”, završava dr. Kasapović.

Odgovor prof. Goldsteina

Dr. Ivo Goldstein odgovorio je dr. Kasapović u Jutarnjem listu. ”Prije nekoliko dana informiran sam da se na internetu pojavila ‘recenzija’ **Mirjane Kasapović** moje knjige “Antisemitizam u Hrvatskoj od srednjega vijeka do danas”. Nisam mislio da trebam reagirati, iako u tekstu ima niz neprihvatljivih stavova, jer su autoričini intelektualni i znanstveni horizonti već duže vremena suženi na pisanje zajedljivih recenzija”, piše Goldstein u tekstu koji je dostupan samo pretplatnicima.

<https://narod.hr/vjera-i-kultura/kultura/dr-kasapovic-knjiga-ive-goldsteina-o-antisemitizmu-o-hrvatskoj-je-losa-promasena-i-vrlo-problematicna>

KASAPOVIĆ NA MOM FACEBOOKU

Foto: Mario Pusic/Cropix

SIMBOL VELIKE SRBIJE I KOMUNIZMA

-
**DR. MIRJANA KASAPOVIĆ MOŽDA ĆE IZAZVATI
VELIKI RAT 'DESNICE' I 'LJEVICE': 'TAJ SPOMENIK
TREBA SRUŠITI'**

Autor: Tomislav Kukec

7dnevnoSrijeda, 15. travnja 2026.

Zapravo je neobično što se punih trideset godina nije povela nikakva ozbiljnija rasprava o spomeniku na Petrovoj gori posvećenom “ustanku naroda Banije i Korduna”, zbog kojega su proteklih desetljeća češće izbijale političke razmirice nego što se razgovaralo o njegovoj umjetničkoj vrijednosti.

Započet sedamdesetih, a dovršen osamdesetih godina prošlog stoljeća, on je vizualno, po mnogim mišljenjima, klasični primjer jugoslavenskog monumentalizma, kiparskog pretjerivanja i grandioznosti, baš kao i brojni drugi spomenici podignuti u slavu Narodnooslobodilačke borbe, koji su u vrijeme Jugoslavije imali kulturni status i bili mjesta obaveznih političko-ideoloških hodočašća. Spomenik kojemu je autor znameniti hrvatski kipar srpskog podrijetla Vojin Bakić smatran je i prvorazrednom kulturnom vrijednošću u doba bivše države, ali s njezinim raspadom početkom 90-ih nepovratno ju je izgubio.

Za vrijeme Domovinskog rata, kada je to područje Hrvatske bilo pod okupacijom snaga paradržavne tvorevine Republike Srpske Krajine, u zgradu spomenika te u ostatke muzeja Partizanske bolnice i druge objekte uselili su se vođe pobunjenih Srba s Korduna i Banovine, pretvorivši ga u svoju “komandu”, odakle su godinama u pohode smrti u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini odlazili pripadnici nekih od najzloglasnijih četničkih jedinica i drugih srpskih paravojnih skupina.

Spomenik posvećen “ustanku naroda Banije i Korduna” klasični je primjer jugoslavenskog monumentalizma i grandioznosti. Foto: Srdjan Vrancic / CROPIX
Novo značenje

Petrova gora danas ponajprije privlači zaljubljenike u prirodu i pokojeg (jugo)nostalgičara, a mnogi ne bi ni čuli za naselja Gvozd i Vrginmost da ondje u

doba bivše države nisu organizirana masovna “nobovska hodočašća” kojima se obilježavalo stradanje naroda toga kraja u Drugome svjetskom ratu. Stoga i nije čudno što je Petrova gora sve ove godine mirno, ali nepovratno propadala. Enormno skup spomenik, jedan od financijski najzahtjevnijih projekata u kulturi toga doba na hrvatskome tlu, danas je tužan kostur s kojeg su zainteresirani odavno skinuli sve što je imalo bilo kakvu vrijednost.

Prof. Mirjana Kasapović smatra da Bakićev spomenik ne bi trebalo obnavljati, nego prepustiti zubu vremena. Foto: Goran Mehkek/Cropix

Spomenik Vojina Bakića u javnom je prostoru oživila politologinja prof. Mirjana Kasapović, poznata po svojoj britkosti i jasnoći misli te jasno artikuliranim rečenicama kakve mnogi nisu kadri izgovoriti ni napisati. Sasvim prikladno, svoj je esej o ovom i drugim Bakićevim djelima prof. Kasapović objavila na portalu Heretica, gdje i inače objavljuje članke od kojih se, blago rečeno, diže kosa na glavi zagrebačkoj salonskoj ljevici. Mirjana Kasapović, naime, prva je u trideset godina rekla ono što mnogi misle, ali se nisu usudili javno izgovoriti.

Spomenik na Petrovoj gori bitno je promijenio simbolično značenje i danas više nije spomenik antifašizmu ni njegovim vrijednostima, nego upravo suprotno: spomenik progonu i pokolju hrvatskog stanovništva koje su, po nalogu i uz logističku i financijsku potporu Miloševićeve Srbije, od 1991. do 1995. proveli pobunjeni Srbi Korduna i Banovine. Kasapović smatra da Bakićev spomenik ne bi trebalo obnavljati, nego prepustiti zubu vremena. I većina naših sugovornika smatra da bi baš takav, zapušten i zaboravljen, bio snažna poruka jer bi istovremeno bio podsjetnik na malignu moć nekadašnjeg autoritarnog jugoslavenskog sustava, ali i na njegovu trulež i propast, te simbol krvavog raspadanja Jugoslavije.

Četničko uporište

Objašnjavajući kontekst, prof. Kasapović ističe ulogu **Mile Dakića**, čovjeka koji je bio ravnatelj Spomen-područja na Petrovoj gori još od 1965., a koji je, prema povijesnim zapisima, imao čelnu ulogu u radikaliziranju tamošnjeg stanovništva te organiziranju pobune po nacionalističkim i velikosrpskim uputama radikalnog i zločinačkog režima Slobodana Miloševića. Dakić kao profesor povijesti iz Karlovca još je u SR Hrvatskoj osnovao Jugoslavensku samostalnu demokratsku stranku (JSDS), koja nema zapaženog djelovanja u javnosti sve do 4. ožujka 1990., kad je organizirala masovni srpski nacionalistički skup na Petrovoj gori, na kojem je najavljena secesija “srpskih zemalja” od Hrvatske.

To se dogodilo, podsjeća prof. Kasapović, prije održavanja prvih slobodnih izbora i smjene vlasti u svibnju 1990., prije donošenja novoga Ustava u prosincu 1990. i prije donošenja saborske Deklaracije o proglašenju samostalne i suverene Republike Hrvatske u lipnju 1991. **Nijedan od tih događaja, koji se u suvremenim srpskim revizionističkim interpretacijama povijesti navode kao uzroci ili povodi oružanoj srpskoj pobuni u Hrvatskoj**, nije prethodio skupu na Petrovoj gori, napominje ugledna politologinja, dodajući da se Dakić i aktivno uključio u oružanu srpsku pobunu, pretvorio prostor Spomen-područja u uporište velikosrpskog otpora legitimnim hrvatskim vlastima, a ondje je stekao i nadimak “kapetan Darda”.

“Prema riječima ondašnjega načelnika općine Vrginmost Dmitra Obradovića, tu se okupila ‘najjača i najbrojnija... grupa ekstremista i četnika... koja je samostalno krenula s oružanim i pljačkaškim akcijama’”, navodi Kasapović u članku koji nećemo ovdje naširoko prepričavati, ali koji svakako vrijedi pročitati. Dodajmo samo da Kasapović bilježi indikativan trenutak Dakićeva povratka iz Srbije u Hrvatsku 2016., kada je u Karlovcu, u organizaciji mjesnog pododbora Srpskog kulturnog društva Prosvjeta, institucije koju

velikodušno financira hrvatska država iz svog proračuna, organizirao povratničku tribinu neskomna naziva “**Mile Dakić: stradanje poštenog intelektualca i književnika**”.

Kipareva unuka Ana Martina Bakić kaže kako se obitelj ne namjerava baviti politiziranjem ove teme.

Na fotografiji: Ana Martina i Vjera Bakić. Foto: Boris Kovacev / CROPIX

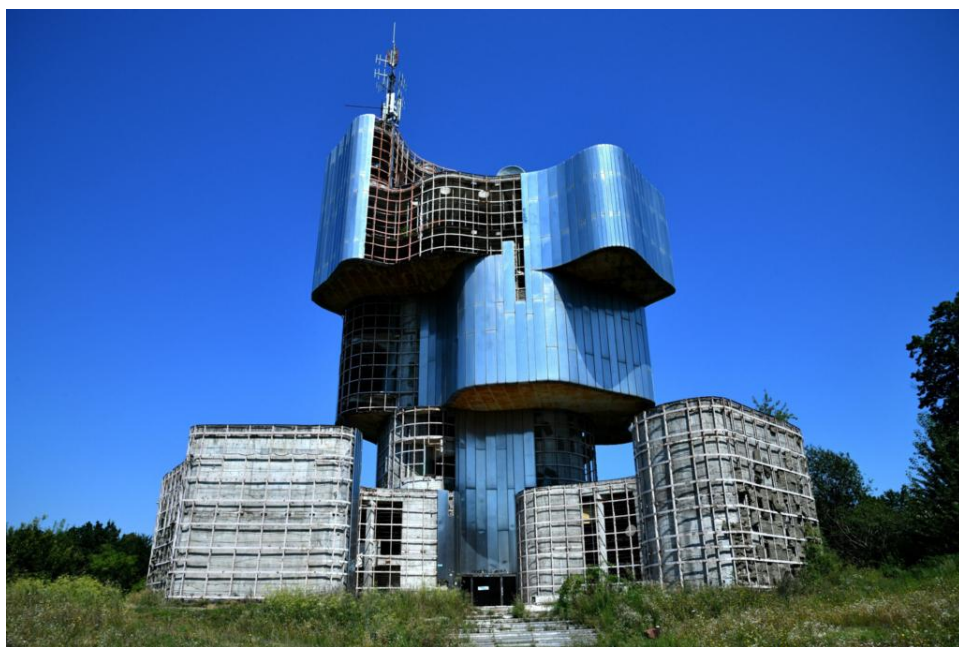
Spomenik zločinu

Za dio hrvatske javnosti nema nikakve dvojbe da je Petrova gora odavno izgubila svoju ulogu spomenika antifašističkim vrijednostima. Naravno, nitko objektivan neće zaniijekati da su se na tom području u Drugome svjetskom ratu dogodila masovna stradanja lokalnog živilja te da je tu bio **jedan od važnijih centara partizanskog otpora zločinačkoj NDH i njemačkim nacistima**. No zbog svega što se dogodilo devedesetih, istaknuti hrvatski intelektualci i istraživači s kojima smo o ovoj temi razgovarali smatraju da takvom spomeniku u modernoj Hrvatskoj nije mjesto, a nejasna im je i fascinacija dijela kulturne javnosti kiparom Vojinom Bakićem.

Po njihovu mišljenju, on nije bio ništa više od režimskog umjetnika koji je lagodno živio od izrade spomenika po narudžbi i naredbi državno-partijske vlasti. Umjetnost koja nastaje pod diktatom gubi pravo da se naziva umjetnošću, može biti riječ tek o zanatskim uslugama, koje je Bakić, kažu naši sugovornici, skupo naplaćivao. Ratni ministar zdravstva i sve donedavno jedan od prepoznatljivijih članova HDZ-a, **dr. Andrija Hebrang**, kaže da za njega, kao dijete kojem su komunisti pobili obitelj te mu nepovratno oduzeli desetljeća života, nema nikakve

dileme da spomenik na Petrovoj gori valja ili zaboraviti ili srušiti i pretvoriti u dostojanstven spomenik žrtvama zločinačkog komunističkog režima. Kaže kako je cijela komunistička vladavina bila farsa koja i danas stvara iskrivljenu istinu o tim vremenima u svijesti dijela javnosti.

“Sve vezano uz Jugoslaviju bilo je farsa, a komunizam je bio savršeno učinkovit u bacanju magle u oči građanima. Stvarao se privid lagodnog života: djeca su odlazila na besplatne fakultete, roditelji na godišnje odmore u državna odmarališta... **Manje se promišljalo o onoj drugoj, surovoj strani te zločinačke vladavine.** Da ne govorimo sada kako smo tek naknadno doznali da je bajka o lijepom životu bila financirana golemim javnim dugom, što je za cijelu priču najmanje važno. No mnogima je zbog tog privida jugoslavenskog standarda i komunističke bajke u Europi teško prihvatiti činjenice koje je Europa otkrila devedesetih, a mi se s njima nismo pomirili ni 2026. To je ponajprije da komunizam stoji iza stotina tisuća likvidacija, progona i zatvaranja svojih neistomišljenika. Da se u Jugoslaviji na robiju išlo zbog izgovorenih riječi, da je to u osnovi bila zločinačka diktatura”, kaže Hebrang.

Autor spornog spomenika znameniti je hrvatski kipar srpskog podrijetla Vojin Bakić.

Foto: Srdjan Vrancic / CROPIX

Medvedova odgovornost

Ističe kako u njegovu sjećanju u Jugoslaviji žive samo dvije vrste obitelji. “Postojale su dvije klase. Jedna je bila bliska Partiji i vozila Mercedese te živjela lijepim životom, a druga je živjela u bijedi, ponižena i zlostavljana od režima.

Moja obitelj pripadala je ovoj drugoj, ubijeni su zbog komunističke ideologije, odnosno, ubio ih je komunizam, a mene ostavio desetljećima bez obitelji, doslovno na cesti. U sklopu te bajke o Jugoslaviji trebalo je podizati spomenike, a Vojin Bakić tu se sjajno snašao. Sjajno je živio na osnovi primanja od države, podižući narodnooslobodilačke spomenike gdje god je to bilo potrebno”, govori **Hebrang, ne osporavajući da je Bakić bio samo dio velikog broja umjetnika koji su tada djelovali pod državnom paskom i za državni novac.**

No Hebrang se pita zašto danas moramo glumiti fascinaciju Bakićevim djelom kada dobro znamo u kakvim je političkim i društvenim okolnostima on radio. Primjećujemo kako Bakićevim opusom nisu fascinirani samo ljevičari nego i dio desnice, a **Hebrang se vraća na još jednu vječnu, pa ipak u nas zaboravljenu temu – lustraciju.**

“Hrvatska od svoje samostalnosti pa do dana današnjeg nije imala ni predsjednika ni premijera koji nije ili potekao iz Partije ili od roditelja komunista. Tako je bilo od prvih premijera, od Josipa Manolića do Franje Gregurića, a ništa bolje nije nam ni danas. **Hrvatska 2026. na vlasti ima komunističko dijete Zorana Milanovića na mjestu predsjednika države, a premijer Andrej Plenković je, još gore, obiteljski povezan s najvišim strukturama zloglasne Udbe.** U takvim okolnostima nemoguća je pomirba, realno sagledavanje činjenica i nazivanje stvari pravim imenom, a to je da je komunistički režim bio zločinački i da spomenicima koji ga slave u Hrvatskoj nema mjesta”, kaže **dr. Andrija Hebrang.**

Povjesničar umjetnosti i konzervator Andro Krstulović Opara kaže kako je Petrovu goru nemoguće sagledati iz jednog spektra. Foto: Goran Mehkek / CROPIX

Leglo ubojica

Ističe kako su **sporni svi spomenici koji slave zločine bivše države**, no onaj na Petrovoj gori udara u oči jer je u vrijeme Domovinskog rata postao uporište onih koji su činili strašne zločine nad civilima te legitimnim hrvatskim redarstvenicima i vojnicima. Samim time Petrova gora simbol je dvaju zločina, pri čemu je teško reći koji je bio suroviji, neljudskiji i brutalniji.

“Neki bi taj spomenik glorificirali, ali ja prema njemu mogu osjećati samo nelagodu, baš kao i prema činjenici da ministar branitelja Tomo Medved iz fonda ministarstva financira Virtualni muzej NOB-a te još desetke lijevih udruga, dok istovremeno radi sve kako bi se zaustavilo iskapanje 940 masovnih grobnica koje smo u moje vrijeme otkrili na hrvatskom području, a da se o žrtvama križnog puta od BiH do Hrvatske i ne govori”, kaže Hebrang.

Umirovljeni pukovnik HV-a **Ivica Pandža Orkan** već trideset godina, od kraja Domovinskog rata, posvećen je istraživanju zločina nad Hrvatima na Kordunu i Banovini. Kaže da za njega, koji je imao 21 godinu kada je rat počeo, Petrova gora nikada nije bila ništa drugo nego simbol zla i četništva.

“Ondje je godinama operirala jedna od najzloglasnijih četničkih paravojnih postrojbi – Pauk. Putem Radija Petrova gora građanima se puštala propaganda o Hrvatima kao ustašama i koljačima, a u ‘komandi’ su osmišljavane zločinačke operacije usmjerene prema Hrvatskoj vojsci, ali i razbijanju Petog korpusa u Bosni i Hercegovini. U ‘komandi’ je bio dom zloglasnih srpskih ubojica poput **Milorada Ulemeka, Frenkija Simatovića, Jovana Stanišića** i drugih, a po dokumentaciji koju imam, vidi se da je onamo rado dolazio i **Bogdan Rkman**, koji se danas predstavlja kao veliki antifašist”, otvoreno govori Orkan. Ističe kako su Srbi u ratu zlorabili sentiment lokalnog stanovništva koji nosi spomenik **Vojina Bakića**.

Propadanje ideje

“Isticanjem svog sjedišta u memorijalnom području Petrova gora oni su lagali ljudima, zlorabili taj prostor kako bi Srbe s tih područja uvjerali u Miloševićevu ideologiju i ideju da se vraćaju ustaše, koljači koji će ubijati Srbe i slično. **Kulisa Bakićeva spomenika bila je idealna za takvu propagandu**”, kaže Orkan, **dodajući kako antifašizam danas, poput Rkmana, zagovaraju oni koji su devedesetih otvoreni stali na stranu fašizma protiv hrvatskog stanovništva.**

“U Petrovu goru sklonili su se i ubojice hrvatskih policajaca iz Krnjaka i drugi besprizorni likovi te prošlosti. Ja mislim da je spomenik najbolje ostaviti da propada. Što će vlast s njime učiniti, teško je reći. Vidjeli smo da su dali milijune i za spomenik u Srbu koji slavi to što slavi... Ali za mene dvojbe nema, Petrova gora samo je simbol najgorog zla, ratnih zločina i četništva”, kaže Orkan.

Bivši HDZ-ov gradonačelnik Splita, saborski zastupnik i povjesničar umjetnosti te konzervator Andro Krstulović Opara, kaže da je Bakićevo djelo na Petrovoj goro nemoguće sagledati samo iz jednog spektra. “Ostaje činjenica da je **Vojin Bakić bio vrstan umjetnik, kipar koji je bio učenik velikog Frane Kršinića.** Konzervatorski gledano, povjesničari umjetnosti se često suočavaju s ovim fenomenom, propadanjem djela uslijed propasti ideje ili režima koji je

stvorio to djelo. S te je strane ovaj spomenik jasan simbol jedne države i ideologije koja je propala. Sve što se zbivalo s tim kompleksom za vrijeme velikosrpske okupacije je najzorniji prikaz smrti države, režima, ideologije i samog spomenika. Zato i mislim da ga je najpametnije ostaviti ovakvog kakav jest, da ga vrijeme polako nagriza. Na taj način Bakićev monumentalni spomenik toj državi i tom režimu zapravo bi svojim stanjem propadanja oslikavao propast tog vremena i i te ideje”, rekao nam je Opara. Povjesničari umjetnosti i likovni i arhitektonski kritičari imaju taj spomenički kompleks dobro dokumentiran tako da je to sasvim dovoljno za buduće moguće istraživače razlika između “brutalizma” i djela socrealističke epohe, čime se kolege na Zapadu bave, dodao je Opara.

Za umirovljenog pukovnika Ivicu Pandžu Orkana Petrova gora nikada nije bila ništa drugo nego simbol zla i četništva. Foto: Goran Mehkek / CROPIX

Bakićeva djela baštine njegove unuke **Vjera i Ana Martina Bakić, arhitektice koje su početkom godine koncipirale veliku izložbu djedovih djela u njegovu rodnom Bjelovaru.** Ana Martina Bakić, izvanredna profesorica na zagrebačkom Arhitektonskom fakultetu, rekla nam je kako se obitelj ne namjerava baviti politiziranjem ove teme. “Hrvatska treba promišljeno pristupiti složenosti vlastite povijesti i jasno se kulturno pozicionirati kroz afirmaciju i aktivnu zaštitu svojih vrhunskih umjetničkih djela. **Riječ je o odgovornosti ne samo prema kulturnom nasljeđu nego i prema budućim generacijama, koje kroz nasljeđe antifašizma trebaju vrednovati i razumjeti vlastitu povijest, te dalje razvijati njezin umjetnički i kulturni identitet.** Takav pristup zahtijeva širu i dublju perspektivu u sagledavanju kulturnih vrijednosti i povijesnih procesa, a ne promatranje kroz kratkoročne i pojednostavljene interpretacije”, odgovorila nam

je na pitanje o osobnom i stručnom stavu prema Petrovoj gori i drugim Bakićevim djelima njegova unuka Ana Martina. Hrvatska kulturna politika ne bi smjela biti, dodala je, reaktivna ni parcijalna, nego strateška i utemeljena na poznavanju vrijednosti vrhunskih umjetničkih ostvarenja u suvremenosti i kroz cijelu svoju povijest. “U tom smislu smatram neprihvatljivim da država sudjeluje u zanemarivanju ili uništavanju djela vlastitog kulturnog i umjetničkog nasljeđa, jedinstvenog u globalnom kontekstu”, zaključuje nasljednica kipara Vojina Bakića.

Spomenik više izgleda kao hotel C-kategorije

Poznati umjetnik, akademski kipar Kuzma Kovačić, kaže kako ga Bakićev rad na tom spomeniku nikad nije fascinirao. “Iskreno, meni je on oduvijek više izgledao kao hotel C-kategorije nego kao ozbiljno umjetničko djelo. **Stoga se u bitnome slažem s profesoricom Kasapović, nema potrebe da se obnavlja.** Uvijek mi je teško govoriti protiv umjetnika, naročito kipara, ali je činjenica da se taj spomenik danas može shvaćati isključivo kao hvaljenje zločina. Sjetimo se da je to bio jedan od najskupljih spomenika, ali danas ne šalje nikakvu humanu poruku. Sve što se kasnije događalo, a povezano je s Petrovom gorom, prelazi granice razumijevanja. Ondje bi bio mnogo primjereniji spomenik žrtvama rata i komunizma”, kaže Kovačić. Ističe kako nije moguće poreći povijesnu i kulturnu vrijednost Bakićeva rada, ali ga ne možemo sagledati samo kroz prizmu umjetnosti. “Treba znati da je čak i ‘napredna’ umjetnost u Jugoslaviji, koja je donosila dašak Zapada, zapravo bila pod kontrolom režima koji si je takvim umjetničkim djelima umivao lice. Dio umjetnika, pak, koristio je te okolnosti da bi dobro živio, ne propitujući ideale i vrijednosti za koje rade”, kaže Kovačić pa dodaje kako se čudi višedesetljetnoj hrvatskoj šutnji o ovim temama.

Treba ga zaštititi od daljnjeg propadanja

Predsjednik Saveza antifašističkih boraca **Franjo Habulin** jedini je koji smatra da bi Petrovu goru valjalo sačuvati za generacije koje dolaze. “Kratko i jasno, taj prostor ima svoju povijesnu i umjetničku vrijednost i treba ga u ovom trenutku, ako ništa, zaštititi od daljnjeg propadanja. Možda dođe vrijeme kada će društvo sazreti i imati više razumijevanja za povijesne okolnosti toga razdoblja. Ne mogu vam reći hoće li to biti za deset ili stotinu godina, ali baš zato spomenik treba konzervirati i očuvati od daljnjeg propadanja”, rekao nam je predsjednik SABA-e.

https://www.dnevno.hr/vijesti/dr-mirjana-kasapovic-mozda-ce-izazvati-veliki-rat-desnice-i-ljevice-taj-spomenik-treba-srusiti-3270965/?fbclid=IwY2xjawRVblVleHRuA2FlbQIxMQBicmlkETFuODhuO TVHRE1BZXRaRGVUc3J0YwZhcHBfaWQQMjIyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHksSM3gExgJdKfzxmYXgoLqf9Xtqx2afSSdmwGYuxFRYVQCU L-f_68lukbVA_aem_K2g9HhI50ijkCJKp-BiWsg

JEDVA PISMENA BUDALETINA“

<https://narod.hr/.../kasapovic-kako-sam-skrivila-napad...>

ZA ONE KOJI NE ZNAJU TKO JE JURICA PAVIČIĆ MOJ TEKST IZ 2014.: JE LI JURICA PAVIČIĆ DOISTA „JEDVA PISMENA BUDALETINA“?

Poznato je kako često ljudi pišu o drugima tako da svoju sliku prenesu na druge. To je veoma čest slučaj kada „hrvatski ljevičari“ (navodnici su stoga što je točnije reći jugonostalgicari, jugokomunisti ili nešto slično) pišu o hrvatskim desničarima. Tako i Jurica Pavičić u Jutarnjem listu od 29. 03. 2014. zapravo piše o „hrvatskim ljevičarima“ komentirajući djelovanje velikog hrvatskog domoljuba prof. dr. sc. Matka Marušića:

Poput nekih drugih uspješnih prirodosnanstvenika (recimo, matematičara Pečarića), Marušić je bio otjelotvorenje paradoksa. Ti ljudi, naime, rade poslove koji očito traže stanovitu kognitivnu moć, apstraktno mišljenje i IQ. Istodobno, kad ih se s područja njihove fahovske ekspertize premjesti na područje društva i politike, te rasudne moći sasvim utrnu, a do maloprije pametni ljudi počnu rasuđivati kao drvenom sjekirrom.

Naravno kada bi Pavičić imao stanovitu kognitivnu moć, apstraktno mišljenje i IQ zapitao bi se: Pa kako takvim ljudima daju podršku mnogi, recimo - da se Marušićeve beletrističke knjige prodaju mnogo bolje od njegovih, da su mu "Škola plivanja" i "Medicina iznutra" duhovitije od Tomićevih, o znanosti i edukaciji da i ne govorimo.

Ili – recimo - pismo VS UN-u je uz Pečarića potpisalo još 28 nadbiskupa, biskupa i akademika, a supotpisalo još 250-ak sveučilišnih nastavnika i znanstvenika uz mnoge druge. Očito i za njih Pavičić misli isto. A treba imati jako nisku ili nikakvu kognitivnu moć, apstraktno mišljenje i IQ, pa tako razmišljati, zar ne?

Zapravo, nije sigurno misli li Pavičić da su oni supotpisali to pismo zato što je ono o matematici. Čak nije ni daleko ot toga. Pismo itekako ima veze s logikom, a nedavno sam i pisao o tome kako me je jedan povjesničar s ljevice uvjeravao kako ima različitih logika. Nema sumnje da i Pavičić misli da u njegovim tekstovima ima logike, zar ne?

A Pismo VS UN-a itekako ima veze s pravom. I to s oblašću u kojoj je Predsjednik države to i postao zahvaljujući izvanrednim naporima da stvori novu logiku međunarodnog prava – međunarodno pravo po želji svjetskih moćnika. Dok je on to radio, ja sam kao matematičar tvrdio kako je to suludo. Rezultat znamo, za „veličanstvene“ doprinose predsjednika države, profesora s Pravnog fakulteta, kome je veliku podršku davao njegov fakultet sudac Theodor Meron je rekao da su NERAZUMNI. Nije daleko od onog mog SULUDI, čemu se priklonio i biskup Košić, koji nije matematičar.

Naravno, ne možemo za Josipovića reći, s obzirom da se radi o njegovoj struci, da ima malu kognitivnu moć, apstraktno mišljenje i IQ. Zašto? Iz jednostavnog

razloga što je on stavljajući svoju struku u službu svjetskih moćnika, dakle pljujući po njoj, iskoristio za dobivanje pozicije predsjednika države. Prodao je svoju struku da bi bio nešto što je već bio Mesić. Da umreš od smijeha.

Ovaj primjer se odnosio na pravnu znanost, u kojoj se zbog rada profesora Josipovića i njegovih kolega može slobodno reći kako postoji dio te znanosti koju po sudcu Meronu možemo nazvati MERAZUMNA PRAVNA ZNANOST. Meni ostaje satisfakcija da sam rasuđivao kao drvenom sjekirom i za takve tekstove dobio niz pohvala od izvrsnih pravnikâ, kojima nije bitna nerazumna pravna znanost. Jedan od njih je i predsjednik Hrvatske akademije pravnih znanosti prof. emeritus Željko Horvatić.

Rasuđujem ja kao drvenom sjekirom, ne samo u pravnim znanostima. Ima toga i u povijesti. Tako me je svojevremeno, dok je bio ravnatelj Hrvatskog instituta za povijest, dr. sc. Mirko Valentić pozvao da odustanem od profesure u matematici i dođem u njegov institut, a naš poznati povjesničar dr. sc. Zlatko Matijević komentirao pitanje što ja radim u povijesnim znanostima: Pečarić uvodi red u povijesnoj znanosti. Naravno, meni je najdraža definicija mog rada koju je dao akademik Dubravko Jelčić tvrdeći da su takva moja djela također djela iz matematike, samo je objekt koji proučavam kao matematičar neko djelo, knjiga iz povijesti. Zapravo Jelčić je već davno ismijao Pavičića, zar ne?

A kako to izgleda u životu: Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta zaključio da bi njihov član prof. dr. sc. Ivo Goldstein trebao postati akademik. Podrži ih Filozofski fakultet i na kraju Razred za društvene znanosti HAZU. Tome se suprotstavio matematičar Josip Pečarić, rasuđujući kao drvenom sjekirom, i na Izornoj skupštini Goldstein dobije najmanje glasova u povijesti akademije. Očito je Pavičić to protumačio kako više od dvije trećine naših akademika rasuđuje kao drvenom sjekirom, zar ne.

Naravno, mogli bi navesti puno ovakvih primjera iz kojih bi čitatelj mogao jednostavno zaključiti kakva je kognitivna moć, apstraktno mišljenje i IQ našeg Jurice. Zapravo svi to dobro znamo jer se radi o čovjeku koji je za jednu takvu veličinu kakav je akademik Slobodan Novak napisao da je stari prostak i kreten. Prof. Marušiću zapravo je čast što se na njega obrušio Pavičić, jer očito „našim“ ljevičarima smeta isto tako kao i veliki hrvatski književnik. Zapravo, ono što doista smeta Pavičiću i svim „hrvatskim ljevičarima“ i kod Marušića i kod Novaka (nadam se i kod mene) konstatira Pavičić na početku teksta:

Matko je Marušić ispisao desetine članaka , održao desetke tribina o veličini i jedinstvenosti dr. Franja Tuđmana...

Svugdje u svijetu slave olimpijske, razne prvake i sl., a Pavičiću i sličnima čudno je kada slavimo onoga koji je stvorio državu koju volimo i u kojoj živimo. Koliko treba biti glup pa se tomu čuditi? Ili su doista točne priče kako se takvi ne raduju ni našim olimpijskim i inim pobjednicima. Jer su to hrvatski pobjednici!

Komentirao sam Pavičićev tekst s jednim kolegom koji ima više znanaca među „hrvatskim ljevičarima“. Kaže mi kako hrvatski ljevičari doista vjeruju kako su mnogo inteligentniji od hrvatskih desničara. Odgovorio sam mu da ne vjerujem u to, osim kod onog dijela koji se baš ne mogu pohvaliti posjedovanjem kognitivne moći, apstraktnog mišljenja i IQ. Naime, često puta su me napadali u svojim

novinama kao npr. u Slobodnoj Dalmaciji i Jutarnjem listu u kojima je Pavičić kolumnist, ali te novine nikada nisu objavile moje odgovore. Da doista misle da su superiorni bili bi presretni da se mogu izživljavati nad tim mojim odgovorima, zar ne? Drugim riječima, na taj način samo priznaju svoju inferiornost.

Ipak pokušajmo naći i zrnce pameti kod našeg Pavičića. Bilo mi je čudno zašto je izabrao kao primjer usporedbe mene, a ne fizičara prof. dr. Davora Pavunu, koji je našoj javnosti mnogo poznatiji. Izgleda kako Pavičić ipak nije potpuni kreten jer dobro zna da su i Marušić i Pavuna bili gosti kod njihove TV zvijezde Aleksandra Stankovića koji je pored njih bio doista odmah ispao smiješan, a to moramo priznati i nije glupo, zar ne?

Vjerojatno hrvatski ljevičari znaju za kineskog filozofa Sun Tzua koji je one koji služe neprijateljima svoje zemlje nazvao najogavnijim ljudima. S obzirom da smo mi pobijedili agresora i od njih napravili zečeve, onda je služenje takvima još i gore, pa ih ja nazivan najogavnijima među najogavnijima.

Spomenuti kolega opravdava hrvatske ljevičare njihovim nerazumijevanjem važnosti nacionalnog pitanja. Odrasli su u sredinama u kojima je ljubav prema svom narodu i svojoj državi bilo nešto negativno. Teško je nešto naučiti pod stare dane, ali mogu onima koji to žele preporučiti da pogledaju moj razgovor na Vinkovačkoj TV (14. studenoga 2012.) koji mogu naći na YouTube. Naime, moje odgovor na tu temu komentirao mi je hrvatski publicist Šime Letina:

Poštovani gospodine Pečariću,

S velikom pozornošću i radošću saslušao sam Vaš razgovor na Vinkovačkoj televiziji, na kojoj sam i sam davne 1995. godine imao dulji razgovor. U svom nastupu, kroz beskompromisne i logične odgovore, Vi ste iskazali i potvrdili ne samo nacionalnu svijest, već i veliku građansku hrabrost, koju nažalost danas u Hrvatskoj posjeduju samo rijetki i časni pojedinci. Mnogi se u Hrvatskoj danas ponašaju kao da još uvijek žive u Jugoslaviji. Oni se, doduše, ponose svojim domoljubljem i nacionalnom sviješću, ali im nedostaje građanska hrabrost koja igra bitnu ulogu u isticanju i potvrđivanju istine i pravednosti, kada su u pitanju Domovinski rat, Hrvatska oluja i naši hrvatski generali. Opisujući građansku hrabrost, dr. Ivo Korsky, napisao je da je to "vrlina koja omogućuje promjene i napredak u društvu. Ona je osim toga i temelj slobode kao društvenog sustava i zato je sve diktature žele iskorijeniti."

I zato nije nimalo čudnovato što svjetski gospodari i mešetari preko svojih sluga i službenika u Hrvatskoj nastoje, kada god mogu, spriječiti Vaše javne nastupe.

U svom nastupu na Vinkovačkoj televiziji izvrsno ste definirali patriotizam i nacionalizam i time obranili hrvatske nacionaliste i posvjedočili važnost i čistoću hrvatskog nacionalizma. Potvrdili ste da su u krivu svi oni koji, bilo da se radi o strancima ili o Hrvatima, hrvatski nacionalizam, koji je uvijek bio obrambeni, uspoređuju s velikosrpstvom, koje je utemeljeno na nakaradnoj i ekstremnoj ideologiji, a Hrvatski obrambeni rat s Velikosrpskom agresijom na Hrvatsku i BiH. U velikosrpsstvu ne postoji svijest o vlastitoj obrani već čežnja za osvajanjem i prisvajanjem tuđih teritorija. Slobodan Milošević nije poveo rat da osigura Srbima prava u Hrvatskoj i BiH, već da pripoji što više teritorija Srbiji i na taj način ostvari Veliku Srbiju.

Vratit ću se ponovno na dr. Ivu Korskoga, koji je napisao: "Nacionalizam nije ideologija, nego je samoobrana narodne zajednice protiv pokušaja uništavanja... Nacionalizam zahtijeva svoje oblike koji odgovaraju času. On nije reakcionaran nego iskreno napredan, jer se bori za zajednicu, dakle za sve, a ne samo za jedan dio naroda, bio on manjinski ili većinski. Zato i nacionalizam poprima socijalne ideje i nosi ih kao dio svog idejnog sustava."

U Vašem razgovoru, na pitanje novinarkе, da li će netko drugi umjesto nas ispisati hrvatsku povijest, Vi ste bez oklijevanja rekli, Ne! Tako odvažan i ispravan odgovor mogao je izreći samo onaj Hrvat koji vjeruje da hrvatska sudbina ne ovisi o drugima nego o nama samima. Mogao je to izreći čovjek koji vjeruje u sebe i u svoj narod. Svojim pozitivnim odgovorom Vi bodrite one pojedince u Hrvatskoj koji sumnjaju u sebe i u svoj narod, one koji sami sebe ubijaju samouvjerenjima da su nemoćni i nevažni; da sudbina Hrvatske ne ovisi o njima, pa ni o cijelom hrvatskom narodu, nego o strancima i moćnim stranim središtima. Prof. Ivan Oršanić je smatrao da naše oslobođenje i sloboda moraju biti djelo naše volje, naše savjesti i našeg idealizma. Zahvaljujući hrvatskim generalima, odnosno svima onima koji su branili svaki kutak hrvatske zemlje, Hrvati su ostvarili svoje oslobođenje i time dokazali da je država Hrvatska plod hrvatskih htijenja, volje i jedinstva, a ne plod volje stranih sila. Danas je na svima nama da, nakon oslobođenja koje smo ostvarili, ostvarimo i istinsku slobodu. O svakome od nas ovisi da li će hrvatska država biti država slobode i pravde ili država korupcije i nemoralna, država u kojoj će strani moćnici preko anacionalnih i grabežljivih pojedinaca, donositi važne odluke o sudbini hrvatskoga naroda.

Kolegu sam također upozorio kako su nedavno objavljeni popisi koliko su plaćeni pojedini kolumnisti koje svrstavam u ove najogavnije među najogavnijim. Zapravo, samo su pokazali kolika im je cijena. A meni je to doista strašno saznanje za koliko te se može kupiti. S druge strane njima, koji ne poznaju ljubav prema svom narodu i prema svojoj domovini, doista se cijeli svijet svodi na materijalno. Nekoga treba platiti novcem, nekoga nagradama, a nekoga dobrim pozicijama (predsjednika države, vlade,...).

Logično mi doista jeste kako oni koji sve gledaju kroz interese, ne razumiju one koji imaju stanovitu kognitivnu moć, apstraktno mišljenje i IQ, a to ne naplaćuju prodajući svoj narod i svoju državu. Kako tek mogu razumjeti one koji su dali ili bili spremni dati mnogo više i za svoj narod i za svoju domovinu.

Jedan od onih koji je tu svoju ljubav na kraju platio i svojim životom je Miroslav Mikuljan. O napadima na njega sam pisao još u Hrvatskom slovu, 28. veljače 2003.:

Podsjetimo se zato i nedavne sramote HTV-a, kada je nakon ucjene Ive Goldsteina, smijenjen Miroslav Mikuljan, urednik Dokumentarno-povijesnog programa Hrvatske televizije (o ulozi Žarka Puhovskog u toj smjeni vidjeti Hrvatsko slovo, 3. siječnja 2003.).

Tada je zabilježena jedna slična izjava Ive Goldsteina o tomu, kako je mnogo bolje ubijati Hrvate, nego neke druge:

„Javnost mora znati da jasenovački i bleiburški zločini nisu isto. Jedno je zločin genocida, drugo je zločin osvete.“

Sam Mikuljan je u Fokusu, 11. srpnja 2002. prokomentirao tu tvrdnju:

„Znači li to da je jedan zločin manji, a drugi veći; opravdava li onaj prvi ovaj drugi; znači li to da nad Hrvatima, bez obzira na to koliki bio broj ubijenih iz osvete, ali i iz drugih razloga na Bleiburgu – i poslije 1945., nije učinjen zločin genocida?

Zar je, profesore Goldstein, protjerivanje Španovčana s njihovih imanja i iz njihovog zavičaja, samo čin osvete, a ne čin velikosrpske imperijalne politike, uvijene u ideologiju koja joj je išla na ruku?

Da je tomu tako, potvrđuje i činjenica kako su, osim ustaša i običnih seljaka, u tom selu pobijeni i španovački partizani – Hrvati, što također možete pronaći u dokumentaciji o tom događaju. Samo oko moga rodnog sela, gospodine Goldstein, pobijeno je 1945. više od 80 golobradih mladića. Sve su ih zvjerski, kao pse, pobili Srbi iz susjednoga sela, s 'friškom' petokrakom na čelu.

A nema niti jednog jedinog hrvatskog sela ili grada u kojemu se nešto takovo nije dogodilo. Ubijalo se seljake, svećenike, intelektualce, HSS-ovce i partizane, a svima je jedno jedino bilo zajedničko – bili su Hrvati

Tisuće i tisuće ljudi to zna, tisuće svjedoka i tisuće izjava o tome postoji, stotine spomenika..., ali tek se danas, kakvog li apsurdna, podižu spomenici onima koji ni groba nisu smjeli imati, koji su trebali nestati... bez traga, imena i svjedoka.“

Mrzitelji svega hrvatskog napadaju sve one koji jesu ponos ovoga naroda: Tuđmana, Šuška, Gotovinu, Bobetka, Norca, vlč. Sudca, Thompsona, Bobana, Kosteliće...

(...)

To je isto tvrdio (Slavko Goldstein, J.P.) i kada smo uveli kunu i počeli ju koristiti kao valutu.

Goldstein je, stvarno, „veliki autoritet“ ovdje u Hrvatskoj. On upozorava, čak, i neposlušna predsjedništva HAZU-a i Matice hrvatske! Poručuje i „onoj 555-orici potpisnika“ (Peticija za generala Gotovinu, J.P.) da ih ne smatra ustašoidima, ali „Mislim da bi morali znati, da se apeli hrvatskoj vlasti da flagrantno prekrši međunarodne obaveze i svoj vlastiti ustavni zakon, u civiliziranom svijetu smatraju recidivima

NDH-aške politike u Hrvatskoj, a takvi se recidivi s gađenjem odbacuju poput bacila zloćudne bolesti.“ Poručuje nam i nešto kao: Mi nismo „ustašoidni“, nego su naši postupci „recidivi NDH-aške politike“.

On zasigurno bolje zna od nas 555-orice, pa nas, neznalice kakve jesmo, mora poučiti. Tako je bolje znao interpretirati i rezultate istraživanja saborske Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava, nego četrdesetorica hrvatskih znanstvenika. Ipak se radi o „akademiku“ i „znanstveniku“ koji je to postao kao (ne)svršeni gimnazijalac, zar ne?

E moj, narode! Kao da je njima najveći problem u imenu države! Problem je njima, ustvari, u nečemu posve drugom! Problem je u tome, što u imenu sadašnje nam samostalne, neovisne, a uz to još i naše REPUBLIKE HRVATSKE, kao i u imenu NDH, postoji jedna te ista riječ koja njima smeta – HRVATSKA.

O Mikuljanu sam pisao u Hrvatskom slovu i 29. svibnja 2009., zapravo citirao sam što je u intervjuu za Portalu HKV-a rekao o svom razrješenju s mjesta urednika Dokumentarnog programa HTV-a:

...Kao što točno kažete 5. rujna 2002. godine sam dobio po prstima zbog emisije o tragičnoj sudbini sela Španovica, odnosno zbog emisije koja je govorila i o partizanskim zločinima i protjerivanju hrvatskog stanovništva s tog područja, za vrijeme Drugog svjetskog rata. U toj je emisiji iznesena i tvrdnja da je ustaški logor Jasenovac, i nakon završetka Drugog svjetskog rata, nastavio funkcionirati kao logor, sve do 1947. godine. Protiveći se toj tvrdnji, član Vijeća HRT-a dr. Ivo Goldstein je javno uvjetovao svoj ostanak u Vijeću, ukoliko ja ostanem na mjestu urednika Dokumentarnog programa. Rekao je doslovce „Ili ja ili on!“ To nije zvučalo ni dobronamjerno ni intelektualno. Bio sam u šoku i nisam mogao vjerovati da će takav oblik diktata biti proveden, i da će cijela upravna struktura HRT-a kapitulirati i kadrovski se prilagoditi, ovom neobičnom profesoru povijesti, kojega previše često ne zanimaju činjenice, ali ga, čini se, zanima moć kao činjenica.

Tada sam komentirao:

Da, poslije rata su takvi ubijali naše ljude po hudim jamama, ali danas to ne mogu, iako iznimni hrvatski ljudi, poput Thompsona i Mikuljana, mogu doživljavati od njih, tih boljševika... to što i doživljavaju. Pri tome hrvatski boljševici sebe žele prikazati (istina neuspješno) nekakvim antifašistima, ma što god to danas značilo. A zašto vam pišući o Pavičiću pišem o Mikuljanu? Ovih dana je tiskana knjiga o stradanju našeg redatelja i publiciste Smrtonosna paučina. Pogovor Domovina nije logorovanje u pustinji napisala je poznata hrvatska književnica Nevenka Nekić. U tom pogovoru ona piše i o Pavičiću i pavičićima:

Miroslav Mikuljan u razgovorima za tiskovine otkriva svoje namjere da snimi mnoge teme koje su tužni memento hrvatske povijesti, otkrije zapretane istine i zato ostaje na nišanu raznim zadržim crvenokošuljašima. Oni se okupljaju na „sjedećim emisijama“ HRT i javnost je zgranuta koliko laži odjednom postaje istina, koliko mržnje curi niz jezike iste „moćne gomilice“, a kad im netko odgovori, oni to prozovu „govorom mržnje“!!! Domoljublje je omrznuto, baulja u kaosu egzistencije, a istaknuti intelektualci su proglašeni kretenima i bačeni u zapećak. Jedva pismena budaletina proglašava jednoga Slobodana Novaka starim kreteniom.

A kad tako nešto o Pavičiću kaže književnica od formata, kakva jeste Nevenka Nekić, moramo se zapitati:

JE LI JURICA PAVIČIĆ DOISTA „JEDVA PISMENA BUDALETINA“?

Akademik Josip Pečarić

Dnevno.hr., 10. 04. 2014.

Glas Brotnja, 11. 04. 2014.

NAROD.HR

Kasapović: Kako sam skrivila napad homoerotskih desničarskih grafitera na Juricu Pavičića? – narod.hr

Foto: Fah, montaža: Narod.hr

KOMENTAR

KASAPOVIĆ: KAKO SAM SKRIVILA NAPAD HOMOEROTSKIH DESNIČARSKIH GRAFITERA NA JURICU PAVIČIĆA?

22. listopada 2025.

Mirjana Kasapvović/amp

”Pavičić i mladi desničarski homoerotski grafiteri” – to je tekst koji je objavio Index u nedjelju, 19. listopada 2025, istoga dana kada je netko naškrabao grafit na Pavičićevoj zgradi. Kako se u tekstu spominje Hina, vjerojatno je Index preuzeo Hinin tekst, kao što je to učinila i Hrvatska televizija koja je iste večeri objavila vijest o napadu na Pavičića. Ne znam je li se državna novinska izvještajna agencija javila Pavičiću da ga priupita za grafit ili se Pavičić javio državnoj agenciji da je obavijesti o tome što ga je snašlo. I Jutarnji

list mogao je imati neku ulogu u posredovanju vijesti, piše **Mirjana Kasapović** za Hereticu.

”Pozabavit ću se Pavičićevom optužbom...”

Istoga dana, kao i koji dan prije, Pavičić je u svojim kolumnama u tome glasilo cendrao kako u njegovu “džepu nema ni centa” iz Ministarstva kulture i medija, a ja sam navodno u tekstu na Heretici napisala da se novac slio u privatne džepove. U posljednje vrijeme najviša državna tijela i ustanove, od predsjednika države do državne izvještajne agencije, angažirani su u informiranju i zaštiti književnika-kolumnista od grafiterskih napada. Jergoviću se, srećom, nije dogodilo ništa loše “jedne kolovoške noći”, kao što ni Pavičić neće postati žrtvom homoerotskih seksualnih fantazija mladih desničara.[1]

Pozabavit ću se Pavičićevom optužbom da sam “inspirirala” mlade desničare da napišu grafit i “zakuhala” cijelu hajku protiv njega i ostalih postjugoslavenskih pisaca ustvrdivši da u svoje džepove trpaju novac Ministarstva kulture i medija. Dosad nisam reagirala na Pavičićeva prozivanja i uvrede što ih je izricao u svojim kolumnama u Jutarnjem listu, ali sada je prešao granice svake pristojnosti.

Kako iz iskustva kolega znam da Jutarnji list “nije zainteresiran za odgovore” – tako glasi urednička formulacija – osoba koje su izvrijeđali njegovi kolumnisti, odgovorit ću na “malom”, “nevažnom”, “konzervativnom”, “desničarskom”, “režimskom” portalu, kako “napadnuti” pisci nazivaju Hereticu, u odnosu prema velikim, važnim, naprednim, ljevičarskim, proturežimskim medijima u kojima oni pišu iz tjedna u tjedan, a katkad iz dana u dan. No vidi vraga, postalo im je vrlo važno što piše na tome portalu, a čini se da ga čitaju i horde mladih desničarskih homoerotskih grafitera te mjesecima pamte što su ondje pročitali.

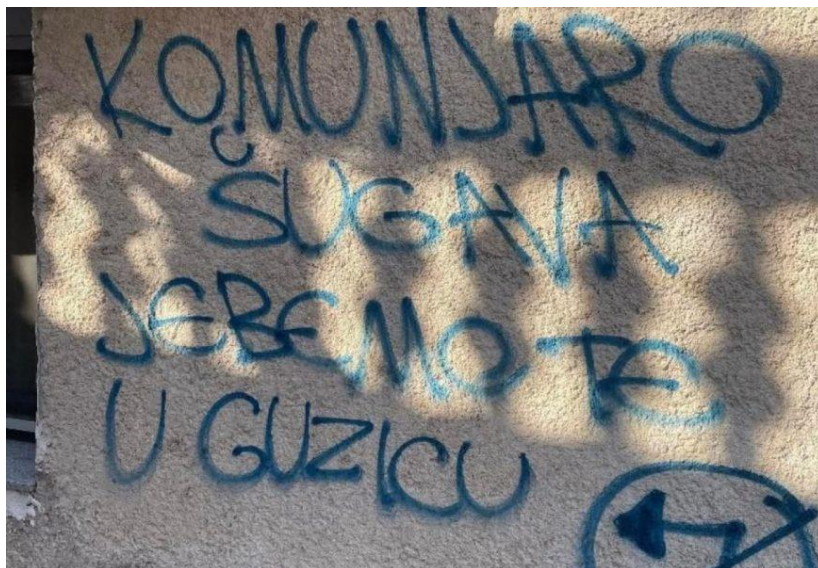

Foto: Heretica

Pavičić i Senidah

Pavičić se okomio na mene nakon što je objavljen moj tekst “Zbogom postjugoslavenstvu” (Anali Hrvatskoga politološkog društva, 2023). U svojoj kolumni u Jutarnjem listu napisao je kako ne razumijem fenomen postjugoslavenstva, što je ilustrirao na slučaju Senide, “najpopularnije pjevačice na prostorima bivše Jugoslavije”. “U svim ex-Yu državama tinejdžerke orno slušaju crnogorsku Slovenku koja pjeva na srpskom, a muzika joj zvuči, eto, malo muslimanski”. [2]

Da bi konstruirao Senidu kao postjugoslavenski glazbeni fenomen, Pavičić je morao zaroniti u osobnu biografiju pjevačice, razotkriti njezinu “krvnu sliku”, objelodaniti njezino podrijetlo, jezik kojim govori te dodati osobni dojam o muslimanskom prizvuku njezinih pjesama. Takav se postupak uklapa u nacionalističke interpretacijske okvire koje Pavičić javno prokazuje na drugim primjerima.

Bi li Senidah bila postjugoslavenski, a možda i srednjoeuropski glazbeni fenomen [3], da ne potječe iz Crne Gore, ne pjeva na srpskom – usput, pjeva i na slovenskom, engleskom i bosanskom jeziku – i da “trap-cajka” Senida Hajdarpašić, kako joj je pravo ime, po svojoj prilici, nije etnička Bošnjakinja? Ima li postjugoslavena među glazbenicima hrvatskoga podrijetla koji žive u Hrvatskoj, govore hrvatskim jezikom i glazba im, eto, malo vuče na dalmatinski melos? Ima. To je bio najbizarniji pokušaj obrane postjugoslavenstva koji sam pročitala i nije zasluživao odgovor.

> Mirjana Kasapović: Praksa etničkoga čišćenja u Srbiji i Jugoslaviji

Pavičić i Bregović

“Bijelo dugme” održalo je u ljeto 2024. koncert u Splitu na koji je otišao i Jurica Pavičić [4]. No nije se mogao opustiti i uživati u glazbi. Nije pomoglo ni to što je nastupala “gotovo-pa-originalna-postava najslavnijeg jugoslavenskog benda”. Neću nagađati o tome je li ta tvrdnja nehotična greška sve nepouzdanijega i površnijega skribomana ili hotimična laž koja je trebala dati težinu njegovim tezama. U Splitu nije bilo trojice od petorice članova originalne postave: pjevača Željka Bebeke, klavijaturista Vlade Pravdića i bubnjara Gorana “Ipeta” Ivandića. No moglo se uživati u deranju drugoga i trećega pjevača benda koje šef povremeno unajmljuje da obave sezonske poslove.

Zašto se Pavičić nije mogao opustiti? Pa zato što je “sva dva sata i četvrt koncerta mislio na sirotu profesoricu Mirjanu Kasapović. Kako ono – smrt postjugoslaviji! Moš mislit...” U Pavičićevoj podsvijesti očito živi krilatica “smrt fašizmu” koja je, nimalo slučajno, izronila na površinu dok je slušao pjesmu Pljuni i zapjevaj, moja Jugoslavijo, popraćenu prigodnom inscenacijom s jugoslavenskom zastavom (“a onda se na displeju pojavilo to”). Može Pavičić uživati u svojoj postjugoslaviji koliko god želi, ali ne može meni pripisivati svoje militantne misli i riječi.

Nikad nisam upotrijebila poklič “smrt postjugoslaviji” – članak i knjiga naslovljeni su Zbogom postjugoslavenstvu! Između riječi “smrt” i “zbogom” golema je razlika. Zbogom, Pavičiću, kakva smrt, zaboga! No nisam tako “sirota”

da ne bih mogla nadoknaditi troškove ulaznice za koncert na kojemu se Pavičić nije mogao opustiti i uživati zbog mene pa neka novcem koji sam mu voljna poslati kupi kartu za novu svirku “Bijeloga dugmeta” na kojoj bi se potpuno opustio i uživao. Osim, dakako, ako se izraz “sirota” ne odnosi na “sirotost pameću”, a sve mi se čini da je Pavičić imao na umu upravo to.

Opskurna politička i moralna figura...

Bregović je opskurna politička i moralna figura. Jedan ga je francuski sud pravomoćno osudio za plagiranje, krađu filmske glazbe, pa je platio kaznu od milijun eura. Izravno ili neizravno, podržavao je razne diktature i diktatore. Nakon propasti jugoslavenske države, stalno je davao ambivalentne izjave o ratovima devedesetih godina. Mnoge se od njih mogu protumačiti kao potpora ili makar razumijevanje za Miloševićev režim.

Prenemagao se kako nije znao što bi on trebao učiniti: otac Hrvat, majka Srkinja, a žena Muslimanka. A stvar je bila jednostavna: stati na stranu žrtve, recimo napadnutoga i opkoljenoga rodnog Bregovićeve grada Sarajeva. No on je odabrao Beograd. Poslije Miloševića priklonio se autoritarnom režimu Aleksandra Vučića koji ga je 2021. odlikovao Ordenom Karađorđeve zvezde prvog stepena za zasluge; iste je godine Emira Kusturicu odlikovao Sretenjskim ordenom prvog stepena. Ljudi su zadužili srpsku kulturu i politiku.

Višekratno je nastupao na okupiranim područjima Ukrajine, na Krimu, zbog čega su mu Ukrajina, Moldavija i Litva zabranile ulazak u zemlju. U obrazloženju letonske obavještajne službe piše: “Goran Bregović je od 2014. godine više puta nastupao na Krimu nakon ruske okupacije, a javno je izražavao i podršku Rusiji, šireći pritom diskreditirajuće poruke protiv zapadnih zemalja” (Jutarnji list, 1. svibnja 2025).

Pjevati poslije ruske okupacije 2014. na Krimu isto je kao pjevati sudetskim Nijemcima poslije nacističke okupacije Čehoslovačke ili gdanjskim Nijemcima poslije okupacije Poljske. Ili kninskim Srbima u okupiranoj Hrvatskoj. Tito, Milošević, Vučić, Putin – to je prilično solidan niz naznaka o Bregovićevim političkim i moralnim afinitetima. No to Pavičiću ne smeta. Kakve veze ima glazba s političkim opredjeljenjem glazbenika, zar ne, osim ako nisu po našoj volji?

Ministarstvo kulture i medija, Pavičić & Co.

Kritička recenzija knjige Borisa Postnikova Književna republika Jugoslavija izazvala je povelik interes u javnosti, napose u izdavačkim, književnim i kulturnim krugovima uopće[5]. Knjiga je ostala u drugom planu, a u prvi plan izbila je tablica s podacima o prijevodima knjiga vodećih postjugoslavenskih pisaca iz Hrvatske na strane jezike i novčanim iznosima što ih je Ministarstvo kulture i medija dalo za njih.

Tablica je bila funkcionalan argument u recenziji jer je dokazivala kako nije točna Postnikovljeva teza da su postjugoslavenski književnici potpuno “odmaknuti” od institucionalne potpore nacionalne države i kako su prijevodi njihovih djela na strane jezike dokaz superiornosti njihove literature u odnosu prema nacionalnoj

književnosti. Pokazalo se da je ta navodna superiornost uvelike zasnovana na solidnima financijskim potporama Ministarstva kulture i medija, dakle hrvatske države.

Posve je jasno zašto je tablica razbjesnila postjugoslavenske pisce koje je, da ne bude zabune, identificirao i kategorizirao (egzilanti, ratne izbjeglice itd.) Postnikov, a ne ja. Tablica, naime, potkopava njihovu književnu i političku legitimnost. U književnom smislu, javno su se hvalili, a hvalili su ih i skloni im književni kritičari te ideološki srodni medijski i kulturni krugovi, prijevodima svojih knjiga na strane jezike.

Stvarao se dojam da za njima vlada pomama na svjetskome knjižnom tržištu i da se ugledni inozemni izdavači otimaju za prava da im objave knjige. Iza takva privida pojavila se slika stvarnosti u kojoj je hrvatska država potrošila stotine tisuća eura u posljednjih desetak godina za plasiranje njihovih knjiga u inozemstvo.

>Mirjana Kasapović: Zašto Srbi napuštaju Viktora i viktorijance? Raskol u postjugoslavenskom taboru

Pavičić & Co. jednostavno lažu

Pojavili su se i obrisi prakse u kojoj se ne zna kakvi su zapravo strani izdavači, kako pisci dolaze do njih ili oni do pisaca, tko posreduje u tim odnosima, tko odlučuje o novčanim potporama, kontroliraju li se “putevi novca”, imaju li pisci posredne novčane koristi od potpora zahvaljujući autorskim ugovorima s inozemnim izdavačima, kako se te knjige prodaju na stranim tržištima, kakve su koristi hrvatske kulture od takve politike, je li nekoversno nastojanje da se književnost iz Hrvatske kapilarno širi u malim zemljama i na malim jezicima – albanski, armenski, bjeloruski, bugarski, češki, finski, hebrejski, mađarski, nizozemski, makedonski, slovački, slovenski itd. – izraz promišljene kulturne politike ili funkcioniranja Ministarstva kao poštanskoga sandučića i željomata.

Svi koji su se zapjenjeno oglasili o tekstu isticali su da novac Ministarstva ne ide u njihove džepove, kao što sam navodno napisala. U tekstu pak doslovce piše: “U tablici 1. prikazane su novčane potpore inozemnim nakladnicima za objavljivanje prijevoda djela hrvatskih autora u posljednjih desetak godina”. Izdavače nisam poimence navodila zato što ih je mnogo i zato što mi je bilo neugodno jer su to većinom nepoznate i nerenomirane kuće kojima službenici Ministarstva nerijetko nisu znali napisati ni točan naziv.[6] Ukratko, Pavičić & Co. jednostavno lažu.

Nadalje, u tekstu nema spomena ni komunjara ni homoseksualaca – pisala sam isključivo o postjugoslavenskim piscima. Pavičić se sam svrstava u postjugoslavensku kulturu; štoviše, on je jedan od njezinih graditelja[7]. No treba mu neki argument kojim bi se prikazao žrtvom progona, premda često koristi javne medije da proziva, prokazuje, osuđuje, ismijava, omalovažava, optužuje druge ljude u svojim tekstovima o književnosti, filmu, glazbi, sportu, arhitekturi, ekologiji, lingvistici, gastronomiji, ekonomiji, povijesti, politici – zapravo, o svemu.

Pavičićeve riječi izgubile su svu težinu..

Nitko od napadnutih, izvrijeđanih i ismijanih još nije prijavio da je postao žrtvom grafiterskih ili nekih drugih napada zbog Pavičićevih tekstova, možda zato što su njegove riječi izgubile svaku težinu. I tako se čini da se mladi desničarski grafiter zamaskirao, otišao u podrum, uzeo plavi sprej i ispisao grafit zato što je pročitao jedan moj tekst objavljen prije gotovo dva mjeseca na malom portalu, a ne zato što, možda, čita njemu iritantne Pavičićeve kolumne svaki tjedan u srednjostrujaškim novinama?

Kada su me ozlojeđeni pisci već potegnuli za jezik, napisat ću nešto i o državnom novcu u “privatnim džepovima”. Ministarstvo kulture i medija nije financijski poticalo samo domaće i inozemne izdavače djela postjugoslavenskih pisaca nego je piscima dodjeljivalo izravne novčane potpore i poticaje za književno stvaralaštvo. Nemoguće je navesti sve primjere pa ću se ograničiti na Slobodana Šnajdera koji je, osvrćući se na moj tekst, napisao nekoliko za nj uobičajeno gnjavatorskih, ali i bezobraznih tekstova na Telegramu.

Slobodan Šnajder dobio je 42.000 kuna potpora i poticaja za roman Ružmarin i leptir te 21.000 kuna za zbirku eseja Iluminacije – ukupno, oko 8.400 eura. Za Doba mjedi primio je 6.000 eura. Nisam mogla ustanoviti koliko je točno novca dobio za roman Anđeo nestajanja jer je Ministarstvo obavijestilo javnost da je odobrilo 60.000 eura za trideset autora, ali se može pretpostaviti da je dobio najmanje 2.000 eura. Ove godine dobio je i 6.000 eura poticaja da napiše roman Mara Lajb. K tome, dobio je, preračunato iz kuna u eure, i 2.000 eura da u miru svoje mirovine napiše knjigu Umrijeti u Hrvatskoj. Na svoj je račun uknjižio oko 25.000 eura, što i nije tako loše za hendikepirana i progonjena egzilanta.

Gdje je Šnajderova knjiga?

U autobiografskoj bilješci u knjizi Umrijeti u Hrvatskoj (Fraktura, 2019: 179), Šnajder je napisao: “Izvođen u gotovo svim zemljama bivše državne zajednice, što hrvatski politički i kulturni establišment, od početka devedesetih do danas, drži hendikepom”. Na sljedećoj stranici zabilježio je: “Autor zahvaljuje Ministarstvu kulture Republike Hrvatske na dodijeljenoj potpori za poticanje književnog stvaralaštva”. Imao je itekako dobar razlog da se zahvali na potpori jer je umjesto nove knjige napisao samo jedan novi esej, “Enkomija jednom prijateljstvu”, na dvadesetak stranica, a pet ostalih eseja u knjizi objavljeni su prethodnih godina, jedan čak u prošlom stoljeću (1983).

Iluminacije, koje su prijavljene za potporu kao zbirka eseja, dobile su 21.000 kuna, a objavljene su kao jedan esej u Književnoj republici (2014), koji je nanovo financijski poduprt i objavljen u knjizi Umrijeti u Hrvatskoj. Knjigu Ružmarin i leptir, za koju je Šnajder dobio 42.000 kuna ili oko 5.600 eura, nisam mogla naći u katalozima Knjižnica Grada Zagreba te Sveučilišne i nacionalne knjižnice u Zagrebu. Sveučilišnoj i nacionalnoj knjižnici svi su izdavači u Hrvatskoj obvezni dostaviti nekoliko primjeraka objavljenih knjiga. Pa gdje je onda Šnajderova knjiga? Ili knjiga nije napisana, ili je objavljena pod drugim naslovom.

U političkom smislu, objavljivanje podataka o državnoj potpori prijevodima djela postjugoslavenskih pisaca na strane jezike bilo je umnogome razorno jer oni zasnivaju svoj javni status na naracijama o nacionalističkoj državi koja svojom

kulturnom politikom ne potiče napredna književna, kao ni filmska, likovna, glazbena, kazališna i ostala umjetnička djela. Državni novac dobivaju nacionalisti, ustaše, fašisti, konzervativci, thompsonovci, HDZ-ovci, ognjištari i ostali politički natražnjaci.

Čemu uopće kulturna politika ako se financira “sve”?

Njihova je zadaća stoga da stalno prokazuju i prozivaju državu i njezinu kulturnu politiku. Zanimljivo, otkako su odnedavno naslutili ili umislili opasnost da bi mogli ostati bez državnoga novca za neke svoje projekte, počeli su jadikovati nad “fašističkom kulturnom revolucijom” koja slijedi. Dovraga, zar opet? Ne živimo li godinama u fašističkoj državi? Takve su žalopojke, peticije i apeli ponajprije preventivni oblici borbe za svoj udio u kulturnom proračunu za sljedeću godinu. Pravo na slobodu kulturnoga djelovanja i pravo na državni novac opasno su se počeli poklapati i stapati.

Na zdvajanje nad tom praksom, odgovara se tvrdnjom da postoji “liberalni konsenzus” o tome da država u kulturi financira sve. Čemu uopće kulturna politika ako se financira “sve”? O čemu država uopće odlučuje ako nema i ne smije imati prioritete u svojoj kulturnoj politici i ne smije odbiti financiranje projekata koje ne smatra kulturno i nacionalno važnima i vrijednima?

>Kasapović razotkrila koliko ministarstvo daje za prijevode postjugoslavenskih književnika

Je li javna rasprava o kulturnoj politici u Hrvatskoj zabranjena?

Niz događaja u posljednje vrijeme otvorio je pitanje je li u Hrvatskoj uopće dopušteno raspravljati o kulturnoj politici koju presudno oblikuje Ministarstvo kulture i medija. Dopuštene su javne rasprave i javni prosvjedi protiv radne, mirovinske, monetarne, poljoprivredne, zdravstvene, obrazovne, znanstvene, okolišne, prostorne, prometne, turističke i svih drugih javnih politika – osim kulturne politike.

Ona bi trebala ostati zabran kulturnjaka i u nju se ne bi smio miješati nitko izvana. Ako se umiješa, čini to da bi ograničio slobodu i pluralizam u kulturi. No zato “kulturnjaci”, poglavito književnici, književni i kulturni kritičari i teoretičari, danomice pišu o politici, premda nisu stručno legitimirani da to čine. Pišu političke kolumne i komentare u takozvanima srednjostrujaškim medijima u kojima razglabaju o temama o kojima ne znaju gotovo ništa.

“Za kritičara je apsolutni preduvjet da dolazi iz struke i tu nemam milosti. Ne samo da svjedočimo sve većem broju slučajnih namjernika, nego rekla bih, što je još gore, i nametnika. Okruženi smo u svim segmentima života, potpunim kultom amatera koji obezvjeđuju rad onih koji to nisu”.[8]

Nije se teško suglasiti s Jagnom Pogačnik, pod uvjetom da se taj postulat ne odnosi samo na književnost te da ga se i sama pridržava. Evo, ja dosad o njezinim književnim kritikama i antologijama nisam izrekla nijednu javnu riječ premda imam mišljenje o njima, ali ona je javno izricala svoje sudove o mojoj politološkoj knjizi na književnim skupovima premda pojma nema o političkoj teoriji, političkim institucijama i procesima. Neusporedivo je manje stručno

nekvalificiranih osoba koje pišu književne kritike od stručno nekvalificiranih kritičara i “analitičara” politike iz redova književnika i književnih kritičara.

Ne treba čitati ni njihove tekstove ni medije u kojima ih objavljuju

Bude li nužno, objavit ću činjenično dokazive najdrastičnije i najblasfemičnije primjere njihova elementarnoga neznanja i proizvoljnoga lupetanja o politici i političkoj povijesti kojima kontaminiraju javni prostor i njeguju kult amaterizma. Ako osobna literarna sklonost i načitanost nikoga ne kvalificiraju da piše književne kritike – ja bih, primjerice, rado napisala tekst o Pavičićevu “socijalnom krimiću” *Mater Dolorosa*, s posebnim osvrtom na opise cvijeća, ali to smatram neprikladnim pa i nepristojnim – ni ideološka i politička uvjerenja i svjetonazori nikoga ne kvalificiraju da mjerodavno sudi o politici i politološkim radovima. Uz historiografiju, politička znanost danas je područje najveće invazije slučajnih namjernika i nametnika, ponajviše upravo iz književnih i književnoteorijskih redova.

Ne, ne živimo u Postnikovljevoj fikcijskoj književnoj republici Jugoslaviji nego u stvarnoj književnoj Republici Hrvatskoj u kojoj je javnost izložena političkom zlostavljanju jednoga nasrtljiva soja književnika-kolumnista. Oni imaju pravo o svakome pisati svašta, a o njima nema pravo nitko pisati ništa, čak ni istinu. No ima spasa: ne treba čitati ni njihove tekstove ni medije u kojima ih objavljuju.

[1] heretica.com.hr/goran-andrijanic-monopol.na-ugrozenost/ (pristupljeno 19. listopada 2025).

[2] jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/prica-o-najpopularnijoj-pjevacici-na-prostorima-bivse-jugoslavije-ili-sto-profesorica-mirjana-kasapovic-ne-razumije-15335272 (pristupljeno 12. svibnja 2023). Uočljiv je samovoljan odnos prema pravopisu u koji se redakcijski lektori ne smiju miješati. To je tim gore ima li se u vidu da je Pavičić javno nastupio i kao potencijalni jezični reformator koji je predložio da se hrvatski jezik pojednostavi ukidanjem razlika između *ije* i *je te ċ i ć, đ i dž* kao jedva čujnih „fonoloških relikata“ koji postoje samo zato da bi se mučila školska djeca. Nije naveo želi li on postati Pavičić ili Pavičić (jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/jurica-pavicic-predlaze-reformu-hrvatskog-jezika-ukinuti-distinkciju-između-ije-i-je-c-i-c15145388, pristupljeno 14. siječnja 2022). Nije kazao ništa ni o tome što bi o skraćivanju abecede i azbuke kazali u Beogradu, Sarajevu i Podgorici, središtima „zajedničkog jezika“.

[3] index.hr/magazine/clanak/trapcayke-osvajaju-austriju-i-svicarsku-zbog-hita-senidah-i-austrijskog-repera/2137870.aspx (pristupljeno 20. prosinca 2024.).

[4] jutarnji.hr/kultura/glazba/nije-bregoviceva-muzika-potpirivala-jugonostalgiju-mladi-su-pjevali-ushiceno-a-onda-se-na-displeju-pojavilo-to-15498035 (pristupljeno 3. rujna 2024.).

[5] heretica.com.hr/mirjana-kasapovic-boris-postnikov-knjizevna-republika-jugoslavija (objavljeno 2. rujna 2025).

[6] Evo imena nekih inozemnih izdavačkih kuća koje su dobile financijsku potporu Ministarstva kulture i medija za publiciranje djela autora iz Hrvatske u svojim zemljama: Anetta Antonenko, Asfodela, Ditura Publ. House, Jelenndor Kiado Kft, Hrant Aleksanyan, Liana Levi, Zmicier Kolas Publ., Vesna Vaško,

Sanja Kregar, Keller Editore, Koimoiakai, TND Đurđa, Schruff & Stipetić, Uslužna poduzeća FAD, Ili-ili Publ., Petrus, Prozor éditions, Založba Goga, KUD Sodobnost, KUD Apokalipsa itd. Nazive sam preuzela iz dokumenata Ministarstva kulture i medija.

[7] Pavičić, J. 2008. Pregled razvoja postjugoslavenske kinematografije. *Sarajevske sveske*. 21-22: 643-672; Pavičić, J. 2010. 'Cinema of normalization': Changes of stylistic model in post-Yugoslav cinema after the 1990s. *Studies in Eastern European Cinema*. (1) 1: 43-53; Pavičić, J. 2011. *Postjugoslavenski film. Stil i ideologija*. Zagreb: Hrvatski filmski centar.

[8] mvinfo.hr/clanak-jagna-pogacnik-kritika-je-pitanje-struke-i-to-je-glavni-postulat-kojeg-se-drzim (pristupljeno 26. studenoga 2024).

https://narod.hr/kolumne-i-komentari/kasapovic-kako-sam-skrivila-napad-homoerotskih-desnicarskih-grafitera-na-juricu-pavicica?fbclid=IwY2xjawRVb6ZleHRuA2FlbQIxMQBicmlkETFuODhuOTVHRE1BZXRaRGVUc3J0YwZhcHBfaWQQMjlyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHn-bcg03mhUTmBush5c2ONTwGrs3GH7cbPDyR-ZYZ1mn6bJL0-u6xLzY_h0U_aem_e2SBNNgYNNvtiAZwtTSCyS9A

ZAŠTO SAM MILANOVIĆA PREDLAGAO ZA AKADEMIKA (III.)

Vidim na internetu kako poznata TV komentatorica Ivana Petrović konstatira ono što bi doista uradila svaka vlast ako je ona radi za interes svog naroda

Znamo da je sin tate Slavka dobio i novo ime po svom otkriću drobilice u Jasenovcu – IVO DROBILICA.

Svatko normalan zna da svima njima priča o Jasenovcu služi u dokazivanju genocidnosti hrvatskog naroda. Vjerovali ili ne Ivo Drobilica me je tužio zato što ja to mislim pa i napišem.

Svjedoci su mu bili supruga i kćer.

Evo tog djela iz prvostupanjske presude po kojoj ja ne smijem zaključiti to što misle svi Hrvati (ne ubrajam tu Srpsku služinčad):

26. Iz iskaza te svjedokinja Sanje Petrušić-Goldstein i Tese Goldstein, a koje iskaze sud prihvaća jer su međusobno suglasni te ih ocjenjuje uvjerljivima i istinitima, proizlazi da je ovakva objava o tužitelju izazvala niz negativnih i mrzilačkih komentara.

27. Tako je svjedokinja Sanja Petrušić-Goldstein iskazala da se tužitelj uzrujao zbog knjige te se uvijek uzruja kada pročita što piše akademik Pečarić, a tada počinju i zdravstveni problemi tužitelja. Nakon takvih natpisa počinju prijetnje, ružni komentari, tj. takvi natpisi generiraju komentare na internetu, ljudi se grozno izražavaju i nasilni su. Onda dođu prijatelji i postavljaju pitanja o tome da je tužitelj iznio teze o genocidnosti hrvatskog naroda, pa se on jako uzruja jer mora objašnjavati da to nije tako te da on nije izdajnik hrvatskog naroda. U komentarima se piše da se iseli iz Hrvatske, da nisu Hrvati, da su izdajice i slično. Takve prijetnje traju već 20 godina, a tužitelj je aktivan kao javna osoba od 1991.

28. Svjedokinja Tesa Goldstein je iskazala da kada se dogodi ovako nešto onda je reakcija tužitelja užasno emotivna, ali i svih njih. **JEDINO ŠTO JE SADA BILO DRUGAČIJE JE NJEGOVA FIZIČKA REAKCIJA, TUŽITELJ JE IMAO STEZANJE OKO SRCA, TO JE BILO KAO SRČANI UDAR, ON JE URLIKAO, A OSVIJESTIO SE NAKON NEKOG VREMENA.**(istakao JP) Nije prvi put da se događa ovako nešto, ali je prvi put da je bila takva fizička reakcija. Reakcija tužitelja je emotivna, on se jako uzruja, govori da se može vjerovati da se to događa, a onda to uzruja nju i majku. Čita komentare i dosta ljudi piše da ne žele tužitelja u Hrvatskoj, da se treba iseliti, da ga ne žele živog. Stvarno ima strah da se tužitelj nešto ne dogodi. Sve ovo direktno ili indirektno odražava se i na njezin osobni život i posao, jer na poslu od kolega doživljava komentare u vezi oca, negativne konotacije u smislu da je njezin otac mrzitelj Hrvatske, da je on glupan i da je ona glupa.

29. Iz iskaza svjedokinja i tužitelja proizlazi da je tužitelj vrlo emotivno doživio tuženikove tvrdnje, da ga je to uzrujalo i da mu je pozlilo. Tužitelj je javna osoba i time mora imati viši stupanj tolerancije na javnu kritiku nego prosječni građanin, ali u ovom slučaju se nije radilo o kritici u odnosu na njegovo djelovanje, **VEĆ SU SE IZNIJELE NEISTINITE ČINJENIČNE TVRDNJE** (istakao JP), a to

prelazi stupanj tolerancije koju bi inače tužitelj trebao pretrpjeti. Nije sporno da je tužitelj i ranije doživljavao neugodnosti i negativne komentare, ali to ne umanjuje štetnu radnju tuženika niti posljedice te radnje.

Smiješno je što sam im ja bio kriv i zbog toga što mu se rugaju diljem svijeta kao IVI DROBILICI. Sutkinja ti nije htjela staviti u zapisnik, ali je to učinila na zahtjev mog odvjetnika Davorina Karačića. Bila je dovoljno inteligentna da to ne stavi u presudi, jer svatko tko ima imalo pameti može zaključiti da se DROBILICU U JASENOVCU može izmisliti ako ti je cilj dokazati genocidnost hrvatskog naroda, a naravno živiš to u Hrvatskoj pa nećeš nikada izravno reći.

Još je smiješnije što me tužio i padao u nesvijest zbog moje knjige o Puhovskom: Zapravo ne znam što je zabavnije: To što je padao u nesvijest zbog knjige o Puhovskom, a nije kada sam mu zaustavio izbor za Redovitog člana HAZU 2012. godine.

Je li sutkinja pokušala dokazati da je i u povijesti iznad HAZU.

SUTKINJA PROTIV HAZU

Zanimljiv je neobičan sukob sutkinje Općinskog suda u Zagrebu i HAZU koji se ogleda u različitim pristupima u sporu oko „genocidnosti hrvatskog naroda“ između prof. dr. sc. Iva Goldsteina i mene. U glavnoj ulozi i u HAZU i na Sudu bili su citati hrvatskog povjesničara Vladimira Mrkocija.

Prvi „okršaj se odigrao kada je I. razred Akademije predložio Iva Goldsteina za redovitog člana Akademije. Napisao sam pismo-rugalicu:

PISMO PREDSJEDNIKU I PREDSJEDNIŠTVU HAZU-A

Moram pohvaliti Hrvatsku akademiju znanosti i umjetnosti jer konačno u svoje redove prima najboljega hrvatskog povjesničara. Ako ništa drugo, već samom činjenicom da je prof. dr. sc. Ivo Goldstein egzaktno dokazao genocidnost hrvatskog naroda, dovoljno je da ga se izabere za redovitog člana HAZU-a.

A taj je dokaz zaista nešto izuzetno u povijesnoj znanosti, široj javnosti poznat zahvaljujući prof. Vladimiru Mrkociju koji u Fokusu 6. prosinca 2002. navodi tvrdnju Ive Goldsteina iz njegove knjige A History, Hurst & Co. London 1999.: Četnici se osvećuju Hrvatima i muslimanima za genocid u NDH, kao na primjer 15. IV. 1941., kada je četnička jedinica koja se povlačila pred ustašama u Mostaru i okolici ubila više tuceta hrvatskih civila i popalila veliki broj kuća.

Dakle, 10. IV. 1941. proglašena je NDH, a već u prvih 3 – 4 dana hrvatski narod je napravio genocid, pa se četnici 15. IV. 1941. osvećuju za taj genocid. Takva genocidnost jednog naroda doista nije zabilježena u povijesti pa se radi o izuzetnom otkriću kolege Goldsteina.

Pri tome treba uzeti u obzir da Pavelić još nije ni stigao u Zagreb, pa se za taj genocid očito treba okriviti cijeli narod.

Zahvaljujući kolegi Goldsteinu, ne mogu se Hrvati više izvlačiti na zločine ustaša. Jednostavno rečeno – ovaj sjajan Goldsteinov dokaz pokazao je da se radi o genocidnosti cijelog naroda.

Pri tome ne treba smetnuti s uma da je niz sličnih iznimnih dostignuća prof. dr. sc. Ive Goldsteina opisano u sljedećim radovima:

[1] M. Brandt, Život sa suvremenicima, Zagreb, 1966., str. 190-191.

(Profesor Brandt (mentor Ive Goldsteina): To mi je toga čovjeka razotkrilo do kraja kao pripravna na falsificiranje i znanstveno nepoštenje, i ja sam digao ruke od njegova daljega znanstvenog razvitka.)

[2] Neven Budak, O knjizi Ive Goldsteina „Hrvatski rani srednji vijek“, Novi Liber, Zagreb, 1995, 511 str., Radovi, Zavod za Hrvatsku povijest, Zagreb 28 (1995.), 299-333.

(Prof. Budak: Neupućenom se čitatelju tako može učiniti da je Goldsteinu uspjelo otvoriti čitav niz dosada neobrađenih tema, pa čak i riješiti niz problema, dok je pri tome, zapravo, riječ o znanstvenoj fantastici.)

[3] J. Pečarić, Brani li Goldstein NDH? Zagreb, 2002.

[4] J. Pečarić, Nepoćudne knjige, Zagreb, 2003.

(Knjige [3] i [4] sam osigurao svakom članu Predsjedništva koji se doista želi upoznati s iznimnim dostignućima kolege Goldsteina.)

[5] V. Geiger, Osvrt na knjigu Hrvatska 1918 – 2008. Ive Goldsteina: Niz otvorenih pitanja, Vijenac, 397, 21. 5. 2009.

(Zanimljivi su podnaslovi u članku. Npr.: Sumanute tvrdnje i Ideološki zaključci. Dr. Sc. Vladimir Geiger kaže: Predaleko bi nas odvelo nabranjanje svih činjeničnih pogrešaka i interpretacijskih improvizacija u ovoj Goldsteinovoj knjizi, koju su skloni mu mediji, bez zadržske, nazvali „kapitalnim djelom“.)

Stoga je veličina HAZU-a iznimna jer tako velikog znanstvenika bira u svoje redove.

Čestitam s oduševljenjem.

Vaš,

akademik Josip Pečarić

Goldstein je i u Akademiji imao poseban tretman jer je pismo poslano samo onima kojima je naslovljeno i to je bila unutrašnja stvar Akademije, međutim iz Akademije su ga su poslali samom Ivi Goldsteinu koji nije bio član Akademije i zatražili su da on odgovori na pismo, što je on i učinio. Objasnjavao je da on ne tvrdi da je hrvatski narod genocidan i citira dio knjige u kome on to i govori.

Podsjetit ću da je to način o kome sam govorio u intervjuu Slobodnoj Dalmaciji, 13. listopada 2002. Da Goldsteinima nije strano korištenje neistinama, pokazao sam upravo na primjeru tog intervjuja, gdje sam konstatirao:

Svi koji promiču tezu o genocidnosti hrvatskog naroda, po definiciji napadaju našeg blaženika (Stepinca, op. J. P.). Po tome ćete ih prepoznati. Naravno, Goldsteini će izrijeком negirati genocidnost hrvatskog naroda, ali će sve raditi da to bude rezultat njihova djelovanja. Slično dr. Milanu Bulajiću koji nikada ne će reći da je u Jasenovcu bilo 700 000 žrtava, ali će sve učiniti da to „dokaže“ (istaknuo J. P.).

Evo kako to navode Ivo i Slavko Goldstein u tekstu „Akademik Pečarić uporno laže“ (Slobodna Dalmacija, 20. listopada 2002.):

U intervjuu pod naslovom „Bulajićevi učenici kroje nam povijest“ u Slobodnoj Dalmaciji od 13. 10. 2002. akademik Josip Pečarić tvrdi da Ivo i Slavko Goldstein „promiču tezu o genocidnosti hrvatskog naroda“. Ovu bezočnu laž Pečarić varira na više mjesta u istom intervjuu tvrdeći da su „Goldsteini... Bulajićevi učenici“, jer „slično dr. Milanu Bulajiću čine sve kako bi dokazali da je u Jasenovcu bilo

700 000 žrtava“ (istaknuo J. P.), pa time „dokazali i genocidnost hrvatskog naroda“.

Veliki dio svog teksta Goldsteini koriste da pobiju tu „moju“ tvrdnju, a zapravo svoju laž!

Međutim, ono što je važno istaknuti u tom odgovoru oca i sina Goldstein jest kada poslije takve svoje laži kažu:

„Potrudit ćemo se da njegove laži ne postanu istinom“.

NARAVNO, MOJ ODGOVOR U KOME JE POKAZANO DA LAŽU GOLDSTEINI, A NE AKADEMIK PREČARIĆ NISU OBJAVILI!

Zapravo poznato je da „dokazivanje genocidnosti hrvatskog naroda“ zasniva se na broju žrtava Jasenovca. Pri tome je to meni i brojka koju su najglasnije zastupali otac i sin Goldstein.

U više navrata pisao sam kako je brojka žrtava Jasenovca koju su Goldsteini nametnuli hrvatskim vlastima od 80 do 100 tisuća u stvari «rezervna» velikosrpska brojka pa ju nazivam «velikosrpskom brojkom Goldsteinovih i Draže Mihailovića». Zašto? Dr. Vjekoslav Perica ("Sloboda Dalmacija", 27. srpnja 2002.) pronašao je u Chicagu knjigu koju su 1943. izdali Eparhija Pravoslavne crkve iz Chicaga i Ravnogorski četnički pokret Draže Mihailovića u kojoj se govori o 40 tisuća ubijenih Srba u Jasenovcu. Dakle, za pola rata polovica od spomenute brojke! I ona kao i ona od 700 000 treba osigurati tezu o genocidnosti hrvatskog naroda.

Poznato je da je Goldstein na Izornoj skupštini dobio manje od 1/3 glasova. Nikada nitko nije dobio manje glasova na izbornim skupštinama.

Mediji su bili puni podrške Goldsteinu pa je knjiga o tom slučaju nazvana po činjenici da sam ja bio zapravo zabranjen:

ZABRANJENI AKADEMIK – PRIJEVAROM U HAZU!?, ZAGREB, 2012.

A tek podnaslov je se odnosio na Goldsteina jer je u svom odgovoru pokušao negirati Brandtove riječi (ovaj ga nije imenovao već je opisao njegov slučaj koji je bi jasan svima, a i jednom svom pismu Glasu Koncila ga je Goldstein potvrdio – pa zaboravio) – vjerovali ili ne?

Brandtove riječi su dane na početku moje knjige “Brani li Goldstein NDH?”

«Pokazalo se da [Ivo Goldstein] temu dubinski uopće ne razumije, ali se veoma mnogo trudio da u časopisima objavljuje sitne priloge, da bi imao (kako bi sam govorio) što više publiciranih naslova. Neke od njih pokazivao mi je unaprijed, a kod jednog od njih ustanovio sam da u bilješkama navodi ne samo pisce i djela koje nije pročitao, nego i pisce koji uopće ne postoje niti su ikad postojali. Na moj prigovor odgovorio je: Tako to rade svi, pa zašto ne bi i ja! To mi je toga čovjeka razotkrilo do kraja kao pripravna na falcificiranje i znanstveno nepoštenje, i ja sam digao ruke od njegova daljega znanstvenog razvitka.»

Znanstveno nepoštenje Goldstein pokazuje i u svojoj tužbi. Navodi „moje“ tvrdnje koje su također Mrkocijevi citati, ali u tužbi ne navodi da je Mrkoci autor! Ali opet daje veliki citat iz svoje knjige u kome on tvrdi isto što je tvrdio u Pismu HAZU i koje akademici s više od 2/3 glasova nisu prihvatili.

Upozoren na činjenicu da su to tuđi citati u našem Odgovoru na tužbu, dokazuje da prijevod nije točan. Kaže da Mrkocijev prijevod nije točan, a kriv sam ja.

Mrkocijevi tekstovi dani u poglavlju knjige “Druker” o Puhovskom (za nju me tuži) u kojem su dani tekstovi iz knjige koja je u naslovu tog poglavlja:

ZABRANJENI AKADEMIK – PRIJEVAROM U HAZU!?, ZAGREB, 2012.

Dakle očita je povezanost sa (ne)izborom u HAZU. Njegova tužba se zasniva na tome što je Mrkocijev tekst iz 2002. prenesen u ovu knjigu iz 2012. godine. A zapravo objavio sam Mrkocijeve citate i u knjigama:

J. Pečarić, *Trijumf tuđmanizma*, Zagreb, 2003.

J. Pečarić, *Nepoćudne knjige*, Zagreb, 2003.

Dakle i prije 19 godina u dvije knjige!

Za ovu raščlambu zanimljivo je kako sudkinja tvrdi što je tvrdnja a što nije. Pogledajmo tri točke njene presude:

15. Čini mi se da je bitna neistina u cijelom tekstu na kojoj se bazira sutkinjino nerazumijevanje točka 15. u kojoj ona tvrdi;

"... tuženik tvrdi da to nisu njegove tvrdnje, već je dijelom citirao konstatacije profesora Vladimira Mrkocija, a dijelom citirao navode samog tužitelja iz njegove knjige "Croatia A Histori".

TO NIJE ISTINA, jer sam prvi put vidio tu knjigu kada su nam je poslali uz tužbu! To u presudi i piše, ali njoj sam dijelom citirao Goldsteinovu knjigu. Zapravo posredno sutkinja dokazuje besmislenost tužbe jer joj je knjiga spomenula u našem odgovoru koji je nastao kada sam već tužen glavni argument u presudi.

16. Za “Drukera” joj nije važno što se knjiga ne odnosi na Goldsteina iako je on u tužbi tako nešto tvrdio (naslov knjige na vrhu svake stranice se odnosi na njega).

17. U ovoj točki sutkinja konstatira što je utvrdila što sam napisao „uvidom i čitanjem knjige 'Druker'“. Sutkinja tvrdi da su Mrkocijeve riječi nešto što sam ja napisao. Kao Goldstein u tužbi ni ona ne spominje Mrkocija. A tekst na str. 138. Itekako pokazuje da su to Mrkocijeve tvrdnje (podcrtano je ono što navodi sutkinja):

Zapravo, kada sam razmišljao o Goldsteinovom „egzaktom dokazu o genocidnosti hrvatskog naroda“ i o glupavom primjeru koji trebam uzeti iz neke njegove knjige, koja je trebala biti osnova za njegov izbor, razmišljao sam o njegovom dovođenju u vezu „Oluje“ i „genocidnosti hrvatskog naroda“.

Na to je sjajno ukazao prof. Vladimir Mrkoci u istoj Goldsteinovoj knjizi Croatia: A History. Dakle, Mrkoci konstatira kako na str. 254. Goldstein tvrdi:

Hrvatska je opet bila ozbiljno kritizirana od međunarodne zajednice, i pokazalo se da su problematične srpske tužbe zbog genocidnosti Hrvata imale temelja.

Prof. Mrkoci to komentira ovako:

Poslije Oluje Krestićeva tvrdnja o genocidnosti Hrvata za Goldsteina više nije „problematična“ već ima „temelje“ i to više nije samo Krestićeva, već Krestić-Goldsteinova teza.

Slijedeći citat sutkinja krivotvori:

I dok naš kandidat sjajno povezuje „Oluju“ s „genocidnošću hrvatskog naroda“, vidite kako je ovom američkom obavještajcu genocid ako netko poslije Srebrenice hoće pobiti još nekih stotinjak tisuća muslimana.

Podcrtano je – ovaj put – krivotvoren tekst iz knjige jer je očito kako je „genocidnošću hrvatskog naroda“ koji je dan s navodnicima sutkinja pretvorila u genocidnošću Hrvata bez navodnika.

Sutkinja izdvaja iz cjeline i citate sa str. 139. Podcrtano je opet što je njoj nekakav dokaz:

Zato je mnogo značajnije za nas vidjeti kako je ovo Goldsteinovo povezivanje genocidnosti hrvatskog naroda s „Olujom“ mnogo naprednije nego i kod nekih poznatih Srba. Tako jedan dobro poznati Srbin kaže:

Molim vas, 6 hiljada Hrvata je branilo Vukovar pola godine; napadala je cela Prva armija, vazduhoplovstvo, čudo, sva sila koju je imala JNA, a oni nisu odbranili Knin, kojem se može prići samo iz tri pravca; nisu ga mogli braniti ni 12 sati!? Oni ga nisu branili, jer po svim izveštajima koje smo dobili od policajaca, građana i ostalih, čim je prestala artiljerijska priprema u sedam uveče, oni su naredili – bežaniju! Prema tome, tu nije bilo nikakvog otpora niti je bilo borbenog dodira sa hrvatskim snagama. (...) – Tamo je palo naređenje da svi izađu iz Krajine istog dana, čak bez stvorenog kontakta sa hrvatskom vojskom na najvećem delu fronta. (...) Pitanje je ko je, zaista, doneo odluku da krajiško rukovodstvo napusti Krajinu? Takva odluka, kada su imali sve uslove da se brane, izazvala je egzodus. Sada to treba da bude razlog da Jugoslavija jurne tamo da brani te teritorije, sa kojih su oni utekli kao zečevi?!

Znate li tko je ovo rekao?

Slobodan Milošević na sjednici Vrhovnog savjeta obrane Jugoslavije 14. kolovoza 1995. Vidite koliko je izuzetno dostignuće našeg kandidata koji je uspio povezati genocidnost hrvatskog naroda s „Olujom“, a čak ni Miloševiću to nije palo na pamet!

A cijeli citat sa stranice 55. je dan tako da sam podcrtao ono što ona uzima kao veliki grijeh:

. Kao da je od Goldsteina Carla del Ponte pokupila izmišljanje države Republike Srpske Krajine, pa su Tuđman, Gotovina i drugi genocidni Hrvati izvršili agresiju na tu državu s unaprijed pripremljenim planom etničkog čišćenja.

Vjerovali ili ne sutkinja ne zna da ovo “Kao da je od” i ostalo nepocrtano je rujanje a ne tvrdnja.

Međutim posebno je zanimljiva pristranost sutkinje iz točke 22.

Da sutkinja prihvata neistinite Goldsteinove tvrdnje vidljivo je i u ovoj točki kada doslovno kaže „prema stajalištu ovog suda ja nisam iznio vrijednosni sud već sam iznio činjenične tvrdnje“ i to su joj tvrdnje prof. Mrkocija koje ona – kao i Goldstein – pripisuje meni. Za tužitelja je jasno zašto je pripisao Mrkocijeve tvrdnje meni, jer on mora „dokazati“ da sam ja negdje tvrdio da on tvrdi da je hrvatski narod genocidan narod.

Ali sutkinja smatra da recimo netko ne može smatrati da su neistine o logoru Jasenovac u svrhu dokazivanja te navodne genocidnosti. Zato ona u presudi ne spominje moju činjeničnu tvrdnju kako je Slavko Goldstein tvrdio da je u prosjeku bilo 70 ubijenih (samo) u Jasenovcu. Suočeni s brojnim dokazima da je današnji popis žrtava Jasenovca lažiran Goldstein nastupa s lažnom pričom o drobilici koja

je spominjana na suđenu i na traženje mog odvjetnika je ubačena u zapisnik, ali nije spomenuta u presudi.

Drobilicu su mu mnogi ismijali pa je to vidljivo već iz naslova teksta sjajnog hrvatskog povjesničara prof. dr. sc. Josipa Jurčevića:

GOLDSTEINA NE TREBA SMATRATI ZNANSTVENIKOM, TOLIKO SE PUTA BLAMIRAO, OD DROBILICE DO DRUGIH IRACIONALNIH STAJALIŠTA

[direktno.hr](https://www.dragovoljac.com/.../31207-goldsteina-ne-treba...)

<https://www.dragovoljac.com/.../31207-goldsteina-ne-treba...>

Kada je propala laž o drobilici, Goldstein je postao i stručnjak iz kemije, pa mu je odgovorio prof. dr. sc. Andrija Hebrang:

PRILOG: HEBRANG: GOLDSTEIN JE DILETANT, ISTINA O JASENOVCU JE POD ZEMLJOM, I NIJE JU TEŠKO OTKOPATI I DOKAZATI

<https://hrvatskonebo.org/.../hebrang-goldstein-je.../>

U Prilogu dajem i tekst GOLDSTEIN – ‘DROBILICA’ O POVIJESTI (Daran Darko Bašić/Hrvatsko nebo) koji je napisan na osnovu detaljnog kritičnog osvrtu dr. sc. Vladimira Geigera na Goldsteinovu knjigu „Jasenovac“ iz 2018. On spominje i genocid i drobilicu i mnogo toga!

Sutkinja bi prije nego što misli da više zna o ovoj problematici trebala pročitati taj tekst i vidjeti što vrhunski povjesničar sve zamjera Ivu Goldsteinu i možda bi shvatila što je „dokaz“, a što je vrijednosni sud i koliko ima stvari koji mogu biti osnova za vrijednosni sud o „dokazivanju“ genocidnosti hrvatskog naroda. A toga ima mnogo mnogo više. Na primjer dobro bi bilo da sutkinja pročita recenziju Mirjane Kasapović novog uradka Ive Goldsteina "Antisemitizam u Hrvatskoj od srednjega vijeka do danas":

<https://direktno.hr/.../kasapovic-ostro-recenzirala-novu.../>

O toj recenziji imamo i tekst na portalu **narod.hr**:

Dr. Kasapović: Knjiga Ive Goldsteina o antisemitizmu o Hrvatskoj je loša, promašena i vrlo problematična

<https://narod.hr/.../dr-kasapovic-knjiga-ive-goldsteina-o...>

Kada netko na osnovu ovih činjenica zaključi da onaj koji radi ovakve stvari zapravo podržava tvrdnje o navodnoj genocidnosti hrvatskog naroda – to ne smije i biva po toj sutkinji kažnjen jer to nisu vrijednosni sudovi. Zato u presudi nema ni 70 žrtava u prosijeku dnevno niti ima drobilice.

Sutkinji nije bilo važno spomena moje pitanje svjedokinji o tvrdnji Iva Goldsteina o hrvatskom predsjedniku iz Globusa, 20. rujna 2002., tj- moj upit zar je moguće da više reagiranja izazivaju moje tvrdnje nego Goldsteinove npr. riječi protiv Utemeljitelja RH:

Po izmišljanju bi Tuđmanu u nekim aspektima eventualno mogao konkurirati njegov kolega, također član HAZU, velecijenjeni akademik Josip Pečarić.

Važna su sutkinji svjedočenja supruge i kćerke, a tvrdnje o Predsjedniku su nebitne. I uopće u cijeloj tužbi ne spominje optužbu zbog navodnih patnji Iva Goldsteina zbog Drobilice (naveden link Goldstein - Jeruzalem Post – Drobilica). Dakle nije problem što Goldstein izmišlja DROBILICU U JASENOVCU već sam ja kriv zbog patnji koje ima zbog svoje laži!

Je li ova presuda u cilju ostvarenja onoga o čemu piše prof. Hebrang? Ili je samo želja sutkinje da se ocrni HAZU koja nije uspjela izabrati najboljega hrvatskog povjesničara. Ako ništa drugo, već samom činjenicom da je prof. dr. sc. Ivo Goldstein egzaktno dokazao genocidnost hrvatskog naroda, dovoljno je da ga se izabere za redovitog člana HAZU-a.

Josip Pečarić

Ivana Petrović: Svaka civilizirana zemlja bi davno odvojila novac i iskopala Jasenovac i skupa s dokumentacijom znanstveno u znanstvenoj istini zatvorila tu priču...

Svima koji su tamo umrli neka gori svjetlo vječnoga života a nas koji smo za njima ostali može bit SRAM što se sa komemoracijom za njihove duše - sve izvodi!...

Objavio **Braniteljski portal** - 23. April 2018.

Ivana Petrović-Jasenovac treba prekopati i znanstveno istražiti-foto-facebook

HRVATSKA, IZDVOJENO, TEMA DANA

**UBOJITA KRITIKA PROFESORICE KASAPOVIĆ:
MINISTRICA NINA OBULJEN KORŽINEK IZDAŠNO
PODUPIRE “JUGOSLAVENSKU KNJIŽEVNOST”**

3. rujna 2025.By Teleskop

Profesorica Mirjana Kasapović u ovoj opsežnoj i argumentiranoj kritici bavi se knjigom Književna republika Jugoslavija od 1989. do 2022. Borisa Postnikova, nastalom na temelju njegove doktorske disertacije. Autoricu zanima ne samo sadržaj nego i ideološki okvir unutar kojega je knjiga nastala, pa stoga razotkriva način na koji se pojmovi poput „postjugoslavenskog književnog polja“ i „književne republike Jugoslavije“ konstruiraju, legitimiraju i predstavljaju kao znanstvene kategorije. Kasapović tvrdi da se ovdje ne radi o znanstvenom istraživanju nego o ideološkom projektu koji književnost promatra kao prostor političkih pozicioniranja i kulturnih savezništava. Posebno ukazuje da su ovakvu književnu i kulturnu postjugoslavensku politiku izdašno pomaže ministrica kulture Nina Obuljen Koržinek. Tekst profesorice Mirjane Kasapović, koji je originalno objavljen na portal heretica.com.hr, prenosimo u cijelosti.

Kako je nastala knjiga Borisa Postnikova

Književni kritičar, publicist i novinar Boris Postnikov proteklih je godina marljivo konstruirao postjugoslavensku književnost. Vrhunac je toga rada doktorska disertacija “Postjugoslavenska književnost’ – konstrukcija polja” (2024),[1] koja je pretočena u knjigu *Književna republika Jugoslavija od 1989. do 2022.* (Durieux, Zagreb, 2025).[2] Knjigu su 5. svibnja 2025. u Srpskome kulturnom centru u Zagrebu promovirali Dean Duda, Postnikovljevi mentor u izradi disertacije, i recenzentica Maša Kolanović, profesori na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Publiciranje knjige financirali su Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih te Grad Zagreb. Ministarstvo kulture i medija učinilo je knjigu dostupnom čitateljima tako što je financiralo njezin otkup za javne knjižnice.[3]

Isprva sam mislila ovaj tekst zasnovati na uvidu u disertaciju zbog više razloga. Disertacija je javni dokument koji je besplatno i lako dostupan svima koji su zainteresirani za tekst, a knjiga se mora kupiti u knjižari ili posuditi u knjižnici. Disertacija je rukopis koji nije dotjerivan uredničkim, recenzentskim, redaktorskim i lektorskim zahvatima te autentičnije izražava autorove misli i jezik. Ona omogućuje i uvid u kvalitetu jednoga segmenta akademskoga pogona za proizvodnju doktorata. I da budem iskrena, intelektualna i jezična tlaka kojoj sam se podvrgnula čitajući disertaciju bila je tako nesnosna da nisam željela ponavljati to iskustvo s knjigom.

No jedan me kolega podsjetio na nepisano pravilo da recenzent mora djelovati u korist autora tako što će predmet kritike biti najbolje izdanje njegova teksta ako on postoji u više inačica (disertacija, članci, knjiga). Poslije nekoliko mjeseci oporavka, opet sam se podvrgnula tlačenju čitajući Postnikovljevu knjigu. Zašto sam to učinila? Učinila sam to da pokažem kako posrijedi nije znanstvena studija nego ideološki uradak te kakve se sve ideološke magle prodaju kao znanost.

Što je “postjugoslavensko književno polje”?

Ne mogu, ipak, ne citirati dio sažetka disertacije, “izlagački povlaštena mjesta” na kojemu se izražavaju ključne teze, u kojemu je Postnikov opisao svoj stvaralački postupak u trećem licu jednine. On, Postnikov,

“postjugoslavensko književno polje zatim koncipira s obzirom na njegove linije kontinuiteta i točke diskontinuiteta spram jugoslavenskog književnog polja, istražujući reartikulaciju autonomnog autorskog pozicioniranja povijesno omogućenog socijalističkom artikulacijom književnosti u uvjetima njezine kapitalističke reartikulacije” (2024: 22).

U sveučilišnoj karijeri pročitala sam tisuće studentskih radova, od prijediplomskih eseja do doktorskih disertacija, pa dobro znam da se takve rečenice pišu onda (a) kada autor nije sposoban jasno i razumljivo izraziti svoje misli ili (b) kada su mu misli toliko banalne da ih jezično mistificira ne bi li djelovao učenije. Postnikov je drugi slučaj: njegova je teza toliko banalna da ju je trebalo zakamuflirati u teorijski diskurs koji vrvi konstrukcijskim poljima, habitusima, homologijama, histerezama, izomorfijskim simetrijama, simboličkim moćima, kulturnim kapitalima, ekonomijom jezičnih razmjena i ostalim burdjevovskim kategorijama

uvezanima u jezive jezične konstrukcije. U tome tekstualnom bunkeru na čitatelje stalno vrebaju jezični prepadi.

Književna republika Jugoslavija kao imaginarna paradržava

Evo ovakvi: postjugoslavensko književno polje “petrovićevski razumijem kao stvaralačku književnopovijesnu konstrukciju projiciranu iz stajališta sadašnjosti shvaćene u svojoj postjugoslavenskoj dimenziji, a metodološki usmjerenu Bourdieuovom sociologijom književnosti koja nam, među ostalim, konceptom polja nudi daljnu razradu Lukićevog koncepta ‘književnog života’” (Postnikov 2025: 139).

I još: “Naša konstrukcija postjugoslavenskoga književnog polja bila bi utoliko konstrukcija predmeta analize izvan unaprijed zadanih granica i mimo ‘zdravorazumske’ perspektive, barem ako su granice i perspektiva zadane dominacijom nacionalno discipliniranih historiografija književnosti, a kod Bucholz, u sklopu njene skrupulozne analize ideje relativne autonomije književnosti, nalazimo čvrst konceptualni okvir tog projekta” (188).

I još: postjugoslavenski književni prostor nastaje “kroz borbu spram nacionalnih polova ex-jugoslavenskih nacionalnih književnih polja, odnosno – pozitivno izraženo – strukturiranog primarno kao zona savezništava između kozmopolitskih aktera i homolognih pozicija na kozmopolitskim polovima nacionalnih književnih polja” (26).

Pa malo jasnije: postjugoslavensko književno polje jest “prostor savezništava anacionalnih i antinacionalističkih pozicija, konstruiran otporom spram političke hegemonije i utoliko smješten izvan dosega sustavnije institucionalne podrške novouspostavljenih država” (160-161).

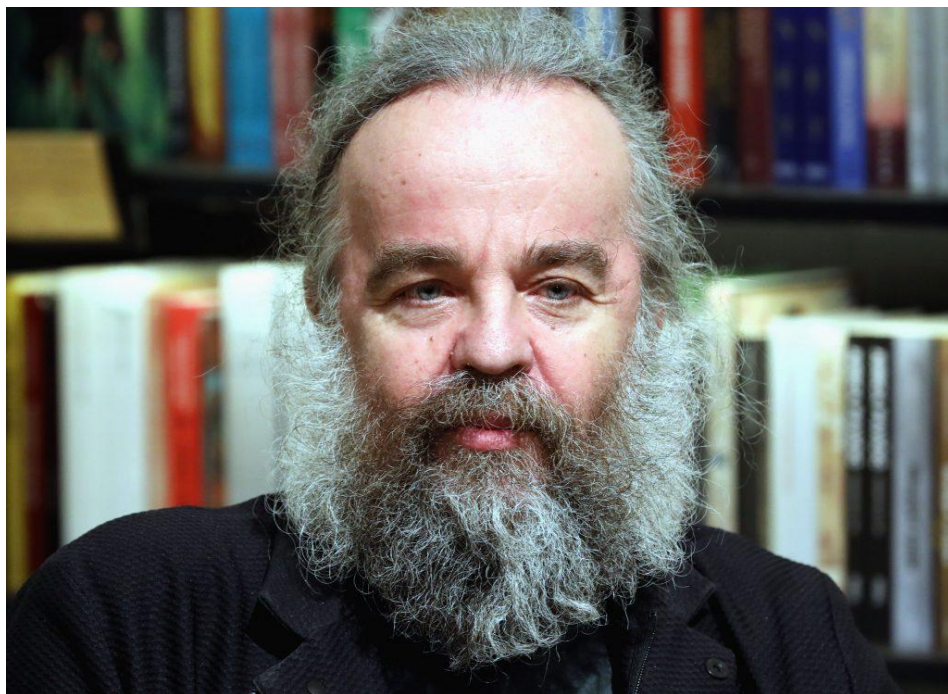
I još jasnije: književna republika Jugoslavija (KRJ) jest “prostor strukturiran antinacionalnim pozicioniranjem i transnacionalnim povezivanjem aktera koji opstaje nakon političkog raspada države” (27).

Eto kako je to jednostavno: KRJ čine anacionalni i nadnacionalni pisci koji su poslije raspada države surađivali u izdavačkim, medijskim, festivalskim i ostalim projektima. Autori nisu povezani jezično, tematski, žanrovski ili estetski nego ideološko-političkim svjetonazorom. Stoga je KRJ ideološko-politički konstrukt – imaginarna Postnikovljeva paradržava.

Pascale Casanova i „World Republic of Letters“

Autor je svoju temeljnu burdjevovsku naraciju i diskurs kombinirao s tezama Pascale Casanove iz *The World Republic of Letters*. Središnja je hipoteza Casanove da “postoji ‘svijet književnosti’, ‘književni univerzum’ koji je reativno nezavisan od svakodnevnog svijeta i političkih podjela u njemu, čije granice i zakoni po kojima operiše se ne mogu svesti na one koji vladaju u običnom političkom prostoru... Središnji prostor se konstituše kroz seriju dihotomija: autonomno/heteronomno, internacionalno/nacionalno, moderno/arhaično, sadašnje/prošlo, centralno/periferno i, donekle umanjeno, ali i dalje važno subjektivističko/kolektivističko. Autonomno, internacionalno, moderno, sadašnje, centralno i subjektivističko su međusobno povezani i predstavljaju

pozitivni pol svjetskog književnog prostora, dok njihove suprotnosti predstavljaju negativni pol. Te dihotomije strukturiraju i nacionalni književni prostor...”[4]

Miljenko Jergović je “dobio” čak 102 000 eura za prevođenje svojih knjiga u inozemstvu

Geopolitičke imaginacije i „glavni grad“ KRJ

Geopolitičke imaginacije rasplinu se onda kada treba odrediti središte ili “glavni grad” književne republike Jugoslavije. To ne mogu biti periferna središta poput Skoplja, Podgorice, Ljubljane i Prištine. I Sarajevo je izgubilo potencijale središta pa to mogu biti samo Zagreb ili Beograd – u konačnici, ipak, Beograd. Drugi ulaze u književnu republiku samo ako su im djela prevedena na “dominantni” jezik.[5] Usput, gotovo je nadrealna zamisao da bi se albanski pisci s Kosova integrirali u KRJ i učili srpski jezik kad su već jezično i kulturno integrirani u “književnu republiku Albaniju”.

Uzajamna dijalektika i definicija književnog polja

Postjugoslavenska književnost jest književnost postjugoslavenskog polja, a postjugoslavensko književno polje jest prostor na kojemu nastaje postjugoslavenska književnost djelovanjem postjugoslavenskih književnika. Ajde, neka malo “uzajamne dijalektike”!

A tko su postjugoslavenski književnici? Oni se otkrivaju “književnokritičko ili znanstvenom refleksijom u postjugoslavenskom ključu”, to jest identificiraju ih

književni teoretičari i kritičari poput Postnikova, koji utvrđuju i “generativnu matricu reprezentativnih pozicija i putanja” (201).

Otkrivaju se i sudjelovanjem u natjecanjima za regionalne nagrade i na regionalnim festivalima te publiciranjem u određenim časopisima (201-202).

Slabi izgledi nacionalnih autora

Postjugoslavenski autori “na ovaj ili onaj način zadovoljavaju temeljni kriterij legitimacije: svi su internim mehanizmima valorizacije (kritikama, nagradama, uredničkim izborima, pozivima na rezidencije, predgovorima itd.) prepoznati i priznati unutar zajedničkog polja” (202). Njihova djela posjeduju “višu” književnu vrijednost od nacionalnih književnih djela koja su podređena “eksplicitnim nalogima dominantne ideologije i politike” (202). Viša vrijednost potvrđuje se i u međunarodnim okvirima: prijevodima na strane jezike, nagradama, rezidencijama i drugim mehanizmima vrednovanja koji preferiraju “autonomne”, a ne “nacionalne” autore (202). Međunarodno književno tržište nemilice odbacuje nacionalne autore poput talijanske spisateljice Elene Ferrante i norveškoga pisca Karla Knausgård, zar ne? Ili preferiranje autonomnih u odnosu prema nacionalnim autorima vrijedi samo za književnosti država nastalih raspadom Jugoslavije? U natjecanjima za regionalne nagrade sudjeluju i autori koje Postnikov ne naziva postjugoslavenskima. Primjerice, tuzlansku regionalnu nagradu “Meša Selimović” dobio je 2023. Kristian Novak za roman Slučaj vlastite pogibelji napisan međimurskom kajkavštinom. Na regionalnima književnim festivalima sudjeluju i autori koji, prema samorazumijevanju, pripadaju hrvatskoj, srpskoj, bošnjačkoj i crnogorskoj književnosti.

Postjugoslavenski književnici nisu Hrvati

Tko su postjugoslavenski književnici iz Hrvatske? Postnikov poimence navodi autore iz Hrvatske koji konstituiraju postjugoslavenski književni prostor. Čine ih egzilanti Dubravka Ugrešić, Slavenka Drakulić, Slobodan Šnajder i Predrag Matvejević, ratni izbjeglice Miljenko Jergović i Daša Drndić te Boris Buden, Boris Dežulović, Ivica Đikić, Viktor Ivančić, Predrag Lucić, Nebojša Lujanović, Dragan Markovina, Marko Pogačar, Borivoj Radaković, Ivana Sajko, Olja Savičević Ivančević i dr. (16-17, 145-146, 275-276, 328-330 i d.). Kako su Postnikovljeva postjugoslavenska književnost i KRJ ideološki i politički pojmovi par excellence, tako su određeni i njihovi akteri kao “anacionalni”, “antinacionalni”, “antinacionalistički”, “transnacionalni”, “kozmpolitski” autori. Primijenjeno na hrvatski kontekst, to znači da postjugoslavenski književnici nisu Hrvati, odnosno ne osjećaju se Hrvatima unatoč podrijetlu (anacionalni); odbacuju hrvatsku naciju i sve oblike manifestacije hrvatstva, od jezika do države (antinacionalni); protive se hrvatskom nacionalizmu s internacionalističkih pozicija (antinacionalistički); nadilaze granice hrvatske književnosti, kulture i društva (transnacionalni); svuda u svijetu osjećaju se kao da su doma (kozmpolitski). Bitno ih ne povezuje jezik jer publiciraju djela na engleskom, njemačkom i drugim jezicima. No kada bi jezik bio konstitutivan za

postjugoslavensku književnost, bio bi to Kapovićevev “štokavski” (17) kao najprikladniji naziv jer nema etničke dimenzije.

Postnikov koristi i naziv “zajednički jezik”, a “onda kada ga budemo stavljali u odnos s drugim jezicima koji cirkuliraju unutar postjugoslavenskog prostora, govorit ćemo o ‘dominantnom jeziku’” (18). Kako bi se štokavski razlikovao od slovenskoga, makedonskoga, albanskoga, mađarskoga, jezikâ s etničkom dimenzijom koji cirkuliraju na postjugoslavenskom prostoru, nazivat će se “dominantnim jezikom” – upravo onako kako je de facto funkcionirao srpskohrvatski ili hrvatskosrpski u Jugoslaviji. Je li pismo postjugoslavenskih pisaca latinica, ćirilica ili oboje? To je bitno pitanje za čitanost knjiga. Osim pripadnika srpske manjine, u Hrvatskoj gotovo više nitko ne zna ćirilicu, bilo zato što se ne uči u školama bilo zato što su je zaboravili i oni koji su je učili. Tako je i u velikim dijelovima Federacije BiH. Postjugoslavenske književnike ne povezuju ni teme. Doduše, naglašeno se bave temama vezanima za Jugoslaviju, ali to nije bitno. U djelima postjugoslavenskih autora prevladava, primjerice, tematika Holokausta, a ne Narodnooslobodilačke borbe (NOB), što ih, dakako, ne svrstava u židovsku ili izraelsku književnost. Tu činjenicu Postnikov pripisuje međunarodnoj “legitimnosti” teme Holokausta kakvu NOB nema (180). Mora se ipak voditi računa o komercijalnim zahtjevima međunarodnoga tržišta.

Izdašna Nina Obuljen

No Postnikov ne razmatra iscrpnije komercijalne motive autora na postjugoslavenskome književnom tržištu.[6] K tome, jugoslavenske teme nerijetko više razdvajaju nego što spajaju, kako pokazuje Principov atentat na koji se referira i Postnikov.[7] Koliko se odmaknuti od države? Jedno “od osnovnih obilježja tzv. postjugoslavenske književnosti” jest “odmak od institucionalizirane državne podrške” (163). Zanimari li se neočekivana pojava diskursa “takozvanosti” kao izraz autorova nekontroliranoga privremenog sunovrata u stvarnost, bitno je pokazati da su se postjugoslavenski pisci jako primaknuli institucionaliziranoj potpori hrvatske države u financiranju njihova književnoga rada i egzistencije uopće. Ministarstvo kulture i medija sufinancira izdavanje knjiga na hrvatskom i prijevode s hrvatskoga na strane jezike, novčano potiče književno stvaralaštvo i stimulira autore najboljih ostvarenja u književnom i književno-prevodilačkom stvaralaštvu te otkupljuje knjige za javne knjižnice. U tablici 1. prikazane su novčane potpore inozemnim nakladnicima za objavljivanje prijevoda djela hrvatskih autora u desetak posljednjih godina. Među onima koje Ministarstvo svrstava u hrvatske autore i financira prijevode njihovih djela na strane jezike dominiraju Postnikovljevi postjugoslavenski pisci. Prijevode na strane jezike Postnikov smatra dokazom superiornosti postjugoslavenskih u odnosu prema parohijalnim nacionalnim književnicima. Toj je “superiornosti” očito jako pridonijela i hrvatska država, i to prečesto na štetu važnijih nacionalnih pisaca i njihovih djela. Nacionalni i “državotvorni” književnici dobivali su neusporedivo manju potporu. Ilustracije radi, Ivanu Aralici, “Tuđmanovu piscu”, Ministarstvo je u desetak godina dodijelilo ukupno 2.000 eura za prijevode dviju knjiga, jedna od njih je Duše robova, na makedonski jezik. No prijevod knjige

“književnika” Rajka Grlića na češki i makedonski financiran je s gotovo 5.000 eura. Hrvatskom pjesniku Danijelu Dragojeviću država je sufinancirala prijevod jedne knjige, dok je Marku Pogačaru, pjesniku koji “izravno deklarira svoju (post)jugoslavensku pripadnost” (18), sufinancirala prijevode deset knjiga na sedam jezika. Na popisima dobitnika državnih potpora za prijevode na strane jezike nema djela Krleže, Marinkovića, Kamova, Kranjčevića, Đalskoga, Ujevića, Brlić Mažuranić, Šoljana, Šimića, Novaka, Fabrija, Slamniga, Kušana, Dragojevića, Gudelja i drugih klasika hrvatske književnosti ili su zastupljena gotovo simbolično. U veljači i travnju 2025. Ministarstvo je dodijelilo po tisuću eura za prijevode djela Ujevića, Nazora, Vojnovića na engleski i Đalskoga na albanski jezik. Tisuću eura dodijeljeno je i za prijevod dječjega klasika Čudnovate zgrade šegrta Hlapića na albanski. To je ukupno 5.000 eura za pet pisaca i pet knjiga – točno onoliko koliko je dodijeljeno prijevodima dviju Jergovićevih knjiga na makedonski i ukrajinski, te manje od 8.612 eura namijenjenih prijevodima dviju knjiga Jurice Pavičića na makedonski i engleski. Ti pisci nisu živi, nemaju literarne agente i svoje prevoditelje, ne galame u medijima, nisu interesno umreženi, ne pripadaju ideološkim i kulturnim sektama koje imaju svoje predstavnike u državnim i gradskim povjerenstvima koja odlučuju o potporama.[8]

Dobro je prošao i Rajko Grlić

Rajko Grlić u milosti

Državne regulacijske politike, koje pasivno ili aktivno posežu u proizvodnju knjiga te utječu na uredničke i izdavačke prakse i knjižno tržište, temelje se na određenima vrijednosnim i političkim pretpostavkama. Iz regulacijske politike mogu se otkriti motivi i ciljevi države: ideološki nadzor nad književnošću, doprinos tvorbi nacionalne književnosti i nacionalne države, ekspanzionistička kulturna politika, promicanje određenih ideologija i vrijednosti.[9] Što radi hrvatsko Ministarstvo kulture i medija? U ideološkom smislu, najizdašnije je financijski podržavalo upravo postjugoslavensku književnost. Mnogi prvaci postjugoslavenske književnosti dobivali su godišnje novčane potpore za književno stvaralaštvo. Primjerice, 2025. Pogačar i Šnajder dobili su po 6.000 eura da bi mogli pisati svoje nove knjige i nije im to prva donacija te vrste. Kako sam navela, Ministarstvo znanosti i Grad Zagreb financijski su podržali i publiciranje Književne republike Jugoslavije s više tisuća eura, a Ministarstvo kulture stavilo je na popis djela koje javne knjižnice u Hrvatskoj mogu nabavljati javnim novcem. Postnikov je zaposlenik hrvatske države jer radi u Novostima, tjedniku srpske manjine u Hrvatskoj koji se financira iz državnoga proračuna. Sljubljen je s hrvatskim državnim proračunom, ali ne i s hrvatskim jezikom, književnošću i državom, nego pati za Jugoslavijom, jugoslavenskom književnošću i “zajedničkim jezikom”. Iz stanja razapetosti između ideološke fikcije i egzistencijalne stvarnosti može isplivati ako “postjugoslavija” formira svoj državni proračun pa se prikači na njega. Kako se to neće dogoditi, taj će jugoslavenski republikanac ostati dosmrtni korisnik hrvatskoga proračuna. Razmjena simboličnoga i financijskoga kapitala Zbog nedostatka državne potpore, postjugoslavenski književnici morali su se zapošljavati u, pretežno tiskanima, neovisnim i komercijalnim medijima kako bi preživjeli.

U njima su razvili žanr “kolumnističke književnosti” koju čine novinske kolumne ukoričine u knjige; ako nisu ukoričene u knjige, ostaju samo novinske kolumne i nemaju status književnih djela. Nisu književnost, dakle, samo politički eseji i publicistički radovi nego i ukoričene novinske kolumne te ih tako treba tretirati i država kada odlučuje o potpori prijevodima književnih djela na strane jezike. Kako to funkcionira, pokazuje primjer Jergovića: “Kolumnistički Jergovićev opus može se utoliko čitati na podlozi neprestanog strateškog povlačenja distinkcija koje, s onu stranu svakodnevne medijske proizvodnje stvarnosti, relacijski oblikuju svojevrzni ‘višak’ sadržan u figuri pisca izmaknutog pravilima tabloidnog okoliša u kojem spremno participira, društvenih konvencija i ukusa mase, ‘višak’ koji se burdjeovski dakako artikulira kao simbolički kapital: strategija se, dakle, sastoji u medijskoj razmjeni tog kapitala, akumuliranog književnim ‘sredstvima’, za onaj ekonomski, pri čemu glasila za koja Jergović piše transakcijom dobivaju habitualno-stilsku kolumnističku distribuciju neophodnu na medijskom tržištu, dok on, pišući za njih, tu destrukciju iznova podcrtava kako bi mogao i dalje sudjelovati u srednjoj struji medija signalizirajući čitateljicama i čitateljima da joj ‘zapravo’ ne pripada” (248). Jergović prodaje književni ugled novinama kako bi mogao živjeti. Ta banalna činjenica – mnogi književnici u svijetu pišu u novinama kako bi preživjeli, ali i zato što vole pisati u njima – mistificira se diskursom o “strateškom povlačenju distinkcija”,

“relacijskom oblikovanju ‘viška’”, “burdjeovskom simboličkom kapitalu”, “habitualno-stilskoj kolumnističkoj distribuciji” i sl. Književnici imaju koristi od novina jer postaju poznatiji i vidljiviji široj javnosti.

Novine koje promiču “jugoslavensku književnost”

Novine u kojima pišu djeluju i kao promidžbena sredstva njihove literature: objavljuju pozitivne recenzije njihovih djela, upriličuju prigodne razgovore s njima, reklamiraju nagrade koje dobiju pa i ulazak u “uži izbor”, prenose sve pozitivno što netko u svijetu napiše o njima, daju im prostor da u svojim kolumnama i drugim tekstovima prividno pišući o drugima pišu zapravo o sebi. Aktivnosti autora utječu na prodaju knjiga posredstvom “neknjižnih komunikacijskih kanala (festivala, revija itd.), refleksivnoga djelovanja (izjave o sebi, poruke, intervju, kritika, eseja) i jačanja socijalnoga kapitala”. [10] pisci su bitna karika lanca koji čine nakladnici, mediji, sveučilišni odsjeci za književnost, kritičari, članovi povjerenstava za dodjelu nagrada, državnih potpora i inozemnih grantova, domaći i inozemni literarni agenti, organizatori književnih festivala i sajmova knjiga. Završiti posao: konstrukcija jugoslavenske iz postjugoslavenske književnosti Postjugoslavenskoj književnosti Postnikov je namijenio veliku zadaću: ona mora ex post dokazati da je postojala jugoslavenska književnost. Nije postjugoslavenska književnost izdanak ili nastavak jugoslavenske književnosti nego joj, prema logički izokrenutoj genezi i dokaznom postupku, prethodi. Tek kada se konstituira postjugoslavenska književnost, bit će moguće dovršiti konstituiranje jugoslavenske književnosti. Zašto se ona nije konstituirala u Jugoslaviji? Zato što se nije konstituirala jugoslavenska nacija, jer jugoslavenska književnost jest “književnost jugoslavenske nacije” (32). I da ne bude nesporazuma, “metodološki povratak Jugoslaviji znači povratak Jugoslavije...” (30).

KRJ razvijala se tijekom triju faza. Prva faza formalno je počela s utemeljiteljskom skupštinom udruženja “Nezavisni pisci” 20. prosinca 1989. “u zgradi Centralnog komiteta omladine BiH” u Sarajevu (206). Nije postojalo takvo tijelo. Da je naziv napisan malim slovom, moglo bi se pomisliti da se Postnikov izražava metaforično. Udruženje nije poživjelo ni godinu dana – sastalo se još jednom u Bijeljini 1990. No “upravo ih njihov neuspjeh, međutim, naizgled paradoksalno, promovira u rodonačelnike postjugoslavenske književnosti” (211). Čini se da načelo “da bi bio uspješan, moraš biti neuspješan” ima neko dublje značenje za Postnikova jer se stalno “provlači” kroz tekst. Postjugoslavenska književnost začela se, dakle, 1989. u Jugoslaviji koja je formalno prestala postojati 1992. i u zgradi političkoga tijela koje nije postojalo, ali koga briga za činjenice u “postčinjeničnom dobu”. U konstruktivističkom pristupu nije neobično to što se glavni infrastrukturni projekt prve faze, časopis Sarajevske sveske (2001-2017), pojavio godinama nakon njezina svršetka. Druga faza počinje istupom “Grupe 99” na sajmu knjiga u Frankfurtu koja svoj “projekt infrastrukturne izgradnje alternativnog kulturnog prostora... nije realizirala” (266). Opet! Glavni grad KRJ postaje Zagreb koji se pretvara u “logističko čvorište” postjugoslavenskih inicijativa i projekata što ih čine “brojne nakladničke kolaboracije, istureni

medijski punktovi i obnovljeni projekti iz vremena zajedničke države” (268). Na početku je najvažniju ulogu imao Durieux Nenada Popovića koji je preuzeo časopis *Fantom slobode*, a pridružili su mu se Arkzin i Zarez, pisci FAK-a (Festivala alternativne književnosti), izdavačke kuće Algoritam, Profil, V.B.Z. i Fraktura. U međuvremenu Zarez je ugašen, FAK se sam raspustio, propao je Algoritam, Durieux i Profil sveli su se na omanje izdavačke kuće, ali se Fraktura pretvorila u pravo “logističko čvorište” postjugoslavenske književnosti i političke publicistike.

Fraktura u milosti

To joj je umnogome uspjelo zahvaljujući višemilijunskim potporama hrvatske države, ali i Grada Zagreba, svim oblicima njezina djelovanja. U zakulisju je Fraktura nazivana izdavačkim Agrokorom iz Todoriceve ere koji je grabio sve što je država nudila zahvaljujući, dakako, tome što joj je država to dopuštala. U prva četiri mjeseca 2025. Ministarstvo kulture i medija dodijelilo je Frakturi 100.000 eura za nespecificirani izdavački program, 25.000 eura za organizaciju 13. festivala svjetske književnosti, 13.000 eura za književne programe u knjižari Frakture te nerazvidan iznos za otkup njezinih knjiga za javne knjižnice. Treću fazu najavio je osnutak balkanske mreže PEN-ova 2011. Glavni grad KRJ premješta se u Beograd gdje nastaje ili se reaktivira razvojna infrastruktura: Krokodil, Muzej Jugoslavije, “Pobunjene čitateljke” kao “kvir, marksističko, dekolonijalno i ekokritičko udruženje mladih književnica”, portali itd. U trećoj fazi postjugoslavenska književnost dobiva ime pa se ono naknadno učitava u dvije prethodne faze. Tvorcima postjugoslavenske književnosti trebalo je dvadesetak godina da shvate što rade. Prokleta Kardeljeva Jugoslavija “Korisnu tipologiju teorijskih i povijesnih objašnjenja raspada SFRJ donosi studija Dejana Jovića Jugoslavija – država koja je odumrla” (109) – podnaslov je knjige Uspon, kriza i pad Kardeljeve Jugoslavije (1974.- 1990.). Ta se knjiga prometnula u nekakvo kanonsko djelo autora postjugoslavenskih studija. Kako to protumačiti: kao izraz ideološkoga i političkoga fanatizma autora koji im onemogućuje suočavanje s povijesnim činjenicama i usklađivanje “teksta s kontekstom”, kao nerefleksivan čin ideološke i političke samolegitimacije koji se temelji na nepročitanu i nerazumljenu tekstu ili kao svjesno prihvaćanje Jovićeve interpretacije? Jovićeva je knjiga, naime, promiloševićevski i prosrpski pamflet.[11] Srpska povjesničarka Olivera Milosavljević napisala je o njoj: “Autorova konstrukcija ličnosti Slobodana Miloševića se u velikoj meri slaže sa slikom koju Milošević sam gradi o sebi. Prepoznaje ga kao vođu ‘antibirokratske revolucije’. Kao ‘Jugoslovena i borca protiv srpskog nacionalizma’ i kao ‘novog Tita’. Jedino ga ne prepoznaje kao srpskog nacionalnog vođu... Po autoru, Milošević je vodio antibirokratsku revoluciju protiv antidržavne ideologije dezintegracije, a za uspostavu države, odnosno za obnovu ‘treće Titove Jugoslavije’. Njegova prodržavna retorika, po autoru, bila je u oštroj suprotnosti sa Kardeljem, ne i sa Titom, a to je odanost socijalizmu i Jugoslaviji. Tako su građani koji su podržavali Miloševića podržavali alternativu sistemu, a nisu postali antikomunisti i antijugosloveni”.[12] Britanski povjesničar Marko A. Hoare nazvao je Jovićevu knjigu “možda

najambicioznijim revizionističkim tretmanom Miloševića” u kojoj se kao “stvarni zlikovac” pojavljuje mrtvi Edvard Kardelj, a ne živi Slobodan Milošević.

Jović amnestira Miloševića

Kardelj se u memorandumskom slogu politički kriminalizira, a Milošević rehabilitira. Milošević i njegova vojska nisu bili odgovorni ni za ratove: “Nasilje koje je na ruševinama Jugoslavije, u bezdržavnom prostoru, nastalo u devedesetim godinama prošlog stoljeća, naime, ima isti uzrok kao i raspad: ono je bilo izraz slabih, neefikasnih država koje nisu bile u stanju savladati privatne vojske, privatne osvete, privatne ‘zakone’ i privatno nasilje”. [13] JNA je bila toliko slaba da nije mogla svladati paravojske Arkana, Bokana, kapetana Dragana i drugih zločinaca, ali je bila dostatno jaka da razori Vukovar, pola Baranje, Srijema i Slavonije, velike dijelove Dalmacije, Like i Banovine te pobije desetke tisuća ljudi. [14] O njezinu djelovanju u BiH u izvornom ili prurušenom obliku vojske Republike Srpske ne treba ni govoriti. Najveći borci protiv ideološke revizije jednoga dijela povijesti (NDH i Drugoga svjetskog rata) ujedno su vodeći ideološki revizionisti u interpretaciji drugoga dijela povijesti (Jugoslavije i Domovinskog rata). Prema uzoru na jovićevsku Kardeljevu političku Jugoslaviju, Postnikov konstruira Kardeljevu književnu Jugoslaviju. Naklapa o Kardeljevoj “pronacionalnoj”, zapravo nacionalističkoj i protujugoslavenskoj struji, nasuprot Rankovićevoj “centralističkoj” i “projugoslavenskoj” struji. [15] Rankovićevu struju u književnosti najbolje je predstavljao Dobrica Ćosić, a pripadao joj je i “Postnikovljev” Sveta Lukić koji se zauzimao za to da se književnici ne udružuju prema republičkoj pripadnosti nego prema “poetičkim izborima autora, njihovim kulturnim ‘srodnostima’ i afinitetima” (207).

Prihvatanje Kardeljeva koncepta državno-političkoga uređenja u Ustavu 1974. značilo je “slabljenje savezne države difuzijom političke, ekonomske i kulturne moći kroz republičke i niže razine” (35). Centrifugalne sile omogućile su uspostavu nacionalnih književnih paradigmi na štetu zajedničke jugoslavenske paradigme znatno prije zamišljenoga “posvemašnjeg reza” i raspada Jugoslavije (12-15). Ozbiljni političari i znanstvenici ne razglabaju o posvemašnjem rezu i nultom satu povijesti – to je naracija mislilaca i izvođača revolucija. Crveni Kmeri tvrdili su da je njihova Demokratska Kampučija (1975-1979) označila “svršetak dvije tisuće godina kambodžanske povijesti”. S njome je došao kraj privatnom vlasništvu, tržištu, novcu, bankama, gradovima, budizmu, hramovima, samostanima, obitelji, bolnicama, školama, sveučilištima, knjigama, knjižnicama, tisku, pošti, telefonu, modi, glazbi, plesu, slobodi mišljenja, govora i kretanja itd. [16] Neuspješno su pokušali promijeniti i državne granice, a uspješniji su bili u promjeni stanovništva, stvaranju “novoga naroda”, ubivši gotovo dva milijuna ljudi ili svakoga četvrtoga stanovnika zemlje. Kada je u listopada 1976. Ieng Sary, ministar vanjskih poslova i “brat broj tri” u partijskoj i državnoj hijerarhiji, posjetio Beograd, jugoslavenska vlast obećala je višemilijunsku dolarsku pomoć prijateljskoj nesvrstanoj Kampučiji kako bi se “konsolidirala” ubilačka kmerska revolucija. [17] Možda je to bio i izraz sentimentalnosti prema “bratu broj jedan”, Polu Potu, sudioniku jugoslavenskih omladinskih radnih akcija pedesetih godina,

a možda i sjetno sjećanje na vlastitu revoluciju kao nulti sat povijesti koji je označio početak stvaranja “novoga čovjeka”. Kako Postnikov ne bi patio za takvom državom? I kako je ne bi oživljavao u svojim ideološkim fikcijama kao nadomjestak neželjenoj političkoj stvarnosti?

https://teleskop.hr/hrvatska/ubojita-kritika-profesorice-kasapovic-ministrice-nina-obuljen-korzinek-izdasno-podupire-jugoslavensku-knjizevnost/?fbclid=IwY2xjawRVcP1leHRuA2FlbQIxMQBzcnRjBmFwcF9pZBAyMjIwMzkxNzg4MjAwODkyAAEeek1OSs9zU1bxxhVMD7c7mCXTjtM2UfFWov4l_0wIRu4obZByu5lWZm49Lko_aem_ymEt1Dzn5aNvNfnHBzQSg

Photo: Hrvoje Jelavic/PIXSELL

NESTANAK MANJINA

MIRJANA KASAPOVIĆ: PRAKSA ETNIČKOGA ČIŠĆENJA U SRBIJI I JUGOSLAVIJI

21. svibnja 2025.

Neusporedivo **najveće etničko čišćenje u Europi poslije Drugoga svjetskog rata** počinjeno je nad pripadnicima **njemačke manjine** (službena Srbija to tvrdi za Oluju op.a) kada je iz više zemalja Istočne i Srednje Europe protjerano od deset do četrnaest milijuna ljudi. Samo je iz Čehoslovačke prognano više od tri milijuna sudetskih i karpatskih Nijemaca. U Jugoslaviji je protjerano oko **pola milijuna Nijemaca, i to najviše iz Srbije**. Najveći misaoni i praktični doprinos razvoju te nasilne metode rješavanja etničkih sukoba u bivšima jugoslavenskim državama dali su upravo Srbi, piše **Mirjana Kasapović** za heretica.com. Njezin članak djelomično prenosimo.

Srbijanski genocidni planovi i namjere u prvoj Jugoslaviji

Etničko čišćenje na prostoru Kraljevine Jugoslavije misaono je uobličio srpski povjesničar, političar i akademik **Vasa Čubrilović**. Zarana se proslavio kao pripadnik urotničke skupine koja je ubila austrougarskoga prijestolonasljednika i njegovu ženu te **opalila startni hitac za početak Prvoga svjetskog rata**. “Izjutra 28. juna 1914. osvanuo je lep letnji dan, kako samo zna biti lep u Sarajevu u

početku leta. Pošto sam doručkovao, metnuo sam bombu za pojas, pištolj u džep i izašao na polje – uputio sam se na mesto gde sam na obali Miljacke trebao da čekam Ferdinanda”.

Probudiš se, doručkuješ, zadjeneš bombu za pojas, gurneš pištolj u džep i mirno se uputiš na mjesto za ubojstvo – eto puta u junačku povijest nacije.

Čubrilović nikad nije dostigao slavu pravoga ubojice Gavrila Principa – u srpskoj nacionalnoj tradiciji i mitologiji njihovi su urotnici, atentatori i teroristi iskonski narodni junaci – ali ni on nije loše prošao. Prema Čubriloviću i Principu nazvane su i ulice u Beogradu, baš kao prema kralju Aleksandru Karađorđeviću, Iliji Garašaninu, Nikoli Pašiću i drugim srpskim junacima.

Genocidni planovi za Albance na Kosovu, Srbiji i Makedoniji

U “zasjedu za ubojstvo” Čubrilović ponovno staje u Srpskome kulturnom klubu 1937. kada drži predavanje o neuspjehu Kraljevine Jugoslavije da razbije **vražji “albanski trokut” Kosovo-jugoistočna Srbija-Makedonija**. Statistika je pokazala da se plodnosti Albanci ne može doskočiti koloniziranjem pa treba posegnuti za drugim mjerama dok ne bude kasno – **Albance treba protjerati iz zemlje. Problem je bio i mađarski trokut Senta-Kula-Bačka Topola iz kojega bi Mađare trebalo transferirati na jug zemlje gdje su živjeli prognani Albanci** (u: Čović 1991: 106-124). Ubrzo je izbio rat te je Čubrilovićev projekt privremeno arhiviran. Više je uspjeha imao kada je svoj program rješenja manjinskih pitanja ponudio novoj, komunističkoj vlasti.

U studenome 1944. **Čubrilović dostavlja komunističkoj vlasti elaborat, rasistički dokument par excellence** koji je vlast skrivala “k’o zmija noge”, o sveobuhvatnom rješenju manjinskoga pitanja u novoj Jugoslaviji koje je obuhvaćalo Nijemce, Mađare, Talijane, Rumunje i ostale neslavenske manjine. Sve su manjine, tvrdi, bile protiv jugoslavenske države još od 1918. godine.

Obnovljena Jugoslavija mora biti “etnički čista”

Njihovi pripadnici uspjeli su se “infiltrirati” u Jugoslaviju stvarajući svoja “etnička ostrva” u Sloveniji, Hrvatskoj i Srbiji kao “našim najbogatijim pokrajinama”. Jugoslaveni su bili vrlo “širokogrudni i trpeljivi” prema njima, a oni su odgovarali separatističkim težnjama iskoristivši Drugi svjetski rat da se odcijepi. Nijemci, Mađari i Arnauti (Albanci) činili su “glavni kadar petokolonaške vojske”, pri čemu su najgori bili *folksdojčeri*, “beštije u ljudskom obliku”, pa smo sada “svi složni u jednom, da sa folksdojčerima u Jugoslaviji treba jednom zauvek prečistiti račune” (Čubrilović 2007: 381).

Tri glavne manjinske skupine, Nijemci, Mađari i Albanci “sami su se odrekli svojih građanskih prava istupajući otvoreno neprijateljski prema državi u kojoj žive. **Zato su izgubili pravo da se i dalje zovu naši građani. Njih treba ukloniti iz naše države**, jer su to i zaslužili. **Demokratska federativna Jugoslavija može imati mira i osigurati siguran razvitak samo onda ako bude etnički čista**, i ako rešenjem manjinskog pitanja jednom za uvek ukloni uzroke trvenjima između sebe i susjednih država” (382-383).

Srbijanski plan za uništenje Nijemaca i Mađara u Jugoslaviji

“Posao” s malobrojnomo njemačkom manjinom u Sloveniji mogu obaviti sami Slovenci “bez većih komplikacija”, što je i učinjeno (Ferenc 2020). Njemačka i mađarska manjina u Hrvatskoj “rasuta su ostrvca u etničkom moru jugoslovenskih naroda, i daće se proterati ili pretopiti bez velikog otpora”. Veliki problem ne bi trebalo biti ni protjerivanje Talijana koji su se naselili u Istru poslije 1. prosinca 1919.

Glavni su problem “manjinski blokovi na važnim geo-političkim položajima” u Srbiji, koje su činili Nijemci i Mađari u Vojvodini te Albanci u “staroj Srbiji”, na Kosovu i Metohiji i u Makedoniji. Kako Srbija ne može sama izaći na kraj s razbijanjem tih blokova, u pomoć joj mora priteći savezna vlada: “... Mi moramo po svaku cenu etnički osvojiti Bačku, Kosovo i Metohiju, izbacujući tom prilikom koju stotinu hiljada” pripadnika manjina: **treba “ukloniti” iz Bačke 200.000 Mađara i Nijemaca te naseliti ondje “naš svet” kako bi Vojvodina “jednom zauvek postala naša”**, te “iz temelja izmeniti” etnički sastav Kosova i Metohije” (386). Sve u svemu, riječ je o “iseljavanju koga milona nacionalnih manjina iz naše države” (389). Sitnica! No ni to nije optimalno rješenje.

Jugoslavenska vojska je glavna sila za čišćenje etničkih manjina

U tom poslu najvažnija je vojna sila. **Jugoslavenska vojska mora još dok traje rat “planski i nemilosrdno da očisti od nacionalnih manjina sve krajeve**, koje želimo da naselimo svojim nacionalnim elementom” (387). Jugoslavenska vlast u pomoć treba pozvati “bratski Sovjetski Savez” koji ima bogato iskustvo u raseljavanju svojih manjina i iskoristiti Crvenu armiju koja je u studenome 1944. bila na tlu Jugoslavije.

Osim vojne sile, **treba posegnuti i za drugim metodama progona**: (a) oduzimanjem svih prava pripadnicima manjina; (b) njihovim masovnim izvođenjem pred ratne sudove; (c) otvaranjem “koncentracionih logora” za inkriminirane pripadnike manjina i njihove obitelji iz kojih ih treba deportirati izvan Jugoslavije; (d) konfiskacijom i drugim oblicima oduzimanja imovine. Potonja mjera uključuje agrarnu reformu kojom bi se oduzeli zemlja i imovina pripadnicima nacionalnih manjina te izvršila kolonizacija kojom bi se na tu zemlju naselili pripadnici jugoslovenskih naroda, pri čemu bi prednost u dodjeli zemlje imali partizani i pripadnici Narodnooslobodilačkoga pokreta (388). **U progону manjina “na terenu” važnu bi ulogu imali narodnoslobodilački odbori**, tijela nove vlasti, koji “imaju organizaciju za proterivanje manjina” (390).

Čubrilović predlaže da se, kao u Kraljevini Jugoslaviji, osnuje posebno ministarstvo za agrarnu reformu. Vlast je shvatila poruku i imenovala ga na čelo ministarstva poljoprivrede, a potom i šumarstva (1945-1950). Tako je riješena zagonetka o tome kako se jedan sveučilišni profesor povijesti našao na **čelu poljoprivrednoga resora u prvoj vladi komunističke Jugoslavije kojom je predsjedao Tito**. Čubrilović nije bio osamljen u gledanjima na rješenje manjinskoga pitanja.

Tito osobno zapovijedao etnička čišćenja manjina

“Ideja o iseljavanju manjina iz Vojvodine nije kolala samo u četničkim krugovima nego je – prema svjedočenju Milovana Đilasa – više puta razmatrana i u Politbirou Komunističke partije Jugoslavije” (Suppan 2014: 1455). **Tito je osobno naredio progon Nijemaca iz Vršca (Werschetz)** kada je na povratku iz Moskve preko Bukurešta 25. listopada 1944. posjetio taj grad u kojemu su Nijemci činili 40,5 posto stanovnika i snažno ga obilježili svojom kulturom (1455). **Tito je smatrao Nijemce i Mađare “ovdje naseljenime tuđinskim elementom”.**

Najustrajniji zagovornik etničkoga čišćenja bio je ministar za agrarnu reformu i kolonizaciju, navodni utemeljitelj “ruralne sociologije” u Jugoslaviji, Sreten Vukosavljević koji je progonom manjina htio podmiriti glad partizana i njihovih obitelji za zemljom te osnažiti njihovu odanost novoj vlasti (Suppan 2014: 1455). Nikola Petrović, član vojvođanskoga Pokrajinskog komiteta KPJ, zahtijevao je “energične mere da bi se obezbedila budućnost i slovenski i jugoslovenski karakter Banata, Bačke i Baranje” (u: Foro 2020: 75).

Praksa etničkoga čišćenja u Srbiji i Jugoslaviji

Najveće etničko čišćenje poslije Drugoga svjetskog rata na tlu bivše Jugoslavije provedeno je u Vojvodini, odnosno Srbiji.

Tablica 1. Etnički sastav Vojvodine 1931, 1948. i 2011.

Godina	Ukupno	Srbi	Mađari	Nijemci	Hrvati	Ostali
1931.	1.624.158	613.910	376.176	328.631	132.517	172.924
	100%	37,8%	23,2%	20,2%	8,2%	10,6%
1948.	1.640.757	827.633	428.554	28.869	132.980	277.721
	100%	50,4%	26,1%	1,8%	8,1%	13,6%
2011.	1.931.809	1.289.635	251.136	3.272	47.033	340.733
	100%	66,8%	13,0%	0,2%	2,4%	17,6%

Izvori: Suppan (2014: 1473); pod2stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/Popis2011/Etnomozaik.pdf

Tablica govori više od tisuće riječi.

“Prvi put u povijesti Vojvodine od kraja osmanske vladavine potkraj 17. stoljeća Srbi su činili relativnu većinu stanovništva ne samo na selu nego i u gradovima, a prvi put od nove kolonizacije u 18. stoljeću slavensko stanovništvo činilo je apsolutnu većinu u odnosu prema neslavenima. Pod pritiskom rata, tako su za nekoliko godina postignuti bitni srpski nacionalni ciljevi” (Suppan 2014: 1474; v. i Portmann 2009).

Etnički progon praćen pljačkom i konfiskacijom imovine manjina

Etnički progon bio je praćen konfiskacijom imovine. U Vojvodini je konfiscirano 68.035 posjeda i 389.256 hektara njemačke zemlje. Na otetu zemlju naseljeno je od **rujna 1945. do srpnja 1947. čak 225.696 kolonista među kojima je bilo 162.447 Srba**, 40.176 Crnogoraca, 12.000 Makedonaca, 7.134 Hrvata i 2.091 Slovenac (Suppan 2014: 1529).

“Od jeseni 1944. do kraja 1946. oko 230.000 južnoslavenskih (većinom srpskih) vojnika sa svojim obiteljima zamijenilo je 350.000 jugoslavenskih Nijemaca koji su pobjegli u pravo vrijeme ili su bili zatvoreni u jedan od koncentracijskih logora u Vojvodini” (Portmann 2016: 456). Dok su se kolonisti naseljavali na njihovu zemlju i useljavali se u njihove kuće, oko 170.000 jugoslavenskih Nijemaca, većinom žena, djece i staraca, bilo je internirano u koncentracijske logore i logore za prisilni rad gdje je od bolesti, gladi, iscrpljenosti i zlostavljana umrlo oko 50.000 civila, a ostali su deportirani u Austriju i Njemačku.

Srpska etnička čišćenja manjina poslije Jugoslavije

Srbi su mogli biti zadovoljni rezultatima etničkoga čišćenja u Vojvodini. No čini se da ni do 1990. Vojvodina nije bila dostatno srbizirana pa je tijekom ratova devedesetih godina iz te pokrajine u kojoj nije bilo rata, ali je bilo režimski sponzorirana političkog terora, izbjeglo i prognano oko 50.000 Hrvata i 40.000 Mađara (Portmann 2016: 417). Udio Hrvata u stanovništvu Vojvodine za osamdeset godina srozao se s 8,2 posto (1931) na 2,4 posto (2011) i nastavlja se smanjivati pa se može pretkazati da je hrvatska manjina u Vojvodini na putu potpunoga nestanka. Tim je sramotnije političko cirkusiranje Tomislava Žigmanova, njezina formalnoga predstavnika u Vučićevoj vladi, rezultata trulih zakulisnih kompromisa hrvatske i srpske vlade iz doba koalicije Plenkovićeva HDZ-a i Pupovčeva SDSS-a.

U ratu u BiH Srbi su proveli etničko čišćenje nekoliko stotina tisuća Bošnjaka i Hrvata iz Bosanske krajine, Posavine, Podrinja, istočne Hercegovine i drugih krajeva. Iz Banje Luke, glavnoga grada Republike Srpske, prema popisima stanovništva 1991. i 2013, “nestalo” je 23.924 Hrvata i 20.877 Bošnjaka. Gotovo su potpuno uništene razmjerno brojne predratne hrvatske zajednice u Derventi, Prijedoru, Bosanskom Brodu i drugim mjestima Republike Srpske.

Naposljetku, apsolutno najveće pojedinačno etničko čišćenje u Europi poslije Drugoga svjetskoga rata planirao je i počeo provoditi politički režim Slobodana

Miloševića progonom više od 800.000 Albanaca s Kosova nakon višegodišnje represije i torture u ondašnjoj južnoj srpskoj pokrajini. Masovne prognaničke valove koji su se kretali prema Albaniji i Makedoniji, a mnogi su ljudi i dospjeli u njih, prekinuo je vojni napad NATO-a na Srbiju, odnosno SR Jugoslaviju 1999. Srpski povijesni revizionisti prikazuju bombardiranje Srbije kao ničim izazvan zločin, nešto što se na nju sručilo iz vedra neba, a ne kao vojnu reakciju na masovan zločin u tijeku.

Hrvatska vojska je ušla u prazna sela i gradove

Slavni njemački povjesničar Reinhart Kosseleck odavno je ustvrdio da zajednička povijest ne podrazumijeva zajedničko sjećanje na nju. I doista, to su pokazali i najnoviji događaji u Srbiji. Dok se, općenito govoreći, Hrvatima diže kosa na glavi na spomen Garašanina, Pašića, Karađorđevića, Karadžića, Srbima su oni velike ličnosti nacionalne političke i kulturne povijesti pa su po njima imenovani elitni prostori glavnoga grada. Tim su se elitnim prostorima slijevale rijeke prosvjednika u Beogradu 15. ožujka.

Ondje gdje Srbi vide “najveće etničko čišćenje u Europi poslije Drugoga svjetskoga rata”, prostorno i vremenski izmješten događaj, nadkontekstualan zločin “genocidnih Hrvata”, Hrvati vide zbjeg Srba što ga je djelomice inicirala izbezumljena vlast propale Republike Srpske Krajine, a djelomice je bio plod stihijskoga bijega naroda zbog straha od osvete i odmazde. I da su htjele, **Hrvatska vojska i policija nisu imale koga “čistiti” jer su ušle u gotovo potpuno prazna krajiška sela i gradove.**

Ne samo da je činjenično dokazivo kako u Hrvatskoj 1995. nije počinjeno “najveće etničko čišćenje u Europi poslije Drugoga svjetskog rata”, nego to nije bilo ni etničko čišćenje u pravom značenju toga pojma.

Strani znanstvenici o srbijanskom etničkom čišćenju Hrvata

Nije malo stranih znanstvenika koji pišu o tome da **Srbi u ratu devedesetih godina nisu počinili samo masovna etnička čišćenja Hrvata u okupiranim dijelovima zemlje, nego i genocid.** Ugledni američki istraživač genocida Norman M. Naimark tvrdi da su “zauzimanje Vukovara i okupacija istočne Slavonije uveli element genocida u kampanje etničkoga čišćenja” (2017: 125). Smaknuće više od dvije stotine zatočenika na Ovčari opisuje ovako: “Bilo je to prvi, premda zasigurno ne i posljednji put u ratu da je etničko čišćenje bilo praćeno onime što se može smatrati djelima genocida” (126).

Kanadski istraživač genocida Adam Jones (2006) naziva smaknuće na Ovčari “genocidnim pokoljem”. Beverly Allen (1996) piše o masovnim silovanjima žena u BiH i Hrvatskoj kao o “skrivenom genocidu”. Sarah J. Mehrag (2001) piše o identicidu, uništavanju kulturnih dobara u Dubrovniku i drugdje, kao “preteći genocida”. Mogu se nizati strani autori koji u zločinima Srba nad Hrvatima u Hrvatskoj devedesetih godina vide i genocid, a ne samo etničko čišćenje s okupiranih područja tijekom rata. No, kao ni međunarodnopravno potvrđen genocid u Srebrenici, to se ne dotiče vučičevaca i Vučičeve Srbije. Oni guslaju svoje pjesme desetljećima ne mareći za druge.

Kada jednom padne Vučićev režim, a jednom mora pasti, neća valjda Ana Brnabić morati tražiti egzil na Krku, u naslijeđenoj obiteljskoj kući hrvatskih Brnabića, kojih se zdušno odriče ne bi li izgledala većom Srpkinjom od posve “čistih” Srba. No trajna joj sumnja stalno lebdi nad glavom. Jovana Jeremić, opskurna voditeljica na Pinku, nedavno se izlanula u razgovoru s Vučićem o neredima tijekom rasprave i glasovanja o državnom proračunu za 2025. kako “smo se bojali da će Ana izdati”. Neće Ana, uzvratilo je Vučić, ona je prava lavica, govorio je on to otpočeka kada su gotovo svi sumnjali u nju. Svaka čast, lavice!, piše Kasapović za Hereticu.

Cijeli članak možete pročitati [ovdje](#)

<https://heretica.com.hr/mirjana-kasapovic-etnicki-cistaci-i-povijesni-ponavljac/>

***Dodatak:**

Vaso Čubrilović jedan od onih tisuća velikosrpskih Srbijanaca koji su u Beogradu i Srbiji presvukli “svoje odijelo” u ruho Komunističke partije. Ovaj morbidni genocidni planer i mrzitelj nesrpskih naroda bio je počašćen visokim državnim službama u obnovljenoj komunističkoj Jugoslaviji.

Po formiranju prve privremene vlade DFJ Čubrilović je, kao ugledni znanstvenik, zauzeo mjesto ministra poljoprivrede, u travnju 1945. godine. Nakon što je nekoliko mjeseci bio ministar poljoprivrede, prestao je biti član Zemljoradničke stranke i postao član Komunističke partije Jugoslavije krajem 1945. Od travnja 1946. godine prestaje biti ministar poljoprivrede i preuzima dužnost ministra šumarstva, koju obnaša do 1950. godine.

Također je bio i član Komisije za obnovu sveučilišta i inspektor za Filozofski fakultet u Beogradu.

Do umirovljenja 1967. godine, ovaj starojugoslavenski genocidni šovinist i jedan od sudionika atentata u Sarajevu, bio je dekan komunističkog Filozofskog fakulteta u Beogradu.

Vaso Čubrilović je klasični prototip presvučenog srbijanskog komunista velikosrpskog tipa, koji je Titovoj Jugoslaviji obnašao visoke državne funkcije i djelovao u korist velikosrpskog šovinizma koji je kulminirao napadom komunističke Jugoslavenske narodne armije na Hrvatsku 1991. godine.

Vaso Čubrilović – što niste znali o srbijanskim (polu)tajnim terorističkim organizacijama i njihovim zločinačkim planovima?

Literatura

Allen, B. 1996. Rape Warfare. The Hidden Genocide in Bosnia-Herzegovina and Croatia. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Čović, B. ur. 1991. Izvori velikosrpske agresije. Rasprave, dokumenti, kartografski prikazi. Zagreb: August Cesarec i Školska knjiga.

Čubrilović, V. 2007. Manjinski problem u novoj Jugoslaviji. Hereticus. (5) 1: 377-391.

Ferenc, M. 2020. Das Schicksal der deutschen Sprachminderheit in Slowenien. *Linguistica*. (60) 2: 227-243.

Foro, L. 2020. Likvidacija Mađara u Vojvodini 1944-1945. *Hereticus*. (18) 1-2: 74-86.

Jones, A. 2006. *Genocide. A Comprehensive Introduction*. London: Routledge.

Merhag, Sarah J. 2006. *Identicide. A Precursor of Genocide*. Ottawa: Centre for security and defense studies.

Naimark, N. M. 2017. *Genocide. A World Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press.

Portmann, M. 2016. *Die kommunistische Revolution in der Vojvodina 1945-1952*. Beč: Verlag der Österreichische Akademie der Wissenschaften.

Portmann, M. 2016. 'Ethnic Cleansing in peacetime? Yugoslav/Serb colonisation projects in Vojvodina in the twentieth century. *Journal of Genocide Research*. (18) 4: 447-462.

Suppan, A. 2014. *Hitler-Beneš-Tito. Konflikt, Krieg und Völkermord in Ostmittel- und Südosteuropa*. Beč: Verlag der Österreichische Akademie der Wissenschaften, sv. 1-2.

[1] nedeljnik.rs/uputio-sam-se-na-mesto-gde-sam-na-obali-miljacke-trebao-da-cekam-ferdinand-secanja-vase-cubrilovica-o-danu-koji-je-promeni-svet/ (pristupljeno 16. ožujka 2025).

https://narod.hr/hrvatska/mirjana-kasapovic-praksa-etnickoga-ciscenja-u-srbiji-i-jugoslaviji?fbclid=IwY2xjawRVcVNleHRuA2FlbQlXMQBzcnRjBmFwcF9pZBAyMjIwMzkxNzg4MjAwODkyAAEeMEN1NZ-3mC4WS18KrKAGCiybMIPfDoMz2ywADp7arIaAeAs7158V2_fXe6o_aem_DmjzNUIah60VwEvPx223jw

Foto: Tvrtko Jakovina, X, iStock by Getty Images, Montaža: Narod.hr

ŠARIĆ: BUDIMIR LONČAR SVOJIM JE (NE)DJELIMA ZASLUŽIO TITULU DOMAĆEG IZDAJICE I SURADNIKA OKUPATORA

5. rujna 2024.

Luka Šarić

U 101. godini preminuo je **jugoslavenski diplomat Budimir Lončar**. Mediji pišu hrvatski, no radi povijesne istine trebalo bi pisati jugoslavenski. On je bio etnički Hrvat, ali **politički Jugoslaven**. Njegovim životom i (ne)djelima oduševljen je **predstavnik jugoslavenske istoriografije u Hrvatskoj – Tvrtko Jakovina**. O Lončaru je napisao hagiografiju pod naslovom „**Budimir Lončar. Od Preka do vrha svijeta**“. U procesu stvaranja neovisne Republike Hrvatske, Lončar je odigrao **jednu sramotnu i više nikakvu značajnu ulogu**. Modernoj hrvatskoj državi **Lončar ništa ne predstavlja**, ali za Eugena Jakovčića, Vesnu Pusić, Dejana Jovića i Tvrtka Jakovinu on je “naš” Henry Kissinger. Možemo samo pretpostaviti što to znači „naš“, ali sigurno ne znači “hrvatski”.

> Preminuo Budimir Lončar, šef jugoslavenske diplomacije koji je sprječavao naoružavanje Hrvatske

Nešto o Jakovini, ‘posvojenom Budinom unučetu’

Biograf partizana, komunista i zločinca Budimira Lončara Tvrtko Jakovina ljubljani je gost medija i televizija, poput svojih kolega **Hrvoja Klasića i Ive „Drobnice“ Goldsteina**. Zaposlen je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu gdje, sudeći po

bibliografiji, poučava generacije budućih povjesničara o uspješnoj jugoslavenskoj vanjskoj politici i projektu kojem se Tvrтко naročito divi – Pokretu nesvrstanih. Nema sumnje, za Tvrтко, Tito je ponos čitavog Balkana, od Vardara do Triglava, od slovenskih do makedonskih jama punih narodnih izdajica. O Titu Jakovina redovito piše i za lijevi „Telegram“, s jednom iznimkom, umro je Lončar pa je komunistički diktator i najveći krvnik hrvatskog naroda nakratko izašao iz prvog plana.

tvrtko.jakovina

@TvrткоJakovina

Follow

Budimir Lončar, diplomat, partizan, svjetski državnik, moj prijatelj, preminuo je danas u Preku, mjestu u kojem je rođen 1. travnja 1924.

> Vrkljan pisao Senatu: Goldstein, Klasić i Jakovina su se kao profesori i povjesničari u potpunosti diskreditirali

Mirjana Kasapović o Jakovinoj knjizi: Ima tri temeljne slabosti

Kapitalno djelo Budinog posvojenog unučeta „Budimir Lončar. Od Preka do vrha svijeta“ sjajno je secirala **politologinja Mirjana Kasapović**. Njezino djelo „**Zbogom postjugoslavenstvu**“ uznemirilo je mnoge Lončarove poklonike, od Markovine do Jakovine. U recenziji Jakovine knjige ustanovila je kako **52-godišnji redoviti profesor još nije savladao pisanje političke biografije**.

Piše Kasapović: „Prvo, Jakovina **ne definira svoj teorijski i metodološki pristup** pisanju Lončarove političke biografije“. Ima **nepotpun popis arhivskih izvora**. Drugo, „kolaborira“ s osobom o kojoj piše, **izostavlja sporne i**

difamirajuće podatke, a zapisuje samo ono što Lončar želi. I treće, „knjiga je primjer prevelikoga **brisanja granice između autora i predmeta njegova istraživanja** koje proizlazi iz osobnoga prijateljstva Jakovine i Lončara, koje je autor uredno deklarirao, te njihove **ideološke i političke bliskosti**“. Kasapović uočava kako se Jakovina uopće ne trudi kao povjesničar dokazati Lončarove teze kako su Pokret nesvrstanih i Jugoslavija bili „uspješni projekti“. Kasapović zaključuje: „**Knjiga je znanstveno neuvjerljiva**“.

> **Mirjana Kasapović: Zašto Srbi napuštaju Viktora i viktorijance? Raskol u postjugoslavenskom taboru**

Kasapović: ‘Lončar je fanatični pripadnik posljednje generacije jugoslavenske političke klase’

Nastavlja Kasapović: „To vjerojatno nije bila intencija autora, ali biografija prikazuje Budimira Lončara kao dogmatična, a povremeno i fanatična pripadnika posljednje generacije jugoslavenske političke klase. Bio je vjernik Jugoslavije kao ‘trajne i nezamjenjive vrijednosti’“. Na 534. stranici Kasapović pronalazi Jakovinin zapis o Lončarovom pogledu na hrvatsku nezavisnost: „Proglasenje neovisnosti Hrvatske i Slovenije smatrao je ‘posve neprihvatljivima’, zato što ‘treba očuvati cjelovitost zemlje, jer je to preduslov demokratskog razvoja, u istoj mjeri u kojoj je demokracija imperativ cjelovitosti...’“.

To je taj „naš“ Lončar – protivnik hrvatske samostalnosti! Jakovina i Lončar zajedno su u knjizi naricali za propašću Pokreta nesvrstanih, piše Kasapović, a sam Jakovina žaluje za nestankom „jugoslavenskog globalizma“.

> **Ivica Granić: Zašto je knjiga prof. Kasapović uzrujala postjugoslavena Markovinu?**

Lončar i embargo na oružje Hrvatskoj

Nastojeći sačuvati Jugoslaviju, Lončar se kao ministar vanjskih poslova Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije osobno zauzeo za donošenje rezolucije UN-a br. 713 od 25. rujna 1991. godine, kojom je zabranjen uvoz oružja u Jugoslaviju. Kasnije će govoriti kako je to standardna procedura kada na nekom području izbije rat. Slučaj Ukrajine će tridesetak godina kasnije pokazati da nije uvijek baš tako.

U tom periodu razoružana Hrvatska krvarila je duž čitave bojišnice, a Tvrtkov najstariji prijatelj je „spašavao“ Jugoslaviju. Ovaj jugoslavenski Kissinger morao je znati da je ta rezolucija izrazito štetna za Hrvatsku. Znala je to i međunarodna zajednica. Ako pitate Jakovinu, to je bio dobar potez, a ako pitate njegove vršnjake branitelje s Trpinjske ceste, reći će vam da Jakovina, najpristojnijim mogućim izrazom, govori nebuloze.

> **25. rujna 1991. Sramotni embargo Hrvatskoj u režiji Engleza i Budimira Lončara**

Veliki diplomatski um ujedno je bio i vojno-strategijski maloumnik

Sam Lončar kasnije je pronašao izgovor kako je embargo bio „**dobar za Hrvatsku jer je spriječio da JNA kupi rusko oružje**“. To je taj Kissinger, veliki diplomatski um, ali očito **vojno-strategijski maloumnik!** U istom intervjuu koji je dao povodom izdavanja knjige svog „posvojenog unučeta“, Lončar kaže i kako **nije prekasno odstupio s mje sta jugoslavenskog ministra vanjskih poslova**. To je učinio tek na dan okupacije Vukovara **18. studenog**.

Hrvatska je samostalnost proglasila **25. lipnja 1991. godine**. Nakon isteka Brijunskog moratorija **8. listopada je proglasila prekid svih državnopravnih veza sa SFRJ**, no niti to nije uvjerilo **starog partizana i krvnika iz zadarskog kraja da odstupi** i pomiri se s činjenicom da studentu Tvrtku neće ostaviti **demokratsku i nesvrstanu Jugoslaviju**. Možda ne nesvrstanu jer je partizan Buda 1989./1990. „progledao“ i u demokratskoj Europi vidio nešto ljepši svijet od **Indije i Egipta**.

> **Identificirane dvije žrtve Domovinskog rata u Vukovaru: Ekshumirani su još 1999.**

Kada su komunisti otkrili ljubav prema demokraciji?

Zanimljivo je kako su stari komunisti, u ovom slučaju Lončar, koji je već i tada bio u umirovljeničkoj dobi, tek nakon pada Berlinskog zida i nakon što je na ulici 1989. strijeljan Ceaușescu, otkrili ljubav prema demokraciji i vladavini prava. S metkom su došli na vlast, metka su se i uplašili kada su silazili s vlasti. Međutim, neopravdano su se bojali. HDZ ne samo što ih nije strijeljao, već ih je primio u svoje članstvo i dao im da odgoje nove generacije jugoslavenskih ideologa poput Tvrтка i svih ovih što sada dijele svoje fotografije s Budom na društvenim mrežama.

Tvrtko Jakovina

14m · 🌐

Budimir Loncar, diplomat, partizan, svjetski drzavnik, moj prijatelj, preminuo je danas u Preku, mjestu u kojem je rođen 1. travnja 1924.

Lončar je bio načelnik OZN-e u Zadru

Vratimo se i na Budine revolucionarne dane. Znamo da je bio partizan, no kakav partizan? Onaj koji se spletom okolnosti našao na prostoru Dalmacije i pred nosom imao Talijane za pucati na njih ili onaj partizan koji je duboko vjerovao u komunističku ideologiju i imao želudac za ratne zločine i osvetu nakon rata?

Povjesničar Zlatko Begonja, zadarski sveučilišni profesor, rasvijetlio je Budinu mračnu, a za Tvrtka „slavnu“ prošlost. U knjizi „Okupacija duha – Ideološka indoktrinacija u Zadru 1945.-1955.“ otkrio je tko je i što je bio Budimir Lončar. Kada su naši Jugoslaveni 1. travnja 2024. čestitali Lončaru 100. rođendan, „Večernji list“ je kao „čestitku“ objavio članak pod naslovom „Što o Budimiru Lončaru prešućuju lijevi intelektualci“. Novinar prenosi otkrića profesora Begonje.

> Dr. sc. Begonja za Narod.hr: Jesu li branitelji branili Hrvatsku pod zvijezdom petokrakom?

U razoreni i napušteni Zadar 31. listopada 1944. ulaze partizani. Naime, ovdje ću i ja reagirati: partizani ne oslobađaju Dalmaciju, oni preuzimaju vlast i uvode komunistički teror i strahovladu. Hrvati su oslobođeni tek 1991., odnosno 1995. godine. Vratimo se na temu.

Prilikom zauzimanja grada ili nekog područja komunistička vlast prvo se obračunavala s fizičkim postojanjem onih koji komunističku ideologiju nisu prihvaćali ili su propustili priliku boriti se pod zvijezdom petokrakom. Organ komunističke vlasti koji je provodio teror i likvidacije na „oslobođenim prostorima“ bilo je „Odjeljenje za zaštitu naroda“ (OZN). To je bila komunistička tajna policija, nešto poput crvenog Gestapa. Na zadarskom području je na čelu OZN-e bio Budimir Lončar.

Lopov Lončar tražio je ‘najstrože kazne’

Povjesničar Begonja pronašao je dokumente iz kojih saznajemo kako je mladi Budimir bio u revolucionarnom zanosu, spreman ubijati „narodne neprijatelje“. U arhivima je pronašao dokaze kako je Lončar od Narodnog suda zahtijevao da se osumnjičene osudi na „najstrože kazne“ – smrt.

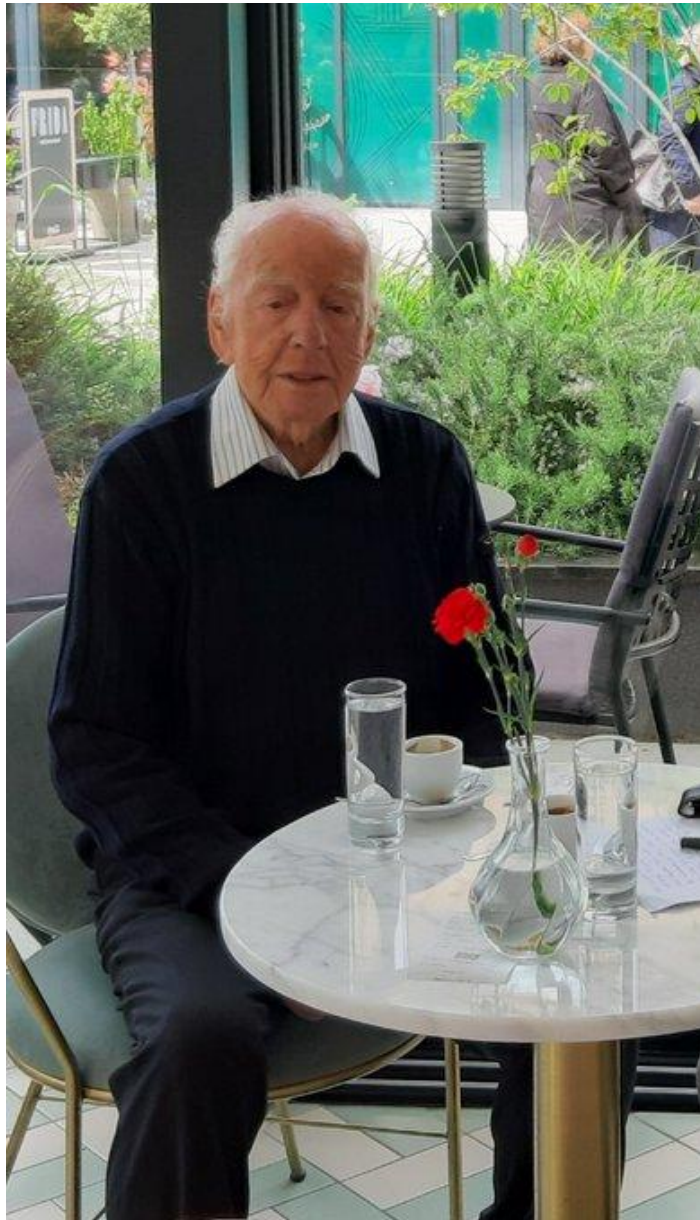
Dakle, Lončar je bio zadarski krvnik za vrijeme i nakon Drugog svjetskog rata. Postoje i memoarski zapisi o Lončarevoj partizanstvini. Nakon pada Italije, svjedoči pokojni svećenik Miroslav Badurina, Lončar je upao sa svojim razbojnicima u franjevački samostan na Školjiću. Tamo su bili smješteni ranjenici, mnogi od njih Talijani koji su se već bili predali. Što je prvo što su Lončar i drugovi napravili po ulasku u samostan? Skidali su satove ranjenicima s ruku! E, to su bili pravi komunisti! Naravno, ranjenicima nisu oduzeli samo satove, već i živote. Mnogi su plutali morem u to vrijeme, ali ne na luftiću, već s licem okrenutim prema dnu. Navodno je tako pronađen i Lončar osamdeset godina kasnije.

Dejan Jovic

@DejanFpzg

Follow

Budimir Lončar preminuo je danas u Preko, mjestu gdje je i rođen prije 100 godina. Bio je britkih misli i blagog ophođenja, odličan prijatelj i suradnik, zainteresiran da čuje i voljan da kaže. U dvije riječi, svoj je život opisao kao: antifašizam i diplomacija. Velika mu hvala.

> **Budimir Lončar postao stogodišnjak: Koje su njegove 'zasluge' u hrvatskoj povijesti?**

Zaključak: Lončar je bio domaći izdajica i suradnik okupatora

Što bismo na kraju mogli reći o Lončaru? Bio je krvnik Hrvata 1944./1945. i 1991. godine. Bio je sljedbenik komunističke ideologije i politički Jugoslaven. Protivio se postojanju hrvatske države i 1941. i 1991., u bilo kojem obliku i pod bilo kojim nazivom. Nakon što je izgubio domovinu, kao savjetnika su ga uzeli novopečeni partizan Stipe Mesić i kompozitor Ivo Josipović kojem se priviđaju ustaške zmiје. Jakovina će to uzeti kao referencu i dokaz da je Lončar bio veliki diplomat. Za "Telegram" je već dan nakon krvnikove smrti napisao nekrolog: „Kako su izgledali posljednji dani genijalnog Bude Lončara, čije znanje, kontakte i prijateljstva Hrvatska nije htjela iskoristiti“. Ja ću svoj članak nasloviti u skladu s povijesnom istinom: „Budimir Lončar svojim je (ne)djelima zaslužio titulu domaćeg izdajice i suradnika okupatora“.

** Mišljenja iznesena u komentarima osobna su mišljenja njihovih autora i ne odražavaju nužno stajališta uredništva portala Narod.hr.*

> **Šarić: Klasić, simpatizer totalitarnog režima, dijeli lekcije simpatizerima totalitarnog režima**

<https://narod.hr/hrvatska/saric-budimir-loncar-svojim-je-nedjelima-zasluzio-titulu-domaceg-izdajice-i-suradnika-okupatora>

Na fotografiji: Viktor Ivančić; Foto: Marko Lukunic/PIXSELL

MIRJANA KASAPOVIĆ: ZAŠTO SRBI NAPUŠTAJU VIKTORA I VIKTORIJANCE? RASKOL U POSTJUGOSLAVENSKOM TABORU

14. kolovoza 2024. u 10:15

Mirjana Kasapović, vpp

”U knjizi **Zbogom postjugoslavenstvu!** (Školska knjiga, Zagreb, 2024.) ustvrdila sam da su zbog povijesnih i suvremenih – kako strukturnih tako i procesnih – političkih, kulturnih i socijalnih razloga ideologija postjugoslavenstva i postjugoslavenske studije kao njezin izraz suočeni s neminovnim zalaskom, „unatoč ‘objiesnom parničenju’ njihovih autora s neistomišljenicima i protivnicima u znanosti, politici, medijima i društvu“ (202). „Objiesno parničenje“ buknuo je poslije publiciranja moga istoimenoga članka u Analima Hrvatskog politološkog društva (2023.), a nastavilo se nakon što se pojavila knjiga koja je nastala na njegovoj podlozi. Koliko znam, a nemam potpun uvid u medijske odjeke, najviše su me politički napadali **viktorijanci** – **bivši feralovci** te sadašnji urednici, novinari i suradnici **Novosti**, formalno političkoga tjednika srpske manjine u Hrvatskoj, a stvarno **utvrde zagovornika postjugoslavenstva u Hrvatskoj**”, piše **prof. dr. Mirjana Kasapović** u tekstu objavljenom na portalu [Heretica.com](https://heretica.com). Njezin tekst prenosimo u cijelosti.

Napadima se pridružio i **poglavica viktorijanaca, Viktor Ivančić**, vlastitim medijskim prilogom koji intelektualno nije vrijedan spomena. Viktoru i viktorijancima korisnije bi bilo da se više usredotoče na novije napade sa srpske

strane koji podrivaju financijske, političke i ideološke temelje njihova kolektivnoga i pojedinačnoga opstanka.

Tri kategorije Srba

Instruktivan tekst za razumijevanje raskola u postjugoslavenskom taboru u Hrvatskoj na Srbe i postjugoslavene napisala je **Vesna Knežević**, srpska novinarka, publicistkinja i spisateljica, koja je neko vrijeme bila dopisnica beogradskih medija iz Zagreba i suradnica Ferala.[1]

Od dolaska u Zagreb 1985. „mučila“ se, kako piše, s razumijevanjem srpsko-hrvatskih odnosa, pri čemu su joj Hrvati vrlo brzo postali jasnima, ali su joj Srbi zadugo bili „rebus“.

Riješila ga je spoznavši da postoje tri kategorije Srba: „vječni Srbi“, nepromjenjiv tip još od doba Nemanjića, čuvari mita o nebeskoj Srbiji, koji opstojе u nesporazumu s vremenom i svijetom u kojima žive, te „suvremeni Srbi“ i „Srbi s viškom identiteta“ koji su sposobni, svaki na svoj način, objektivizirati srpstvo u danome povijesno-političkom kontekstu.

Vječni Srbi

„Vječni Srbi“ govore i djeluju sukladno „načelu naroda“ i imaju problema s državom pa je zbog njih srpski narod često radio protiv srpske države. Ostali govore i djeluju sukladno smislenu i korisnu „načelu države“. Dok je Slobodan Milošević djelovao prema načelu naroda, Aleksandar Vučić, nakon poduljega naukovanja, djeluje sukladno načelu države pa će to srpska povijest znati vrednovati pravednije no što to čine njegovi suvremenici.[2]

Možda će vas zanimati

Prof. Kasapović: Pupovčeva strategija za povećanje ucjenjivačkog

potencijala

23. travnja 2024. u 17:15

Nijedna država, osim Hrvatske, ne ozakonjuje i ne institucionalizira posebno predstavljanje manjina u svojem najvišem zakonodavnom tijelu

Po dolasku u Zagreb Knežević je spoznala da su Hrvati „objavili rat“ Srbima, ali to Srbi nisu shvatili ni pravodobno ni ozbiljno: „Na primer, šta znači to kad neki

hrvatski političar 1989/90/91, svejedno da li je iz HDZ-a ili hrvatske komunističke partije kaže, a masovno su govorili: ‘Borit ćemo se do posljednjeg daha prije no dopustimo promjenu Ustava iz 1974’. Ili: ‘Prije ćemo umrijeti nego prihvatiti zahtjev jedan čovjek jedan glas’.

Večni Srbi su takve izjave, kad bi ih čuli, shvatali kao blef – a to je bila objava rata!“

Iz perspektive „vječnih Srba“ srpsko-hrvatski rat počeo je s „Olujom“

Kritičarka „vječnih Srba“ i sama nastupa kao „vječna Srkinja“ pišući izvan povijesno-političkoga konteksta ili, točnije, iz iskrivljene i skraćene perspektive u kojoj povijest počinje na kraju ili makar na sredini političkoga procesa.

Kao što je iz perspektive „vječnih Srba“ srpsko-hrvatski rat počeo s „Olujom“ 1995., a ne s oružanom pobunom srpske manjine protiv legitimne hrvatske vlasti uspostavljene slobodnim izborima 1990., koju je Beograd planirao, poticao, organizirao i financirao, tako se reaktivna tumači kao ishodišna „objava rata“.

Možda će vas zanimati

Kultura

Kasapović oštro kritizirala Jakovininu knjigu o Budimiru Lončaru: Ideološki, politički i znanstveno neuvjerljivo

20. rujna 2023. u 21:15

Ugledna sveučilišna profesorica Mirjana Kasapović oštro o knjizi Tvrtna Jakovine „Budimir Lončar – Od Preka do vrha svijeta“

Izraženo diskursom Kneževićeve, hrvatska „objava rata“ bila je odgovor na prethodnu srpsku „objavu rata“ riječima i djelima kojima je srpska vlast, „institucionalno i vaninstitucionalno“, suspendirala Ustav iz 1974. i na njemu zasnovan državno-politički poredak.

Jedan čovjek, jedan glas

To se, među ostalim, zbivalo pod krilaticom borbe za načelo „jedan čovjek, jedan glas“ koje bi osiguralo političku dominaciju relativne demografske većine Srba u jugoslavenskim državnim institucijama.

Danas su Srbi nepomirljivi protivnici toga načela u Bosni i Hercegovini zato što bi ih njegova primjena dovela u status stalne strukturne političke manjine te

omogućila apsolutnoj demografskoj većini Bošnjaka da postane i politička većina koja bi nastojala ukloniti ono što joj najviše smeta – Republiku Srpsku.

Svaki pokušaj ukidanja ili podrivanja **dejtonskoga statusa Republike Srpske** Banja Luka i Beograd doživljavaju kao „objavu rata“ iz Sarajeva.

Razbijanje postjugoslavenskog političkog tabora

A novinari, publicisti i intelektualci iz Republike Srpske i Srbije sve su prisutniji u institucijama i organizacijama srpske manjine u Hrvatskoj te sudjeluju u oblikovanju nove, jedinstvene srpske političke perspektive koja se može snažnije afirmirati ako se, među ostalim, razbije konkurentski postjugoslavenski politički tabor i Srbi iz njega prijeđu na drugu stranu.

Srđan Radanović, novinar Radio-televizije Republike Srpske, u članku „Srpski establišment u Hrvatskoj: Novosti i samostalci“, objavljenu 3. kolovoza 2023., piše:

„Jasno je da je neophodno da postoji jedna zajednička, jedna srpska perspektiva i ideja budućnosti koja je izostajala sve ovo vrijeme bogatog roler-kostera, ali je neophodno da se prevashodno vrednuje istorijski kontekst tog ostanka, a samim tim i uslovi opstanka“.[3]

Dvije strane srpskog establishmenta u Hrvatskoj

Srpski *establishment* u Hrvatskoj sastoji se od dviju strana. Jednu čine **Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)** i njezin „doživotni predsjednik“ **Milorad Pupovac** koji koriste svoju nacionalnost „u svrhe pukog profitiranja“.

Druga strana samo je naizgled srpska, mnogo je skrivenija i smještena je u „državnom ideološkom aparatu“, a čine je **Novosti**. Te novine, piše Radanović, koje „finansira Zagreb“, „pišaju‘ po srpskim obilježjima, zastavi, himni, Srpskoj pravoslavnoj crkvi, tradiciji, pa i žrtvama“.

„Srpski establišment“ u Hrvatskoj očito je nužno preustrojiti i **reorganizirati sukladno Vučićevu i Porfirijevu** – prvi je svjetovni, a drugi vjerski vođa Srba – konceptu jedne perspektive „srpskog sveta“ koji duhovno, kulturno, a i politički nadilazi državne granice. Usput, zabavna je teza o Novostima kao dijelu ideološkoga aparata hrvatske države.

Manje je zabavno to što Radanović tom sintagmom podsjeća na Louisa Althussera (*Ideologija & ideološki aparati države*, Arkzin, Zagreb, 2018.), francuskoga marksista koji je golim rukama zadavio vlastitu ženu i to proglasio „činom ljubavi“.

Nije kažnjen za umorstvo jer ga je navodno počinio u stanju psihičke nebrojivosti i potpunoga rastrojstva.

Nije mi se činilo osobito pribranim ni kada je pisao *Elemente samokritike* (BIGZ, Beograd, 1975.) koja je među pripadnicima moje studentske generacije izazivala mučninu dok smo taj primjerak intelektualnoga mazohizma čitali kao studijsku literaturu.

Porfirijanci u Hrvata

Nema razloga za brigu ideologa „srpskoga sveta“ jer porfirijance već imamo, kako je to u intervjuu Novostima pokazala Rada Borić, zastupnica ljevičarske platforme Možemo! u Hrvatskom saboru i Gradskoj skupštini Zagreba iz koje, među ostalim, arbitrira u postupcima imenovanja i preimenovanja ulica i trgova u Zagrebu.

Možda će vas zanimati

Hrvatska

Radi Borić srce je kucalo za Porfirijeve kružoke: Zašto je SPC po mjeri ljevice i ateista?

17. srpnja 2024. u 22:35

Rada Borić sudjelovala je na kružocima patrijarha Porfirija za kojeg ima samo lijepe riječi, a srce ju boli kada mladi idu u katoličku crkvu; nazivala se “porfirijankom”

”Magnet Porfirijeve osobnosti”

Borić je bila jedna od polaznica dvogodišnjih „redovitih sastanaka intelektualaca različita profila“ u prostorijama Pravoslavne gimnazije u Zagrebu s tadašnjim „mitropolitom zagrebačko-ljubljanskim i cijele Italije“ i sadašnjim patrijarhom Srpske pravoslavne crkve Porfirijem, gdje se raspravljalo o „društvenim, etičkim i političkim temama“, uključujući „probleme suvremene Hrvatske“.[4]

U intervjuu Nenadu Jovanoviću – predratnom inženjeru iz Končareva instituta u Zagrebu koji se, kako je „duhovito“ objasnio, u tome tjedniku skrasio nakon „višegodišnjega odmora“ u Nišu od 1991. do 1998.[5] – u Novostima 26. veljače 2021. Borić je kazala: „’Porfirijanci’, kako smo se nazivali, a koje je magnetom svoje osobnosti privlačio, bile su osobe često različitih, a opet dubinski sličnih razumijevanja o tome kako bi naša zajednica trebala izgledati: tolerantnija, uključivija, empatičnija, solidarnija.

>Eugen Jakovčić bi desnicu isključio iz javnosti i strpao u mračne podrum

Jesu li zagrebački porfirijanci bili samo politički naivni i neuki?

Odlaskom mitropolita Porfirija... Hrvatska je na gubitku. Iskreno vjerujem da će patrijarh biti dobitak ne samo za Srbiju nego i za prostore kontaminirane posljedicama ratova i sukoba, u zagovoru i stvaranju okruženja za istinski dijalog“.

U kontaminiranju „ovih prostora“ devedesetih godina vrlo je aktivno sudjelovala upravo Srpska pravoslavna crkva, član koje je bio i jeromonah Prvoslav Perić (Porfirije). K tome, Porfirije se i prije dolaska u Zagreb i nakon odlaska iz njega istaknuo kao protivnik pobačaja, homoseksualnosti, istospolnih zajednica, parada ponosa te kao promicatelj mizoginosti, zaštitnik seksualnih zlostavljača u Crkvi itd. – svega onoga zbog čega se Borić i većina porfirijanaca žustre bitke bježe s „katoličkim talibanima“.

>Šarić: Tko će čuvati Srbe od molitve i ‘antirodnih pokreta’ ako nećemo financirati ‘Novosti’?

Poslije odlaska iz Zagreba, patrijarh Porfirije doista se potvrdio kao „dobitak“ za mnoge, osobito za Crnogorce i Bošnjake, svojom aktivnom potporom srpskome vjerskom i političkom prevratu u Crnoj Gori i protivljenju usvajanja deklaracije UN-a o „izmišljenom“ genocidu u Srebrenici. Kao jedan od stupova Svesrpskoga sabora, mogao bi nastaviti „dekontaminirati“ i Hrvatsku. Jesu li zagrebački porfirijanci bili samo politički naivni i neuki, je li ih privukao neobjašnjiv Porfirijev „magnet osobnosti“ ili je posrijedi nešto drugo?[6]

Što srpskim kritičarima smeta u Novostima i Feralu

Što srpskim kritičarima smeta u Novostima i Feralu, sadašnjoj i nekadašnjoj utvrdi agresivnoga postjugoslavenstva u Hrvatskoj? U bespoštednoj ideološkoj dekonstrukciji oba tjednika i napose profila njihova stupa, novinara i publicista **Viktora Ivančića**, Knežević nije ostavila mnogo nedoumica:

„Feral Tribune“ je bio list za političku satiru koji je izlazio 1984-2008, redakcijski vezan za Split i Zagreb, temama i invektivama za čitav prostor bivše Jugoslavije. U zlatno ‘Feralovo’ doba, koje završava deceniju pre službenog kraja, za njega su pisali mnogi, ali kreirao ga je i oblikovao jedan čovek, Viktor Ivančić, zajedno sa najbližim, konstantno fluktuirajućim krugom prijatelja, novinara i istomišljenika, što je u datom slučaju jedno te isto.

Možda će vas zanimati

Izdvojen članak

Promocija 'otvorenih' brakova za dobrostojeće Srbe? Evo o čemu pišu Novosti
8. lipnja 2024. u 19:30

Promocija ‘otvorenih’ veza i brakova jedna je od tema koje donose Novosti, glasilo srpske nacionalne manjine

Uz 'Feral' je Viktor stvorio formulu nabildovane medijske isključivosti, a za njenu primenu Viktorijance kao sledbenike, vernike ili stilske klonove. Viktorijanci različitih generacija danas cirkulišu medijskim prostorima bivše Jugoslavije uz tobogan Zagreb-Sarajevo-Podgorica-Beograd, i ogrezli u fekalni rečnik, gonjeni jakobinskim duhom, paze da niko ne napusti borbene koordinate iz devedesetih.

Fenomen permanentne revolucije nije naravno ni nov, niti tipično viktorijanski, samo su mu reakcije na predsedničke izbore u Crnoj Gori podarili (!) notu urgentnosti!“

Nakon propasti Ferala, viktorijanci su se preselili u Novosti

Nakon propasti Ferala, viktorijanci su se preselili u Novosti koje se deklariraju kao samostalan srpski list, premda se financiraju iz proračuna Republike Hrvatske, što Knežević označuje kao *contradictio in adjecto*.

No hrvatska država, pretpostavlja Knežević, nikad neće „krenuti na Novosti“ zbog dvaju razloga: prvo, „stvarno bi to bilo degutantno“; drugo, „Viktor i nekoliko redakcijskih Viktorijanaca tako lepo podižu netrpeljivost Hrvata prema srpskim sunarodnicima, a to treba prihvatiti kao poklon“.

Novosti svojim tekstovima proizvode nove i reproduciraju stare oblike netrpeljivosti Hrvata prema Srbima

Razlozi nisu uvjerljivi. Ponajprije, što znači degutantno u interpretacijskom obrascu Novosti koji nudi Knežević? Zašto bi bilo degutantno da hrvatska država prestane financirati novine srpske manjine koje zapravo nisu novine srpske manjine i koje ne rade u njezinu korist nego na štetu, kako tvrdi Knežević? Drugo, tačno je da Novosti svojim tekstovima proizvode nove i reproduciraju stare oblike netrpeljivosti Hrvata prema Srbima, ali je upitno u korist koga to rade.

Premda sebe doživljavaju kao nesmiljene borbe protiv hrvatskoga nacionalizma, Novosti su de facto njegov medijski proizvođač zbog sustavnoga izrugivanja i ismijavanja hrvatske države, nacije, povijesti, Domovinskog rata, himne, zastave, grba, tradicije, Katoličke crkve, obitelji... – vrijednosti i institucija do kojih je velikoj većini Hrvata stalo.

Izrugivanje i ismijavanje koje je daleko od dobre političke satire

To izrugivanje i ismijavanje, koje je daleko od dobre političke satire, Hrvati pripisuju Srbima jer su Novosti formalno srpski list u kojemu kolaboriraju „orjunaši“ hrvatskoga podrijetla.

No nikakva politička radikalizacija ne može biti cilj demokratske hrvatske države i društva. Poklon o kojemu piše Knežević toksičan je zato što ni hrvatskoj državi ni hrvatskom društvu ne treba održavanje, a kamoli produbljivanje netrpeljivosti Hrvata prema Srbima, kao ni Srba prema Hrvatima.

Nihilistička ideologija koju su feralovci donijeli u Novosti

Knežević konstatira da su viktorijanci, kao „organizaciono labava, ali ideološki homogena grupa“, sa sobom iz Ferala donijeli u Novosti radikalnu nihilističku

ideologiju koja se bori protiv nacionalnih država, nacionalnih identiteta, nacionalnih simbola, nacionalnih tradicija.

Nemaju alternativu državi i naciji, crkvi i religiji, nego su „vesnici bure i jakobinci, oni ruše i razvaljuju, prozivaju i demontiraju“, njihovi su standardi skovani prema mentalnim sklopovima Robespierrea, Savonarole i Bakunjina.

Pomalo su trockisti, pristaše „permanentne revolucije“ – koja je zapravo bila permanentni građanski rat u kojemu je komunistička država koristila masovni teror protiv zbiljskih i izmišljenih političkih neprijatelja (Lav Trocki, *Permanentna revolucija*, Otokar Keršovani, Rijeka, 1972.) – te nekakvi mješanci anarhista i jakobinaca.

Viktorijanci su “politički aktivisti kamuflirani kao novinari“

Što god bili, bivši Feralovi revolucionari postali su „reakcionarni i kontraproduktivni za bilo kakav vid tolerancije i minimalnog konsenzusa kako unutar post-jugoslovenskih društava tako i između njih“.

Destruktivno djeluju na hrvatsko-srpske odnose jer stalno potkopavaju održivost konsenzusa o mirnom suživotu Hrvata i Srba, Hrvatske i Srbije, budući da on esencijalno ugrožava perspektive potencijalne četvrte Jugoslavije koju oni žele.

Viktorijanci su “politički aktivisti kamuflirani kao novinari“, piše Knežević, koji „protrčavajući Četvrtom Jugoslavijom... trube i otvaraju pečate kao anđeli u Otkrivenju Jovanovu: Sve je loše, sve je otpad, sve je kloaka“.

Kako se list srpske manjine pretvorio u „duhovni centar četvrte Jugoslavije za proizvodnju stalne polarizacije i netrpeljivosti“?

Kako se list srpske manjine pretvorio u „duhovni centar četvrte Jugoslavije za proizvodnju stalne polarizacije i netrpeljivosti“?

Pa posve je sigurno da legitimnost za to viktorijanci nisu dobili na izborima i da nikad neće pokušati steći političku potporu za svoje ideje i djelovanje na izborima. Oni sebe ne smatraju ni političkim aktivistima, a kamoli političarima koji bi se natjecali na nečemu prijezira dostojnu kao što su izbori – izbore preziru i mrze gotovo kao tržište. Razumljivo, ni jedno ni drugo ne omogućuje im preživljavanje. Knežević se posebno okomila na političkoga oca i vođu viktorijanaca Viktora Ivančića koji „sedi na jednom dalmatinskom otoku, a Novosti koristi samo kao formalnu bazu, nadstrešnicu, utočište, sklonište, što mu formacijski daje izvrstan položaj da nadgleda kontinuitet društvenih podela devedesetih na području čitave bivše Jugoslavije, uz to prati rad novih ljutih, besnih, verbalno neobuzdanih Viktorijanaca, izraslih u medijima kao pečurke na fekalnom humusu“.

Kako su Novosti postale „mala sekularna kapelica Viktora i Viktorijanaca da iz nje sistematski ruše politički ugovor Srpskog narodnog vijeća, koji leži u pomirenju Srba sa sobom, sa Hrvatima i sa Maticom?“

„Samozvani tumač nacionalnih osjećaja i skrbnik partizanskih brigada, divizija i korpusa“

Ili, pita se iz malo druklije srpske perspektive Srđan Radanović, kako su Novosti pale u „ideološke ralje Viktora Ivančića, novinara spasenog sa prve linije stvaranja

hrvatske države“, i viktorijanaca, „poprilične većine“ autora toga tjednika koji se nalaze u „raljama Viktora Ivančića“?

Novosti, piše Olivera Radonić, Ivančić koristi za „štetno pisanje za srpsku zajednicu u Hrvatskoj“ od kojega samo on ima koristi, jer je taj „samozvani tumač nacionalnih osjećaja i skrbnik partizanskih brigada, divizija i korpusa“ cijelo vrijeme živio na „lažnim pobjedama i iskopanim rovovima“.

Istodobno, „sramotno nasrće“ na srpsko društvo „Privrednik“, koje radi korisne stvari za srpsku zajednicu u Hrvatskoj, i njegove medije spočitavajući im „samo njemu znani nacionalizam“.[7]

Slično je intoniran tekst Žarka Markovića, banjalučkoga suradnika portala „Privrednika“, koji u jednome konkretnom sporu prigovara Ivančiću da mu je tekst nalik na „verbalni performans banjalučkih priučenih skribomana“, da nema sućuti za srpske žrtve rata i da vidi srpski nacionalizam ondje gdje ga nema.[8]

Nova je samo (srpska) strana s koje pljušte optužbe na račun Viktora i viktorijanaca

U opisu Kneževičeve, koliko god slikovit bio, nema zapravo ništa bitno nova – nova je samo (srpska) strana s koje pljušte optužbe na račun Viktora i viktorijanaca. Nije dugo trebalo da se shvati kako je Feral glasilo jedne ideološke sekte, a sektaški duh feralovci su prenijeli u Novosti. Prvoga apostola sekte Viktora Ivančića njegovi su vjernici i epigoni proglasili najboljim novinarom u povijesti „ovih prostora“.

No Ivančić se odavno prometnuo u vodećega ideološkog davitelja, pravoga medijskog udara, koji tridesetak godina piše jedan te isti tekst.

Mijenjaju se datumi u zaglavlju novina, mijenjaju se povodi njegovih tekstova, mijenjaju se likovi i njihove radnje, ali su Ivančićev ideološki interpretacijski okvir, njegova ideološka naracija, diskurs i stil ostali isti – on je nekoversna inkarnacija neodrasloga Robija K.

Oblici političke patologije

Viktorijanska ideološka sekta djeluje kao svojevrsna „družba kobaca“ koji neprestance motre i knjiže svaki incident svojih ideoloških i političkih neprijatelja u vlasti i izvan nje ne bi li potvrdili svoje teze o ovdašnjoj „ustašiji“.

Jednom je dokaz za to pozdrav „Za dom spremni“, drugi puta užasno U naškrabano na vratima garaže u splitskom Spinutu, treći puta protusrpski grafit na trafo-stanici u zagrebačkim Srednjacima, četvrti puta išaran izborni plakat SDSS-a na autobusnoj postaji kod Prgometa, peti puta prvo bijelo polje na hrvatskom grbu dresova nogometnih navijača, šesti puta nečiji javni žal za kUnom, sedmi puta zazivanje Jure i Bobana, osmi puta...

Da, to su oblici političke patologije, ali nema suvremenoga europskog društva bez nekih oblika političke patologije koja nikad neće biti potpuno iskorijenjena.

Jesu li i ovo fašističke države?

Mjesecima su amsterdamske ulice, trgovine, kafići, košer-restorani, sveučilište, stadioni puni protusemitskih natpisa i incidenata, više je puta oskrnavljen

spomenik Anni Frank i pišu se protužidovske parole na njezinoj rodnoj kući, pa nitko ne naziva nizozemsku državu fašističkom.

Zidovi trgovina, stambenih zgrada, muzeja, galerija, stadiona, spomenika i ostalih javnih objekata kozmopolitskoga Berlina puni su uvreda na račun Židova. Sinagoge čuva policija. U valu onoga što se naziva „post-Schoa-Antisemitismus“ omiljena je „zabava“ uličnih nasilnika skidanje kipa s glava prolaznika pa se jarmulka pretvara u Davidovu zvijezdu – poziv u lov na ljude.

Ipak, nitko ozbiljan ne naziva SR Njemačku Četvrtim Reichom. Francuski Židovi razmišljaju čak o kolektivnom iseljavanju zbog nepodnošljive protusemitske retorike i akcija muslimanskih useljenika, koji godinama ne preplavljaju samo gradske ulice nego i francuske škole – muslimanski učenici i njihovi roditelji ne dopuštaju predavanja o Holokaustu nazivajući ga lažima izraelske propagande – a tome valu protusemitizma pridružila se sada parlamentarna krajnja ljevica, pa ipak se Macronova era Pete Republike ne opisuje kao doba „neovišijevske Francuske“.

Britanijom tutnji nasilni rasistički pokret, koji ima i svoje protusemitske ogranke. O Italiji ne treba ni govoriti. I ne, nije suvremeni protusemitizam u zapadnoeuropskim zemljama samo posljedica najnovijega izraelskoga rata u Gazi, kao što ni postimperijalni razizam i poslijeratni fašizam nisu samo posljedice masovnih migracijskih valova koji su zapljusnuli zapadnoeuropske zemlje poslije 2011.

Ostalo im je samo da negativnu ideološku recenziju Hrvatske beskonačno ponavljaju

Te su pojave, struje, pokreti mnogo stariji (v., primjerice, Klandermans, Bert, Mayer, Nonna, ur., *Extreme Right Activists in Europe*, London, Routledge, 2005.).[9] A viktorijanci su dnevnu političku patologiju u Hrvatskoj izveli iz same prirode države, „neoustaške“ i „neofašističke“ Republike Hrvatske, i proglasili je njezinim konstitutivnim svojstvom.

Promicanje te ideološke poruke bila je i ostala njihova glavna misija. Kako su odavno napisali negativnu ideološku recenziju Hrvatske, ostalo im je samo da je beskonačno ponavljaju kako ne bi promaknula nikome u zemlji i susjedstvu.

Sâm je Ivančić dokaz kako nema ništa predvidivije, zamornije i dosadnije od ideoloških sektaša i političkih radikala

Sâm je Ivančić dokaz kako nema ništa predvidivije, zamornije i dosadnije od ideoloških sektaša i političkih radikala. Skromna formalnoga obrazovanja, završio je srednju strukovnu školu, pokazivao je silnu intelektualnu pretencioznost pa je na osnovi netemeljito i nesustavno stečena, usput pobirčena znanja dijelio lekcije sveučilišnim profesorima društvenih i humanističkih znanosti.

Predaje na Yaleu? Pih! Knjige što ih je nasumce birao, čitao i pisao o njima odbijale su se od njega kao ping-pong loptice od teniskoga stola omogućujući mu da ostane isti, nepromjenjiv, „svoj“.

>Ivica Granić: Zašto je knjiga prof. Kasapović uzrujala ‘postjugoslavena’ Markovinu?

Dramatični politički potresi i nove intelektualne spoznaje nisu ga ozbiljno okrnule „kano da je klisurina“.

No razvio je snažan osjećaj za ideološke i osobne ugroze, šizme u vlastitoj sekti i otpadnike koje kažnjava svojim „britkim perom“ po medijima diljem „postjugoslavenskoga prostora“.

„Naš Čvorović“

Olivera Radović proglasila ga je na „Privrednikovu“ portalu „našim Čvorovićem“, paranoikom koji proganja i isljeđuje stanare vlastite sekte ako mu se učine ideološki sumnjivima, usput dodavši da živi od „pabirčenja nekadašnje slave pomoću do krajnjeg apsurdna utegnutih i usiljenih teorija i asocijacija“, da „neosnovano etiketira i svesno i čak zlonamerno širi netrpeljivosti“ te „neodgovorno koristi javni prostor“.[10]

A taj su mu javni prostor dale srpske Novosti. Stara priča: princ ujedinitelj postao je samoživ raskolnik, prorok je prometnut u smutljivca, svetac je pretvoren u političku hulju.

Pupovac i SDSS stvarali su privid nekakve sukonstitutivnosti Srba u hrvatskoj državi

No sudbina Viktora i viktorijanaca drugorazredan je problem koji je zapravo već riješen.

Otkako je Pupovčev SDSS ispao iz Vlade nakon što zastupnici manjina nisu bili dostatni HDZ-u da formira parlamentarnu većinu, nestao je glavni razlog da ta stranka i njezin „doživotni predsjednik“ nastave „konstruktivnu“ politiku.

Sudjelujući dvadesetak godina u izvršnoj vlasti i tendencijski pretvarajući taj status u pseudonormu hrvatske politike, Pupovac i SDSS stvarali su privid nekakve sukonstitutivnosti Srba u hrvatskoj državi prema uzoru na izgubljenu i neprežaljenu „konstitutivnost“ u Ustavu SR Hrvatske.

Kada se taj privid rasplinuo, veću političku važnost od one koju objektivno u svakoj državi na svijetu ima manjina što čini oko tri posto stanovništva potražiti će vjerojatno negdje drugdje – u velikom taboru „srpskoga sveta“ koji nudi „jedinstvenu srpsku perspektivu“ koja ne isključuje ni, kako je to javno kazao Porfirije, mijenjanje državnih granica u budućnosti, niti, kako je to kazao Pupovac na obilježavanju srpskih žrtava „Oluje“ 3. kolovoza 2024., buduće ratove koji će biti gori od onih iz devedesetih godina prošloga stoljeća.

Dobro je to znati.

.....

[1] Zagreb u političkom ofsajdu, Viktorijanci zabili gol: Ožalošćena medijska porodica Mila Đukanovića, objavljeno 2. svibnja 2023. (pristupljeno 20. srpnja 2024.). Povod tekstu Kneževićeve bila je reakcija Novosti, ali i hrvatskih medija općenito na srpski „prevrat“ u Crnoj Gori. No nije cijeli postjugoslavenski i srpski tabor u Hrvatskoj reagirao na njega negativno: v. tekst Dejana Jovića (Crna Gora od raspada Jugoslavije do pada Mila Đukanovića: Da li je nešto moglo drugačije)

i odgovor Olivere Komar, sveučilišne profesorice iz Podgorice (Crna Gora građana ili „konstitutivnih“ naroda, pristupljeno 28. srpnja 2024.).

[2] Tri kategorije Srba i fantomska bol istorije (objavljeno 17. srpnja 2021.); Ovaj tekst morate pročitati: Vučić NAUČIO DRŽAVU, istorija će biti milostivija prema njemu od savremenika

(objavljeno 16. veljače 2023., pristupljeno 19. srpnja 2024.).

[3] Srpski establišment u Hrvatskoj: Novosti i samostalci (pristupljeno 24. srpnja 2024.).

[4] Porfirijevi kružoci: Malo tko zna da je novi patrijarh SPC-a u Zagrebu redovito okupljao birano društvo (objavljeno 21. veljače 2021., pristupljeno 30. srpnja 2024.).

[5] Neumorni hroničar Srba u Hrvatskoj (objavljeno 25. siječnja 2024., pristupljeno 31. srpnja 2024.).

[6] Među „porfirijancima“, osobama „različitih, a opet dubinskih sličnih razumijevanja... naše zajednice“, bili su bivši predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović, član HAZU Vlatko Silobričić, sveučilišni profesori povijesti i politologije Tvrtko Jakovina, Dejan Jović, Hrvoje Klasić i Dražen Lalić, rabin Moše Prelević, protestantski teolog Petar Kuzmič, katolička teologinja Anna Maria Gruennfelder, isusovac Tvrtko Barun, glumac Vili Matula, novinari Drago Pilsel i Branimir Pofuk, predsjednik SDSS-a Milorad Pupovac i drugi.

[7] Laži i besmislice Viktora Ivančića, objavljeno 15. svibnja 2023. (pristupljeno 22. srpnja 2024.).

[8] Ivančićeve fatamorgane, objavljeno 20. srpnja 2024. (pristupljeno 26. srpnja 2024.).

[9] Svaki izraz ili pojavu filoustaštva u Hrvatskoj prati medijska moralna panika. Tipičan je noviji primjer kolumna Ivanke Tome koja je nakon pjevanja „ustaške himne“ o Juri i Bobanu na jednom koncertu u Imotskome konstatala da smo „odgojili generacije mladih ljudi koji slave koljače“ te patetično upitala premijera je li mu „neugodno kada gleda snimku mladih ljudi koji u sav glas pjevaju i veličaju zločince, koljače, najgori šljam koji se izrodio na ovim prostorima“, budući da je režiju cijeloga događaja, bez dokaza, pripisala HDZ-ovu gradonačelniku (Jutarnji list, 7. kolovoza 2024.).

U jednoj rečenici izražena su glavna obilježja krajnje ideološki i politički motivirana paničarenja: poopćavanje („generacije mladih ljudi“), patologizacija diskursa usmjerena šokiranju ljudi („koljači“, „zločinci“, „najgori šljam“) i patetično moralno prenemaganje („je li mu neugodno kada gleda...“). Takvi pristupi zatvaraju prostor za racionalnu sociološku, politološku i kulturološku raspravu o bilo čemu.

[10] Naš Čvorović, objavljeno 17. srpnja 2024. (pristupljeno 25. srpnja 2024.).

<https://narod.hr/hrvatska/mirjana-kasapovic-zasto-srbi-napustaju-viktora-i-viktorijance-raskol-u-postjugoslavenskom-taboru>

Montaža: Narod.hr, izvor: Snimka zaslona, Fah

IVICA GRANIĆ: ZAŠTO JE KNJIGA PROF. KASAPOVIĆ UZRUJALA ‘POSTJUGOSLAVENA’ MARKOVINU?

24. lipnja 2024.

dr.sc. Ivica Granić, vpp

Sredinom travnja u prostorijama Školske knjige u Masarykovej predstavljena je knjiga **‘Zbogom postjugoslavenstvu!’** – Prilog demitologizaciji hrvatske politike i društva’ umirovljene profesorice komparativne politike **Mirjane Kasapović**. Knjiga kroz četiri poglavlja raspravlja o postjugoslavenstvu, o tome što je bila Jugoslavija, u uvodu autorica precizno obrazlaže kako je u pitanju najneuspješnija europska država 20. stoljeća, da nema države u Europi koja je u sedamdesetak godina postojanja, od prosinca 1918. do siječnja 1992., dva puta nastala i dva se puta raspala u morima krvi svojih stanovnika, tzv. bratskih naroda i narodnosti. Isprobani su baš svi ekonomski i politički aranžmani da se ta država očuva, bila je kapitalistička i socijalistička, monarhijska i republikanska, unitaristička i federalistička, pluralistička i monistička, kraljeva desničarska i maršalova ljevičarska diktatura. Bila je na Zapadu i Istoku, neopredijeljena i nesvrstana. I ništa nije pomoglo. Naravno da ništa nije pomoglo jer nikako nije moguće očuvati tu neprirodnu, nedemokratsku, totalitarnu komunističku državnu zajednicu. No, ono što začuđuje, i o čemu autorica, kao o svojevrsnom fenomenu piše, jest žilavost jednog dijela lijevog akademskog, političkog, kulturnog i medijskog establišmenta, koji pokazuje začuđujuću otpornost, ali i ravnodušnost,

između ostalog na spoznaje domaćih i inozemnih znanstvenih istraživača ratnih i poslijeratnih masovnih zločina jugoslavenske komunističke vlasti.

Autorica dalje navodi kako jedan od izraza političke mitologizacije Jugoslavije čine i tzv. postjugoslavenske studije, o čemu je u knjizi riječ, i to kao izrazu nastojanja da se očuvaju ime i sjećanje na bivšu državu i da se, suprotno elementarnoj logici i zdravome razumu, s jugoslavenstvom postupa kao s posve logičnom političkom i kulturnom činjenicom.

Zbogom postjugoslavenstvu

Profesorica Kasapović prije otprilike dvije godine, u časopisu **Anali Hrvatskog politološkog društva**, pokrenula je lavinu reakcija objavom recenzije knjige 'Antisemitizam u Hrvatskoj od srednjega vijeka do danas' autora **Ive Goldsteina**. Istu je rastavila na 'proste faktore' te ju, moglo bi se kazati, u potpunosti uništila. Vrlo je jasno definirala znanstvene kriterije kojima je vrednovala spomenutu knjigu, te vrlo jasno argumentirala zašto smatra kako knjiga, u znanstvenom smislu, ne vrijedi apsolutno ništa.

Stručnim analizama knjigu je, dio po dio, raslojila, a onda skoro svaki dio, kao loš i promašen, odbacila. Naravno, ne napamet i ne bez argumenata, upravo suprotno, vrlo je temeljito iznosila znanstvene činjenice kojima su odbačene pojedine tvrdnje i zaključci autora Goldsteina.

A nakon spomenute recenzije uslijedila je knjiga "Zbogom postjugoslavenstvu! – Prilog

demitologizaciji hrvatske politike i društva", čime je prof. Kasapović u vrlo kratkom vremenu dva puta pokazala crvenu krpu apologetima (post)jugoslavenstva u Hrvatskoj.

I nije trebalo puno čekati na reakciju. Koja je uslijedila, ali ne od prof. Goldsteina, kako bi se možda očekivalo, očigledno je recenzija imala značajne efekte, nego od notornog **Dragana Markovine**, također indirektno apostrofiranog kao (post)Jugoslavena. I to člankom u Telegramu "Mirjana Kasapović obračunava se sa mnom i drugim jugoslavenima".

Relativizacija svega i svačega

Kako ovdje ne bi gubili vrijeme i prostor glede smiješnog uratka D. Markovine, svakako preporučan pročitati ga. U članku nećete naći ništa vrijednog spomena, naime autor, u nedostatku bilo kakve suvisle argumentacije, sve što je prof. Kasapović napisala pokušava omalovažavati, ironizirati, relativizirati te raznim smicalicama metodološki dovesti u pitanje.

Za većinu tvrdnji u svome članku nudi krajnje sumnjivu argumentaciju, na primjer Markovina navodi kako '... već dugo nisam pročitao ovoliko besmisleno, koliko i zabavno štivo, čiji je jedini problem u tome što autorica želi da je se shvaća ozbiljno, a temi pristupa toliko tendenciozno, s argumentacijom koja se na svakoj tezi može rušiti, valjda uvjerena da je napisala intelektualno i argumentacijski neprobojnu knjigu i pokazala svoje svim tim Jugoslavenima koji se još nisu pomirili s raspadom svoje domovine'.

>Prof. Kasapović: Pupovčeva strategija za povećanje ucjenjivačkog potencijala

Tko je Mirjana Kasapović

Naravno da nakon ovako primitivnog i krajnje podcjenjivačkog uvoda ozbiljan čovjek izgubi volju nastaviti čitati taj pamflet, no svakako bi trebalo. Jer, ako netko autoricu koja je, između ostalog, objavila 12 knjiga i više od stotinu znanstvenih radova objavljenih u Hrvatskoj, Njemačkoj, Velikoj Britaniji, SAD, Švicarskoj, Poljskoj, Mađarskoj i drugim zemljama, i koja je prevela devet politoloških knjiga i više članaka s Njemačkog na hrvatski jezik, koja je objavila more stručnih, publicističkih i novinarskih radova, koja je bila glavna i odgovorna urednica politološke biblioteke 'Politička misao', i 'Političke analize', te časopisa 'Anali' Hrvatskog politološkog društva i 'Političke analize', dakle kada netko posve mizerne, da ne kažemo zanemarive, znanstvene i akademske vjerodostojnosti, knjigu i uopće znanstveni doprinos briljantne znanstvenice prof. Kasapović okarakterizira kao 'besmisleni', 'zabavno štivo', 'autorica želi da je se shvaća ozbiljno', 'valjda uvjerena da je napisala intelektualno i argumentacijski neprobojnu knjigu', onda tu svaka logika prestaje, a sve što u nastavku tog pamfleta piše zapravo više govori o autoru nego o prof. Kasapović.

Reakcija da ili ne

Pravo je pitanje, dakle, što je to g. Markovinu potaknulo na reakciju? Ako je već tome tako, ako je dakle prof. Kasapović sve ono što on smatra da jeste, čemu onda opširan osvrt u Telegramu? Zbog čega bi netko gubio vrijeme pišući opširnu kolumnu o članku ili knjizi 'Zbogom postjugoslavenstvu'? Leži li, možda, odgovor u argumentaciji i tvrdnjama o Jugoslaviji i jugoslavenstvu koje prof. Kasapović, metodološki i na svaki drugi način, bespriječno točno iznosi u svojoj knjizi. U konačnici, o čemu je u knjizi zapravo riječ?

Možda će vas zanimati

(VIDEO) Dr. sc. Jareb o Titovoj Jugoslaviji: 'Za hrvatsku domoljubnu pjesmu mogli ste biti teško kažnjeni'; Dr. sc. Markovina: 'Jugoslavenski je pasoš zlata vrijedio'

28. listopada 2019. u 23:59

'Kad se sjetimo da je veliki problem bio što ćete reći i pred kime'

Autorica ponajprije navodi kako je njezin članak, objavljen na mrežnoj stranici 'Anali' Hrvatskog politološkog društva sredinom svibnja 2023. godine izazvao

golemo zanimanje, te ga je za samo petnaestak dana posjetilo skoro šest i pol tisuća ljudi, 'skinulo' ga je čak četiri i pol tisuće.

Uvijek je dobro kada jedan znanstveni članak, ili knjiga, izazovu takvu reakciju, ali ono što nije dobro jest činjenica da je jedan članak istrgnut iz svojeg prirodnog okružja, akademske i znanstvene sredine, i bačen u političku arenu. Loše je, smatra autorica, ako se rasprava o problematici o kojoj je riječ u članku svede na političke napade i vrijeđanja, no jednako tako i na obranu i pohvale.

Nema nikakve dvojbe kako niti jedna objava o ustaškom totalitarizmu i NDH ne bi izazvala takav odjek u središnjim medijima i političkoj javnosti kao kritički tekst o komunističkome totalitarizmu i Jugoslaviji. Naime, nasuprot tisućama radova jugoslavenskih povjesničara o zločinima ili 'zločinima' u Jasenovcu, zločini u Bleiburgu, koji služi kao opći simbolični označitelj zločina jugoslavenske vojne i političke vlasti, bili su desetljećima prešućeno poglavlje jugoslavenske povijesti. O tome se jednostavno nije smjelo govoriti.

Konstruiranje jasenovačkog mita

Nasuprot tvrdnjama lijevih autora, a takvi su mahom, da su i u Jugoslaviji i u Hrvatskoj prešućivani zločini u Jasenovcu to nipošto nije točno. Upravo suprotno, s pomoću 700 tisuća ubijenih u Jasenovcu desetljećima je potpuno lažno konstruiran mit jednog od najgorih mjesta užasa u drugom svjetskom ratu uopće. Prof. Kasapović u knjizi navodi kako zapravo nevjerovatno djeluju nepobitne činjenice da je, recimo, do 1980. godine o Jasenovcu objavljeno čak 1.128 knjiga, zatim 1.544 memoarska i znanstvena članka, čak 108 zbirki dokumenata, te snimljeno 15 dokumentarnih filmova. O partizanskom pokretu objavljeno je nevjerovatnih čak 90.000 monografija, studija, zbornika i članaka.

Ništa znanstveno dokazano

Ali je **Alexander Korb**, autor jedne od najvažnijih suvremenih studija o NDH, ustvrdio da nije naišao baš niti na jednu jedinu znanstveno relevantnu analizu političkog nasilja u toj državi.

Nakon čega je uslijedio šok. O zločinima u Jasenovcu, navodi dalje autorica, napisana su brojna književna djela, snimljeni su mnogi igrani filmovi, postavljene su brojne kazališne predstave, likovne i fotografske izložbe diljem Jugoslavije. Žrtvama i herojima posvećene su deseci tisuća spomenika, stvorena je kultura sjećanja, te državna politika povijesti kojima se četiri i pol desetljeća stalno poticalo obredno komemoriranje žrtava tih zločina.

Na Hrvatskoj televiziji 2022. godine prikazana je dokumentarna serija o NDH u više nastavaka. Dnevnik Diane Budisavljević, film vrlo upitne kvalitete i povijesne utemeljenosti, redateljice Dane Budisavljević, je 2019. godine dobio najviše nagrade na filmskom festivalu u Puli, više puta prikazan je i na hrvatskoj televiziji, a ministarstvo znanosti i obrazovanja dalo je službeno odobrenje da se uključi u nastavni kurikulum u školama. U galerijama i drugim prikladnim prostorima postavljene su brojne fotografske izložbe i objavljene fotomonografije o NDH, svake se godine održavaju komemoracije u Jasenovcu i na drugim mjestima.

Otvoren je i romski memorijalni centar Uštica pokraj Jasenovca. Na glavnom kolodvoru u Zagrebu otkrivene 2022. godine spomenik židovskim žrtvama holokausta i ustaškog režima. I tako bi mogli u nedogled.

Neuravnotežnost između osjećaja razuma

U svojim naporima za promicanjem ideoloških koncepata jugoslavenski su autori zašli u područje gdje je postalo razvidno da su postigli punu neuravnoteženost između osjećaja razuma, osim što se nisu odrekli jugoslovenstva oni su pronašli nove načine kako s suprotstaviti očuvanju tradicijskih, kulturnih i duhovnih vrijednosti, dakle ključnih odrednica hrvatskog nacionalnog identiteta.

Naime, što se tiče drugoga zločina ‘u socijalističkoj Jugoslaviji sve do njezinog raspada, punih 45 godina, onome što danas zovemo **Bleiburg i Križni put**, javno se moralo šutjeti. Osamljene pokušaje da se istraži i kaže puna istina vlast je energično sprečavala i kažnjavala.

To je temi nametnuta prisila amnezija. Kako navodi dr. Radonić, žrtve Bleiburga nisu imale mjesto u diskursu politike prošlosti u Jugoslaviji. Takva se politika povijesti uklapala u općenitiju kulturu sjećanja komunističke vlasti koja je ‘poticala nejednakost tretiranja žrtava i pojačava osjećaj nepravde.

Na jednoj je strani država stavila partizanske žrtve stvaranjem kulta heroja, a na drugoj strani prešućivala svoje zločine, kao i zločine drugih strana u građanskom ratu kako ne bi ugrozila krhki konstrukt bratstva i jedinstva jugoslavenskih naroda’ (Ferhadbegović 2018:365). Sjećanjima i naracijama o Bleiburgu i marševima smrti zapriječen je pristup javnom prostoru te su gurnute u privatne arhive i ‘političko podzemlje’.

Priroda komunističkoga političkog režima

Ono što je važno, a što i sama autorica u predgovoru navodi, jest činjenica kako se zapravo u knjizi ‘Zbogom postjugoslovenstvu’ ne bavi Jasenovcem i Bleiburgom kao takvim, smatra kako je to poglavito posao povjesničara. Bavi se prirodom komunističkoga političkog režima u Jugoslaviji, ali na funkcionalan način. Autorica posve opravdano smatra kako kritika povijesnoga revizionizma, koji je motiviran ideološkim ili političkim razlozima, je znanstveno legitiman, politički i društveno koristan posao, kakvim su se bavili različiti politički i društveni akteri u gotovo svim europskim zemljama.

Hrvatski lijevi politički tabor u akademskoj zajednici, politici, medijima i civilnom društvu, koji je i te kako ustrajan kritičar ‘neustaškog revizionizma’ zanemaruje i potiskuje rasprave o ideološkome revidiranju povijesti i prirode komunističke Jugoslavije.

Čini to tako što održava i opetuje stare naracije jugoslavenske historiografije i drugih društvenih i humanističkih znanosti, kao da se u međuvremenu ništa nije dogodilo, ili tako što se proizvodi malo promijenjene pripovijesti, koje zapravo iznova legitimiraju stare jugoslavenske naracije.

Time se, u predgovoru navodi prof. Kasapović, pridonosi opstanku političkih mitova o pojedinim zbivanjima, procesima, odnosima i akterima iz

jugoslavenskog razdoblja hrvatske povijesti, odnosno nastavka stanovite ideološke i političke mitologizacije Jugoslavije.

<https://narod.hr/hrvatska/zasto-je-knjiga-mirjane-kasapovic-toliko-uzrujala-postjugoslavena-markovinu>

Foto: Bernard Čović/Glas koncila

STANIĆ: RAZOTKRIVANJE PARTNERA

26. svibnja 2024.

Branimir Stanić/bm

Upravo u vrijeme sastavljanja nove Vlade Republike Hrvatske, to jest u vrijeme konstituiranja novoga saziva Hrvatskoga sabora i većine koja će potvrditi novu izvršnu vlast, ponovno se aktualiziralo pitanje u kojoj je mjeri opravdano da predstavnici nacionalnih manjina utječu na političku stabilnost u Hrvatskoj (riječ je o sudjelovanju koje je rijedak slučaj u svijetu), piše **Branimir Stanić** u Glasu Koncila.

Članak Mirjane Kasapović

Naime, u javnosti isticani uvjet Domovinskoga pokreta da u vlasti u kojoj će sudjelovati ne žele predstavnike Samostalne demokratske srpske stranke pokrenuo je mnoga razmišljanja, dvojbe ... Kako bi se izbjeglo politiziranje te teme i kako bi se mirno sagledale činjenice, dobrodošao je i znanstveni prinos u **Analima Hrvatskoga politološkoga društva** – časopisu za politologiju.

Napisala ga je hrvatska politologinja **Mirjana Kasapović**, i to kao recenziju knjige srpskoga povjesničara **Koste Nikolića** s Instituta za savremenu istoriju u Beogradu. Kako navodi politologinja Kasapović, upravo je on u časopisu »Tragovi« objavio članke o ratu u Vukovaru 1991. i slomu Republike Srpske Krajine 1995. koji su sada postali dijelom knjige »Krajina 1991. – 1995.«. Valjalo bi zaustaviti se barem na nekim dijelovima te recenzije koji mogu dati znanstveno svjetlo i na suvremenu hrvatsku političku situaciju kad je riječ o pitanju sudjelovanja SDSS-a u novoj hrvatskoj vlasti.

Mirjana Kasapović najprije je pisala o naravi časopisa »Tragovi« kojemu su izdavači Srpsko narodno vijeće i Arhiv Srba u Hrvatskoj. Dalo bi se iz njezinih riječi zaključiti da taj časopis slijedi netočno tumačenje da je nekadašnja Socijalistička Republika Hrvatska normativno bila određena kao dvonacionalna, hrvatsko-srpska država, što se nastojalo progurati i u postjugoslavenskoj i novokrajiškoj naraciji posljednjih desetak godina. Recenzentica Kasapović tumači da su se »Tragovi«, koji se također financiraju iz hrvatskoga proračuna, proglasili časopisom za »hrvatske i srpske teme«.

Revizionizam

»Dosad su to svoje glavno tematsko polje dijelili na bavljenje hrvatskim zločinima (hrvatske teme) i srpskim žrtvama (srpske teme) u ratovima«, napisala je. U njezinoj recenziji stoji i da »brojni autori radova objavljenih u Tragovima – eksplicitno ili implicitno, više ili manje – preuzimaju naraciju i diskurs krajiških Srba, dorađuju ih i oblikuju novokrajišku revizionističku interpretaciju ratnih zbivanja u Hrvatskoj devedesetih godina«. Pritom je napisala da ne misli na novu Krajinu kao zemljopisno-politički entitet, nego na okvir u kojem se artikuliraju vjerovanja, pamćenja, uspomene, predodžbe, percepcije, pripovijesti iz perspektive srpskih sudionika, prenositelja, graditelja i tumača ratnih zbivanja. Ona smatra da središte takve »Krajine« nije u Kninu, nego u Zagrebu, i to »u glavnim institucijama i organizacijama srpske manjine u Hrvatskoj, kakve su Srpsko narodno vijeće (SNV), Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS), Arhiv Srba u Hrvatskoj, Srpsko kulturno društvo 'Prosvjeta', tjednik Novosti, časopis Tragovi i dr.«

Teme koje ne zastarjevaju

Jasno, politologinja Kasapović ne smatra da su sve te institucije i organizacije revizionističke, nego da »unutar njih djeluju profesionalni znanstvenici (povjesničari, politolozi, sociolozi, kulturolozi i dr.), kao i 'amaterski znanstvenici' (novinari, publicisti, književnici, politički aktivisti i dr.) koji sudjeluju u oblikovanju revizionističkih tumačenja zbivanja u novijoj povijesti – raspada Jugoslavije te 'jugoslavenskih' i 'postjugoslavenskih' ratova, pri čemu su najvažniji rat u Hrvatskoj, njegova pretpovijest, povijest i postpovijest«. Važno je i njezino zapažanje da se u proizvodnji i širenju svojih naracija ti akteri povezuju s kulturnim i društvenim ustanovama izvan vlastitoga nacionalnoga kruga.

Nije stoga jasno je li dosadašnje višegodišnje sudjelovanje SDSS-a u hrvatskoj izvršnoj vlasti jamčilo da se mirno provodi revizionistički pristup hrvatskoj povijesti. Teme poput povijesti, Domovinskoga rata, žrtava i hrvatske državnosti bitne su i ako o tim temama nije postojalo ili ubuduće ne bude postojalo temeljno suglasje među vladajućima, upitan je i legitimitet takve vlasti

<https://narod.hr/hrvatska/stanic-razotkrivanje-partnera>

Foto: Montaža Narod.hr / FaH / snimka zaslona

PROF. KASAPOVIĆ: PUPOVČEVA STRATEGIJA ZA POVEĆANJE UCJENJIVAČKOG POTENCIJALA

23. travnja 2024. u 17:15

Mirjana Kasapović

Nijedna država, osim Hrvatske, ne ozakonjuje i ne institucionalizira posebno predstavljanje manjina u svojem najvišem zakonodavnom tijelu. To se u Hrvatskoj događa prema posebnim izbornim pravilima i načelima pozitivne diskriminacije kako bi njihovi zastupnici postali svojevrсни akteri veta u tvorbi izvršne vlasti, piše **Mirjana Kasapović** za Večernji list.

Na početku svoje analize, citira izvješće **Pupovčeva tjednika Novosti** o božićnom domjenku Srpskog narodnog vijeća:

“N1 prikazuje krcatu dvoranu Westina, Božićni prijem SNV-a i dalje je u modi, što je dobar znak. Pojavio se skoro cijeli Plenkovićev ‘kuhinjski kabinet’ – **NINA OBULJEN KORŽINEK, MARKO MILIĆ, GORDAN GRLIĆ RADMAN i DAVOR BOŽINOVIĆ**. Ministar policije na domjenku je, u stilu AGATHE CHRISTIE, riješio zagonetku skrivenog novčića! Našao ga je u česnici, što znači da mu ove godine para neće nedostajati. Oporbenjaci su se mogli izbrojati na prste jedne ruke. Gradonačelnik **TOMAŠEVIĆ** nije se pojavio, kao ni većina viđenijih SDP-ovaca obiju frakcija. Oko jednog stola skutrili su se **SINIŠA HAJDAŠ DONČIĆ, IVAN RAČAN i BRANKO KOLARIĆ**. Ne treba biti veliki kremljolog... da bi se zaključilo kako manjine i HDZ-ova većina opet žele plesati tango. Manjinci imaju zagarantiranih osam mjesta, a svaki će nakon izbora vrijediti zlata.”

>Pupovac ‘zadovoljan’, njegove Novosti već kalkuliraju o mogućim koalicijama

Tako je, piše Mirjana Kasapović, novinar **Boris Rašeta** u kolumni u tjedniku Novosti 6. siječnja 2024. razotkrio političku strategiju Srpskoga narodnog vijeća (SNV) i Samostalne demokratske srpske stranke (SDSS) kojima godinama suvereno vlada Milorad Pupovac, glavni domaćin božićnih domjenaka.

Kakve veze ima božićni domjenak SNV-a s političkom vlašću u Hrvatskoj?

Nakon toga, Kasapović nastavlja:

Ostavi li se postrance prigodna Rašetina pohvala desekularizaciji politike, neupućeni ili naivni promatrač mogao bi postaviti nekoliko zdravorazumskih pitanja. Kakve veze ima božićni domjenak SNV-a s političkom vlašću u Hrvatskoj?

Kako se jedan vjerski skup pretvorio u politički tango? I, najvažnije, kako se to dolaskom na božićni domjenak SNV-a može osigurati osam manjinskih mandata kada Srbi imaju tri zastupnika? Nakon proteklih parlamentarnih izbora odgovori na ta pitanja trebali bi biti očiti svima.

>Plenković signalizirao spremnost na suradnju s DP-om, manjine bi mogle ostati bez vlasti

Okosnicu Pupovčeve strategije čini okupljanje osam zastupnika nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru u jedinstven politički blok. Premda predstavljaju povijesno, kulturno i socijalno vrlo različite nacionalne zajednice i premda se razlikuju prema osobnim ideološkim i političkim uvjerenjima, oni se grupiraju u manjinski blok koji nastupa kao jedinstvena strana u političkim procesima u odnosu prema strankama hrvatske većine.

Blokovsko grupiranje manjina

Glavni je cilj blokovskoga grupiranja i očuvanja „monolitnoga jedinstva“ bloka – koje se javno promiču krilaticama „svi ili nitko“, „svi zajedno“, „ne damo se dijeliti“ i sl. – povećanje pregovaračkih i ucjenjivačkih potencijala predstavnika manjina u procesu tvorbe Vlade, ali i u ostalima političkim procesima u Hrvatskoj. Time se ponajprije jača pozicija predstavnika srpske manjine, odnosno SDSS-a i Pupovca osobno, koji su u proteklih nekoliko godina uspjeli nametnuti tu zamisao, a s njome i svoju političku dominaciju svim predstavnicima manjina.

Pupovčevu zamisao najusrdnije je prihvatio **Furio Radin**, a s „pobočne“ strane osovino Pupovac – Radin najodanije je podržavao **Veljko Kajtazi**.

>Manjine: Pupovac i Radin opet u Saboru, najveće iznenađenje je Hodžić

Kako su sva trojica ušla i u novi saziv Sabora i kako očito ne misle iz njega otići dok su živi – Radin (74) je uoči izbora 2020. javno obećao da se natječe posljednji put, ali se u međuvremenu predomislio, dok Pupovac (69) i Kajtazi (64) nisu lakomislno najavljivali kraj svojih političkih karijera – ta će se osobna konstelacija odnosa održati i u novom mandatu.

Ostala tri zastupnika mogu im sekundirati, a pokuša li koji od njih izaći iz bloka, vjerojatno će biti izložen svojevrsnome političkom ostracizmu.

Hrvatska je jedinstvena po modelu u kojemu su manjine akteri u tvorbi izvršne vlasti

Suvišno je govoriti o tome kako to nije bila i ne može biti intencija manjinskoga predstavništva nigdje, pa ni u Hrvatskoj.

Nijedna država ne ozakonjuje i ne institucionalizira posebno predstavljanje manjina u svojem najvišem zakonodavnom tijelu prema posebnima izbornim pravilima i načelima pozitivne diskriminacije kako bi njihovi zastupnici postali svojevrsni akteri veta u tvorbi izvršne vlasti.

Hrvatska je u svjetskim razmjerima poznata po primjeni ekstenzivne koncepcije deskriptivnoga političkog predstavništva koje obuhvaća dvadesetak manjina – praktično sve koje žive na njezinu tlu, uključujući takozvane mikroskopske manjine s vrlo malim brojem pripadnika.

Hoće li i Nepalci i Filipinci uskoro imati pravo na svoje političke predstavnike u Hrvatskoj?

Bude li dosljedno primjenjivala tu koncepciju, morat će ubrzo osigurati i predstavljanje novih useljeničkih manjina, poput nepalske i filipinske, a potom i svih drugih koji dođu raditi i živjeti u njoj.

>Predizborni pokloni: Vlada oprašta potraživanja, dobitnici većinom pripadnici srpske nacionalne manjine

Vrlo je vjerojatno da bi nove manjine za koju godinu mogle postati brojnijima od Ustavom priznatih manjina koje sada imaju neposredne ili posredne predstavnike u Saboru.

Ta se koncepcija s vremenom izrodila u političku anomaliju koja poprima nevjerojatne razmjere. Predstavnicima manjina pripisuje se obvezatno pravo da sudjeluju u izvršnoj vlasti, a njihovo sudjelovanje u Vladi tumači se kao nužan dokaz inkluzivnosti, legitimnosti i demokratičnosti političke vlasti uopće.

Tko je pozvan suditi Hrvatskoj?

Poziva se na izvanjsku osudu hrvatske vlasti koja se usudi izostaviti predstavnike manjina iz Vlade i prijeti nekakvom „međunarodnom izolacijom“ države kao da smo u devedesetima.

Tko bi trebali biti izvanjski arbitri? Zapadne države kojima ne pada na pamet ozakonjenje manjinskoga predstavništva u nacionalnim parlamentima? Njemačka, Francuska, Britanija, Nizozemska – tko? Pripadnici manjinskih zajednica u njihove parlamente ulaze preko nacionalnih političkih stranaka i one ih mogu istaknuti kao svoje kandidate za najviše položaje u državi.

>Žigmanov: ‘Za razliku od Hrvatske, u Srbiji ne postoji institut zajamčenih mandata za manjine’

I u Hrvatskoj su pripadnici srpske manjine ulazili u Sabor, Vladu, Europski parlament i druge nacionalne i međunarodne institucije posredstvom drugih stranaka, najviše SDP-a, ali to se ne računa.

Ideološki Srbi i politički Hrvati

Oni su prvenstveno socijaldemokrati, a ne Srbi, dok su Pupovac, Jeckov i Šimpraga ponajprije Srbi, a tek potom – što? Čini se da to uopće nije važno; štoviše, ne smije biti važno jer upravo taj „veo neznanja“ omogućuje da bez ikakve osude koaliraju sa svim hrvatskim strankama na vlasti neovisno o njihovim ideološko-političkim profilima.

No Domovinskom pokretu (DP) smeta upravo taj „veo neznanja“ o političkoj prošlosti SDSS-a zbog koje ga odbacuje kao mogućega koalicijskog partnera u Vladi. Čvrstu jezgru DP-a čine bivši vukovarski branitelji i njihovi potomci koji ne mogu prijeći preko činjenice da je utemeljitelj SDSS-a bio Vojislav Stanimirović.

Dok Pupovac ističe pozitivnu Stanimirovićevu ulogu u mirnoj reintegraciji Hrvatskoga Podunavlja zbog koje ga je odlikovao Franjo Tuđman, DP naglašava njegovu ulogu u ratnoj dezintegraciji Hrvatske zbog koje ga je odlikovao Radovan Karadžić.

DP podsjeća na Stanimirovićevu ulogu pri padu Vukovara

Stanimirovića vide poglavito kao gradonačelnika okupiranoga Vukovara koji je sudjelovao u borbi na život i smrt s vukovarskim, baranjskim i srijemskim Hrvatima ili, kako je on govorio, s „ustašama“.

>Pupovac u Nu2 Vojislava Stanimirovića nazvao zaslužnim za mir u Hrvatskoj

Doista, Stanimirović je ostao upamćen po nizu strašnih izjava tijekom rata, među kojima se ističu one o vukovarskoj bolnici kao „posljednjem uporištu ustaške vlasti u Vukovaru“ zauzimanjem koje je konačno oslobođen cijeli Vukovar. Stanimirović je bio i ravnatelj „oslobođene“ bolnice u ratnom Vukovaru.

Koliko se koncepcija manjinskoga predstavništva u hrvatskoj praksi izrodila u nešto što ne bi trebala biti, pokazuje usporedba sa Slovenijom. Slovenski zakonodavac priznao je pravo na posebno političko predstavljanje samo dvjema „autohtonim manjinama“, talijanskoj i mađarskoj, i ne pada mu na pamet da to pravo dade znatno brojnijima „neautohtonim manjinama“, srpskoj, hrvatskoj, bošnjačkoj ili albanskoj, pripadnici kojih su se doselili u Sloveniju za vrijeme Jugoslavije.

Manjine nigdje, osim u Hrvatskoj, ne pristaju biti jezičac na vagi

Predstavnici mađarske i talijanske manjine ponašaju se politički diskretno i izrijeком odbijaju biti jezičac na vagi u odnosima moći među slovenskima političkim strankama u Državnom zboru.

>Penava (DP): Voljeli bismo biti u poziciji izvršne vlasti, ali ne po svaku cijenu

Nasuprot tome, predstavnici manjina u Hrvatskoj žele biti jezičac na vagi u tvorbi vlada. Možemo! ih, primjerice, javno poziva da odigraju takvu ulogu i priklone se lijevome političkom bloku u sprječavanju tvorbe „najdesnije vlade“ u povijesti Hrvatske, one HDZ-a i DP-a.

Smiješne političke ideje koje se pokušavaju nametnuti javnosti

Možemo! time opetovano pokazuje da je zatočenik ideoloških dogmi prema kojima je svaka desnica gora od najgore ljevice, kakvom mnogi u Hrvatskoj smatraju upravo Možemo!, te da su predstavnici manjina po prirodi stvari „progresivni“ pa im je mjesto u lijevome „progresivnom bloku“ u parlamentu. Tako anakrone i povijesno neobranjive političke misli bile bi smiješne da ih njihovi zagovornici ne pokušavaju nametnuti političkoj javnosti. Tužno je gledati kako lijevi „progresivni“ mediji vode bjesomučnu kampanju protiv DP-a kao „najgore desnice“, ali su mu, makar privremeno, pripravnici oprostiti sve ako se prikloni „progresivnoj ljevici“ i odustane od tvorbe Vlade s HDZ-om. A poslije, kud koji, mili moji!

<https://narod.hr/hrvatska/prof-kasapovic-pupovceva-strategija-za-povecanje-ucjenjivackog-potencijala>

Izvor: Fah, iStock by Getty Images, Snimka zaslonu Montaža: Narod.hr

NAJVIŠE STE ČITALI: O 'AKTIVISTICI' LEKIĆ-FRIDRIH, SKANDALU NA AGRONOMSKOM FAKULTETU, TOMAŠEVIĆEVOM 'UVOĐENJU REDA' U PARKING...

23. ožujka 2024. u 15:00

3 min.

vp

Tekst se nastavlja ispod oglasa

U proteklome tjednu najviše ste čitali o Arijani Lekić-Fridrih koja nije samo 'aktivistica' kako je mediji predstavljaju, receptu bijele Ferrero torte koja se dobiva kombinacijom prženih lješnjaka i bijele čokolade, a zanimalo vas je i koliko je Agronomski fakultet platio lezbijskoj udruzi za održavanje radionice za ravnopravnost spolova.

Osim toga, pažnju su privukli i članak o Tomaševićevom 'uvođenju reda' u parking kao i komentar Mirjane Kasapović o pučističkoj hunti koja je odlučila na vlast doći neustavnim sredstvima.

1. Lekić-Fridrih nije tek 'aktivistica' kako je mediji predstavljaju, već vrlo imućna žena

Umjetnica i autorica poznatog performansa "Tiha misa" usmjerenog protiv molitelja krunice na Trgu, Arijana Lekić-Fridrih nije tek puka aktivistica opterećena patrijarhatom kao "društvenom nepravdom" kako je predstavljaju mediji. Ona je, naprotiv imućna, financijski dobro zbrinuta žena koja iza sebe ima udругu Domino izdašno financiranu državnim i gradskim novcem.

Lekić-Fridrich u posjedu je naslijeđenog stana u Vili na Krležinu Gvozdu u kojoj je živio i sam Krleža. Krležin stan pretvoren je u muzej, a stan Lekić-Fridrich jedina je prepreka da vila Rein postane memorijalni centar.

Možda će vas zanimati

Lekić-Fridrich nije tek 'aktivistica' kako je mediji predstavljaju, već vrlo imućna žena

19. ožujka 2024. u 19:10

Arijana Lekić-Fridrich nije tek puka aktivistica opterećena patrijarhatom kako je predstavljaju mediji, ona je vrlo dobro financijski zbrinuta

2. Kombinacija prženih lješnjaka i bijele čokolade: Bijela Ferrero torta

Bijelu verziju Ferrero torte pripremala sam nedavno za božićnu online kuharicu. Toliko je upita i reakcija stiglo za nju da ju jednostavno moram objaviti i na webu da bih vam recept bio dostupniji. Kombinacija prženih lješnjaka i bijele čokolade zvuči i izgleda zaista primamljivo pa me i ne čudi takav interes za ovom ljepoticom, piše Jannette Razum za Slatki svijet.

Možda će vas zanimati

Kombinacija prženih lješnjaka i bijele čokolade: Bijela Ferrero torta

17. ožujka 2024. u 13:00

Kombinacija prženih lješnjaka i bijele čokolade zvuči i izgleda zaista primamljivo: Bijela ferrero torta! Isprobajte!

3. Agronomski fakultet nam je napokon otkrio koliko je lezbijskoj udruzi platio za radionicu

Agronomski fakultet u Zagrebu koji je od zaposlenika fakulteta prošlog mjeseca tražio da pohađaju radionicu za ravnopravnost spolova, napokon je, nakon našeg inzistiranja, odgovorio na upit Naroda.hr o cijeni te radionice. Tri radionice o rodnoj ravnopravnosti održala je lezbijska udruga LORI zajedno s SOS Rijeka – Centar za nenasilje i ljudska prava.

Agronomski fakultet u svom odgovoru na upit o cijeni radionica rodne ravnopravnosti navodi da je ukupna cijena triju predavačica iz lezbijske udruge LORI i SOS Rijeka – Centar za nenasilje i ljudska prava bio 1.861,60 EUR.

Možda će vas zanimati

Agronomski fakultet nam je napokon otkrio koliko je lezbijskoj udruzi platio za radionicu

20. ožujka 2024. u 12:45

Ranije je Agronomski fakultet rekao da je cijena radionice u skladu s uobičajenim cijenama radionica tog tipa, izbjegavajući navesti cijenu.

4. Tomašević ‘uvodi red’ u parking? Sjetite se slučaja Kekin

Zagrebački gradonačelnik Tomislav Tomašević nastavlja s ‘uvođenjem reda’ u gradu. Ovaj put su na redu rezervirana parkirna mjesta. Naime, Grad Zagreb odluku o rezerviranim parkirnim mjestima uputio je u javno savjetovanje u koje je moguće uključiti se do 13. travnja.

„Uvjeren sam da će velika većina građana podržati ovo uvođenje reda i oslobađanje dodatnih parkirnih mjesta. Trenutno ima blizu 2,000 rezerviranih parkirnih mjesta, najviše u centru grada, od kojih će se većina ovom odlukom osloboditi za građane“, rekao je Tomašević.

Možda će vas zanimati

Tomašević 'uvodi red' u parking? Sjetite se slučaja Kekin

20. ožujka 2024. u 20:10

Tomislav Tomašević nastavlja s 'uvođenjem reda' u gradu .Ovaj put su na redu rezervirana parkirna mjesta, Podsjećamo na sitnicu...

5. Prof. Mirjana Kasapović: Ovo je pakt pučističke hunte

Ugledna politologinja prof. dr. sc. Mirjana Kasapović u osvrtu za Večernji list prokomentirala je potez Zorana Milanovića i poručila: Ovo je pakt pučističke hunte koja je odlučila na vlast doći neustavnim sredstvima.

S politološkoga gledišta, ponašanje predsjednika države i svih onih koji ga podupiru jednoznačno se može označiti pučističkim. Predsjednik nije, kako se obično tvrdi, izašao izvan ustavnih okvira institucije koju čini – predsjednik države nije samo "personalizirana institucija" nego i "institucionalizirana persona" – nego je, naprotiv, ostao u njezinim okvirima i iznutra je zlorabi kako bi ostvario parcijalne, osobne i grupne, političke interese i ciljeve.

Možda će vas zanimati

Prof. Mirjana Kasapović: Ovo je pakt pučističke hunte

18. ožujka 2024. u 11:38

Tekst se nastavlja ispod oglasa Ugledna politologinja prof. dr. sc. Mirjana Kasapović u osvrtu za Večernji list prokomentirala je potez Zorana Milanovića i poručila: Ovo [...]

<https://narod.hr/hrvatska/najvise-ste-citali-o-aktivistici-lekic-fridrih-skandalu-na-agronomskom-fakultetu-tomasevicevom-uvodenju-reda-u-parking>

Foto: Fah

PROF. MIRJANA KASAPOVIĆ: OVO JE PAKT PUČISTIČKE HUNTE

18. ožujka 2024. u 11:38

Ugledna politologinja prof. dr. sc. Mirjana Kasapović u osvrtu za Večernji list prokomentirala je potez Zorana Milanovića i poručila: Ovo je pakt pučističke hunte koja je odlučila na vlast doći neustavnim sredstvima.

U svojim javnim istupima Sanja Barić, profesorica ustavnoga prava na Sveučilištu u Rijeci, jednostavno je i razumljivo izrazila ustavnopravnu dimenziju problema što su ga izazvale nakana predsjednika države Zorana Milanovića da sudjeluje na predstojećima parlamentarnim izborima kao premijerski kandidat SDP-a i njegovo trenutačno uključivanje u izbornu kampanju te stranke.

>Palić: Ako ne da ostavku Milanović postupa suprotno odredbama Ustava

Odmah je platila cijenu svojega istupa u kojemu je profesionalno znanje i, ponajprije, opći državni interes pretpostavila osobnima lijevim političkim uvjerenjima tako što je proglašena “politički dirigiranom ustavnom pravnicom” te je svedena na političku sluškinju desnice, HDZ-a i Andreja Plenkovića.

Takva sudbina vjerojatno čeka i druge koji se usude javno kritizirati ponašanje predsjednika države, SDP-a i članica njegove “lijevo-liberalne koalicije”, pseudoliberalnih novina i portala koji zdušno navijaju za njih te pojedinaca koji su javno podržali takvo djelovanje. Krajnje je znakovita i šutnja strukovnih organizacija i udruga civilnoga društva koje se inače oglašavaju u svakoj, neusporedivo benignijoj, prigodi.

>Reakcije na Milanovićevu kandidaturu: Nekima je prihvatljivo kršenje Ustava RH

Pakt pučističke hunte

S politološkoga gledišta, ponašanje predsjednika države i svih onih koji ga podupiru jednoznačno se može označiti pučističkim. Predsjednik nije, kako se obično tvrdi, izašao izvan ustavnih okvira institucije koju čini – predsjednik države nije samo “personalizirana institucija” nego i “institucionalizirana persona” – nego je, naprotiv, ostao u njezinim okvirima i iznutra je zlorabi kako bi ostvario parcijalne, osobne i grupne, političke interese i ciljeve.

On zlorabi instituciju predsjednika države kako bi izravno utjecao na rezultate parlamentarnih izbora i sastav buduće vlade. Neki su politički i moralni idioti među političarima, političkim “analitičarima” i javnim intelektualcima takvo ponašanje razdragano pozdravili kao dinamiziranje izbor- ne utakmice i dobrodošao gladijatorski obračun Milanovića i Plenkovića u areni iz koje jedan neće izaći živ, dok će gledatelji, to jest birači, na- vijati i uživati u krvavom hrvanju predsjednika države i predsjednika Vlade.

>Matica hrvatska: Milanović je svojom odlukom prekršio Ustav RH

Sjetite se Mesića

Među njima je i bivši predsjednik države Stipe Mesić, nenadmašni graditelj carstva neformalne političke moći tijekom dvaju svojih mandata, koji se oglasio s tumaranja po Azerbajdžanu, poznatoj azijskoj demokraciji, a koji je poslije 2000. godine spriječio, kako se opetovano pokazivalo, prijeko potrebnu potpunu parlamentarizaciju hrvatskoga političkog sustava s borbenom parolom: “Ja neću biti fikus”.

Kako planirani pothvat predsjednik države ne bi mogao izvesti sam zbog nedostatka organizacijskih i infrastrukturnih uvjeta, sklopio je nepisani pakt sa svojom bivšom strankom, odnosno s njezinim predsjednikom i nekolicinom njegovih pouzdanika, koji su se prigodno pretvorili u pučističku huntu koja je odlučila na vlast doći neustavnim sredstvima.

Pučističke metode ljevice stvar prošlosti?!

Očito su u zabludi bili oni koji su mislili da je tradicionalni običaj ljevice da vlast osvaja revolucijama i pučevima stvar prošlosti. Kada je politički neprijatelj u pitanju – neki su viđeni članovi SDP-a pred kamerama HDZ doslovce nazvali “političkim neprijateljem” – očito se misli kako su dopuštena sva sredstva djelovanja da se on smakne.

Ne mogu se drukčije objasniti one subotnje ovacije Milanoviću u središnjici SDP-a, ona bezrezervna potpora pučističkima akcijama bivšega i sadašnjega predsjednika stranke, Milanovića i Grbina, ona ozarena lica parlamentarnih zastupnika SDP-a koji su samo koji dan prije napustili saborske klupe u kojima su odgulili još jedan jadan mandat.

Parlamentarnu oporbu u Hrvatskoj tradicionalno čine lijeni uhljebi koji na vlast, ako im se ona dogodi, dolaze programski i kadrovski potpuno nepripremljeni.

Besprimjerna vulgarizacija političkoga diskursa

Posljednji mandat SDP-ove parlamentarne oporbe obilježila je jedna dimenzija koja dotad nije bila svojstvena “uljudenome” urbanom SDP-u nasuprot “primitivnome” ruralnom HDZ-u. Riječ je o besprimjernoj vulgarizaciji političkoga diskursa u koji su ušli izrazi “smradovi”, “prljave gaće”, “gole guzice”, “skidati gaće” (Grbin), “prcanje” (Hajdaš Dončić) itd. – sve termini iz mafijaškoga i birtijaškoga polusvijeta.

To je, valjda, trebao biti odgovor Plenkovićevu novogovoru koji je zagađivao jezično i političko ozračje nakaznim konstruktima kakvi su “deflacija atmosfere”, “perpetuira- nje informacija”, “baferiranje krize”, “emancipacija teme”, “retablira- nje kulture čitanja”, “kalibriranje očekivanja”, “evociranje činjenica”, “sinergija rada”, “tentativni rokovi”. “otvaranje netema”, “reduciran izričaj” i sl. No njegovo pravo da “radi što hoće” svuda, pa i u jeziku, neka je druga velika tema.

Ne sumnjam uopće u to da će se ustavnopravni i demokratski politički sustav u Hrvatskoj obraniti od ovoga nečuvenoga nasrtaja. Obranit će ga demokratska građanska većina, demokratske institucije i organizacije te demokratska javnost, predstavnicima koje se ne mogu začepiti usta denuncijacijama i prijetnjama.

U ovoj demokraciji živi mnogo nedemokrata

No treba izvući pouku iz ovih zbivanja – treba osvijestiti činjenicu da u ovoj demokraciji živi mnogo nedemokrata. Ako bi im se dopustilo da se razmašu, doista bi zaprijetila opasnost da se Hrvatska, kao nekoć Vajmarska Republika, pretvori u “demokraciju bez demokrata”.

Nisam načelni pristaša koncepta “defenzivne demokracije” iz prošloga stoljeća, ali poslije ovih događaja bolje razumijem one koji su zagovarali pravo demokracija da se od svojih neprijatelja brane svim sredstvima, uključujući oduzimanje prava na javno djelovanje protudemokratskim akterima.

<https://narod.hr/hrvatska/prof-mirjana-kasapovic-ovo-je-pakt-pucisticke-hunte>

Foto: snimka zaslona

KASAPOVIĆ OŠTRO KRITIZIRALA JAKOVININU KNJIGU O BUDIMIRU LONČARU: IDEOLOŠKI, POLITIČKI I ZNANSTVENO NEUVJERLJIVO

20. rujna 2023. u 21:15

Ugledna sveučilišna profesorica Mirjana Kasapović objavila je osvrt u kojem secira i kritizira knjigu Tvrtka Jakovine „Budimir Lončar – Od Preka do vrha svijeta“. Knjiga sveučilišnog profesora povijesti Jakovine predstavljena je prije tri godine kao „visokoprofesionalno napisana biografija jednog diplomate i historije jugoslavenske diplomacije“, kao „primjer kako se pišu biografije“, a Budimir Lončar, posljednji ministar vanjskih poslova Jugoslavije, nazvan je „bardom jugoslavenske diplomacije koji je imao velike zasluge i za Hrvatsku“. S tim ocjenama Kasapović se ne slaže, a svoje argumente objasnila je u znanstvenom časopisu „Polemos“. Jakovininu knjigu nazvala je glomaznom studijom napisanom ideološki i politički obojenim diskursom, u kojoj Jakovina nerijetko progovara jezikom „mentalnoga pionira“.

Najvećom slabošću te knjige profesorica smatra autorovu pristranost, piše Večernji list. Jakovina, naime, nije definirao svoj teorijski i metodološki pristup pisanju Lončarove političke biografije te se pojavljuje kao pripovjedač koji „kolaborira“ s osobom o kojoj piše, odnosno piše samo o onome o čemu Lončar želi da se piše, a izostavlja brojne sporne i difamirajuće dijelove njegova životopisa. Knjiga je primjer prevelikoga brisanja granice između autora i predmeta njegova istraživanja koje proizlazi iz osobnoga prijateljstva Jakovine i Lončara te iz njihove ideološke i političke bliskosti.

>Dr. Kasapović: Knjiga Ive Goldsteina o antisemitizmu o Hrvatskoj je loša, promašena i vrlo problematična

Primjerice, njihova interpretacija pokreta nesvrstanih i uloge Jugoslavije u njemu gotovo se ne razlikuje. Lončar može biti pristran, kaže profesorica, ali Jakovina nema pravo na takav pristup. On mora analitički dokazati da su Jugoslavija i pokret nesvrstanih bili onakvi kakvima ih Lončar opisuje – uspješni „projekti“. Kako to ne može učiniti iz historiografske perspektive, jer prvi se projekt raspao, a drugi je posve marginaliziran, Jakovina prihvaća ideološku samointerpretaciju aktera, što njegovu knjigu čini znanstveno neuvjerljivom.

Polemos 25 (2022.) 2: ONLINE FIRST, ISSN 1331-5595

BUDIMIR LONČAR. OD PREKA DO VRHA SVIJETA

Tvrtko Jakovina, Zaprešić: Fraktura, 2020. (1. izd.) i 2023. (3. izd.).

Mirjana Kasapović

UVOD: BIOGRAFIJSKI ŽANR

Pišući o razlozima postojanja malobrojnih biografija važnih arapskih političkih ličnosti na Zapadu, kanadska povjesničarka Laila Parsons (2010: 5) ustvrdila je da to nije bila samo posljedica nepoznavanja arapskoga svijeta i predrasuda o njemu, nego i nesklonosti znanstvenika da pišu biografije koje su smatrane „nižim oblikom“ i „lakšim žanrom“ historiografije koji nije bio posebno cijenjen u akademskim krugovima. Premda je star (Rendes i Haan, 2014: 11-60), taj je žanr političkoga pisanja ostao „suspektan“ (Bolton, 2006: 1), „podcijenjen i prijeporan, izazivajući katkad opipljivo neprijateljstvo među intelektualcima koji tvrde da taj oblik može biti literatura, ali ne i povijest“ (Arklay, 2006: 13). Zbog nedostatka analitičke strogosti, zasnivanja na idiografskoj metodi te nemogućnosti poopćavanja, političke biografije u najboljem se slučaju smatraju nekom vrstom „mekane znanosti“ (*soft science*) (Rhodes, 2006: 43; Erdmans, 2007).

Unatoč prijeporima što ih prate, biografije su popularne među čitateljima znanstvene i, osobito, publicističke literature. To potvrđuje i biografija Budimira Lončara iz pera sveučilišnog profesora povijesti Tvrtka Jakovine koja je doživjela treće izdanje. Biografije privlače publiku nudeći joj slike stvarnoga ili izmišljenoga javnog i privatnog života likova, uvide u visoke političke i društvene krugove u kojima su se kretali, u odnose s drugima utjecajnim, moćnim i slavnim osobama u grotlo međusobnih osjećaja i ponašanja – ljubavi, mržnje, odbojnosti, sklonosti spletki, urota, zavisti, zlobe, jala, nevjera, izdaja. S vremenom je taj žanr prodro na sva područja znanosti

Page 1 / 18

(Dan je cijeli tekst)

Zašto Jakovina ne traži povijesne činjenice?

Profesorica Kasapović nije nimalo nježna ni prema Budimiru Lončaru, rođenom 1924. u Preku na otoku Ugljanu. On je bio, kaže, pripadnik jugoslavenske komunističke nomenklature drugoga razreda, nije pripadao uskom krugu suradnika Josipa Broza Tita, nije se ubrajao ni u najvažnije i najutjecajnije diplomate, a nije poznato ni je li završio neki studij i stekao akademsku diplomu, jer te biografske činjenice u Jakovinoj knjizi – nema. Autor prikazuje Lončara kao intelektualnu, obrazovanu, profinjenu, uglađenu, otmjenu, smirenu, gospodsku osobu koja se družila i prijateljjevala s moćnima, bogatima i slavnima, a iz biografije, kaže profesorica, izviruje dogmatični, a povremeno i fanatični pripadnik posljednje generacije jugoslavenske političke klase i politički karijerist

koji je žrtvovao vlastita uvjerenja i osjećaje kako ne bi bio zaustavljen u napredovanju.

Možda će vas zanimati

Zbogom post-jugoslavenstvu: Jugoslavija je bila najneuspješnija europska država u 20. stoljeću

13. svibnja 2023. u 10:30

Nema države u Europi koja je u sedamdesetak godina postojanja, od prosinca 1918. do siječnja 1992, dva puta nastala i dva se puta raspala u morima krvi svojih građana

Kad je riječ o Jakovininu pristranom i selekcijskom pristupu pisanju Lončarove biografije, Kasapović navodi nekoliko primjera, među kojima je i „zadarski slučaj“. Lončar je, naime, sumnjičen da je kao član, a od 1945. i načelnik zadarskog Odjeljenja za zaštitu naroda (OZNA) sudjelovao u poslijeratnim zločinima u Zadru i okolici. Sveučilišni profesor Zlatko Begonja javno ga je optužio tvrdeći da u zadarskom arhivu postoje dokumenti koji ga inkriminiraju. Lončar je sve optužbe nazvao lažima. Profesorici Kasapović shvatljivo je ako je Jakovina prihvatio Lončarevo odbijanje da govori o tome razdoblju svog života, no ne shvaća zašto Jakovina nije u arhivu sam potražio dokaze za istinitost tvrdnji jedne ili druge strane. „Povjesničar Jakovina“, kaže ona, „odustao je od arhivskoga traganja za povijesnim činjenicama i olako prešao preko cijeloga slučaja kao da je riječ o potpuno nevažnoj epizodi Lončareva života.“

Lončarev embargo

Ipak, iz perspektive suvremene hrvatske povijesti, profesorici Kasapović najspornija epizoda Lončareve karijere tiče se njegove uloge u uvođenju embarga na uvoz oružja u Jugoslaviju, što je u Hrvatskoj, Sloveniji i BiH doživljeno kao najnemoralniji i najciničniji postupak međunarodne zajednice koji je smrtno ugrožavao napadnute republike. Vijeće sigurnosti UN-a nametnulo je zabranu 25. rujna 1991. „imajući u vidu i stav ministra vanjskih poslova Jugoslavije“, čime se Lončaru pripisuje važna uloga u nametanju embarga.

>Budimir Lončar tvrdi da je desetljećima prijatelj sa Sorosem, a pisac njegove biografije – Tvrtko Jakovina – Sorosev je stipendist

Definiravši stanje u Jugoslaviji kao neku vrstu građanskoga rata, obrazlaže profesorica, Lončar je mislio da treba kazniti sve strane koje su krive za nastalo stanje. Uvoditi embargo u uvjetima kad je Srbija već bila srbizirala JNA i

prisvojila gotovo sav njezin vojni arsenal, kad je napala dvije i pripremala se napasti treću republiku, značilo je osuditi ugrožene i napadnute republike na poraz. Za Hrvatsku, smatra prof. Kasapović, to vjerojatno ne bi bio gubitak jedne političke bitke, nego poraz u „totalnom ratu“ za političku egzistenciju naroda. No Jakovina, braneći Lončarevu poziciju, piše da „rasprava nije osudila Hrvatsku i Sloveniju, već Miloševića i JNA, točno u skladu s onim što je Lončar uvijek i govorio. Svoj nastup u Vijeću sigurnosti smatrao je jednim od svojih postignuća, nipošto kao podmuklu borbu protiv Hrvatske, kako se kasnije tvrdilo“. Kasapović na to odgovara: „No ovdje nije riječ o raspravi o tome što je Lončar rekao ili nije rekao u njoj, nego o odluci koju je podupirao, a to je zabrana uvoza oružja i vojne opreme u Hrvatsku u jesen 1991., nepuna dva mjeseca prije traumatičnoga pada Vukovara. Nimalo stoga nije čudno što je doživljena kao ‘podmukla borba protiv Hrvatske’.

Jakovina opravdava Lončarov postupak time što je još uvijek bio jugoslavenski ministar, ‘morao je nastaviti raditi u Beogradu’ i ‘nije mogao zastupati interese pojedine strane’. Ne, nije morao, nego je htio i želio ‘nastaviti raditi u Beogradu’, ostati ministar vanjskih poslova Jugoslavije i zastupati interese ‘svih strana’. Uostalom, imao je uvjete za mirovinu, mogao je dati ostavku i vratiti se u Preko.“

Lončar 1992.

Stanje je, kaže profesorica, bilo nadrealno: jedan visoki jugoslavenski dužnosnik, koji nikad nije bio izabran na bilo koju funkciju demokratskim izborima i koji je predstavljao vlast koja nije imala izbornu demokratsku legitimnost, prelazi preko slobodno i demokratski izražene volje građana Hrvatske i Slovenije na parlamentarnim izborima i na referendumu kao preko nevažne činjenice. I pritom govori o demokratizaciji i demokraciji! Lončar se pretvarao da ne vidi rat koji je već mjesecima trajao, u studenome 1991. najprije daje pa povlači ostavku, sjedi u opustjeloj „Kući“ i tek 14. siječnja 1992. održava posljednji kolegij – samo dan prije nego što je Europska unija objavila da priznaje Hrvatsku i Sloveniju kao neovisne države. Tada je napokon i Lončar morao prihvatiti činjenicu da od njegovih napora da očuva Jugoslaviju neće biti ništa.

<https://narod.hr/vjera-i-kultura/kultura/kasapovic-ostro-kritizirala-jakovininu-knjigu-o-budimiru-loncaru-ideoloski-politicki-i-znanstveno-neuvjerljivo>

Foto: iStock by Getty Images

ZBOGOM POST-JUGOSLAVENSTVU: JUGOSLAVIJA JE BILA NAJNEUSPJEŠNIJA EUROPSKA DRŽAVA U 20. STOLJEĆU

13. svibnja 2023. u 10:30

Narod.hr

Mirjana Kasapović, dugogodišnja redovita profesorica na **zagrebačkom Fakultetu političkih znanosti**, objavila je nedavno znanstveni rad u časopisu **Anali Hrvatskog politološkog društva** naslovljen **“Zbogom postjugoslavenstvu!”**, u kojem kirurški precizno objašnjava zbog čega je postjugoslavenstvo bilo i ostalo ideološki konstrukt kojim se želi očuvati ime Jugoslavija i pomoću njega virtualno operirati s nepostojećom državom kao s nečime što je politička, kulturna ili društvena činjenica, piše [vecernji.hr](https://www.vecernji.hr)

Tko je zainteresiran za postjugoslavenstvo?

Sam ideološki konstrukt skrojili su, smatra Kasapović, autori potekli iz intelektualne dijaspore formirane emigriranjem pojedinaca iz država nastalih raspadom Jugoslavije, a među kojima su se nakon završetka ratova na ovim prostorima neki vratili i zaposlili na sveučilištima u novim državama.

Narativ i diskurs o postjugoslavenstvu fragmentirali su se na različita polja – **književno, filmsko, likovno, lingvističko, politološko, sociološko, kulturološko, pravno** itd. – i usidrili u njima. Kasapović navodi kako je, doduše, teško posve pouzdano ustanoviti koliko je postjugoslavenstvo izvoran proizvod te

dijaspore, a koliko je uvezeno iz inozemne, poglavito američke i britanske, političke i znanstvene sredine.

Jugoslavija – više lomova

“Postjugoslavenske, kao ni postsocijalističke, studije nemaju navlastiti predmet istraživanja, nisu usredotočene na stvaran svijet nego na ideološki konstruirane pojmove, temelje se na teritorijalno-političkoj imaginaciji, **prezaglašavaju jedan (1990) na račun drugih lomova u povijesti naroda koji su činili Jugoslaviju (1914, 1918, 1941, 1945), zatvaraju političku budućnost novih država u stare okvire**”, piše profesorica Kasapović.

Među te postjugoslavenske studije koje su dobile organizacijske i institucijske oblike prema autorici se, među ostalim, ubrajaju i one koje su objavljivali Centar za ženske studije, Centar za mirovne studije, Treći program Hrvatskoga radija, Postjugoslavenska mirovna akademija, Documenta, Kuća ljudskih prava, ali i neki časopisi, novine i internetski portali.

Kasapović navodi da su neki njihovi autori **osvijesteni teorijski i ideološki konstruktivisti**, a drugi su samo profesionalni epigoni i oportunisti ili nepromišljeni sljedbenici i oponašatelji pomodnih trendova.

Je li Jugoslavija posthabsburška ili postosmanska tvorevina?

Autorica rada dalje se pita bi li bilo smisleno Kraljevinu Jugoslaviju nazivati **posthabsburškom i postosmanskom državom** – vezujući je nominalno za dva višestoljetna moćna imperija koja su ostavila duboke kulturne i društvene tragove u zemljama kojima su vladali i za koje je nemalo **podanika Kraljevine Jugoslavije** bilo osjećajno vezano.

Zašto se Češka i Slovačka ne nazivaju postčehoslovačkim državama i zašto nema postčehoslovačkih studija? I tko će poslije sadašnjega rata nazivati Ukrajinu postsovjetskom zemljom, kao što se poslije razarajućih ratova devedesetih godina Hrvatska i Bosna i Hercegovina nazivaju postjugoslavenskim zemljama? Nametanje zapadnih narativa i diskursa oblik je, piše Kasapović, intelektualnoga i duhovnoga kolonijalizma koji su prihvatili mnogi autori sa “znanstvenih periferija” kako bi mogli objavljivati radove u zapadnim publikacijama, što je jedan od formalnih uvjeta akademskoga napredovanja.

Gdje su Kosovo i Makedonija?

Cijeli fenomen postjugoslavenstva nije opravdano svesti na “nevinu deskripciju” koja nema ideološke i političke implikacije, kao da je posrijedi uporaba zgodna i funkcionalna termina koji zamjenjuje zamorno nabranje novih država, valjda i onda kada je riječ o dvije od njih – navodi Kasapović te nastavlja kako su postjugoslavenske studije uglavnom **znanstveno upitne**, kako teorijski tako i metodološki.

“Metodološki se zasnivaju na namjernome i neslučajnome istraživačkom uzorku, koji je povezan s prirodnom i neprirodnom selekcijskom pristranošću kao jednom od glavnih grešaka u dizajniranju komparativnih studija. Prirodna pristranost znači da autori biraju samo slučajeve koji su im znani – zemlje čiji jezik razumiju,

a povijest, politiku ili kulturu poznaju. Nije stoga neobično što u uzorku zemalja kojima se bave postjugoslavenske studije obično nema Kosova, Makedonije i Slovenije”, piše Kasapović.

**Neki dijelovi ovog članka citirani su iz znanstvenog rada: Kasapović, M. (2023). Zbogom postjugoslavenstvu! Anali Hrvatskog politološkog društva, 20(1).*

Dijelovi citata iz rada Mirjane Kasapović “Zbogom postjugoslavenstvu!”

“Jugoslavija je bila najneuspješnija europska država 20. stoljeća. Nema države u Europi koja je u sedamdesetak godina postojanja, od prosinca 1918. do siječnja 1992, dva puta nastala i dva se puta raspala u morima krvi svojih građana – u svjetskim, međudržavnim i građanskim ratovima svojih “južnoslavenskih plemena” i svojih “bratskih naroda i narodnosti”. Prva je Jugoslavija trajala nepune 22, a druga nepunih 47 godina – zajedno su **opstale manje od prosječnoga životnog vijeka europskih građana.**

Isprobani su svi ekonomski i politički aranžmani da se ta država očuva: bila je kapitalistička i socijalistička, monarhijska i republikanska, unitaristička i federalistička, pluralistička i monistička, kraljeva desničarska i maršalova ljevičarska diktatura. Bila je na Zapadu i Istoku, neopredijeljena i nesvrstana. Ništa nije pomoglo.

Koristila je najnasilnije metode obračuna s ratnim neprijateljima i političkim protivnicima. Jugoslavenske vojne snage pobile su više desetaka tisuća hrvatskih, slovenskih i drugih ratnih zarobljenika i civila u Sloveniji i Austriji nakon formalnoga svršetka rata 1945. O tome se u historiografiji i politici nije govorilo sve do raspada države, kako zato što je država skrivala i brisala tragove svojih zločina tako i zato što je zastrašivanjem prinudila milijune stanovnika na šutnju – na život u svojevrsnoj shizofreniji u kojoj nisu mogli zaboraviti prošlost, a nisu je se smjeli sjećati (Latino, 2019).

Masovno etničko čišćenje pripadnika njemačke nacionalne manjine

Izvršila je masovno etničko čišćenje pripadnika njemačke nacionalne manjine u **Vojvodini i Slavoniji** prognavši oko pola milijuna ljudi. Na talijansku manjinu u Hrvatskoj i Sloveniji primjenjivala je mjere odmazde.

>Nepoznata povijest – Titova Jugoslavija sudski rehabilitirala ubojice i teroriste, članove Crne ruke

Kada je završila nasilne obračune s ratnim neprijateljima i njihovim “slugama”, okrenula se stvarnima i izmišljenima političkim neprijateljima nove vlasti – klerofašistima, ibeovcima, hebrangovcima, đilasovcima, rankovićevcima, anarholiberalima, praksisovcima, šezdesetosmašima, maspokovcima, unitaristima, separatistima, islamistima i dr. – prisilno ih deportirajući na otoke s neljudskim uvjetima života, osuđujući ih na višegodišnje zatvorske kazne, proganjajući njih i njihove obitelji, izopćujući ih iz javnoga života. Tajne službe jugoslavenske države ubile su desetke političkih emigranata u atentatima i drugim terorističkim metodama.

>Božićni ustanak – Crnogorci ustali protiv krvavog terora Srba u Jugoslaviji

Odnos prema jezicima

Odnos prema slovenskom, makedonskom i albanskom te književnostima na tim jezicima bio je kulturna izvedenica prešutnoga političkog uvjerenja da su narodi “srpskohrvatskoga” jezika činili politički centar, jezgru države, dok su govornici drugih jezika živjeli na političkim periferijama koje nisu bile jednako konstitutivne za državu i, u krajnjem slučaju, nužne za njezin opstanak.

Smatralo se da “inferiornija periferija”, **Makedonija**, nema stvarnih interesa i želja da se odvoji od Jugoslavije, dok je bez “superiornije periferije”, Slovenije, ako bi se i odcijepila, Jugoslavija ipak mogla opstati. Kosovo se pak uvijek moglo pacificirati silom. Stoga su politički animoziteti i difamacijske metode postjugoslavena usmjereni ponajviše na Hrvatsku koju smatraju najodgovornijom za raspad Jugoslavije.

Srbija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Sjeverna Makedonija nisu uistinu željele taj raspad, a Slovenija ga nije mogla samostalno i neopozivo prouzročiti. Da se Hrvatska nije odcijepila, Jugoslavija bi opstala.

>HTV-ova voditeljica s ‘ponosom’ ističe prezime Saše Broz, gledatelji ogorčeni: ‘HTV bunker jugoslavenstva’

”Neki su se od njih vratili i zaposlili na sveučilištima u novim državama”

Postjugoslavenske studije bave se proučavanjem “postjugoslavenskih zemalja”, “postjugoslavenskih država” ili “postjugoslavenskoga prostora”. Njihovi su autori potekli iz intelektualne dijaspore formirane emigriranjem pojedinaca iz država nastalih **raspadom Jugoslavije u ratovima 1991-1995.** i nakon njihova svršetka.

Djelomice pod utjecajem njezinih pripadnika – neki su se od njih vratili i zaposlili na sveučilištima u novim državama – naraciju i diskurs o postjugoslavenstvu prihvatili su i neki drugi autori zbog ideoloških i političkih uvjerenja, profesionalnih koristi ili intelektualne pomodnosti.

Teško je posve pouzdano ustanoviti koliko je post-jugoslavenstvo izvoran proizvod te dijaspore, a koliko je uvezeno iz inozemne, poglavito američke i britanske, političke i znanstvene sredine.

Dejan Jović

U nekovrskom manifestu postjugoslavenske intelektualne dijaspore koja sustavno promiče postjugoslavenske studije, Dejan Jović (2003) objašnjava ratne, političke, psihološke i profesionalne okolnosti u kojima je ona nastala. “Raspad države”, piše Jović (2003: 25), “nije samo pitanje putovnica, drukčije definicije državljanstva i metapolitičkih promjena na makrorazini. On dotiče grupe i pojedince, **mijenjajući njihove identitete.**

Za sve nas koji smo ga proživjeli, raspad Jugoslavije, a naročito postjugoslavenski rat, bio je onaj razdijelni događaj zbog kojeg se u mnogim slučajevima gotovo i ne može govoriti o istom životu prije i nakon njega”. Kako nisu željeli živjeti u postjugoslavenskim državama, neki su trajno ili privremeno emigrirali.

“Neki su otišli jednostavno zato što su vjerovali da jedino tako mogu sačuvati ono do čega im je stalo – **vlastiti identitet** (koji se, naročito kod mladih i

obrazovanijih ljudi u Jugoslaviji, nikad nije mogao svesti tek na nacionalni tj. etnički identitet), slobodni život i slobodno mišljenje, mogućnost da se ‘ostane svoj’” (Jović, 2003: 26). One koji su odabrali taj put Jović (2003: 26) naziva “novom generacijom mladih Jugoslavena i post-Jugoslavena”, koja se intelektualno i politički formirala poslije raspada Jugoslavije i unatoč njemu.

Nova generacija post-Jugoslavena

I trideset godina poslije formalnoga raspada Jugoslavije Jović (2022) vidi “novu generaciju post-Jugoslavena” nastalu u sklopu nedovršene “peterostruke tranzicije”. Nije posve jasno po čemu se novi Jugoslaveni razlikuju od postjugoslavena. Politički i državljanski identitet i jednih i drugih zapravo je virtualan, nije izveden iz pripadnosti stvarnoj nego izmišljenoj nacionalnoj ili državnoj zajednici – on je ideološki konstrukt par excellence.

I jedni i drugi pokazuju snažnu političku, kulturnu, intelektualnu i osjećajnu vezanost za bivšu Jugoslaviju. Na njezinu tlu ne žele “vidjeti” nove samosvojne države te ih nazivaju postjugoslavenskim državama, postjugoslavenskim zemljama ili postjugoslavenskim prostorom.

Zašto nema postčehoslovačkih studija?

Postjugoslavenske studije postavljaju nekoliko jednostavnih pitanja. Zašto se suvremene političke činjenice, kako što je postojanje novih država, određuju mrtvim povijesnim faktom, kao što je Jugoslavija? Po čemu su to puke postjugoslavenske države?

Samo po tome što su nastale poslije raspada SFRJ, premda su neke od njih postojale prije nastanka prve jugoslavenske države? Bi li bilo smisleno Kraljevinu Jugoslaviju nazivati **posthabsburškom i postosmanskom državom** – vezujući je nominalno za dva višestoljetna moćna imperija koji su ostavili duboke kulturne i društvene tragove u zemljama kojima su vladali i za koje je nemalo podanika Kraljevine Jugoslavije bilo osjećajno vezano? Ili je Kraljevina Jugoslavija bila postsrpska država?

Zašto se Češka i Slovačka ne nazivaju postčehoslovačkim državama i zašto nema postčehoslovačkih studija? Tko još ozbiljan naziva Estoniju, Letoniju i Litvu postsovjetskim državama? I tko će poslije sadašnjega rata nazivati Ukrajinu postsovjetskom zemljom, kao što se poslije razarajućih ratova devedesetih godina Hrvatska i Bosna i Hercegovina nazivaju postjugoslavenskim zemljama?

Postjugoslavenstvo je bilo i ostalo ideološki konstrukt

Postjugoslavenstvo je bilo i ostalo ideološki konstrukt kojim se želi očuvati ime Jugoslavija i pomoću njega virtualno operirati s nepostojećom državom kao s nečime što je **politička, kulturna ili društvena činjenica**. Nastojanja da se jedna ideološka fikcija pretvori u političku faksiju urodila su i imenovanjem te fiksije tvorevine – ona se naziva “postjugoslavijom” (Abazović i Velikonja, 2014; Peruško, 2016; Babić, 2021). Ono što je bilo neimenovano, a činilo se i neimenljivim, ipak je dobilo bizarno ime. Simbolično mjesto postjugoslavije prije je zauzimala regija, ali to je bio previše općenit, konvencionalan i prozaičan izraz.

Postjugoslavenski diskurs stoga želi zamijeniti regionalistički “performativni diskurs” kako bi nametnuo i legitimirao novo određenje granica, stvorio nove mentalne slike kod ljudi i manipulirao njima te pomoću svoje simbolične moći i funkcije gradio i razgrađivao društvene skupine i zajednice koje žive na respektivnom prostoru (Bourdieu, 1991: 220-221). Postjugoslavija intencijski integrira različite termine u jedinstven naziv. Da bi se ta tvorevina “oživjela”, nužno je, eksplicitno ili implicitno, misaono dekonstruirati i desubjektivizirati, a obično i politički denuncirati i demonizirati države koje postoje na “njezinu” tlu što su ga, takorekući, uzurpirale.

Cijeli rad dostupan je na poveznici: <https://hrcak.srce.hr/file/434468>

<https://narod.hr/hrvatska/zbogom-post-jugoslavenstvu-jugoslavija-je-bila-najneuspjesnija-europska-drzava-u-20-stoljecu>

Foto: "Fakultet političkih znanosti 1962.-2002." (Zagreb, 2002.), snimka zaslona; fotomontaža: narod.hr

MITRIKESKI ODGOVORIO PROFESORICI KASPOVIĆ KOJA GA JE IZVRIJEĐALA – KAO MAKEDONCA: EVO ŠTO JE NAPISAO

27. studenoga 2019.

“Naime, prije nego što sam još stigao pročitati kolumnu gđe Kasapović (gđa Lana Bobić prva nam je priopćila vijest), **počeli su me nazivati građani krajnje gnjevni na spomenutu kolumnu**, pa čim su mi dopustile obveze (danas, 29. listopada 2019.), konačno sam je uspio pročitati. I ostao sam zapanjen. Očekivao sam snažan tekst, tekstčinu štoviše; očekivao sam udarac za udarcem i već sam bio pripremio mekanu podlogu u svojem uredu na koju ću pasti i otpuzati posramljen tražeći najmanju rupu da se zavučem u nju i umrem od stida. Prije toga sam, dakako, čvrsto zaključao vrata kabineta da ne bi moje kolege/ice došli/e naslađivati se i/ili eventualno vapnom zatvorili moje zadnje pribježište kako ne bih ponovno ispuzao van... Primjer njezine toliko sveobuhvatno uskogrudne kolumne i ovaj tekst pokazuju da unatoč svemu još uvijek možemo mirno razgovarati.”, napisao je u svom odgovoru profesorici Fakulteta političkih znanosti **Mirjani Kasapović** komentator emisije Peti dan **Petar Tomev Mitrikeski**, djelatnik Fakulteta filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, vanjski je suradnik Instituta „Ruđer Bošković“ i Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

> Profesorica političkih znanosti izvrijeđala Mitrikeskog – kao Makedonca

Prenosimo njegovo pismo koje je u cijelosti objavio Večernji list.

“Ovaj tekst najprije sam poslao glavnom uredniku Jutarnjeg lista te na e-adresu Globusa sukladno Zakonu o medijima (članak 56.), ali do danas nisam dobio nikakav odgovor. Vjerujem da je moja poruka završila u spamu pa ih odmah ekskulpiram, ali njihov eventualni odgovor nije završio u spamu mojeg mailbosa, provjerio sam.

Pročitah umovanje uvažene kolumnistice, gđe Mirjane Kasapović (Zašto sudionicima amaterskog naklapanja u ‘Petom danu’ smetaju GONG i politolozi? 27. 10. 2019.), u kojem iznosi svoje viđenje HTV-ove emisije „Peti dan“ te refleksije koje emisija izaziva u javnosti. Njena ideja vodilja tijekom cijelog teksta je sljedeća: „Riječ je uglavnom o amaterskim naklapanjima koja su nerijetko začinjena zaprepašujućim primjerima neznanja, pa i elementarne neobaviještenosti o onome o čemu se govori.“ A zaključak je kratak i jasan: „A što imaju sudionici ‘Petog dana’ da bi njihovi stavovi o politici bili javno relevantni?“. Samo kratko objašnjenje: takav retorički upit – koji se, ponavljam, nudi kao učeni zaključak – počiva na sljedećem razmišljanju: „Politika se razlikuje od drugih područja po tome što postoji posebna skupina građana, profesionalni političari, koji su pozvani da javno govore o njoj. Oni ne moraju znati gotovo ništa o političkim institucijama i procesima u zemlji i svijetu, ali je njihovo mišljenje relevantno zato što imaju moć da oblikuju i provode javne politike i vode državu te neposredno utječu na živote svih građana. Moramo ih trpjeti u javnom životu, koliko god ono što govore bilo nestručno, neartikulirano pa i opasno. Oni nemaju znanje, ali imaju moć. Stručnjaci nemaju moć, ali imaju znanje.“ Nakon ovoga slijedi gornja rečenica – zaključak.

Zanimljivo... Mala digresija. Što se tiče ostale argumentacije u tekstu (obrana GONG-a, zaštita kredibiliteta Fakulteta političkih znanosti te uobičajeni nagovor o neprovođenju lustracije), nemam nekih posebnih prigovora. Štoviše, smatram da se takva argumentacija ne može jednostrano svrstati u potpuno neprihvatljivo umovanje te vjerujem da je treba uzeti u obzir u diskursu općedruštvenog dijaloga. Vratimo se sad na prethodni pasus. Rekoh, dakle, zanimljivo... Ali, čekajte, tu nešto ne štimal!? Prvo, vrlo je neinventivno (to je, naime, jeftini klišej) da zaključak bude uobičajen kao retorička (kvazi)dilema. **Posebice je problematično kada ga se nudi kao dnevopolitičko strukovno podcjenjivanje i zemljopisno omalovažavanje.** Mala digresija (još jedna): u javnom demokratskom diskursu „podcjenjivanje i omalovažavanje“ svih predznaka i boja je, dakako, dopušteno i tko nema želucu za to, bolje neka ne istupa javno; još preciznije, u javnom diskursu dopuštena su sva etički prihvatljiva sredstva kojima se javni/a umnik/ca – ovisno o osobnom moralu i preferencijama – može služiti kako bi dokazao/la valjanost i argumentiranost svojeg stajališta i/ili čak nametnuo/la svoje tvrdoglave stavove; to ne bi trebalo nikoga strašiti; naime, netko od nas koristit će se grubljim pa čak i prostački rječnikom, a nekome to čast ni u kom slučaju neće dopuštati – svatko po svojem temeljnom odgoju i svjetonazoru.

Dotle je, dakle, sve u redu. No, odatle nadalje cijela stvar postaje malčice toksična jer je očito uzrujala javnost (barem jedan njen dio) i ponovno, tko zna koji put, izazvala podjele – ovaj put, eto, na dojdeke i ostale. Naime, prije nego što sam još stigao pročitati kolumnu gđe Kasapović (gđa Lana Bobić prva nam je priopćila

vijest), počeli su me nazivati građani krajnje gnjevni na spomenutu kolumnu, pa čim su mi dopustile obveze (danas, 29. listopada 2019.), konačno sam je uspio pročitati. I ostao sam zapanjen. Očekivao sam snažan tekst, tekstčinu štoviše; očekivao sam udarac za udarcem i već sam bio pripremio mekanu podlogu u svojem uredu na koju ću pasti i otpuzati posramljen tražeći najmanju rupu da se zavučem u nju i umrem od stida. Prije toga sam, dakako, čvrsto zaključao vrata kabineta da ne bi moje kolege/ice došli/e naslađivati se i/ili eventualno vapnom zatvorili moje zadnje pribježište kako ne bih ponovno ispuzao van. Štoviše, u jednom sam trenutku htio nazvati urednicu emisije, gđu Gabrijelu Perišić, da je zamolim/pitam da li u sljedećoj emisiji (ako me uopće dalje želi vidjeti u emisiji) mogu nastupiti iz te rupe iznad koje će jasnim slovima prikladno pisati „dotepenec“ ili „dodoš“, ili jedno i drugo za svaki slučaj (službeni hrvatski rječnik nudi „dotepenac“, ali meni je draže „dotepenec“, onako kako to izgovaraju Zagrepčani).

Ništa od toga. Iskreno, najiskrenije govorim, moja jedina reakcija na kolumnu bila je ova: ?! Ja u toj kolumni ne vidim ništa toliko strašno što se tiče očitog ad hominem napada. Nije me psovala na pasja kola, nije me slala da se vratim odakle sam došao niti mi je prijetila. Vješto je, ovlaš između redaka, natuknula da sam dojde. Pa što s tim? Ja jesam dojde, to je mikro-povijesna činjenica poznata dobrom dijelu intelektualne i stručne, a sada i televizijske Hrvatske. Eto, nije čak ni u tome pretjerano inventivna. Inventivno je, međutim, i pohvalno to što je išla gledati moj životopis, u kojem uistinu doslovno stoji da sam u Zagreb došao vlakom. Tada je to bio vrlo dobar i jeftin način za sigurno putovanje u Zagreb (ta imao sam tek 19 godina; couchette s poznatim osobama u njemu bilo je pravo rješenje). Uostalom, evo cijelog pasusa iz mogeg životopisa. Autocitat: „U Zagreb sam došao vlakom u listopadno predvečerje 1989. godine, koje je kriomice nagoviještalo nadolazeće burne političke događaje. Nisam nikoga poznao, a jezik sam slabo govorio premda sam sve razumio. Igrom slučaja, prvu zagrebačku večer sam proveo na klupici Glavnoga kolodvora. Već sljedećeg dana mi je postalo jasno da ću se ovdje zadržati duže od očekivanog. Tijekom vremena, beli Zagreb grad i dragi ljudi s kojima sam se zbližio neizbježno su trasirali moj životni put...“

Napisala je, doduše, jednu očitu neistinu – da, naime, loše govorim hrvatski. Ali to je sasvim u redu jer je na mene išla ad hominem, a činjenica je da ja tu i tamo u emisiji promašim pokoji padež (no ne i izvan emisije; svi koji me poznaju osobno, uključivo moji studenti, mogu to potvrditi). Nije lako vagati svaku riječ koja ti tamo, pod onim reflektorima i ispred nekoliko kamera, padne na um prije nego što će izaći iz usta. A ja to činim pa zbog toga i pogriješim (svjestan sam toga jer me taj problemčić stalno tišti i zateže poput žute trake na nadlaktici). Još ako tomu dodamo i činjenicu da makedonski nema padeže, jasno je da hrvatski govorim perfektno. To, uostalom, može potvrditi i ovaj tekst (možda i u njemu ima pokoja pogreška, ali zato postoje lektori/ce), kao i ostala moja pisana riječ koja je javno dostupna. Što se tiče „slabog izražavanja“, to također ne može biti istina s obzirom na to koliko mi se gledatelj/ica javlja i/ili me zaustavlja na cesti. Ili još bolje, koliko me njih kudi. Nije logično pretpostaviti da me kude zbog

izražajne nerazumljivosti. Zaseban je, ali vrlo zanimljiv, fenomen što neki učeni ljudi jednostavno ne mogu razumjeti koncepte drugačije od onih koje su usvojili kroz ideološki diskurs odnosno kroz svjetonazorsku prizmu promatranja. I sve to, unatoč svemu, i dalje ostaje u domeni javnog diskursa koji je etički prihvatljiv. Ja stvarno nemam nikakvog problema s time. No, je li takav diskurs koristan za društvo? Kada sam gđi Perišić konačno rekao DA, tada sam odmah sebi rekao NE: ne javnom gnjevu, ne osobnim napadima, ne mržnji, ne podjelama u društvu, ne svjetonazorskom zastranjivanju, ne strukovnoj isključivosti, ne profesionalnoj nadmenosti, ne stranačkoj uskogrudnosti (da ne bi netko pogrešno shvatio, nisam član, niti sam ikada bio, ikoje političke stranke, niti pak namjeravam to ikada postati), ne općoj plitkounnosti, ne lakounnom trendu, ne tendenciji ka moći, te ne želji za slavom.

Idemo sad na ono očekivano drugo, koje čekate nakon onog prvog iz prethodnih pasusa. Dakle, drugo. **Sve što je gđa Kasapović učinila u toj kolumni jest to da je iznijela svoje legitimno mišljenje da o politici (i o svim pitanjima iz politike) mogu govoriti jedino profesionalni politolozi**, a da to zvuči doista stručno. Ja bih se s tim načelno složio. Naime, radi se o strukovnoj istini. Logično je da profesionalni/a politolog/inja na stručnoj razini najbolje poznaje politiku (ako se mogu tako izraziti). Što, naravno, ne znači da bi takva osoba bila dobar političar/ka. No, sada kada smo odali dužan strukovni pijetet profesionalnim politolozima, vrijeme je da promislimo postoji li opća društvena potreba da o politici javno govore i ostali građani, stručnjaci (misli se na stručnjake ostalih struka) ili ne postoji.

Je li, dakle, društvu potreban javni govor o politici koji dolazi iz mahom nestručne intelektualne scene? Naime, politika na najširoj razini, tj. na razini društva, a ne samo na razini struke, tiče se svih nas, doslovno svih. Suprotno, politika na stručnoj razini tiče se samo i isključivo stručnjaka, od kojih će neki nekada možda postati i profesionalni političari. Ja sam oduvijek smatrao da je za društvo najbolje da većina političara bude politološke struke ili barem minimalno politološki obrazovano. No to jednostavno nije tako. Zašto nije, ostavljam politolozima da odgovore. Oni bi trebali biti najpozvaniji da promišljaju o tom pitanju premda im znatno mogu pomoći i sociolozi, antropolozi, psiholozi te filozofi. No, ako mislite da im biolozi uopće ne mogu pomoći, razmislite još jednom.

Naime, ljudi žive u populacijama, a sve populacije proizvod su evolucijskog probira. Populacija je jednostavno biološka kategorija. Štoviše, ona je, zbog mehanizama prirodnog odabira, nužno i genetička kategorija (postoji cijela podgrana genetike koja se time bavi: populacijska genetika; ovdje skromno podsjećam da sam ja profesionalni genetičar). Da objasnim: mehanizmi prirodnog odabira mogu funkcionirati samo i jedino zbog toga što živo (misli se na živu tvar, život dakle) posjeduje kemijski stabilnu, ali informacijski promjenjivu matricu – DNA – koja se tijekom evolucijskog vremena (vertikalno, kroz generacije) mijenja proizvodeći horizontalnu bioraznolikost (svi smo mi međusobno različiti, tj. bolje je reći, svatko je od nas jedinstven; ne postoji biološka egalitarnost), na koju ponovno djeluje probir... I tako sve od pojave prve stanice (prije neshvatljivo mnogo vremena) pa do danas i nadalje u biološki nedogled... Poanta je vrlo

jednostavna, ljudi su prvenstveno biološka bića, tj. iza svega što je ljudsko stoje geni, kao i iza svega što je životinjsko, biljno, gljivično, bakterijsko i virusno. To, naravno, ne znači da iza ustroja i funkcioniranja ljudskih populacija (i pojedinačnih ljudskih bića) ne stoje i snažni društveni mehanizmi.

Ne znam primjećuju li čitatelji/ce da sam činjenicu da su ljudi kao bića biološki entiteti podredio činjenici da su i njihove populacije biološke kategorije, unatoč tomu što ovo drugo proizlazi iz onog prvog, a ne obrnuto. To je zbog toga što sam htio napraviti poveznicu između gena i ljudskog društva, da se izrazim plastično. Stvarno je jednostavno, biološki ljudi (ovo je redundancija; naime, ne postoje nebiološki ljudi) žive u biološkim populacijama (i ovo je redundancija, ali mislim da se razumijemo). Stoga biološki zakoni vrijede ne samo za ljude već i za njihove populacije. Tako, ljudsko ponašanje na razini pojedinca – koje je prije svega, ali ne isključivo, posljedica njegova genetičkog ustroja – oblikuje ljudske populacije, tj. ljudsko društvo.

A sad, gle čuda, politika se odvija jedino na razini društva, tj. populacije, bila ona mala kao obitelj ili globalna kao opća svjetska zajednica. Eto, vidite da je vrlo lako te logično i posve prirodno povezati prirodoslovnu biologiju (ovo je isto redundancija, ali služi svrsi) s društvenom politologijom (isto redundancija; već sam postao dosadan). Nema, dakle, nikakvih razloga da se prirodoslovni diskurs odvajaju od društvenog i humanističkog. Sve je to dio općeg učenog diskursa u kojem mogu sudjelovati svi intelektualci/ke koji/e su voljni/e. Dobro, ako je to tako, odakle onda ideja da o politici na društvenoj razini – ne, dakle, samo na stručnoj – mogu govoriti samo profesionalni politolozi? Nema jasnog odgovora, pa tu opet moramo stati i ponovno učiniti ovo: ?!

Politiku i političke fenomene može (štoviše, treba) komentirati doslovno svatko tko želi jer su oni – po definiciji – sveobuhvatno društveni. Čak i kada mi, javni umnici/e (ispriku zbog očite neskromnosti), koji nismo profesionalni politolozi/ginje, niti makar samo diplomirani politolozi (a u emisiji ima i takvih; no i da nema, tko je ikad rekao da je „Peti dan“ stručni skup politologa?), činimo amaterske pogreške u svojim komentarima (što je, vjerujem, mrsko gledati profesionalnim politolozima), čak i tada su naša mišljenja jednostavno relevantna i važna za elitu i društvo jer im – minimalno – govore u kojem je stanju nacija. Na to bi profesionalni politolozi/ginje trebali odgovoriti nadasve smirenošću profesionalaca, a nikako ne ad hominem gnjevom usmjerenim protiv svjetonazorskih neistomišljenika. I konačno treće. Primijetio sam (bilo mi je zanimljivo pogledati kako je reagirala opća javnost na kolumnu gđe Kasapović) da je komentatori/ce nemilice i žestoko vrijeđaju na osobnoj razini, od komentiranja etimologije njezina prezimena pa sve do osporavanja njezine stručnosti te omalovažavanja njezine struke i kredibiliteta institucije iz koje dolazi.

Molim vas, nemojte to činiti! To je posve nepotrebno i neproduktivno. Društvu je prije svega potreban otvoreni dijalog. **Primjer njezine toliko sveobuhvatno uskogrudne kolumne i ovaj tekst pokazuju da unatoč svemu još uvijek možemo mirno razgovarati.** S obzirom na ono što sam već rekao o etičkoj prihvatljivosti javnog vrijeđanja, još uvijek ostaje činjenica da takvo ponašanje

nije prihvatljivo na moralnoj razini. Naime, ja kao nestručnjak (i neznalica) za društvene i humanističke fenomene te siromašan duhom STEM-ovac, smatram da je etiku i moral najbolje razumjeti ako se promatraju na različitim razinama: etika na društvenoj, moral na osobnoj. I još samo nešto kratko. Ja sam svoje rekao te se ne namjeravam dalje oglašavati. Što je rečeno, rečeno je, neka je dovoljno. Najmanje želim da se ovo pretvori u trakavicu replika.

So, I say over and out.”

Kasapović o Mitrikeskom: Ne govori dobro hrvatski jezik i raspravlja o problemima o kojima ne zna ništa

Podsjetimo, **Mirjana Kasapović**, redovita profesorica u trajnom zvanju na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu u svom se komentaru u Globusu obrušila na sudionike HRT-ove emisije *Peti dan* – osobito na **Petra Tomeva Mitrikeskog**, molekularnog biologa, znanstvenog suradnika Instituta za istraživanje i razvoj održivih ekosustava i vanjskog suradnika Instituta Ruđer Bošković – vrijeđajući ga kao Makedonca – da je, kako navodi, “došao vlakom iz Velesa u Zagreb” i da nema “pristojnu jezičnu kulturu”.

Po svemu sudeći, gospođu Kasapović najviše je iznervirala rasprava o potrebi ilustracije, odnosno procesa kojim bi se u Hrvatskoj onemogućilo da ljudi koji su bili dio represivnog, totalitarnog režima u bivšoj Jugoslaviji – danas djeluju u javnom životu Hrvatske – osobito podučavaju na fakultetima.

Mirjana Kasapović rođena je 1956. u Sarajevu. Osnovnu i srednju školu završila je u Varešu. Diplomirala je na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu 1979. godine, te magistrirala i doktorirala na istom fakultetu, 1984. odnosno 1990. godine. Od 2001. godine je redovita profesorica na matičnom fakultetu. Uz znanstveni rad bavi se i novinarstvom, objavljuje članke o dnevopolitičkim temama u dnevnom i tjednom tisku (*Globus EPH/Hanza* medije, te *Obzor Večernjeg lista Styrie*).

Njezin tekst donosimo u nastavku.

“Brojni su načini na koje Hrvatska televizija obesmišljava politiku. Jedan je od njih emisija “*Peti dan*” u kojoj neobične skupine pojedinaca godinama razglabaju o svemu i svačemu – o filozofiji, ekonomiji, pravu, povijesti, ekologiji, lingvistici, religiji, medicini, književnosti, kazalištu, filmu, karikaturi, slikarstvu, kiparstvu, arhitekturi, dizajnu, medijima, sportu – a najviše o politici. Razglabaju o najrazličitijim aspektima nacionalne i međunarodne politike: o izbornim sustavima, strankama, koalicijama, referendumima, predsjedničkim i parlamentarnim sustavima vlasti, predstavničkoj i izravnoj demokraciji, ratovima u Jemenu, Iraku i Siriji, krizama u Ukrajini i Venezueli, Izraelu i Palestincima, Al Kaidi i Islamskoj državi, Obami i Trumpu, Putinu i Orbánu, Merkel i Macronu... Riječ je uglavnom o amaterskim naklapanjima koja su nerijetko začinjena zaprepašćujućim primjerima neznanja, pa i elementarne neobaviještenosti o onome o čemu se govori. Poseban su slučaj predstavnici prirodnih znanosti u tim skupinama koji bi, valjda, trebali javnosti pokazati koliko su intelektualno svestrani i nadmoćni društvenima znanstvenicima. Nisu oni, zaboga, samo vrsni matematičari, fizičari, biolozi i kemičari nego se ravnopravno nose s filozofima, sociolozima, politolozima i povjesničarima na njihovim poljima znanja. Suprotan

je slučaj, opravdano, potpuno nezamislivo. Bi li bilo razumno da na javnoj televiziji sociolog raspravlja o kemiji ili politolog o fizici? Zato, djeco, nemojte studirati povijest i arheologiju, kako vam je poručila i predsjednica države, nego upišite STEM pa ćete i vi jednom završiti u “Petom danu”.

Od 2017. intelektualni je predstavnik te skupine Petar Tomev Mitrikeski, “makedonski genetičar, filogenetičar, evolucionist, molekularni biolog i kršćanski apologet bugarskog podrijetla”, kako Wikipedia opisuje njegov profesionalni profil. Mitrikeski ne govori dobro hrvatski jezik, teško se i loše izražava, ali pretpostavljam kako nije politički korektno tražiti da sudionici intelektualnih rasprava na javnoj televiziji pokazuju pristojnu jezičnu kulturu. Moglo bi se i zanemariti kako govori kada bi znao što govori, ali on najčešće **raspravlja o problemima o kojima ne zna ništa** ili je o njima napabirčio pokoju informaciju s interneta.

Razgovarajući o “internacionalizaciji” zahtjeva GONG-a da se ispita podrijetlo goleme imovine potencijalne potpredsjednice Europske komisije Dubravke Šuice, Mitrikeski se u “Petom danu” 4. listopada okomio na GONG. Sve što zna o GONG-u saznao je s internetskih stranica te organizacije. A od svega što je saznao najviše ga je zapanjila činjenica da su u GONG-u natprosječno zastupljeni politolozi. Kako ne bi ostao na razini puke konstatacije te činjenice, implicitno i eksplicitno sugerirao je da je riječ o pojedincima koji su diplomirali na ideološki suspektnoj akademskoj instituciji kakva je Fakultet političkih znanosti te su stoga i sami sumnjivi, ako nisu i nepodobni za obavljanje javnih poslova.

Činjeničan je dokaz te pristranosti, kako je kazao predsjednik HDZ-a Andrej Plenković, odlazak predsjednika GONG-a Dragana Zelića na mjesto izvršnog tajnika za medije SDP-a. Mitrikeski se na to nadovezao uobičajenim žalovanjima nad time što u Hrvatskoj zbog rata nije provedena lustracija. Čovjek koji je jednoga listopada dana 1989. vlakom doputovao iz makedonskog Velesa u Zagreb, “iz rukava” sudi o tome što je trebalo napraviti u zemlji u kojoj je cijelo 20. stoljeće bilo obilježeno ratovima, diktaturama i lustracijama i koja se još nije pribrala od posljednjega razornog rata koji je, eto, valjalo “obogatiti” čistkama u narodu koji se doslovce borio za opstanak vlastite zemlje.

GONG je kratica nevladine organizacije Građani organizirano nadgledaju glasanje. Nastala je 1997. pa je već sada dugovječnija od dviju država, NDH i Kraljevine Jugoslavije, u kojima su Hrvati živjeli u 20. stoljeću, što nešto govori o njezinoj solidnosti. Osnovana je zbog potrebe da se u uvjetima neizgrađene izborne administracije i nerazvijene demokratske političke kulture, dakle bez potpunih jamstava da će izbori biti slobodni, demokratski i poštenu, stvore dodatni mehanizmi za nadgledanje izbornih procesa o kojima ovisi legitimnost političke vlasti. Godinama je dobro obavljala svoj posao i profilirala se kao jedna od najuspješnijih i najprepoznatljivijih udruga civilnog društva.

Izbori su pak prvorazredna tema političke znanosti te se kao posebni studijski predmeti proučavaju i naučavaju samo na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. Diplomirani politolozi jesu akademski “ovjereni” stručnjaci za izbore. Zašto je onda čudno što su natprosječno zastupljeni u nevladinoj udruzi koja se bavi izborima? Bi li bilo jednako čudno da u nevladinoj udruzi za praćenje klimatskih

promjena većinu čine ekolozi, u nevladinoj udruzi za praćenje sustavnog suzbijanja svinjske kuge veterinari ili u nevladinoj udruzi za promicanje cijepljenja djece liječnici? Ne bi, zasigurno. Štoviše, legitimnost tih udruga izvodila bi se upravo iz zastupljenosti mjerodavnih stručnjaka u njima.

Prelazak pojedinaca iz nevladinih udruga u političke stranke ne delegitimira automatski cijele te udruge kao ideološki i politički pristrane organizacije kojima treba uskratiti svaku financijsku i društvenu potporu. Kada bi bilo tako, kako bi prošla Hrvatska televizija kao “nevladina institucija” koju financiraju svi građani, a iz koje su urednici, voditelji i novinari glavnih informativno-političkih emisija stalno odlazili na mjesta glasnogovornika i medijskih savjetnika HDZ-a i HDZ-ovih vlada, kao što su to učinili Andrej Rora, Miljenko Manjkas, Mate Radeljić, Mladen Pavić, Ratko Maček, Zlatko Mehun, Sunčana Glavak, Ivan Jabuka, Dajana Antonija Bebek, Zoltan Kabok... ? Što dokazuju brojni sadašnji neslužbeni glasnogovornici HDZ-a na Hrvatskoj televiziji koji su svoje emisije, poput “Teme dana”, pretvorili u Vladine i HDZ-ove odjele za odnose s javnošću? Zar takva institucija nije “produljena ruka” HDZ-a, i to kakva produljena ruka?

Kada je riječ o Fakultetu političkih znanosti, krajnje je vrijeme da statističari istraže profesionalni profil članova Centralnog komiteta SKH, Sabora i Izvršnog vijeća SR Hrvatske od 1945. do 1990. Neka istraže i profesionalni profil članova Centralnog komiteta SKJ, Savezne skupštine i Saveznoga izvršnog vijeća SFRJ iz Hrvatske u tom razdoblju. Neka se napokon egzaktno pokaže koliko je u najvišim tijelima političke vlasti u komunističkom režimu bilo politologa, a koliko pravnika, ekonomista, liječnika, inženjera i pripadnika drugih struka. Neka se utvrdi koliko je profesora Fakulteta političkih znanosti bilo u njima od 1964., kada je Fakultet osnovan, do 1990., a koliko je u njima sjedilo profesora Pravnoga, Ekonomskoga, Filozofskoga, Medicinskoga i drugih fakulteta. Iznenađenja bi bila velika. Ozbiljna su istraživanja u svijetu pokazala da su u najvišim strukturama vlasti u različitim diktaturama najzastupljeniji bili pravnici i liječnici.

Proteklo je ljeto Hrvatska televizija emitirala izvrsnu seriju “Točka na A” o suvremenoj hrvatskoj arhitekturi. Kakav je užitek bio gledati krasne kuće, muzeje, poslovne zgrade, škole, dječje vrtiće, hotele, parkove koje su projektirali hrvatski arhitekti. I kakav je užitek bio slušati kako njihovi idejni tvorci stručno, zanimljivo i suvereno govore o svojim djelima i arhitekturi općenito. Kakav je samo užitek slušati u “Filmskim dodacima” filmske teoretičare i kritičare kada govore o emitiranim filmovima, njihovim redateljima i glumcima, žanrovima kojima pripadaju i filmskoj umjetnosti općenito. U njima nema molekularnih biologa, genetičara i kršćanskih apologeta da naklapaju o arhitekturi i filmu.

Politolozi – kao i drugi koji se bave proučavanjem politike, poput političke povijesti ili sociologije politike – mogu samo sanjati o tome da se na jednak način pristupa politici. O njoj svi znaju sve i svi mogu govoriti o svemu. Dakako, arhitektura, film i politika nisu isto. Ipak, od građana se ne očekuje samo da glasuju u izborima nego i da sudjeluju u javnim raspravama o prostornoj i kulturnoj politici. No osobna mišljenja, stavovi i preferencije o tim javnim politikama ne legitimiraju ih da raspravljaju o arhitekturi i filmu na javnoj televiziji.

Politika se razlikuje od drugih područja po tome što postoji posebna skupina građana, profesionalni političari, koji su pozvani da javno govore o njoj. Oni ne moraju znati gotovo ništa o političkim institucijama i procesima u zemlji i svijetu, ali je njihovo mišljenje relevantno zato što imaju moć da oblikuju i provode javne politike i vode državu te neposredno utječu na živote svih građana. Moramo ih trpjeti u javnom životu, koliko god ono što govore bilo nestručno, neartikulirano pa i opasno. Oni nemaju znanje, ali imaju moć. Stručnjaci nemaju moć, ali imaju znanje. A što imaju sudionici “Petog dana” da bi njihovi stavovi o politici bili javno relevantni?”

<https://narod.hr/hrvatska/mitrikeski-odgovorio-profesorici-kaspovic-koja-ga-je-izvrijedala-kao-makedonca-evo-sto-je-napisao>

Foto: fah

DR. SC. DAVORKA BUDIMIR NAKON TEKSTA PROF. KASAPOVIĆ ZA NAROD.HR POJAŠNJAVA POVEZANOST GONG-A I FAKULTETA POLITIČKIH ZNANOSTI

31. listopada 2019. u 12:10

Ivana Josipović

Nakon što se profesorica s Fakulteta političkih znanosti, Mirjana Kasapović, okomila na HRT-ovu emisiju Peti dan, ustvrdivši kako tom emisijom HRT “obesmišljava politiku” te da u njoj govore ljudi koji nisu kvalificirani za vrednovanje politike, razgovarali smo s dr. sc. Davorkom Budimir.

Profesorica političkih znanosti izvrijedala Mitrikeskog – kao Makedonca
Dr. sc. **Davorka Budimir**, politologinja, predsjednica je udruge Transparency International Hrvatska te autorica dviju knjiga o političkoj eliti u Hrvatskoj nakon 1990. godine.

Narod.hr: Politolog je jedno specifično zvanje. Kako biste ga opisali?

Dr. sc. Davorka Budimir: Politolozi se bave znanstvenim proučavanjem politike. Istražuju, analiziraju i sistematiziraju znanja o politici i političkim sustavima. To je široko područje koje zadire u mnoge druge znanstvene discipline od sociologije, ekonomije, prava, filozofije, povijesti i sl. Različitim znanstvenim metodama nastoje se pronaći uzročno posljedične veze u politici i političkim procesima. Da biste to mogli morate imati znanja i vještina koje stječete kroz akademsko obrazovanje, široko opće znanje za razna područja društvenog života, ali i svakodnevnu informiranost i praćenje onoga što se zbiva.

Politologija nije poput drugih znanosti, jer na političke procese mogu utjecati faktori koje ne možete predvidjeti unaprijed. Da biste mogli biti profesionalni u svom zvanju morate biti objektivni i nepristrani, a to je vrlo teško jer odgoj, okruženje, politička kultura i politička socijalizacija utječu na stavove koje kao pojedinci formiramo kroz vlastite živote usvajajući sustav vrijednosti. Analitičko mišljenje, sposobnost kritičkog razmišljanja i jasno iznošenje vlastitih stavova i mišljenja nužni su za politologa.

Politolozi nisu političari, a političari mogu biti po svom obrazovanju politolozi, ali to nije nužno i nije često.

Narod.hr: U čemu je problem pozicioniranja politologa kao stručnjaka u Hrvatskoj?

Dr. sc. Davorka Budimir: Problem proizlazi iz činjenice da se politikom može baviti svaki građanin na više načina. Političkim aktivizmom kroz političke stranke gdje se kroz različite regrutacijske kanale biraju pojedinci za političke pozicije na koje se dolazi u izbornom procesu kako bi se zadobila vlast i moć koja iz nje proizlazi, ili političkim imenovanjima od strane izbornih pobjednika. Drugi način aktivizma može biti kroz različite kanale u kojima nemate vlast, ali imate mogućnost specifičnog utjecaja na pojedina područja, kreiranje javnog mišljenja i pritisaka na političare. To može biti aktivizam kroz udruge civilnog društva, stručne udruge, sindikate i sl.

Politolozi su stručnjaci za proučavanje politike. Nedostatak konkurencije najveći je razlog neprepoznavanja politologa na tržištu rada, a ono je usko povezano s načinom obrazovanja kroz akademsku zajednicu. Tamo gdje nema konkurencije nema kvalitete. To je monopol jedne institucije na znanstveno polje politologije i potpuno blokiranje razvoja jedne profesije. Posljedice su ogromne, jer se kroz sustav obrazuju mladi ljudi čije kompetencije nisu prepoznate na tržištu rada. To je vidljivo kroz natječaje za zapošljavanje gdje se traže društveni smjerovi, ali se prednost ne daje politolozima. I po zadnjim podacima HZZ-a trenutno je nezaposleno 240 politologa. Od 2004. godine do danas ta brojka iznosi 3737 politologa. **Njih obilježava dugotrajna nezaposlenost i trend povećavanja broja nezaposlenih.** Godine 2008. godine bilo je nezaposleno 76 politologa na godišnjoj razini, od 2012. do 2017. godine ta brojka iznosi od 315 do 394 nezaposlenih.

U vrijeme kada se raspravlja o obrazovnoj reformi i svjedočimo štrajku zaposlenih u obrazovnom sustavu o tim strukturnim problemima nema diskusije. Tumačenje političkih procesa i uzročno posljedičnih odnosa dano je mnogim pojedincima

koji raspravljaju o temama za koje nemaju specifična teorijska znanja, a zaključke donose na temelju dojma ili rješavanja konkretnih problema u specifičnim situacijama kroz zanimanja koja se bave na temelju metode pokušaja i pogreške. Političkom analitičaru, pa i onome koji radi na akademskoj instituciji, ne može se dogoditi improvizacija u tumačenju nekog fenomena, jer je to odraz nedovoljnog znanja, neinformiranosti i nedostatak vještina argumentirane rasprave.

Narod.hr: Zašto se onda stalno spominje GONG i njegova povezanost s Fakultetom političkih znanosti?

Dr. sc. Davorka Budimir: Aktivizam građana je poželjan i potreban, a angažman kroz udruge važan za političku socijalizaciju građana, učenje o političkoj kulturi i potrebi da svojim doprinosom budemo koristan dio društva u kojem živimo.

Problem s GONG-om nije u tome što u njemu djeluju politolozi, već u tome što su **prisvojili jedan značajan dio javnog prostora** na vrlo osjetljivo područje demokratizacije društva i ljudskih prava onemogućavajući da i druge udruge i pojedinci mogu propitivati te teme na drugačiji način.

Dok je za politički angažman sasvim prirodno da on bude ideološki obojen i da se suprotstavljaju lijeve i desne svjetonazorske ideje u borbi za osvajanje vlasti na području angažmana udruga na demokratizaciji društva cilj bi trebao biti pronalaženje modela koji će biti pravedniji i pošteniji kako građani ne bi tražili svoju budućnost tamo gdje sustav funkcionira. Cilj djelovanja udruga trebao bi biti pritisak na političke aktore i utjecaj u javnosti, a to je u slučaju udruge GONG vrlo teško prepoznati. Osnivanje te udruge 1997. godine uoči izbora za Županijski dom bilo je vrlo korisno i napredno za ono razdoblje.

U slučaju kada istražujete sferu politike, a imate monopol na to područje u akademskoj zajednici i ograničene kapacitete za promjene, te ste stalno angažirani kroz udruhu koja također želi monopol u istoj sferi onda problem postaje kada se spustite na razinu pojedinca koji u istoj osobi igra različite uloge i nikada ne znate iz čega crpi svoj autoritet.

Kada profesor govori na okruglom stolu o nekoj važnoj temi kao što je bila promjena izbornog sustava ili antikorupcija javnost nije sigurna govori li taj pojedinac kao aktivist ili kao stručnjak.

Drugi su **problem i način na koji se udruge financiraju kroz projektne aktivnosti iz različitih izvora**. Kada kao nastavnik predajete na instituciji, a istovremeno ste angažirani i na projektu udruge baš iz kolegija koji predajete, te uključite studente koje kasnije ocjenjujete, legitimno je postaviti pitanje gdje i za što se troši novac ostvaren kroz projektne aktivnosti. Tako imate nastavnika u dvostrukoj ulozi profesora/stručnjaka i aktivista, te studenta koji nije samo student – budući stručnjak koji uči kako proučavati politiku, već je on istovremeno i aktivist – volonter u udruzi.

Narod.hr: Vi ste napisali dvije knjige o političkoj eliti u Hrvatskoj nakon 1990. godine. Kakav je vaš stav o potrebi lustracije u Hrvatskoj?

Dr. sc. Davorka Budimir: Hrvatska ima jednu specifičnu situaciju, a to je da se promjena sustava iz komunističkog u demokratski odvijala u vrijeme

Domovinskog rata. To je bilo razdoblje istovremenih promjena gospodarstva iz društvenog upravljanja putem pretvorbe i privatizacije u neku vrstu tržišnog gospodarstva.

Mi smo kao društvo izašli iz socijalizma, ali u konsolidiranu demokraciju i tržišno gospodarstvo nikada nismo stigli. Ono što Hrvatskoj treba je **lustracija komunističkog načina razmišljanja i regrutacije podobnih na političke pozicije, a to se neće dogoditi ako se ne demokratiziraju političke stranke i način predlaganja kandidata za pozicije. Otpori promjenama su veliki**, a do njih je došlo zato što su pojedinci iskoristili svoju poziciju u trenutku kreiranja političkih institucija u Hrvatskoj na način da su ih prilagodili sami sebi i svojim potrebama. Primjeri za to su brojni pa i ovaj o trenutnom pozivanju na **istraživanje porijekla imovine političara**. Zakon o ispitivanju porijekla imovine nije ukinut nakon demokratskih promjena 1990. godine od strane političkih pobjednika 1990. godine, već ga je **ukinuo komunistički Sabor SR Hrvatske 26. 4.1990.** godine nakon što je održan prvi krug izbora. Iz današnje perspektive takva je situacija nemoguća i mladim generacijama teško razumljiva. Istovremeno je zakonodavac mijenjao zakone, a izborni ciklus se nesmetano odvijao. **Ne samo što je ukinuto istraživanje porijekla imovine, već su obustavljeni i svi oni postupci koji su bili u tijeku**. Stanje u hrvatskom pravosuđu danas posljedica je načina na koji je **bivši komunistički sustav imenovao pojedince na sudačke dužnosti**. Velika većina tih imenovanja odvijala se od siječnja do travnja 1990. godine i mnogi od njih su i danas na pozicijama u sudbenoj vlasti.

<https://narod.hr/hrvatska/dr-davorka-budimir-nakon-teksta-prof-kasapovic-za-narod-hr-pojasnjava>

Foto: "Fakultet političkih znanosti 1962.-2002." (Zagreb, 2002.), snimka zaslona; fotomontaža: narod.hr

PROFESORICA POLITIČKIH ZNANOSTI IZVRIJEĐALA MITRIKESKOG – KAO MAKEDONCA

27. listopada 2019.

Mirjana Kasapović, redovita profesorica u trajnom zvanju na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu u svom se komentaru u Globusu obrušila na sudionike HRT-ove emisije *Peti dan* – osobito na Petra Tomeva Mitrikeskog, molekularnog biologa, znanstvenog suradnika Instituta za istraživanje i razvoj održivih ekosustava i vanjskog suradnika Instituta Ruđer Bošković – vrijeđajući ga kao Makedonca – da je, kako navodi, “došao vlakom iz Velesa u Zagreb” i da nema “pristojnu jezičnu kulturu”.

Po svemu sudeći, gospođu Kasapović najviše je iznervirala rasprava o potrebi lustracije, odnosno procesa kojim bi se u Hrvatskoj onemogućilo da ljudi koji su bili dio represivnog, totalitarnog režima u bivšoj Jugoslaviji – danas djeluju u javnom životu Hrvatske – osobito podučavaju na fakultetima.

Mirjana Kasapović rođena je 1956. u Sarajevu. Osnovnu i srednju školu završila je u Varešu. Diplomirala je na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu 1979. godine, te magistrirala i doktorirala na istom fakultetu, 1984. odnosno 1990. godine. Od 2001. godine je redovita profesorica na matičnom fakultetu. Uz znanstveni rad bavi se i novinarstvom, objavljuje članke o dnevopolitičkim temama u dnevnom i tjednom tisku (*Globus EPH/Hanza* medije, te *Obzor Večernjeg lista Styrie*).

Njezin tekst donosimo u nastavku.

“Brojni su načini na koje Hrvatska televizija obesmišljava politiku. Jedan je od njih emisija “Peti dan” u kojoj neobične skupine pojedinaca godinama razglabaju o svemu i svačemu – o filozofiji, ekonomiji, pravu, povijesti, ekologiji, lingvistici, religiji, medicini, književnosti, kazalištu, filmu, karikaturi, slikarstvu, kiparstvu, arhitekturi, dizajnu, medijima, sportu – a najviše o politici. Razglabaju o najrazličitijim aspektima nacionalne i međunarodne politike: o izbornim sustavima, strankama, koalicijama, referendumima, predsjedničkim i parlamentarnim sustavima vlasti, predstavničkoj i izravnoj demokraciji, ratovima u Jemenu, Iraku i Siriji, krizama u Ukrajini i Venezueli, Izraelu i Palestincima, Al Kaidi i Islamskoj državi, Obami i Trumpu, Putinu i Orbánu, Merkel i Macronu... Riječ je uglavnom o amaterskim naklapanjima koja su nerijetko začinjena zaprepašujućim primjerima neznanja, pa i elementarne neobaviještenosti o onome o čemu se govori. Poseban su slučaj predstavnici prirodnih znanosti u tim skupinama koji bi, valjda, trebali javnosti pokazati koliko su intelektualno svestrani i nadmoćni društvenima znanstvenicima. Nisu oni, zaboga, samo vrsni matematičari, fizičari, biolozi i kemičari nego se ravnopravno nose s filozofima, sociolozima, politolozima i povjesničarima na njihovim poljima znanja. Suprotan je slučaj, opravdano, potpuno nezamisliv. Bi li bilo razumno da na javnoj televiziji sociolog raspravlja o kemiji ili politolog o fizici? Zato, djeco, nemojte studirati povijest i arheologiju, kako vam je poručila i predsjednica države, nego upišite STEM pa ćete i vi jednom završiti u “Petom danu”.

Od 2017. intelektualni je predstavnik te skupine Petar Tomev Mitrikeski, “makedonski genetičar, filogenetičar, evolucionist, molekularni biolog i kršćanski apologet bugarskog podrijetla”, kako Wikipedia opisuje njegov profesionalni profil. Mitrikeski ne govori dobro hrvatski jezik, teško se i loše izražava, ali pretpostavljam kako nije politički korektno tražiti da sudionici intelektualnih rasprava na javnoj televiziji pokazuju pristojnu jezičnu kulturu. Moglo bi se i zanemariti kako govori kada bi znao što govori, ali on najčešće raspravlja o problemima o kojima ne zna ništa ili je o njima napabirčio pokoju informaciju s interneta.

Razgovarajući o “internacionalizaciji” zahtjeva GONG-a da se ispita podrijetlo goleme imovine potencijalne potpredsjednice Europske komisije Dubravke Šuice, Mitrikeski se u “Petom danu” 4. listopada okomio na GONG. Sve što zna o GONG-u saznao je s internetskih stranica te organizacije. A od svega što je saznao najviše ga je zapanjila činjenica da su u GONG-u natprosječno zastupljeni politolozi. Kako ne bi ostao na razini puke konstatacije te činjenice, implicitno i eksplicitno sugerirao je da je riječ o pojedincima koji su diplomirali na ideološki suspektnoj akademskoj instituciji kakva je Fakultet političkih znanosti te su stoga i sami sumnjivi, ako nisu i nepodobni za obavljanje javnih poslova.

Činjeničan je dokaz te pristranosti, kako je kazao predsjednik HDZ-a Andrej Plenković, odlazak predsjednika GONG-a Dragana Zelića na mjesto izvršnog tajnika za medije SDP-a. Mitrikeski se na to nadovezao uobičajenim žalovanjima nad time što u Hrvatskoj zbog rata nije provedena lustracija. Čovjek koji je jednoga listopada dana 1989. vlakom doputovao iz makedonskog Velesa u Zagreb, “iz rukava” sudi o tome što je trebalo napraviti u zemlji u kojoj je cijelo

20. stoljeće bilo obilježeno ratovima, diktaturama i lustracijama i koja se još nije pribrala od posljednjega razornog rata koji je, eto, valjalo “obogatiti” čistkama u narodu koji se doslovce borio za opstanak vlastite zemlje.

GONG je kratica nevladine organizacije Građani organizirano nadgledaju glasanje. Nastala je 1997. pa je već sada dugovječnija od dviju država, NDH i Kraljevine Jugoslavije, u kojima su Hrvati živjeli u 20. stoljeću, što nešto govori o njezinoj solidnosti. Osnovana je zbog potrebe da se u uvjetima neizgrađene izborne administracije i nerazvijene demokratske političke kulture, dakle bez potpunih jamstava da će izbori biti slobodni, demokratski i poštenu, stvore dodatni mehanizmi za nadgledanje izbornih procesa o kojima ovisi legitimnost političke vlasti. Godinama je dobro obavljala svoj posao i profilirala se kao jedna od najuspješnijih i najprepoznatljivijih udruga civilnog društva.

Izbori su pak prvorazredna tema političke znanosti te se kao posebni studijski predmeti proučavaju i naučavaju samo na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. Diplomirani politolozi jesu akademski “ovjereni” stručnjaci za izbore. Zašto je onda čudno što su natprosječno zastupljeni u nevladinoj udruzi koja se bavi izborima? Bi li bilo jednako čudno da u nevladinoj udruzi za praćenje klimatskih promjena većinu čine ekolozi, u nevladinoj udruzi za praćenje sustavnog suzbijanja svinjske kuge veterinari ili u nevladinoj udruzi za promicanje cijepjenja djece liječnici? Ne bi, zasigurno. Štoviše, legitimnost tih udruga izvodila bi se upravo iz zastupljenosti mjerodavnih stručnjaka u njima.

Prelazak pojedinaca iz nevladinih udruga u političke stranke ne delegitimira automatski cijele te udruge kao ideološki i politički pristrane organizacije kojima treba uskratiti svaku financijsku i društvenu potporu. Kada bi bilo tako, kako bi prošla Hrvatska televizija kao “nevladina institucija” koju financiraju svi građani, a iz koje su urednici, voditelji i novinari glavnih informativno-političkih emisija stalno odlazili na mjesta glasnogovornika i medijskih savjetnika HDZ-a i HDZ-ovih vlada, kao što su to učinili Andrej Rora, Miljenko Manjkas, Mate Radeljić, Mladen Pavić, Ratko Maček, Zlatko Mehun, Sunčana Glavak, Ivan Jabuka, Dajana Antonija Bebek, Zoltan Kabok... ? Što dokazuju brojni sadašnji neslužbeni glasnogovornici HDZ-a na Hrvatskoj televiziji koji su svoje emisije, poput “Teme dana”, pretvorili u Vladine i HDZ-ove odjele za odnose s javnošću? Zar takva institucija nije “produljena ruka” HDZ-a, i to kakva produljena ruka?

Kada je riječ o Fakultetu političkih znanosti, krajnje je vrijeme da statističari istraže profesionalni profil članova Centralnog komiteta SKH, Sabora i Izvršnog vijeća SR Hrvatske od 1945. do 1990. Neka istraže i profesionalni profil članova Centralnog komiteta SKJ, Savezne skupštine i Saveznoga izvršnog vijeća SFRJ iz Hrvatske u tom razdoblju. Neka se napokon egzaktno pokaže koliko je u najvišim tijelima političke vlasti u komunističkom režimu bilo politologa, a koliko pravnika, ekonomista, liječnika, inženjera i pripadnika drugih struka. Neka se utvrdi koliko je profesora Fakulteta političkih znanosti bilo u njima od 1964., kada je Fakultet osnovan, do 1990., a koliko je u njima sjedilo profesora Pravnoga, Ekonomskog, Filozofskog, Medicinskog i drugih fakulteta. Iznenađenja bi bila velika. Ozbiljna su istraživanja u svijetu pokazala da su u najvišim strukturama vlasti u različitim diktaturama najzastupljeniji bili pravnici i liječnici.

Proteklo je ljeta Hrvatska televizija emitirala izvrsnu seriju “Točka na A” o suvremenoj hrvatskoj arhitekturi. Kakav je užitak bio gledati krasne kuće, muzeje, poslovne zgrade, škole, dječje vrtiće, hotele, parkove koje su projektirali hrvatski arhitekti. I kakav je užitak bio slušati kako njihovi idejni tvorcima stručno, zanimljivo i suvereno govore o svojim djelima i arhitekturi općenito. Kakav je samo užitak slušati u “Filmskim dodacima” filmske teoretičare i kritičare kada govore o emitiranim filmovima, njihovim redateljima i glumcima, žanrovima kojima pripadaju i filmskoj umjetnosti općenito. U njima nema molekularnih biologa, genetičara i kršćanskih apologeta da naklapaju o arhitekturi i filmu.

Politolozi – kao i drugi koji se bave proučavanjem politike, poput političke povijesti ili sociologije politike – mogu samo sanjati o tome da se na jednak način pristupa politici. O njoj svi znaju sve i svi mogu govoriti o svemu. Dakako, arhitektura, film i politika nisu isto. Ipak, od građana se ne očekuje samo da glasuju u izborima nego i da sudjeluju u javnim raspravama o prostornoj i kulturnoj politici. No osobna mišljenja, stavovi i preferencije o tim javnim politikama ne legitimiraju ih da raspravljaju o arhitekturi i filmu na javnoj televiziji.

Politika se razlikuje od drugih područja po tome što postoji posebna skupina građana, profesionalni političari, koji su pozvani da javno govore o njoj. Oni ne moraju znati gotovo ništa o političkim institucijama i procesima u zemlji i svijetu, ali je njihovo mišljenje relevantno zato što imaju moć da oblikuju i provode javne politike i vode državu te neposredno utječu na živote svih građana. Moramo ih trpjeti u javnom životu, koliko god ono što govore bilo nestručno, neartikulirano pa i opasno. Oni nemaju znanje, ali imaju moć. Stručnjaci nemaju moć, ali imaju znanje. A što imaju sudionici “Petog dana” da bi njihovi stavovi o politici bili javno relevantni?”

<https://narod.hr/hrvatska/profesorica-sa-politickih-znanosti-izvrijedala-mitričkog-kao-makedonca>

Foto: fah

EVO ŠTO JE PISALA PROF. KASAPOVIĆ O PITANJU OPĆEG IZBORNOG LEGITIMITETA ZASTUPNIKA NACIONALNIH MANJINA (1. DIO)

22. svibnja 2018. u 22:40

U tijeku je prikupljanje potpisa građanske inicijative “Narod odlučuje” za raspisivanje referenduma kojim bi se konstitucionalizirala temeljna načela izbornog sustava, što je praksa velike većine europskih zemalja s bogatom demokratskom poviješću.

Četiri stručnjaka za ustavno pravo – prof. dr. sc. Robert Podolnjak, doc. dr. sc. Mato Palić, prof. dr. sc. Zvonimir Lauc, prof. dr. sc. Branko Smerdel – potvrdila su da su oba referendumska pitanja GI Narod odlučuje u skladu s Ustavom.

Prof. dr. sc. Mirjana Kasapović, redovita profesorica pri zagrebačkom Fakultetu političkih znanosti na kojemu je među ostalim nositeljica predmeta Izborni sustavi, svoje redovite kolumne u Večernjakovom Obzoru objedinila je u knjizi “Oni i mi”, a kojoj u predgovoru dr. sc. Ivo Žanić ističe kako “iza nje stoje znanje i pamet, građanska odgovornost i principijelnost, spremnost da se bez kalkulacija zahvati i emotivno najdelikatnija tema”, pa tako i pitanje općeg izbornog legitimiteta zastupnika nacionalnih manjina.

Evo što prof. Kasapović donosi u svojoj knjizi:

“Povlašteni čuvar vlade ne može izgubiti izbore”

U kolumni naslova “Povlašteni čuvar vlade ne može izgubiti izbore” još 2011. Kasapović upozorava kako se u jeku hrvatskih političkih afera iza kulisa događaju zabrinjavajuće promjene. “Jedna je od njih etabliranje zastupnika nacionalnih manjina u moćan parlamentarni lobi koji je status čuvara Vlade iskoristio za iznuđivanje ustupaka koji krše temeljna načela parlamentarne demokracije”, definira Kasapović.

Njen tekst nastaje u kontekstu inicijative “Srpski demokratski forum” koja od Ustavnog suda RH traži preispitivanje Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, a HHO Ustavnom sudu predaje prijedlog za ocjenu ustavnosti spornog Zakona koji se odnosi na onaj dio koji daje posebna prava srpskoj nacionalnoj manjini u RH.

Podsjećamo, kako bi zadržala za opstanak joj nužnu potporu SSDS-a, Vlada je tada predložila da vladajuća većina ozakonila da se zastupnici srpske nacionalne manjine biraju prema radikaliziranom premijerskom sustavu rijetko viđenom u demokracijama 21. stoljeća. Ovom kolumnom, kao i u nešto ranijem tekstu “Pupovčeva premija”, Kasapović analizira putanju ideološke amnezije vođe SDSS-a Milorada Pupovca, koja ga od početne ideje zastupnika specijalnog mandata izabranog radi zaštite interesa srpske nacionalne manjine pretvara u zakonski najpotentnijeg političkog uvjetovatelja suverene Hrvatske vlasti.

“Milorad Pupovac višekratno je izjavljivao da SDSS pripada lijevome političkom krilu i da je najbliži suvremenim socijaldemokratskim opcijama. Zastupnik talijanske manjine Furio Radin svojedobno je bio izjavio „ja nisam u IDS-u, ali je IDS u meni”, svrstavajući se tako u lijevi tabor kojemu pripada ta stranka. Zastupnik mađarske manjine u ovaj je saziv Sabora izabran kao član SDP-a. I zastupnik bošnjačke manjine Šemso Tanković isticao je da je blizak socijaldemokratskoj opciji.

Ipak, svi su oni odustali od osobnih političkih uvjerenja i uvjerenja većine birača koji su ih izabrali kako bi mogli koalirati s desnim vladama HDZ-a i HSS-a. Brutalan raskid svake veze između političkih uvjerenja i političkih interesa – kojim se poručuje da zastupnici ne misle kako je njihov politički interes da djelovanjem pokušaju ostvariti vlastita politička uvjerenja – bio je podloga za pretvaranje manjinskih zastupnika u neideološkoga klijenta svake vlasti s izraženim lobističkim crtama” dijagnosticira Kasapović najočitiji paradoks manjinske političke trgovine u hrvatskoj demokratskoj povijesti.

“Posljednjih godina taj se lobi usredotočio na postizanje triju ciljeva: ozakonjenje dvostrukog prava glasa za male nacionalne manjine, ozakonjenje povlaštenog statusa srpske manjine i njezinih saborskih zastupnika te crpljenje što više proračunskog novca za manjine i potpuno autonomno raspolaganje njime. Posljednjim izmjenama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i Zakona o izboru zastupnika u Hrvatski sabor, kao i još nekim aktima, ostvarena su sva tri cilja zbog stručne nekompetentnosti i političke panike HDZ-ove vlade i parlamentarne većine. Pritom je najnevjerovatniji skup zakonskih povlastica koje

su dali SDSS-u, a koje izlaze iz pravnih i političkih okvira parlamentarne demokracije.

Vlada i Sabor pristali su na iznimne oblike povlašćivanja aktera srpske politike u izbornom procesu. Omogućili su da se liste srpske manjine natječu u svih deset izbornih jedinica u Hrvatskoj pod jednakim uvjetima kao opće liste, osim što liste srpske manjine ne mogu izgubiti izbore. Ako opće liste ne prijeđu izborni prag i ne osvoje mandate, njihovi kandidati odlaze doma, na burzu ili na stara radna mjesta. Ako liste srpske manjine ne prijeđu prag i ne osvoje mandate, njihovi kandidati odlaze u drugi postupak u kojemu sigurno dobivaju tri mjesta u Saboru. Ako osvoje jedan ili dva mandata u izbornim jedinicama, zakon ih nagrađuje za taj uspjeh s još tri, odnosno dva mjesta u Saboru. Kako ih ne nagrađuje dodatnim četvrtim mjestom samo ako osvoje sva tri mandata u izbornim jedinicama, SDSS-u se uopće ne isplati pobijediti u tri jedinice. Kakav je samo apsurd skrojiti zakon koji nagrađuje izborne neuspjehe, a kažnjava izborne uspjehe!” ističe kolumnistica Večernjeg lista.

Kako bi omogućili takav presedanski sustav zatvorenih posuda u kojima se bez ikakvog uvjetovanja ostvarenim rezultatima, u Hrvatski sabor nužno ulijevaju zastupnici SDSS-a, pritom poistovječeni s ukupnim glasačkim tijelom pripadnika srpske nacionalne manjine u Hrvatskoj, kojima Pupovac ovim rješenjem preostaje kao jedini mogući politički očuh do sljedeće izmjene izbornog zakona, bilo je potrebno ukinuti dotadašnju praksu prema kojoj su za liste srpske manjine mogli glasovati samo deklarirani i registrirani pripadnici te manjine, te omogućiti da za njih mogu glasovati svi koji to žele. SDSS tada je jasno izigrao svoje partnere među zastupnicima ostalih manjina i odrekao se dvostrukog prava glasa za pripadnike srpske manjine, dok im nije bilo problematično gledati kako se od njih deklarirana “segregacijska praska” pritom bez problema zadržala za pripadnike svih ostalih nacionalnih manjina u RH.

Takvom je nevjerojatnom političkom vratolomijom “SDSS nadigrao hrvatsku Vladu i saborsku većinu, koji su pokazali što su sve pripralni učiniti da zadrže vlast.”

“Ukratko, SDSS-u je zakon zajamčio da ne može izgubiti izbore. Takva zakonska jamstva stranke imaju samo u autoritarnim režimima”, zaključuje Kasapović.

Pročitajte više [ovdje](#).

<https://narod.hr/hrvatska/evo-sto-pisala-prof-kasapovic-pitanju-opceg-izbornog-legitimiteta-zastupnika-nacionalnih-manjina>

DVOSTRUKO PRAVO

**POVLAŠTENI ČUVAR VLADE NE MOŽE IZGUBITI
IZBORE**

Jurica Galoić/PIXSELL

VL

Autor

prof. dr. sc. Mirjana Kasapović

15.01.2011.

Sabor još ima vremena da prije izbora ukine dvostruko pravo glasa samo nekim manjinama ili da ga proširi na sve manjine ili proglasi cijelu državu jednom izbornom jedinicom

Dok je posljednjih godinu dana javnost bila zaokupljena „aferom Sanader“, iza kulisa hrvatske politike događale su se zabrinjavajuće promjene. Jedna je od njih etabliranje zastupnika nacionalnih manjina u moćan parlamentarni lobi koji je status čuvara Vlade iskoristio za iznuđivanje ustupaka koji krše temeljna načela parlamentarne demokracije.

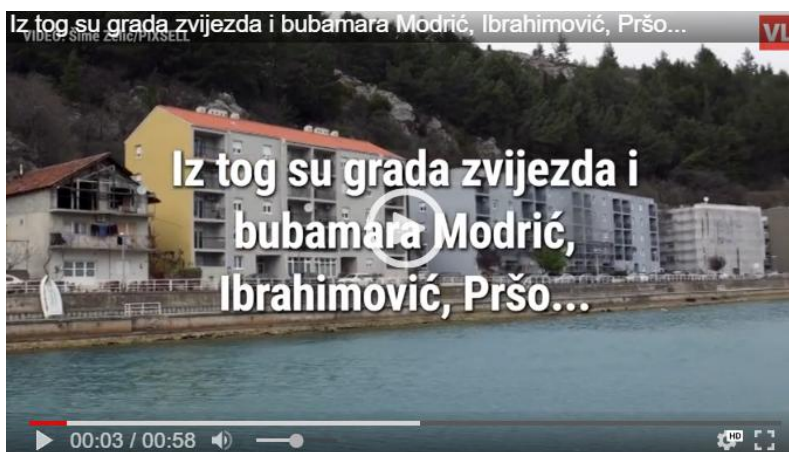
Taj je proces počeo u prvome, pojačao se u drugom mandatu Sanaderove vlade, a vrhunac je dosegnuo za premijerskog mandata Jadranke Kosor. Zastupnici nacionalnih manjina najprije su suzdržano, a potom otvoreno obznaneli da će u parlamentu djelovati kao interesna skupina koja promiče uske interese svoje biračke klijanje i da se pritom neće obazirati na politička uvjerenja, svjetonazore i ideologije koje „ispovijedaju“.

Parlamentarna većina u panici

Milorad Pupovac višekratno je izjavljivao da SDSS pripada lijevome političkom krilu i da je najbliži suvremenim socijaldemokratskim opcijama. Zastupnik talijanske manjine Furio Radin svojedobno je bio izjavio „ja nisam u IDS-u, ali je IDS u meni“, svrstavajući se tako u lijevi tabor kojemu pripada ta stranka. Zastupnik mađarske manjine u ovaj je saziv Sabora izabran kao član SDP-a. I zastupnik bošnjačke manjine Šemso Tanković isticao je da je blizak socijaldemokratskoj opciji, a teško da itko sumnja u njegove političke resantimane prema HDZ-u zbog protubosanske politike te stranke devedesetih godina.

Ipak, svi su oni odustali od osobnih političkih uvjerenja i uvjerenja većine birača koji su ih izabrali kako bi mogli koalirati s desnim vladama HDZ-a i HSS-a. Brutalan raskid svake veze između političkih uvjerenja i političkih interesa – kojim se poručuje da zastupnici ne misle kako je njihov politički interes da djelovanjem pokušaju ostvariti vlastita politička uvjerenja – bio je podloga za pretvaranje manjinskih zastupnika u neideološkoga klijenta svake vlasti s izraženim lobističkim crtama. Formalnu organizacijsku jezgru lobija čine parlamentarni klubovi SDSS-a i nacionalnih manjina s kojima su povezane različite manjinske organizacije i skupine izvan parlamenta. Kao neformalni vođa lobija profilirao se Milorad Pupovac, a kao njegov namjesnik među malim manjinama Furio Radin. O tome je u posljednje vrijeme javno govorio i „klupski disident“ Šemso Tanković.

Ostatak članka ispod videa

Ads by

Posljednjih godina taj se lobi usredotočio na postizanje triju ciljeva: ozakonjenje dvostrukog prava glasa za male nacionalne manjine, ozakonjenje povlaštenog statusa srpske manjine i njezinih saborskih zastupnika te crpljenje što više proračunskog novca za manjine i potpuno autonomno raspolaganje njime. Posljednjim izmjenama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i Zakona

o izboru zastupnika u Hrvatski sabor, kao i još nekim aktima, ostvarena su sva tri cilja zbog stručne nekompetentnosti i političke panike HDZ-ove vlade i parlamentarne većine. Pritom je najnevjerovatniji skup zakonskih povlastica koje su dali SDSS-u, a koje izlaze iz pravnih i političkih okvira parlamentarne demokracije.

Zakon nagrađuje izborni neuspjeh

Prvo, Vlada i Sabor pristali su na iznimne oblike povlašćivanja aktera srpske politike u izbornom procesu. Omogućili su da se liste srpske manjine natječu u svih deset izbornih jedinica u Hrvatskoj pod jednakim uvjetima kao opće liste, osim što liste srpske manjine ne mogu izgubiti izbore. Ako opće liste ne prijeđu izborni prag i ne osvoje mandate, njihovi kandidati odlaze doma, na burzu ili na stara radna mjesta. Ako liste srpske manjine ne prijeđu prag i ne osvoje mandate, njihovi kandidati odlaze u drugi postupak u kojemu sigurno dobivaju tri mjesta u Saboru.

Ako osvoje jedan ili dva mandata u izbornim jedinicama, zakon ih nagrađuje za taj uspjeh s još tri, odnosno dva mjesta u Saboru. Kako ih ne nagrađuje dodatnim četvrtim mjestom samo ako osvoje sva tri mandata u izbornim jedinicama, SDSS-u se uopće ne isplati pobijediti u tri jedinice. Kakav je samo apsurd skrojiti zakon koji nagrađuje izborne neuspjehe, a kažnjava izborne uspjehe!

Pogađa ga što ga neki smatraju izdajnikom: Orbánov ministar prekinuo šutnju, govorio o odnosu u Rusima

SDSS ne može izgubiti izbore

Kako bi sve to bilo moguće ukinuta je „segregacijska praksa“ prema kojoj su za liste srpske manjine mogli glasovati samo deklarirani i registrirani pripadnici te manjine. Sada bi za njih mogli glasovati svi koji to žele. Za njih bi svojim prvim ili općim glasom mogli glasovati pripadnici ostalih manjina koji, recimo, misle da treba ojačati manjinski zastupnički korpus u Saboru ili koji su instruirani da tako postupe. Stoga bi se moglo dogoditi da pripadnici malih manjina oba svoja glasa dadu manjinskim listama i kandidatima, što nije bila intencija, ali jest propust zakonodavca.

Za njih bi mogli glasovati hrvatski prosvjedni birači koji su nezadovoljni hrvatskom „nacionalističkom državom“ i njezinim „progonom Srba“ devedesetih godina. Glas bi im mogli dati, primjerice, multikulturalisti koji uglavnom podupiru sve manjine, kao i nacionalno neopredijeljeni građani. Među biračima moglo bi se naći i štovatelja „državničkog lika“ Milorada Pupovca kao nekovrsne suvremene reinkarnacije zrelog Svetozara Pribičevića, a dojmju obilato pridonosi sam Pupovac svojom čudnom rehistorizacijom hrvatsko-srpskih odnosa u Hrvatskoj. Ukratko, SDSS-u je zakon zajamčio da ne može izgubiti izbore. Takva zakonska jamstva stranke imaju samo u autoritarnim režimima.

Ucjenjivački potencijal

Drugo, diferenciranim ozakonjenjem dvostrukog prava glasa Vlada i Sabor širom su otvorili vrata uvođenju kategorija zastupnika prvoga i drugog reda, o čemu se

već neko vrijeme spekulira u strukovnim i političkim krugovima. Prve bi činili izabrani kandidati s općih lista i lista srpske manjine koje biraju svi državljani na temelju općega i jednakog prava glasa, a druge izabrani kandidati ostalih manjina koji se biraju na temelju drugoga ili dodatnog prava glasa i prema posebnim izbornim pravilima.

Kao predstavnici suverenog naroda prvi bi imali pravo ravnopravno odlučivati o svim pitanjima s dnevnog reda Sabora. Kao predstavnici izdvojenih manjinskih skupina, čiji pripadnici svojim prvim glasom već sudjeluju u konstituciji „opće volje“, drugi ne bi imali pravo odlučivati o najvažnijim pitanjima, ponajprije o izboru i opozivu Vlade. Takvo diferenciranje pravno-političkog statusa zastupnika bilo bi opasan presedan. No time je još jasnije zašto se SDSS odrekao dvostrukog prava glasa za pripadnike srpske manjine.

Kad bi zastupnici srpske manjine bili birani drugim ili dopunskim glasom, mogli bi prijeći u status parlamentaraca drugog reda koji bi bili isključeni iz odlučivanja o sudbini Vlade. A kad bi se odrekao tog prava, SDSS bi izgubio koalicijsko-ucjenjivački potencijal koji je dosegaio takve razmjere da ruši uvriježene standarde parlamentarne demokracije. SDSS se stoga unaprijed zaštitio od tih opasnosti. Zastupnici srpske manjine zadržavaju jednak pravno-politički status kao opći predstavnici naroda neovisno o tome jesu li izabrani u općim izbornim jedinicama ili u posebnom postupku koji je propisan samo za tu manjinu. Tko god ih birao, prema kojim god pravilima ušli u Sabor i koliko god glasova dobili, imali bi jednak pravno-politički status kao opći zastupnici.

Dvostruko pravo glasa svima ili nikome

No zato bi se moglo dogoditi da se njihove kolege iz kluba ostalih nacionalnih manjina moraju pokupiti iz sabornice kad se u njoj bude odlučivalo o Vladi. Kako stoga više ne bi trebali nijednoj vladi, imali bi i tome primjeren tretman. To je mogući ishod političke igre kojom je SDSS izigrao svoje partnere među zastupnicima manjina. Neki su od njih toliko politički nepismeni da vjerojatno i ne znaju što im prijeti. To je i ishod političke igre u kojoj je SDSS nadigrao hrvatsku Vladu i saborsku većinu, koji su pokazali što su sve pripravnici učiniti da zadrže vlast. Pritom im promiču tako kardinalni propusti i pogreške da bi ih trebalo staviti pod posebno strukovno, institucionalno i javno starateljstvo do kraja mandata.

Sabor još ima vremena da prije izbora ukine dvostruko pravo glasa samo nekim manjinama ili da ga proširi na sve manjine i izjednači njihov pravni status; promijeni pravila za izbor zastupnika srpske manjine tako da cijelu državu učini jednom izbornom jedinicom u kojoj bi se zajamčena tri mandata listama raspodjeljivala prema načelu razmjernosti; donese odluku da će nakon popisa stanovništva 2011. pristupiti temeljitoj reformi sadašnjega neodrživog načina izbora i političkog predstavljanja nacionalnih manjina u Saboru.

<https://www.vecernji.hr/vijesti/povlasteni-cuvar-vlade-ne-moze-izgubiti-izbore-238347>

PROF. KASAPOVIĆ O REZERVIRANIM MJESTIMA U SABORU I IZMIŠLJENOJ FIGURI ‘POVIJESNOG VOĐE SRBA U HRVATSKOJ’ (2. DIO)

23. svibnja 2018. u 13:11

Prof. dr. sc. Mirjana Kasapović, redovita profesorica pri zagrebačkom Fakultetu političkih znanosti na kojemu je među ostalim nositeljica predmeta Izborni sustavi, svoje redovite kolumne u Večernjakovom Obzoru objedinila je u knjizi **“Oni i mi”**, a kojoj u predgovoru dr. sc. Ivo Žanić ističe kako “iza nje stoje znanje i pamet, građanska odgovornost i principijelnost, spremnost da se bez kalkulacija zahvati i emotivno najdelikatnija tema”, pa tako i **pitanje općeg izbornog legitimiteta zastupnika nacionalnih manjina**.

U tijeku je prikupljanje potpisa **građanske inicijative “Narod odlučuje”** za raspisivanje referenduma kojim bi se konstitucionalizirala temeljna načela izbornog sustava, što je praksa velike većine europskih zemalja s bogatom demokratskom poviješću.

Četiri stručnjaka za ustavno pravo – **prof. dr. sc. Robert Podolnjak, doc. dr. sc. Mato Palić, prof. dr. sc. Zvonimir Lauc, prof. dr. sc. Branko Smerdel** – **potvrdila su da su oba referendumska pitanja GI Narod odlučuje u skladu s Ustavom.**

Prvi dio razmišljanja prof. Kasapović možete čitati ovdje:

Evo što je pisala prof. Kasapović o pitanju općeg izbornog legitimiteta zastupnika nacionalnih manjina (1. dio)

Drugi dio donosimo u nastavku:

U kolumni iz 2012. naslova **“Povijesni vođa Srba u Hrvatskoj? Izmišljena figura”**, profesorica Kasapović pobliže objašnjava tzv. **“institut rezerviranih mjesta” za predstavnike nacionalnih manjina koja u Europi osim u Hrvatskoj postoje samo u Sloveniji i na Kosovu, i to u specifičnoj formi.**

Što su to rezervirana mjesta i gdje ih sve ima?

“Rezervirana mjesta su unaprijed zajamčeni mandati predstavnicima rasnih, etničkih, vjerskih ili nekih drugih manjinskih skupina u nacionalnim parlamentima koja se ne stječu prema općim pravilima izbornog nadmetanja što vrijede za druge aktere nego prema posebnim i povlaštenim uzusima. Koliko znam, rezervirana manjinska mjesta danas postoje u osam neeuropskih i tri europske zemlje. U Kolumbiji su namijenjena predstavnicima “crne zajednice” u toj zemlji, u Indiji predstavnicima nekih “plemena i kasta”, u Samoju “neurođeničkoj manjini”, na Novom Zelandu urođeničkoj maorskoj manjini, u Nigeru Tuarezima, saharškome berberskom narodu koji je raštrkan u više afričkih država, u Pakistanu nemuslimanskoj manjini, u Palestini kršćanima i Samarićanima, a u Jordanu kršćanima i Čerkezima. U većina tih zemalja postoje autokratski politički režimi ili defektne demokracije.

U slovenskome Državnom zboru dva su mjesta rezervirana za predstavnike Talijana i Mađara koje su Slovenci proglasili jedinim “autohtonim manjinama” i tako zatvorili vrata parlamenta višestruko brojnijoj bošnjačkoj, hrvatskoj i srpskoj manjini u svojoj zemlji. Kosovu su vanjski pokrovitelji nametnuli čudovišan model s dvadeset rezerviranih mjesta za manjine: deset za Srbe, a deset za Rome, Aškale, Egipćane, Bošnjake, Turke i Gorane. Hrvatska je rezervirala osam mjesta za predstavnike svojih manjina. “Pune” predstavnike imaju Srbi (3), Talijani (1) i Mađari (1), jednoga predstavnika dijele Slovaci i Česi, dok sve ostale manjine dijele dva predstavnika.” nabraja Kasapović. Podsjećamo da pritom Hrvatska ima jednako parlamentarnih predstavnika nacionalnih manjina koliko i sve druge države članice EU-a zajedno.

“Hrvatsko izborno zakonodavstvo pretvorilo se tijekom vremena u nakaradan pravno-politički aranžman koji se sastoji od četiri dijela: prema jednome skupu pravila biraju se opći politički predstavnici (140), prema drugom predstavnici “dijaspora” (3), prema trećem predstavnici srpske manjine (3), a prema četvrtom predstavnici ostalih manjina (5). Kako je sve nastajao taj nesretni puzzle, možda i nije najvažnije pitanje. Zacijelo je bio i izraz izvanjskih pritisaka koji nemaju veze s demokratskim izbornim zakonodavstvom i koncepcijom političkog predstavništva. Venecijanska komisija smatra da su rezervirana mjesta i posebno manjinsko predstavništvo privremena rješenja koja u postkonfliktnim društvima i novostvorenim državama trebaju olakšati političku integraciju manjina, a potom biti ukinuta. No u nas su se nekako prometnula u vrhunski dokaz demokracije. Štoviše, zahtjevi za eskalacijom raznih oblika pozitivne diskriminacije na tim područjima, poput dvostrukog prava glasa, nastoje se prikazati kao uvjet napretka demokracije, a pokušaji da se oni postupno prevladavaju prokazuju se kao izraz represivne asimilacijske politike.”, analizira kolumnistica.

Kasapović dalje navodi kako je Furio Radin, zastupnik talijanske nacionalne manjine koji je na parlamentarnim izborima 2011. u Hrvatski sabor na svoje rezervirano mjesto sjeo bez konkurencije te je mogao postati saborski zastupnik samo s jednim, dakle vlastitim glasom, što već samo po sebi dovoljno jasno govori o paradoksalnosti trenutnog izbornog sustava, nazvao Milorada Pupovca “povijesnim vođom” srpske manjine u Hrvatskoj.

“Izmišljanje figure “povijesnog vođe” srpske manjine nema samo zadaću da pseudolegitimira monopol jednog čovjeka u odlučivanju o “srpskim poslovima” u Hrvatskoj, nego i da konstruira politički lik s kojim legitimne hrvatske vlasti – od predsjednika države preko premijera i Vlade do parlamentarne većine – moraju pregovarati o – čemu? Hrvatsko-srpskim odnosima? Miru u državi? Uvjetima pod kojima će manjina prihvatiti državu u kojoj živi? Nije valjda da se lik “povijesnog vođe” izmišlja kako bi se pregovaralo o novcu”, bitko dijagnosticira Kasapović. Pročitajte više [ovdje](#).

<https://narod.hr/hrvatska/prof-kasapovic-rezerviranim-mjestima-saboru-izmišljenoj-figuri-povijesnog-vođe-srba-hrvatskoj-2-dio>

ANALIZA

**POVIJESNI VOĐA SRBA U HRVATSKOJ?
IZMIŠLJENA FIGURA**

arhiva VL

VL

Autor

prof.dr. Mirjana Kasapović

25.08.2012.

Srpskim zakonodavcima nije palo na pamet da statistički popišu svoje manjine i svima podijele "rezervirana mjesta" u parlamentu

U svibnju ove godine održani su u Srbiji parlamentarni izbori koji su uvelike ostali u sjeni istodobnih predsjedničkih izbora. Nije ni čudno ako se ima na umu da je Boris Tadić, otkako je 2004. preuzeo dužnost predsjednika države, postupno i sektorski prezidencijalizirao parlamentarnu republiku. Tadiću su u tome pogodovale neke političke činjenice, ponajprije "vlastita" parlamentarna većina koja ga je podržala i koja nije dovodila u pitanje njegov način vladanja i stil političkog ponašanja koji katkad nisu bili u skladu s formalnim ustavnim ovlastima predsjednika države i općim demokratskim kanonima. Kako je predsjednik države praktično postao najmoćnija politička institucija u zemlji, i

predsjednički izbori postali su važniji od parlamentarnih. To je zacijelo znak ozbiljna raskoraka između normativnog poretka i stvarnog stanja stvari. No ovom ću se prigodom osvrnuti poglavito na jedan aspekt srpskih parlamentarnih izbora koji je iz aktualne hrvatske političke perspektive vrlo važan – način izbora i obrazac predstavljenosti nacionalnih manjina u Narodnoj skupštini Srbije.

Izborni sustav Srbije nije sretno dizajniran.

O

Cijela je zemlja jedna izborna jedinica, a to nigdje ne jamči pravednu teritorijalnu, odnosno regionalnu predstavljenost. U Srbiji su, kažu tamošnji analitičari, u parlamentu stalno natpredstavljene Beograd i Novi Sad, a cijele “zabačenije” regije i gradovi godinama nemaju svoje predstavnike. Petpostotni izborni prag i D'Hondtova metoda ne sprječavaju visoku fragmentaciju parlamenta, jer stranke masovno sklapaju predizborne višečlane, ideološki i politički heterogene koalicije, koje se nakon izbora raspadaju na brojne parlamentarne frakcije. Tako je pobjedničku izbornu listu “Pokrenimo Srbiju”, osim stožerne Srpske napredne stranke (SNS), činilo još 11 stranaka i organizacija. Listu “Preokret”, osim Liberalno-demokratske partije (LDP), činilo je još sedam stranaka. To je svojevrsan paradoks jer su razmjerni izbori – i još k tome razmjerni izbori u jednoj izornoj jedinici – zamišljeni tako da obeshrabruju predizborno koaliranje zato što otvaraju širok prostor za samostalnu parlamentarizaciju i malih političkih stranaka. No u Srbiji nije tako. Petpostotni prag prešlo je samo šest lista, ali se u Skupštini našlo nevjerovatnih 36 stranaka. Pravi košmar, rekli bi svi koji znaju što može uzrokovati tako visoka fragmentiranost parlamenta, ali bi se i tom problemu moglo doskočiti s jednom ili dvije promišljene intervencije u izborni sustav.

A što je u svemu tome s nacionalnim manjinama? Nakon što je Kosovo postalo neovisna država, Srbija je nacionalno znatno homogenija nego što je bila prije, ali još je heterogenija od Hrvatske. U njoj živi mnogo nacionalnih manjina, ali srpskim zakonodavcima nije palo na pamet da ih statistički popišu i svima dodijele “rezervirana mjesta” u nacionalnom parlamentu. Liste stranaka i organizacija nacionalnih manjina najprije su bile bačene u isti izborni žrvanj kao i liste nacionalne većine, pa su i za jedne i za druge vrijedila jednaka izborna pravila. No kako nakon izbora 2003. u Narodnu skupštinu nije ušao nijedan predstavnik nacionalnih manjina, zakonodavac je reagirao tako da je za njihove liste ukinuo zakonski prag od pet posto i njihovu sudbinu učinio ovisnom o prirodnom pragu. Manjinske liste sada mogu osvojiti mandat i s manje od jedan posto dobivenih glasova u cijeloj Srbiji te se od 2004. u Skupštini stalno nalaze predstavnici manjina izabrani prema tom načelu pozitivne diskriminacije. Nakon ovogodišnjih svibanjskih izbora u parlament su ušle četiri manjinske liste – Savez vojvođanskih Mađara, Stranka demokratske akcije Sandžaka, Savez slovačkih stranaka i Koalicija Albanaca Preševske doline – koje su zajedno dobile devet ili 3,6 posto mjesta u srbijanskom parlamentu. Nisu se čule primjedbe mjerodavnih međunarodnih organizacija na takav način izbora predstavnika nacionalnih manjina. Vrijedi ga stoga zapamtiti i razmisliti o njemu kada se jednom ozbiljno otvori pitanje manjinskoga političkog predstavništva u Hrvatskoj.

Ostatak članka ispod videa

Ads by

Slično odavno postupa Njemačka koja je također ukinula petpostotni zakonski prag za liste svojih “autohtonih” manjina – Dance, Frizijce, Lužičke Srbe te “Rome i Cigane” – koje su tako malobrojne da njihovi predstavnici ne mogu ući u Bundestag ni bez zakonskog praga. O pozitivnoj diskriminaciji brojnijih useljeničkih manjinskih zajednica, poput Turaka, nema ni govora. Njemačka je još i velikodušna u odnosu prema drugim europskim demokracijama koje ne poznaju i ne priznaju nikakvo posebno predstavljanje nacionalnih manjina u svojim parlamentima. Tako je u Velikoj Britaniji, Francuskoj, Nizozemskoj, Norveškoj, Danskoj, Švedskoj, Austriji, Portugalu, Španjolskoj, Italiji, Estoniji, Litvi, Letoniji, Mađarskoj, Češkoj, Slovačkoj, Poljskoj...

Nakaradni hrvatski aranžmani

Takvo stanje pravno i politički silno odudara od manjinske politike u Hrvatskoj. Hrvatski zakonodavac nije samo propisao da nacionalne manjine imaju pravo na posebne političke predstavnike nego je otišao i korak dalje te je ozakonio institut “rezerviranih mjesta”. U Hrvatskom saboru tako je rezervirano osam mjesta za predstavnike nacionalnih manjina te oni nakon posljednjih izbora čine 5,3 posto sastava državnog parlamenta. Što su to rezervirana mjesta i gdje ih sve ima?

Rezervirana mjesta su unaprijed zajamčeni mandati predstavnicima rasnih, etničkih, vjerskih ili nekih drugih manjinskih skupina u nacionalnim parlamentima koja se ne stječu prema općim pravilima izbornog nadmetanja što vrijede za druge aktere nego prema posebnim i povlaštenim uzusima. Koliko znam, rezervirana manjinska mjesta danas postoje u osam neeuropskih i tri

europske zemlje. U Kolumbiji su namijenjena predstavnicima “crne zajednice” u toj zemlji, u Indiji predstavnicima nekih “plemena i kasta”, u Samoju “neurođeničkoj manjini”, na Novom Zelandu urođeničkoj maorskoj manjini, u Nigeru Tuarezima, saharškome berberskom narodu koji je raštrkan u više afričkih država, u Pakistanu nemuslimanskoj manjini, u Palestini kršćanima i Samarićanima, a u Jordanu kršćanima i Čerkezima. U većina tih zemalja postoje autokratski politički režimi ili defektne demokracije. U Europi rezervirana manjinska mjesta postoje samo u Sloveniji, na Kosovu i u Hrvatskoj.

U slovenskome Državnom zboru dva su mjesta rezervirana za predstavnike Talijana i Mađara koje su Slovenci proglasili jedinim “autohtonim manjinama” i tako zatvorili vrata parlamenta višestruko brojnijoj bošnjačkoj, hrvatskoj i srpskoj manjini u svojoj zemlji. Kosovu su vanjski pokrovitelji nametnuli čudovišan model s dvadeset rezerviranih mjesta za manjine: deset za Srbe, a deset za Rome, Aškale, Egipćane, Bošnjake, Turke i Gorane. Hrvatska je rezervirala osam mjesta za predstavnike svojih manjina. “Pune” predstavnike imaju Srbi (3), Talijani (1) i Mađari (1), jednoga predstavnika dijele Slovaci i Česi, dok sve ostale manjine dijele dva predstavnika.

Hrvatsko izborno zakonodavstvo pretvorilo se tijekom vremena u nakaradan pravno-politički aranžman koji se sastoji od četiri dijela: prema jednome skupu pravila biraju se opći politički predstavnici (140), prema drugom predstavnici “dijaspore” (3), prema trećem predstavnici srpske manjine (3), a prema četvrtom predstavnici ostalih manjina (5). Kako je sve nastajao taj nesretni puzzle, možda i nije najvažnije pitanje. Zacijelo je bio i izraz izvanjskih pritisaka koji nemaju veze s demokratskim izbornim zakonodavstvom i koncepcijom političkog predstavnništva. Venecijanska komisija smatra da su rezervirana mjesta i posebno manjinsko predstavnništvo privremena rješenja koja u postkonfliktnim društvima i novostvorenim državama trebaju olakšati političku integraciju manjina, a potom biti ukinuta. No u nas su se nekako prometnula u vrhunski dokaz demokracije. Štoviše, zahtjevi za eskalacijom raznih oblika pozitivne diskriminacije na tim područjima, poput dvostrukog prava glasa, nastoje se prikazati kao uvjet napretka demokracije, a pokušaji da se oni postupno prevladavaju prokazuju se kao izraz represivne asimilacijske politike.

Prizemne” rasprave o novcu

Uz takva se shvaćanja vezuje niz anakronih historicističkih ideja i projekata kakvi su bili svojstveni 19. i ranome 20. stoljeću. Među njih se ubraja i izmišljanje figure “povijesnog vođe” srpske manjine, kako je prije koji dan zastupnik talijanske manjine Furio Radin – čovjek koji je u Sabor ušao bez ikakve političke konkurencije te je mogao postati zastupnik s jednim jedinim, i to svojim, glasom, što mnogo govori i o političkim odnosima u talijanskoj zajednici – nazvao Milorada Pupovca. Izmišljanje figure “povijesnog vođe” srpske manjine nema samo zadaću da pseudolegitimira monopol jednog čovjeka u odlučivanju o “srpskim poslovima” u Hrvatskoj, nego i da konstruira politički lik s kojim legitimne hrvatske vlasti – od predsjednika države preko premijera i Vlade do parlamentarne većine – moraju pregovarati o – čemu? Hrvatsko-srpskim

odnosima? Miru u državi? Uvjetima pod kojima će manjina prihvatiti državu u kojoj živi? Nije valjda da se lik “povijesnog vođe” izmišlja kako bi se pregovaralo o novcu. O tako “prizemnim” stvarima raspravlja se u mjerodavnim parlamentarnim i vladinim tijelima svugdje u svijetu.

Unatoč očitim problemima u izbornom zakonodavstvu i konceptu manjinskog predstavništva, nije vrijeme da se oni mijenjaju. U sadašnjoj dubokoj privrednoj i socijalnoj krizi Vlada i njezina parlamentarna većina nemaju ni vremena ni kapaciteta da se upuste u ozbiljno redizajniranje izbornog sustava i političkog uređenja uopće. Posebno treba upozoriti na to da bi velika greška bila mijenjati izborni zakon i izborni sustav prije nego što se jasno definira poželjan model političkog predstavništva i postigne konsenzus parlamentarnih stranaka o njemu. Izborni je sustav institucionalno sredstvo pomoću kojega se ostvaruju određeni politički ciljevi. Najprije, dakle, treba utvrditi te ciljeve, a onda tražiti institucionalna sredstva kojima se oni mogu ostvariti. Stoga treba u začetku suzbiti ambicije pojedinih političara, kako ministara tako i zastupnika, da se amaterski upuštaju u redizajniranje izbornog sustava.

Osim toga, sada nema ni dovoljno široka prostora za racionalnu i tolerantnu javnu raspravu o tome. Demokratska desnica šuti jer se boji da bi se svaka njezina kritika postojećeg modela predstavljanja manjina mogla pripisati protusrpskim i protumanjinskim osjećajima koji su joj “urođeni”. Demokratska ljevica dogmatski pak vjeruje da je njezina ideološka dužnost uvijek i svugdje podržavati manjine kakve god one bile i što god zahtijevale.

<https://www.vecernji.hr/vijesti/povijesni-vodja-srba-u-hrvatskoj-izmisljena-figura-445576>

DODATAK

DAVOR MARIJAN: O 'HRVATSKOM' ANTIFAŠIZMU I NJEHOVIM VRIJEDNOSTIMA

19. 10. 2025.

S vremena na vrijeme u Hrvatskoj se rasplamsa polemika o antifašizmu i to navodno hrvatskom. No što je to hrvatski antifašizam? Poznati francuski povjesničar François Furet svojevremeno je napisao da je u dijelu zapadnoeuropskih zemalja nakon Drugog svjetskog rata stajalište da su fašizam i antifašizam obnovljena inačica borbe za i protiv demokracije steklo značaj

„takoreć svetinje“ i ta je uvjetovanost bila toliko snažna „da je ondje gdje je ona bila najutjecajnije – u Francuskoj i Italiji – postulirana ekvivalentnost između komunizma i antifašizma dugo blokirala svaki pokušaj analize komunizma“.^[1] Slično shvaćanje nalazimo i u Hrvatskoj. Zastupaju ga i neke medijski iznimno eksponirane osobe koje kroz hrvatski antifašizam i njegove navodne vrijednosti zapravo sprječavaju suočavanje s komunizmom i njegovim utjecajem na hrvatsko društvo. Iz tih je krugova i tvrdnja, poput one povjesničara Hrvoja Klasića, da je

„antifašizam u temeljima hrvatske države. Hrvatsku 1991. godine stvaraju antifašisti. To su – politički – Franjo Tuđman, Josip Manolić i Josip Boljkovac, a vojno su to generali Martin Špegelj i Janko Bobetko. Istodobno, u preambuli se spominje ZAVNOH“.^[2]

Svi navedeni doista su bili antifašisti, no u drugoj Jugoslaviji se ipak isticalo da su bili komunisti, a s izuzetkom Špegelja svi su potkraj 1960-ih i početkom 1970-ih bili uklonjeni kao nacionalisti. U preambuli Ustava Republike Hrvatske doista se spominje ZAVNOH – Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Hrvatske, no sveučilišni profesor suvremene povijesti bi trebao razumjeti kontekst i svrhu tog spomena. Klasić često daje slične izjave, a jedna od posljednjih je zgodna i sadržajno prazna doskočica „da smo jedan dan u godini antifašisti, a da se ostala 364 ponašamo antiantifašistički“.^[3] Taj jedan dan u godini je Dan antifašističke borbe. Takve i slične izjave naglo su porasle nakon što je na zagrebačkom Hipodromu 5. srpnja ove godine Marko Perković Thompson održao koncert na kojem se po procjenama organizatora okupilo više od pola milijuna slušatelja. Iako na koncertu nije bilo nijednog ozbiljnog incidenta, mainstream mediji su histerično reagirali, proglašavajući ga ustaškim dernekom zbog pozdrava „Za dom spremni“ iz ratne pjesme *Bojna Čavoglave*, kao i zbog crnih majica koje je nosio dio slušatelja, a na dijelu njih je bilo također reduciran znak Hrvatskih obrambenih snaga (HOS) s poklicem „Za dom spremni“. Da se reakcije na koncert slučajno tiskaju imale bi obujam oveće knjige, dobrim dijelom antologije suvremene hrvatske gluposti. Na Hipodromu su se mainstream mediji suočili sa stvarnošću koja je srušila njihovu godinama građenu virtualnu opsjenu o hrvatskom društvu. S izuzetkom šoka zbog oslobađajuće presude u Haagu generalima Anti Gotovini, Mladenu Markaču i Ivanu Čermaku, veći šamar „lijevi“ i samoprolašeni „napredni“ mediji nisu dobili u ovom stoljeću. Nakon koncerta u misiji suprotstavljanje navodnoj ustašizaciji Hrvatske slijedila je poplava tvrdnji da je antifašizam ustavna kategorija i što se sustavno ponavlja gotovo od svih političkih aktera koji se po aktualnim političkim podjelama svrstavaju u „ljevicu“. Valja napomenuti da se „ljeвица“ i „desnica“ u Hrvatskoj ne dijele na socijalnim pitanjima već prema nekritičkom odnosu prema Drugom svjetskom ratu, a preko njega i Jugoslaviji i Hrvatskoj. Nakon Thompsonovog koncerta politička stranka Možemo se oglasila s priopćenjem u kojem se nalazi i tvrdnja da je Hrvatska:

„nastala na tekovinama antifašističke borbe, no antifašizam nije samo povijesni i ustavni temelj Republike Hrvatske, nego treba biti i živa, aktivna vrijednost našeg društva, odgovornost svakoga od nas da se

suprotstavimo normalizaciji mržnje, revizionizmu i pokušajima relativizacije ustaških zločina“.^[4]

Političarka Dalija Orešković je u osvrtu na jedan svjetonazorski govor izbornika hrvatske nogometne reprezentacije Zlatka Dalića ustvrdila: „Mi Hrvati smo i po samoodređenju i po Ustavu antifašisti“.^[5] Je li doista antifašizam ustavna kategorija i sadrži li Ustav Republike Hrvatske antifašističke vrijednosti ma što god to one značile?

Izvorišne osnove Ustava, odnosno preambulu napisao je 1990. predsjednik Republike Hrvatske Franjo Tuđman.^[6] Ustav je proglašen u vrijeme kada se dugogodišnja jugoslavenska kriza približavala ratnom raspletu, u vrijeme pobune Srba u Hrvatskoj i prijetjećeg zveckanja oružjem Jugoslavenske narodne armije. O tom razdoblju sam prije nekoliko godina na primarnim izvorima objavio detaljnu monografsku analizu.^[7] Preambula Ustava počinje sljedećim rečenicama:

„Izražavajući tisućljetnu nacionalnu samobitnost i državnu opstojnost hrvatskoga naroda, potvrđenu slijedom ukupnoga povijesnoga zbivanja u različitim državnim oblicima te održanjem i razvitkom državotvorne misli o povijesnom pravu hrvatskoga naroda na punu državnu suverenost, što se očitovalo: ...^[8]

Zatim su u 12 stavki navedeni različiti državni oblici i razne saborske odluke koje su nastavljale kontinuitet hrvatskog državnog subjektiviteta. Kao teritorijalne samouprave navedene su hrvatske kneževine iz VII. stoljeća i Banovina Hrvatska iz 1939. Samostalne države bile su srednjovjekovna Hrvatska iz IX. stoljeća i Kraljevstvo Hrvata iz X. stoljeća. Personalna unija s Ugarskom navedena je kao oblik održanja hrvatskog državnog subjektiviteta. Zatim slijede stavke koje su „proizveli“ različiti hrvatski sabori: odluka iz 1527. s kojim je pripadnik Habsburške dinastije izabran za hrvatskog kralja; *Pragmatička sankcija* iz 1712. s kojima je priznato da nakon izumrća muških potomaka vladarsko pravo dinastije Habsburga može prijeći na žensku osobu; zaključci Hrvatskog sabora iz 1848. o obnovi Trojedne Kraljevine Hrvatske pod banskom vlašću; Hrvatsko-ugarska nagodba iz 1868. o uređenju odnosa između Kraljevine Dalmacije, Hrvatske i Slavonije i Kraljevine Ugarske na temelju pravnih tradicija obiju država i *Pragmatičke sankcije* iz 1712.; odluka Hrvatskog Sabora od 29. listopada 1918. o raskidanju državnopravnih odnosa Hrvatske s Austro-Ugarskom te pristupanju samostalne Hrvatske Državi Slovenaca, Hrvata i Srba proglašenoj na dotadašnjem teritoriju Habsburške monarhije; zatim podsjećanje da Hrvatski sabor nikada nije sankcionirao odluku Narodnog vijeća Države Slovenaca, Hrvata i Srba o ujedinjenju s Srbijom i Crnom Gorom u Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca. Nakon stavke o osnutku Banovine Hrvatske 1939. s kojom je obnovljena hrvatska državna samobitnost u Kraljevini Jugoslaviji, slijedi „antifašistička“ stavka:

„u uspostavi temelja državne suverenosti u razdoblju drugoga svjetskoga rata, izraženoj nasuprot proglašenju Nezavisne Države Hrvatske (1941.) u odlukama Zemaljskog antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja

Hrvatske (1943.), a potom u Ustavu Narodne Republike Hrvatske (1947.) i poslije u ustavima Socijalističke Republike Hrvatske (1963.-1990.) (...)“.

Kao što je naprijed rečeno, u početnim rečenicama preambule nabrajaju se činjenice o kontinuitetu i različitim oblicima teritorijalnog postojanja Hrvatske i saborske odluke koje su ga potvrđivale u različitim vremenskim razdobljima i vrstama vrhovne vlasti. Ni jedna od tih stavki se ne odnosi na nekakvu političku doktrinu u suvremenom smislu te riječi. No to očito nije zapreka nekima da na temelju rečenice i „uspostavi temelja državne suverenosti u razdoblju drugoga svjetskog rata, izraženoj nasuprot proglašenju Nezavisne Države Hrvatske (1941.) u odlukama Zemaljskog antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Hrvatske (1943.)“, zakluče da je antifašizam u temeljima Ustava. Ono što izaziva nelagodu i zabrinjava jest da se među njima nalaze pravnici, a nađe se i politolog, odnosno politologinja u samom vrhu stranke Možemo koja je uz to i sveučilišna profesorica. Što onda u takvom „analitičkom“ pristupu znači tvrdnja koja u preambuli Ustava slijedi nakon „antifašističke“ stavke, da je na demokratskim izborima 1990. kao „povijesnoj prekretnici“ odbačen komunistički sustav?^[9] S obzirom da je antifašizam bio temelj ratne pobjede komunista na kojem je i izgrađen njihov sustav, je li i on odbačen?

Komunisti su brzo nakon 1945. antifašizam stjerali s povijesne scene i javnog prostora u ropotarnicu povijesti. Pobrinuli su se da do samoga kraja 20. stoljeća u Hrvatskoj bude jako teško naći definiciju antifašizma primjenjivu na hrvatske prilike. U *Enciklopediji Leksikografskog zavoda* iz 1955. i *Općoj enciklopediji* iz 1974. iz Zagreba antifašizam je dobio samo opću crticu.^[10] U *Enciklopediji Jugoslavije* nije dobio ni natuknicu, odnosno uz antifašizam stoji samo poveznica za fašizam što rječito govori o značenju koji je režim pridavao antifašizmu.^[11] Stoga je u razdoblju druge Jugoslavije najbliža biti definicija iz *Rječnika stranih riječi* Bratoljuba Klaića koji kaže da je antifašist(a) „protivnik fašizma“.^[12] Ni manje, ni više. Nije u pitanju nikakva samostojeća ideja, već antipojam koji ništa konkretno govori o svjetonazoru i moralu antifašista. Na to je sada već davne 2008. upozorio nesumnjivi liberal, povjesničar Ivo Banac u polemici s osobom čiji je tekst potpisao tadašnji predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić.^[13]

Desetljećima zanemareni antifašizam u Jugoslaviji bio je sukladan partijskom tretmanu nakon što je ispunio svoju svrhu i postao suvišan, dobrim dijelom jer je podsjećao na instrukcije Komunističke internacionale koje su dolazile iz Moskve i podanički odnos Komunističke partije Jugoslavije (KPJ) prema njoj. U tom smislu treba razumjeti i kriterije za sudjelovanje jugoslavenskih predstavnika na proslavama u inozemstvu organiziranim prigodom obilježavanja 30-godišnjice pobjede nad fašizmom koje je početkom 1975. utvrdio Izvršni komitet Predsjedništva Centralnog komiteta SKJ. Odlučeno je da se selektivno nazoči bilateralnim pozivima u svojstvu saveznika, „odnosno učesnika u antihitlerovskoj koaliciji za vreme II svjetskog rata“, a ne učesćima „na manifestacijama ‘oslobođenja’ ili ‘učesća u antifašističkoj borbi’ i sl.“^[14] Nije potrebna velika moć rasuđivanja za zaključak da su pozivi na proslave „oslobođenja“ dolazili sa

Zapada a pozivi na proslave „učesća u antifašističkoj borbi“ s Istoka. Što na temelju ove okružnice možemo zaključiti o odnosu jugoslavenske Partije prema antifaašizmu čiji je sastavni dio bila do razlaza sa Staljinom 1948., odnosno 1949. godine? Možda da u Jugoslaviji nije bio oslobodilački rat niti antifašistička borba, već „autentična“ revolucija koja je pobijedila bez pomoći s Istoka i Zapada.

No vratimo se „odlukama“ ZAVNOH-a iz 1943. Ustav je pravni akt i odluke koje se spominju u njemu mogu biti samo to – odluke. U zborniku dokumenata ZAVNOH-a iz 1943. koji je objavio 1964. Institut za historiju radničkog pokreta Hrvatske kada je njegov direktor bio Franjo Tuđman, postoje samo dvije odluke. Prva od 20. rujna se odnosi na priključenje Istre, Rijeke, Zadra i ostalih od strane Italije okupiranih krajeva Hrvatskoj, a druga od 31. listopada odnosi se na evakuaciju Židova izbjeglica s otoka Raba, Like i Korduna.^[15] Kada je pisao preambulu hrvatskog Ustava Tuđman je očito imao na umu teritorijalno širenje Hrvatske kojem je stvarnu težinu dala tek takva odluka ZAVNOH-u nadređene jugoslavenske skupštine – Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije (AVNOJ) 30. studenoga 1943. na Drugom zasjedanju u Jajcu. Po značenju, Drugo zasjedanje AVNOJ-a se može usporediti s Trećim zasjedanjem ZAVNOH-a održanim u svibnju 1944. Na tom je zasjedanju ZAVNOH usvojio i *Deklaraciju o osnovnim pravima naroda i građana demokratske Hrvatske* koja naoko ima univerzalnu „civilizacijsku“ vrijednost.^[16] No to je deklaracija iz 1944. a ne odluka iz 1943. Zar netko misli da to Franjo Tuđman nije znao? Deklaracija je ostala mrtvo slovo na papiru i svjedočanstvo da su antifaašisti nekomunisti bili samo marginalni suputnici revolucije kojih se KPJ riješila kada je okončala preuzimanje vlasti.

ZAVNOH je zapravo bio samo jedna od nekoliko regionalnih ekspozitura AVNOJ-a. Naziv AVNOJ Centralnom komitetu KPJ nametnula je Komunistička internacionala (Komintern), središnje tijelo međunarodnog komunizma koje je stolovalo u Moskvi. Vođa jugoslavenskih komunista Josip Broz Tito, namjeravao je u jesen 1942. u Bihaću osnovati Vijeće narodnog oslobođenja i Vijeće narodnih povjerenika, odnosno ratnu vladu i sabor. Na intervenciju Kominterne umjesto Vijeće narodnog oslobođenja Tito je osnovao AVNOJ i time u širu uporabu uveo pojam antifaašizam.^[17] Pojednostavljeno, to je značilo širok savez s nekomunistima kako bi se pobijedio fašizam, a potom preuzela vlast što je i učinjeno u dijelu Europe koji je od fašizma oslobodila Staljinova Crvena armija.^[18] Stoga nema dvojbe da je odrednicu *antifaašizam* Tito prihvatio po nalogu Kominterne, odnosno njezinog čelnika Georgija Dimitrova.

Spomeni ustava iz socijalizma i to isključivo republičkih, a ne jugoslavenskih u „antifašističkoj“ stavci preambule Ustava RH, jasno naznačuju da se cijeli odlomak, kao i ostatak preambule odnosi isključivo na teritorij i vlast na njemu, a ne na vrste političkih i društvenih poredaka. „Antifašistička“ stavka u trenutku proglašenja Ustava, u prosincu 1990. može se tumačiti i kao izjava da Hrvatska ne dovodi u pitanje granice unutar socijalističke Jugoslavije koja se u preambuli izrijeком ne spominje i što se ne može ne uočiti. Jugoslavija se spominje tek u članku 140. u formulaciji da Hrvatska ostaje u „sastavu SFRJ do novog sporazuma

jugoslavenskih republika ili dok Sabor Republike Hrvatske ne odluči drugačije“.[19] I kako tumačiti „odsustvo“ Jugoslavije? Posebice u kontekstu da ustavna preambula sadrži i otklon od komunističkog sustava. Kasnije je članak 140. Ustava Republike Hrvatske zamijenjen novim koji se odnosi na međunarodne ugovore. Promijenjen je i članak 142. u koji je unesena zabrana „postupka udruživanja Republike Hrvatske u saveze s drugim državama u kojem bi udruživanje dovelo, ili moglo dovesti do obnavljanja jugoslavenskoga državnog zajedništva, odnosno neke balkanske državne sveze u bilo kojem obliku“.[20] A kako tek to tumačiti, posebice ako bi aršine „ljevice“ primijenili na primjerice *Deklaraciju o zajedničkom jeziku* iz 2017. koji su potpisale neke danas istaknute političke vedete, kako i na slučajeve raspodjele državnog novca onima koji žale za Jugoslavijom na „kulturnom“ planu.[21] Da se razumijemo, izričito sam protiv zabrana jer se njima krši pravo na mišljenje, a u demokraciji bi valjda trebalo tolerirati druge s kojima se ne slažemo. No ovo sam naveo kao primjer na koji bi se moglo primijeniti način na koji se s „ljevice“ tumači Ustav Republike Hrvatske. Svašta se u njemu može naći, no pitanje je zdravorazumske i logičke utemeljenosti u njemu. Tko zna što bi mogli pomisliti nasljednici dinastije Habsburg ako Ustav Republike Hrvatske budu tumačili na način na koji to čini „ljevice“.

Demokracija je jedina politička doktrina koji se izrijekom spominje u Ustavu Republike Hrvatske i to po raznim osnovama u člancima: 1., 3., 7., 38., 43 i 120. U članku 3. nabrojane su najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske koje su, smatram i temelj za tumačenje ustavnih vrijednosti. U pitanju su:

„Sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav“.[22]

Što je od toga došlo sa slobodom koju su donijeli antifašisti 1945.? Sloboda od fašizma, svakako. No što je donijela ta sloboda? Čak i tumači povijesti koji imaju nekritički odnos prema Titu priznaju da je prvih nekoliko godina druge Jugoslavije bilo totalitarno ili i to razdoblje osporavaju.[23] Jesu li antifašisti donijeli slobodu koja je prosječnog Hrvata oslobodila straha? Nisu, kao što nisu osigurali minimum građanskih prava pa čak ni pravnu i osobnu sigurnost. Pravo slobodnog političkog izbora komunisti su u Hrvatskoj dozvolili 10. prosinca 1989., znači gotovo 45 godine kasnije, nakon što je srušen Berlinski zid i par dana prije početka revolucionarnog vrenja u kojem je srušen komunizam u Rumunjskoj. Jesu li osigurali nacionalnu ravnopravnost i ravnopravnost spolova? Načelno da, stvarno ne, u Hrvatskoj su Srbi bili nešto ravnopravniji, a neke nacionalne manjine su gotovo istrijebljene i protjerane, Nijemci primjerice, a dijelom i Talijani. O ravnopravnosti spolova se donekle može govoriti, osim u slučajevima na kojima se nije primjenjivala kategorija moralno-političke podobnosti. Socijalna pravda – načelno da, no u stvarnosti opet uz kriterij moralno-političke podobnosti. Poštivanje prava čovjeka? Uz kategoriju moralno-političke podobnosti i delikt mišljenja? Budimo ozbiljni! Vladavina prava i višestranački demokratski sustav –

ni u naznakama. Prema tome jedina antifašistička vrijednost je borba protiv fašizma koja pobliže ne određuje političko opredjeljenje i vrijednosne značajke antifašista. I opet smo na početku jer antifašističko opredjeljenje ne može dati pravo na masovna ubojstva i otimačinu privatne imovine, da svedemo učinak na ono vjerojatno i najznačajnije. Nije na odmet spomenuti da je u studenom 1943. na Drugom zasjedanju AVNOJ-a u Jajcu antifašistički čelnik Josip Broz Tito obećavao bolje i pravednije društvo i negirao optužbe svojih ratnih protivnika da sprema uvođenje boljševizma:

„Nas su klevetali i još uvijek kleveću sa svih strana, ali po jedinstvenom planu. Svi okupatori, njihovi kvizlinzi – prodane izdajice, ustaše, nedicevci, četnici Draže Mihailovića u zemlji i njihovi gospodari u inostranstvu – govorili su i govore da je naša Narodno-oslobodilačka borba u Jugoslaviji čisto komunistička stvar: boljševizacija zemlje, pokušaji komunista da uzmu vlast, ukidanje privatne svojine, uništenje crkve i vjere, uništenje kulture itd., itd. Ove su klevete stare i otrcane. One su potekle iz Gebbelsove kuhinje i sada su postale ‘glajhšaltovana’ hrana kojom Gebbelsovi istomišljenici hrane stanovništvo ‘nove Evrope’ i pokušavaju je eksportirati i izvan Evrope. Ali u te laži malo tko još vjeruje, a najmanje narodi Jugoslavije. Naša borba za opstanak suviše je krvava i teška; mnogo i premnogo su naši narodi u toku ove tri godine prepatili da bi ih tko mogao takvim otrcanim klevetama skrenuti s puta ove velike i slavne borbe za nezavisnost, za bolju i sretniju budućnost. Prošla su ona vremena, kada je šaka reakcionara pripisivala, ponekad sa uspjehom, komunistima Jugoslavije takve i slične stvari, da bi ih izolirala od naroda. Kroz ovu veliku oslobodilačku borbu narodi Jugoslavije uvjerali su se da su komunisti najvjerniji sinovi svog naroda, uvijek spremni na najveće žrtve za njegovu sreću“.^[24]

Malo što od tih navodnih laži komunisti nisu ostvarili nakon svibnja 1945. I kako onda odvojiti komunizam od antifašizma za što se svojevremeno založio i Sabor Republike Hrvatske u *Deklaraciji o antifašizmu* pozivajući da se antifašistički pokret ne izjednačava s ideologijom komunizma.^[25] Je li to poziv da su rezultati antifašističke borbe koji su donijeli nedemokratski sustav odvoje od samog čina borbe ili se to današnji antifašisti odriču Tita i njegovih govora?

U četverogodišnjoj borbi komunisti su u svoje oružane formacije unovačili ogroman broj nekomunista koji su odigrali ulogu suputnika u njihovom preuzimanju vlasti i obnovi Jugoslavije. U Hrvatskoj su komunisti iskoristili talijanski teror za novačenje partizana, a poslije su te ljude smatrali korisnim budalama, kako su, navodno po Lenjinovom autorstvu nazivali suputnike revolucije koje su koristile da se dočepaju vlasti. Antifašizam je bio jedini mogući temelj njihovog novačenja, kao vid suradnje različitih opcija koje su poslije rata marginalizirane i zabranjene. Obnovljena Jugoslavija je do proljeća 1990. bila nedemokratska zemlja, nekompatibilna s vrijednostima koje su zastupale zapadnoeuropske zemlje koje su se postupno ujedinile u Europsku zajednicu.

Osim borbe protiv fašizma, koje su to antifašističke vrijednosti Titovih partizana prihvatljive današnjoj EU, a koje Hrvatskoj: Jugoslavija, srpska dominacija, socijalizam, nesvrstani...? Može li se zbog toga, po načelu promišljanja „ljevice“ reći da je antifašizam protuustavan? Ustavna kategorija je samo demokracija koje u 45 godina antifašističke Hrvatske nije bilo, osim ako njihovu samoupravnu demokraciju ne smatramo demokracijom. To je ona vrsta „demokracije“ za koju je Tito na Desetom kongresu SKJ 1974. rekao da nije za „neprijatelja naše revolucije i socijalističkog samoupravljanja“.^[26]

Antifašizam je pojam i pokret koji se javio kao reakcija na fašizam u Italiji. Do Drugoga svjetskoga rata antifašizam se javio u dva oblika, u državama s fašističkim režimima i u komunističkom propagiranju istoga. U fašističkim državama (Italiji, Njemačkoj i Španjolskoj) svi protivnici režima su bili antifašisti bez obzira na njihov svjetonazor i politička opredjeljenja. U demokracijama u kojima su svi građani načelno imali ista prava i stupanj slobode, fašizam kao i komunizam bili su neprihvatljivi jer su svojim ekstremizmom i totalitarnim ambicijama ugrožavali temeljna ljudska prava i nije bilo nikakve potrebe da se to posebno naglašava pojmovima antifašizam i antikomunizam. Ne čudi da se pojam antifašizam donedavno nije nalazio u rječnicima i enciklopedijama engleskoga jezika jer države u kojima se on govori nikada nisu imale jaču komunističku stranku, niti su iskusile teror komunističkih režima.^[27] Engleska *Britanica* do nedavno nije imala taj pojam, no sada ga ima kroz natuknicu „antifa“. U njoj se ističe da se antifašizam kao zasebna politička strategija, između ostalog temelji i na pretpostavci da fašističke skupine pokušavaju iskoristiti slobode liberalne demokracije – poput slobode govora i udruživanja – kako bi stekle dovoljno moći da na kraju uskrate iste slobode drugima. Poanta je da borci protiv fašizma ne trebaju čekati da se to uskraćivanje ostvari kako bi mu se militantno odupri.^[28] U Hrvatskoj također imamo donekle sličnu tendenciju s tim da njihovi nositelji nisu tako militantni kao američka Antifa, koja je nedavno stavljena na popis terorističkih organizacija.^[29]

Slažem se s Hrvojem Klasićem da nema posebnog hrvatskog antifašizma jer je on bio dio jugoslavenskog, „kao i da je [Josip Broz] Tito bio jugoslavenski, a ne hrvatski antifašist.“^[30] Čini se da Klasić nije svjestan težine svojih riječi. Jer, zašto bi današnja Hrvatska koja je samostalnost izborila između ostalog i u Domovinskom ratu s vojskom koja je nosila crvenu zvijezdu, blagovala antifašizam čiji je to bio simbol od 1941. godine i čiji je rezultat bila i Hrvatska koja je uz sva proširenja na zapadu i sjeveroistoku osjetno bila manja od one prije 6. travnja 1941.? Sve to previdaju silni govornici koji nam svakog 22. lipnja, uključujući i ovaj posljednji, uporno objašnjavaju ono za što su nekompetentni. Što je onda zapravo hrvatski antifašizam kojeg danas neki zagovaraju i kao zbir demokratskih vrijednosti? U svezi njegovog vrijednosnog i političkog određenja pomaže nam Zakon o blagdanima i neradnim danima koji sadrži i Dan antifašističke borbe koji se slavi od 23. ožujka 1991.^[31] Za Dan antifašističke borbe određen je 22. lipnja, kao zamjena za revolucionarne praznike socijalizma, 4. srpnja – Dan borca i 27. srpnja – Dan ustanka naroda Hrvatske.^[32] Tu novu

formulu legitimacijskoga spasa – antifašističku borbu – pobjednici u Drugom svjetskom ratu mogu zahvaliti čelniku Hrvatske demokratske zajednice i prvom predsjedniku Republike Hrvatske povjesničaru Franji Tuđmanu, bivšem komunističkom funkcioneru, koji je u prethodnom desetljeću imao dugogodišnju zabranu javnog istupanja.

S Danom antifašizma Tuđman je nastojao utemeljiti blagdan koji bi bio prihvatljiv većinskom narodu u Hrvatskoj i koji bi imao hrvatsku nacionalnu značajku, koju je 22. lipnja imao samo u marginalnoj okolnosti da su gotovo svi sisački komunisti koji su otišli u šumu po nacionalnosti bili Hrvati. No, što je to prevagnulo da sisački komunisti krenu u rat protiv fašizma i navodno u boj za novu Hrvatsku 22. lipnja, a ne 6. travnja kada su sile Osovine napale Jugoslaviju? Povod je bio napad Njemačke na Sovjetski Savez, a to je tada bila domovina svih komunista, ne samo sisačkih, a Josif Visarionovič Staljin njihov neupitni vođa. Sisački komunisti su kao dio KPJ bili samo ekspozitura Kominterne i po tome strano tijelo u Hrvatskoj. Sisački komunisti nisu bili nepoznati ustašama, neki su nakon Travanjskog rata od lokalnih vlasti NDH bili uhićeni i zadržani u pritvoru kraće vrijeme, pa su pobjegli u šumu iz utemeljenog straha da ne budu uhićeni i ubijeni.^[33] S odlaskom u šumu sisački komunisti su navodno osnovali i prvi antifašistički odred u Europi što se danas obilježava kao Dan antifašističke borbe. Tvrdnja o osnutku odreda nikada nije dokazana, a antifašizam je u startu nove Hrvatske definiran kao komunistički proizvod što je stvarno i bio, a što je u razdoblju socijalizma potpuno marginalizirano. Taj manevar s državnim praznicima nije blagonaklono prihvaćen od dijela hrvatskog stanovništva, čini se većeg. Zbog toga se taj praznik usiljeno obilježava a što novinar Vlado Vurušić u članku objavljenom u *Jutarnjem listu* u svibnju ove godine naziva i „hrvatska nelagoda“ prema Danu antifašističke borbe.^[34] Nije li vrijeme da se tu „nelagodu“ pokuša prevladati?

Proglašavanje 22. lipnja Danom antifašističke borbe u 1991. godini može se razumjeti samo u kontekstu vremena u kojem je to učinjeno. Te je godine 22. lipanj bio neusporedivo prihvatljiviji prosječnom Hrvatima no što je to bio 27. srpanj kao Dan ustanka naroda Hrvatske iz razdoblja socijalizma. Nametanje 27. srpnja kao Dana ustanka već 1945. godine je vremenom postalo sve suspektnije, jer se radilo o zbivanju u kojem su srpske pobunjeničke mase, zbog ustaških zločina i protivljenja hrvatskoj državi masakrirale veći broj nesrpskih stanovnika i etnički očistile granično područje Like i Bosanske krajine.^[35] Ustanak se primirio dolaskom Talijana i potpisivanjem sporazuma u selu Otriću, pa se ne može govoriti o antifašističkom nego o antihrvatskom činu jer ustanicima Talijani kao fašisti nisu bili neprijatelji, naprotiv.^[36]

Sa šire strane Dan antifašističke borbe je bio i pokazatelj da Hrvatska ostaje uz pobjedničku maticu iz Drugog svjetskog rata i da na taj način pokušava otkloniti percepciju Hrvata kao ustaša i optužbe za fašizam koje nisu bile rijetke. U studenom 1991. godine na to je podsjetio i predsjednik Republike Francuske, François Mitterrand u izjavi za jedan njemački list.^[37] Naznake promišljanja političkih odnosa s polazišta Drugog svjetskog rata tijekom raspada Jugoslavije uočljive su i kod Petera Calvocoressija, engleskog povjesničara s međunarodnim

referencama, pa bi se moglo zaključiti se takva mišljenja u Europi nisu bila zanemariva.^[38] Možemo spekulirati zašto Tuđman nije uzeo nadnevak iz međuratne povijesti Istre koja je prva osjetila fašizam i u kojoj zapravo i nastaje antifašizam. Možda se nije mogao riješiti kulta Josipa Broza Tita ili je promišljao da je pomirenje potrebno graditi na nadnevku iz Drugoga svjetskog rata, jer je u tom ratu korijen nacionalne podjele i trauma koje je potrebno iscijeliti kroz nacionalno pomirenje. Tuđman je tako postao otac suvremenoga hrvatskog antifašizma, premda ga nije zamišljao kako se danas tumači, što se vidi iz njegovog razgovora s Vicom Vukojevićem 5. prosinca 1993. Tuđman je tada rekao:

„Neki hoće stvarati hrvatsku državu na bazi antifašizma. Hrvatska je demokratska država, drugi su stvarali paradržavu i bogatili se. Ne priznajem nikakvi antifašizam već državu Hrvatsku koja je demokratska.“^[39]

Tuđmanov antifašizam, koji je istrgnut iz jugoslavenskog i u kojem je marginaliziran srpski čimbenik (dominantan prve dvije godine rata), prepoznat je i prihvaćen od preživjele komunističke strukture umotane u navodno demokratsko ruho. Te strukture su ostale jake u Socijaldemokratskoj partiji (bivši SKH), Savezu antifašističkih boraca i antifašista (bivši Savez udruženja boraca narodnooslobodilačkog rata) i raznim udrugama od kojih se dio bavi politikama sjećanja i „suočavanjima“ s prošlošću, odnosno trgovinom maglom. To je sve što te strukture prihvaćaju iz Tuđmanove političke platforme i što je nakon njegove smrti dovedeno na razinu dogme. Oni danas odsudno brane Tuđmana, a dio njih je svojevremeno svesrdno predvodio i provodio detuđmanizaciju. Iz tih se struktura već dugo od antifašizma radi ideologija koja se tobože temelji na slobodi i jednakosti, a ne pukoj negaciji fašizma iz različitih i suprotstavljenih svjetonazora, što je uključivalo i dominantni staljinizam jugoslavenskih komunista. Tumačenje antifašizma kao liberalne ideologije nalazimo u jednom *Rječniku stranih riječi* iz 1999. i *Hrvatskom enciklopedijskom rječniku* iz 2002. danas nepostojeće izdavačke kuće *Novi Liber* u vlasništvu obitelji Goldstein.^[40] Time su iskrivljivanja i krivotvorenja činjenica ušla i u „fundamentalnu“ sferu priručnika za široko čitateljstvo, uključujući i tumačenje u *Hrvatskoj enciklopediji* da je u pitanju „politički pokret utemeljen na najširim demokratskim osnovama i na negaciji bitnih ideoloških postavki“ fašizma i nacizma.^[41] Simbol takvog pristupa je i *Povelja* Lige antifašista iz svibnja 2014., u kojoj piše da se antifašizam:

„zasniva na toleranciji i otvorenosti prema drugima i drugačijima te je kao takav opreka nacifašizmu, izraslom na netoleranciji i mržnji, na veličanju nasilja i militarizma, na kultu vođe, kultu nacije i dubokom preziru prema modernim političkim idejama i njihovim političkim sistemima. Posebno je zabrinjavajuće što se pokušava gurnuti u zaborav, negirati ili relativizirati užasne zločine počinjene od strane nacifašističkih pokreta i državnih tvorevina, te ideologija koje su te zločine osmislile i legitimirale.“^[42]

Premda se u *Povelji* ne tvrdi da je antifašizam ideologija, ipak su ga definirali kao izraz tolerancije i otvorenosti prema drugima i drukčijima, što je u slučaju jugoslavenskog antifašizma čisti falsifikat, jer je on bio potpuna negacija tolerancije, a o demokraciji da i ne govorimo. Među potpisnicima te groteskne tvrdnje su i udruge koje negiraju nedemokratsku narav komunističke Jugoslavije, među kojima i društvo koje nosi ime Josipa Broza Tita, osobe čiji je kult vođe bio jedan od većih u 20. stoljeću, a takvi su kultovi bitna značajka totalitarnih režima. Ako osporavamo Dan antifašističke borbe 22. lipnja, znači li to da možda želimo reći da je Republika Hrvatska fašistička država, suvremena inačica ustaške NDH, u što su nas 1991. kada je rat bio na vrhuncu i kada je ulagan golemi trud za međunarodno priznanje, uvjeravali čelnici Hrvatske stranke prava i KOS-ovci iz Jugoslavenske narodne armije? S druge strane, koji je smisao zazivanja antifašizma u državi koja je članica Europske unije i NATO-a i koju „relevantne međunarodne institucije i organizacije ocjenjuju kao slobodnu i demokratsku državu“?^[43] U fašističkim državama kritičari su u povoljnijem slučaju završavali u zatvorima i logorima, a u gorem su bili likvidirani. No s druge strane medalje, da li potenciranjem antifašista i njihove ratne pobjede ignoriramo ono loše što se zbivalo nakon pobjede nad fašizmom i prikrivamo nostalgiju za Jugoslavijom? Kada je 1991. godine uveden, Dan antifašističke borbe je bio i dio politike pomirbe Hrvata odnosno ekstremnih ideologija koje su zastupali u Drugom svjetskom ratu. Reduciran i očišćen od jugoslavenstva i komunizma, antifašizam je postao dio novokomponirane politike sjećanja koja je napravila, odnosno krivotvorila pojmove koji su bili sastavni dio komunističke politike sjećanja, ali i ratne i poratne povijesne činjenice. Bitni pojmovi su dobili nova imena, primjerice: antihitlerovska koalicija je postala antifašistička koalicija, narodnooslobodilački rat je postao antifašistička borba, Narodnooslobodilačka vojska Jugoslavije, odnosno Jugoslavenska armija, postala je bezimena antifašistička vojska, a revolucija se preobrazila u demokraciju. Pomirba je bila zamišljena kao savez, ne ustaša i partizana jer ustaša više nije bilo, poubijani su i istrijebljeni potkraj rata i u poraću. Pomirba je bila savez između hrvatskih nacionalista koji su dobrim dijelom, ali ne i u potpunosti bili potomci ustaša, domobrana i uopće ljudi koji su stradali od komunističke represije (otac Mire Barešića bio je partizan, a i Tuđman i ostali na početku nabrojani bili su partizani...) i komunista. Za pomirbu se danas često tvrdi da je propala, što je samo dijelom održivo. To potenciraju neki mediji pri čemu se ignorira da većina Hrvata poštuje ustavni poredak, što se vidi iz činjenice da su radikalne stranke (i lijeve i desne) marginalne na nacionalnoj sceni. U tim su strankama dominantni obrasci totalitarne svijesti, gdje postoje samo kategorije „mi“ i „oni“, odnosno poimanje neistomišljenika kao neprijatelja, što je uz korupciju najveća tekovina jugoslavenskog antifašizma. Podjelu na temelju Drugog svjetskog rata, koji se proračunato i neprimjereno, ali sustavno banalizira na neodrživu relaciju ideološke ustaše – neideološki partizani, odnosno vrijednosno istovjetnu relaciju fašizam – antifašizam, nameće „ljevica“ koja pokušava zadržati kulturnu hegemoniju i moralno superiornu poziciju, te desnica koja pokapa svoje mrtve i rješava se povijesnih trauma. Za Tuđmanom danas daleko više poseže „ljevica“

koja ga je godinama vrijeđala i omalovažavala, a danas se protiv pokliča „Za dom spremni“ bori citirajući upravo njega. Na momente se stječe dojam da su „ljevičari“ najzagriženiji tuđmanovci danas. No koliko njih razumije da je to posljedica njihovog neprimjerenog nametanja jugoslavenskih sadržaja u hrvatsku formu u prethodnih 25 godina najvećim dijelom kroz „antifašističke vrijednosti“? Na Hipodromu je bio i prosvjed protiv takve politike, a ne ustaški dernek i žal za NDH.

Preambula Ustava RH je 1997. dopunjena novom stavkom koja sažima rezultat Domovinskog rata i koja se kao i prethodne stavke odnosi na nacionalnu samobitnost i državnu opstojnost hrvatskoga naroda:

„(...) u novom Ustavu Republike Hrvatske (1990.) i pobjedi hrvatskog naroda i hrvatskih branitelja u pravednom, legitimnom, obrambenom i oslobodilačkom Domovinskom ratu (1991. – 1995.) kojima je hrvatski narod iskazao svoju odlučnost i spremnost za uspostavu i očuvanje Republike Hrvatske kao samostalne i nezavisne, suverene i demokratske države“. [44]

Taj stavak, kao posljednji, ujedno je i osnova za prevladavanje „nelagode“ oko hrvatskoga antifašizma. Republika Hrvatska je demokratska država i napadno isticanje antifašizma kao političke doktrine identične demokraciji, osim što je krivotvorina je i apsurdno. Ono je zapravo iskaz neprihvatanja demokracije, a u hrvatskom slučaju i negiranja komunističkih zločina i nedemokratskog karaktera druge Jugoslavije. Vremena u kojima živimo postala su „zanimljiva“ i politički je neodgovorno trošiti vrijeme i energiju na nedemokratske režime čije su temeljne značajke neprihvatljive Europskoj uniji, a to je i zajednica u kojoj se Hrvatska nalazi. Dan antifašističke borbe treba ukinuti i zamijeniti s 23. kolovozom koji je i Europski dan sjećanja na žrtve svih totalitarnih i autoritarnih režima – nacizma, fašizma i komunizma. Tako ćemo se riješiti suspektnog naslijeđa „crnih“ i „crvenih“.

[1] François FURET, *Prošlost jedne iluzije. Ogled o komunističkoj ideji u XX. stoljeću*, Politička kultura, Zagreb, 1997., 168.

[2] Veronika Rešković, „Anti(antifašizam) na hrvatski način“, portal *Forum.tm*, 17. 2. 2016., <http://www.forum.tm/vijesti/antiantifasizam-na-hrvatski-nacin-4213> (pristupljeno 10. 10. 2025.)

[3] Nenad Jovanović, „Žanjemo što smo posijali“, portal *Novosti*, 6. 5. 2025., <https://www.portalnovosti.com/zanjemo-sto-smo-posijali> (pristupljeno 9. 10. 2025.).

[4] „Možemo: Najoštrije osuđujemo korištenje ustaškog pokliča ‘Za dom spremni’ na Thompsonovom koncertu“, portal *večernji list*, 6. 7. 2025., <https://www.vecernji.hr/vijesti/mozemo-najoštrije-osuđujemo-koristenje->

[ustaskog-poklica-za-dom-spremni-na-thompsonovom-koncertu-1874686](#) (pristupljeno 6. 7. 2025.)

[5] „Orešković odgovorila Daliću: Mi Hrvati ne ogrćemo stražnjice zastavom“, portal *Indeks*, 8. 8. 2025., <https://www.index.hr/vijesti/clanak/oreskovic-dalic-rodjen-u-bih-etiketira-nas-hrvate-koji-nemamo-drugu-domovinu/2697814.aspx> (pristupljeno 9. 10. 2025.).

[6] Vojko REŠETAR, „O preambuli (izvorišnim osnovama) Ustava Republike Hrvatske“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu* 58 (2021.), 4: 1089.

[7] Davor MARIJAN, *Hrvatska 1989. – 1992. Rađanje države*, Hrvatski institut za povijest, Zagreb, 2017.

[8] Ustav Republike Hrvatske, *Narodne novine*, br. 56 od 22. 12. 1990.

[9] Ustav Republike Hrvatske od 22. 12. 1990., *Narodne novine*, br. 56 od 22. 12. 1990.

[10] Antifašizam“, *Enciklopedija Leksikografskog zavoda*, Izdanje i naklada leksikografskog zavoda FNRJ, Zagreb, MCMLV, sv. 1: 174; „Antifašizam“, *Opća enciklopedija*, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1974., sv. 1: 191.

[11] *Enciklopedija Jugoslavije*, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1955., sv. 1: 124.

[12] Bratoljub KLAIĆ, *Rječnik stranih riječi. Tuđice i posuđenice*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1985., 77.

[13] Stjepan Mesić, „I Katolička crkva nasjela na propagandu protiv antifaašizma“, *Novi list*, 12. 2. 2008., 4-5; Ivo Banac, „Antifašizam nije samostojeća ideja“, *Jutarnji list*, 16. 2. 2008., 38-39.

[14] Hrvatski državni arhiv, fond Centralnog komiteta SKH, povjerljiva D dokumentacija br. 1217: Izvršni komitet Predsjedništva CK SKH, Informacija o kriterijima za učešće predstavnika SKJ i SFRJ u manifestacijama u inostranstvu povodom 30-godišnjice pobjede nad fašizmom, str. pov. br. 02/1-116/1-1975 od 12. 3. 1975.

[15] *Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Hrvatske. Zbornik dokumenata 1943.*, Institut za historiju radničkog pokreta, Zagreb, 1964., 397, 504-505.

[16] *Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Hrvatske. Zbornik dokumenata 1944.*, Institut za historiju radničkog pokreta Hrvatske, Zagreb, 1974., sv. II, 666-667.

[17] Slobodan Nešović, „Dokument o prvoj zamisli sazivanja bihačkog skupa i međunarodni aspekt priprema Prvog zasjedanja AVNOJ-a“, u: *AVNOJ i narodnooslobodilačka borba u Bosni i Hercegovini (1942-1943)*, Izdavačko preduzeće „Rad“, Beograd, 1974., 408-411.

[18] Tony JUDT, *Poslije rata. Povijest Europe od 1945. godine*, V.B.Z. d.o.o., Zagreb, 2022., sv. 1, 178-185.

[19] Ustav Republike Hrvatske. *Narodne novine*, br. 56 od 22. 12. 1990., čl. 140.

- [20] Ustav Republike Hrvatske, pročišćeni tekst, *Narodne novine*, br. 85 od 9. 7. 2010., čl. 142. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_07_85_2422.html (pristupljeno 26. 5. 2025.).
- [21] O tugovanju za Jugoslavijom i očuvanju njezina imena u „kulturnoj“ sferi piše Mirjana KASAPOVIĆ, *Zbogom post-jugoslavenstvu! Prilog demitologizaciji hrvatske politike i društva*, Školska knjiga, Zagreb, 2024.
- [22] Ustav Republike Hrvatske, pročišćeni tekst, *Narodne novine*, br. 85 od 9. 7. 2010., čl. 3.
- [23] Ivo GOLDSTEIN, *Hrvatska 1918-2008.*, Europapress holding: Novi Liber, Zagreb, 2008., 368; Sergej FLERE, Rudi KLANJŠEK, *Da li je Jugoslavija morala da umre*, Dan Graf: Danas, Beograd, 2017., 57-66.
- [24] *Drugo zasjedanje Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije 1943-1953*, Kultura, Beograd, 1953., 56-57.
- [25] „Deklaracija o antifašizmu“, *Narodne novine*, br. 51 od 24. 5. 2025., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2005_04_51_971.html (pristupljeno 9. 10. 2025).
- [26] *Deseti kongres Saveza komunista Jugoslavije. Dokumenti*, Izdavački centar Komunist, Beograd, 1975., 50.
- [27] Nina SPICIJARIĆ PAŠKVAN, „Semantika pojma (anti)fašizam“, u: *(Anti)fašizam u prošlosti i sadašnjosti. Zbornik radova*, Udruga antifašističkih boraca i antifašista Grada Pule: Istarsko povijesno društvo, Pula 2015., 123.
- [28] „Antifa“, portal *Britannica*, <https://www.britannica.com/topic/Antifa> (pristupljeno 1. 10. 2025).
- [29] Thomas Latschan, „Trump proglasio Antifa pokret terorističkom organizacijom“, portal DW (Deutsche Welle), 23. 9. 2025., <https://www.dw.com/hr/trump-proglasio-antifa-pokret-teroristi%C4%8Dkom-organizacijom/a-74074328> (pristupljeno 5. 10. 2025).
- [30] N. Jovanović, „Žanjemo što smo posijali“.
- [31] Zakon o blagdanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj, *Narodne novine*, br. 14 od 25. 3. 1991.
- [32] Hrvatski državni arhiv, fond Ured Predsjednika Republike Hrvatske, fasc. 54/1990: Skraćeni zapisnik 5. sjednice Predsjedništva SRH održane 20. 6. 1990.
- [33] O tome bez detalja kod Franjo TUĐMAN, *Bespuća povijesne zbiljnosti. Rasprava o povijesti i filozofiji zlosilja*. Nakladni zavod Matice Hrvatske, Zagreb, 1989., 134-135 i Hrvoje KLASIĆ, *Mika Špiljak, revolucionar i državnik*, Naklada Ljevak, Zagreb, 2019., 56.
- [34] Vlado Vurušić, „Hrvatska nelagoda s antifaašizmom“, *Jutarnji list*, 10. 5. 2025., 14-15.
- [35] O tome u relativno svježoj interpretaciji Max BERGHOLZ, *Nasilje kao generativna sila. Identitet, nacionalizam i sjećanje u jednoj balkanskoj zajednici*, Buybook, Sarajevo-Zagreb, 2018.

- [36] Đoko JOVANIĆ, *Ratna sjećanja*, VINC, Beograd, 1988., 65-106; Mario JAREB, „Prilog raspravi o karakteru ustanka od 27. srpnja 1941. godine“, *Časopis za suvremenu povijest* 43 (2011.), br. 3: 751–771.
- [37] Josip GLAURDIĆ, *Vrijeme Europe. Zapadne sile i raspad Jugoslavije*, MATE, Zagreb, 2012., 237.
- [38] Peter CALVOCORESSI, *Svjetska politika nakon 1945.*, Globus, Zagreb, 2003., 334-335.
- [39] Pismohrana Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju: Zapisnik sa razgovora predsjednika RH, dr. Franje Tuđmana sa Vicom Vukojevićem od 5. 12. 1993. u Predsjedničkim dvorima, 6-7.
- [40] Vladimir ANIĆ, Ivo GOLDSTEIN, *Rječnik stranih riječi*, Novi Liber, Zagreb, 1999., 98; *Hrvatski enciklopedijski rječnik*, Novi Liber, Zagreb, 2002., 46.
- [41] „Antifašizam“, *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2025., <https://www.enciklopedija.hr/clanak/antifasizam> (pristupljeno 10. 10. 2025.).
- [42] „Povelja Antifašističke lige Republike Hrvatske“, <http://old.documenta.hr/hr/osnovana-antifa%C5%A1isti%C4%8Dka-liga-republike-hrvatske.html> (pristupljeno 25. 5. 2025.)
- [43] M. KASAPOVIĆ, *Zbogom post-jugoslavenstvu!*, 140-141.
- [44] Ustav Republike Hrvatske, pročišćeni tekst, *Narodne novine*, br. 85 od 9. 7. 2010., Izvorišne osnove.

<https://heretica.com.hr/davor-marijan-o-hrvatskom-antifasizmu-i-njegovim-vrijednostima/>

PISMO HRVATSKOG KNJIŽEVNIKA MILA PEŠORDE

Mile Pešorda (Grude, 15. kolovoza 1950.) hrvatski je i bosanskohercegovački književnik, prevoditelj i nakladnik. Antologijski je pjesnik i istaknuti intelektualac, dopisni član Europske akademije znanosti, umjetnosti i književnosti (AESAL) 'Leonardo da Vinci' sa sjedištem u Francuskoj

MIRJANA KASAPOVIĆ: MISTERIJ MATVEJEVIĆEVA PISMA TITU 1974.

subject: Matvejević, Mirjana Kasapović, „Srebrenica et gli scrittori latitanti”

Date: Fri, 8 May 2026 14:31:53 +0200

From: Mile Pešorda

Još koji dan i bit će 15. obljetnica ponovljenoga/recidivističkoga klevetničkoga političkog atentata, koji je, prvo - 2..XI.2001.s poligona Yutarnjega lista, zatim 13.svibnja 2011.na stranicama visokonakladnoga i uglednoga talijanskoga dnevnika CORRIERE DELLA SERA, izvršio P.Matvejević. Za počinjeni zločin klevete bijaše pravomoćno osuđen, presudu Općinskoga suda u Zagrebu potvrdio je i Vrhovni sud Republike Hrvatske, ali javni linč nacionalnih i planetarnih razmjera nad žrtvom klevete nije prestajao, naprotiv, tako da je idejni promicatelj jugovladavine a la serbe, suosnivač UJDI-partije u ZG u veljači 1989. (udruženo s gen.Kočom Popovićem, Puhovskim, Pupovcem...), mogao drzovito ponoviti počinjeno zlodjelo, ništa manje nego u talijanskome "Večernjaku", u udarno predstavljenomu članku o "piscima zločincima u bijegu pred pravdom" (s poimence za odstrjel obilježenom trojicom hrvatskih književnika: Ivan Aralica, Mile Pešorda, Anđelko Vuletić.

Izvrgnut čudovišnom linču, medijsko-mafijskom progono, bio sam obolio od teške bolesti, koja me je spriječila dovesti do pravedna svršetka ponovljeno suđenje recidivističkom zločincu, svojedobno odlikovanu Mesićevim državnim odlikovanjem RH, kojemu se u čast, u Gradu Zagrebu, svako dvije godine dodjeljuje književna nagrada s njegovim imenom za najbolje jugo-pisce.

Zahvalan sam poštovanoj profesorici gospođi Mirjani Kasapović na blistavu tekstu, kojim je vrhunski profesionalno i istinoljubivo osvijetlila način djelovanja jednoga "specijalca" i njegovih moćno pozicioniranih sljedbenika "kulta laži".

Vjerujem da će doći dana kada će na ovakovi način biti osvijetljena mitomanska afera i manipulacija javnošću, kada su, bez ikojega uporišta u faktima,

ultra-lijevi predstavljali kršitelja Ustava i zakona, verbalnoga ideološkoga nasilnika i klevetnika, u biti protuhrvatskoga jugošovoinista, kao da je med i mlijeko i - žrtva "tuđmanovaca".

Ujesen 1992.ciljano su karadžićevci granatirali i zapalili moj obiteljski stan i dom u središtu Sarajeva, jedni zapalili a drugi temeljito opustošili i opljačkali sve

što smo materijalnoga i vrijednoga doma imali, ali to je bilo stradanje u kontekstu svenarodnoga nacionalnoosloboditeljskoga rata za slobodu i hrvatsku Državu, nu zločin osvetoljubivih i ukorijenjenih "slavoserba", pokrenut komšić-matvejevitchevskim verbalnim političkim atentatima, prerastao je u osmišljen pokušaj esencijalnoga, bivstvenoga uništenja i uklanjanja građanina i književnika koji se usudio zaustaviti "marš lijevih" (točno tako imenovan u studenome 2005. izpod pera kolumnista kršćanskoga pravca).

Primjerice, bijah supokretačem i izabranim zamjenikom glavnoga urednika nakladničkoga poduhvata HRVATSKA KNJIŽEVNOST BOSNE I HERCEGOVINE U STO KNJIGA (u pravitku, članak u "Vjesniku" g.1999.), a nedavno je Matica hrvatska, s novim predsjednikom na čelu, postavila novoga glavnoga urednika, iz jergovićevskoga kruga, književnika Josipa MLAKIĆA (inače, istaknutoga supodpisnika YU - Deklaracije o zajedničkom jeziku, ožujak 2017.), a "ubijenoga Milu Pešordu" tretiraju kao - nepostojećega, radiklno izbrisanoga.

Prakticira se, uz učinkovitu asistenciju tzv."desnih", razodkrivena "**Revolucionarnost na djelu**" (cijeli uvodnik u "Glasu Koncila" o ovoj stvari, studeni 2005.) udomaćenih boljšoj lijevih.

mp

MIRJANA KASAPOVIĆ: MISTERIJ MATVEJEVIĆEVA PISMA TITU 1974.

31 PROSINCA, 2025MAXPORTAL

Hrvatski i jugoslavenski pisac, književni teoretičar i publicist **Predrag Matvejić** napisao je 1974. pismo Josipu Brozu Titu nezadovoljan time što je ustavno postao doživotni predsjednik Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Predložio mu je da odustane od te "počasti" ustvrdivši da institut doživotnoga mandata "ne zvuči dobro".

Sudbina toga pisma do danas je ostala nepoznatom i nerasvijetljenom zahvaljujući ponajprije samom Matvejiću, koji je javnosti ispričao tri vrlo različite priče o tome, ali i novinarima, piscima i znanstvenicima koji su nekritički prihvaćali, prenosili i nadograđivali njegove priče.

Uvod

Jedan od zagonetnijih fenomena suvremene hrvatske i jugoslavenske intelektualne povijesti jest pismo što ga je 1974. Predrag Matvejić napisao i uputio predsjedniku Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ) Josipu Brozu Titu.

Ustavom SFRJ 1974. Tito je postao doživotnim predsjednikom države ili, kako se radije govorilo, predsjednikom “bez ograničenja mandata”. Matvejević nije bio oduševljen tom zamisli, pa je napisao pismo Titu – dokument nerasvijetljene povijesti koji se s vremenom pretvorio u mali mit.

Mitologiziranju pisma najviše je pridonio sam Matvejević, koji je ponudio nekoliko vrlo različitih priča o tome kako je ono nastalo, što je u njemu pisalo, kamo ga je uputio, je li ga objavio, je li dospjelo do Tita, kako je Tito reagirao, kakve je posljedice autor snosio zbog svojega čina. Preuzimajući nekritički Matvejevićeve priče i iskaze te ih proizvoljno nadograđujući, mnogi su novinari, pisci i znanstvenici pridonijeli mitologiziranju pisma.

U ovome tekstu prikazujem tri pripovijesti o pismu koje sam dosad otkrila, ali ne isključujem mogućnost da postoji još neka priča ili makar nepoznati elementi poznatih priča koji bi mogli pridonijeti rasvjetljavanju slučaja. Rasvjetljavanje slučaja Matvejevićeve pisma Titu trebalo bi biti doprinos nastanku cjelovitijih znanstvenih djela o suvremenoj intelektualnoj povijesti Hrvatske koje tek treba napisati. One pretpostavljaju postojanje kritičkih biografija istaknutih intelektualaca s jedne i studija slučaja o intelektualnim raspravama i sporovima o bitnim političkim, kulturnim i društvenim pitanjima koje su metodski utemeljene na „gustim opisima” s druge strane.

Predrag Matvejević (1932. – 2017.) pripadao je uglednim i utjecajnim hrvatskim i jugoslavenskim intelektualcima. Bio je pisac, publicist, teoretičar književnosti i profesor romanistike na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Bio je i javni intelektualac u onoj mjeri u kojoj je to bilo moguće u autokratskoj državi u kojoj nije bilo demokratske javne sfere u kojoj bi intelektualci djelovali slobodno. Stoga uvjeti, okviri i učinci njihova djelovanja nisu bili istovjetni onima u zapadnim demokratskim državama.

Prva inačica priče: „Upozorenje” Titu

U zbirci tekstova *Granice i sudbine. Jugoslavenstvo prije i poslije Jugoslavije* (2015.) što ih je Matvejević napisao devedesetih godina XX. stoljeća – uz neke od njih dopisao je na početku XXI. stoljeća napomene i objašnjenja koja je nazvao „didaskalijama” – objavljeno je i pismo Titu pod naslovom „Upozorenje upućeno Titu 1974. godine”. Teško bi se Matvejević usudio 1974. slati „upozorenja” Titu – pismo zvuči više kao ponizna molba nego kao oštro upozorenje – ali ostavljam postrance tu bizarnost i usredotočujem se na sadržajno bitan dio pisma.

“Dragi družo Tito,

... prilikom Vaše, srećom kratkotrajne, bolesti bio sam ogorčen, osluškujući i ovdje u Zagrebu gdje živim i u Beogradu gdje često boravim kako bi Vas se na srodan način htjeli riješiti svi oni, avaj, prilično brojni krugovi kojima smeta bilo jedinstvo bilo ravnopravnost naroda ove zemlje. Jer, nije tu, naravno, u pitanju samo sahranjivanje Josipa Broza, nego daleko više želja da se njegovo djelo ponizi i poništi...

... Ja na sreću nisam ni prvi ni jedini, ni u ovoj zemlji ni izvan nje, koji misli daste Vi stvarno čovjek koji utjelovljuje naše jedinstvo, da se Vaše djelo istinski podudara sa značenjem povijesti koja nas je sjedinila, nakon svega i svemu usprkos...

Razmišljam, međutim, o tome kako i na kojim osnovama možemo najbolje osigurati budućnost ove zajednice kada više ne budemo mogli računati na Vaše inicijative, na Vašu političku razložnost... I dolazim do zaključka da bi za ovu zemlju, sa svim razlikama i protuslovljima njene prošlosti i sadašnjosti, bilo najbolje to da Vi sami, s povjerenjem koje uživite i ovlašćenjima koja ste dobili, osigurate svoju zamjenu...

Naši narodi istinski žele, u to ne sumnjam, da Tito bude do kraja života na kormilu ove zemlje. Ali, dodat ću opet potpuno iskreno: formula o doživotnom mandatu, koja se često nameće neoprezno i nepromišljeno, a ponekad možda i s udvornošću, ne zvuči dobro!...

Susretoh toliko ljudi, i u zemlji i u inozemstvu..., koji o Vašoj ličnosti i djelu imaju najviše mišljenje, a koji su me pitali ne bi li bilo bolje, i zbog demokratskih tradicija i zbog pouka Historije, pa naprosto i iz razloga biološke nepredvidljivosti, takvu formulu ublažiti, ako već ne izbjeći."

Uz „Upozorenje“, Matvejević je napomenuo: „Nisam zatvoren ni proganjen nakon ovoga pisma, ali su me prestali zvati na partijske sastanke, jer su smisao poruke shvatili kao poziv na ostavku.“ Odnosno, „sakupljaču članarine za partiju na Filozofskom fakultetu rečeno je da se Matvejevića više ne poziva na sastanke“.

Tvrđi da „samo pismo nisam htio objavljivati (osim jednom prilikom u nekom malom i nepoznatom sarajevskom listu zvanom ‘Walter’, uoči opsade ‘Šehera’). Znao sam kako bi ga tumačili i razvlačili nacionalisti, napose srpski i hrvatski, tendenciozno kao što oni čitaju slične poruke.“ Dodaje da je doznao da je Tito pročitao pismo i razmišljao o tome da poslušna njegov savjet, ali su ga od toga odvratili važni i moćni drugovi uvjerivši ga da se ne smije povući jer je neophodan državi i društvu.

Važni i moćni drugovi nisu se osvrtni na Matvejevićevo upozorenje da „formula o doživotnom mandatu... ne zvuči dobro“. I nije zvučala dobro, ali prihvatili su je brojni Titovi suvremenici i suradnici iz Pokreta nesvrstanih zemalja, bilo da su se sami proglasili doživotnim predsjednicima država bilo da su ih takvima proglasila kojekakva revolucionarna tijela koja su sami birali i kontrolirali, pa ta praksa nije bila nepoznata i strana ni Titu ni jugoslavenskom vodstvu.

Bili su to diktatori Kwame Nkrumah (Gana), Mobutu Sese Seko (Zair), Jean Bédel Bokassa (Srednjoafričko Carstvo), Idi Amin Dada (Uganda), Francisco Macías Nguema (Ekvatorska Gvineja), Laurent Kabila (Kongo), Hastings Kamuzu Banda (Malavi), François Duvalier (Haiti), Habib Burgiba (Tunis), Ahmed Sukarno (Indonezija) i dr. Vladajuća sjevernokorejska partija proglasila je Kim Il Sunga vječnim predsjednikom države posmrtno, a njegova „dinastijskoga“ nasljednika Kim Jong Ila za života.

O tome navodnom razgovoru javnost je iscrpnije obavijestio novinar i publicist Boris Rašeta, kojega je vjerojatno „brifirao” sam Matvejević. Kako su i jedan i drugi mogli znati o čemu se razgovaralo kad nisu nazočili sastanku – koji se, po svemu sudeći, uopće nije održao – ostaje tajnom. Ne pozivaju se na arhivska vrela, svjedočenja sudionika, izvješća obavještajaca ili tajna prislušivanja kuharica i domara. No Rašeta konfabulira:

“Matvejevićevo je pismo među prvima dobio hrvatski politički čelnik, lički Srbin Dušan Dragosavac... Dobrodušni, ali plošni lički partizan dr Dušan Dragosavac bio je silno zbunjen Matvejevićevom epistolom. Delikatnost predmeta nadilazila je njegove mogućnosti razumijevanja, a težina problema njegovu političku snagu. On nije znao što će s tim, pa je otrčao na savjetovanje pametnijem Vladi Mrtvacu (Vladimiru Bakariću, prim. M. K.), najmoćnijemi najobrazovanijem hrvatskom komunistu. Pismo je, međutim, bilo prevelik izazov i za Bakarićev – krajnje respektabilan – um, pa su ga odlučili pokazati dvojici najpametnijih i najmeritornijih: Titu i Krleži.

Tito i Kardelj iz Beograda, odakle su krenuli u Sloveniju, prijepodne su oko sati, stigli u vilu Zagorje na Pantovčaku. Dočekali su ih Vlado Bakarić, Miroslav Krleža i Dušan Dragosavac.”

Tito je prvi uzeo riječ kako bi kazao da „drug Matvejević ima pravo”. Nastavio je da je od „drugova više puta dobivao prijedlog da se oslobodi tereta funkcija” te da bi on „volio pisati memoare”. Nazočni su obasuli Tita „kišom superlativa” o njegovoj veličini i nezamjenjivosti, pa je maršal odlučio da ipak neće poslušati Matvejevićev savjet i da će ostati na vlasti do kraja života.

Da je sam Matvejević širio priču o uzbuni među najmoćnijim ljudima Jugoslavije zbog njegova pisma očito je i iz teksta bosanskohercegovačkoga pisca i novinara Jasmína Agića:

„Mnogo godina kasnije... Matvejević je svjedočio da je, nehotično ili ne, saznao da je Tito primio i pročitao pismo riješen da poslušati savjet mladog zagrebačkog romanista, ali su ga u namjeri da se povuče s državničke stolice i posveti pisanju memoara odgovorili Edvard Kardelj, Vladimir Bakarić i Miroslav Krleža, svaki iz svojih razloga.”

Nestao je „lički Srbin” Dušan Dragosavac iz Rašetine inačice priče, koji očito nije više bio atraktivna politička figura, premda je upravo on mogao biti najvjerojatniji primatelj pisma koje je, kako je Matvejević priznao u jednoj inačici priče, kopirao i poslao u Centralni komitet Saveza komunista Hrvatske (CK SKH). Dragosavac je u poslijeproljećarsko doba, kao član pobjedničke političke frakcije, sjedio u prisavskoj „Kockici”, zgradi CK SKH, i bdio nad neprijateljima – Tito i Kardelj bili su u Beogradu, a Krleža je istupio iz CK SKH nakon što je potpisao „Deklaraciju nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika” (1967.).

U svojemu nekritičkom tekstu Agić piše da je poslije pisma uslijedilo „ono što se jedino i moglo dogoditi i Matvejević je ekskomuniciran iz kulturne i umjetničke

zajednice, a stigma, bolje rečeno, žig neprijatelja zemlje nosit će sve do sloma socijalizma kao intelektualno breme i upozorenje drugima koji bi možda htjeli misliti da filozofsko obrazovanje daje pravo čovjeku da propituje temelje države”.

Sam je Matvejević pak kazao da mu se poslije pisma nije dogodilo ništa osim što nije više pozivan na partijske sastanke i što ga je zaobilazio „skupljač partijske članarine” na Filozofskom fakultetu.

O izopćenju iz kulturne i društvene zajednice nije bilo ni govora: ostao je na Filozofskom fakultetu i akademski napredovao, objavljivao je knjige, časopisne članke i novinske tekstove, nije mu oduzeta putovnica, pa je putovao u inozemstvo, nastupao je u javnosti, slao otvorena pisma vlasti i vladajućima. Neutemeljena je konstatacija da je stekao glas neprijatelja države. Matvejević je bio duboko privržen jugoslavenskoj socijalističkoj državi, „Titovoj Jugoslaviji”, i intelektualno i emocionalno ostao je vezan za nju i nakon što se raspala. To se znalo i u vlasti i izvan nje. O njegovu statusu svjedoče i brojne knjige i članci što ih je objavio poslije pisma Titu.

No bio je sklon dramtiziranju vlastite sudbine pa je, primjerice, pisao sam o sebi kao o „slučaju asistenta Matvejevića”, a nakon 1991. samostilizirao se u figuru koju je teška sudbina gurnula u život „između egzila i azila”. Ako se zanemari izmišljeni sastanak, Matvejevićeva pripovijest ne odgovara ni drugim činjenicama.

Valter, a ne Walter, nije bio „mali i nepoznati list” iz „Šehera”. Dvotjednik Valter pokrenuli su 1988. studenti Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu „pod mentorstvom i sponzorstvom dekana Fakulteta, Gaje Sekulića i profesora Nenada Kecmanovića”.

Od 1989. list je izlazio kao glasilo studenata Univerziteta u Sarajevu, a 1990. kao glasilo „neovisnih novinara”. Fahrudin Đapo, urednik i novinar konkurentskih Naših dana, ustvrdio je da su u njemu pisale „mlade socijalističke i političke elite Grada”.

Prvi glavni urednik bio je Rasim Kadić, odgovorni urednik Enver Čaušević, a u uredničkom kolegiju bili su Miljenko Jergović, Darko Lukić, Semezdin Mehmedinović i Tanja Sekulić. “Na naslovnoj stranici prvog broja bila je fotografija ostarjelog Josipa Broza Tita snimljenog s leđa u nekoj šetnji.”

S reputacijom „pištolj novina”, dobro se prodavao, Prema izjavama bivših urednika, pojedini brojevi listova prodavali su se u nakladi od 25.000 do 60.000 primjeraka. Jasmin Duraković, koji je na mjestu urednika naslijedio Čauševića, ustvrdio je da je Valter „imao veliki prodati tiraž, u nekim trenucima i preko 50 hiljada primjeraka, i svima je bilo važno šta će se pojaviti u svakom njegovom novom broju”.

Nadalje, „imali smo ogroman tiraž koji se prodavao po ulicama i sefovi redakcije bili su puni keša”. Urednici i suradnici reklamirali su Valter kao posljednje glasilo koje je bilo zabranjeno u Jugoslaviji, što nije ostalo bez odjeka u sarajevskoj i široj javnosti. List je poslije zabrane još neko vrijeme izlazio, a potom se ugasio.

Valter je u brojevima od 24. ožujka 1989. i 26. siječnja 1990., dakle u dva navrata, objavio intervju s Predragom Matvejevićem pod naslovom „Don Kihot sa Legijom časti”. U međurazdoblju, u broju od 5. svibnja 1989., objavljeno je pismo Titu pod naslovom „Ono što doista vrijedi oni ne mogu obezvrijediti (Odlomci iz jednog pisma Titu)”.

Intervju nije predmet interesa u ovome radu, premda je sam po sebi zanimljiv zato što dokumentira kako jedan istaknuti jugoslavenski intelektualac, kako je Matvejević predstavljen uz razgovor u listu, nije razumio dramatično vrijeme i prostor u kojima je živio, pa tekst vrvi ideološkim iluzijama i promašenim političkim ocjenama.

Uz „Odlomke iz jednog pisma” Matvejević je napisao podulje objašnjenje u kojemu piše da Valteru ustupa pismo Titu napisano 17. srpnja 1974. Tekstu je priložen faksimil poštanske „Potvrde o predaji pošiljke” od 19. srpnja 1974. iz koje je vidljiva samo adresa primatelja: „Maršalat, za Josipa Broza Tita, Brioni, Pula.”

Matvejević je, dakle, pismo poslao maršalatu, vojnom uredu maršala Tita, kojemu je sjedište bilo u Beogradu, a ne na Brijunima, pa bi se adresa mogla proglasiti nepoznatom da se nije znalo tko je bio stanovnik Brijuna u to ljetno doba.

U nastavku navodim podulji ulomak iz Matvejevićeva objašnjenja koji je ključan za razumijevanje priče o pismu.

„Nisam ga dosad htio objaviti ili dopustiti da kola u rukopisu. Nisam želio da bude pročitano u duhu u kojemu nije napisano, tj. za ‘obračun’ s Titom, s razloga koji nisu moji: u godinama nakon Karađorđeva, hrvatski su nacionalisti optuživali Tita da je izdao hrvatstvo i prodao se Srbima, danas ga pak oni srpski, sve agresivniji, optužuju da je djelovao protiv Srba, za račun hrvatstva. Tita sam uvijek smatrao Jugoslovenom, na jedan novi, bolji način...”

Ovo sam pismo otkucio na mašini i poslao preporučeno, na Maršalat, na Titovo ime, na Brione. Sačuvao sam poštansku potvrdu. Daktilografska kopija ostala je na mome stolu, da bi se zatim zagubila ili nestala. Imao sam srećom rukom ispisanu verziju i po njoj, gotovo u cijelosti, restituirao sadržaj pisma.

Ono je tada bilo predmetom rasprave u CK Hrvatske. Nije mi se, međutim, ništa dogodilo, niti sam izgubio posao, niti sam bio zatvoren. To svakako ide u prilog primaocu pisma. Ne znam je li ga on sam vidio ili je prije zaustavljeno u kancelariji. Važnija od toga je, za mene barem, sama činjenica da sam ga napisao i poslao. Nešto se ipak tom prilikom dogodilo. Stanovito vrijeme prije pisma Krleža je predložio da preuzmem mjesto glavnog urednika Jugoslavenske

enciklopedije (tzv. 'Jugoslavike'). O tome postoje neki dokumenti. Bio sam pozvan u CK SK Hrvatske i rečeno mi je da razmislim o tom prijedlogu, koji im izgleda posve prihvatljiv. Međutim, nakon pisma prijedlog je pao u vodu. Krleža je vjerojatno doznao što je posrijedi: nije me ni grdio ni hvalio zbog toga. Pravili smo se kao da ništa nije bilo..."

Iz popratne bilješke valja izdvojiti tri iskaza važna za rekonstrukciju Matvejevićeve sage o pismu Titu. Prvo, pismo koje je objavio Valter nije bilo preslika izvornika što ga je poslao Titu nego njegov „restituirani” oblik. Kopija daktilografskoga izvornika, koju je autor ostavio na svojem stolu, negdje se neobjašnjivo zagubila ili je nestala. Drugo, Matvejević pismo dotad nije objavio nigdje i nije dopustio da „kola”.

Ipak se našlo u CK SKH, pa je to tijelo čakraspravljalo o njemu. U drugim inačicama priče tvrdio je da je kopiju pisma sam poslao u CK SKH. Treće, ustvrdio je da mu se zbog pisma nije dogodilo ništa loše, „što ide u prilog primaocu”, premda nije znao je li primatelj uopće primio i pročitao pismo. U kasnijoj inačici tvrdio je da pismo uopće nije dospjelo do Tita ili da ga nije pročitao.

K tome, dodatno je „zamračio” ovu inačicu priče hotimičnim nenavodjenjem osoba s kojima je razgovarao u CK SKH o navodnoj Krležinoj zamisli da bude imenovan glavnim urednikom Jugoslavenske enciklopedije.

Pomalo je bizarno što je pismo u kojemu se Titu predlaže da napusti državni položaj objavio list nazvan prema Titovu partizanu, ili bolje rečeno prema mitu o Titovu partizanu, Vladimiru Periću Valteru, u stvaranju kojega najveća zasluga pripada partizanskom akcijskom filmu „Valter brani Sarajevo” (1972.) Hajrudina Krvavca. Zašto je odlučio objaviti pismo u omladinskom sarajevskom listu koji je smatrao nepoznatim i nevažnim?

Veći i utjecajniiji mediji nisu bili 1989. zainteresirani za pismo koje se u ozračju sve oštrijih javnih kritika titoizma potkraj osamdesetih godina doimalo benignim? I kakva je smisla imalo objavljivati pismo u kojemu se Tita moli neka ne prihvati status doživotnoga predsjednika države kad je gotovo desetljeće bio mrtav? Ili je Matvejević želio pokazati kako je on bio hrabar onda kad su drugi šutjeli?

Naposljetku, pismo nije objavljeno „uoči opsade ‘Šehera’”, kako tvrdi Matvejević, jer je srpska vojna opsada Sarajeva počela 5. travnja 1992., oko tri godine poslije publiciranja pisma u Valteru.

Druga inačica priče: neprimljeno i nepročitano pismo

U drugom članku, objavljenu u zborničkoj spomenici časopisu Praxis i Korčulanskoj ljetnoj školi (2012.), Matvejević nudi potpuno drukčiju priču. Prema toj inačici događaja, njegovo pismo „nadležni funkcionari uopće nisu uručili Titu. Napisao sam ga ponovo za javnost, dopunio i doradio, pustio da kola.” Nema sastanka i razgovora moćnih drugova o pismu, nema uvjeravanja Tita

da prihvati položaj doživotnoga predsjednika države, nema Titova kolebanja o tome bi li prihvatio Matvejevićev savjet – sve je to nestalo kao da nikad nije ni bilo izrečeno i zapisano. Pismo nije tek „restituirani” zagubljeni ili nestali izvornik poslan Titu, nego iznova napisan tekst. Nema ni zabrane kolanja pisma; autor ga je štoviše svjesno pustio u optjecaj i, makar djelomice, usmjeravao kolanje – „kopiju sam poslao Centralnom komitetu”.

Posve je moguće da „nadležni funkcionari” nisu pismo uručili Titu, jer putovi do maršala nisu bili prohodni. Možda je otegotna okolnost bilo i to što pismo nije upućeno „Maršalatu” u Beogradu nego na Brijunima.

I politički mnogo važnije i Titu bliže osobe žalile su se da do njega nisu dospijevala pisma koja su mu slali – poput revolucionara i političara Svetozara Vukmanovića Tempa, Milke Kufrin, revolucionarke i supruge generala Rade Bulata, Olge Humo, supruge bosanskohercegovačkoga revolucionara i političara Avde Hume – pa je Tito navodno tražio da mu se dostave naknadno. Tako se zapravo ne zna što je autentičan sadržaj pisma, a što je autor poslije „doradio” i „dopisao”. Možda je samo popravio tipfelere jer je u objavljenoj inačici pisma dometnuo:

“P. S. Ovo sam kucam na mašini, kako umijem i kako mi misli dolaze, pa nije najurednije napisano. Tako spontano kucam i griješim kada pišem najdražim prijateljima, najboljim drugovima. Ovaj put drugu Titu... Primite moje srdačne pozdrave i želje da Vas i dalje služi zdravlje.”

Treća inačica priče: primljeno i nepročitano pismo

Nekako pri kraju sage Matvejević je sugerirao da je Tito ipak vidio pismo, ali ne zna je li ga i pročitao. U intervjuu novinarki Nacionala Orhideji Gauri Hodak 2014. kazao je: „Interesantno je da su mi ljudi koji su imali uvida u ono što je ostalo od pisama Titu, rekli da postoji mala selekcija pisama koja je Tito ostavio sa strane. Ne znam je li to istina i uzimam to s rezervom, ali rekli su mi da se tu nalazi i ovo moje pismo.”

Nije poznato kako je pismo dospjelo s Brijuna u Beograd. Je li ga ponio sa sobom sam Tito ili ga je donio netko od njegova pratećega osoblja? Ni četrdeset godina otkako ga je napisao, Matvejević nije znao ili nije želio obznaniti tko su bili njegovi izvori spoznaja o sudbini pisma.

Kako je pismo poslao „Maršalatu” na Brijunima te ako ga je Tito ili netko od njegova osoblja donio u Beograd, onda bi ono trebalo biti u osobnom predsjednikovu arhivu u „Maršalatu”. Maršalat je razgovorni naziv za Kabinet maršala Jugoslavije, koji je tijekom vremena mijenjao nazive, širio djelokrug i povećavao broj uposlenika.

U srpnju 1974., kad je Matvejević poslao svoje pismo nepostojećemu „Maršalatu” na Brijunima, taj kabinet imao je zaposlenika: dva generala, pet pukovnika, deset potpukovnika, tri majora, tri vojna službenika, pet podoficira i šesnaest

„građanskih lica”. Pretežno se bavio vojnim pitanjima, ali je u njegovu djelokrugu bilo i sređivanje osobne maršalove arhive.

Načelnik kabineta, a to je u trenutku slanja Matvejevićeva pisma bio general Jugoslavenske narodne armije Žika Stojšić (1921. – 2018.), bio je „zadužen za organizaciju prikupljanja i dostavljanja pošte predsjedniku republike kada se on nalazio na putu”, kao i za „staranje o molbama, žalbama i čestitkama iz vojske i građanstva koje su upućivane predsjedniku i njegovoj supruzi Jovanki Broz”.³² Nadalje, „kabinet je bio zadužen da prima molbe, pritužbe i druge predstavke, da ispituje njihovu opravdanost, pribavlja podatke i predsjedniku daje predloge za preduzimanje potrebnih mera. U skladu s odlukom predsjednika, Kabinet je strankama davao odgovore i uputstva.”

Milkić izdvaja neka sadržajno tipična ili zanimljiva pisma i predstavke, ali ne spominje ni Matvejevića ni njegovo pismo, koje bi zacijelo spomenuo svaki istraživač, makar zbog sadržaja ako je autor u međuvremenu zaboravljen. Kako Matvejević nije dobio ni odgovor ni uputu Kabineta, može se zaključiti da načelnik i njegovo osoblje nisu dobili njegovo pismo ili ga nisu smatrali dostojnim odgovora. Stojšić je doživio gotovo sto godina, pa je bilo mnogo vremena da ga autor upita zna li što o njegovu pismu, ali to očito nije učinio.

U svakom slučaju, o pismu se govorkalo u zagrebačkim, a vjerojatno i u beogradskim i drugim političkim i kulturnim krugovima, uključujući „nacionaliste” kojima je želio uskratiti zlorado naslađivanje njime. No zar su imali razloga da se naslađuju? Pismo sadržava političko denunciranje „srpskih i hrvatskih nacionalista” kao skupina koje se raduju Titovoj bolesti i smrti te priželjkuju propast njegova političkoga djela – socijalističke Jugoslavije. Je li politička optužba 1974. mogla biti gora? I zašto bi se hrvatski nacionalisti izlagali još jednom prokazivanju kad ih je ionako bilo napretek u političkoj represiji poslije 1971. godine?

Ukratko, u prvoj inačici priče Tito je pismo primio, pročitao ga i razgovarao o njemu s najmoćnijima ličnostima Hrvatske i Jugoslavije: Kardeljem, Bakarićem i Krležom. U drugoj inačici priče Tito nije ni primio ni pročitao pismo. Krleža ne samo da nije sudjelovao u razgovoru s Titom i Bakarićem o pismu, nego Matvejević ne zna je li uopće znao za njega.

U trećoj inačici priče Tito je navodno primio pismo, ali se ne zna je li ga i pročitao. To možda nisu jedine priče o pismu. No nastao je svojevrsan mit o pismu i njegovu hrabrom autoru koji je dosegnuo takve razmjere da se obilježavaju obljetnice pisma – zapravo Pisma. Ogleđan je primjer mitomanski tekst u Novostima objavljen 22. prosinca 2024. u povodu pola stoljeća otkako je „heroj humanizma” Predrag Matvejević uputio otvoreno pismo Titu. Autor Siniša Vuković piše:

“Neopreznom čitatelju Matvejevićevo će pismo izgledati podosta poltronski, pisano zamahom udvorničkog adlatusa. Ama, to su stari trikovi retorike u štampanom tekstu što ima snagu izgovorenoga pred mnoštvom.”

A oprezan čitatelj vrlo će dobro uočiti da je pismo „časni korak etički čistog intelektualca i proboj ratnika koji napada”. „Cijenim”, piše Vuković, „kako se Matvejević povodio za onom Hegelovom sintagmom glede ‘lukavosti uma’, kao što je znao spominjati, pa je hladnoćom kockara zaigrao na tu kartu – i uspio.”

U čemu je zapravo uspio? Uspio je izbjeći tamnicu zbog pisma koje je prepravljao, doradivao i puštao – ili nije puštao, kako u kojoj inačici priče – u optjecaj u ograničenim krugovima te koje je objavio godinama poslije Titove smrti? Premda je opetovano javno priznavao da nije imao ozbiljnih posljedica zbog pisma, prema autoru teksta u Novostima prijetila mu je teška sudbina od koje su ga spasili bliskost s Titovim prijateljem Krležom, suradnja u Le Mondeu i članstvo u PEN-u. Vrlo je vjerojatno da je Matvejević prvotni iskaz kako mu se nakon slanja pisma nije dogodilo ništa loše pretvorio u političku hajku u kojoj mu je bila ugrožena sama egzistencija.

Pismo, dakako, nije ispunilo glavnu svrhu jer je Tito ostao predsjednik države do smrti.

Zaključak

Matvejevićevo pismo uklapa se u „komunikacijski žanr” koji se u Jugoslaviji razvio u pravi politološki, sociološki i psihološki fenomen. Nije bila riječ o praksi u kojoj istaknuti javni intelektualci šalju otvorena pisma vlastima o nekim važnim i prijepornim kulturnim, političkim i društvenim pitanjima, a kojoj je idejno ishodište glasovito otvoreno pismo Émilea Zole francuskom predsjedniku o „aferi Dreyfus” 1898., koje je slijedio „Manifest intelektualaca” što ga je potpisalo oko 1200 književnika, umjetnika, akademičara i drugih francuskih intelektualaca.

U Jugoslaviji nije bilo javnih intelektualaca u pravom smislu riječi jer nije bilo demokratske javne sfere u kojoj bi mogli djelovati bez posljedica za svoj društveni status, pa i samu egzistenciju.

Matvejevićevo pismo prije je mjesto među otužnim dokumentima jednoga vremena u kojemu su se stotine tisuća ljudi obraćale svemoćnom vladaru tražeći od njega sve: novac, lijekove, hranu, stan, pokućstvo, posao, radni prostor, školarinu, automobilske dijelove, priznanje i dr.; žaleći se na nepravde u radnim organizacijama i društvu uopće, direktorske uzurpacije samoupravljanja i nemoć samoupravljača, male plaće, krađe, inflaciju i korupciju, socijalne nejednakosti, „socijalističku aristokraciju” i „buržoaziju” i sl.; tražeći reaktiviranje i premještanje na druge dužnosti u Jugoslavenskoj narodnoj armiji, oslobađanje ili skraćivanje vojnoga roka, oslobađanje od sudjelovanja na vojnim vježbama, upis u vojnu školu, premještanje u drugi grad zbog stambenih, obiteljskih, zdravstvenih razloga i

„potrebe da se promeni klima” itd.; predlažući uvođenje i promjenu zakona, sudskih presuda te podpirući

Titove javne političke sudove (ozakonjenje smrtne kazne za žene koje napuste muževe i obratno, obavijesti o sudbini i pravo na pokop članova obitelji, osudu apstraktnoga slikarstva i drugih „dekadentnih strujanja” u umjetnosti, osudu seljaka okruga Sred i Donjeg Magnojevića” agresije na Čehoslovačku 1968. i dr.); hvaleći se doprinosima državi i društvu (brzim kopanjem lopatom, davanjem krvi, upisom zajma za ceste itd.); nudeći mu svoje astrološke i vidovnjačke usluge.

Ima i pisama o međunacionalnim odnosima („nama Romima prijeti izgon iz našeg geta”; „gnusno je slušati svaki dan parole kako Srbi pljačkaju Hrvatsku”; „u Banjaluci, u svim većim preduzećima i ustanovama, muslimani su direktori”; „teško mi je kada moram slušati pjesme Vice Vukova” itd.). Brojna su udvornička pisma („najveća sreća koju može pionir osjetiti jest da vas vidi”; „zaželio sam da ti makar u pet minuta kažem koliko te volim”), ali ima i srditih žalopjki („tko se igra s nama, malim, običnim ljudima”).

Potkraj šezdesetih i na početku sedamdesetih godina Tito i najviša savezna tijela primali su oko 30.000 pisama godišnje: „To znači da je svakoga dana više od trideset radnika iz gotovo svakoga urbanog područja Jugoslavije pisalo pismo najvišim vlastima...”

Posebnu kategoriju činila su pisma zatvorenika koji su molili maršala da ih pomiluje od smrtne kazne, pusti iz zatvora, skрати im kaznu, poboljša zatvorske uvjete. „Tito je obično naređivao da se smrtne kazne zamijene doživotnim zatvorom. Tito je osobno intervenirao u stotinama slučajeva da se smanji duljina zatvora ili zapravo netko spasi od smrtne kazne. U nekim slučajevima Tito je odlučio ne intervenirati i tako katkad ‘potvrditi’ kaznu koju su izrekli sudovi.”

Toj su kategoriji najbliža Matvejevićeva pisma u kojima se zauzimao za ljudska i građanska prava političkih protivnika jugoslavenskoga režima koji su zbog svojega djelovanja, najčešće ozakonjenoga „verbalnog delikta”, bili osuđeni na zatvorsku kaznu, zabranu javnoga djelovanja, gubitak posla, zabranu putovanja u inozemstvo i sl.

U njima je Matvejević tražio od vladara da ih pomiluje tako što će im osobno ukinuti ili ublažiti kazne koje su izrekli sudovi i Partija. Matvejevićevo pismo Titu može se formalno svrstati i u skupinu molbi, pritužbi i podnesaka vojnom kabinetu, premda mu sadržaj nije bio uobičajen i primjeren slanju toj službi.

Jović tome „komunikacijskom žanru” pridaje mnogo šire i dalekosežnije značenje. On misli da je izravan odnos Tita i pojedinaca koji su mu slali pisma bio ključ njegove politike „permanentne ‘antibirokratske revolucije’”. Tom postavkom Jović opetuje i „rehabilitira” svoje staro mišljenje da je Slobodan

Milošević bio „novi Tito”, a srpska antibirokratska revolucija samo novi oblik stare Titove „permanentne ‘antibirokratske revolucije’”.

Neometano dostavljanje svih, sadržajno cjelovitih pisama Titu od 1974., dakle od usvajanja novoga ustava, sprječavale su „birokracija i, ustvari, politička koalicija utemeljena na konceptu nastavka decentralizacije”. Drugim riječima, bila je to koalicija zagovornika „Kardeljeve Jugoslavije” i protivnika formalno „Titove”, a stvarno unitarizirane i centralizirane „Rankovićeve Jugoslavije” – obje su Jugoslavije, i Rankovićeve i Kardeljeve, bile Titove jer bez njegovog pristanka ne bi ni nastale. Nakon što je Kardeljeva koalicija pobijedila Titovu „permanentnu ‘antibirokratsku revoluciju’” sedamdesetih godina, lakše joj je bilo to učiniti osamdesetih i devedesetih, kad se ustremila protiv Miloševićeve antibirokratske revolucije i pobjedom nad njom izazvala slom „odumiruće” Jugoslavije. Da „kardeljevci” nisu onemogućavali Titu uvid u sva pisma koja je dobivao i tako ukinuli jednu pozitivnu političku praksu, povijest bi, možda, bila drukčija. Taj je „komunikacijski žanr” u Jugoslaviji imao druge izvore i nadahnuća.

Takva je praksa bila tipična za preddemokratske i autokratske političke režime – a Jugoslavija je cijelo vrijeme svojega postojanja od 1945. do 1990. bila „revolucionarna autokracija” proizašla iz socijalne revolucije u Drugome svjetskom ratu – u kojima nije bilo demokratski izabраниh posredničkih institucija između građana i vlasti, pa su se podanici izravno obraćali svemoćnom vladaru svoje zajednice: kralju, caru, sultanu, namjesniku, guverneru, državnom poglavaru... da im pomogne riješiti životne probleme.

Pisma i peticije bili su, primjerice, uvriježeni instituti komuniciranja pojedinaca i društvenih skupina s vlašću i birokracijom o gospodarskim, socijalnim, vjerskim i ćudorednim pitanjima u Osmanskom Carstvu, pa je njegova dugotrajna vladavina dijelovima Jugoslavije vjerojatno ostavila za sobom i dio te tradicije.

Pismom Titu Matvejević nije uspio potkopati tu tradiciju i praksu. Štoviše, pismima u kojima je tražio Titovu milost za političke zatočnike i stradalnike samo ju je produljivao i učvršćivao.

Dr. Mirjana Kasapović/ *Časopis za suvremenu povijest* br. 3, 623-639 (2025)

<https://www.maxportal.hr/premium-sadrzaj/mirjana-kasapovic-misterij-matvejeviceva-pisma-titu-1974/>

Poslao mi je Pešorda i je slijedeće priloge:

Portal Hrvatskoga kulturnog vijeća

<https://www.hkv.hr> › [vai-prilozi](#)

M. Pešorda: *Otvoreno pismo P. Matvejeviću* · Ispis · E-mail. Detalji:
Objavljeno: Ponedjeljak, 21. svibnja 2012. - 18:00. Mile Pešorda ...

Minuta šutnje Predragu Matvejeviću uvrjeda je hrvatskomu ...

Portal Hrvatskoga kulturnog vijeća

<https://www.hkv.hr> › [nenad-piskac](#) › 2...

Matvejević je izvršio brutalni i marksizoidni verbalni ...

Hrvatski Fokus

<https://www.hrvatski-fokus.hr> › 2021/11

9. nov. 2021 — Predrag *Matvejević* bio pravomoćno osuđen „klevetnik i lažljivac”, jer je izvršio brutalni i marksizoidni verbalni politički atentat na *istinu*, ...

Pregled, generiran z umetno inteligenco:

Mile Pešorda, „pjesnik okom i slikar riječima“ (Jure ...

Otporaš

<https://otporas.com> › [mile-pesorda-pj...](#)

22. sep. 2022 — Otporaš. Iz otporaševе torbe. *Mile Pešorda, „pjesnik okom i slikar riječima“* (Jure KAŠTELAN)

hkv.hr

M. Pešorda: Ispravka netočnog navoda Hine

Objavljeno: 01. lipnja 2010.

Ispravak Hinina lažnoga i netočnoga navoda glede tužbe protiv klevetnika i osuđenika P. Matvejevića

hkv.hr.

Književnik Mile Pešorda nastavlja parnicu protiv već osuđenog klevetnika Matvejevića

PRILOG: Zahtjev Mile Pešorde za izuzeće suca Milenka Djakovića

OPĆINSKI KAZNENI SUD U ZAGREBU
P R E D S J E D N I K S U D A
Gospodin VINKO MIOČ
Poslovni broj: 20. K-151/11
Privatni tužitelj: književnik Mile Pešorda, Gajdekova 14
10000 Zagreb
Protiv: pisca Predraga Matvejevića, Jurišićeva 1A, Zagreb

hkv.hr

Objavljeno: 21. svibnja 2012.

Otvoreno pismo hrvatskoga književnika Mile Pešorde

(

Prilog

Prijevod članka P. Matvejevića „Srebrenica i književnici zločinci u bijegu od pravde“, Corriere della sera, 13. svibnja 2011.

Srebrenica i književnici u bijegu od pravde

Genocid

Prof. dr. Zvonimir Šeparović: Kleveta je ozbiljan zločin

Portal Hrvatskoga kulturnog vijeća

<https://www.hkv.hr> › *tribine* › *hs-uivo*

AKADEMIK JOSIP PEČARIĆ – ŽIVOTOPIS

Akademik Josip Pečarić rođen je 2. rujna 1948. godine u Kotoru. Tamo je završio osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, a 1972. diplomirao na Elektrotehničkom fakultetu u Beogradu s radom iz područja nuklearne fizike. Na istom fakultetu je i magistrirao 1975. godine, a 1982. obranio doktorsku disertaciju iz područja matematike s naslovom Jensenove i srodne nejednakosti.

Nakon završenog studija radio je u Geomagnetskom institutu u Grocki te od 1977. kao asistent fizike na Građevinskom fakultetu u Beogradu. Godine 1987. se s obitelji preselio u Zagreb te zaposlio na Tekstilno-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu kao izvanredni profesor matematike. Od 1990. radi kao redoviti profesor na istom fakultetu, od 1996. kao redoviti profesor u trajnom zvanju. Umirovljen je 2018. Do početka agresije Rusije na Ukrajinu bio je istraživač Matematičkog instituta Sveučilišta RUDN u Moskvi (Rusija).

Od 2000. godine je redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, od 2016. inostrani je član Dukljanske akademije nauka i umjetnosti

Za doprinos u znanosti je 1996. godine dobio Državnu nagradu za znanost (prirodne znanosti), te je 1999. odlikovan ordenom Reda Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića.

Akademik Josip Pečarić je jedan od vodećih svjetskih stručnjaka u području matematičkih nejednakosti. Jedan je od najproduktivnijih svjetskih matematičara s više od 1300 objavljenih ili prihvaćenih za tisak radova u matematičkim časopisima. Također je i najcitiraniji hrvatski matematičar, a ima preko 230 suradnika iz zemlje i svijeta (na svjetskim bazama ima:

Google Scholar: publikacija 1.741, citata: 27.057, H-index: 59;

MathSciNet: publikacija: 1.410, citata: 7.740, H-index: 29;

Scopus: publikacija: 871, citata: 9261, H-index: 42;

WoS: publikacija: 869, citata: 8120, H-index: 39.

Prema istraživanjima sa Sveučilišta Stanford u Kaliforniji (SAD) Pečarić je po broju objavljenih radova na 2434. mjestu njihove liste za cijelu karijeru od 204644 svjetskih znanstvenika, a prvi iz RH je 8046. Na njihovoj listi za 2022. godinu koja ima 210199 znanstvenika Pečarić je po broju objavljenih radova na 2331. mjestu, a prvi iz RH je 9412.

Osim velikog broja članaka u međunarodnim matematičkim časopisima, autor je ili koautor 40 monografija. O jednoj monografiji je u poznatom časopisu Amer. Math. Monthly, July-August 1991, poznati matematičar D. Pedoe objavio cijeli članak, a izdavačka kuća Element pokrenula je seriju „Monographs in inequalities“ u kojoj je do sada tiskano 22 monografija.

Osnivač je seminara Matematičke nejednakosti i primjene na Matematičkom odjelu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu, i s tog je seminara do sada izašlo preko četrdeset doktora matematičkih znanosti. Danas ovaj seminar također ima i svoj dio na Sveučilištu u Splitu. Niz godina gostovao je na Abdus Salam school of mathematical sciences in Lahore pa i u Pakistanu ima niz svojih učenika koji rade po tamošnjim sveučilištima. Akademik Pečarić ima preko 230 suradnika iz cijeloga svijeta.

Prvi hrvatski matematički časopis koji je uvršten na svjetske liste najboljih znanstvenih časopisa bio je Pečarićev časopis *Mathematical inequalities and Applications* (MIA). Taj časopis je bio i na Q1, a sada je na Q2 listi, kao jedan od dva hrvatska znanstvena časopisa koji su na toj listi Q2 časopisi. Drugi Pečarićev časopis *Journal of Mathematical inequalities* (JMI) je na Q1 listi kao jedan od dva hrvatska znanstvena časopisa na toj listi koji su Q1 časopisi. Ono što je još impozantnije JMI je top 5% matematičkih časopisa, tj. 15. od 329 matematičkih časopisa koji se tiskaju u svijetu a imaju impact faktor. Pokrenuo je i časopis „Fractional Differential Calculus“ koji je na Scopus listi.

Krajem godine je zatražio da se njegovo ime izbriše iz uredništava tih časopisa: J. Pečarić, „Pomozi sirotu na svoju sramotu! / Više to nisu moji časopisi“ dragovoljac.com, 2024.:

<https://www.dragovoljac.com/images/minifp/visetonisumojicasopisi.pdf>

Glavni urednik je časopisa „Pakistan Journal of Mathematical Sciences“ i „The Pečarić Journal of Mathematical Inequalities“.

Osim toga, član je uredništava ili recenzent brojnih međunarodnih časopisa. Kao pozvani ili plenarni predavač akademik Josip Pečarić je održao mnoga predavanja na međunarodnim konferencijama, a povodom njegovog 60-og rođendana je 2008. godine u Trogiru održana međunarodna konferencija „Mathematical Inequalities and Applications 2008“. Tu konferenciju su slijedile:

Mathematical Inequalities and Applications 2010, Lahore, Pakistan, March 7-13, 2010., Pakistan

Mathematical inequalities and nonlinear functional analysis with applications, July 25-29, 2012, Jinju, South Korea.

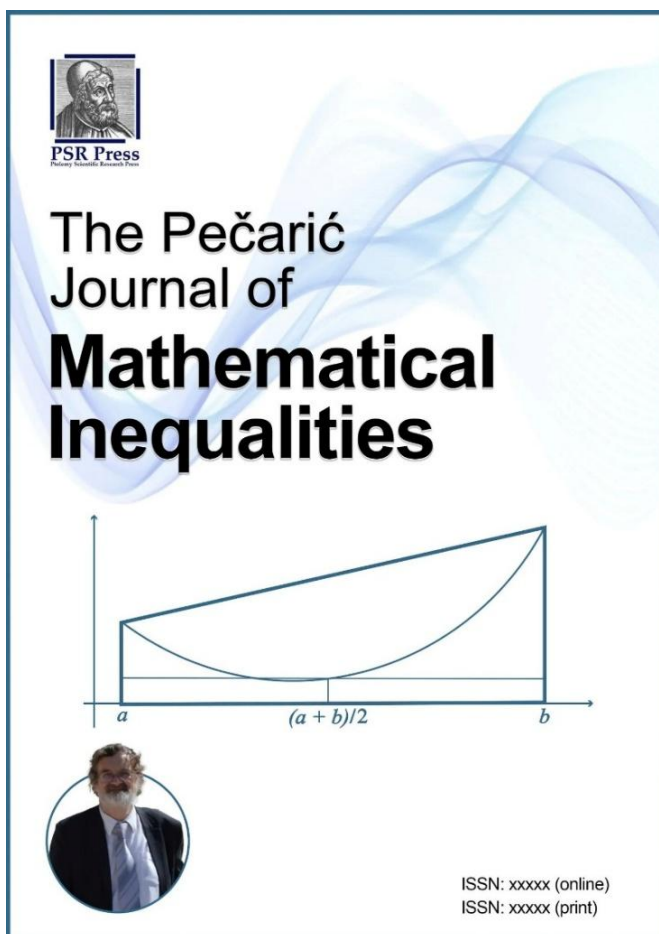
U lipnju 2014. godine (22.-26. lipnja) u Trogiru se pod pokroviteljstvom Razreda za matematičke, fizičke i kemijske znanosti HAZU održala konferencija pod nazivom „Mathematical Inequalities and Applications 2014

– One thousand papers conference“ u čast akademika Josipa Pečarića povodom objavljivanja više od 1000 znanstvenih matematičkih radova,

Slijedeće godine je održana konferencija Mathematical Inequalities and Applications 2015, 11-15 November, Mostar, BiH

Tri godine kasnije je u Zagrebu održana međunarodna konferencija MIA 2018 povodom njegovog 70-og rođendana.

Zbog njegovih zasluga u matematici, akademiku Pečariću je posvećen jedan broj časopisa „Banach Journal of Mathematical Analysis“, Vol. 2, No.2 (2008). Riječ je o međunarodnom znanstvenom časopisu koji je na SCIE i CC listi, a u tom posebnom broju članke su objavili i posvetili ih akademiku Pečariću mnogobrojni svjetski matematičari. Intervju koji je tamo objavljen (str. 163-170) objavljen je i na kineskom u časopisu Mathematics 3 (2012), 245-249. Nekim Pečarićevim istraživanjima (inače citiranih i u časopisu “Nature”, a s P.T. Landsbergom objavio je članak u časopisu Phys. Rev., A35 (1987), 4397–4403.) posvećen je i članak "Accentuate the negative", Math. Bohem. 134 (2009), no. 4, 427-446. kojeg je napisao Peter Bullen, profesor emeritus sa Sveučilišta u Vancouveru.

Nedavno je tiskana knjiga Matice Hrvatske PRIJELOMNA VREMENA / Hrvatske zemlje nakon 1918, u kojoj postoji i poglavlje o znanosti. Tako na str. 413. piše: *Djelovali u inozemstvu ili u Hrvatskoj, neki od hrvatskih znanstvenika su tijekom 20. stoljeća dali važan doprinos svjetskoj znanosti, prvenstveno nobelovci Lavoslav Ružička i Vladimir Prelog (kemija). Značajan ugled stekli su*

i fizičar Ivan Supek (električna vodljivost materijala na niskim temperaturama), matematičari Vilim (William) Feller (teorija vjerojatnosti) i Josip Pečarić (teorija nejednakosti), molekularni biolozi Miroslav Radman i Ivan Đikić, fizičari Davor Pavuna (supraprovodljivost i nano-inženjering) i Marin Soljačić (bežični prijenos energije i nano-fotonika) i mnogi drugi.“

Akademik Pečarić poznat je i po svom publicističkom radu. Objavio je više od 270 publicističkih knjiga.

16. 6. 2026.

PRILOZI ŽIVOTOPISU

PREKO 1400 MOJIH PUBLIKACIJA NA MATH.SCI.NETU: PISMO AKADEMIKA DUJELLE

Subject:Re: MathSciNet

Date: Tue, 17 Feb 2026

From: Andrej Dujella

To: Josip Pečarić

Probao sam vidjeti bi li znao izvući iz MathSciNeta

listu matematičara s najviše radova,

pa sam zaključio da ne znam.

Ali za zbMATH (nekadasnji Zentralblatt für mathematik)

barem u teoriji znan što bi trebalo napraviti, ali praksa mi "šteka", tako da lista

koju sam dobio nije najpouzdanija,

ali nadam se da nije daleko od prave:

1864 Agarwal, Ravi P.

1646 O'Regan, Donal

1596 Srivastava, Hari Mohan

1574 Erdős, Pál

1471 Ballico, Edoardo

1392 Pečarić, Josip

1360 Dragomir, Sever Silvestru

1360 Shelah, Saharon

1278 Llibre, Jaume

1259 Argyros, Ioannis Konstantinos

1215 Godeaux, Lucien

1202 Cao, Jinde

1130 Papageorgiou, Nikolaos S.

1093 Băleanu, Dumitru I.

1060 Balakrishnan, Narayanaswamy

1007 Kim, Taekyun

1007 Yao, Jen-Chih

A kad za one s ove liste u MathSciNetu "rucno" izvucem podatke, dobijem (takodjer nepouzdanu) listu za MathSciNet:

Agarwal, Ravi P. (1836)
O'Regan, Donal (1660)
Srivastava, Hari Mohan (1509)
Erdős, Pál (1448)
Pečarić, Josip (1404)
Ballico, Edoardo (1399)
Dragomir, Sever Silvestru (1310)
Llibre, Jaume (1278)
Argyros, Ioannis Konstantinos (1250)
Băleanu, Dumitru I. (1241)
Cao, Jinde (1214)
Shelah, Saharon (1208)
Papageorgiou, Nikolaos S. (1133)
Balakrishnan, Narayanaswamy (1074)

I u jednoj i u drugoj listi,
izlistao sam one s preko 1000 radova
(prva lista za broj radova u zbMATH,
a druga za broj radova u MathSciNet).
Brojevi su točni, jedino je upitno
jesam li nekoga greškom izostavio
(pogotovo ako netko možda ima puno vise radova u MathSciNetu
nego u zbMATH, medju ovima koje sam izlistao čini se da nema takvih).
I po jednoj i po drugoj si u samom svjetskom vrhu!
Čestitam!
Pozdrav, Duje

PEČARIĆ PSR SERIES IN MATHEMATICAL INEQUALITIES

Ptolemy Scientific Research Press (PSR Press), part of the *Ptolemy Institute of Scientific Research and Technology* je krajem prošle godine počeo objavljivati novi matematički časopis

THE PEČARIĆ JOURNAL OF MATHEMATICAL INEQUALITIES

<https://pisrt.org/psr-press/journals/pjmi/>

Profesor dr. sc. Ghulam Farid javlja da je krenula i serija monografija u izdanju istog instituta (PSR):

PEČARIĆ PSR SERIES IN MATHEMATICAL INEQUALITIES.

Subject:Books are Published

Date: Tue, 16 Jun 2026 07:42:57 +0000

From: Ghulam Farid <faridphdsms@outlook.com>
To: Josip Pečarić <jopecaric@gmail.com>

Dear Sir,

Please see links below <https://pisrt.org/books/generalizations-and-refinements-of-shermans-inequality-with-applications/>

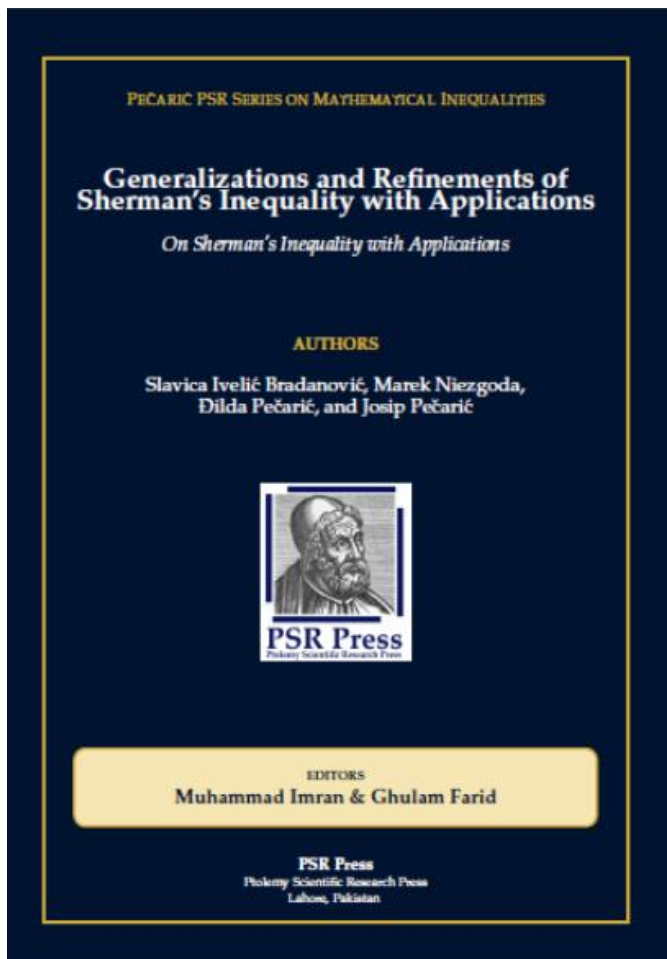
<https://pisrt.org/books/the-jensen-mercer-inequality/>

Best Regards,

G Farid

Knjige možete naći na linkovima:

[FinalSherman-Book-by-Bradhanovic-Niezgoda-Pečarić-and-Pečarić.pdf](#)

I [Final-Jensen-Mercer-Book-by-Khan-and-Josip-E-Pecarić.pdf](#)

